

අහිමිවූ පිටකොටුව—පටිපාටි.

බමමසපිගණිපපකරණං

සම්මත ලංකා
බෞද්ධ මහා පරිවේශනා
සභාව, බෞද්ධාලෝක මාවත,
කොළඹ ෫

ලඞ්කායං

රතනපුර නගරේ

මාරපණ භාෂම සංස්කෘත පරිවේශනාධිපතිනා

කිරිඇල්ලේ පණ්ඩිත ඤාණවිමලජෝරෙනා

සංස්කෘතිකො.

ලඞ්කායං

කොලඹනගරේ

අනුල මුද්‍රණය මුද්‍රාපිතො.

සිරිසතවසො විසය නිධි යුග නයනම්හෙ'ති,

ABHIDHAMMAPITAKA—Vol—I

asratnathunga

DHAMMASAṄGANIPPAKARANAM

EDITED BY
PANDITA KIRIELLE NANAWIMALA THERO,
Principal, Sastrodaya Pirivena,
Marapana, - Ratnapura,
CEYLON.

PRINTED AT ANULA PRESS.
Maradana, - Colombo,
CEYLON.

427

Rs. 4/=

1952

No. 427

Shelf 13

Date 12 Sept. 1952

Whatnatura

අසන්නායමල, මනනා.

—වම්පද 241.

Who readeth much, and never meditates,
Is like the greedy cater of much food,
Who so surcloys his stomach with his cates,
That commonly they do him little good.

—JOSHUA SYLVESTER, *Tetrasticha*

අභිධම්මපිටකේ - පඨම.

427
(1)

ධම්මසංඛිගණිප්පකරණං.

724

ABHĪDHAMMAPITAKA — VOL. I.

DHAMMASAṄGANIPPAKARANAM.

PRINTED AT ANULA PRESS.
Maradana, - Colombo,
CEYLON.

1952

ASR.
28.4.52

No. 427
(1)

No. 727

ନିମ୍ନଲିଖିତ ପଦ୍ୟମାନମାନଙ୍କୁ

FIRST EDITION - 2000 COPIES - 9. APRIL 1952.

Handwritten signature

were

The necessary expenses
for the printing of the
Dhammasanganippakarana
~~was~~ borne by the Sri Pada Trust Fund.
Editor.

සිංහල පද්ධතිය

සිරිමනෝමානාං ලොකාලෝකකරණං සකලලෝකීයලෝකුතතර
ගුණාකරණං නිලෝකනරතො භගවතො සමමාසමුද්ධායං සද්ධිමේවා
දුර්වතා'නෙකපථාසොකයං ධම්මාසොකයං මහානරිඤ්ඤානුප්පෙත
මහාමනිඤ්ඤානු මහාබිණ්ණප්පෙතරත සමමාසමුද්ධාපරිනිබ්බාණතො
දුර්වතා වසංසතාන'මුපරි සත්තනිංසනිමේ ඛසේය දෙවානම්පියතිස්සයං
සිරිලංකිකසිරසං සමයෙ ලබ්බාදීපමනිනො දෙසිතො පතිට්ඨාපිතො
පච්ඡමකෙති මහාපඤ්ඤාති මහාපෙරවරෙති අවධිකාථාථිකාකරණාදීති
සංවක්ඛන්තොවා'ගොසි.

පොරාණකා සිහලරාජානෝ'පි සමුද්ධාරාජයං සද්ධිමරතනානං
චිරධිතතා'වෙව ධම්මකාමානං විඤ්ඤානං සුලභාචාරං ව හෙතුභූතාති
විවිධාති කිව්වාති අකංසු. එකො සිහලරාජා අභිධම්මපිටකං කඤ්ඤන
පතොසු ලොපසි'ති ව, සබ්බං අභිධම්මං සිහලභාසාය පරිවතොසිති
ව එකසම්මි. සිලාලෙඛනෙ* දීප්පති. තපෙව'ඤ්ඤාපි බහවො රාජානො
සමුද්ධාධම්මං සිහලභාසාය පරිවතොපෙසු.

පොත්තලෙඛනාදිනා පාකට්ඨකරණං පතා'තිනෙ කාලෙ අති'ව
දුක්කරං, එනමේ'ව පොත්තං ලිඛාපෙතුං මහාධනබ්බයො කාතබ්බො
වාගොසි. තසමා එව අතිසයොපයොගිති'පි බහුති පොත්තාති ධන
වන්තානං බලදින්නානං වා සුලභාති නාගෙසු. තිඤ්ඤානං දුබ්බලානං
පත කා කථා?

වත්තමාන කලාසිප්පාභිදුද්ධියා සද්ධිඤ්ඤාව පුරාතනපොත්තං
ලෙඛනයංපි මහාවිපරිණාමො සඤ්ජානො. අතිනෙ එනමේව පොත්තං
ලිඛාපෙතුං යත්තකං ධනං බෙපෙතබ්බං අගොසි, තත්තකෙතෙව
ධනෙතා'ධුතා තසෙ'ව පොත්තයං පටිපොත්තසහසාමත්තං
මුද්දාපෙතුං සකෙතාති'ති තාතිසයවචනං. තසමායෙව අතිනෙ මහාධනබ්බ
යොනා'පි දුලභභූතාති පොත්තාති අප්පකෙතෙ'ව මුලෙතා'ධුතා තිඤ්ඤා
නානං දුබ්බලානමපි හත්පත්තාති ගොනති. තථාපි තු සමමා
සමුද්ධාගමොදයකාමානං සොගතානං විඤ්ඤානමති'ව සොකප්පකමිදං-
යං සුලභනරමුද්දානොපකරණෙ සිසනරසුකරකිවෙවපි වත්තමානෙකාලෙ
සකලමේව නෙපිටකං බුද්ධවචනං තෙ'ව තාව සිහලදීපෙ'සම්මි.
සිහලකුමරෙති මුද්දාපනෙත පාකට්ඨකමි'ති. තදෙනං සුලකකිතවතා
මයා පඨමමේම මජ්ඣිමනිකායො සභිතො මුද්දාපිතො පාකට්ඨකතො

මා'ගොසි. බඳනනනරං අවසෙසානි පි තෙපිටතපොත්තාති සඛිරිත්තුං මුද්දපෙත්තුං ච උය්‍යතෙනා අගොසිං. තස්මිං අවසරෙ මය්‍යං මජ්ඣිමනිකාය සඛිරණදස්සනෙන පසන්නා සම්බුද්ධධම්මානිවුද්ධිකාමිකො භිතෙසිතො මනිසිතො කතිපමමහාපෙරවරා සදුපදෙසදුතෙන මය්‍යං අග්‍රහනාහනා අගෙසුං. තෙ පතෙ ව' මාහංසු. — “සබ්බං විතසපිටතඤ්චව දීඝති. කායාදගො නිකායගන්ථා ච තෙහි තෙහි ථෙරවරෙහි කාලෙන කාලං සංසොධිතා යථාකථස්සෙවි සිහලකබරෙහි මුද්දාපිතා වත්තනො. අභිබ්බම පිටකස්සචෙව මුද්දකතිකායස්ස ච අනොගධාති අතිසයාවස්ස කාති'පි කාති'පි පොත්තාති තෙ'ව තාව මුද්දාපිතාති; තෙතෙව දුලලහාති ගොනති තස්මා තෙසං යෙව පොත්තාතං පස්මහරමුද්ද පනමති'ව කාලොචිතමි”ති. තෙසං ඤයානුගතං හං වචනමබ්බිකතවතා මය්‍ය පස්මමෙව අනිධමමපිටකස්ස පස්ම පොත්තකල්පස අස්ස ධම්මසද්ධාණ් පසකරණස්ස මුද්දාපතමාරද්ධං අනතිදිසෙන කාලෙන තිට්ඨාපිතං ව. තදෙන පරමත්ථධම්මගන්ථරතනං සම්පට්ඨතෙ මය්‍ය සාතිසයපිතිපමොදවිකසිතහදයෙන සද්දානං සහදයානං සමාසමබ්බුද්ධධම්මාමානං සොගතානං ගන්හෙසු.

එවමෙවාචසෙසමපි සබ්බං තෙපිටතං බුද්ධවචනං සිසහරං සංසො-
ධෙත්තුං මුද්දපෙත්තුං ච තිරනනර'මුස්සකකමාපනො'හං. පාලිතථමුද්දප-
නානනනරං තෙසං සිහලහාසානුවාද ච පාකචිතවිස්සන්ති.

පාලිහාසාන'තිඤ්ඤති සම්බුද්ධධම්මස්සාංකොච්ඡෙති අවිග්‍රහෙහි පොරණකලෙබහෙති දුසිතාති බහුති යානාති තෙපිටතපොත්තකෙසු වත්තනො'ති විදිතමෙන. පුරාතනගන්ථලිඛිතපොත්තපාඨකානං විඤ්ඤනං, තෙසං දෙසානං සංසොධිතමෙව පස්මහරං කාතබ්බං හං අතිව දුක්කරං. නතො පච්ඡා හාසනනරපරිවත්තනං යුත්තනරං ව සුකරං ව ගොති.

තිපිටකගන්ථසොධිතෙ පතිමසමිං තිරනනරමහමනුගච්ඡාමි සම්බුද්ධ ධම්මධර්මං පණ්ණිතසෙට්ඨාන'මුපදෙසං. විසෙසනො පතෙත්ථ විඤ්ඤාදය මහාවිජ්ජාලයෙ උපපට්ඨානාවජියභුතො අමහාභා ධම්මාවජියනං පතොති කිපිටකවාටිස්සගච්ඡිකො සොරතාගිධාතො නායකඤ්ඤර පාදෙ චෙව, පොතුණ්ණිවිටගාමෙ සිද්ධිනිසාලස්සාරපජිවෙණාධිපති ආගිමමිකාවජිකො චඤ්චිමලාගිධාතො මහාපථරපාදෙ ව සදුපදෙස-
දයන උපකාරිතො වාගෙසුන්ති පිතිපුබ්බිකමිං නිවෙදෙමි.

ඉමෙසං තිපිටකගන්ථානං මුද්දපනත්ථං සිරිපාදවිහාරසන්නාහධන-
මෙව විස්සජ්ජිගතෙ මහපථල දයකසම්මය්‍ය සාසනිකතිවමස්සත්ථාය
නතො තාදිසං මහාධනබ්බයං කාතුමුස්සකා ලඛිකාදිපෙ සාමඤ්ඤ
බ්බික පාලක (Public Trustee) ධුරන්ධරො මනනිස්සරොචෙව තස්ස

උපදෙස් හඳුනා ව, සිප්පාදවිහාරායකමිත්තො සමාධාන විනිවජ්ජ කාරඬුරුකිරො රොබ්ථි සිඬ්ඨි ඵල්ලාවල නාමො මහාසයො ව, යෙ ඉමස්ස නිව්වස්ස මහාතිසංසං නෙසං පඤ්ඤාසං, සබ්බෙ නෙ සාධවො ව, සබ්බෙසං සමමාසවිබුද්ධිමමාතිවුද්ධිමානසිනනානං අනන්තත්තා මානං සොගතානඤ්චව අඤ්ඤාසං ව පසංසායාරහා නවනො ව.

මුද්දසියමානොති සබ්බෙති පොඤ්ඤානොති ඵකං ගාතං සදෙස් විදෙස් පොඤ්ඤාලයානං පටිච්චජිත්තං ව මමජ්ඣාසයො වනනෙන.

බේන්ද්‍රඵමනාමගාමපො ධිරාතප්පො තිකුට්ඨි ඉමස්ස ගත්ඨස්ස සුද්ධිපතොත්තොත්තං මය්ගමතිවොපඤ්ඤා අගොසිති ව, මුද්දපන-සමයෙ ගැරුල්ඬි මේරගම නාමස්ස මහාසයස්ස උපකාරො මය්ගං කිට්ඨිලාසවත්තං හෙතුභූතොති ව කතඤ්ඤා කතවෙදිභාවෙන පඤ්ඤාමි.

ඉත්තං නිවෙදෙති,

කිප්පාල්ලේ ඤාණවිමලපාණිනො

සවිබුද්ධිපරිනිබ්බාණනො 2495 නිමෙ වස්සෙ

විහ්ගමාසස්ස සුක්කපකෙති පණණරසීයං

බුද්ධිමාරො මාරපණ ගාමෙ සප්පොදයපරිවෙණනො.

සංකේතනිරූපනං

ABBREVIATIONS

1. සි: සිහල පොතකි.
2. සි: මු: සිහලකර මුද්‍රිත පොතකි.
3. ඉ: ඉංග්‍රීසිකර මුද්‍රිත පොතකි.
4. ම: මරමකර මුද්‍රිත පොතකි.
5. මු: ඩ: අ: මුද්‍රිත ධර්මසංග්‍රහපාඨකරණ අවස්ථාව.

1. This is vague. If a MS is meant, say where it is or in whose possession
2. Written by ? (මුද්‍රිත පොතකි)
3. Written by Edward Muller - Heas (P. T. S.)
4. " ? (Zabur Press Meit Swe ?)
5. Written by Yagindra Prāññānanda Nayaka Thera (Kewaritarva Series, Vol. XLII)

PREFACE

In view of the important role Buddhism plays in Ceylon, one naturally expects the entire Tripitaka to be found in print not only in the original in Pali, but also in translation in Sinhalese. However, the Tripitaka in its entirety, has not yet been printed in Ceylon even in Pali, not to speak of a translation. That explains the present undertaking of mine. I have already completed the printing of the Majjhima Nikaya running into about a thousand pages. The remaining books of the Tripitaka have also been edited by me. Of them the Abhidhamma Pitaka will be printed before others. The preparation of a good edition of the Abhidhamma texts is a task bristling with difficulties. The editors should possess not only a good command of the Pali language, but also a thorough grasp of Buddhist metaphysics. That is why, before attempting others, I have focussed my attention on the Abhidhamma texts. Dhamma-Saṅgani, the first Pakarana belonging to the Abhidhamma Pitaka, is now ready for printing. A long introduction to Abhidhamma will be published after printing all the texts belonging to that Pitaka.

I propose to bring out a Sinhalese version of the Tripitaka after placing before the public a reliable edition of the Pali Tri-Pitaka in good print. The more urgently needed and the more difficult task is the preparation of the Pali text. After that has been settled, it may not be so difficult to prepare a Sinhalese translation.

In conclusion, I wish to express my gratitude to my revered teacher Venerable Pandit Welivitiye Sorata Nayaka Thero, Vice-Principal, Vidyodaya Pirivena, and to Venerable Rerukane Cindawimala Thero, Principal, Sri Vinayalankara Pirivena, Pokunuwita, for the encouragement and advice they have given me.

The printing expenses of the present edition are being borne by the Trustees of the Sri Pada. The Buddhist Public owe a deep debt of gratitude to those members of the Sangha and also of the laity who stressed the importance of this undertaking, to the Public Trustee and his Board of Advisors who decided to give me the financial assistance needed, and to Mr. Robert Sydney Ellawala, J. P. U. P. M., Trustee of Sri-Pada who heartily approved of the financial assistance being given to me.

I shall be failing in my duty if I fail to express my thankfulness to Bhikkhu Bendaluwe Dheerananda for correcting the proofs of the present text, and also to Mr. Harold Weragama for the assistance given me to print the Tripitaka.

A certain number of copies of each text to be printed from the Tripitaka in this manner will be distributed free among the recognized Buddhist institutions in Ceylon as well as abroad.

Kirielle Nanawimala Thero.

9th April 1952.

Sastrodaya Pirivena,
Marapana.
Ratnpura.
(Ceylon.)

සූචි පත්‍රය.

CONTENTS

අංකය.		පිටුවකිනි
	164 මානිකා	1 - 8
122	අභිසිසම මානිකා	1 - 6
22	තිකමානිකා	1 - 2
6	ගෙතුගොව්‍යකං	2
7	වුළුනාර දුකං	2
6	ආසව ගොව්‍යකං	2 - 3
6	සඤ්ඤාජන ගොව්‍යකං	3
6	ගජා ගොව්‍යකං	3
6	මිඤ්ඤා ගොව්‍යකං	3 - 4
6	යොග ගොව්‍යකං	4
6	නිවරණ ගොව්‍යකං	4
5	පරාමාස ගොව්‍යකං	4
14	මහනාර දුකං	5
6	උපාදාන ගොව්‍යකං	
8	කිලෙස ගොව්‍යකං	5 - 6
18	පිට්ඨි දුකං	6
42	සුත්තනනික මානිකා	7 - 8

මානිකා නිවේදිතා.

	1-582-1. විනායසාදකණං.	9-114
1-57	පදනාජනියං (පටිපාටි කාණ්ඩය 60)	9-17
58-120	කොට්ඨාසවාරං	17-24
121-145	(සුඤ්ඤාභවාරො) පටිමං විතතං	24-26
146	දුතියං විතතං	27
147-148	තතියං විතතං	27-28
149	චතුස්මං විතතං	28
150-155	පඤ්ඤාමං විතතං	28-30
156	ඡට්ඨං විතතං	30
157-158	සත්තමං විතතං	30-31
159	අට්ඨමං විතතං	31

කාමාවචර අට්ඨමනා විතතානි.

අකුසල විනය 69-71

පිටිමිකා

359-361	අභිපති පස්වො මග්ගො	69-70
362	දුතියො මග්ගො	70
363	තතියො මග්ගො	70
364	චතුසො මග්ගො	70-71

ලොකුතතරං විනයං

365-430	ආදස අකුසල විනයානි	71-82
431-454	කුසලවිපාකානි පඤ්චවිඤ්ඤාණානි	82-85
455-468	කුසලවිපාක මනොධාතු	85-87
469-483	කුසලවිපාක මනොවිඤ්ඤාණධාතු සොමනස්ස සහගතො	87-89
484-497	කුසලවිපාක මනොවිඤ්ඤාණ ධාතු උපෙකතො සහගතො	89-91
498	අට්ඨමභාවිපාකා	91
499-500	රූපාවචර විපාකා	91-92
501-504	අරූපාවචර විපාකා	92-93
505-509	සුද්ධික පටිපදා	93-94
510-513	සුද්ධික සුඤ්ඤතං	94-95
514-518	සුඤ්ඤත පටිපදා	95-97
519-522	සුද්ධික අප්පණ්ණිතං	97-98
523-527	අප්පණ්ණිත පටිපදා	98-99
528	විසති මහා නයා	100
529-533	ඡන්ද්‍රධිපතෙය්‍ය සුද්ධිකපටිපදා	100-102
534-537	ඡන්ද්‍රධිපතෙය්‍ය සුද්ධික සුඤ්ඤතා	102-103
538-552	පස්ම මග්ගවිපාකො	103-108
553-555	ලොකුතතර විපාකො	108
556-561	අකුසල විපාක පඤ්චවිඤ්ඤාණානි	109-110
562-563	අකුසල විපාකා මනොධාතු	110
564-565	අකුසල විපාකා අව්‍යාකතා	110-111
566-567	කිරියා මනොධාතු	111
568-573	කිරියා මනොවිඤ්ඤාණධාතු සොමනස්ස— සහගත විනයං	111-112
574-575	කිරියා මනොවිඤ්ඤාණධාතු උපෙකතො සහගත විනයං	113
576	කාමාවචර කිරියා	113
577-578	රූපාවචර කිරියා	113-114
579-582	අරූපාවචර කිරියා	114

විනතුප්පාද කණ්ඩං නිට්ඨිකං.

අඩකා

160-166 වතුකනනසො

167-175 පඤ්චක නසො

දිව්‍යඩකා

31-34

34-37

වතුකන පඤ්චකජ්ඣානං නිව්ඨිත .

176-180	වනසොයා පටිපදා	37-38
181-185	වනතාරි ආරමමණානි	38-39
186-202	සොළසකනිත්තුකං	39-42
203	අට්ඨකසිණං සොළසකනිත්තුකං	42
204-210	වනසොයා පටිපදා	42-43
211-213	දො ආරමමණානි	43-44
214-222	අට්ඨකනිත්තුකං	44-46
223-224	ඉදමපි අට්ඨකනිත්තුකං	46
225-231	වනසොයා පටිපදා	46-47
232-234	දො ආරමමණානි	47-48
235-243	අපරමපි අට්ඨකනිත්තුකං	48-50
244-245	ඉදමපි අට්ඨකනිත්තුකං	50
246-247	ඉමානි'පි අනිභයතනානි සොළසකනිත්තුකානි	50
248-250	ඉමානිපි තිනි විමොක්ඛානි සොළසකනිත්තුකානි	50-51
251-262	වනතාරි බ්‍රහමච්ඡිභාරජ්ඣානානි සොළසකනිත්තුකානි	51-52
263-264	අසුභජ්ඣානං සොළසකනිත්තුකං	53

රූපාවචර කුසලං

265-268	වනතාරි අරූපජ්ඣානානි සොළසකනිත්තුකානි	53-54
---------	-------------------------------------	-------

අරූපාවචරං කුසලං

269-270	කාමාවචර කුසලං	54
271-272	රූපාවචර කුසලං	54-55
273-276	අරූපාවචර කුසලං	55-56
277-343	සුඤ්ඤ පටිපදා	56-66
344-345	සුඤ්ඤතං	66
346-350	සුඤ්ඤත මූලක පටිපදා	66-67
351-352	අපඤ්ඤිතං	67
353-357	අපඤ්ඤිත මූලක පටිපදා	67-68
358	විසති මහානසා	68-69

අඩකා

පිටිවකා

583-985 - II. රූප කණ්ඩා.

115-166

583-584	එකකා	115
585	දුකා	115-117
586	තිකා	117-119
587	වතුකකා	119-120
588	පඤ්චකා	120
589	ඡකකා	120
590	සත්තකා	121
591	අට්ඨකා	121
592	නවකා	121
593	දසකා	121
594	එකාදසකා	121

මාහිකා.

595	එකකා නිදේදසො	121-122
596 646	උපාද භාජනිකා	122-133
647-744	දුකා නිදේදසො	133-142
745-882	තිකා නිදේදසො	142-154
883-966	වතුකකා	154-162
967-971	පඤ්චකා	162-163
972	ඡකකා	163
973-974	සත්තකා	163
975	අට්ඨකා	163-164
976-978	නවකා	164
979-982	දසකා	164-165
983	එකාදසකා	165 164

රූප කණ්ඩා නිවේදිතා.

986-1372 - III. නිකේතන කණ්ඩා.

165-215

986-1057	තිකා	165-173
1058-1301	අභිධම්ම දුකා	173-206

L-1372 No title

නිකේතන කණ්ඩා නිවේදිතා.

206-215

1373-1602 - IV. අට්ඨකථා කණ්ඩා.

215-241

1373-1426	තිකා	215-222
-----------	------	---------

-1602 No title

අට්ඨකථා කණ්ඩා නිවේදිතා.

222-24

අනුකතමණිකා

243-256

සුද්ධිපත්තා

257-258

සුමිපත්තා සමත්තා.

බමමසබගණීපපකරණං

නමො නස්ස ගතවතො අරහත්තා
සමමාසමුද්ධස්ස

මාතිකා

අභිබමම මාතිකා

- 1 කුසලා බමමා, අකුසලා බමමා, අව්‍යාකතා බමමා
- 2 සුඛාය වෙදනාය සමපයුත්තා බමමා, දුකිණාය වෙදනාය සමපයුත්තා බමමා, අදුකිමසුඛාය වෙදනාය සමපයුත්තා බමමා.
- 3 විපාකා බමමා, විපාකබමම බමමා, තේ'ව විපාකා න විපාකා බමමා බමමා.
- 4 උපාදිනාහුපාදානිකා බමමා, අනුපාදිනාහුපාදානිකා බමමා, අනුපාදිනා අනුපාදානිකා බමමා
- 5 සංකිලිට්ඨ සංකිලෙසිකා බමමා, අසංකිලිට්ඨ සංකිලෙසිකා බමමා, අසංකිලිට්ඨ අසංකිලෙසිකා බමමා.
- 6 සචිතකක සචිචාරා බමමා, අචිතකක චිචාර මන්තා බමමා, අචිතකක අචිචාරා බමමා
- 7 පිති සහගතා බමමා, සුඛි සහගතා බමමා, උපේකකා සහගතා බමමා.
- 8 දස්සනෙන පහානබ්බා බමමා, භාවනාය පහානබ්බා බමමා, තේ'ව දස්සනෙන න භාවනාය පහානබ්බා බමමා.
- 9 දස්සනෙන පහානබ්බානෙතුකා බමමා, භාවනාය පහානබ්බානෙතුකා බමමා, තේ'ව දස්සනෙන න භාවනාය පහානබ්බානෙතුකා බමමා.
- 10 ආවයගාමිකො බමමා, අපවයගාමිකො බමමා, *තෙවා'වයගාමි කා පවයගාමිකො බමමා.
- 11 සෙකකා බමමා, අසෙකකා බමමා, තේ'ව සෙකකා නා'සෙකකා බමමා.
- 12 පරිත්තා බමමා, මහග්ගතා බමමා අප්පමාණා බමමා.
- 13 පරිත්තාරමමණා බමමා, මහග්ගතාරමමණා බමමා, අප්පමාණාරමමණා බමමා.
- 14 නිකා බමමා, මජ්ඣිමා බමමා, පණ්ණිකා බමමා
- 15 මිච්ඡත්තනිකා බමමා, සමමත්තනිකා බමමා, අනිකා බමමා.

*තෙවා'වය ගාමිකො-ඉ.

- 16 මගාරමමණා බමමා, මගගහෙනුකා බමමා, මගනාඨිපනිකො බමමා.
- 17 උපපනනා බමමා, අනුපපනනා බමමා. උපපාදිකො බමමා.
- 18 අතිනා බමමා, අනාගතනා බමමා, පච්චුපපනනා බමමා.
- 19 අතිනාරමමණා බමමා, අනාගතාරමමණා බමමා, පච්චුපපනනා රමමණා බමමා.
- 20 අජ්ඣතනා බමමා, ඛනිද්ධා බමමා, අජ්ඣතන ඛනිද්ධා බමමා.
- 21 අජ්ඣතනාරමමණා බමමා, ඛනිද්ධාරමමණා බමමා, අජ්ඣතනඛනිද්ධා රමමණා බමමා.
- 22 සනිදස්සන සප්පට්ඨා බමමා, අනිදස්සන සප්පට්ඨා බමමා, අනිදස්සන අප්පට්ඨා බමමා.

නික මානිකා†

- 1 හෙනු බමමා. න හෙනු බමමා.
- 2 සහෙනුකා බමමා, අහෙනුකා බමමා.
- 3 හෙනු සමපයුතනා බමමා, හෙනු විපපයුතනා බමමා.
- 4 හෙනු චෝච බමමා සහෙනුකා ච සහෙනුකා චෝච බමමා න ච හෙනු.
- 5 හෙනු චෝච බමමා හෙනු සමපයුතනා ච, හෙනු සමපයුතනා චෝච බමමා න ච හෙනු.
- 6 න හෙනු *බො පන බමමා සහෙනුකා'පි, අහෙනුකාපි.

හෙනු ගොච්ඡං.

- 1 සප්පට්ඨා බමමා, අප්පට්ඨා බමමා.
- 2 සංඝානා බමමා, අසංඝානා බමමා.
- 3 සනිදස්සනා බමමා, අනිදස්සනා බමමා.
- 4 සප්පට්ඨා බමමා, අප්පට්ඨා බමමා.
- 5 රුපිකො බමමා, අරුපිකො බමමා.
- 6 ලොකිකා බමමා, ලොකුතනරා බමමා.
- 7 කෙණ්ඩි විඤ්ඤායා බමමා, න කෙනටි විඤ්ඤායා බමමා.

මුලෙනර දුකං

- 1 ආසවා බමමා, නො ආසවා බමමා.
- 2 සාසවා බමමා, අනාසවා බමමා.

- 3 ආසව සම්පයුතතා ධම්මා, ආසව විපයුතතා ධම්මා.
- 4 ආසවා චෝච ධම්මා සාසවා ච, සාසවා චෝච ධම්මා නො ච ආසවා.
- 5 ආසවා චෝච ධම්මා ආසව සම්පයුතතා ච, ආසව සම්පයුතතා චෝච ධම්මා නො ච ආසවා.
- 6 ආසව විපයුතතා බො පන ධම්මා සාසවා'පි, අනාසවා'පි.

ආසව ගොච්ඡිකා.

- 1 සංකෙසුප්පනා ධම්මා, නො සංකෙසුප්පනා ධම්මා.
- 2 සංකෙසුප්පනියා ධම්මා, අසංකෙසුප්පනියා ධම්මා.
- 3 සංකෙසුප්පන සම්පයුතතා ධම්මා, සංකෙසුප්පන විපයුතතා ධම්මා.
- 4 සංකෙසුප්පනා චෝච ධම්මා සංකෙසුප්පනියා ච, සංකෙසුප්පනියා චෝච ධම්මා නො ච සංකෙසුප්පනා.
- 5 සංකෙසුප්පනා චෝච ධම්මා සංකෙසුප්පන සම්පයුතතා ච, සංකෙසුප්පන සම්පයුතතා චෝච ධම්මා නො ච සංකෙසුප්පනා.
- 6 සංකෙසුප්පන විපයුතතා බො පන ධම්මා සංකෙසුප්පනියා'පි, අසංකෙසුප්පනියා'පි.

සංකෙසුප්පන ගොච්ඡිකා.

- 1 ගන්ථා ධම්මා, නො ගන්ථා ධම්මා.
- 2 ගන්ථනියා ධම්මා, අගන්ථනියා ධම්මා.
- 3 ගන්ථ සම්පයුතතා ධම්මා, ගන්ථ විපයුතතා ධම්මා.
- 4 ගන්ථා චෝච ධම්මා ගන්ථනියා ච, ගන්ථනියා චෝච ධම්මා නො ච ගන්ථා.
- 5 ගන්ථා චෝච ධම්මා ගන්ථ සම්පයුතතා ච, ගන්ථ සම්පයුතතා චෝච ධම්මා නො ච ගන්ථා.
- 6 ගන්ථ විපයුතතා බො පන ධම්මා ගන්ථනියා'පි අගන්ථනියා'පි

ගන්ථ ගොච්ඡිකා.

- 1 ඔසා ධම්මා, නො ඔසා ධම්මා.
- 2 ඔසනියා ධම්මා, අනොසනියා ධම්මා.
- 3 ඔස සම්පයුතතා ධම්මා, ඔස විපයුතතා ධම්මා.

- 4 ඔසා වෝච ධම්මා ඔසනියා ව, ඔසනියා වෝච ධම්මා නො ව ඔසා.
- 5 ඔසා වෝච ධම්මා ඔස සම්පසුත්තා ව, ඔස සම්පසුත්තා වෝච ධම්මා නො ව ඔසා.
- 6 ඔස විපසුත්තා බො පන ධම්මා ඔසනියා'පි, අනොසනියා'පි.

ඔස ගොව්ඡකං

- 1 යොගා ධම්මා, නො යොගා ධම්මා.
- 2 යොගනියා ධම්මා, අයොගනියා ධම්මා.
- 3 යොග සම්පසුත්තා ධම්මා, යොග විපසුත්තා ධම්මා.
- 4 යොගා වෝච ධම්මා යොගනියා ව, යොගනියා වෝච ධම්මා නො ව යොගා.
- 5 යොගා වෝච ධම්මා යොග සම්පසුත්තා ව, යොග සම්පසුත්තා වෝච ධම්මා නො ව යොගා.
- 6 යොග විපසුත්තා බො පන ධම්මා යොගනියා'පි, අයොගනියා'පි.

යොග ගොව්ඡකං

- නිවරණා ධම්මා නො නිවරණා ධම්මා
- නිවරණීයා ධම්මා, අනිවරණීයා ධම්මා.
- 3 නිවරණ සම්පසුත්තා ධම්මා, නිවරණ විපසුත්තා ධම්මා
- 4 නිවරණා වෝච ධම්මා නිවරණීයා ව, නිවරණීයා වෝච ධම්මා නො ව නිවරණා.
- 5 නිවරණා වෝච ධම්මා නිවරණ සම්පසුත්තා ව, නිවරණ සම්පසුත්තා වෝච ධම්මා නො ව නිවරණා.*
- 6 නිවරණ විපසුත්තා බො පන ධම්මා නිවරණීයා'පි, අනිවරණීයා'පි.

නිවරණ ගොව්ඡකං

- 1 පරාමාසා ධම්මා, නො පරාමාසා ධම්මා
- 2 පරාමධිකා ධම්මා, අපරාමධිකා ධම්මා.
- 3 පරාමාස සම්පසුත්තා ධම්මා, පරාමාස විපසුත්තා ධම්මා.
- 4 පරාමාසා වෝච ධම්මා පරාමධිකා ව, පරාමධිකා වෝච ධම්මා නො ව පරාමාසා.
- 5 පරාමාස විපසුත්තා බො පන ධම්මා පරාමධිකා'පි, අපරාමධිකා'පි.

පරාමාස ගොව්ඡකං

- 1 සාරමමණා ධම්මා, අනාරමමණා ධම්මා.
- 2 චිත්තා ධම්මා, නො චිත්තා ධම්මා.
- 3 චේතසිකා ධම්මා, අචේතසිකා ධම්මා.
- 4 චිත්ත සම්පයුතතා ධම්මා, චිත්ත විපයුතතා ධම්මා.
- 5 චිත්ත සංසරියා ධම්මා, චිත්ත විසංසරියා ධම්මා.
- 6 චිත්ත සමුට්ඨානා ධම්මා, නො චිත්ත සමුට්ඨානා ධම්මා.
- 7 චිත්ත සහභූතො ධම්මා, නො චිත්ත සහභූතො ධම්මා.
- 8 චිත්තානුපරිවර්තනො ධම්මා, නො චිත්තානුපරිවර්තනො ධම්මා.
- 9 චිත්ත සංසරියා සමුට්ඨානා ධම්මා, නො චිත්ත සංසරියා සමුට්ඨානා ධම්මා.
- 10 චිත්ත සංසරියා සමුට්ඨානා සහභූතො ධම්මා, නො චිත්ත සංසරියා සමුට්ඨානා සහභූතො ධම්මා.
- 11 චිත්ත සංසරියා සමුට්ඨානානුපරිවර්තනො ධම්මා, නො චිත්ත සංසරියා සමුට්ඨානානුපරිවර්තනො ධම්මා.
- 12 අශ්ලිෂ්කා ධම්මා, බාහිරා ධම්මා.
- 13 උපාදා ධම්මා, නො උපාදා ධම්මා.
- 14 උපාදිනතා ධම්මා, අනුපාදිනතා ධම්මා.

මහනාම දුතං

- 1 උපාදානා ධම්මා, නො උපාදානා ධම්මා.
- 2 උපාදානියා ධම්මා, අනුපාදානියා ධම්මා.
- 3 උපාදාන සම්පයුතතා ධම්මා, උපාදාන විපයුතතා ධම්මා.
- 4 උපාදානා චෝච ධම්මා උපාදානියා ච, උපාදානියා චෝච ධම්මා නො ච උපාදානා.
- 5 උපාදානා චෝච ධම්මා උපාදාන සම්පයුතතා ච, උපාදාන සම්පයුතතා චෝච ධම්මා නො ච උපාදානා.
- 6 උපාදාන විපයුතතා බො පන ධම්මා උපාදානියා'පි, අනුපාදානියා'පි.

උපාදාන ගොච්ඡකං

- 1 කිලෙසා ධම්මා, නො කිලෙසා ධම්මා.
- 2 ස කිලෙසිකා ධම්මා, අසංකිලෙසිකා ධම්මා.
- 3 සංකිලියා ධම්මා, අසංකිලියා ධම්මා.
- 4 කිලෙස සම්පයුතතා ධම්මා, කිලෙස විපයුතතා ධම්මා.

- 5 කිලෙසා චෝච බමමා සංකිලෙසිකා ව, සංකිලෙසිකා චෝච බමමා නො ව කිලෙසා.
- 6 කිලෙසා චෝච බමමා සංකිලිට්ඨා ව, සංකිලිට්ඨා චෝච බමමා නො ව කිලෙසා.
- 7 කිලෙසා චෝච බමමා කිලෙස සමපසුන්තා ව, කිලෙස සමපසුන්තා චෝච බමමා නො ව කිලෙසා.
- 8 කිලෙස විපසුන්තා බො පන බමමා සංකිලෙසිකා'පි, අසංකිලෙසිකා'පි.

කිලෙස ගොච්ඡකා

- 1 දස්සනෙන පභාතබ්බා බමමා, න දස්සනෙන පභාතබ්බා බමමා,
- 2 භාවනාය පභාතබ්බා බමමා, න භාවනාය පභාතබ්බා බමමා.
- 3 දස්සනෙන පභාතබ්බා හෙතුකා බමමා, න දස්සනෙන පභාතබ්බා හෙතුකා බමමා.
- 4 භාවනාය පභාතබ්බා හෙතුකා බමමා, න භාවනාය පභාතබ්බා හෙතුකා බමමා.
- 5 සවිතකකා බමමා, අවිතකකා බමමා.
- 6 සවිමාරා බමමා, අවිමාරා බමමා.
- 7 සපපිතිකා* බමමා. *අපපිතිකා බමමා.
- 8 පිති සහගතා බමමා, න පිති සහගතා බමමා.
- 9 සුඛ සහගතා බමමා, න සුඛ සහගතා බමමා.
- 10 උපෙකකා සහගතා බමමා, න උපෙකකා සහගතා බමමා.
- 11 කාමාවචරා බමමා, න කාමාවචරා බමමා.
- 12 රූපාවචරා බමමා, න රූපාවචරා බමමා.
- 13 අරූපාවචරා බමමා, න අරූපාවචරා බමමා.
- 14 පරියාපන්නා බමමා, අපරියාපන්නා බමමා.
- 15 නිශ්ශාණ්ණිකා බමමා, අනිශ්ශාණ්ණිකා බමමා.
- 16 නිශ්චා බමමා, අනිශ්චා බමමා.
- 17 ස උත්තරා බමමා, අනුත්තරා බමමා.
- 18 සරණා බමමා, †අරණා බමමා.

පිටසි දුකා

අභිබමම මාතිකා.

*සපපිතිකා - ඉ සපිතිකා - සි. අපපිතිකා - ඉ. අපිතිකා - සි.
†අසරණා - ඉ.

සුභවනනික මානිකා

Same

- 1 විජ්ජාභාගිනො ධම්මා, අවිජ්ජාභාගිනො ධම්මා.
- 2 විජ්ජුපමා ධම්මා, වජිරුපමා ධම්මා
- 3 බාලා ධම්මා, පණ්ණිනා ධම්මා.
- 4 කණ්ණා ධම්මා, සුක්කා ධම්මා
- 5 තපනීයා ධම්මා, අතපනීයා ධම්මා.
- 6 අභිවචනා ධම්මා, අභිවචන පථා ධම්මා
- 7 නිරුතති ධම්මා, නිරුතති පථා ධම්මා.
- 8 පඤ්ඤාහති ධම්මා, පඤ්ඤාහති පථා ධම්මා.
- 9 භාලෙඤ්ච, රුපඤ්ච.
- 10 අවිජ්ජා ව, භව කණ්ණා ව
- 11 භවදිට්ඨි ව, විභවදිට්ඨි ව.
- 12 සංසරන දිට්ඨි ව, උච්ඡේද දිට්ඨි ව.
- 13 අනන්තා දිට්ඨි ව, අනන්තා දිට්ඨි ව.
- 14 පුබ්බන්තානුදිට්ඨි ව, අපරන්තානුදිට්ඨි ව
- 15 අභිරික්ඤ්ච, අනොත්තපඤ්ච.
- 16 ගිරි ව, ඔත්තපං ව.
- 17 දො චස්සනා ව, පාප මිත්තනා ව.
- 18 සොචචස්සනා ව, කල්යාණමිත්තනා ව
- 19 ආපනති කුසලනා ව, ආපනති ද්විධාන කුසලනා ව.
- 20 සමාපනති කුසලනා ව, සමාපනති ද්විධාන කුසලනා ව.
- 21 ධාතු කුසලනා ව, මනසිකාර කුසලනා ව.
- 22 ආයතන කුසලනා ව, පටිච්ච සමුප්පාද කුසලනා ව.
- 23 ඨාන කුසලනා ව, අධ්ධාන කුසලනා ව.
- 24 අජ්ජවො ව, ථේඤ්චො ව.
- 25 බන්ති ව, සොරච්චඤ්ච.
- 26 සාබ්බසංඤ්ච, පටිසංඤ්චො ව.
- 27 ඉඤ්ඤියෙසු අගුත්තඤ්චාරනා ව, භොජනෙ අමත්තඤ්ඤානා ව.
- 28 ඉඤ්ඤියෙසු ගුත්තඤ්චාරනා ව, භොජනෙ මත්තඤ්ඤානා ව.
- 29 මුඛසච්චඤ්ච, අසමපජ්ඤාඤ්ච.
- 30 සති ව, සමපජ්ඤාඤ්ච.
- 31 පටිසංඤ්චාන බලඤ්ච, භාවනා බලඤ්ච.

5. කතමා තසමිං සමයෙ වෙනනා හොති?

යා තසමිං සමයෙ තජ්ජා මනෝවිඤ්ඤාණං ධාතුං සමථස්සජා වෙනනා සංවෙනනා *වෙනසිත්තතං - අයං තසමිං සමයෙ වෙනනා හොති.

6. කතමං තසමිං සමයෙ විතතං හොති?

යං තසමිං සමයෙ විතතං මනෝ මානසං හදයං පඤ්ඤා මනෝ මනායතනං මනිඤ්ඤයං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකිංඤා තජ්ජා මනෝ විඤ්ඤාණං ධාතුං-ඉදං තසමිං සමයෙ විතතං හොති.

7. කතමො තසමිං සමයෙ විතකෙකා හොති?

යො තසමිං සමයෙ තකෙකා විතකෙකා සංතප්පො අප්පනා ව්‍යප්පනා වෙනසො අභිතිරුපනා සමමා සංතප්පො-අයං තසමිං සමයෙ විතකෙකා හොති.

8. කතමො තසමිං සමයෙ විචාරො හොති?

යො තසමිං සමයෙ වාරො විචාරො අනුචිචාරො උපවිචාරො විතතස්ස අනුසංඛිතනා අනුපෙක්ඛණතා-අයං තසමිං සමයෙ විචාරො හොති.

9. කතමා තසමිං සමයෙ පිති හොති?

යා තසමිං සමයෙ පිති පාමොජ්ජං ආමොදනා පමොදනා හාසො පහාසො විතති ඔදග්ගං අත්තමනනා විතතස්ස-අයං තසමිං සමයෙ පිති හොති.

10. කතමං තසමිං සමයෙ සුඛං හොති?

යං තසමිං සමයෙ වෙනසිකං සාතං වෙනසිකං සුඛං වෙනො සමථස්සජා සාතං සුඛං වෙදසිතං වෙතො සමථස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා-ඉදං තසමිං සමයෙ සුඛං හොති.

11. කතමා තසමිං සමයෙ විතතස්සෙ' කග්ගනා හොති?

යා තසමිං සමයෙ විතතස්ස ධීති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවිකෙකප්පො අවිසාහට්ඨානසතා සමප්පො සමාධිඤ්ඤං සමාධිබලං සමමා සමාධි-අයං තසමිං සමයෙ විතතස්සෙ' කග්ගනා හොති.

12. කතමං තසමිං සමයෙ සද්ධිඤ්ඤං හොති?

යා තසමිං සමයෙ සද්ධා සද්දහනා ඔකප්පනා අභිප්පසාදො සද්ධා සද්ධිඤ්ඤං සද්ධා බලං-ඉදං තසමිං සමයෙ සද්ධිඤ්ඤං හොති.

13. කතමං තසමිං සමයෙ විරිඨිඤ්ඤං හොති?

යො තසමිං සමයෙ වෙනසිකොවිරිඨාරමො නිකක්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සාළුති ථාමො ධිති අසිපිලපරක්කං -

* සංවෙනසිත්තතං-ඉ.

මනා අතිකම්භනන්දනා අතිකම්භනධුරතා ධුරසමපය්‍යාහො විරියං විරි
සිත්‍රියං විරියබලං සමමාචාරයාමො-ඉදං තස්මිං සමයෙ විරිසිත්‍රියං ගොති.

14. කතමං තස්මිං සමයෙ සතිත්‍රියං ගොති?

යං තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා
අපිලාපනතා අසමුද්‍රස්සනතා සති සතිත්‍රියං සතිබලං සමමා සති-ඉදං
තස්මිං සමයෙ සතිත්‍රියං ගොති.

15. කතමං තස්මිං සමයෙ සමාධිත්‍රියං ගොති?

යං තස්මිං සමයෙ විභවස්ස සිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසානානරා
අවිනේදිකා අවිසාගට්ඨානසතා සමථො සමාධිත්‍රියං සමාධිබලං සමමා
සමාධි-ඉදං තස්මිං සමයෙ සමාධිත්‍රියං ගොති.

16. කතමං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤිත්‍රියං ගොති?

යං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤ පජානනා විචයො පච්චයො ධම්මවිචයො
සලලකකිණං උපලකකිණං පච්චුපලකකිණං පණ්ඨිච්චං කොසලලං
නෙපුඤ්ඤං වෙතච්චා විතතා උපපරිකතා භූරි මෙධා පරිනාසිකා
විපස්සනා සමපජඤ්ඤා පතොපදා පඤ්ඤා පඤ්ඤිත්‍රියං පඤ්ඤාබලං
පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදදා පඤ්ඤාආලොකනා පඤ්ඤාමනාසො පඤ්ඤා
පථෙජාතො පඤ්ඤාදරනතං අමොගො ධම්මවිචයො සමමාදිට්ඨි-ඉදං
තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤිත්‍රියං ගොති.

17. කතමං තස්මිං සමයෙ මිතිත්‍රියං ගොති?

යං තස්මිං සමයෙ විභවං මනෝ මානසං හදයං පණ්ඩරං මනෝ
මනායතනං මිතිත්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකිණිකා තජජා මනෝ
විඤ්ඤාණ ධාතු-ඉදං තස්මිං සමයෙ මිතිත්‍රියං ගොති.

18. කතමං තස්මිං සමයෙ සොමනසිත්‍රියං ගොති?

යං තස්මිං සමයෙ වෙතසිතං සාතං වෙතසිතං සුඛං වෙතනා
සමපස්සජං සාතං සුඛං වෙදසිතං වෙතො සමපස්සජා සාතා සුඛා
වෙදනා-ඉදං තස්මිං සමයෙ සොමනසිත්‍රියං ගොති.

19. කතමං තස්මිං සමයෙ ජීවිතිත්‍රියං ගොති?

යො තෙසං අරුපිතං ධම්මානං ආයු සිති යපකා යාපනා ඉරියතා
වනනතා පාලනා ජීවිතං ජීවිතිත්‍රියං-ඉදං තස්මිං සමයෙ ජීවිතිත්‍රියං
ගොති.

20. කතමා තස්මිං සමයෙ සමමාදිට්ඨි ගොති?

යං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤ පජානනා විචයො පච්චයො ධම්මවිචයො
සලලකකිණං උපලකකිණං පච්චුපලකකිණං පණ්ඨිච්චං කොසලලං

තෙජ්ඣඤාං වෙනවාසා විනානා උපපරිකතා හරි මෙධා පරිනාසිකා විපස්ස-
නා සම්පජ්ඣඤාං පතොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤාදිත්ථියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤා
සන්ධං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤා ඔහාසො පඤ්ඤා
පජ්ජානො පඤ්ඤාරහතං අමොහො බමමවිචයො සමමාදිට්ඨි - අයං
තස්මිං සමයෙ සමමාදිට්ඨි හොති.

21. කතමො තස්මිං සමයෙ සමමා සංකප්පො හොති?

යො තස්මිං සමයෙ තකෙකා විතකෙකා සංකප්පො අප්පනා ව්‍යප්ප
නා වෙනසො අභිනිරොපනා සමමාසංකප්පො - අයං තස්මිං සමයෙ
සමමා සංකප්පො හොති

22. කතමො තස්මිං සමයෙ සමමාවායාමො හොති?

යො තස්මිං සමයෙ වෙනසිකො විරියාරමො නික්කමො පරක්කමො
උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සාලුති ථාමො ධිති අසිපිලපරක්ක-
මනා අතික්කිත්තජ්ඣනා අතික්කිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො විරියං
විරිසිත්ථියං විරියබලං සමමාවායමො-අයං තස්මිං සමයෙ සමමා වායාමො
හොති.

23. කතමා තස්මිං සමයෙ සමමා සති හොති?

යා තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා
අපිලාපනතා අසමුත්ථානතා සති සතිත්ථියං සතිබලං සමමාසති - අයං
තස්මිං සමයෙ සමමාසති හොති.

24. කතමො තස්මිං සමයෙ සමමාසමාධි හොති?

යා තස්මිං සමයෙ විතතස්ස ධිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො
අවිකෙධිපො අවිසාහටි චාතසනා සමපො සමාධිත්ථියං සමාධිබලං සමමා
සමාධි-අයං තස්මිං සමයෙ සමමාසමාධි හොති.

25. කතමං තස්මිං සමයෙ සද්ධාබලං හොති?

යා තස්මිං සමයෙ සද්ධා සද්දහනා ඔකප්පනා අභිප්පාදෙ සද්ධා
සද්ධිත්ථියං සද්ධාබලං - ඉදං තස්මිං සමයෙ සද්ධාබලං හොති.

26. කතමං තස්මිං සමයෙ විරියබලං හොති?

යො තස්මිං සමයෙ වෙනසිකො විරියාරමො නික්කමො පරක්ක-
මො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සාලුති ථාමො ධිති අසිපිල
පක්කමනා අතික්කිත්තජ්ඣනා අතික්කිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො
විරියං විරිසිත්ථියං විරියබලං සමමාවායමො-ඉදං තස්මිං සමයෙ විරියබලං
ඉහාති.

27. කතමං තසම් සමයෙ සතිබලං ගොති?

යා තසම් සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අසමමුස්සනතා සති සතිඤ්ඤා සතිබලං සමමාසති-ඉදං තසම් සමයෙ සතිබලං ගොති.

28. කතමං තසම් සමයෙ සමාධිබලං ගොති?

යා තසම් සමයෙ විතසාස්ස සිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරෙ අවිකෙඛපො අවිසාහට්ඨානසත්තා සමථො සමාධිඤ්ඤා සමාධිබලං සමමාසමාධි-ඉදං තසම් සමයෙ සමාධිබලං ගොති.

29. කතමං තසම් සමයෙ පඤ්ඤාබලං ගොති?

යා තසම් සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පච්චයො ධම්මවිචයො සලලකඤ්ඤා උපලකඤ්ඤා පච්චුපලකඤ්ඤා පණ්ඨිත්ථං කොසල්ලං තෙ පුඤ්ඤං චෙභව්සා විනතා උපපරිකඛා හුරි මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සමපජ්ඤාං පතොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤාඤ්ඤා පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාමහාසො පඤ්ඤාපජ්ජානො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සමමාදිට්ඨි-ඉදං තසම් සමයෙ පඤ්ඤාබලං ගොති.

30. කතමං තසම් සමයෙ නිරිබලං ගොති?

යං තසම් සමයෙ නිරියති නිරිසිතබ්බෙන නිරියති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තිං-ඉදං තසම් සමයෙ නිරිබලං ගොති.

31. කතමං තසම් සමයෙ ඔත්තප්පබලං ගොති?

යං තසම් සමයෙ ඔත්තප්පති ඔත්තප්පිතබ්බෙන ඔත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තිං-ඉදං තසම් සමයෙ ඔත්තප්පබලං ගොති.

32. කතමො තසම් සමයෙ අලොභො ගොති?

යො තසම් සමයෙ අලොභො අලුඛනා අලුඛිතතනං අසාරාගො අසාරජ්ජනා අසාරජ්ජනතනං අනභිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං-අයං තසම් සමයෙ අලොභො ගොති.

33. කතමො තසම් සමයෙ අදෙසො ගොති?

යො තසම් සමයෙ අදෙසො අද්දස්සනා අද්දස්සිතතනං අව්‍යාපාදෙ අව්‍යාපජ්ජකා අදෙසො කුසලමූලං-අයං තසම් සමයෙ අදෙසො ගොති.

34. කතමො තසම් සමයෙ අමොහො ගොති?

යා තසම් සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පච්චයො ධම්මවිචයො සලලකඤ්ඤා උපලකඤ්ඤා පච්චුපලකඤ්ඤා පණ්ඨිත්ථං කොසල්ලං තෙ පුඤ්ඤං චෙභව්සා විනතා උපපරිකඛා හුරි මෙධා පරිණායිකා

51. කතමා තසමිං සමයෙ විනතුර්ජනනා ගොති?

යා තසමිං සමයෙ විඤ්ඤාණකඛනිස්ස උජ්ජනා උර්ජනනා අජ්ඣන්තා අවඝිකනා අකුට්ඨනා-අයං තසමිං සමයෙ විනතුර්ජනනා ගොති.

52. කතමා තසමිං සමයෙ සති ගොති?

යා තසමිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණනා ධාරණනා අප්ප්ලාපනනා අසමුත්ථානනා සති සතිඤ්ඤා සතිබලං සමමාසති-අයං තසමිං සමයෙ සති ගොති.

53. කතමං තසමිං සමයෙ සමපජ්ඣාදං ගොති?

යා තසමිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පච්චයො ධම්මවිචයො සලලකඛණා උපලකඛණා පච්චුපලකඛණා පණ්ණිවමං කොසල්ලං නෙ පුඤ්ඤං වෙහම්මා විනනා උපපරිකඛා භුරි මෙධා පරිනායිකා විපස්සනා සමපජ්ඣාදං පතොසද පඤ්ඤා පඤ්ඤාඤ්ඤායං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසන්ධං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලොභනා පඤ්ඤාමහාසො පඤ්ඤාපඤ්ජාතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සමමාදිට්ඨි-ඉදං තසමිං සමයෙ සමපජ්ඣාදං ගොති.

54. කතමො තසමිං සමයෙ සමපො ගොති?

යා තසමිං සමයෙ විතතස්ස සිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවිකේධපො අවිසාහට මානසනා සමපො සමාධිඤ්ඤා සමාධිබලං සමමාසමාධි-අයං තසමිං සමයෙ සමපො ගොති.

55. කතමා තසමිං සමයෙ විපස්සනා ගොති?

යා තසමිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පච්චයො ධම්මවිචයො සලලකඛණා උපලකඛණා පච්චුපලකඛණා පණ්ණිවමං කොසල්ලං නෙ පුඤ්ඤං වෙහම්මා විනනා උපපරිකඛා භුරි මෙධා පරිනායිකා විපස්සනා සමපජ්ඣාදං පතොසද පඤ්ඤා පඤ්ඤාඤ්ඤායං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසන්ධං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලොභනා පඤ්ඤාමහාසො පඤ්ඤාපඤ්ජාතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සමමාදිට්ඨි-අයං තසමිං සමයෙ විපස්සනා ගොති.

56. කතමො තසමිං සමයෙ පඤ්ඤා ගොති?

යො තසමිං සමයෙ වෙතසිකො චිරියාරමො නිකායමො පරිකායමො උය්‍යාමො වායාමො උසායාමො උසොයාමො ටාමො ධිති අසිච්ඡාරකාමනා අනිකම්මනා ඡන්දනා අනිකම්මනා ධුරනා ධුරසමුපගාහො චිරියං චිරිසිඤ්ඤායං චිරියබලං සමමාදිට්ඨි-අයං තසමිං සමයෙ පඤ්ඤා ගොති.

57. කතමො නසමිං සමයෙ අවිකෙට්ඨො හොති?

යා නසමිං සමයෙ විතතස්ස ධීනි සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවිකෙට්ඨො අවිසාහට්ඨානසතා සමථො සමාධිත්ථියං සමාධිබලං සමමා සමාධි-අයං නසමිං සමයෙ අවිකෙට්ඨො හොති.

යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අසෙසුඤ්චි අසී පටිච්චසමුප්පන්නා අරු පිනො ධම්මා-ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

පදහාජනියං නිට්ඨිතං.

පට්ඨමකභාණ්ඩාරං.

58. නසමිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛක්ඛා හොනති. ද්වායතනාති හොනති, ද්වෙ ධාතුයො හොනති, තයො ආහාරා හොනති, අට්ඨිත්ථියාති හොනති, පඤ්චබ්බිකං ක්කානං හොනති, පඤ්චබ්බිකො ට්ඨෙහො හොනති, සත්තබලානි හොනති, තයො හෙතු හොනති, එකො එසෙසා හොනති, එකා වෙදනා හොනති, එකා සඤ්ඤා හොනති, එකා චෙතනා හොනති, එකං විතතං හොනති, එකො වෙදනාකඛ්ඛො හොනති, එකො සඤ්ඤාකඛ්ඛො හොනති, එකො සංඛාරකඛ්ඛො හොනති, එකො විඤ්ඤාණකඛ්ඛො හොනති, එකං මනායතනං හොනති, එකං මනිත්ථියං හොනති, එකා මනො විඤ්ඤාණධාතු හොනති, එකං ධම්මායතනං හොනති, එකා ධම්මධාතු හොනති.

යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අසෙසුඤ්චි අසී පටිච්ච සමුප්පන්නා අරු පිනො ධම්මා-ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

59. කතමෙ නසමිං සමයෙ චත්තාරො ඛක්ඛා හොනති?

වෙදනාකඛ්ඛො, සඤ්ඤාකඛ්ඛො, සංඛාරකඛ්ඛො, විඤ්ඤාණකඛ්ඛො.

60. කතමො නසමිං සමයෙ වෙදනාකඛ්ඛො හොති?

යං නසමිං සමයෙ වේතසිකං සාතං වේතසිකං සුඛං වේතොසච්චස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං. වේතො සමථස්සජා සාතා සුඛං වෙදනා-අයං නසමිං සමයෙ වෙදනාකඛ්ඛො හොති.

61. කතමො නසමිං සමයෙ සඤ්ඤාකඛ්ඛො හොති?

යා නසමිං සමයෙ සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතහතං - අයං නසමිං සමයෙ සඤ්ඤාකඛ්ඛො හොති.

62. කතමො නසමිං සමයෙ සංඛාරකඛ්ඛො හොති?

එසෙසා චෙතනා විතතෙකා විචරො පීති විතතෙස්ස'භග්ගතා සද්ධිත්ථියං චිරිසිත්ථියං සතිත්ථියං සමාධිත්ථියං පඤ්ඤිත්ථියං ජ්ඣිතිත්ථියං සමමාදට්ඨි සමමාසංකප්පො සමමාචාරාමො සමමාසති සමමා-

සමාධි සද්ධාබලං විරියබලං සතිබලං සමාධිබලං පඤ්ඤාබලං තීර්ණලං ඛත්තප්පබලං අලොභො අදෝසො අමොහො අනභිජ්ඣා අව්‍යාපාදො සමාදිට්ඨි තීර් ඛත්තප්පං කායපස්සද්ධි විතතපස්සද්ධි කායලභ්‍රහා විතතලභ්‍රහා කායමුද්දහා විතතමුද්දහා කායභාවමඤ්ඤානා විතතභාවමඤ්ඤානා කායපාලුඤ්ඤානා විතතපාලුඤ්ඤානා කායුප්ප්‍රකානා විතතුප්ප්‍රකානා සති-සම්පර්ඤ්ඤා සමප්ථා විපස්සනා පඤ්ඤානා අවිකෙබ්‍රපො, යෙ වා පන නසම්. සමයෙ අඤ්ඤාපි අභි පටිච්ච සමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඤාපෙච්චා වෙදනාකකිකිං, ඤාපෙච්චා සඤ්ඤාකකිකිං, ඤාපෙච්චා විඤ්ඤාණ-කකිකිං. අයං නසම්. සමයෙ සංකාරකකිකිකිං ගොති.

63. කතමො නසම්. සමයෙ විඤ්ඤාණකකිකිකිං ගොති?

යං නසම්. සමයෙ විතතං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනිඤ්ඤං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකිකිකිං නාජ්ජා මනො විඤ්ඤාණං ධාතු-අයං නසම්. සමයෙ විඤ්ඤාණකකිකිකිං ගොති. - ඉමෙ නසම්. සමයෙ චත්තාරො බ්බාං ගොති.

64. කතමාති නසම්. සමයෙ ආයතනාති ගොති?

මනායතනං ධම්මායතනං.

65. කතමං නසම්. සමයෙ මනායතනං ගොති?

යං නසම්. සමයෙ විතතං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනිඤ්ඤං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකිකිකිං නාජ්ජා මනො විඤ්ඤාණං ධාතු-ඉදං නසම්. සමයෙ මනායතනං ගොති.

66. කතමං නසම්. සමයෙ ධම්මායතනං ගොති?

වෙදනාකකිකිකිං සඤ්ඤාකකිකිකිං සංකාරකකිකිකිං - ඉදං නසම්. සමයෙ ධම්මායතනං ගොති-ඉමාති නසම්. සමයෙ ආයතනාති ගොති.

67. කතමා නසම්. සමයෙ දො ධාතුයො ගොති?

මනො විඤ්ඤාණං ධාතු, ධම්මධාතු.

68. කතමා නසම්. සමයෙ මනොවිඤ්ඤාණධාතු ගොති?

යං නසම්. සමයෙ විතතං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනිඤ්ඤං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකිකිකිං නාජ්ජා මනො විඤ්ඤාණධාතු-අයං නසම්. සමයෙ මනොවිඤ්ඤාණධාතු ගොති.

69. කතමා නසම්. සමයෙ ධම්මධාතු ගොති?

වෙදනාකකිකිකිං සඤ්ඤාකකිකිකිං සංකාරකකිකිකිං - අයං නසම්. සමයෙ ධම්මධාතු ගොති. ඉමා නසම්. සමයෙ දො ධාතුයො ගොති.

70. කතමෙ නසම්. සමයෙ තයො ආහාරා ගොති?

ථස්සාහාරො, මනොසංකප්පතනාහාරො, විඤ්ඤාණාහාරො.

71. කතමො තසම්. සමයෙ ඵසාභාරෙ හොති?

යො තසම්. සමයෙ ඵසො ථුසනා සමුප්පසනා සමුප්පසිතතතං-අයං තසම්. සමයෙ ඵසාභාරෙ හොති.

72. කතමො තසම්. සමයෙ මනොසඤ්ඤානනාභාරෙ හොති?

යො තසම්. සමයෙ චෙතනා සඤ්ඤානනා චෙතසිතතතං-අයං තසම්. සමයෙ මනොසඤ්ඤානනාභාරෙ හොති.

73. කතමො තසම්. සමයෙ විඤ්ඤාණාභාරෙ හොති?

යං තසම්. සමයෙ විතතං මනො මානසං හදයං පණ්ණිරං මනො මනායතනං මනිඤ්ඤං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකිකො තප්පං මනො විඤ්ඤාණධාතු-අයං තසම්. සමයෙ විඤ්ඤාණාභාරෙ හොති. ඉමෙ තසම්. සමයෙ තයො ආභාරා හොතති.

74. කතමාති තසම්. සමයෙ අට්ඨිඤ්ඤාති හොතති?

සද්ධිඤ්ඤා, විරසිඤ්ඤා, සනිඤ්ඤා, සමාධිඤ්ඤා, පඤ්ඤාඤ්ඤා, මනිඤ්ඤා, සොමනසසිඤ්ඤා, ජිවිතිඤ්ඤා.

75. කතමං තසම්. සමයෙ සද්ධිඤ්ඤා හොති?

යො තසම්. සමයෙ සද්ධා සද්දහනා ඔඤ්ඤානා අභිප්පසාදෙ සද්ධා සද්ධිඤ්ඤා සද්ධාබලං-ඉදං තසම්. සමයෙ සද්ධිඤ්ඤා හොති.

76. කතමං තසම්. සමයෙ විරසිඤ්ඤා හොති?

යො තසම්. සමයෙ චෙතසිකො විරියාරම්භො නිකකමො පරිකකමො උය්‍යාමො වායාමො උසාහො උසොලුති ථාමො ධිති අසිච්චපරිකක මනා අනිකම්මතඡන්දනා අනිකම්මතා ධුරතා ධුර සමපඤ්ඤා හො විරියං විරසිඤ්ඤා විරියබලං සමවායාමො-ඉදං තසම්. සමයෙ විරසිඤ්ඤා හොති.

77. කතමං තසම්. සමයෙ සනිඤ්ඤා හොති?

යො තසම්. සමයෙ සනි අනුස්සනි-පෙ-සමවා සනි-ඉදං තසම්. සමයෙ සනිඤ්ඤා හොති.

78. කතමං තසම්. සමයෙ සමාධිඤ්ඤා හොති?

යො තසම්. සමයෙ විතතසස ධිති-පෙ-සමවා සමාධි-ඉදං තසම්. සමයෙ සමාධිඤ්ඤා හොති.

79. කතමං තසම්. සමයෙ පඤ්ඤාඤ්ඤා හොති?

යො තසම්. සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පටිචයො ධම්මචයො සලලකකිණා උපලකකිණා පච්චුපලකකිණා පණ්ණිච්චං කොසලලං තෙප්පඤ්ඤා චෙතව්‍යා විතතා උපපරිකකා හුරි මෙධා පරිතාපිකා විපස්සනා සමපජඤ්ඤා පතොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤාඤ්ඤා පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසන්ධිං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාමනාසො

පඤ්ඤාපචේජානො පඤ්ඤාදරනං අමොහො බමමච්චයො සමමාදිට්ඨි-
ඉදං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤාදිත්‍රියං ගොති.

80. කතමං තස්මිං සමයෙ මනිත්‍රියං ගොති?

යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනෝ මානසං හදයං පඤ්ඤාදරං මනෝ
මනායනං මනිත්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකුක්ඛො තථ්ජාමනෝ
විඤ්ඤාණධාතු-ඉදං තස්මිං සමයෙ මනිත්‍රියං ගොති.

81. කතමං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සිත්‍රියං ගොති?

යං තස්මිං සමයෙ චේතසිකං සාතං චේතසිකං සුඛං චේතෝ
සමථස්සජ්ජං සාතං සුඛං වේදයිතං චේතෝ සමථස්සජ්ජා සාතා සුඛා
වේදනා-ඉදං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සිත්‍රියං ගොති.

82. කතමං තස්මිං සමයෙ ජීවිතිත්‍රියං ගොති?

යො තෙසං අරුපිතං ඛමමානා ආයු සීනි යපනා යාපනා ඉරියනා
චත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතිත්‍රියං-ඉදං තස්මිං සමයෙ ජීවිතිත්‍රියං
ගොති. ඉමානි තස්මිං සමයෙ අට්ඨිත්‍රියානි ගොනති.

83. කතමං තස්මිං සමයෙ පඤ්චබ්බිකං කුක්ඛං ගොති?

විතකෙකා, විචාරො, පිති, සුඛං, විතතස්සං'කග්ගනා.

84. කතමො තස්මිං සමයෙ විතකෙකා ගොති?

යො තස්මිං සමයෙ නකෙකා විතකෙකා සඤ්ඤාපෙපා අප්පනා
ච්ඡාපනා චේතසො අභිනිරෝපනා සමමාසඤ්ඤාපෙපා - අයං තස්මිං
සමයෙ විතකෙකා ගොති.

85. කතමො තස්මිං සමයෙ විචාරො ගොති?

යො තස්මිං සමයෙ චාරො විචාරො අනුච්චාරො උපච්චාරො
විතතස්ස අනුසංකිතනා අනුපෙක්ඛණනා-අයං තස්මිං සමයෙ විචාරො
ගොති.

86. කතමා තස්මිං සමයෙ පිති ගොති?

යා තස්මිං සමයෙ පිති පාමොජ්ජං ආමොදනා පමොදනා හාසො
පහාසො විතති බද්ධො අතනමනනා විතතස්සං-අයං තස්මිං සමයෙ
පිති ගොති.

87. කතමං තස්මිං සමයෙ සුඛං ගොති?

යං තස්මිං සමයෙ චේතසිකං සුඛං චේතෝසමථස්සජ්ජං සාතං සුඛං
වේදයිතං චේතෝසමථස්සජ්ජා සාතා සුඛා වේදනා-ඉදං තස්මිං සමයෙ
සුඛං ගොති.

88. කතමා තස්මිං සමයෙ විතතස්සං'කග්ගනා ගොති?

යා තස්මිං සමයෙ විතතස්ස සීනි සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො
අවිකේතපො අවිසාහට්ඨානස්සා සමපො සමාධිත්‍රියං සමාධිබලං සමමා-

සමාධි-අයං නසමිං සමයෙ විතතසෙස'කාගතා හොති. - ඉදං නසමිං සමයෙ පඤ්චබ්බිතං ක්කාතං හොති.

89. කතමො නසමිං සමයෙ පඤ්චබ්බිතො මග්ගො හොති?

සමාදිට්ඨි, සමමාසඛකපෙසා, සමමාචාරාමො, සමමාසනි, සමමාසමාධි,

90. කතමා නසමිං සමයෙ සමමාදිට්ඨි හොති?

යා නසමිං සමයෙ පඤ්ඤා ජරානතා විචයො පච්චයො ධම්මවිචයො සලලකකිණා උපලකකිණා පච්චුපලකකිණා පණ්ණිවට්ඨං කොසලලං නෙ-
පුඤ්ඤං වෙහව්සා විනතා උපපරිකතා භූරි මෙධා පරිනායිකා විපස්සනා සමපජ්ඣාදාං පභොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤාදිත්ථිං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසන්ධං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤා ආලොකො පඤ්ඤාමහාසො පඤ්ඤාපඤ්ඤානො පඤ්ඤා රතනං අමොගො ධම්මවිචයො සමමාදිට්ඨි - අයං නසමිං සමයෙ සමමාදිට්ඨි හොති.

91. කතමො නසමිං සමයෙ සමමාසඛකපෙසා හොති?

යො නසමිං සමයෙ තනෙකා විතනෙකා සඛකපෙසා අපපතා ව්‍යප්පතා වෙතසො අභිනිරොපතා සමමාසඛකපෙසා - අයං නසමිං සමයෙ සමමාසඛකපෙසා හොති.

92. කතමො නසමිං සමයෙ සමමාචාරාමො හොති?

යො නසමිං සමයෙ වෙතසිකො විරියාරමො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වාරාමො උස්සාහො උස්සාලනි ථාමො ධිනි අසිපිලපරක්ක-
මනා අනිකම්මකජ්ඣනා අනිකම්මකධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො විරියං විරිසිත්ථිං විරියබලං සමමාචාරාමො - අයං නසමිං සමයෙ සමමාචාරාමො හොති.

93. කතමා නසමිං සමයෙ සමමාසනි හොති?

යා නසමිං සමයෙ සනි අනුසානි පටිසානි සනි සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අසමුස්සනතා සනි සනිත්ථිං සනිබලං සමමාසනි අයං නසමිං සමයෙ සමමාසනි හොති.

94. කතමො නසමිං සමයෙ සමමාසමාධි හොති?

යා නසමිං සමයෙ විතතසා ධිනි සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවිකෙකිපො අවිසාහට්ඨානසනා සමපො සමාධිත්ථිං සමාධිබලං සමමාසමාධි-අයං නසමිං සමයෙ සමමාසමාධි හොති. අයං නසමිං සමයෙ පඤ්චබ්බිතො මග්ගො හොති.

95. කතමානි නසම්. සමයෙ සත්තබ්බානි හොනති?

සද්ධාබලං, චිරියබලං, සනිබලං, සමාධිබලං, පඤ්ඤාබලං, හිරිබලං, ඔත්තප්පබලං.

96. කතමං නසම්. සමයෙ සද්ධාබලං හොති?

යා නසම්. සමයෙ සද්ධා සද්දගණං ඔක්කප්පනා අභිප්පසාදෙ සද්ධා සද්ධිඤ්ඤා සද්ධාබලං-ඉදං නසම්. සමයෙ සද්ධාබලං හොති.

97. කතමං නසම්. සමයෙ චිරියබලං හොති?

යො නසම්. සමයෙ චේතසිනො චිරියාරමේනා-පෙ-සමමාචාර්යාමො-ඉදං නසම්. සමයෙ චිරියබලං හොති.

98. කතමං නසම්. සමයෙ සනිබලං හොති?

යා නසම්. සමයෙ සනි අනුස්සනි පටිස්සනි සනි සරණනා ධාරණනා අපිලාපනනා අසමමුස්සනනා සනි සනිඤ්ඤා සනිබලං සමමාසනි-ඉදං නසම්. සමයෙ සනිබලං හොති.

99. කතමං නසම්. සමයෙ සමාධි බලං හොති?

යා නසම්. සමයෙ විතක්ඛ සිනි-පෙ - සමමාසමාධි -ඉදං නසම්. සමයෙ සමාධිබලං හොති.

100. කතමං නසම්. සමයෙ පඤ්ඤාබලං හොති?

යා නසම්. සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා-පෙ-අමොහො ධමමච්චයො සමාදිට්ඨි - ඉදං නසම්. සමයෙ පඤ්ඤාබලං හොති.

101. කතමං නසම්. සමයෙ හිරිබලං හොති?

යං නසම්. සමයෙ හිරියනි හිරිසිතබ්බෙන හිරියනි පාපකානං අකුසලානං ධමමානං සමාපතතියා-ඉදං නසම්. සමයෙ හිරිබලං හොති.

102. කතමං නසම්. සමයෙ ඔත්තප්පබලං හොති?

යං නසම්. සමයෙ ඔත්තප්පනි ඔත්තප්පිතබ්බෙන ඔත්තප්පනි පාප-කානං අකුසලානං ධමමානං සමාපතතියා-ඉදං නසම්. සමයෙ ඔත්තප්ප-බලං හොති. - ඉමානි නසම්. සමයෙ සත්තබ්බානි හොනති.

103. කතමෙ නසම්. සමයෙ නයො හෙතු හොනති?

අලොභො අද්දෙසො අමොහො.

104. කතමො නසම්. සමයෙ අලොභො හොති?

යො නසම්. සමයෙ අලොභො අලුබ්භනා අලුබ්භිතත්තං අසාරාගො අසාරජ්ජනා අසාරජ්ජනත්තං අනභිජ්ඣා අලොභො කුසල මූලං-අයං නසම්. සමයෙ අලොභො හොති.

105. කතමො නසම්. සමයෙ අද්දෙසො හොති.

යො නසම්. සමයෙ අද්දෙසො අද්දස්සනා අද්දස්සිතත්තං අව්‍යාපාදෙ අව්‍යාපදේඤ්ඤා අද්දෙසො කුසල මූලං-අයං නසම්. සමයෙ අද්දෙසො හොති.

106. කතමො නසමිං සමයෙ අමොහො හොති?

යං නසමිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා—පෙ — අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි-අයං නසමිං සමයෙ අමොහො හොති. - ඉමෙ නසමිං සමයෙ වායො හොතු හොනති.

107. කතමො නසමිං සමයෙ එකො එසොසා හොති?

යො නසමිං සමයෙ එසොසා පුසනා සමුප්පසනා සමුප්පසිතතනං-අයං නසමිං සමයෙ එකො එසොසා හොති.

108. කතමා නසමිං සමයෙ එකා වෙදනා හොති?

යං නසමිං සමයෙ වෙතසිකං සාතං වෙතසිකං සුඛං වෙනො-සමථස්සජ්ජං සාතං සුඛං වෙදසිතං වෙනොසමථස්සජ්ජං සාතං සුඛං වෙදනා-අයං නසමිං සමයෙ එකා වෙදනා හොති.

109. කතමා නසමිං සමයෙ එකා සඤ්ඤා හොති?

යං නසමිං සමයෙ සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතතනං-අයං නසමිං සමයෙ එකා සඤ්ඤා හොති.

110. කතමා නසමිං සමයෙ එකා චෙතනා හොති?

යං නසමිං සමයෙ චෙතනා සඤ්ඤානනා චෙතසිතතනං-අයං නසමිං සමයෙ එකා චෙතනා හොති.

111. කතමං නසමිං සමයෙ එකං විතතං හොති?

යං නසමිං සමයෙ විතතං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනිඤ්ඤං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකිකො නජ්ජං මනො විඤ්ඤාණධාතු-ඉදං නසමිං සමයෙ එකං විතතං හොති.

112. කතමො නසමිං සමයෙ එකො වෙදනාකකිකො හොති?

යං නසමිං සමයෙ වෙතසිකං සාතං වෙතසිකං සුඛං වෙනො-සමථස්සජ්ජං සාතං සුඛං වෙදසිතං වෙනොසමථස්සජ්ජං සාතං සුඛං වෙදනා-අයං නසමිං සමයෙ එකො වෙදනාකකිකො හොති.

113. කතමො නසමිං සමයෙ එකො සඤ්ඤාකකිකො හොති?

යං නසමිං සමයෙ සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතතනං-අයං නසමිං සමයෙ එකො සඤ්ඤාකකිකො හොති.

114. කතමො නසමිං සමයෙ එකො සඤ්ඤාකකිකො හොති?

එසොසා වෙනනා විතකෙකා විචාරො පිති විතතසොසා කගගතා සද්ධිඤ්ඤං විරිඨිඤ්ඤං සතිඤ්ඤං සමාධිඤ්ඤං පඤ්ඤාඤ්ඤං ජිවිතිඤ්ඤං සම්මාදිට්ඨි සම්මාසංකප්පා සම්මාචාරාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි සද්ධාබලං විරියබලං සතිබලං සමාධිබලං පඤ්ඤාබලං නිරිබලං ඛන්ධප්ප-

බලං අලොභො අද්දසො අමොහො අනභිජ්ඣා අව්‍යාපාදො සමමාදිට්ඨි
තිරි ඛන්තප්පං කායපසංදධි විතතපසංදධි කායලග්ගහා විතතලග්ගහා
කායමුද්දහා විතතමුද්දහා කායකමමඤ්ඤා විතතකමමඤ්ඤා කාය-
පාගුඤ්ඤා විතතපාගුඤ්ඤා කායුජ්ජකහා විතතුජ්ජකහා සති
සමපජඤ්ඤා සමථො විපසංගා පග්ගාහො අවිකෙබ්බො-යෙ වා පන
තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා,
ඨපෙච්චා වෙදනාක්කන්ධා, ඨපෙච්චා සඤ්ඤාක්කන්ධා, ඨපෙච්චා විඤ්ඤා-
ණක්කන්ධා-අයං තස්මිං සමයෙ එකො සංඛාරක්කන්ධො හොති.

115. කතමො තස්මිං සමයෙ එකො විඤ්ඤාණක්කන්ධො හොති?

යං තස්මිං සමයෙ විතතං මනො මානසං හදයං පණ්ණිරං මනො
මනායතනං මනිජ්ජියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්කන්ධො තජ්ජා මනො
විඤ්ඤාණධාතු-අයං තස්මිං සමයෙ එකො විඤ්ඤාණක්කන්ධො හොති.

116. කතමං තස්මිං සමයෙ එකං මනායතනං හොති?

යං තස්මිං සමයෙ විතතං මනො මානසං හදයං පණ්ණිරං මනො
මනායතනං මනිජ්ජියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්කන්ධො තජ්ජා මනො
විඤ්ඤාණධාතු-ඉදං තස්මිං සමයෙ එකං මනායතනං හොති.

117. කතමං තස්මිං සමයෙ එකං මනිජ්ජියං හොති?

යං තස්මිං සමයෙ විතතං මනො මානසං-පෙ-තජ්ජා මනො
විඤ්ඤාණධාතු-ඉදං තස්මිං සමයෙ එකං මනිජ්ජියං හොති.

118. කතමා තස්මිං සමයෙ එකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති?

යං තස්මිං සමයෙ විතතං මනො මානසං-පෙ-තජ්ජා මනො
විඤ්ඤාණධාතු-අයං තස්මිං සමයෙ එකා මනො විඤ්ඤාණධාතු හොති.

119. කතමං තස්මිං සමයෙ එකං ධම්මායතනං හොති?

වෙදනාක්කන්ධො සඤ්ඤාක්කන්ධො සංඛාරක්කන්ධො - ඉදං තස්මිං
සමයෙ එකං ධම්මායතනං හොති.

120. කතමා තස්මිං සමයෙ එකා ධම්මධාතු හොති?

වෙදනාක්කන්ධො සඤ්ඤාක්කන්ධො සංඛාරක්කන්ධො - අයං තස්මිං
සමයෙ එකා ධම්මධාතු හොති. - යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි
අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා-ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

කොට්ඨාස වාරං.

121. තස්මිං ඛො පන සමයෙ ධම්මා හොන්ති. ඛන්ධා හොන්ති. ආයත-
නාති හොන්ති. ධාතුයො හොන්ති. ආහාරා හොන්ති. ඉන්ද්‍රියාති
හොන්ති ක්කන්ධා හොති. මය්හො හොති. බලාති හොන්ති. හෙතු
හොන්ති. එසෙසා හොති. වෙදනා හොති. සඤ්ඤා හොති. වෙතනා

132. කතමො තසමිං සමයෙ ඵසෙයා හොති?

—පෙ— අයං තසමිං සමයෙ ඵසෙයා හොති.

133. කතමො තසමිං සමයෙ වෙදනා හොති?

—පෙ— අයං තසමිං සමයෙ වෙදනා හොති.

134. කතමො තසමිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති?

—පෙ— අයං තසමිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති.

135. කතමො තසමිං සමයෙ චෙතනා හොති?

—පෙ— අයං තසමිං සමයෙ චෙතනා හොති.

136. කතමො තසමිං සමයෙ විතරං හොති?

—පෙ— ඉදං තසමිං සමයෙ විතරං හොති.

137. කතමො තසමිං සමයෙ වෙදනාකකිකො හොති?

—පෙ— අයං තසමිං සමයෙ වෙදනාකකිකො හොති.

138. කතමො තසමිං සමයෙ සඤ්ඤාකකිකො හොති?

—පෙ— අයං තසමිං සමයෙ සඤ්ඤාකකිකො හොති.

139. කතමො තසමිං සමයෙ සබ්බාරකකිකො හොති?

ඵසෙයා චෙතනා—පෙ— පඤ්ඤාහො අවිකෙට්ඨො, යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්ච සමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා, ස්පෙච්චා වෙදනාකකිකො, ස්පෙච්චා සඤ්ඤාකකිකො, ස්පෙච්චා විඤ්ඤාණකකිකො—අයං තසමිං සමයෙ සබ්බාරකකිකො හොති.

140. කතමො තසමිං සමයෙ විඤ්ඤාණකකිකො හොති?

—පෙ— අයං තසමිං සමයෙ විඤ්ඤාණකකිකො හොති.

141. කතමො තසමිං සමයෙ මනායතනං හොති?

—පෙ— ඉදං තසමිං සමයෙ මනායතනං හොති.

142. කතමො තසමිං සමයෙ මනික්ඛ්‍යං හොති?

—පෙ— ඉදං තසමිං සමයෙ මනික්ඛ්‍යං හොති.

143. කතමො තසමිං සමයෙ මනෝවිඤ්ඤාණධාතු හොති?

—පෙ— අයං තසමිං සමයෙ මනෝවිඤ්ඤාණධාතු හොති.

144. කතමො තසමිං සමයෙ ධම්මායතනං හොති?

වෙදනාකකිකො සඤ්ඤාකකිකො සබ්බාරකකිකො, ඉදං තසමිං සමයෙ ධම්මායතනං හොති.

145. කතමො තසමිං සමයෙ ධම්මධාතු හොති?

වෙදනාකකිකො සඤ්ඤාකකිකො සබ්බාරකකිකො—අයං තසමිං සමයෙ ධම්මධාතු හොති—යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්ච සමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා—ඉම ධම්මා කුසලා.

සුඤ්ඤාන වාරා. පස්මං විතරං.

146. කනමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ කාමාවචරං කුසලං විතනං උප්පන්නං හොති සොම-
නස්ස සහගතං ඤාණසම්පයුතනං සසඛිබ්බරෙන රූපාරම්මණං වා - පෙ-
ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්බා-නසම් සමයෙ එස්සො හොති-
පෙ-අවිනේකපො හොති.-පෙ-ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

දුතියං විතනං

147. කනමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ කාමාවචරං කුසලං විතනං උප්පන්නං හොති, සොම
නස්ස සහගතං ඤාණසම්පයුතනං රූපාරම්මණං වා සද්දාරම්මණං වා
ගතිාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා පොඨබ්බාරම්මණං වා ධම්මාරම්ම
ණං වා යං යං වා පනාරබ්බා - නසම් සමයෙ එස්සො හොති, වෙදනා
හොති, සඤ්ඤා හොති, චේතනා හොති, විතනං හොති, විතනකකා
හොති, විචාරො හොති, පිනි හොති, සුඛං හොති, විතතස්සො'කගනා
හොති, සද්ධිඤ්ඤා හොති, චිරිඤ්ඤා හොති, සනිඤ්ඤා හොති, සමාදි-
ඤ්ඤා හොති, මතිඤ්ඤා හොති, සොමනසිඤ්ඤා හොති, ජිවිතිඤ්ඤා
හොති, සම්මාසඛිකපො හොති, සම්මාචාරාමො හොති, සම්මාසඛි
හොති, සම්මාසමාධි හොති, සද්ධාබලං හොති, චිරියබලං හොති, සති
බලං හොති, සමාධිබලං හොති, හිරිබලං හොති, ඔත්තප්පබලං හොති,
අලොභො හොති, අදොසො හොති, අනභිජ්ඣා හොති, අව්‍යාපාදො
හොති, හිරි හොති, ඔත්තප්පං හොති, කායපස්සද්ධි හොති, විතත-
පස්සද්ධි හොති, කාය ලහුතා හොති, විතත ලහුතා හොති, කායමුද්දතා
හොති, විතතමුද්දතා හොති, කාය කම්මඤ්ඤා හොති, විතත කම්ම-
ඤ්ඤා හොති, කාය පාගුඤ්ඤා හොති, විතත පාගුඤ්ඤා හොති,
කායඤ්ජනා හොති. විතතුඤ්ජනා හොති, සති හොති, සම්මො
හොති, පග්ගාහො හොති, අවිනේකපො හොති - යෙ වා පන නසම්
සමයෙ අඤ්ඤා'පි අනි පටිච්ච සමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා - ඉමෙ
ධම්මා කුසලා -පෙ-

නසම් ඛො පන සමයෙ චතතාරො බ්බො හොනති, දායකතානි
හොනති, දොධාතුයො හොනති, නයො ආහාරා හොනති, සතතිඤ්ඤානි
හොනති, පඤ්චබ්බිකා ක්කානං හොති, චතුර්ච්ඡිකො මග්ගො හොති,
ජ් බලානි හොනති, දොගෙතු හොනති, එකො එස්සො හොති-පෙ-
එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මිධාතු හොති, යෙ වා පන නසම්
සමයෙ අඤ්ඤා'පි අනි පටිච්ච සමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා - ඉමෙ
ධම්මා කුසලා.

148. කතමො නසමිං සමයෙ සබ්බාරකිකො හොති?

එසො වෙනතා විතකෙකා විචාරො පිති විතතසො'කගතා සද්ධිඤ්ඤාං විරිසිඤ්ඤාං සතිඤ්ඤාං සමාධිඤ්ඤාං ජිවිතිඤ්ඤාං සමමාසබ්බකපො සමමාචාරාමො සමමාසති සමමාසමාධි, සද්ධාබලං විරියබලං සතිබලං සමාධිබලං හිරිබලං ඔත්තප්පබලං අලොභො අද්දසො, අනභිජ්ඣා අව්‍යාපාදෙ හිරි ඔත්තප්පං කායපසංදධි විතතපසංදධි කායලත්තා විතත ලත්තා කායමුද්දතා විතතමුද්දතා කායකාමමඤ්ඤානා විතතකාමමඤ්ඤානා කායපාගුඤ්ඤානා විතතපාගුඤ්ඤානා කායුප්ප්කතා විතතූප්ප්කතා සති සමපො පග්ගාහො අවිකෙකිපො - යෙ චා පන නසමිං සමයෙ අඤ්ඤා'පි අජී පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා, ධපෙඤා වෙදනාකකිකාං ධපෙඤා සඤ්ඤාකකිකාං, ධපෙඤා විඤ්ඤාණකකිකාං-අයං නසමිං සමයෙ සබ්බාරකිකො හොති-පෙ-ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

නතියං විතතං.

149. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ කාමාවචරං කුසලං විතතං උප්පන්නං හොති. සොමනස්සසගතං ඤාණවිප්පය්‍යතං සසබ්බාරෙන, රූපාරමමණං චා -පෙ-ධම්මාරමමණං චා යං යං චා පනාරබ්භ - නසමිං සමයෙ එසො හොති-පෙ-අවිකෙකිපො හොති-පෙ-ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

චතුස්සං විතතං.

150. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ කාමාවචරං කුසලං විතතං උප්පන්නං හොති. උපෙකකා සගතං ඤාණසම්පය්‍යතං. රූපාරමමණං චා සඤ්ජරමමණං චා ගඤ්ඤාරමමණං චා රසාරමමණං චා පොඨසිබ්බාරමමණං චා ධම්මාරමමණං චා යං යං චා පනාරබ්භ-නසමිං සමයෙ එසො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, වෙනතා හොති, විතතං හොති, විතකෙකා හොති, විචාරො හොති, උපෙකකා හොති, විතතසො'කගතා හොති, සද්ධිඤ්ඤාං හොති, විරිසි-ඤ්ඤාං හොති, සතිඤ්ඤාං හොති, සමාධිඤ්ඤාං හොති, පඤ්ඤාඤ්ඤාං හොති, මනිඤ්ඤාං හොති, උපෙකකිඤ්ඤාං හොති, ජිවිතිඤ්ඤාං හොති, සමමාදිට්ඨි හොති, සමමාසබ්බකපො හොති, සමමාචාරාමො හොති, සමමාසති හොති, සමමා සමාධි හොති, සද්ධාබලං හොති, විරියබලං හොති, සති-බලං හොති, සමාධිබලං හොති, පඤ්ඤාබලං හොති, හිරිබලං හොති, ඔත්තප්පබලං හොති, අලොභො හොති, අද්දසො හොති, අමොහො හොති, අනභිජ්ඣා හොති, අව්‍යාපාදෙ හොති, සමමාදිට්ඨි හොති, හිරි හොති, ඔත්තප්පං හොති, කායපසංදධි හොති, විතතපසංදධි හොති, කායලත්තා හොති, විතතලත්තා හොති, කාය මුද්දතා හොති, විතත මුද්දතා හොති, කායකාමමඤ්ඤානා හොති, විතතකාමමඤ්ඤානා හොති,

කායපාගුණද්වයා හොති, විතත පාගුණද්වයා හොති, කායුත්තකා හොති, විතතුත්තකා හොති, සති හොති, සම්පජ්ඣාදි හොති. සමථෝ හොති, විපස්සනා හොති, පග්ගාහො හොති, අවිකේතපා හොති, යෙ වා පන නසම්. සමයෙ අඤ්ඤාපි අඤ්ඤා පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො ධම්මා-ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

151. කතමො නසම්. සමයෙ ඵසෙසා හොති?

යං නසම්. සමයෙ ඵසෙසා චුසනා සමුච්ඡිසනා සමුච්ඡිසිතතනං-අයං නසම්. සමයෙ ඵසෙසා හොති.

152. කතමා නසම්. සමයෙ වෙදනා හොති?

යං නසම්. සමයෙ නජ්ජා මනො විඤ්ඤාණධාතු සමථස්සජ්. චේත-සිකං නෙවසානං නාසානං චේතො සමථස්සජ් අදුක්ඛමසුඛං වෙදසිතං චේතො සමථස්සජ් අදුක්ඛමසුඛං වෙදනා - අයං නසම්. සමයෙ වෙදනා හොති. -පෙ-

153. කතමා නසම්. සමයෙ උපෙක්ඛා හොති?

යං නසම්. සමයෙ චේතසිකං නෙවසානං නාසානං චේතො සමථ-ස්සජ් අදුක්ඛමසුඛං වෙදසිතං චේතො සමථස්සජ් අදුක්ඛමසුඛං වෙදනා-අයං නසම්. සමයෙ උපෙක්ඛා හොති. -පෙ-

154. කතමා නසම්. සමයෙ උපෙක්ඛිත්ථියං හොති?

යං නසම්. සමයෙ චේතසිකං නෙවසානං නාසානං චේතො සමථස්සජ් අදුක්ඛමසුඛං වෙදසිතං චේතො සමථස්සජ් අදුක්ඛමසුඛං වෙදනා-ඉදං නසම්. සමයෙ උපෙක්ඛිත්ථියං හොති. -පෙ-

යෙ වා පන නසම්. සමයෙ අඤ්ඤාපි අඤ්ඤා පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො ධම්මා - ඉමෙ ධම්මා කුසලා -පෙ-

නසම්. බො පන සමයෙ චිත්තාරො බ්බාසා හොති. ද්වායතනාති හොති, දේවධාතුයො හොති, තයො ආහාරා හොති, අට්ඨිත්ථියාති හොති, චතුරඛනිකං ක්කානං හොති, පඤ්චඛනිකො මග්ගො හොති, සතතුබ්බාති හොති. තයො හෙතු හොති, එකො ඵසෙසා හොති -පෙ-එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති, යෙ වා පන නසම්. සමයෙ අඤ්ඤාපි අඤ්ඤා පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො ධම්මා -ඉමෙ ධම්මා කුසලා-පෙ-

155. කතමො නසම්. සමයෙ සංකාරකකිකො හොති?

ඵසෙසා චේතනා විතකෙකා විචාරො විතතස්සෙකාග්ගනා සද්ධිත්ථියං චිරිසිත්ථියං සතිත්ථියං සමාධිත්ථියං පඤ්ඤාත්ථියං ජිවිතිත්ථියං සමමාදිට්ඨි සමමාසුඛකපෙපා සමමාචාරාමො සමමාසති සමමාසමාධි සද්ධාබලං චිරිය බලං සතිබලං සමාධිබලං පඤ්ඤාබලං භිරිබලං ඔත්තප්පබලං අලොභො

අද්දසො අමොහො අනභිජ්ඣා අව්‍යාපාදො සමමාදිට්ඨි තිරි ඔත්තප්පං කායපසංඤ්ඤි විත්තපසංඤ්ඤි කායලභ්‍යා විත්තලභ්‍යා කායමුද්‍රා විත්තමුද්‍රා කායකම්මඤ්ඤා විත්තකම්මඤ්ඤා කායපාගුඤ්ඤා විත්තපාගුඤ්ඤා කායුජ්ජකතා විත්තාජ්ජකතා සති සමපජඤ්ඤා සමථො විපස්සනා පග්ගාහො අවිකේඛපො—යෙ වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අඤ්චි පටිච්චසම්මුප්පනා අරුපිනො ධම්මා, ඔපෙක්ඛා වේදනාකඛකිං, ඔපෙක්ඛා සංඤ්ඤාකඛකිං, ඔපෙක්ඛා විඤ්ඤාණකඛකිං—අයං තසම් සමයෙ සංඛාරකඛකිං හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

පඤ්චමං විතතං.

156. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ කාමාවචරං කුසලං විතතං උප්පන්නං හොති, උපෙක්ඛාසහගතං ඤ්ඤාණවිප්පය්‍යතං සසංඛාරෙන රූපාරම්මණං වා—පෙ—ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්භ—තසම් සමයෙ පසංසා හොති—පෙ—අවිකේඛපො හොති. —පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

ජට්ඨං විතතං.

157. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ කාමාවචරං කුසලං විතතං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං ඤ්ඤාණවිප්පය්‍යතං රූපාරම්මණං වා සංදරම්මණං වා ගඤ්ඤාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා ජොට්ඨබ්බාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්භ—තසම් සමයෙ පසංසා හොති, වේදනා හොති, සංඤ්ඤා හොති, චේතනා හොති, විතතං හොති, විතකේකා හොති, විචාරො හොති, උපෙක්ඛා හොති, විත්තසංසංකගතා හොති, සද්ධිඤ්ඤා හොති, විරිඤ්ඤා හොති, සතිඤ්ඤා හොති, සමාධිඤ්ඤා හොති, මනිඤ්ඤා හොති, උපෙක්ඛිඤ්ඤා හොති, ජ්චිතිඤ්ඤා හොති, සමමාසඛකපො හොති, සමමාවායාමො හොති, සමමා සති හොති, සමමාසමාධි හොති, සද්ධාබලං හොති, විරියබලං හොති සනිබලං හොති, සමාධිබලං හොති, තිරිබලං හොති, ඔත්තප්පබලං හොති, අලොභො හොති, අද්දසො හොති, අනභිජ්ඣා හොති, අව්‍යාපාදො හොති, තිරි හොති, ඔත්තප්පං හොති, කායපසංඤ්ඤි හොති, විත්තපසංඤ්ඤි හොති, කායලභ්‍යා හොති, විත්තලභ්‍යා හොති, කායමුද්‍රා හොති, විත්තමුද්‍රා හොති, කායකම්මඤ්ඤා හොති, විත්තකම්මඤ්ඤා හොති, කායපාගුඤ්ඤා හොති, විත්තපාගුඤ්ඤා හොති, කායුජ්ජකතා හොති, විත්තාජ්ජකතා හොති, සති හොති, සමථො හොති, පග්ගාහො හොති, අවිකේඛපො හොති, —යෙ වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අඤ්චි පටිච්චසම්මුප්පනා අරුපිනො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා කුසලා—පෙ—

නසමිං බො පන සමයෙ චතතාරො ඛක්ඛා හොනති, ද්වායනනාති
 හොනති, දෙවි ධාතුයො හොනති, නයො ආහාරා තොනති, සතති-
 ස්වයාති හොනති, චතුරඛනිකං කුක්ඛං හොනති, චතුරඛනිකො මග්ගො
 හොනති, ඡ බලාති හොනති, දෙවි හෙතු හොනති, එකො එසෙසා හොනති,
 -පෙ-එකං ධම්මායතනං හොනති, එකා ධම්මධාතු හොනති, යෙ වා පන
 නසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අනු පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිතො ධම්මා-ඉමෙ
 ධම්මා කුසලා-පෙ-

158. කතමො නසමිං සමයෙ සඛාරක්ඛකො හොති?

එසෙසා චෙතනා විතකෙකා විචාරො විතකෙසො කගගතා සද්ධිඤ්ඤං
 විරිඤ්ඤං සතිඤ්ඤං සමාධිඤ්ඤං ජිවිතිඤ්ඤං සමමාසඛකපො සමමා-
 වායාමො සමමාසති සමමාසමාධි සද්ධාබලං විරියබලං සතිබලං සමාධි
 බලං හිරිබලං ඔත්තපබලං අලොභො අදොසො අනභිජ්ඣා අවාසාදො
 හිරි ඔත්තපං කායපසංදධි විතපසංදධි කායලභ්‍යා විතලභ්‍යා
 කායමුද්‍රා විතමුද්‍රා කායකම්මඤ්ඤා විතකම්මඤ්ඤා කාය-
 පාගුඤ්ඤා විතපාගුඤ්ඤා කායඤ්ඤා විතඤ්ඤා සති
 සමපො පග්ගාතො අවිකෙකපො-යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි
 අනු පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිතො ධම්මා, යපෙතො වෙදනාක්ඛකා,
 යපෙතො සඤ්ඤාක්ඛකා යපෙතො විඤ්ඤාක්ඛකා-අයං නසමිං සමයෙ
 සඛාරක්ඛකො හොති, -පෙ-ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

සත්තමං විතතං

159. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ කාමාවචරං කුසලං විතතං උප්පන්නං හොති
 උපෙක්ඛා සහගතං ඤ්ඤාච්චප්පසන්නං සසඛාරෙත රූපාරම්මණං වා
 -පෙ-ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්භ - නසමිං සමයෙ එසෙසා
 හොති, -පෙ-අවිකෙකපො හොති-පෙ-ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අධ්මං විතතං.

කාමාවචර අධ්ම මහා විතතාති.

දුතිය භාණවාරං

160. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ රූප්පපතනියා මග්ගං භාවෙති, විච්චෙච්ච කාමෙති
 විච්චෙ අකුසලෙති ධම්මෙති, සම්පන්නා සම්චාරං විවෙකජං පිතිසුඛං.
 පඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විතරති, පඤ්ඤානං-නසමිං සමයෙ එසෙසා
 හොති-පෙ-අවිකෙකපො හොති, - පෙ - ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

161. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම්. සමයෙ රුජුපපතනියා මගන. භාවෙනි, විතකක විවාරාන. වුපසමා අජ්ඣන්තා සමපසාදනා වෙනසො එනොදිභාවං අවිනකකං අවිවාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියජ්ඣානං උපසමපජ් විහරති පඨවි-කසිණං, තසම්. සමයෙ එසෙසා හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, වෙනනා හොති, විතතං හොති, පිති හොති, සුඛං හොති, විතතසෙසංකගගතා හොති, සද්ධිත්‍යයං හොති, විරිසිත්‍යයං හොති, සති-ත්‍යයං හොති, සමාධිත්‍යයං හොති, පඤ්ඤාත්‍යයං හොති, මනිත්‍යයං හොති, සොමනසසිත්‍යයං හොති, ජ්විතිත්‍යයං හොති, සමමාදිට්ඨි හොති, සමමා වායාමො හොති, - පෙ-පග්ගාහො හොති, අවිකෙකපො හොති - යෙ වා පන තසම්. සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්ච සමුපපන්නා අරුපිනො බමමා-ඉමෙ බමමා කුසලා.

තසම්. බො පන සමයෙ වතනාරො බකුං හොනති, දොයතනාති හොනති, දෙව ධාතුයො හොනති, තයො ආහාරා හොනති, අවිසිත්‍යයාති හොනති, තිවඞ්ගිනං කුතං හොති, වතුරඞ්ගිනො මගෙහා හොති, සතබ්බාති හොනති, තයො ගෙනු හොනති, එනො එසෙසා හොති, - පෙ-පකං බමමායතනං හොති, එකා බමමධාතු හොති, යෙ වා පන තසම්. සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්ච සමුපපන්නා අරුපිනො බමමා-ඉමෙ බමමා කුසලා—පෙ—

162. කතමො තසම්. සමයෙ සඤ්ඤා රකකකො හොති?

එසෙසා වෙනනා පිති විතතසෙසංකගගතා සද්ධිත්‍යයං විරිසිත්‍යයං සතිත්‍යයං සමාධිත්‍යයං පඤ්ඤාත්‍යයං ජ්විතිත්‍යයං සමමාදිට්ඨි සමමා වායාමො - පෙ-පග්ගාහො අවිකෙකපො - යෙ වා පන තසම්. සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්ච සමුපපන්නා අරුපිනො බමමා - ඔපෙකා වෙදනාකකකා, ඔපෙකා සඤ්ඤාකකකා, ඔපෙකා විඤ්ඤාණකකකා-අයං තසම්. සමයෙ සඤ්ඤා රකකකො හොති-පෙ-ඉමෙ බමමා කුසලා.

163. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම්. සමයෙ රුජුපපතනියා මගන. භාවෙනි පීතියා චි විරාගා උපෙකකකො ව විහරති, සනො ව සමපජානො සුඛඤ්ච භාගෙන පටිසංවෙදෙති, යං තං අරියා ආවිකකනති උපෙකකකො සතිමා සුඛ-විහාරිති තනියජ්ඣානං උපසමපජ් විහරති, පඨවිකසිණං - තසම්. සමයෙ එසෙසා හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, වෙනනා හොති, විතතං හොති, සුඛං හොති, විතතසෙසංකගගතා හොති, සද්ධිත්‍යයං හොති, විරිසිත්‍යයං හොති, සතිත්‍යයං හොති, සමාධිත්‍යයං හොති, පඤ්ඤාත්‍යයං හොති, මනිත්‍යයං හොති, සොමනසසිත්‍යයං හොති, ජ්වි-තිත්‍යයං හොති, සමමාදිට්ඨි හොති, සමමා වායාමො හොති-පෙ-පග්ගාහො

හොනි, අවිකෙට්ටො හොනි, යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා-ඉමෙ ධම්මා කුසලා - පෙ -

නසමිං බො පන සමයෙ චත්තාරො බන්ධා හොනති, දවායතනාති හොනති, දෙව ධාතුයො හොනති, නයො ආහාරා හොනති, අට්ඨිත්ථියාති හොනති, දුට්ඨිකං ක්කානං හොනති, චතුර්ඞිකො මග්ගො හොනති, සත්තබ්බාති හොනති, නයො හෙතු හොනති, එකො එසෙසො හොනති - පෙ - එකං ධම්මායතනං හොනති, එකා ධම්මධාතු හොනති, යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා - ඉමෙ ධම්මා කුසලා - පෙ -

164. කතමො නයමිං සමයෙ සංඛාරකකතො හොනති?

එසෙසො චේතනා විතතස්ස කායගතා සද්ධිත්ථියං චිරිතිත්ථියං සති-ත්ථියං සමාධිත්ථියං පඤ්ඤාත්ථියං ජීවිතිත්ථියං සමාදිට්ඨි සමාචාරාමො - පෙ - පග්ගාහො අවිකෙට්ටො - යෙ වා පන නයමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා, ංපෙඤා වෙදනාකකතං, ංපෙඤා සඤ්ඤාකකතං, ංපෙඤා විඤ්ඤාණකකතං - අයං නයමිං සමයෙ සංඛාරකකතො හොනති - පෙ - ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

165. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ රුප්පප්පතියා මග්ගං භාවෙති, සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්ස දොමනස්සානං අත්ථගමා* අදුක්ඛ මසුබං උපෙක්ඛා සති පාරිසුද්ධිං චතුස්සකානං උපසම්පජ්ජ විහරති, පඨවිකසිණං - නසමිං සමයෙ එසෙසො හොනති, වෙදනා හොනති, සඤ්ඤා හොනති, චේතනා හොනති, විතතං හොනති, උපෙක්ඛා හොනති, විතත-ස්ස කායගතා හොනති, සද්ධිත්ථියං හොනති, චිරිතිත්ථියං හොනති, සතිත්ථියං හොනති, සමාධිත්ථියං හොනති, පඤ්ඤාත්ථියං හොනති, මතිත්ථියං හොනති, උපෙක්ඛිත්ථියං හොනති, ජීවිතිත්ථියං හොනති, සමාදිට්ඨි හොනති, සමාචාරාමො හොනති, - පෙ - පග්ගාහො හොනති, අවිකෙට්ටො හොනති, - යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා-ඉමෙ ධම්මා කුසලා - පෙ -

නසමිං බො පන සමයෙ චත්තාරො බන්ධා හොනති, දවායතනාති හොනති, දෙව ධාතුයො හොනති, නයො ආහාරා හොනති, අට්ඨිත්ථියාති හොනති, දුට්ඨිකං ක්කානං හොනති, චතුර්ඞිකො මග්ගො හොනති, සත්තබ්බාති හොනති, නයො හෙතු හොනති, එකො එසෙසො හොනති,

-පෙ-එකං බමමායතනං හොති, එකා බමමධාතු හොති - යෙ වා පන නසම්මි. සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො බමමා - ඉමෙ බමමා කුසලා-පෙ-

166. කතමො නසම්මි. සමයෙ සංඛාරකකිකො හොති?

එසෙසා වෙනතා විනතසෙසාකායතා සද්ධිඤ්ඤාං විරිසිඤ්ඤාං සති-ඤ්ඤාං සමාධිඤ්ඤාං පඤ්ඤාඤ්ඤාං ජීවිතිඤ්ඤාං සමමාදිට්ඨි සමමාචාරාමො -පෙ- පභ්ගාහො අවිකෙධපො - යෙ වා පන නසම්මි. සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො බමමා, උපෙක්ඛා වෙදනාකකිකා, උපෙක්ඛා සංඤ්ඤාකකිකා, උපෙක්ඛා විඤ්ඤාණකකිකා-අයං නසම්මි. සමයෙ සංඛාරකකිකො හොති-පෙ-ඉමෙ බමමා කුසලා.

චතුක්ක නිසො.

167. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම්මි. සමයෙ රුප්පප්පතකියා මග්ගං භාවෙනි, විචිච්චව භාමෙති -පෙ-පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, පඨමිකසිණං - නසම්මි. සමයෙ එසෙසා හොති-පෙ-අවිකෙධපො හොති -පෙ- ඉමෙ බමමා කුසලා.

168. කතමෙ බමමා කුසලා?

යසම්මි. සමයෙ රුප්පප්පතකියා මග්ගං භාවෙනි අවිනිකකං විචාර-මනනං සමාධිජං පිතිසුඛං දුකියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පඨමි-කසිණං-නසම්මි. සමයෙ එසෙසා හොති, වෙදනා හොති, සංඤ්ඤා හොති, වෙනතා හොති, විතතං හොති, විචාරො හොති, පිති හොති, සුඛං හොති, විනතසෙසාකායතා හොති, සද්ධිඤ්ඤාං හොති, විරිසිඤ්ඤාං හොති, සතිඤ්ඤාං හොති, සමාධිඤ්ඤාං හොති, පඤ්ඤාඤ්ඤාං හොති, මතිඤ්ඤාං හොති, සොමනස්සිඤ්ඤාං හොති, ජීවිතිඤ්ඤාං හොති, සමමාදිට්ඨි හොති, සමමාචාරාමො හොති, -පෙ- පභ්ගාහො හොති, අවිකෙධපො හොති, - යෙ වා පන නසම්මි. සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්ච සමුප්පන්නා අරුපිනො බමමා - ඉමෙ බමමා කුසලා -පෙ-

නසම්මි. බො පන සමයෙ චත්තාරො බඬ්ඬා හොනති, ද්වයත්තාති හොනති, දෙව ධාතුයො හොනති, තයො ආභාරා හොනති, අට්ඨිඤ්ඤාති හොනති, චතුරඛිකං කුකුතං හොති, චතුරඛිකො මග්ගො හොති, සත්තබ්බාති හොනති, තයො හෙතු හොනති, එකො එසෙසා හොති, -පෙ- එකං බමමායතනං හොති, එකා බමමධාතු හොති, - යෙ වා පන නසම්මි. සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො බමමා-ඉමෙ බමමා කුසලා -පෙ-

169. කතමො තස්මිං සමයෙ සංඛාරකකුණො ගොති?

එසෙසා වෙනතා විවායො පිති විතතසෙසා'කගගතා සද්ධිඤ්ඤාං විරිසිඤ්ඤාං සතිඤ්ඤාං සමාධිඤ්ඤාං පඤ්ඤාඤ්ඤාං ජ්විතිඤ්ඤාං සමවාදිට්ඨි සමවාචායාමො —පෙ— පග්ගාහො අවිකෙතිපො —යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අසෙද්දාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පත්තා අරුපිනො ධම්මා—ඌපෙත්වා වෙදනාකකුණං, ඌපෙත්වා සංඤ්ඤාකකුණං, ඌපෙත්වා විඤ්ඤාණකකුණං—අයං තස්මිං සමයෙ සංඛාරකකුණො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

170. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුප්ප්පභවයා මග්ගං භාවෙති, විතතක විවාරනං—මුප්පසමා —පෙ— තතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති, පඤ්ඤාසිංහං—තස්මිං සමයෙ එසෙසා ගොති, වෙදනා ගොති, සංඤ්ඤා ගොති, වෙතනා ගොති, විතතා ගොති, පිති ගොති, සුඛං ගොති, විතතසෙසා'කගගතා ගොති, සද්ධිඤ්ඤාං ගොති, විරිසිඤ්ඤාං ගොති, සතිඤ්ඤාං ගොති, සමාධිඤ්ඤාං ගොති, පඤ්ඤාඤ්ඤාං ගොති, මතිඤ්ඤාං ගොති, සොමනස්සිඤ්ඤාං ගොති, ජ්විතිඤ්ඤාං ගොති, සමවාදිට්ඨි ගොති, සමවාචායාමො ගොති, —පෙ— පග්ගාහො ගොති, අවිකෙතිපො ගොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අසෙද්දාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පත්තා අරුපිනො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ—

තස්මිං බො පන සමයෙ චතතාරො ඛකුණො ගොති, දවායතනාති ගොති, දේව ධාතුයො ගොති, තයො ආභාරා ගොති, අට්ඨිඤ්ඤාති ගොති, නිවසිතිකං කුසලං ගොති, චතුරසිතිකො මග්ගො ගොති, සත්ත බලාති ගොති, තයො හෙතු ගොති, එකො එසෙසා ගොති, —පෙ— එකං ධම්මායතනං ගොති, එකං ධම්මධාතු ගොති. යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අසෙද්දාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පත්තා අරුපිනො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ—

171. කතමො තස්මිං සමයෙ සංඛාරකකුණො ගොති?

එසෙසා වෙනතා පිති විතතසෙසා'කගගතා සද්ධිඤ්ඤාං විරිසිඤ්ඤාං සතිඤ්ඤාං සමාධිඤ්ඤාං පඤ්ඤාඤ්ඤාං ජ්විතිඤ්ඤාං සමවාදිට්ඨි සමවාචායාමො —පෙ— පග්ගාහො අවිකෙතිපො—යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අසෙද්දාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පත්තා අරුපිනො ධම්මා —ඌපෙත්වා වෙදනාකකුණං, ඌපෙත්වා සංඤ්ඤාකකුණං, ඌපෙත්වා විඤ්ඤාණකකුණං—අයං තස්මිං සමයෙ සංඛාරකකුණො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

172 කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුප්ප්පභවයා මග්ගං භාවෙති—පිතියා ච විරාගා —පෙ— චතුරස්සකුණං උපසම්පජ්ජි විහරති පඤ්ඤාසිංහං —තස්මිං සමයෙ එසෙසා ගොති, වෙදනා ගොති, සංඤ්ඤා ගොති, වෙනතා

හොති, විතතං හොති, සුඛං හොති, විතතසෙසංකග්ගතා හොති, සද්ධිත්‍යයං හොති, චිරිතිත්‍යයං හොති, සතිත්‍යයං හොති, සමාධිත්‍යයං හොති, පඤ්ඤිත්‍යයං හොති, මනිත්‍යයං හොති, සොමනස්සිත්‍යයං හොති, ජිවිතිත්‍යයං හොති, සමමාදිට්ඨි හොති, සමමා වායාමො හොති, —පෙ— පග්ගාහො හොති, අවිකෙට්ඨො හොති, යෙ වා පන නසම්මි සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා - ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ—

නසම්මි බො පන සමයෙ චක්ඛාරෙ බක්ඛා හොනති, ආයතනානි හොනති, දෙව ධාතුයො හොනති, නයො ආහාරා හොනති, අට්ඨිත්‍යයානි හොනති, දුච්ඡිකං ක්කිතං හොති, චතුරඞ්ගිකො මග්ගො හොති, සත්තබ්බානි හොනති, නයො හෙතු හොනති, එකො එසෙසා හොති, —පෙ— එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති—යෙ වා පන නසම්මි සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා-ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ—

173 කතමො නසම්මි සමයෙ සබ්බාරකකිකො හොති?

එසෙසා චෙතනා විතතසෙසංකග්ගතා සද්ධිත්‍යයං චිරිතිත්‍යයං සතිත්‍යයං සමාධිත්‍යයං පඤ්ඤිත්‍යයං ජිවිතිත්‍යයං සමමාදිට්ඨි සමමා වායාමො —පෙ— පග්ගාහො අවිකෙට්ඨො —යෙ වා පන නසම්මි සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා - ංපෙතිා වෙදනාකකිකං, ංපෙතිා සඤ්ඤාකකිකං, ංපෙතිා විඤ්ඤාණකකිකං—අයං නසම්මි සමයෙ සබ්බාරකකිකො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

174. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම්මි සමයෙ රුද්ධප්පතතියා මග්ගං භාවෙති සුඛස්ස ව පභානා දුක්ඛස්ස ව පභානා —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පඨවිකසිණං—නසම්මි සමයෙ එසෙසා හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, විතතං හොති, උපෙක්ඛා හොති, විතතසෙසංකග්ගතා හොති, සද්ධිත්‍යයං හොති, චිරිතිත්‍යයං හොති, සතිත්‍යයං හොති, සමාධිත්‍යයං හොති, පඤ්ඤිත්‍යයං හොති, මනිත්‍යයං හොති, උපෙක්ඛිත්‍යයං හොති, ජිවිතිත්‍යයං හොති, සමමාදිට්ඨි හොති, සමමා වායාමො හොති —පෙ— පග්ගාහො හොති, අවිකෙට්ඨො හොති, —යෙ වා පන නසම්මි සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා-ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ—

නසම්මි බො පන සමයෙ චක්ඛාරෙ බක්ඛා හොනති, ආයතනානි හොනති, දෙව ධාතුයො හොනති, නයො ආහාරා හොනති, අට්ඨිත්‍යයානි හොනති, දුච්ඡිකං ක්කිතං හොති, චතුරඞ්ගිකො මග්ගො හොති, සත්තබ්බානි හොනති, නයො හෙතු හොනති, එකො එසෙසා

ගොති, —පෙ— එකං ධම්මායතනං ගොති, එකා ධම්මධාතු ගොති,
—පෙ— වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා
අරුපිනො ධම්මා-ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ—

175. කතමෙ තසම් සමයෙ සඤ්ඤාකතකො ගොති?

එසෙසා වෙනතා විතතසෙසා කගනතා සද්ධිඤ්ඤාං විරතිඤ්ඤාං සතිඤ්ඤාං
සමාධිඤ්ඤාං පඤ්ඤාඤ්ඤාං ජ්විතිඤ්ඤාං සමොද්ධි සමොවායාමො
—පෙ— පග්ගාගො අවිකෙතිපො—පෙ— වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි
අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා —පෙ— වෙදනාකතකං,
ධපෙතා සඤ්ඤාකතකං, ධපෙතා විඤ්ඤාණකතකං — අයං තසම්
සමයෙ සඤ්ඤාකතකො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

පඤ්චක නයො.

චතුක්ක පඤ්චකඤ්ඤානං නිවේශනං.

176. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුප්පපතතියා මග්ගං භාවෙති විච්චේව ච භාවෙති
—පෙ— පඨමඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛා පටිපදං දකුණා-
තිඤ්ඤාං පඨවිකසිණං, — තසම් සමයෙ එසෙසා ගොති —පෙ—
අවිකෙතිපො ගොති, —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

177. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුප්පපතතියා මග්ගං භාවෙති විච්චේව ච භාවෙති
—පෙ— පඨමඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති, දුක්ඛාපටිපදං බිප්පා-
තිඤ්ඤාං පඨවිකසිණං — තසම් සමයෙ එසෙසා ගොති —පෙ— අවි-
කෙතිපො ගොති, —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ—

178. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුප්පපතතියා මග්ගං භාවෙති විච්චේව ච භාවෙති
—පෙ— පඨමඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං දකුණාතිඤ්ඤාං
පඨවිකසිණං-තසම් සමයෙ එසෙසා ගොති —පෙ— අවිකෙතිපො
ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

179. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුප්පපතතියා මග්ගං භාවෙති විච්චේව ච භාවෙති
—පෙ— පඨමඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං බිප්පාතිඤ්ඤාං
පඨවිකසිණං — තසම් සමයෙ එසෙසා ගොති, —පෙ— අවිකෙතිපො
ගොති, —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

180. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුප්පපතනියා මග්ගං භාවෙති විතකක විචාරානං
 චූපසමිං -පෙ- දුතියජ්ඣානං -පෙ- තනියජ්ඣානං -පෙ- චතුත්ථජ්ඣානං
 -පෙ- පඨමජ්ඣානං -පෙ- පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, දුක්ඛා-
 පටිපදං දකුණිඤ්ඤං පඨවිකසිණං -පෙ- දුක්ඛාපටිපදං බිප්පාතිඤ්ඤං
 පඨවිකසිණං -පෙ- සුඛාපටිපදං දකුණිඤ්ඤං පඨවිකසිණං -පෙ-
 සුඛාපටිපදං බිප්පාතිඤ්ඤං පඨවිකසිණං-තසම් සමයෙ එසෙසා ගොති,
 -පෙ- අවිකෙඛිපො ගොති, -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

වනසෙසා පටිපදා.

181. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුප්පපතනියා මග්ගං භාවෙති විචිචෙව'ච කාමෙති
 -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, පරිත්තං පරිත්තාරමමණං
 පඨවිකසිණං-තසම් සමයෙ එසෙසා ගොති, -පෙ- අවිකෙඛිපො ගොති
 -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

182. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුප්පපතනියා මග්ගං භාවෙති විචිචෙව'ච කාමෙති
 -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, පරිත්තං අප්පමාණාරමමණං
 පඨවිකසිණං-තසම් සමයෙ එසෙසා ගොති, -පෙ- අවිකෙඛිපො ගොති.
 -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

183. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුප්පපතනියා මග්ගං භාවෙති විචිචෙව'ච කාමෙති
 -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, අප්පමාණං පරිත්තාරමමණං
 පඨවිකසිණං-තසම් සමයෙ එසෙසා ගොති -පෙ- අවිකෙඛිපො ගොති.
 -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

184. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුප්පපතනියා මග්ගං භාවෙති විචිචෙව'ච කාමෙති
 -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පමාණං අප්පමාණාරමමණං
 පඨවිකසිණං -තසම් සමයෙ එසෙසා ගොති, -පෙ- අවිකෙඛිපො
 ගොති, -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

185. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුප්පපතනියා මග්ගං භාවෙති, විතකක විචාරානං
 චූපසමිං -පෙ- දුතියජ්ඣානං -පෙ- තනියජ්ඣානං -පෙ- චතුත්ථජ්ඣානං
 -පෙ- පඨමජ්ඣානං -පෙ- පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, පරිත්තං
 පරිත්තාරමමණං පඨවිකසිණං -පෙ- පරිත්තං අප්පමාණාරමමණං පඨවි-

කසිණං -පෙ- අප්පමාණං පරිත්තාරමමණං පඨවිකසිණං -පෙ- අප්පමාණං අප්පමාණාරමමණං පඨවිකසිණං - නසමිං සමයෙ ඵසෙසා හොති -පෙ- අවිකෙකිපො හොති, -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

වනනාදි ආරමමණාහි.

186. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ රුප්පප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති විච්චෙව්ව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, දුක්ඛා පටිපදං දකුණිකුසලං පරිත්තං පරිත්තාරමමණං පඨවිකසිණං - නසමිං සමයෙ ඵසෙසා හොති -පෙ- අවිකෙකිපො හොති, -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

187. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ රුප්පප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති විච්චෙව්ව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, දුක්ඛා පටිපදං දකුණිකුසලං පරිත්තං අප්පමාණාරමමණං පඨවිකසිණං - නසමිං සමයෙ ඵසෙසා හොති, -පෙ- අවිකෙකිපො හොති, -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

188. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ රුප්පප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති විච්චෙව්ව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛා පටිපදං දකුණිකුසලං අප්පමාණං පරිත්තාරමමණං පඨවිකසිණං - නසමිං සමයෙ ඵසෙසා හොති, -පෙ- අවිකෙකිපො හොති, -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

189. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ රුප්පප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති විච්චෙව්ව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛා පටිපදං දකුණිකුසලං අප්පමාණං අප්පමාණාරමමණං පඨවිකසිණං - නසමිං සමයෙ ඵසෙසා හොති, -පෙ- අවිකෙකිපො හොති, -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

190. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ රුප්පප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති විච්චෙව්ව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛා පටිපදං බ්‍රහ්මාහිකුසලං පරිත්තං පරිත්තාරමමණං පඨවිකසිණං - නසමිං සමයෙ ඵසෙසා හොති, -පෙ- අවිකෙකිපො හොති, -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

191. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ රුප්පප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති විච්චෙව්ව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛා පටිපදං බ්‍රහ්මාහිකුසලං පරිත්තං අප්පමාණාරමමණං පඨවිකසිණං - නසමිං සමයෙ ඵසෙසා හොති, -පෙ- අවිකෙකිපො හොති, -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

192. නානාමේ බමමා කාසලා?

සමගි. සමයෙ රුපුප්පනනිකා මගන. නාවෙනි චිවිවෙව්ව කාමෙති
-පෙ- පසමිජ්ඣානං. උපසමපජ් චිතනි, දුක්ඛාපවිපදං. බිජ්ජා
තිසුද්දං අපමාණං. පරිනතාරමණං. පසචිකසිණං - නගමි. සමයෙ
එසෙසා නොනි, -පෙ- අවිකෙඛපො නොනි, -පෙ- ඉමේ ධම්මා කුසලා.

193. කතාමේ බිමමා කුසලා?

෧ සමිථි සමයේ රුපුප්පනනියා මගහං භාෂවති විචිචේවිච ඛාෂමති
 -පෙ- පසමිඤ්ඤානං උපසමපජ්ජ විහරති දුක්ඛාපවිපදං බිඤ්ඤානං
 අපමාණං අපමාණාරමමණං පස්විකසිණං-තසමිථි සමයෙ ඵසො
 හොති -පෙ- අවිකේනපො හොති, -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා,

194. කතාමේ බවම, කුසලා?

යසම්, සමයෙ රුද්‍රප්පනතියා මහං. භාවෙන චිච්චෙට්ච කාමෙති
-පෙ- පස්මස්සානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපම්පදං දැනාතිඤ්ඤං
පරිත්තං පරිත්තාරමමණං පස්මිකසිණං - නසම්, සමයෙ එසෙසා
හොති, -පෙ- අවිකෙතමිදා හොති, -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

195. කතමේ බමමා කුසලා?

යසම්. සමයෙ රුසුප්පනතියා මගහ, භාවෙනි විවිචෙව්ව කාමෙති
-පෙ- පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපච්ඡදං දකුංඤාදිසංඝං
පටිත්තං අප්පමාණාරමමණං පස්විකසිණං - ගසම්, සමයෙ එසස්සා
ගොති, -පෙ- අවිකෙධපො ගොති, -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා.

196. කතමේ බමමා කුසලා?

සමූහ සම්මේලන රැස්වීම් පවත්වා ගෙන, භාවේති විවිධව ව කාමෙති -පෙ- පස්මාසිකානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපවිපදං දකුණිකාදි
අප්පමාණං පරිත්තාලමිත්තං පස්විකසිණං - නසමි. සම්මේලන පිණිස
හොති, -පෙ- අවිකේතපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කාසලා.

197. කතෘ මි මම කුසලා?

යසම්. සමයෙ රුප්පපතනියා මගහ. කාවෙනි චිවිච්චිව කාවෙති
-පෙ- පමමජකානං උපසමපජ විහරති සුඛාපරිපදං දකාභිඤ්ඤං
අපමාණං අපමාණාරම්භං පඨවිකසිණං. - නසම්. සමයෙ ඵසො
හොති. -පෙ- අවිකෙකිපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කාසලා.

198. කනමේ බමමා කුසලා?

යසම්. සමයේ රුපුප්පනතියා මයං. භාවෙනි විවිද්දො; චකාමෙති -පෙ- පස්මජ්ඣානං උපසමපජ්ජා විහරති පුබ්බාපට්ඨං. බ්ඨපාභිඤ්ඤං පරිනතං. පරිනතාරමමණං. පස්විකසිණං. - නසමි. සමයේ ඵසෙසා ගොති -පෙ- අවිකෙකිපපා ගොති -පෙ- ඉමමි ධම්මා කුසලා.

199. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගා භාවෙනි විච්චෙච්ච කාමෙහි
—පෙ—පඨමඥානං උපසම්පජ්ජි විහරති සුඛාපරිපදං ඛිප්පාතිඤ්ඤං
පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං—තස්මිං සමයෙ එසස්සා හොති
—පෙ—අචිකෙඛිපො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

200. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගා භාවෙනි විච්චෙච්ච කාමෙහි
—පෙ—පඨමඥානං උපසම්පජ්ජි විහරති සුඛා පරිපදං ඛිප්පාතිඤ්ඤං
අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං—තස්මිං සමයෙ එසස්සා හොති
—පෙ—අචිකෙඛිපො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

201. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගා භාවෙනි විච්චෙච්ච කාමෙහි
—පෙ—පඨමඥානං උපසම්පජ්ජි විහරති සුඛාපරිපදං ඛිප්පාතිඤ්ඤං
අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං—තස්මිං සමයෙ එසස්සා
හොති—පෙ—අචිකෙඛිපො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

202. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගා භාවෙනි විතකක විචාරානං මුප-
සමා - පෙ—දුතියඥානං—පෙ—තතියඥානං—පෙ—චතුස්ඥාන-
නං - පෙ—පඨමඥානං—පෙ—පඤ්චමඥානං උපසම්පජ්ජි විහරති
දුක්ඛාපරිපදං දකුභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං
—පෙ—දුක්ඛා පරිපදං දකුභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං පඨවි-
කසිණං—පෙ—දුක්ඛාපරිපදං දකුභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තා-
රම්මණං පඨවිකසිණං—පෙ—දුක්ඛාපරිපදං දකුභිඤ්ඤං අප්පමාණං
අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං—පෙ—දුක්ඛාපරිපදං ඛිප්පාතිඤ්ඤං-
පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං—පෙ—දුක්ඛාපරිපදං ඛිප්පා-
තිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං—පෙ—දුක්ඛාපරි-
පදං ඛිප්පාතිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං—පෙ—
දුක්ඛාපරිපදං ඛිප්පාතිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං
—පෙ—සුඛාපරිපදං දකුභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං පඨවි-
කසිණං—පෙ—සුඛාපරිපදං දකුභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං
පඨවිකසිණං—පෙ—සුඛාපරිපදං දකුභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තා-
රම්මණං පඨවිකසිණං—පෙ—සුඛාපරිපදං දකුභිඤ්ඤං අප්පමාණං
අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං—පෙ—සුඛාපරිපදං ඛිප්පාතිඤ්ඤං
පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං—පෙ—සුඛාපරිපදං ඛිප්පා-
තිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං—පෙ—සුඛාපරිපදං
ඛිප්පාතිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං—පෙ—සුඛා

පටිපදං බ්‍රිපානිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරමණං පස්විකසිණං—
 නසමිං සමයෙ ඵසො හොති—පෙ— අවිකෙකිපො හොති—පෙ— ඉමෙ
 ධම්මා කුසලා.

සොළසකඛතභුකං.

203. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ රුප්පප්පතනියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව ව කාමෙති
 —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති ආපොකසිණං—පෙ
 තෙරොකසිණං—පෙ— වායොකසිණං—පෙ— නිලකසිණං—පෙ— පිත
 කසිණං—පෙ— ලොහිත කසිණං—පෙ— ඔද්‍යානකසිණං—නසමිං සමයෙ
 ඵසො හොති—පෙ— අවිකෙකිපො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අධ්‍යායනං සොළසකඛතභුකං.

204. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ රුප්පප්පතනියා මග්ගං භාවෙති අරුප අරුප
 සඤ්ඤා බ්‍රිද්ධා රූපානි පසානි පරිත්තානි—නාති අභිභුය්‍ය ජානාමි පසානි
 මිති විවිච්චෙව කාමෙති—පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති—
 නසමිං සමයෙ ඵසො හොති—පෙ— අවිකෙකිපො හොති—පෙ—
 ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

205. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ රුප්පප්පතනියා මග්ගං භාවෙති අරුප අරුප
 සඤ්ඤා බ්‍රිද්ධා රූපානි පසානි පරිත්තානි—නාති අභිභුය්‍ය ජානාමි පසානි
 මිති විවිච්චෙව කාමෙති—පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති—
 නසමිං සමයෙ ඵසො හොති—පෙ— අවිකෙකිපො හොති—පෙ—
 ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

206. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ රුප්පප්පතනියා මග්ගං භාවෙති අරුප අරුප
 සඤ්ඤා බ්‍රිද්ධා රූපානි පසානි පරිත්තානි—නාති අභිභුය්‍ය ජානාමි පසානි
 මිති විවිච්චෙව කාමෙති—පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති—
 නසමිං සමයෙ ඵසො හොති—පෙ— අවිකෙකිපො හොති—පෙ—
 ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

207. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ රුප්පප්පතනියා මග්ගං භාවෙති අරුප අරුප
 සඤ්ඤා බ්‍රිද්ධා රූපානි පසානි පරිත්තානි—නාති අභිභුය්‍ය ජානාමි පසානි
 මිති විවිච්චෙව කාමෙති—පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ

විහරනි දුක්ඛාපටිපදං බිප්පාහිඤ්ඤං— තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ— අවිකේධපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

208. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුප්පතනියා මග්ගං භාවෙති අරුඤ්ඤානං අරුප සඤ්ඤා බ්බිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි—තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති— විච්චෙව භාමෙහි —පෙ— පස්මරුක්ඛානං උපසම්පජ්ජ විහරනි සුඛාපටිපදං දඤ්ඤාහිඤ්ඤං— තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ— අවිකේධපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

209. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුප්පතනියා මග්ගං භාවෙති අරුඤ්ඤානං අරුප සඤ්ඤා බ්බිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි—තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති— විච්චෙව භාමෙහි —පෙ— පස්මරුක්ඛානං උපසම්පජ්ජ විහරනි සුඛාපටිපදං බිප්පාහිඤ්ඤං— තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ— අවිකේධපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

210. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුප්පතනියා මග්ගං භාවෙති අරුඤ්ඤානං අරුප සඤ්ඤා බ්බිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි—තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති— විතක්ක විමාරානං චූපසමා —පෙ— දුතියරුක්ඛානං —පෙ— තනිතරුක්ඛානං —පෙ— චතුත්තරුක්ඛානං —පෙ— පස්මරුක්ඛානං —පෙ— පඤ්චමරුක්ඛානං උපසම්පජ්ජ විහරනි දුක්ඛාපටිපදං දඤ්ඤාහිඤ්ඤං —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං බිප්පාහිඤ්ඤං —පෙ— සුඛාපටිපදං දඤ්ඤාහිඤ්ඤං —පෙ— සුඛාපටිපදං බිප්පාහිඤ්ඤං— තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ— අවිකේධපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

විනයංගො පටිපදා.

211. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුප්පතනියා මග්ගං භාවෙති අරුඤ්ඤානං අරුප සඤ්ඤා බ්බිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි—තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති විච්චෙව භාමෙහි —පෙ— පස්මරුක්ඛානං උපසම්පජ්ජ විහරනි පරිත්තං පරිත්තාරමමණං— තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ— අවිකේධපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

212. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුප්පතනියා මග්ගං භාවෙති අරුඤ්ඤානං අරුප සඤ්ඤා බ්බිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි— තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති විච්චෙව භාමෙහි —පෙ— පස්මරුක්ඛානං උපසම්පජ්ජ විහරනි අප්ප මාණං පරිත්තාරමමණං— තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ— අවිකේධපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

213. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුද්‍රප්පතනියා මග්ගං භාවෙති අරුඤ්ඤානං අරුප සංඝාද්දි බ්‍රහ්මාරූපානි පසංසාති පරිත්තානි— තානි අභිභූයස් ජානාමි පසංසාමිති විචක්ඛන්තිවාරුතං වූපසමා—පෙ— දුතියජ්ඣානං—පෙ—තනි—යජ්ඣානං—පෙ— චතුස්සජ්ඣානං—පෙ— පස්මජ්ඣානං—පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පරිත්තං පරිත්තාරමමණං—පෙ— අප්පමාණං පරිත්තාරමමණං— තසම් සමයෙ ඵසෙසා හොති—පෙ— අවිකේඨො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

දෙව් ආරමමණානි.

214. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුද්‍රප්පතනියා මග්ගං භාවෙති අරුඤ්ඤානං අරුප සංඝාද්දි බ්‍රහ්මාරූපානි පසංසාති පරිත්තානි— තානි අභිභූයස් ජානාමි පසංසාමිති විච්චේව භාමෙති—පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපරිපදං දකිංහිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරමමණං— තසම් සමයෙ ඵසෙසා හොති—පෙ— අවිකේඨො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

215. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුද්‍රප්පතනියා මග්ගං භාවෙති අරුඤ්ඤානං අරුප සංඝාද්දි බ්‍රහ්මාරූපානි පසංසාති පරිත්තානි— තානි අභිභූයස් ජානාමි පසංසාමිති විච්චේව භාමෙති—පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපරිපදං දකිංහිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරමමණං— තසම් සමයෙ ඵසෙසා හොති—පෙ— අවිකේඨො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

216. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුද්‍රප්පතනියා මග්ගං භාවෙති අරුඤ්ඤානං අරුප සංඝාද්දි බ්‍රහ්මාරූපානි පසංසාති පරිත්තානි— තානි අභිභූයස් ජානාමි පසංසාමිති විච්චේව භාමෙති—පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපරිපදං බිප්පතිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරමමණං— තසම් සමයෙ ඵසෙසා හොති—පෙ— අවිකේඨො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

217. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

* යසම් සමයෙ රුද්‍රප්පතනියා මග්ගං භාවෙති අරුඤ්ඤානං අරුප සංඝාද්දි බ්‍රහ්මාරූපානි පසංසාති පරිත්තානි— තානි අභිභූයස් ජානාමි පසංසාමිති විච්චේව භාමෙති—පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපරිපදං බිප්පතිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරමමණං— තසම් සමයෙ ඵසෙසා හොති—පෙ— අවිකේඨො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

218. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති අරුඤ්ඤානං අරුප සඤ්ඤාඤ්ඤා බ්බිඤ්ඤා රුපානි පසානි පරිත්තානි—නානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පසාමිති විවිච්චෙව කාමෙති—පෙ—පස්මණ්ඩානං උපසම්පජ්ජි විහරති සුඛාපරිපදං දකුණිඤ්ඤාං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං—නසම් සමයෙ ඵසො භොති—පෙ—අවිකේධපො භොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

219. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති අරුඤ්ඤානං අරුප සඤ්ඤාඤ්ඤා බ්බිඤ්ඤා රුපානි පසානි පරිත්තානි—නානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පසාමිති—විවිච්චෙව කාමෙති—පෙ—පස්මණ්ඩානං උපසම්පජ්ජි විහරති සුඛාපරිපදං දකුණිඤ්ඤාං අපමාණං පරිත්තාරම්මණං—නසම් සමයෙ ඵසො භොති—පෙ—අවිකේධපො භොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

220. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති අරුඤ්ඤානං අරුප සඤ්ඤාඤ්ඤා බ්බිඤ්ඤා රුපානි පසානි පරිත්තානි—නානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පසාමිති—විවිච්චෙව කාමෙති—පෙ—පස්මණ්ඩානං උපසම්පජ්ජි විහරති සුඛාපරිපදං බිප්පාතිඤ්ඤාං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං—නසම් සමයෙ ඵසො භොති—පෙ—අවිකේධපො භොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

221. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති අරුඤ්ඤානං අරුප සඤ්ඤාඤ්ඤා බ්බිඤ්ඤා රුපානි පසානි පරිත්තානි—නානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පසාමිති විවිච්චෙව කාමෙති—පෙ—පස්මණ්ඩානං උපසම්පජ්ජි විහරති සුඛාපරිපදං බිප්පාතිඤ්ඤාං අපමාණං පරිත්තාරම්මණං—නසම් සමයෙ ඵසො භොති—පෙ—අවිකේධපො භොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

222. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති අරුඤ්ඤානං අරුප සඤ්ඤාඤ්ඤා බ්බිඤ්ඤා රුපානි පසානි පරිත්තානි නානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පසාමිති—විභක්ක විචාරානං චූපසමා—පෙ—දුකිණ්ඩානං—පෙ—නතිශ්ඤානං—පෙ—චතුකිණ්ඩානං—පෙ—පස්මණ්ඩානං—පෙ—පඤ්චමණ්ඩානං උපසම්පජ්ජි විහරති දුකිණිපට්ඨං දකුණිඤ්ඤාං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං—පෙ—දුකිණිපට්ඨං දකුණිඤ්ඤාං අපමාණං පරිත්තාරම්මණං—පෙ—දුකිණිපට්ඨං බිප්පාතිඤ්ඤාං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං—පෙ—දුකිණිපට්ඨං බිප්පාතිඤ්ඤාං අපමාණං පරිත්තාරම්මණං—පෙ—සුඛාපරිපදං දකුණිඤ්ඤාං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං—පෙ—සුඛාපරිපදං දකුණිඤ්ඤාං අපමාණං පරිත්තාරම්මණං—පෙ—සුඛාපරිපදං බිප්පාතිඤ්ඤාං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං—පෙ—සුඛාපරිපදං බිප්පාතිඤ්ඤාං අපමාණං පරිත්තාරම්මණං—නසම් සමයෙ

එසෙසා හොති —පෙ— අවිකෙබ්බො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අධ්‍යක්ෂක භාෂණං.

223. කතමෙ ධම්මා කුසලා.

යසම් සමයෙ රුප්පපතනියා මග්ගං භාවෙති අර්ථකතනං අරුප සඤ්ඤා බහිද්ධා රූපානි පසස්සති පරිත්තනානි සුවණ්ණ දුබ්බණ්ණානි තානි අභිභූයස් ජානාමි පසස්සාමිති—විවිච්චෙව කාමෙහි—පෙ—පයමඤ්ඤානං උපසමපඡ්ඡ විහරති—තසම් සමයෙ එසෙසා හොති—පෙ— අවිකෙබ්බො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

224. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුප්පපතනියා මග්ගං භාවෙති අර්ථකතනං අරුප සඤ්ඤා බහිද්ධා රූපානි පසස්සති පරිත්තනානි සුවණ්ණ දුබ්බණ්ණානි—තානි අභිභූයස් ජානාමි පසස්සාමිති—විතකක විචාරානං චූපසමා—පෙ— දුතියඤ්ඤානං—පෙ—තතියඤ්ඤානං—පෙ—චතුස්සඤ්ඤානං—පෙ—පයමඤ්ඤානං—පෙ--පඤ්ඤාමඤ්ඤානං උපසමපඡ්ඡ විහරති—තසම් සමයෙ එසෙසා හොති--පෙ--අවිකෙබ්බො හොති--පෙ--ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

ඉදමයි අධ්‍යක්ෂක භාෂණං.

225. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුප්පපතනියා මග්ගං භාවෙති අර්ථකතනං අරුප සඤ්ඤා බහිද්ධා රූපානි පසස්සති අප්පමාණානි—තානි අභිභූයස් ජානාමි පසස්සාමිති—විවිච්චෙව කාමෙහි—පෙ—පයමඤ්ඤානං උපසමපඡ්ඡ විහරති—තසම් සමයෙ එසෙසා හොති—පෙ— අවිකෙබ්බො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

226. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුප්පපතනියා මග්ගං භාවෙති අර්ථකතනං අරුප සඤ්ඤා බහිද්ධා රූපානි පසස්සති අප්පමාණානි—තානි අභිභූයස් ජානාමි පසස්සාමිති—විතකක විචාරානං චූපසමා—පෙ— දුතියඤ්ඤානං—පෙ—තතියඤ්ඤානං—පෙ— චතුස්සඤ්ඤානං—පෙ—පයමඤ්ඤානං—පෙ—පඤ්ඤාමඤ්ඤානං උපසමපඡ්ඡ විහරති—තසම් සමයෙ එසෙසා හොති—පෙ— අවිකෙබ්බො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

227. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුප්පපතනියා මග්ගං භාවෙති අර්ථකතනං අරුප සඤ්ඤා බහිද්ධා රූපානි පසස්සති අප්පමාණානි—තානි අභිභූයස් ජානාමි පසස්සාමිති—විවිච්චෙව කාමෙහි—පෙ—පයමඤ්ඤානං උපසමපඡ්ඡ විහරති—දුක්ඛාපට්ඨපදං දකිංචිඤ්ඤා—තසම් සමයෙ එසෙසා හොති—පෙ— අවිකෙබ්බො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

228. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුප්පපතනියා මග්ගං භාවෙති අර්ථකතනං අරුප සඤ්ඤා බහිද්ධා රූපානි පසස්සති අප්පමාණානි—තානි අභිභූයස් ජානාමි

පසුසාමිති—විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති
දුක්ඛාපට්ඨදං බිප්පාතිඤ්ඤං—නසමිං සමයෙ ඵසෙසා හොති—පෙ—
අවිකෙඛපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

229. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ රුපුප්පනතියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣන්තං අරුප
සඤ්ඤා ඛණ්ඩා රූපාති පසසති අප්පමාණාති—නාති අභිභුය්‍ය ජානාමි
පසුසාමිති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහ-
රති සුඛාපට්ඨදං දක්ඛාතිඤ්ඤං—නසමිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ—
අවිකෙඛපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

230. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ රුපුප්පනතියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣන්තං අරුප
සඤ්ඤා ඛණ්ඩා රූපාති පසසති අප්පමාණාති—නාති අභිභුය්‍ය ජානාමි
පසුසාමිති—විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති
සුඛාපට්ඨදං බිප්පාතිඤ්ඤං—නසමිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ—
අවිකෙඛපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

231. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ රුපුප්පනතියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣන්තං අරුප
සඤ්ඤා ඛණ්ඩා රූපාති පසසති අප්පමාණාති—නාති අභිභුය්‍ය ජානාමි
පසුසාමිති—විනක්ක විචාරානං වුපසමිං —පෙ— දුකිග්ජ්ඣානං —පෙ—
නාතිග්ජ්ඣානං—පෙ—වතුන්ජ්ඣානං—පෙ—පස්මජ්ඣානං—පෙ— පඤ්ච-
මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛා පට්ඨදං දක්ඛාතිඤ්ඤං—පෙ—
දුක්ඛාපට්ඨදං බිප්පාතිඤ්ඤං—පෙ— සුඛාපට්ඨදං දක්ඛාතිඤ්ඤං—පෙ—
සුඛාපට්ඨදං බිප්පාතිඤ්ඤං—නසමිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ—
අවිකෙඛපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

වතභෙසා පටිපදා.

232 කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ රුපුප්පනතියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣන්තං අරුප
සඤ්ඤා ඛණ්ඩා රූපාති පසසති අප්පමාණාති—නාති අභිභුය්‍ය ජානාමි
පසුසාමිති—විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහ-
රති පටිත්තං අප්පමාණාරම්මණං—නසමිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ—
අවිකෙඛපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

233. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ රුපුප්පනතියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣන්තං අරුප
සඤ්ඤා ඛණ්ඩා රූපාති පසසති අප්පමාණාති—නාති අභිභුය්‍ය ජානාමි
පසුසාමිති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහ-
රති අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං—නසමිං සමයෙ ඵසෙසා හොති
—පෙ— අවිකෙඛපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

234 කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣන්තං අරුප සඤ්ඤාදි බ්ගිඤ්ඤා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි—නාති අභිභූයස් ජානාමි පස්සාමිති—විච්චෙව භාමෙති —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— නන්ධජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්ඤාමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං —පෙ— අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං—නස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවිකෙධිපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

දෙව ආරම්මණානි.

235. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣන්තං අරුප සඤ්ඤාදි බ්ගිඤ්ඤා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි—නාති අභිභූයස් ජානාමි පස්සාමිති—විච්චෙව භාමෙති —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපරිපදං දක්ඛාතිඤ්ඤාං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං—නස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවිකෙධිපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

236. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣන්තං අරුප සඤ්ඤාදි බ්ගිඤ්ඤා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි—නාති අභිභූයස් ජානාමි පස්සාමිති—විච්චෙව භාමෙති —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපරිපදං දක්ඛාතිඤ්ඤාං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං—නස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවිකෙධිපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

237. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣන්තං අරුප සඤ්ඤාදි බ්ගිඤ්ඤා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි—නාති අභිභූයස් ජානාමි පස්සාමිති—විච්චෙව භාමෙති —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛා පරිපදං බ්ප්පාතිඤ්ඤාං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං—නස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවිකෙධිපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

238. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣන්තං අරුප සඤ්ඤාදි බ්ගිඤ්ඤා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි—නාති අභිභූයස් ජානාමි පස්සාමිති—විච්චෙව භාමෙති —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛා පරිපදං බ්ප්පාතිඤ්ඤාං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං—නස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවිකෙධිපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

239. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුප්පතනියා මග්ගං භාවෙති අරුඤ්ඤානං අරුප සඤ්ඤාඤ්ඤාඤ්ඤා රුපානි පසානි අප්පමාණානි—තානි අභිභූයස් ජානාමි පසානීති විච්චෙව භාමෙති —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපරිපදං දකුණිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං—තසම් සමයෙ ඵසොගොති —පෙ— අවිකෙඛපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

240. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුප්පතනියා මග්ගං භාවෙති අරුඤ්ඤානං අරුප සඤ්ඤාඤ්ඤාඤ්ඤා රුපානි පසානි අප්පමාණානි—තානි අභිභූයස් ජානාමි පසානීති විච්චෙව භාමෙති —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපරිපදං දකුණිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං—තසම් සමයෙ ඵසොගොති —පෙ— අවිකෙඛපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

241. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුප්පතනියා මග්ගං භාවෙති අරුඤ්ඤානං අරුප සඤ්ඤාඤ්ඤාඤ්ඤා රුපානි පසානි අප්පමාණානි—තානි අභිභූයස් ජානාමි පසානීති විච්චෙව භාමෙති —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපරිපදං ඛිප්පානිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං—තසම් සමයෙ ඵසොගොති —පෙ— අවිකෙඛපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

242. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුප්පතනියා මග්ගං භාවෙති අරුඤ්ඤානං අරුප සඤ්ඤාඤ්ඤාඤ්ඤා රුපානි පසානි අප්පමාණානි—තානි අභිභූයස් ජානාමි පසානීති විච්චෙව භාමෙති —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපරිපදං ඛිප්පානිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං—තසම් සමයෙ ඵසොගොති —පෙ— අවිකෙඛපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

243. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුපුප්පතනියා මග්ගං භාවෙති අරුඤ්ඤානං අරුප සඤ්ඤාඤ්ඤාඤ්ඤා රුපානි පසානි අප්පමාණානි—තානි අභිභූයස් ජානාමි පසානීති විනාකක විමාර්ගං චූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තානියජ්ඣානං —පෙ— චතුසජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපරිපදං දකුණිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං —පෙ— දුක්ඛාපරිපදං දකුණිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං —පෙ— දුක්ඛාපරිපදං ඛිප්පානිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං —පෙ— දුක්ඛාපරිපදං ඛිප්පානිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං —පෙ— සුඛාපරිපදං දකුණිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං —පෙ— සුඛාපරිපදං දකුණිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං —පෙ— සුඛාපරිපදං ඛිප්පානිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං

තසම් සමයෙ ඵසො හොති —පෙ— අවිකෝපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අපරමපි අධිකානුකාං.

244. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුද්ධප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති අර්ඛකතං අරුප සංඤ්ඤා බ්බිඤ්ඤා රුපානි පසස්සති අප්පමාණානි සුවණ්ණ දුබ්බණ්ණානි— තානි අභිචුය්‍ය ජානාමි පසස්සමිති— විච්චෙව ඛාමෙති —පෙ— පස්මඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජා විහරති— තසම් සමයෙ ඵසො හොති —පෙ— අවිකෝපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

245. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුද්ධප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති අර්ඛකතං අරුප සංඤ්ඤා බ්බිඤ්ඤා රුපානි පසස්සති අප්පමාණානි සුවණ්ණ දුබ්බණ්ණානි— තානි අභිචුය්‍ය ජානාමි පසස්සමිති— විහසක විචාරානං වුපසමා—පෙ— දුතියඤ්ඤානං—පෙ— තතියඤ්ඤානං—පෙ— චතුත්ථඤ්ඤානං—පෙ— පස්මඤ්ඤානං—පෙ— පඤ්චමඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජා විහරති— තසම් සමයෙ ඵසො හොති —පෙ— අවිකෝපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

ඉදමපි අධිකානුකාං.

246. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුද්ධප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති අර්ඛකතං අරුප සංඤ්ඤා බ්බිඤ්ඤා රුපානි පසස්සති නිලානි නිලවණ්ණානි නිල නිදස්සනානි නිලනිභාසානි— තානි අභිචුය්‍ය ජානාමි පසස්සමිති— විච්චෙව ඛාමෙති —පෙ— පස්මඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජා විහරති— තසම් සමයෙ ඵසො හොති —පෙ— අවිකෝපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

247. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුද්ධප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති අර්ඛකතං අරුප සංඤ්ඤා බ්බිඤ්ඤා රුපානි පසස්සති පිනානි පිනවණ්ණානි පිනනිදස්සනානි පිනනිභාසානි —පෙ— ලොගිතසානි ලොගිතකවණ්ණානි ලොගිතක නිදස්සනානි ලොගිතසානි නිභාසානි—පෙ— ඔදහානි ඔදහවණ්ණානි ඔදහ නිදස්සනානි ඔදහ නිභාසානි— තානි අභිචුය්‍ය ජානාමි පසස්සමිති— විච්චෙව ඛාමෙති—පෙ— පස්මඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජා විහරති— තසම් සමයෙ ඵසො හොති —පෙ— අවිකෝපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා

ඉමානි පි අභිභාෂකතානි සොලසකානුකානි.

248. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සමයෙ රුද්ධප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති රුපි රුපානි පසස්සති

විවිධව භාවෙහි —පෙ— පස්මණ්ඩානං උපසම්පජ්ජති විහරති— තස්මිං සමයෙ එසෙසා හොති —පෙ— අවිනේතිපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

249 කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුප්පප්පතනියා මග්ගං භාවෙති අරුප්ප- සංස්ඤ්ඤා බිභිද්ධා රූපානි පස්සති විවිධව භාවෙහි —පෙ— පස්මණ්ඩා- නං උපසම්පජ්ජති විහරති— තස්මිං සමයෙ එසෙසා හොති —පෙ— අවි- නේතිපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

250. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුප්පප්පතනියා මග්ගං භාවෙති සුභතති අබ්බිච්ඡෙදා හොති— විවිධව භාවෙහි —පෙ - පස්මණ්ඩානං උපසම්පජ්ජති විහරති— තස්මිං සමයෙ එසෙසා හොති —පෙ— අවිනේතිපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

ඉමානි 3 නිති විමොක්ඛානි සොලසකතනුකානි.

251. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුප්පප්පතනියා මග්ගං භාවෙති විවිධව භාවෙහි - පෙ— පස්මණ්ඩානං උපසම්පජ්ජති විහරති මේතනා සහගතං - තස්මිං සමයෙ එසෙසා හොති -පෙ - අවිනේතිපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

252 කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුප්පප්පතනියා මග්ගං භාවෙති—විතක්ඛ විචාරානං චූපසමා --පෙ— දුතිශණ්ඩානං උපසම්පජ්ජති විහරති මේතනා සහගතං - තස්මිං සමයෙ එසෙසා හොති --පෙ-- අවිනේතිපො හොති -පෙ - ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

253. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුප්පප්පතනියා මග්ගං භාවෙති—පිනියාවිචාරාණා -පෙ- නතිශණ්ඩානං උපසම්පජ්ජති විහරති මේතනා සහගතං— තස්මිං සමයෙ එසෙසා හොති පෙ අවිනේතිපො හොති —පෙ - ඉමෙ ධම්මා කුසලා

254. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුප්පප්පතනියා මග්ගං භාවෙති විවිධව භාවෙහි —පෙ— පස්මණ්ඩානං උපසම්පජ්ජති විහරති මේතනා සහගතං— තස්මිං සමයෙ එසෙසා හොති —පෙ - අවිනේතිපො හොති -පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

255. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රුප්පප්පතනියා මග්ගං භාවෙති - අවිතක්ඛං විචාර මනනා සමාධිජං පීතිසුඛං දුතිශණ්ඩානං උපසම්පජ්ජති විහරති මේතනා සහගතං—තස්මිං සමයෙ එසෙසා හොති —පෙ— අවිනේතිපො හොති -පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා?

256. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සම්මෙ රුද්ධප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති— විභක්කවිචාරානං චූපසමා—පෙ— නතිස්සකානං උපසම්පජ්ජි විහරති චේතනාසහගතං— නසම් සම්මෙ ඵසෙසා හොති—පෙ— අවිකෙකිපො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

257. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සම්මෙ රුද්ධප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති පීනියාව විරාගා—පෙ— චතුස්සකානං උපසම්පජ්ජි විහරති චේතනාසහගතං— නසම් සම්මෙ ඵසෙසා හොති—පෙ— අවිකෙකිපො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

258. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සම්මෙ රුද්ධප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති— විච්චේදව කාමෙහි—පෙ— පස්මස්සකානං උපසම්පජ්ජි විහරති කරුණා සහගතං— නසම් සම්මෙ ඵසෙසා හොති—පෙ— අවිකෙකිපො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

259. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සම්මෙ රුද්ධප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති— විභක්කවිචාරානං චූපසමා—පෙ— දුතිස්සකානං—පෙ— තතිස්සකානං—පෙ— පස්මස්සකානං—පෙ— චතුස්සකානං උපසම්පජ්ජි විහරති කරුණා සහගතං— නසම් සම්මෙ ඵසෙසා හොති—පෙ— අවිකෙකිපො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

260. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සම්මෙ රුද්ධප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති විච්චේදව කාමෙහි—පෙ— පස්මස්සකානං උපසම්පජ්ජි විහරති මුද්දිනා සහගතං— නසම් සම්මෙ ඵසෙසා හොති—පෙ— අවිකෙකිපො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

261. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සම්මෙ රුද්ධප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති— විභක්ක විචාරානං චූපසමා—පෙ— දුතිස්සකානං—පෙ— තතිස්සකානං—පෙ— පස්මස්සකානං—පෙ— චතුස්සකානං උපසම්පජ්ජි විහරති මුද්දිනා සහගතං— නසම් සම්මෙ ඵසෙසා හොති—පෙ— අවිකෙකිපො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

262. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසම් සම්මෙ රුද්ධප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති— සුබ්බසං ව පහානා—පෙ— චතුස්සකානං උපසම්පජ්ජි විහරති උපෙකිනා සහගතං— නසම් සම්මෙ ඵසෙසා හොති—පෙ— අවිකෙකිපො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

වග්ගාදි බ්‍රහ්මවිහාරස්සානාං හි සංසාරකාමනානි.

සුඛස්ස ච පහානා — පෙ — චතුස්සංකාතං උපසම්පජ්ජි විහරති උපෙක්ඛා
සහගතං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති — පෙ — අවිකෙඛිපො හොති
— පෙ — ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

වනනාදි අරුපස්සානානි සොලසක්ඛනානි.
අරුපාවචර කුසලං.

269. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ කාමාවචරං කුසලං විහතං උපපන්නං හොති සොම-
නස්සසහගතං ඤාණසම්පයුත්තං හිනං — පෙ — මජ්ඣිමං — පෙ — පඤ්ඤිතං
— පෙ — ඡන්දිප්පතෙය්‍යං — පෙ — විරියාධිපතෙය්‍යං — පෙ — විහ්‍යාධි
පතෙය්‍යං — පෙ — විමංසාධිපතෙය්‍යං — පෙ — ඡන්දිප්පතෙය්‍යං හිනං
— පෙ — මජ්ඣිමං — පෙ — පඤ්ඤිතං — පෙ — විරියාධිපතෙය්‍යං හිනං — පෙ —
මජ්ඣිමං — පෙ — පඤ්ඤිතං — පෙ — විහ්‍යාධිපතෙය්‍යං හිනං — පෙ —
මජ්ඣිමං — පෙ — පඤ්ඤිතං — පෙ — විමංසාධිපතෙය්‍යං හිනං — පෙ —
මජ්ඣිමං — පෙ — පඤ්ඤිතං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති — පෙ — අවිකෙඛි-
පො හොති — පෙ — ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

270. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ කාමාවචරං කුසලං විහතං උපපන්නං හොති සොමන-
ස්සසහගතං ඤාණසම්පයුත්තං සසඬ්ඛාරෙන — පෙ — සොමනස්සසහගතං
ඤාණවිප්පයුත්තං — පෙ — සොමනස්සසහගතං ඤාණවිප්පයුත්තං
සසඬ්ඛාරෙන — පෙ — උපෙක්ඛාසහගතං ඤාණසම්පයුත්තං — පෙ —
උපෙක්ඛාසහගතං ඤාණසම්පයුත්තං සසඬ්ඛාරෙන — පෙ — උපෙක්ඛා
සහගතං ඤාණවිප්පයුත්තං — පෙ — උපෙක්ඛාසහගතං ඤාණවිප්පයුත්තං
සසඬ්ඛාරෙන හිනං — පෙ — මජ්ඣිමං — පෙ — පඤ්ඤිතං — පෙ — ඡන්දි
පතෙය්‍යං — පෙ — විරියාධිපතෙය්‍යං — පෙ — විහ්‍යාධිපතෙය්‍යං — පෙ —
ඡන්දිප්පතෙය්‍යං හිනං — පෙ — මජ්ඣිමං — පෙ — පඤ්ඤිතං — පෙ — විරියාධි
පතෙය්‍යං හිනං — පෙ — මජ්ඣිමං — පෙ — පඤ්ඤිතං — පෙ — විහ්‍යාධි
පතෙය්‍යං හිනං — පෙ — මජ්ඣිමං — පෙ — පඤ්ඤිතං — තස්මිං සමයෙ
ඵස්සො හොති — පෙ — අවිකෙඛිපො හොති — පෙ — ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

කාමාවචර කුසලං

271. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ රූප්‍රප්පනනි මග්ගා භාවෙති — විච්චේව භාවෙති
— පෙ — පඤ්ඤිතං උපසම්පජ්ජි විහරති පඤ්ඤිතං හිනං — පෙ —
මජ්ඣිමං — පෙ — පඤ්ඤිතං — පෙ — ඡන්දිප්පතෙය්‍යං — පෙ — විරියාධි
පතෙය්‍යං — පෙ — විහ්‍යාධිපතෙය්‍යං — පෙ — විමංසාධිපතෙය්‍යං — පෙ —
ඡන්දිප්පතෙය්‍යං හිනං — පෙ — මජ්ඣිමං — පෙ — පඤ්ඤිතං — පෙ — විරියාධි
පතෙය්‍යං හිනං — පෙ — මජ්ඣිමං — පෙ — පඤ්ඤිතං — පෙ — විහ්‍යාධි
පතෙය්‍යං හිනං — පෙ — මජ්ඣිමං — පෙ — පඤ්ඤිතං — පෙ — විමංසාධි

විනතපසාදය හොති, කායලත්තා හොති, විනතලත්තා හොති, කාය
මුද්දා හොති, විනතමුද්දා හොති, කායකම්මසුද්දා හොති, විනත
කම්මසුද්දා හොති, කායපාගුසුද්දා හොති, විනතපාගුසුද්දා හොති,
කායුත්තකා හොති, විනතුත්තකා හොති, සති හොති, සම්පජ්ඣාදා
හොති, සම්පජා හොති, විපසාදා හොති, පඤ්ඤා හොති, අවිනේශා
හොති— යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අසෙදාපි අත්ථ පටිච්ඡක්ඛුප්පනා
අරුචිනො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

278. කතමො තස්මිං සමයෙ ඵසො හොති?

යො තස්මිං සමයෙ ඵසො ඵසකා සම්ප්පිනා සම්ප්පිනා—අයං
තස්මිං සමයෙ ඵසො හොති.

279. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති?

යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජා මනො විඤ්ඤාණධාතු සම්ප්පාදං වේත-
සිකං සාහං වේතසිකං සුඛං වේතො සම්ප්පාදං ඝාතං සුඛං වෙදයිතං
වේතො සම්ප්පාදං සාතං සුඛං වෙදනා— අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා
හොති.

280. කතමා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති?

යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජා මනො විඤ්ඤාණධාතු සම්ප්පාදං සඤ්ඤා
සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතවනං— අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති.

281. කතමා තස්මිං සමයෙ වේතනා හොති?

යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජා මනො විඤ්ඤාණධාතු සම්ප්පාදං වේතනා
සඤ්ඤානනා වේතසිතවනං— අයං තස්මිං සමයෙ වේතනා හොති.

282. කතමං තස්මිං සමයෙ විතනං හොති?

යං තස්මිං සමයෙ විතනං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො
මනායතනං මනිත්ථං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකො තජ්ජා මනො
විඤ්ඤාණධාතු—ඉදං තස්මිං සමයෙ විතනං හොති.

283. කතමො තස්මිං සමයෙ විතනෙකා හොති?

යො තස්මිං සමයෙ තනෙකා විතනෙකා සකිකප්පා අප්පනා ව්‍යප්පනා
වේතසො අභිනිරෝපනා සම්මාසකිකප්පා මහගභිං මහපරියාපනා—
අයං තස්මිං සමයෙ විතනෙකා හොති.

284. කතමො තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති?

යො තස්මිං සමයෙ චාරො විචාරො අනුචාරො උපවිචාරො
විතනස්ස අනුසකිකතා අනුපෙක්ඛණතා—අයං තස්මිං සමයෙ විචාරො
හොති.

285. කතමා තස්මිං සමයෙ ජිති හොති?

යං තස්මිං සමයෙ ජිති පාමොජ්ජං ආමොදනා පමොදනා භාසො
පභාසො විතති ඔදග්ගං අනතමනතා විතනස්ස ජිති සමොච්ඡිකිකො—
අයං තස්මිං සමයෙ ජිති හොති.

286. කතමං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති?

යං තස්මිං සමයෙ වේතසිකං සාතං වේතසිකං සුඛං වේතො

සමථස්සථං සාතං සුඛං වෙදසිතං වෙතො සමථස්සථා සාතා සුඛා වෙදනා—ඉදං තස්මිං සමයෙ සුඛං ගොති.

287. කතමං තස්මිං සමයෙ විතනස්ස ‘කගගතා ගොති’?

යා තස්මිං සමයෙ විතනස්ස ධීනි සණ්ඨති අවට්ඨති අවිසාහාරො අවි-
කෙතිපො අවිසාහට්ඨානසතා සමථො සමාධි සමාධිත්ථිං සමාධිබලං
සමමාසමාධි සමාධිසමොඤ්ඤබ්බො මග්ගඛනං මග්ගපරියාපනං— අයං
තස්මිං සමයෙ විතනස්ස ‘කගගතා ගොති.

288. කතමං තස්මිං සමයෙ සද්ධිත්ථිං ගොති’?

යා තස්මිං සමයෙ සද්ධා සද්දහනා ඛිනපපනා අනිපපසාදො සද්ධා
සද්ධිත්ථිං සද්ධාබලං— ඉදං තස්මිං සමයෙ සද්ධිත්ථිං ගොති.

289. කතමං තස්මිං සමයෙ චිරිසිත්ථිං ගොති’?

යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො චිරියාරමො නිකකමො පරකකමො
උය්‍යාමො වායාමො උස්සාගො උස්සාදුති ථාමො ධීනි අසිට්ඨපරකක-
මහා අනිකඛිතතථ්ඤානා අනිකඛිතතධුරතා ධුරසමපග්ගාහො චිරියං චිරි-
සිත්ථිං චිරියබලං සමමාචාරාමො චිරියසමොඤ්ඤබ්බො මග්ගඛනං මග්ග
පරියාපනං— ඉදං තස්මිං සමයෙ චිරිසිත්ථිං ගොති.

290. කතමං තස්මිං සමයෙ සතිත්ථිං ගොති’?

යා තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා
අපිලාපතනා අසමමුස්සනතා සති සතිත්ථිං සතිබලං සමමාසති සති-
සමොඤ්ඤබ්බො මග්ගඛනං මග්ගපරියාපනං— ඉදං තස්මිං සමයෙ
සතිත්ථිං ගොති.

291. කතමං තස්මිං සමයෙ සමාධිත්ථිං ගොති’?

යා තස්මිං සමයෙ විතනස්ස ධීනි සණ්ඨති අවට්ඨති අවිසාහාරො
අවිකෙතිපො අවිසාහට්ඨානසතා සමථො සමාධිත්ථිං සමාධිබලං සමමා
සමාධි සමාධිසමොඤ්ඤබ්බො මග්ගඛනං මග්ගපරියාපනං— ඉදං තස්මිං
සමයෙ සමාධිත්ථිං ගොති.

292. කතමං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤාත්ථිං ගොති’?

යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පච්චයො ධම්මවිචයො
සලලකකණං උපලකකණං පච්චුපලකකණං පණ්ඨිවං නොසලලං
තෙපුඤ්ඤං වෙභව්‍යා විනා උපපර්කකා භුර්මෙධා පර්කාසිකා විපස්සනා
සමපජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤාත්ථිං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං
පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොභො පඤ්ඤාඛිතාසො පඤ්ඤාපජෝතො
පඤ්ඤාරතනං අමොගො ධම්මවිචයො සමමාද්විති ධම්මවිචයසමොඤ්ඤ-
බ්බො මග්ගඛනං මග්ගපරියාපනං— ඉදං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤාත්ථිං
ගොති.

293. කතමං තස්මිං සමයෙ මතිත්ථිං ගොති’?

යං තස්මිං සමයෙ විතනං මනො මානසං හදයං පණ්ඨිරං මනො
මනායතනං මතිත්ථිං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකිකො තප්පා මනො
විඤ්ඤාණධාතු— ඉදං තස්මිං සමයෙ මතිත්ථිං ගොති.

294. කතමං තසමිං සමයෙ සොමනස්සිත්ථියං හොති?

යං තසමිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතො සමුච්ඡායං සාතං සුඛං වෙදසිතං චෙතො සමුච්ඡායං සාතං සුඛං වෙදනා—
ඉදං තසමිං සමයෙ සොමනස්සිත්ථියං හොති.

295. කතමං තසමිං සමයෙ ජීවිතිත්ථියං හොති?

යො තෙසං අරුපිතං ධම්මානං ආයු සීති යපනා යාපනා ඉරියනා වතනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතිත්ථියං—ඉදං තසමිං සමයෙ ජීවිතිත්ථියං හොති.

296. කතමං තසමිං සමයෙ අනඤ්ඤානඤ්ඤාස්සාමිතිත්ථියං හොති?

යා තෙසං ධම්මානං අනඤ්ඤානානං අදිට්ඨානං අපඤ්ඤානං අචිදිතානං අසමුච්ඡායානං සමුච්ඡායානං පඤ්ඤාපජානනා විචයො පචිචයො ධම්ම-
විචයො සලලකිණි උපලකිණි පච්චුපලකිණි පණ්ඩිතං කො-
සලලං නෙපුඤ්ඤං චෙතව්‍යා විනා උපපරිකා හුරි මෙධා පරිනාසිකා විපස්සනා සමපජඤ්ඤා පනොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤාත්ථියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්තං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාමහාසො පඤ්ඤා පරෙජානො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සමමාදිට්ඨි ධම්මවිචය සමොක්ඛායාමිති මග්ගඛනං මග්ගපරියාපනං—ඉදං තසමිං සමයෙ අනඤ්ඤානඤ්ඤාස්සාමිතිත්ථියං හොති.

297. කතමා තසමිං සමයෙ සමමාදිට්ඨි හොති?

යා තසමිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පචිචයො ධම්මවිචයො සලලකිණි උපලකිණි පච්චුපලකිණි පණ්ඩිතං කොසලලං නෙ-
පුඤ්ඤං චෙතව්‍යා විනා උපපරිකා හුරි මෙධා පරිනාසිකා විපස්සනා සමපජඤ්ඤා පනොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤාත්ථියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්තං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාමහාසො පඤ්ඤා පරෙජානො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සමමාදිට්ඨි ධම්මවිචය සමොක්ඛායාමිති මග්ගඛනං මග්ගපරියාපනං— අයං තසමිං සමයෙ සමමාදිට්ඨි හොති.

298. කතමො තසමිං සමයෙ සමමාසඤ්ඤාපො හොති?

යො තසමිං සමයෙ තකෙකා විතකෙකා සඤ්ඤාපො අපපනා ව්‍යාපනා චෙතසො අභිනිරෝපනා සමමාසඤ්ඤාපො මග්ගඛනං මග්ගපරියාපනං—අයං තසමිං සමයෙ සමමාසඤ්ඤාපො හොති.

299. කතමා තසමිං සමයෙ සමමාචාරා හොති?

යා තසමිං සමයෙ චතුති වර්දිවර්තනං—ආරති විරති පරිවරති වෙර-
මණි අකිරියා අකරණං අනුක්‍රාමකා වෙලා අනානිකකමො සෙතුසාතො සමමාචාරා මග්ගඛනං මග්ගපරියාපනං—අයං තසමිං සමයෙ සමමාචාරා හොති.

300. කතමො තසමිං සමයෙ සමමානමමනො හොති?

යා තසමිං සමයෙ තිති කායදුට්ඨිවර්තනං ආරති විරති පරිවරති වෙර-
මණි අකිරියා අකරණං අනුක්‍රාමකා වෙලා අනානිකකමො සෙතුසාතො

සමම, කමමනොවා මග්ගඛනං මග්ගපරියාපනං— අයං නසමිං සමයෙ සමමාකමමනොවා ගොති.

301. කතමො නසමිං සමයෙ සමමාආඡවො ගොති?

යා නසමිං සමයෙ මිච්ඡාආඡවා ආරති චිරති පටිච්චරති චෙරමණ්ඤ අකිරියා අකරණං අනාඤ්ඤාපනති චෙලාඅතතිකකමො සෙත්තුසාහො සමමාආඡවො මග්ගඛනං මග්ගපරියාපනං— අයං නසමිං සමයෙ සමමා ආඡවො ගොති.

302. කතමො නසමිං සමයෙ සමමාවායාමො ගොති?

යො නසමිං සමයෙ චෙතසිකො චිරියාරමො නිකකමො පරකකමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සාලති ථාමො ධිති අසිච්ඡපරකකමො අතිකම්මනාමනා අතිකම්මනාධුරතා ධුරසමපග්ගාහො චිරියං චිරි-
ධිත්‍රියං චිරියබලං සමමාවායාමො චිරියසමෙබ්බාඤ්ඤා මග්ගඛනං මග්ග පරියාපනං— අයං නසමිං සමයෙ සමමාවායාමො ගොති.

303. කතමො නසමිං සමයෙ සමමා සති ගොති?

යා නසමිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අසමමුස්සනතා සති සතිත්‍රියං සතිබලං සමමාසති සති-
සමෙබ්බාඤ්ඤා මග්ගඛනං මග්ගපරියාපනං— අයං නසමිං සමයෙ සමමාසති ගොති.

304. කතමො නසමිං සමයෙ සමමා සමාධි ගොති?

යා නසමිං සමයෙ විතතස්ස ධිති සණ්ඨති අවට්ඨති අවිසාහාරො අවිකෙබ්බො අවිසාහට්ඨානසතා සමපො සමාධිත්‍රියං සමාධිබලං සමමා සමාධි සමාධිසමෙබ්බාඤ්ඤා මග්ගඛනං මග්ගපරියාපනං— අයං නසමිං සමයෙ සමමාසමාධි ගොති.

305. කතමං නසමිං සමයෙ සද්ධාබලං ගොති?

යා නසමිං සමයෙ සද්ධා සද්දගතා ඕකප්පතා අභිප්පසාදො සද්ධා සද්ධිත්‍රියං සද්ධාබලං— ඉදං නසමිං සමයෙ සද්ධාබලං ගොති.

306. කතමං නසමිං සමයෙ චිරියබලං ගොති?

යො නසමිං සමයෙ චෙතසිකො චිරියාරමො නිකකමො පරකක-
මො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සාලති ථාමො ධිති අසිච්ඡ-
පරකකමො අතිකම්මනාමනා අතිකම්මනාධුරතා ධුරසමපග්ගාහො චිරියං චිරි-
ධිත්‍රියං චිරියබලං සමමාවායාමො චිරියසමෙබ්බාඤ්ඤා මග්ගඛනං මග්ගපරියාපනං— ඉදං නසමිං සමයෙ චිරියබලං ගොති.

307. කතමං නසමිං සමයෙ සතිබලං ගොති?

යා නසමිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අසමමුස්සනතා සති සතිත්‍රියං සතිබලං සමමාසති සති-
සමෙබ්බාඤ්ඤා මග්ගඛනං මග්ගපරියාපනං— ඉදං නසමිං සමයෙ සතිබලං ගොති.

308. කතමං නසමිං සමයෙ සමාධිබලං ගොති?

යා නසමිං සමයෙ විතතස්ස ධිති සණ්ඨති අවට්ඨති අවිසාහාරො

අවිකේතපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධිඤ්ඤං සමාධිබලං සමමා සමාධි සමාධිසමෝඤ්ඤාබ්ධිබ්බො මග්ගභිතං මග්ගපට්ඨාපභානං — ඉදං තස්මිං සමයෙ සමාධිබලං හොති.

309. කතමං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤාබලං හොති?

යං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පඡානනා විචයො පච්චයො ධම්මවිචයො සලලකකිණා උපලකකිණා පච්චුපලකකිණා පණ්ණිවිමං කොසලලං නෙ-
පුඤ්ඤං වෙහව්‍යා විහානා උපපට්ඨකකා හුරි මෙධා පටිනායිකා විපස්සනා
සමපජ්ඣඤ්ඤං පභොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤාඤ්ඤං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්තං
පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාභිභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො
පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සමමාදිට්ඨි ධම්මවිචයසමෝඤ්ඤා-
බ්ධි මග්ගභිතං මග්ගපට්ඨාපභානං— ඉදං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤාබලං
හොති.

310. කතමං තස්මිං සමයෙ භිරිබලං හොති?

යං තස්මිං සමයෙ භිරියති භිරියිහබ්බෙන භිරියති පාපභානං අකු-
සලානං ධම්මානං සමාපතති— ඉදං තස්මිං සමයෙ භිරිබලං හොති.

311. කතමං තස්මිං සමයෙ ඛතතප්පබලං හොති?

යං තස්මිං සමයෙ ඛතතප්පති ඛතතප්පිහබ්බෙන ඛතතප්පති පාප-
භානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපතති— ඉදං තස්මිං සමයෙ ඛතතප්ප
බලං හොති.

312. කතමො තස්මිං සමයෙ අලොභො හොති?

යො තස්මිං සමයෙ අලොභො අලුබ්භනා අලුබ්භිහතනං අසාරාගො
අසාරජ්ජනා අසාරජ්ජිහතනං අනනිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං — අයං
තස්මිං සමයෙ අලොභො හොති,

313. කතමො තස්මිං සමයෙ අද්දෙසො හොති?

යො තස්මිං සමයෙ අද්දෙසො අද්දස්සනා අද්දස්සිහතනං අව්‍යාපාදො
අව්‍යාපජ්ඣො අද්දෙසො කුසලමූලං අයං තස්මිං සමයෙ අද්දෙසො
හොති.

314. කතමො තස්මිං සමයෙ අමොහො හොති?

යං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පඡානනා විචයො පච්චයො ධම්මවිචයො
සලලකකිණා උපලකකිණා පච්චුපලකකිණා පණ්ණිවිමං කොසලලං නෙ-
පුඤ්ඤං වෙහව්‍යා විහානා උපපට්ඨකකා හුරි මෙධා පටිනායිකා විපස්සනා
සමපජ්ඣඤ්ඤං පභොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤාඤ්ඤං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්තං
පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාභිභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො
පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සමමාදිට්ඨි ධම්මවිචයසමෝඤ්ඤා-
බ්ධි මග්ගභිතං මග්ගපට්ඨාපභානං— අයං තස්මිං සමයෙ අමොහො
හොති.

315. කතමො තස්මිං සමයෙ අනනිජ්ඣා හොති?

යො තස්මිං සමයෙ අලොභො අලුබ්භනා අලුබ්භිහතනං අසාරාගො
අසාරජ්ජනා අසාරජ්ජිහතනං අනනිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං— අයං
තස්මිං සමයෙ අනනිජ්ඣා හොති.

316. කතමො තස්මිං සමයෙ අව්‍යාපාදො හොති?

යො තස්මිං සමයෙ අද්දෙසො අද්දස්සනා අද්දස්සිනන්තං අව්‍යාපාදො අව්‍යාපිජේඛා අද්දෙසො කුසලමූලං— අයං තස්මිං සමයෙ අව්‍යාපාදො හොති.

317. කතමා තස්මිං සමයෙ සමමාදිට්ඨි හොති?

යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පච්චයො ධම්මවිචයො සලලකිණි උපලකිණි පච්චුපලකිණි පණ්ණවිචං කොසලලං නෙ-
ළඤ්ඤං වෙහව්‍යා වින්තා උපපරිකිණි හුරි මෙධා පරිකාසිකා විපස්සනා සමපජඤ්ඤං පනොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤාදිඤ්ඤං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසන්තං
පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාමහාසො පඤ්ඤාපච්ඡොතො
පඤ්ඤාරහතං අමොහො ධම්මවිචයො සමමාදිට්ඨි ධම්මවිචයසමොච්ඤ්ඤා-
ඛො මහහිතං මහපරිත්‍යාපනං— අයං තස්මිං සමයෙ සමමාදිට්ඨි
හොති.

318. කතමා තස්මිං සමයෙ හිරි හොති?

යා තස්මිං සමයෙ හිරියති හිරිසිතබ්බෙන හිරියති පාපකානං
අකුසලානං ධම්මානං සමාපනතියා—අයං තස්මිං සමයෙ හිරි හොති.

319. කතමං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පං හොති?

යං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පති ඔත්තප්පිතබ්බෙන ඔත්තප්පති
පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපනතියා—අයං තස්මිං සමයෙ
ඔත්තප්පං හොති.

320. කතමා තස්මිං සමයෙ කායපස්සද්ධි හොති?

යා තස්මිං සමයෙ වෙදනාකකිකිස්ස සඤ්ඤාකකිකිස්ස සංකිංරකි-
කිස්ස පස්සද්ධි පටිපපස්සද්ධි පස්සමනා පටිපපස්සමනා පටිපපස්සමනි-
තන්තං පස්සද්ධිසමොච්ඤ්ඤො— අයං තස්මිං සමයෙ කායපස්සද්ධි
හොති.

321. කතමා තස්මිං සමයෙ විත්තපස්සද්ධි හොති?

යා තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණකකිකිස්ස පස්සද්ධි පටිපපස්සද්ධි
පස්සමනා පටිපපස්සමනා පටිපපස්සමනිතන්තං පස්සද්ධිසමොච්-
ඤ්ඤො—අයං තස්මිං සමයෙ විත්තපස්සද්ධි හොති.

322. කතමා තස්මිං සමයෙ කායලුහා හොති?

යා තස්මිං සමයෙ වෙදනාකකිකිස්ස සඤ්ඤාකකිකිස්ස සංකිං-
රකකිකිස්ස ලුහා ලුහපරිනාමනා අදකිනනා අවිත්තනනා—අයං
තස්මිං සමයෙ කායලුහා හොති.

323. කතමා තස්මිං සමයෙ විත්තලුහා හොති?

යා තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණකකිකිස්ස ලුහා ලුහපරිනාමනා
අදකිනනා අවිත්තනනා—අයං තස්මිං සමයෙ විත්තලුහා හොති.

324. කතමා තස්මිං සමයෙ කායමුද්දනා හොති?

යා තස්මිං සමයෙ වෙදනාකකිකිස්ස සඤ්ඤාකකිකිස්ස සංකිං-
රකකිකිස්ස මුද්දනා මුද්දවනා අකකිලනා අකසිනනා—අයං තස්මිං
සමයෙ කායමුද්දනා හොති.

325. කතමා තසම් සමයෙ විනතමුද්දතා හොති?

යා තසම් සමයෙ විඤ්ඤාණකකිකිසං මුද්දතා මද්දවතා අනකිකිතා—අයං තසම් සමයෙ විනතමුද්දතා හොති.

326. කතමා තසම් සමයෙ කායකාමඤ්ඤාදා හොති?

යා තසම් සමයෙ වෙදනාකකිකිසං සඤ්ඤාකකිකිසං සංඛා-රකකිකිසං කාමඤ්ඤාදා කාමඤ්ඤාදානං කාමඤ්ඤාදානං—අයං තසම් සමයෙ කායකාමඤ්ඤාදා හොති.

327. කතමා තසම් සමයෙ විනතකාමඤ්ඤාදා හොති?

යා තසම් සමයෙ විඤ්ඤාණකකිකිසං කාමඤ්ඤාදා කාමඤ්ඤාදානං කාමඤ්ඤාදානං—අයං තසම් සමයෙ විනතකාමඤ්ඤාදා හොති.

328. කතමා තසම් සමයෙ කායපාගුඤ්ඤාදා හොති?

යා තසම් සමයෙ වෙදනාකකිකිසං සඤ්ඤාකකිකිසං සංඛා-රකකිකිසං පගුණතා පගුණතං පගුණතානං—අයං තසම් සමයෙ කායපාගුඤ්ඤාදා හොති.

329. කතමා තසම් සමයෙ විනතපාගුඤ්ඤාදා හොති?

යා තසම් සමයෙ විඤ්ඤාණකකිකිසං පගුණතා පගුණතං පගුණ-තානං—අයං තසම් සමයෙ විනතපාගුඤ්ඤාදා හොති.

330. කතමා තසම් සමයෙ කායඤ්ජනා හොති?

යා තසම් සමයෙ වෙදනාකකිකිසං සඤ්ඤාකකිකිසං සංඛා-රකකිකිසං උජ්ජනා උජ්ජනා අජ්ඣතා අච්ඡිකතා අකුට්ඨතා—අයං තසම් සමයෙ කායඤ්ජනා හොති.

331. කතමා තසම් සමයෙ විනතුජ්ජනා හොති?

යා තසම් සමයෙ විඤ්ඤාණකකිකිසං උජ්ජනා උජ්ජනා අජ්ඣතා අච්ඡිකතා අකුට්ඨතා—අයං තසම් සමයෙ විනතුජ්ජනා හොති.

332. කතමා තසම් සමයෙ සති හොති?

යා තසම් සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාර-ණතා අපිලාපනතා අසමුස්සතතා සති සතිත්ථයං සතිබලං සමමාසති සතිසමබ්බංඝකිකිකිසං මග්ගභිතං මග්ගපරියාපනතං—අයං තසම් සමයෙ සති හොති.

333. කතමං තසම් සමයෙ සමපජ්ඤාදං හොති?

යා තසම් සමයෙ පඤ්ඤා පජානතා විචයො පච්චයො ධම්ම-විචයො සලලකිකිණා උපලකිකිණා පච්චුපලකිකිණා පඤ්ඤිචං කො-සලලං තෙපුඤ්ඤාදං වෙහව්‍යා විනතා උපපරිකතා භූරි මෙධා පරිකා සිකා විපස්සතා සමපජ්ඤාදං පතොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤිත්ථයං පඤ්ඤා බලං පඤ්ඤාසන්ථං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාමිනාසො පඤ්ඤාපරේජානො පඤ්ඤාදරනතං අමොහො ධම්මවිචයො සමමාදිට්ඨි ධම්මවිචයං සමබ්බංඝකිකිකිසං මග්ගභිතං මග්ගපරියාපනතං—ඉදං තසම් සමයෙ සමපජ්ඤාදං හොති.

334. කතමො තස්මිං සමයෙ සමථො ගොති?

යො තස්මිං සමයෙ චිත්තාසු ධීනි සංකප්පිති අවට්ඨති අවිසාහාරෙ, අවිකෙතිපො අවිසාහට්ඨානසතා සමථො සමාධිඤ්ඤා සමාධිබලං සමමාසමාධි සමාධිසමෝඤ්ඤිකමිතා මග්ගමගං මග්ගපරියාපනතං—අයං තස්මිං සමයෙ සමථො ගොති.

335. කතමො තස්මිං සමයෙ විපස්සනා ගොති?

යො තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පටිච්ඡයො බමමවිචයො සලලකකිණං උපලකකිණං පච්චුපලකකිණං පනෙවිමං කොසලං නෙපුඤ්ඤං වෙනවිසා විනතා උපපජ්ජති භූරි මෙධා පරිනාසිකා විපස්සනා සමපජ්ඤාදං පනොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤාදිඤ්ඤං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසන්ධං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලොභො පඤ්ඤාමිතාසො පඤ්ඤාපජ්ජානො පඤ්ඤායතනං අමොගො බමමවිචයො සමමාදිට්ඨි බමමවිචය සමෝඤ්ඤිකමිතා මග්ගමගං මග්ගපරියාපනතං—අයං තස්මිං සමයෙ විපස්සනා ගොති.

336. කතමො තස්මිං සමයෙ පග්ගාගො ගොති?

යො තස්මිං සමයෙ වෙනසිතො විරිකාරමො නිකක්කමො පරිකක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාගො උස්සාලුති ථාමො ධීනි අසිච්චපරිකක්කමො අනිකම්මනාමයො අනිකම්මනාමයො ධුරසමපග්ගාගො විරියං විරියඤ්ඤං විරියබලං සමමාචාරාමො විරියසමෝඤ්ඤිකමිතා මග්ගමගං මග්ගපරියාපනතං—අයං තස්මිං සමයෙ පග්ගාගො ගොති.

337. කතමො තස්මිං සමයෙ අවිකෙතිපො ගොති?

යො තස්මිං සමයෙ චිත්තාසු ධීනි සංකප්පිති අවට්ඨති අවිසාහාරෙ අවිකෙතිපො අවිසාහට්ඨානසතා සමථො සමාධිඤ්ඤා සමාධිබලං සමමාසමාධි සමාධිසමෝඤ්ඤිකමිතා මග්ගමගං මග්ගපරියාපනතං අයං තස්මිං සමයෙ අවිකෙතිපො ගොති.

යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාදි අභි පටිච්චසමුප්පනතා අරුපිනො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

තස්මිං බො පන සමයෙ චන්තාරො ධම්මා ගොනති, දායතනාති ගොනති, දො ධාතුයො ගොනති, තයො ආහාරා ගොනති, කපිඤ්ඤාති ගොනති, පඤ්ඤාබ්බිකා ඤානං ගොති, අට්ඨබ්බිකො මග්ගො ගොති, සත්තබ්බාති ගොනති, තයො හෙතු ගොනති, එකො ඵස්සො ගොති, එකා වෙදනා ගොති, එකා සඤ්ඤා ගොති, එකා වෙනතා ගොති, එකං විතතං ගොති, එකො වෙදනාකකිකො ගොති, එකො සඤ්ඤාකකිකො ගොති, එකො සම්බාරකකිකො ගොති, එකො විඤ්ඤාණකකිකො ගොති, එකං මනාසතනං ගොති, එකං මතිඤ්ඤං ගොති, එකා මනො විඤ්ඤාණධාතු ගොති, එකං ධම්මායතනං ගොති, එකා ධම්මධාතු ගොති.

යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාදි අභි පටිච්චසමුප්පනතා අරුපිනො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා කුසලා—පෙ - .

338. කතමෝ තසමිං සමයෙ සඬිඛාරකකිකො හොති?

එසෙසා වෙනතා විතතෙකා විචාරො පිති විතතසෙසාකගතා සද්ධිඤ්ඤාං චිරිසිඤ්ඤාං සතිඤ්ඤාං සමාධිඤ්ඤාං පඤ්ඤාදිඤ්ඤාං ජිවිතිඤ්ඤාං අනඤ්ඤාභාඤ්ඤාසාම්භිඤ්ඤාං සමමාදිට්ඨි සමමාසඬකපො සමමාචාරා සමමා කම්මනෙතා සමමාආජිවො සමමාචාරායමො සමමාසති සමමාසමාධි සද්ධාබලං චිරිසබලං සතිබලං සමාධිබලං පඤ්ඤාබලං භික්ඛාපාස බලං අලොභො අමදසො අමොහො අනනිජ්ඣා අව්‍යාපාදො සමමා-දිට්ඨි භික්ඛාපසං භායපසංඝඤ්ඤා විතතපසංඝඤ්ඤා භායලග්ගතා විතත-ලග්ගතා භායමුද්දතා විතතමුද්දතා භායකම්මඤ්ඤානා විතතකම්මඤ්ඤානා භායපාතුඤ්ඤානා විතතපාතුඤ්ඤානා භාසුඤ්ඤානා විනතුඤ්ඤානා සති සමපඤ්ඤාං සමපො විපසංගා පග්ගාහො අවිකෙබ්බො.

සෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාදි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා—ස්පෙඤ්ඤා වෙදනාකකිකං ස්පෙඤ්ඤා සඤ්ඤාකකිකං ස්පෙඤ්ඤා විඤ්ඤාණකකිකං—අයං තසමිං සමයෙ සඬිඛාරකකිකො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

339. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඤානං භාවෙති නිශ්ඝාතිකං අපවය-ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පනතියා විච්චේව ඤාමෙති—පෙ—පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දඤ්ඤා-නිඤ්ඤාං—තසමිං සමයෙ එසෙසා හොති—පෙ—අවිකෙබ්බො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා—පෙ—

340. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඤානං භාවෙති නිශ්ඝාතිකං අපවය-ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පනතියා විච්චේව ඤාමෙති—පෙ—පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පා-නිඤ්ඤාං—තසමිං සමයෙ එසෙසා හොති—පෙ—අවිකෙබ්බො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා

341. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඤානං භාවෙති නිශ්ඝාතිකං අපවය-ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පනතියා විච්චේව ඤාමෙති—පෙ—පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං දඤ්ඤා-නිඤ්ඤාං—තසමිං සමයෙ එසෙසා හොති—පෙ—අවිකෙබ්බො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

342. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඤානං භාවෙති නිශ්ඝාතිකං අපවය-ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පනතියා විච්චේව ඤාමෙති—පෙ—පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛා පටිපදං ඛිප්පානිඤ්ඤාං—තසමිං සමයෙ එසෙසා හොති—පෙ—අවිකෙබ්බො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

343. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඝොතං භාවෙති නියතානිහං අපවය-
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භුමියා පතනියා විභක්ක විචා-
රානං චූපසමා—පෙ—දුතියජ්ඣානං—පෙ—තතියජ්ඣානං—පෙ—චතුර්-
ජ්ඣානං—පෙ—පස්මජ්ඣානං—පෙ—පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති
දුක්ඛාපට්ඨදං දක්ඛානිඤ්ඤං—පෙ—දුක්ඛාපට්ඨදං බිප්පානිඤ්ඤං—පෙ—
සුඛාපට්ඨදං දක්ඛානිඤ්ඤං—පෙ—සුඛාපට්ඨදං බිප්පානිඤ්ඤං—තස්මිං
සමයෙ එසෙසා ගොති—පෙ—අවිනෝපො ගොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා
කුසලා.

සුද්ධිකප්පික.

344. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඝොතං භාවෙති නියතානිහං අපවය-
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භුමියා පතනියා විච්චේව භා-
මෙති—පෙ—පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤානං—තස්මිං
සමයෙ එසෙසා ගොති—පෙ—අවිනෝපො ගොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා
කුසලා

345. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඝොතං භාවෙති නියතානිහං අපවය-
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භුමියා පතනියා විභක්ක විචා-
රානං චූපසමා—පෙ—දුතියජ්ඣානං—පෙ—තතියජ්ඣානං—පෙ—චතුර්-
ජ්ඣානං—පෙ—පස්මජ්ඣානං—පෙ—පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති
සුඤ්ඤානං—තස්මිං සමයෙ එසෙසා ගොති—පෙ—අවිනෝපො ගොති—
—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා

සුඤ්ඤානං.

346. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඝොතං භාවෙති නියතානිහං අපවය-
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භුමියා පතනියා විච්චේව භා-
මෙති—පෙ—පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං
දක්ඛානිඤ්ඤං සුඤ්ඤානං—තස්මිං සමයෙ එසෙසා ගොති—පෙ—අවිනෝපො
ගොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

347. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඝොතං භාවෙති නියතානිහං අපවය-
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භුමියා පතනියා විච්චේව භා-
මෙති—පෙ—පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං බිප්පානිඤ්ඤං
සුඤ්ඤානං—තස්මිං සමයෙ එසෙසා ගොති—පෙ—අවිනෝපො ගොති—
—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා

348. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඝොතං භාවෙති නියතානිහං අපවය-
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භුමියා පතනියා විච්චේව

කාමෙහි —පෙ— පස්මඡක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛා පටිපදං
දකුණිකාදං සුඤ්ඤානං- තස්මිං සමයෙ ඵසො හොති—පෙ— අවිකෙඛි-
පො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

349. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ඤානං භාවෙති නිශ්ඝාතිනං අපවය-
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතනියා විච්චෙව
කාමෙහි —පෙ— පස්මඡක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං ඛිප්පා-
නිකාදං සුඤ්ඤානං- තස්මිං සමයෙ ඵසො හොති —පෙ— අවිකෙඛිපො
හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

350. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ඤානං භාවෙති නිශ්ඝාතිනං අපවය-
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතනියා විනක්ක විචාරානං
චූපසමා —පෙ— දුතියඡක්කානං —පෙ— තතියඡක්කානං —පෙ— චතුත්ථ-
ඡක්කානං —පෙ— පස්මඡක්කානං —පෙ— පඤ්චමඡක්කානං උපසම්පජ්ජ
විහරති දුක්ඛාපටිපදං දකුණිකාදං සුඤ්ඤානං —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං
ඛිප්පානිකාදං සුඤ්ඤානං —පෙ— සුඛාපටිපදං දකුණිකාදං සුඤ්ඤානං
—පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පා නිකාදං සුඤ්ඤානං- තස්මිං සමයෙ ඵසො
හොති —පෙ— අවිකෙඛිපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

සුඤ්ඤාන මූලකපටිපදා.

351 කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ඤානං භාවෙති නිශ්ඝාතිනං අපවය-
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතනියා විච්චෙව
කාමෙහි —පෙ— පස්මඡක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණ්ණිනං- තස්මිං
සමයෙ ඵසො හොති —පෙ— අවිකෙඛිපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා
කුසලා.

352. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ඤානං භාවෙති නිශ්ඝාතිනං අපවය-
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතනියා විනක්ක විචා-
රානං චූපසමා —පෙ— දුතියඡක්කානං —පෙ— තතියඡක්කානං —පෙ—
චතුත්ථඡක්කානං —පෙ— පස්මඡක්කානං —පෙ— පඤ්චමඡක්කානං උප-
සම්පජ්ජ විහරති අප්පණ්ණිනං- තස්මිං සමයෙ ඵසො හොති —පෙ—
අවිකෙඛිපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අප්පණ්ණිනං.

353. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ඤානං භාවෙති නිශ්ඝාතිනං අපවය-
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතනියා විච්චෙව කාමෙහි

—පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛා පටිපදං දකුණිඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිනං— නසමිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ— අවිකෙඛපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

354. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ ලොකුත්තරං කුසලං භාවෙති නිශ්ඝාතිකං අපවයංගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතනියා විච්චේව භාවෙති--පෙ—පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං බිප්පාතිඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිනං— නසමිං සමයෙ ඵසෙසා හොති -- පෙ-- අවිකෙඛපො හොති--පෙ--ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

355. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ ලොකුත්තරං කුසලං භාවෙති නිශ්ඝාතිකං අපවයංගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතනියා විච්චේව භාවෙති--පෙ—පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං දකුණිඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිනං— නසමිං සමයෙ ඵසෙසා හොති-- පෙ-- අවිකෙඛපො හොති--පෙ--ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

356. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ ලොකුත්තරං කුසලං භාවෙති නිශ්ඝාතිකං අපවයංගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතනියා විච්චේව භාවෙති--පෙ--පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං බිප්පාතිඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිනං— නසමිං සමයෙ ඵසෙසා හොති--පෙ-- අවිකෙඛපො හොති--පෙ--ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

357. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ ලොකුත්තරං කුසලං භාවෙති නිශ්ඝාතිකං අපවයංගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතනියා විච්චේව භාවෙති--පෙ--පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං දකුණිඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිනං— පෙ-- දුක්ඛා පටිපදං බිප්පාතිඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිනං— නසමිං සමයෙ ඵසෙසා හොති--පෙ-- අවිකෙඛපො හොති--පෙ--ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අප්පණ්ණිති මූලක පටිපදා.

358. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ ලොකුත්තරං මග්ගං භාවෙති —පෙ ලොකුත්තරං සතිපට්ඨානං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං සම්මප්පධානං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං ඉද්ධිපාදං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං ඉන්ද්‍රියං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං බලං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං බොජ්ඣංග භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං සම්මං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං සම්මං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං ධම්මං භාවෙති--පෙ--

ලොකුතතරං බ්‍රහ්ම භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං ආයතනං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං ධාතුං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං ආහාරං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං ඵසං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං වෙදනං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං සංඤ්ඤා භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං චේතනං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං විතතං භාවෙති නිශ්ශානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියාපනතියා විච්චේව භාවෙති —පෙ— පඨමඥ්ඤානං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දඤ්ඤා භික්ඤ්ඤා— නසමිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ— අවිකෙතො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

විසති මහානායා.

359. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ ලොකුතතරං ඤානං භාවෙති නිශ්ශානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියාපනතියා විච්චේව භාවෙති —පෙ— පඨමඥ්ඤානං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දඤ්ඤා භික්ඤ්ඤා ඡන්ද්‍රිප්පතෙයං —පෙ— චිරියාඨිපතෙයං —පෙ— විතතාඨිපතෙයං —පෙ— විමංසාඨිපතෙයං — නසමිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ— අවිකෙතො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා

360. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ ලොකුතතරං ඤානං භාවෙති නිශ්ශානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියාපනතියා විතකකම්මාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියඥ්ඤානං —පෙ— තාතියඥ්ඤානං —පෙ— චතුත්ථඥ්ඤානං —පෙ— පඨමඥ්ඤානං —පෙ— පඤ්චමඥ්ඤානං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දඤ්ඤා භික්ඤ්ඤා ඡන්ද්‍රිප්පතෙයං —පෙ— චිරියාඨිපතෙයං —පෙ— විතතාඨිපතෙයං —පෙ— විමංසාඨිපතෙයං — නසමිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ— අවිකෙතො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

361. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යසමිං සමයෙ ලොකුතතරං මග්ගං භාවෙති පෙ — ලොකුතතරං සතිපට්ඨානං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං සමමප්පධානං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං ඉද්ධිපාදං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං ඉන්ද්‍රියං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං බලං භාවෙති පෙ— ලොකුතතරං බ්‍රහ්මඤ්ඤානං භාවෙති —පෙ-- ලොකුතතරං සච්චං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං සමථං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං ධම්මං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං බ්‍රහ්ම භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං ආයතනං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං ධාතුං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං ආහාරං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං ඵසං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං වෙදනං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං සංඤ්ඤා භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං චේතනං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං විතතං භාවෙති නිශ්ශානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියාපනතියා විච්චේව භාවෙති —පෙ— පඨමඥ්ඤානං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දඤ්ඤා භික්ඤ්ඤා ඡන්ද්‍රිප්පතෙයං —පෙ— චිරියාඨිපතෙයං —පෙ— විතතාඨිපතෙයං —පෙ— විමංසාඨිපතෙයං — නසමිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ— අවිකෙතො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

නිකං අපවයගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පස්මාය භූමියා පතනියා විච්චේව ඩාමෙති —පෙ— පස්මඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දකුණිඤ්ඤං ඡන්දනිපතොයං —පෙ— විරියාබ්ධතොයං —පෙ— චිත්තාබ්ධතොයං —පෙ— විමංසාබ්ධතොයං—තස්මිං සමයෙ එසොගොති —පෙ— අවිකේඛපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අධිපති පස්මො මගො.

362. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ඤානං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපවයගාමිං කාමරහව්‍යාපාදනං නනුභාවාය දුතියාය භූමියා පතනියා විච්චේව ඩාමෙති —පෙ— පස්මඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දකුණිඤ්ඤං— තස්මිං සමයෙ එසොගොති —පෙ— අඤ්ඤාදිඤ්ඤං ගොති —පෙ— අවිකේඛපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

දුතියො මගො.

363. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ඤානං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපවයගාමිං කාමරහව්‍යාපාදනං අනවසේසප්පභානාය තතියාය භූමියා පතනියා විච්චේව ඩාමෙති —පෙ— පස්මඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දකුණිඤ්ඤං— තස්මිං සමයෙ එසොගොති —පෙ— අඤ්ඤාදිඤ්ඤං ගොති —පෙ— අවිකේඛපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

තතියො මගො.

364. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ඤානං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපවයගාමිං රූපරහ අරූපරහ මාන උද්ධච්ච අවිජ්ජාය අනවසේසප්පභානාය චතුර්ථාය භූමියා පතනියා විච්චේව ඩාමෙති —පෙ— පස්මඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දකුණිඤ්ඤං— තස්මිං සමයෙ එසොගොති —පෙ— අඤ්ඤාදිඤ්ඤං ගොති —පෙ— අවිකේඛපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

කාමං තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාදිඤ්ඤං ගොති?

යා තෙසං ධම්මානං ඤානානං දිට්ඨානං පත්තානං විදිතානං සවල්කානං සවල්කිරියාය පඤ්ඤා පජානනා විචයො පච්චයො ධම්මවිචයො සලලකකිණා උපලකකිණා පච්චුපලකකිණා පණ්ඩිතචං කොසලලං තෙ-පුඤ්ඤං වෙහව්‍යා විනතා උපපරිකකා හරි මෙධා පරිණාමිකා විපස්සනා සම්පජ්ඤාදං පතොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤාදිඤ්ඤං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාමිභාසො පඤ්ඤාපඤ්ජාතො පඤ්ඤාරතනං අමොගො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි ධම්මවිචයසමො-

ජ්ඣාබ්බතා මග්ගඛිනං මග්ගපරියාපනනං—ඉදං තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාදිත්ථියං
 හොති—පෙ—අවිකෙබ්බො හොති—පෙ—යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ
 අඤ්ඤාදි අත්ථි පටිච්චසමුප්පනනා අරුපිනො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා
 කුසලා.

වතුපෙණා මග්ගො—ලොකුත්තරං විතතං.

365. කතමෙ ධම්මා අකුසලා?

යස්මිං සමයෙ අකුසලං විතතං උප්පන්නං හොති සොමනස්ස සහ-
 ගතං දිට්ඨිගත සම්පයුතතං රුපාරම්මණං වා සද්දාරම්මණං වා ගණි-
 රම්මණං වා රසාරම්මණං වා පොඨබ්බිකාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං වා
 යං යං වා පතාරබ්බත—තස්මිං සමයෙ ඵසොසා හොති, වෙදනා හොති,
 සඤ්ඤා හොති, වෙහනා හොති, විතතං හොති, විභකෙකා හොති,
 විචාරො හොති, පීඨි හොති, සුඛං හොති, විතතස්සෙකානනා හොති,
 චිරිඨිත්ථියං හොති, සමාධිත්ථියං හොති, මනිත්ථියං හොති, සොමනසිත්ථි-
 යං හොති, ජීවිතිත්ථියං හොති, මිච්ඡාදිට්ඨි හොති, මිච්ඡාසංකප්පො
 හොති, මිච්ඡාචායාමො හොති, මිච්ඡා සමාධි හොති, චිරියබලං හොති,
 සමාධිබලං හොති, අභිරිකබලං හොති, අනොත්තප්පබලං හොති,
 ලොභො හොති, මොහො හොති, අභිජ්ඣා හොති, මිච්ඡාදිට්ඨි හොති,
 අභිරිකං හොති, අනොත්ත ප්පං හොති, සමපො හොති, පග්ගාහො
 හොති, අවිකෙබ්බො හොති.

යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාදි අත්ථි පටිච්චසමුප්පනනා අරු-
 පිනො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

366. කතමො තස්මිං සමයෙ ඵසොසා හොති?

යො තස්මිං සමයෙ ඵසොසා පුසකා සම්පුසකා සම්පුසිභතතං—
 අයං තස්මිං සමයෙ ඵසොසා හොති.

367. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති?

යං තස්මිං සමයෙ තප්පා මනෝවිඤ්ඤාණධාතූ සම්ප්පාජං වෙහ-
 සිකං සාතං වෙහසිකං සුඛං වෙහොසම්ප්පාජං සාතං සුඛං වෙද-
 සිතං වෙහො සම්ප්පාජා සාතා සුඛා වෙදනා—අයං තස්මිං සමයෙ
 වෙදනා හොති.

368. කතමා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති?

යා තස්මිං සමයෙ තප්පා මනෝවිඤ්ඤාණධාතූ සම්ප්පාජා
 සඤ්ඤා සඤ්ඤානනා සඤ්ඤානිතතතං—අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා
 හොති.

369. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙහනා හොති?

යා තස්මිං සමයෙ තප්පා මනෝවිඤ්ඤාණධාතූ සම්ප්පාජා වෙහනා
 සඤ්ඤානනා වෙහසිතතතං—අයං තස්මිං සමයෙ වෙහනා හොති.

370. කතමං තස්මිං සමයෙ විතතං හොති?

යං තස්මිං සමයෙ විතතං මනෝ මානසං හදයං පණ්ඩරං මනෝ

මනාසභනං මනිඤ්ඤං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකනිකො භාජ්ජා මනො-
විඤ්ඤාණධාතු—ඉදං තස්මිං සමයෙ මනාසං ගොති.

371. කතමො තස්මිං සමයෙ විභකෙකා ගොති?

යො තස්මිං සමයෙ භකෙකා විභකෙකා සසිකපෙපා අපපනා
වසපපනා වෙනසොඤ්ඤිතිරොපනා මිච්ඡාසසිකපෙපා—අයං තස්මිං
සමයෙ විභකෙකා ගොති.

372. කතමො තස්මිං සමයෙ විචාරො ගොති?

යො තස්මිං සමයෙ චාරො විචාරො අනුචිචාරො උපචිචාරො
විභ්වස්ස අනුසංඛිතතා අනුපෙක්ඛිතතා—අයං තස්මිං සමයෙ විචාරො
ගොති.

373. කතමො තස්මිං සමයෙ පිති ගොති?

යා තස්මිං සමයෙ පිති පාමොජ්ජං ආමොදනා පමොදනා භාසො
පභාසො විභ්වති ඔදග්ගං අත්තමතතා විභ්වස්ස—අයං තස්මිං සමයෙ
පිති ගොති.

374. කතමං තස්මිං සමයෙ සුඛං ගොති?

යං තස්මිං සමයෙ වෙනසිකං සාතං වෙනසිකං සුඛං වෙනො
සමචස්සජ්ජං සාතං සුඛං වෙදසිතං වෙනො සමචස්සජ්ජං සාතං සුඛං
වෙදනා—ඉදං තස්මිං සමයෙ සුඛං ගොති.

375. කතමො තස්මිං සමයෙ විභ්වස්සංගගතො ගොති?

යා තස්මිං සමයෙ විභ්වස්සංගගතො ගොති සංගගති අවට්ඨති අවිසාහාරො
අවිකෙඛපො අවිසාහට්ඨානසතා සමපො සමාධිඤ්ඤං සමාධිබලං
මිච්ඡාසමාධි—ඉදං තස්මිං සමයෙ විභ්වස්සංගගතො ගොති.

376. කතමං තස්මිං සමයෙ චිරසිඤ්ඤං ගොති?

යො තස්මිං සමයෙ වෙනසිකො චිරසාරමො තික්කමො පරක්ක-
මො උය්‍යාමො වායාමො උය්‍යාමො උය්‍යාමො උය්‍යාමො උය්‍යාමො උය්‍යාමො
පරක්කමො අතික්කමො ජ්ඣානා අතික්කමො ධුරතා ධුරසමපග්ගාමො
චිරයං චිරසිඤ්ඤං චිරසබලං මිච්ඡාචායාමො—ඉදං තස්මිං සමයෙ චිර-
සිඤ්ඤං ගොති.

377. කතමං තස්මිං සමයෙ සමාධිඤ්ඤං ගොති?

යා තස්මිං සමයෙ විභ්වස්සංගගතො ගොති සංගගති අවට්ඨති අවිසාහාරො
අවිකෙඛපො අවිසාහට්ඨානසතා සමපො සමාධිඤ්ඤං සමාධිබලං
මිච්ඡාසමාධි—ඉදං තස්මිං සමයෙ සමාධිඤ්ඤං ගොති.

378. කතමං තස්මිං සමයෙ මනිඤ්ඤං ගොති?

යං තස්මිං සමයෙ මනාසං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො
මනාසභනං මනිඤ්ඤං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකනිකො භාජ්ජා මනො
විඤ්ඤාණධාතු—ඉදං තස්මිං සමයෙ මනිඤ්ඤං ගොති.

379. කතමං තස්මිං සමයෙ සොමතසිඤ්ඤං ගොති?

යං තස්මිං සමයෙ වෙනසිකං සාතං වෙනසිකං සුඛං වෙනො

සමථස්සජං සාතං සුඛං වෙදසිහං වෙනො සමථස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා—ඉදං තස්මිං සමයෙ ජොමකස්සිඤ්ඤිං ගොති.

380. කතමං තස්මිං සමයෙ ජීවිතිඤ්ඤිං ගොති?

යො තෙසං අරුපිතං ධම්මානං ආයු සීනි යපනා යාපනා ඉරියතා ව්‍යානනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතිඤ්ඤිං—ඉදං තස්මිං සමයෙ ජීවිතිඤ්ඤිං ගොති.

381. කතමා තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාදිට්ඨි ගොති?

යා තස්මිං සමයෙ දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහනං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨි විසුකාසිතං දිට්ඨිවිපජ්ඣනං දිට්ඨිසංඝෝසාදිජනං ගාගො පනිට්ඨාගො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුමමගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡන්තං නිත්ථායතනං විපරිසෙසගාගො—අයං තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාදිට්ඨි ගොති.

382. කතමො තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාසංකප්පො ගොති?

යො තස්මිං සමයෙ තකෙකා විතකෙකා සංකප්පො අප්පනා ව්‍යප්පනා වෙනසො අභිනිරෝපනා මිච්ඡාසංකප්පො—අයං තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාසංකප්පො ගොති.

383. කතමො තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාවායාමො ගොති?

යො තස්මිං සමයෙ වෙනසිකො විරියාරමො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාගො උසොයාලගි ථාමො ධිති අසිපිලපරක්කමනා අනික්ඛන්තජ්ඣනා අනික්ඛන්තධුරනා ධුරසමපග්ගාගො විරියං විරිසිඤ්ඤිං විරියබලං මිච්ඡාවායාමො—අයං තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාවායාමො ගොති.

384. කතමො තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාසමාධි ගොති?

යා තස්මිං සමයෙ විතතස්ස සීනි සංඝසීනි අවට්ඨිනි අවිසාගාරො අවිකෙකපො අවිසාගට්ඨානසතා සමථො සමාධිඤ්ඤිං සමාධිබලං මිච්ඡාසමාධි—අයං තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාසමාධි ගොති.

385. කතමං තස්මිං සමයෙ විරියබලං ගොති?

යො තස්මිං සමයෙ වෙනසිකො විරියාරමො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාගො උසොයාලගි ථාමො ධිති අසිපිලපරක්කමනා අනික්ඛන්තජ්ඣනා අනික්ඛන්තධුරනා ධුරසමපග්ගාගො විරියං විරිසිඤ්ඤිං විරියබලං මිච්ඡාවායාමො—ඉදං තස්මිං සමයෙ විරියබලං ගොති.

386. කතමං තස්මිං සමයෙ සමාධිබලං ගොති?

යා තස්මිං සමයෙ විතතස්ස සීනි සංඝසීනි අවට්ඨිනි අවිසාගාරො අවිකෙකපො අවිසාගට්ඨානසතා සමථො සමාධිඤ්ඤිං සමාධිබලං මිච්ඡාසමාධි—ඉදං තස්මිං සමයෙ සමාධිබලං ගොති.

387. කතමං තස්මිං සමයෙ අභිරික බලං ගොති?

යං තස්මිං සමයෙ න භිරියනි භිරිසිහබ්බෙන න භිරියනි පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා—ඉදං තස්මිං සමයෙ අභිරිකබලං ගොති.

388. කතමං වසමි සමයෙ අනොත්තප්පබලං හොති?

යං වසමි සමයෙ න ඔත්තප්පති ඔත්තප්පිතබ්බෙන න ඔත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා— ඉදං වසමි සමයෙ අනොත්තප්පබලං හොති.

389. කතමො වසමි සමයෙ ලොභො හොති?

යො වසමි සමයෙ ලොභො ලුභිතා ලුභිතභවනං, සාරුගො සාරජ්ජනා සාරජ්ජනභවනං, අභිජ්ඣා ලොභො අකුසලමූලං— අයං වසමි සමයෙ ලොභො හොති.

390. කතමො තසමි සමයෙ මොහො හොති?

යං වසමි සමයෙ අඤ්ඤාණං අදස්සනං අනභිසම්මයො අනනුබොධො අසබ්බොධො අප්පට්ඨෙධො අසබ්බාහතා අපරිඥාගාහතා අසම්පේකිකා අපට්ඨවේකිකා අපට්ඨකිකමම උම්මෙජ්ඣං බාලාං අසම්පජ්ඣාදං මොහො පමොහො සම්මොහො අවිජ්ජා අවිජ්ජාසො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජාපරිසුට්ඨානං අවිජ්ජාලභිති මොහො අකුසලමූලං අයං වසමි සමයෙ මොහො හොති.

391. කතමා වසමි සමයෙ අභිජ්ඣා හොති?

යො වසමි සමයෙ ලොභො ලුභිතා ලුභිතභවනං, සාරුගො සාරජ්ජනා සාරජ්ජනභවනං, අභිජ්ඣා ලොභො අකුසලමූලං— අයං වසමි සමයෙ අභිජ්ඣා හොති.

392. කතමා තසමි සමයෙ මිච්ඡාදිට්ඨි හොති?

යා තසමි සමයෙ දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහනං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසුකාසිතං දිට්ඨිවිපජ්ඣිතං දිට්ඨිසංඝෙඤ්ඤජ්ජනං ගාහො පතිට්ඨාහො අනිතිවෙසො පරුඨාසො කුමමගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡන්තං තිත්ථායතනං විපරිසෙසගාහො— අයං තසමි සමයෙ මිච්ඡාදිට්ඨි හොති.

393. කතමං වසමි සමයෙ අභිරිකං හොති?

යං වසමි සමයෙ න භිරියති භිරියිතබ්බෙන න භිරියති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා— ඉදං වසමි සමයෙ අභිරිකං හොති.

394. කතමං තසමි සමයෙ අනොත්තප්පං හොති?

යං වසමි සමයෙ න ඔත්තප්පති ඔත්තප්පිතබ්බෙන න ඔත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා— ඉදං වසමි සමයෙ අනොත්තප්පං හොති.

395. කතමො වසමි සමයෙ සමථො හොති?

යා තසමි සමයෙ විත්තස්ස ධිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවිකේඛපො අවිසාහට්ඨානසභා සමථො සමාධිඤ්ඤං සමාධිබලං මිච්ඡාසමාධි— අයං වසමි සමයෙ සමථො හොති.

396. කතමො තසමි සමයෙ පග්ගාහො හොති?

යො තසමි සමයෙ චෙනසිංහො විරියාරමො තික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සාලුති ථාමො ධිති අසිරිලං

පරික්ෂාමයා අනිකඛිතතානන්දයා අනිකඛිතතාධුරයා ධුරසම්පන්නාහො
විරියං විරිසිඤ්ඤං විරිසබ්බං මිච්ඡාචායාමො - අයං තස්මිං සමයෙ පග්ගා-
හො හොති

397. කතමො තස්මිං සමයෙ අවිකේධපො හොති?

යා තස්මිං සමයෙ විතතස්ස ධීනි සන්ධිති අවට්ඨති අවිසාහාරෙ
අවිකේධපො අවිසාගට්ඨානසභා සමථො සමාධිඤ්ඤං සමාධිබ්බං මිච්ඡා-
සමාධිං - අයං තස්මිං සමයෙ අවිකේධපො හොති.

යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපි-
නො ධම්මා - ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චතතාරො බ්බො හොනති, දායකතාති
හොනති, දො ධාතුයො හොනති, වයො ආහාරා හොනති, පඤ්චිඤ්ඤාති
හොනති, පඤ්චාසිතිකං ක්කානං හොති, චතුරසිතිකො මග්ගො හොති,
චතුාරි බ්බාති හොනති, දො හෙතුයො හොනති, එකො එසෙසා හොති
—පෙ— එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මාභු හොති.

යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා
අරුපිනො ධම්මා - ඉමෙ ධම්මා අකුසලා - පෙ—

398. කතමො තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤාතකිකො හොති?

එසෙසා චෙතනා විභකේකා විචාරො පීති විතතස්සෙසග්ගතා
විරිසිඤ්ඤං සමාධිඤ්ඤං ජිවිතිඤ්ඤං, මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡාසඤ්ඤාපො, මිච්ඡා-
චායාමො මිච්ඡාසමාධි, විරියබ්බං සමාධිබ්බං අභිරිකබ්බං අනොත්තප්ප-
බ්බං, ලොහො මොහො අනිජ්ඣා මිච්ඡාදිට්ඨි අභිරිකං අනොත්තප්පං,
සමථො පග්ගාහො අවිකේධපො.

යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්ච සමුප්පන්නා අරු-
පිනො ධම්මා - සපෙචා වෙදනාකකිකං, සපෙචා සඤ්ඤාකකිකං,
සපෙචා විඤ්ඤාණකකිකං - අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤාතකිකො හොති
—පෙ— ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

399. කතමෙ ධම්මා අකුසලා?

යස්මිං සමයෙ අකුසලං විතතං උප්පන්නං හොති සොමනස්සසහ-
ගතං දිට්ඨිගත සම්පසුත්තං සසඤ්ඤාතකිකං, රුපාරම්මණං වා - පෙ—
ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්බ - තස්මිං සමයෙ එසෙසා හොති
—පෙ— අවිකේධපො හොති - පෙ— ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

400. කතමෙ ධම්මා අකුසලා?

යස්මිං සමයෙ අකුසලං විතතං උප්පන්නං හොති සොමනස්සසහ-
ගතං දිට්ඨිගතවිපසුත්තං රුපාරම්මණං වා සඤ්ඤාරම්මණං වා ගඤ්ඤාරම්-
ණං වා රසාරම්මණං වා ථොට්ඨබ්බාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං වා, යං යං
වා පනාරබ්බ - තස්මිං සමයෙ එසෙසා හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා
හොති, චෙතනා හොති, විතතං හොති, විභකේකා හොති, විචාරො
හොති, පීති හොති, සුඛං හොති, විතතස්සෙසග්ගතා හොති, විරිසිඤ්ඤං

හොනි, සමාධිඤ්ඤාං හොනි, මනිඤ්ඤාං හොනි, සොමනසසිඤ්ඤාං හොනි, ජිවිතිඤ්ඤාං හොනි, මිච්ඡාසංකප්පො හොනි, මිච්ඡාචායාමො හොනි, මිච්ඡාසමාධි හොනි, චිරිඤ්ඤාං හොනි, සමාධිඤ්ඤාං හොනි, අභිරික්ඛණං හොනි, අනොත්තප්පඤ්ඤාං හොනි, ලොභො හොනි, මොහො හොනි, අභිජ්ඣා හොනි, අභිරික්ඛා හොනි, අනොත්තප්පං හොනි, සමපො හොනි, පඤ්ඤා හොනි, අවිකේධපො හොනි.

යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරු-
පිනො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා අකුසලා—නසමිං බො පන සමයෙ වහනාරෙ
බ්බො හොනති, ද්වායභානාති හොනති ද්වෙ ධාතුයො හොනති, තයො
ආහාරා හොනති, පඤ්ඤාඤ්ඤාති හොනති පඤ්ඤාභිතිකං ඤානං හොනි,
නිවෙදනිකො ඵලො හොනි, වහනාරි ඛලාති හොනති, ද්වෙ හෙතු හොනති,
එකො එසෙසා හොනි—පෙ— එකං ධම්මායතනං හොනි, එකං ධම්ම-
ධාතු හොනි

යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරු-
පිනො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා අකුසලා—පෙ—

401. කතමො නසමිං සමයෙ සංකාරකම්මකො හොනි?

එසෙසා වෙනතා විභක්කො විචාරො පිති විත්තාසෙසාභගගතා,
චිරිඤ්ඤාං සමාධිඤ්ඤාං ජිවිතිඤ්ඤාං, මිච්ඡාසංකප්පො මිච්ඡාචායාමො
මිච්ඡාසමාධි, චිරිඤ්ඤාං සමාධිඤ්ඤාං අභිරික්ඛණං අනොත්තප්පඤ්ඤාං, ලොභො
මොහො අභිජ්ඣා අභිරික්ඛා අනොත්තප්පං සමපො පඤ්ඤාහො අවිකේධපො.

යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා
අරුපිනො ධම්මා ධම්මො වෙදනානිඤ්ඤාං, ධම්මො සංකප්පානිඤ්ඤාං,
ධම්මො විඤ්ඤානිඤ්ඤාං—අයං නසමිං සමයෙ සංකාරකම්මකො හොනි
—පෙ— ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

402. කතමෙ ධම්මා අකුසලා?

යසමිං සමයෙ අකුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොනි සොමනසසංහ-
ගතං දිට්ඨිගතවිප්පසුත්තං සංකාරාදරත රූපාරම්මණං වා—පෙ— ධම්මා-
රම්මණං වා යං යං වා පඤ්ඤා- නසමිං සමයෙ එසෙසා හොනි පෙ-
අවිකේධපො හොනි—පෙ— ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

403. කතමෙ ධම්මා අකුසලා?

යසමිං සමයෙ අකුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොනි උපෙක්ඛා-
සහගතං දිට්ඨිගතසම්පසුත්තං රූපාරම්මණං වා සංස්පර්ශම්මණං වා
ගඤ්ඤාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා ථොට්ඨිකාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං
වා යං යං වා පඤ්ඤා—නසමිං සමයෙ එසෙසා හොනි වෙදනා
හොනි, සංකප්පා හොනි, වෙනතා හොනි, චිත්තං හොනි, විභක්කො
හොනි, විචාරො හොනි, උපෙක්ඛා හොනි, විත්තාසෙසාභගගතා හොනි,
චිරිඤ්ඤාං හොනි, සමාධිඤ්ඤාං හොනි, මනිඤ්ඤාං හොනි, උපෙක්ඛි-
ඤ්ඤාං හොනි, ජිවිතිඤ්ඤාං හොනි, මිච්ඡාදිට්ඨි හොනි, මිච්ඡා-
සංකප්පො හොනි, මිච්ඡාචායාමො හොනි, මිච්ඡාසමාධි හොනි, චිරිඤ්
ඤ්ඤාං හොනි, සමාධිඤ්ඤාං හොනි, අභිරික්ඛණං හොනි, අනොත්තප්පඤ්ඤාං

හොනි, ලොහො හොනි, මොහො හොනි, අනිශ්ඤා හොනි, මිච්ඡාදිට්ඨි හොනි, අහිරිකං හොනි, අනොත්තප්පං හොනි, සමපො හොනි, පග්ගා-හො හොනි, අවිකෙඛපො හොනි.

යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථ පටිච්චසමුප්පන්නා අරු-පිනො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

404. කතමො තස්මිං සමයෙ ඵසො හොනි?

යො තස්මිං සමයෙ ඵසො පුසනා සමුප්පනා සමුප්පිත්තනං—අයං තස්මිං සමයෙ ඵසො හොනි.

405. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොනි?

යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජා මනො විඤ්ඤාණධාතු සමථස්සජං චේත-සිකං නෙවසානං නාසානං චෙතො සමථස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදසිතං චෙතො සමථස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා—අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොනි.

406. කතමා තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොනි?

යං තස්මිං සමයෙ චේතසිකං නෙවසානං නාසානං චෙතොසමථ-ස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදසිතං චෙතො සමථස්සජා අදුක්ඛ මසුඛ වෙදනා—අයං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොනි.

407. කතමං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛිත්ථියං හොනි?

යං තස්මිං සමයෙ චේතසිකං 'නෙවසානං නාසානං චෙතොසමථ-ස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදසිතං චෙතොසමථස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා—ඉදං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛිත්ථියං හොනි—පෙ—

යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථ පටිච්චසමුප්පන්නා අරු-පිනො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා අකුසලා

තස්මිං යො පන සමයෙ විතතාරො ඛක්ඛා හොනති, ද්වායතනාති හොනති, ද්වේ ධාතුයො හොනති, තයො ආහාරා හොනති, පඤ්චිත්ථියාති හොනති, චතුර්ඛිතිකං ක්කානං හොනි, චතුර්ඛිතිකො මග්ගො හොනි, චතාරා ඛලාති හොනති, ද්වේ ගෙතු හොනති, එකො ඵසො හොනි, එකා වෙදනා හොනි—පෙ—එකං ධම්මායතනං හොනි, එකා ධම්මධාතු හොනි, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථ පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා අකුසලා—පෙ—

408. කතමො තස්මිං සමයෙ සඛ්ඛාරකඛෙකො හොනි?

ඵසො චේතනා විතකෙකා විචාරො විතතස්සෙකග්ගනා විරිසිත්ථියං සමාධිත්ථියං ජිවිතිත්ථියං මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡාසඛකප්පො මිච්ඡාචායාමො මිච්ඡාසමාධි විරිසඛලං සමාධිඛලං අහිරිතඛලං අනොත්තප්පඛලං ලොහො මොහො අනිශ්ඤා මිච්ඡාදිට්ඨි අහිරිකං අනොත්තප්පං සමපො පග්ගාහො අවිකෙඛපො.

යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථ පටිච්චසමුප්පන්නා අරු-පිනො ධම්මා, උපෙක්ඛා වෙදනාකඛිකං, උපෙක්ඛා සඤ්ඤාකඛිකං, උපෙක්ඛා

විඤ්ඤාණකකිකිං—අයං නසමිං සමයෙ සංකාරකකිකිං ගොති —පෙ—
ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

409. කතමෙ ධම්මා අකුසලා?

යසමිං සමයෙ අකුසලං විතතං උපපන්නං ගොති උපෙකකිසහ-
ගතං දිට්ඨිගත සම්පයුතතං සංකාරොත රූපාරම්මණං වා —පෙ— ධම්මා
රම්මණං වා යං යං වා පතාරබ්බං—නසමිං සමයෙ ඵසෙසා ගොති —පෙ—
අවිනේධිපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

410 කතමෙ ධම්මා අකුසලා?

යසමිං සමයෙ අකුසලං විතතං උපපන්නං ගොති උපෙකකිසහ-
ගතං දිට්ඨිගත විපයුතතං රූපාරම්මණං වා සංදාරම්මණං වා ගකු-
රම්මණං වා රසාරම්මණං වා ථොට්ඨබ්බාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං වා
යං යං වා පතාරබ්බං—නසමිං සමයෙ ඵසෙසා ගොති, වේදනා ගොති,
සංකල්ප ගොති, චේතනා ගොති, විතතං ගොති, විතතෙකා ගොති, විවා-
රෙ ගොති, උපෙකකි ගොති, විතතසෙසකගතතා ගොති, විරිඨිඤ්ඤං
ගොති, සමාධිඤ්ඤං ගොති, මනිඤ්ඤං ගොති, උපෙකඤ්ඤං ගොති,
ජිවිතිඤ්ඤං ගොති, මිච්ඡාසංකප්පො ගොති, මිච්ඡාවායාමො ගොති,
මිච්ඡාසමාධි ගොති, විරිඨබලං ගොති, සමාධිබලං ගොති, අභිරිකබලං
ගොති, අනොත්තප්පබලං ගොති, ලොභො ගොති, මොහො ගොති,
අභිඤ්ඤා ගොති, අභිරිකං ගොති, අනොත්තප්පං ගොති, සමථො ගොති,
පග්ගාගො ගොති, අවිනේධිපො ගොති.

යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා
අරුපිනො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

නසමිං බො පන සමයෙ චත්තාරො බ්බංගො ගොති. ආයතනාති
ගොති, දේව ධාතුයො ගොති, තයො ආභාරා ගොති, පඤ්චිඤ්ඤාති
ගොති, චතුර්භිතිකං කිංතං ගොති, නිව්භිතිකො මග්ගො ගොති, චත්තාරි
බලාති ගොති, දේව ගෙනු ගොති, එකො ඵසෙසා ගොති —පෙ—
එකං ධම්මායතනං ගොති, එකා ධම්මා ධාතු ගොති.

යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා
අරුපිනො ධම්මා— ඉමෙ ධම්මා අකුසලා —පෙ—

411. කතමො නසමිං සමයෙ සංකාරකකිකිං ගොති?

ඵසෙසා චේතනා විතතෙකා විවාරො විතතසෙසකගතතා විරිඨිඤ්ඤං
සමාධිඤ්ඤං ජිවිතිඤ්ඤං මිච්ඡාසංකප්පො විච්ඡාවායාමො මිච්ඡාසමාධි
විරිඨබලං සමාධිබලං අභිරිකබලං අනොත්තප්පබලං ලොභො මොහො
අභිඤ්ඤා අභිරිකං අනොත්තප්පං සමථො පග්ගාගො අවිනේධිපො

යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා
අරුපිනො ධම්මා, ධ්වෙසනා වේදනාකකිකිං, ධ්වෙසනා සංකල්පකකිකිං,
ධ්වෙසනා විඤ්ඤාණකකිකිං— අයං නසමිං සමයෙ සංකාරකකිකිං
ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

412. කතමෙ ධම්මා අකුසලා?

යසම් සමයෙ අකුසලං විතතං උප්පන්නං යොති උපෙකිනාසහගතං දිව්ගිගතවිප්පය්‍යතං සසඤ්ඛාරෙන රූපාරම්මණං වා —පෙ— ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පතාරඤ්ඤා— නසම් සමයෙ ඵසො හොති —පෙ— අවිකෙඛපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

413. කතමෙ ධම්මා අකුසලා?

යසම් සමයෙ අකුසලං විතතං උප්පන්නං හොති දෛමනස්සසහ—ගතං පරිඝසම්පය්‍යතං රූපාරම්මණං වා සද්දාරම්මණං වා ගඤ්ඤාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා ථොට්ඨබ්බාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පතාරඤ්ඤා— නසම් සමයෙ ඵසො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, වෙනනා හොති, විතතං හොති, විතකෙකා හොති, විවාරො හොති, දුක්ඛං හොති, විතතස්සෙකග්ගතා හොති, විරිසිඤ්ඤා හොති, සමාධිඤ්ඤා හොති, මනිඤ්ඤා හොති, දෛමනස්සිඤ්ඤා හොති, ජ්විතිඤ්ඤා හොති, මිච්ඡාසංකප්පො හොති, මිච්ඡාවාසාමො හොති, මිච්ඡාසමාධි හොති, විරියබලං හොති, සමාධිබලං හොති, අභිරික බලං හොති. අනොත්තප්පබලං හොති, දෙසො හොති, මොහො හොති, ව්‍යාපාදො හොති, අභිරිකං හොති, අනොත්තපං හොති, සමප්පා හොති, පග්ගාහො හොති, අවිකෙඛපො හොති, යෙ වා පත නසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා—ඉ මෙ ධම්මා අකුසලා.

414. කතමො නසම් සමයෙ ඵසො හොති?

යො නසම් සමයෙ ඵසො ඵ්ඤ්ඤා සම්ප්පසනා සම්ප්පිතතතං— අයං නසම් සමයෙ ඵසො හොති.

415. කතමා නසම් සමයෙ වෙදනා හොති?

යං නසම් සමයෙ නර්ජා මනො විඤ්ඤාණධාතු සම්ඵස්සජං වෙන—සිකං අසානං වෙනසිකං දුක්ඛං වෙනො සම්ඵස්සජං අසානං දුක්ඛං වෙදසීනං වෙනො සම්ඵස්සජා අසානා දුක්ඛා වෙදනා— අයං නසම් සමයෙ වෙදනා හොති —පෙ—

416. කතමං නසම් සමයෙ දුක්ඛං හොති?

යං නසම් සමයෙ වෙනසිකං අසානං වෙනසිකං දුක්ඛං වෙනො සම්ඵස්සජං අසානං දුක්ඛං වෙදසීනං වෙනො සම්ඵස්සජා අසානා දුක්ඛා වෙදනා— ඉදං නසම් සමයෙ දුක්ඛං හොති —පෙ—

417. කතමං නසම් සමයෙ දෛමනස්සිඤ්ඤා හොති?

යං නසම් සමයෙ වෙනසිකං අසානං වෙනසිකං දුක්ඛං වෙනො සම්ඵස්සජං අසානං දුක්ඛං වෙදසීනං වෙනො සම්ඵස්සජා අසානා දුක්ඛා වෙදනා— ඉදං නසම් සමයෙ දෛමනස්සිඤ්ඤා හොති — පෙ—

418. කතමො නසම් සමයෙ දෙසො හොති?

යො නසම් සමයෙ දෙසො දුස්සනා දුස්සිතතතං ව්‍යාපනති ව්‍යා—පජ්ජනා ව්‍යාපජ්ජිතතතං චිරොධො පටිච්චිරොධො චණ්ඩිකතං අසුරොපො අනත්තමතතා විතසො— අයං නසම් සමයෙ දෙසො හොති —පෙ—

419. කතමො නසමිං සමයෙ ව්‍යාපාදෙ හොති?

යො නසමිං සමයෙ දෙසො දුස්සනා දුස්සිතතනං, ව්‍යාපනති ව්‍යාපජ්ජනා බ්‍යාපජ්ජනතනං චිරොධො පටිච්චිරොධො චණ්ඩිකකං, අසුරොපො අනත්තමතතා විතතස්ස - අයං නසමිං සමයෙ ව්‍යාපාදෙ හොති - පෙ -

යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අසෙසුදුපි අපථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා - ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

නසමිං බො පන සමයෙ වතතාරො බ්‍යාපනති, ද්වායතනාති හොනති, ද්වෙ ධාතුසො හොනති, තයො ආභාරා හොනති, පසුච්ඡිද්ධියාති හොනති, චතුරභිතිකං ක්‍යාතං හොති, නිවභිතිකො මහො හොති, චතතාරි බලාති හොනති, ද්වෙ හෙතු හොනති, එකො ඵසො හොති - පෙ - එකං ධම්මායතනං හොති, එකං ධම්මධාතු හොති

යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අසෙසුදුපි අපථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා - ඉමෙ ධම්මා අකුසලා. - පෙ -

420. කතමො නසමිං සමයෙ සඛිං රකකිකො හොති?

ඵසො වෙනතා විතකෙකා විචාරො විතතසොකග්ගතා චිරිසිද්ධියං සමාධිද්ධියං ජිවිතිද්ධියං මිච්ඡාසඛිකපො මිච්ඡාවායාමො මිච්ඡාසමාධි චිරිසඛලං සමාධිඛලං අභිරිකඛලං අනොත්තප්පඛලං දෙසො මොහො ව්‍යාපාදෙ අභිරිකං අනොත්තප්පං සමපො පග්ගාහො අවිකෙතිපො -

යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අසෙසුදුපි අපථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා - යපෙතා වෙදනාකකිකං, යපෙතා සසුදුකකිකං, යපෙතා විසුදුණකකිකං, අයං නසමිං සමයෙ සඛිං රකකිකො හොති - පෙ - ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

421. කතමෙ ධම්මා අකුසලා?

යසමිං සමයෙ අකුසලං විතතං උප්පන්නං හොති දෙමනස්සසංගතං පටිසම්පසුතතං සසඛිං රෙන රූපාරම්මණං වා - පෙ - ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්බ - නසමිං සමයෙ ඵසො හොති - පෙ - අවිකෙතිපො හොති - පෙ - ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

422. කතමෙ ධම්මා අකුසලා?

යසමිං සමයෙ අකුසලං විතතං උප්පන්නං හොති උපෙකකි සංගතං විචිකිච්ඡා සම්පසුතතං රූපාරම්මණං වා සද්දාරම්මණං වා ගඤ්ඤාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා ඵොට්ඨබ්බාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්බ - නසමිං සමයෙ ඵසො හොති, වෙදනා හොති, සසුදු හොති, වෙනතා හොති, විතතං හොති, විතකෙකා හොති, විචාරො හොති, උපෙකකි හොති, විතතසොකග්ගතා හොති, චිරිසිද්ධියං හොති, මිතිද්ධියං හොති, උපෙකකිද්ධියං හොති, ජිවිතිද්ධියං හොති, මිච්ඡාසඛිකපො හොති, මිච්ඡාවායාමො හොති, චිරිසඛලං හොති, අභිරිකඛලං හොති, අනොත්තප්පඛලං හොති, විචිකිච්ඡා හොති, මොහො හොති, අභිරිකං හොති, අනොත්තප්පං හොති, පග්ගාහො හොති,

අවිකෙබ්පො හොති—යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටි-
ච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා— ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

423 කතමො තස්මිං සමයෙ එසොසා හොති?

යො තස්මිං සමයෙ එසොසා චුසනා සමුචුසනා සමුචුසිනානං—අයං
තස්මිං සමයෙ එසොසා හොති—පෙ—

424. කතමා තස්මිං සමයෙ විත්තසොසකග්ගතා හොති?

යා තස්මිං සමයෙ විත්තසොසා සිති—පෙ— අයං තස්මිං සමයෙ විත්ත-
සොසකග්ගතා හොති—පෙ—

425. කතමා තස්මිං සමයෙ විචිකිච්ඡා හොති?

යා තස්මිං සමයෙ කඛ්ඛා කඛ්ඛායනා කඛ්ඛාසිනානං විමති විචි-
කිච්ඡා දොළඤ්ඤාං දොඩාපපො සංසයො අනෙකංසගාහො ආසප්පනා
පරිසසප්පනා අපරියොගාගනා ඵලිනිනානං විත්තසොස මනො විලෙඛො—
අයං තස්මිං සමයෙ විචිකිච්ඡා හොති—පෙ—

යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා
අරුපිනො ධම්මා— ඉමෙ ධම්මා අකුසලා—තස්මිං ඛො පන සමයෙ
චත්තාරො ඛන්ඛා හොන්ති, ආයතනාති හොන්ති, දො ධාතුයො හොන්ති,
තයො ආහාරා හොන්ති, චත්තාරි ඉන්ද්‍රියාති හොන්ති, චතුරඛිකං ක්කානං
හොති, දුච්ඡිතිනො මග්ගො හොති, තිණ්ඛි බලාති හොන්ති, එකො ගෙභු
හොති, එකො එසොසා හොති—පෙ— එකං ධම්මායතනං හොති, එකා
ධම්මධාතු හොති.

යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා
අරුපිනො ධම්මා— ඉමෙ ධම්මා අකුසලා—පෙ—

426. කතමො තස්මිං සමයෙ සඛ්ඛාරකඛිකො හොති?

එසොසා චෙතනා විතකෙකා විචාරො විත්තසොසකග්ගතා විරිසිත්ථිං
ථිවිතිත්ථිං මිච්ඡාසඛකපො මිච්ඡාචායාමො විරියබලං අභිරිකබලං
අනොත්තප්පබලං විචිකිච්ඡා මොහො අභිරිකං අනොත්තප්පං පග්ගාහො
—යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො
ධම්මා— සපෙඤ්ඤා වෙදනාකඛිකං, සපෙඤ්ඤා සඤ්ඤාකඛිකං, සපෙඤ්ඤා
විඤ්ඤාණකඛිකං— අයං තස්මිං සමයෙ සඛ්ඛාරකඛිකො හොති—පෙ—
ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

427. කතමෙ ධම්මා අකුසලා?

යස්මිං සමයෙ අකුසලං විත්තං උප්පන්නං හොති උපෙකඛා සහ
ගනං උද්ධච්චසමප්පන්නං රුපාරමමණං වා සද්දාරමමණං වා ගන්ඛා-
රමමණං වා රසාරමමණං වා පොඨබ්බාරමමණං වා ධම්මාරමමණං වා
යං යං වා පනාරබ්භ—තස්මිං සමයෙ එසොසා හොති, වෙදනා හොති,
සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති, විත්තං හොති, විතකෙකා හොති,
විචාරො හොති, උපෙකඛා හොති විත්තසොසකග්ගතා හොති, විරිසිත්ථිං
හොති, සමාධිත්ථිං හොති, මතිත්ථිං හොති; උපෙකඛිත්ථිං හොති,
ථිවිතිත්ථිං හොති, මිච්ඡාසඛකපො හොති, මිච්ඡාචායාමො හොති,

මිච්ඡාසමාධි හොති, විරියබලං හොති, සමාධිබලං හොති, අභිරිකාබලං හොති, අනොත්තප්පබලං හොති, උද්ධච්චං හොති, මොහො හොති, අභිරිකං හොති, අනොත්තප්පං හොති, සමථො හොති, පග්ගාහො හොති, අවිකේඛපො හොති—යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්ච සමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

428. කතමො නසමිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති?

යො නසමිං සමයෙ එසෙය්‍යා පුසනා සමුප්පනා සමුප්පිතනනං—අයං නසමිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති—පෙ—

429. කතමං නසමිං සමයෙ උද්ධච්චං හොති?

යං නසමිං සමයෙ විතතං උද්ධච්චං අවුපසමො චෙතසෙ විකේඛපො භනනතො විතතස්ස—ඉදං නසමිං සමයෙ උද්ධච්චං හොති. —පෙ— යෙවා පන නසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා අකුසලා—නසමිං ඛො පන සමයෙ චනනා-රා බ්ඣා හොන්ති, ද්වායනනාති හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, නයො ආහාරා හොන්ති, පඤ්චිත්ථිතාති හොන්ති, චතුර්භිතිකං ක්කාංක හොති, තිවභිතිකො මග්ගො හොති, චතාරිබලාති හොන්ති, එකො හෙතු හොති, එකො එසෙය්‍යා හොති—පෙ—එකං ධම්මායනනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති,—යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා අකුසලා—පෙ—

430. කතමො නසමිං සමයෙ සංකාරකකිකො හොති?

එසෙය්‍යා චෙතනා විතතෙකා විවාරො විතතසෙය්‍යාගහනා විරිසිත්ථිතං සමාධිත්ථිතං ජිවිතිත්ථිතං මිච්ඡාසංකපපො මිච්ඡාචායාමො මිච්ඡාසමාධි විරියබලං සමාධිබලං අභිරිකාබලං අනොත්තප්පබලං උද්ධච්චං මොහො අභිරිකං අනොත්තප්පං සමථො පග්ගාහො අවිකේඛපො—යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ධර්මපෙතො වෙදනාකකිකං ධර්මපෙතො සඤ්ඤාකකිකං, ධර්මපෙතො විඤ්ඤාණ-කකිකං—අයං නසමිං සමයෙ සංකාරකකිකො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

ද්වාදස අකුසල විතතානි.

431. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යසමිං සමයෙ කාමාවචරස්ස කුසලස්ස කාමමස්ස කතනනා උප-විතනනා විපාකං චක්ඛවිඤ්ඤාණං උප්පනනං හොති උපෙකකාසගහනං රුපාරම්මණං—නසමිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, විතතං හොති, උපෙකකා හොති, විතතසෙය්‍යා-කගහනා හොති, මිතිත්ථිතං හොති, උපෙකකිත්ථිතං හොති, ජිවිතිත්ථිතං හොති—යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

432. කතමො නසමිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති?

යො නසමිං සමයෙ එසෙය්‍යා පුසනා සමුප්පනා සමුප්පිතනනං—අයං නසමිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති.

433. කතමා තසම් සමයෙ වෙදනා ගොති?

යං තසම් සමයෙ තජ්ජා චක්ඛුවිඤ්ඤාණධාතු සම්ප්පාදං වෙන-
සිකං, තෙව සාතං, නා සාතං, වෙනො සම්ප්පාදං අදුක්ඛමසුඛං
වෙදසිතං, වෙනො සම්ප්පාදා අදුක්ඛමසුඛං වෙදනා—අයං තසම්
සමයෙ වෙදනා ගොති.

434. කතමා තසම් සමයෙ සඤ්ඤා ගොති?

යා තසම් සමයෙ තජ්ජා චක්ඛුවිඤ්ඤාණධාතු සම්ප්පාදා සඤ්ඤා
සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතතනං—අයං තසම් සමයෙ සඤ්ඤා ගොති.

435. කතමා තසම් සමයෙ වෙනනා ගොති?

යා තසම් සමයෙ තජ්ජා චක්ඛුවිඤ්ඤාණධාතු සම්ප්පාදා වෙනනා
සඤ්චිතනා වෙනසිතතනං—අයං තසම් සමයෙ වෙනනා ගොති?

436. කතමා තසම් සමයෙ විතනං ගොති?

යං තසම් සමයෙ විතනං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො
මතායතනං මනිඤ්ඤං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකුඤ්ඤා තජ්ජා චක්ඛු-
විඤ්ඤාණධාතු—ඉදං තසම් සමයෙ විතනං ගොති.

437. කතමා තසම් සමයෙ උපෙකකා ගොති?

යං තසම් සමයෙ වෙනසිකං තෙව සාතං, නා සාතං, වෙනො
සම්ප්පාදං අදුක්ඛම සුඛං වෙදසිතං, වෙනො සම්ප්පාදා අදුක්ඛමසුඛං
වෙදනා—අයං තසම් සමයෙ උපෙකකා ගොති?

438. කතමා තසම් සමයෙ විතතස්සෙකග්ගනා ගොති?

යා තසම් සමයෙ විතතස්ස සිති—පෙ—අයං තසම් සමයෙ
විතතස්සෙකග්ගනා ගොති.

439. කතමා තසම් සමයෙ මනිඤ්ඤං ගොති?

යං තසම් සමයෙ විතනං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො
මතායතනං මනිඤ්ඤං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකුඤ්ඤා තජ්ජා චක්ඛු-
විඤ්ඤාණධාතු—ඉදං තසම් සමයෙ මනිඤ්ඤං ගොති.

440. කතමා තසම් සමයෙ උපෙකකිඤ්ඤං ගොති?

යං තසම් සමයෙ වෙනසිකං තෙව සාතං, නා සාතං, වෙනො
සම්ප්පාදං අදුක්ඛම සුඛං වෙදසිතං වෙනො සම්ප්පාදා අදුක්ඛමසුඛං
වෙදනා—ඉදං තසම් සමයෙ උපෙකකිඤ්ඤං ගොති.

441. කතමා තසම් සමයෙ ජිවිතිඤ්ඤං ගොති?

යො තෙසං අරුපිකං ධම්මානං ආයු සීති යපනා යාපනා ඉරි-
යනා චතතනා පාලනා ජිවිතං ජිවිතිඤ්ඤං—ඉදං තසම් සමයෙ ජිවි-
තිඤ්ඤං ගොති—යෙ වා පත තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්ච-
සමුප්පන්නා අරුපිකො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා—තසම් බො පඤ්ඤා
සමයෙ චතතාරො බ්බා ගොන්නි, ආයතනානි ගොන්නි, දේව ධාතුයො
ගොන්නි, වයො ආහාරා ගොන්නි, තිතිඤ්ඤානි ගොන්නි, එකො එසෙසා
ගොති—පෙ—එකා චක්ඛුවිඤ්ඤාණධාතු ගොති, එකං ධම්මායතනං
ගොති, එකා ධම්මධාතු ගොති—යෙ වා පත තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි

අත්ති පටිවටසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා—පෙ—
442. කතමො තස්මිං සමයෙ සංඝාරකඛිකො හොති?

එස්සො වෙතතා විත්තස්සෙකග්ගතා ජීවිතින්ද්‍රියං

යෙ වා පත තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිවටසමුප්පන්නා,
අරුපිනො ධම්මා, සපෙඤ්ඤා වෙදනාකඛිකං සපෙඤ්ඤා සඤ්ඤාකඛිකං
සපෙඤ්ඤා විඤ්ඤාණකඛිකං—අයං තස්මිං සමයෙ සංඝාරකඛිකො
හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

443. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ කාමාවචරස්ස කුසලස්ස භාවස්ස භවතානා උප-
විත්තතා විපාකං සොභවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති උපෙකඛා සහ-
ගතං සද්දරමමණං—පෙ—ඝාතවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති උපෙකඛා
සහගතං ගඤ්ඤාරමමණං—පෙ—ජ්වහාවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති
උපෙකඛා සහගතං රසාරමමණං—පෙ—භායවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති,
සුඛසහගතං පොට්ඨබ්බාරමමණං—තස්මිං සමයෙ එස්සො හොති, වෙදනා
හොති, සඤ්ඤා හොති, වෙතතා හොති, විත්තං හොති, සුඛං හොති,
විත්තස්සෙකග්ගතා හොති, මතින්ද්‍රියං හොති, සුඛින්ද්‍රියං හොති, ජීවි-
තින්ද්‍රියං හොති—යෙ වා පත තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිවට
සමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

444. කතමො තස්මිං සමයෙ එස්සො හොති?

යො තස්මිං සමයෙ එස්සො චුඝ්ඝනා සමුප්පසනා සමුප්පිභවතං—
අයං තස්මිං සමයෙ එස්සො හොති.

445. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති?

යං තස්මිං සමයෙ තප්පා කායවිඤ්ඤාණධාතු ඤ්ඤාප්පාදං කායිකං
සාහං කායිකං සුඛං කායසම්ප්පාදං සාහං සුඛං වෙදසිතං කායසම්ප්පා-
දාසාහං සුඛා වෙදනා—අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති.

446. කතමා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති?

යා තස්මිං සමයෙ තප්පා කායවිඤ්ඤාණධාතු සම්ප්පාදා සඤ්ඤා
සඤ්ඤාතතා ඤ්ඤාතිත්තතං—අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති.

447. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙතතා හොති?

යා තස්මිං සමයෙ තප්පා කායවිඤ්ඤාණධාතු සම්ප්පාදා වෙතතා
සඤ්ඤවතතා වෙතසිත්තතං—අයං තස්මිං සමයෙ වෙතතා හොති.

448. කතමා තස්මිං සමයෙ විත්තං හොති?

යං තස්මිං සමයෙ විත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො
මනායතනං මතින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකඛිකො තප්පා කාය-
විඤ්ඤාණධාතු—ඉදං තස්මිං සමයෙ විත්තං හොති.

449. කතමං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති?

යං තස්මිං සමයෙ කායිකං සාහං කායිකං සුඛං කායසම්ප්පාදං
සාහං සුඛං වෙදසිතං කායසම්ප්පාදා සාහං සුඛා වෙදනා—ඉදං තස්මිං
සමයෙ සුඛං හොති.

450. කතමා තසම් සමයෙ විතතස්සභගගතා ගොති?

යා තසම් සමයෙ විතතස්ස ධීනි—අයං තසම් සමයෙ විතතස්ස-
කගගතා ගොති.

451. කතමං තසම් සමයෙ මනිජ්ඣයං ගොති?

යං තසම් සමයෙ විතතං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො
මනායතනං මනිජ්ඣයං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකිකො භජ්ජා කාය-
විඤ්ඤාණධාතු—ඉදං තසම් සමයෙ මනිජ්ඣයං ගොති.

452. කතමං තසම් සමයෙ සුඛිජ්ඣයං ගොති?

යං තසම් සමයෙ කායිකං සාතං කායිකං සුඛං කායසම්ප්පය්ජ-
සාතං සුඛං වේදසිතං කායසම්ප්පය්ජා සාතා සුඛා වේදනා—ඉදං
තසම් සමයෙ සුඛිජ්ඣයං ගොති.

453. කතමං තසම් සමයෙ ජීවිතිජ්ඣයං ගොති?

යො තෙසං අරුපිතං ධම්මානං ආයු ධීනි ංපනා යාපනා ඉරියනා
වතානා පාලනා ජීවිතං ජීවිතිජ්ඣයං—ඉදං තසම් සමයෙ ජීවිතිජ්ඣයං
ගොති.

යෙ වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤා'පි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා
අරුපිතො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

තසම් බො පන සමයෙ චතතාරො ඛකිං ගොනති, ද්වයතතාති
ගොනති, ද්වෙ ධාතුයො ගොනති, තයො ආහාරා ගොනති, තිණ්ණිජ්ඣයාති
ගොනති, එකො එස්සො ගොති—පෙ—එකා කායවිඤ්ඤාණධාතු ගොති,
එකං ධම්මායතනං ගොති, එකා ධම්මධාතු ගොති,

යෙ වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤා'පි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා
අරුපිතො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා—පෙ—

454. කතමො තසම් සමයෙ සඞ්ඛාරකකිකො ගොති?

එස්සො වෙතනා විතතස්සභගගතා ජීවිතිජ්ඣයං— යෙ වා පන
තසම් සමයෙ අඤ්ඤා'පි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිතො ධම්මා—
ඨපෙතො වේදනාකකිකං, ඨපෙතො සඤ්ඤාකකිකං, ඨපෙතො විඤ්ඤා-
ණකකිකං—අයං තසම් සමයෙ සඞ්ඛාරකකිකො ගොති—පෙ—ඉමෙ
ධම්මා අව්‍යාකතා.

කුසලවිපාකානි පඤ්චවිඤ්ඤාණානි.

455. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යසම් සමයෙ කාමාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතතතා උප-
විතතතා විප්‍රානා මනො ධාතු උප්පන්නා ගොති උපෙකකා සහගතා රූපා-
රමමණං වා සද්දාරමමණං වා ගඤ්ඤාරමමණං වා රසාරමමණං වා ථොඨ-
ධ්මාරමමණං වා යං යං වා පනාරඤ්ඤා—තසම් සමයෙ එස්සො ගොති,
වේදනා ගොති, සඤ්ඤා ගොති, වෙතනා; ගොති, විතතං ගොති,
විතතෙකා ගොති, විවාරො ගොති, උපෙකකා ගොති, විතතස්සභගගතා

හොති, මනිඤ්ඤං හොති, උපෙක්ඛිඤ්ඤං හොති, ජිවිතිඤ්ඤං හොති,
-සෙ වා පත තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිකො
ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

456. කතමො තස්මිං සමයෙ එසො හොති?

—පෙ— අයං තස්මිං සමයෙ එසො හොති.

457. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති?

යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජා මනොධාතු සම්ප්පාදං වෙතසිකා,
තෙවසානං, තාසානං, වෙතො සම්ප්පාදං, අදුක්ඛමුප්පාදං වෙදසිතං,
වෙතො සම්ප්පාදා අදුක්ඛමුප්පාදා වෙදනා—අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා
හොති.

458. කතමා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති?

යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජා මනොධාතු සම්ප්පාදා සඤ්ඤා සඤ්ජානකා
සඤ්ජාතිතතතං—අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති.

459. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙනතා හොති?

යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජා මනොධාතු සම්ප්පාදා වෙනතා සඤ්ඤා-
තතා වෙනසිතතතං—අයං තස්මිං සමයෙ වෙනතා හොති.

460. කතමං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති?

යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො
මනායතනං මනිඤ්ඤං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකිකො තජ්ජා මනොධාතු
—ඉදං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති.

461. කතමො තස්මිං සමයෙ චිත්තකො හොති?

යො තස්මිං සමයෙ තකකො චිත්තකො සබ්බකපො අප්පනා ව්‍යප්පනා
වෙනසො අභිතිරොපනා—අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තකො හොති.

462. කතමො තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති?

යො තස්මිං සමයෙ වාරො විචාරො අනුච්චාරො උපච්චාරො විතතස්ස
අනුසංකිතතා අනුපෙක්ඛිතතා—අයං තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති?

463. කතමා තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොති?

යං තස්මිං සමයෙ වෙනසිකා, තෙව සානං, තා සානං, වෙතො
සම්ප්පාදං අදුක්ඛමුප්පාදං වෙදසිතං වෙතො සම්ප්පාදා අදුක්ඛමුප්පාදා
වෙදනා—අයං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොති.

464. කතමා තස්මිං සමයෙ විතතස්සකායනා හොති?

යා තස්මිං සමයෙ විතතස්ස සිති—අයං තස්මිං සමයෙ විතතස්ස-
කායනා හොති.

465. කතමං තස්මිං සමයෙ මනිඤ්ඤං හොති?

යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං - පෙ— තජ්ජා මනො
ධාතු—ඉදං තස්මිං සමයෙ මනිඤ්ඤං හොති.

466. කතමං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛිඤ්ඤං හොති?

යං තස්මිං සමයෙ වෙනසිකා, තෙවසානං, තාසානං, වෙතො සම්ප්පාදං

සෑජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදසිතං වෙතොසමථස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදනා—ඉදං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛිනියං හොති.

467. කතමං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති?

යො තෙසං අරුපිතං ධම්මානං ආයු සිති යපනා යාපනා ඉරියනා චත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං—ඉදං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති—යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිතො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

තස්මිං බො පන සමයෙ චත්තාරො ඛකිං හොනති, දායනානති හොනති, දො ධාතුයො හොනති, තයො ආහාරා හොනති, තිණ්ණින්ද්‍රියානි හොනති, එකො එස්සො හොති—පෙ— එකා මනො ධාතු හොති, එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති.

යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිතො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා—පෙ—

468. කතමො තස්මිං සමයෙ සඛ්ඛාරකඛිකො හොති?

එස්සො චෙතනා විතකෙකා විචාරො විතතස්සෙකග්ගනා ජීවිතින්ද්‍රියං.

යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිතො ධම්මා, ඤාපෙඤා වෙදනාකඛිකං, ඤාපෙඤා සඤ්ඤාකඛිකං, ඤාපෙඤා විඤ්ඤාණකඛිකං—අයං තස්මිං සමයෙ සඛ්ඛාරකඛිකො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

කුසලවිපාකමනොධාතු.

469. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ කාමාවචරස්ස කුසලස්ස කාමමස්ස තතත්තා උපපි—තත්තා විපාකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු උප්පන්නා හොති සොමනස්සසග්ගතා රූපාරමමණං වා සද්දාරමමණං වා ගකිාරමමණං වා රසාරමමණං වා ථොට්ඨබ්බාරමමණං වා ධම්මාරමමණං වා යං යං වා පනාරබ්භ—තස්මිං සමයෙ එස්සො හොති, පෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, විතනං හොති, විතකෙකා හොති, විචාරො හොති, පිති හොති, සුඛං හොති, විතතස්සෙකග්ගනා හොති, මතින්ද්‍රියං හොති, සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති, ජීවිතින්ද්‍රියං හොති

යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිතො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

470. කතමො තස්මිං සමයෙ එස්සො හොති?

යො තස්මිං සමයෙ එස්සො චුසනා සමචුසනා සමචුසිතතනං—අයං තස්මිං සමයෙ එස්සො හොති.

471. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති?

යං තස්මිං සමයෙ නජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු සමථස්සජං චෙත—සිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං වෙතො සමථස්සජං සාතං සුඛං වෙදසිතං.

වෙනො සමථස්සජා සානා, සුඛා වෙදනා—අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති.

472. කතමා තස්මිං සමයෙ සිඤ්ඤා හොති?

යං තස්මිං සමයෙ තජා මනො විඤ්ඤාණධාතු සමථස්සජා සිඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතතං—අයං තස්මිං සමයෙ සිඤ්ඤා හොති.

473. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙනනා හොති?

යං තස්මිං සමයෙ තජා මනො විඤ්ඤාණධාතු සමථස්සජා වෙනනා සඤ්චනනා වෙනසිතතං—අයං තස්මිං සමයෙ වෙනනා හොති.

474. කතමං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති?

යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනිඤ්ඤං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකුඤ්ඤා තජා මනො විඤ්ඤාණධාතු—ඉදං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති?

475. කතමො තස්මිං සමයෙ විතකෙකා හොති?

යො තස්මිං සමයෙ තකෙකා විතකෙකා සසිකපෙයා අපපතා වෘපපතා වෙනසො අභිතිරොපතා—අයං තස්මිං සමයෙ විතකෙකා හොති.

476. කතමො තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති?

යො තස්මිං සමයෙ චාරො විචාරො අනුචිචාරො උපචිචාරො විතතස්ස අනුසකිතතා අනුපෙකිතතා—අයං තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති.

477. කතමා තස්මිං සමයෙ පිති හොති?

යං තස්මිං සමයෙ පිති පාමොජ්ඣං ආමොදනා පමොදනා භාසො පභාසො විතති ඔදග්ගං අනුමතතා විතතස්ස—අයං තස්මිං සමයෙ පිති හොති.

478. කතමං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති?

යං තස්මිං සමයෙ වෙනසිකං සානං වෙනසිකං සුඛං වෙනො සමථස්සජා සානං සුඛං වෙදසිතං වෙනො සමථස්සජා සානා සුඛා වෙදනා—ඉදං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති.

479. කතමා තස්මිං සමයෙ විතතස්සකායනා හොති?

යං තස්මිං සමයෙ විතතස්ස ධීති—අයං තස්මිං සමයෙ විතතස්සකායනා හොති.

480. කතමං තස්මිං සමයෙ මනිඤ්ඤං හොති?

යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනිඤ්ඤං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකුඤ්ඤා තජා මනො විඤ්ඤාණධාතු—ඉදං තස්මිං සමයෙ මනිඤ්ඤං හොති.

481. කතමං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සිඤ්ඤං හොති?

යං තස්මිං සමයෙ වෙනසිකං සානං වෙනසිකං සුඛං වෙනො සමථස්සජා සානං සුඛං වෙදසිතං වෙනො සමථස්සජා සානා සුඛා වෙදනා—ඉදං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සිඤ්ඤං හොති.

482. කතමං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං ගොති?

යො තෙසං අරුථිනං ධම්මානං ආයු ජිති යපතා යාපතා ඉරියතා චතතතා පාලතා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං— ඉදං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං ගොති.

යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපි-
තො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා— තස්මිං බො පන සමයෙ චතතාරො
බ්‍රහ්මා ගොනති, ආයතනාති ගොනති, ද්වේ ධාතුයො ගොනති, තයො
ආහාර ගොනති, තිණ්ණින්ද්‍රියාති ගොනති. එකො එසෙසො ගොති—පෙ—
එකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු ගොති, එකං ධම්මායතනං ගොති, එකා
ධම්ම ධාතු ගොති

යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා
අරුපිතො ධම්මා— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා—පෙ—

483. කතමො තස්මිං සමයෙ සංඛාරකකුණො ගොති?

එසෙසො චේතනා විතකෙකා විචාරො පිති විතතසෙසකග්ගතා
ජීවිතින්ද්‍රියං— යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්ප-
න්නා අරුපිතො ධම්මා— සපෙකා වේදනාකකුණං, සපෙකා සඤ්ඤා-
කකුණං, සපෙකා විඤ්ඤාණකකුණං— අයං තස්මිං සමයෙ සංඛාරකක-
කුණො ගොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

*කුසලපිපාස මනොවිඤ්ඤාණධාතු සොමනස්ස සහගතා.

484. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ කාමාවචරස්ස කුසලස්ස කමමස්ස කතතතා උපපි-
තතතා විපාකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු උප්පන්නා ගොති උපෙකකාසග-
ගතා රූපාරමමණං වා—පෙ— ධම්මාරමමණං වා— යං යං වා පනා-
රභ්‍ර— තස්මිං සමයෙ එසෙසො ගොති, වේදනා ගොති, සඤ්ඤා ගොති,
චේතනා ගොති, විතතං ගොති, විතකෙකා ගොති, විචාරො ගොති,
උපෙකකා ගොති, විතතසෙසකග්ගතා ගොති, මතින්ද්‍රියං ගොති, උපෙකකි-
න්ද්‍රියං ගොති, ජීවිතින්ද්‍රියං ගොති— යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි
අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිතො ධම්මා— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

485. කතමො තස්මිං සමයෙ එසෙසො ගොති?

යො තස්මිං සමයෙ එසෙසො ජුසනා සමුප්පිසනා සමුප්පිතතනං— අයං
තස්මිං සමයෙ එසෙසො ගොති.

486. කතමා තස්මිං සමයෙ වේදනා ගොති?

යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු සමථස්සජං චේත-
සිකං තෙවසානං තාසානං චේතනා සමථස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වේදයිතං
චේතනාසමථස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වේදනා— අයං තස්මිං සමයෙ වේදනා
ගොති

487. කතමා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා ගොති?

යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණ ධාතු සමථස්සජා සඤ්ඤා

* කුසලපිපාසා සොමනස්සසහගතා මනොවිඤ්ඤාණධාතු— ඉ. 12

සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතතනං— අයං තසමිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති.

488. කතමං තසමිං සමයෙ වෙනතා හොති?

යා තසමිං සමයෙ තජ්ජා මනෝවිඤ්ඤාණධාතු සම්පූර්ණා වෙනතා. සඤ්චතනා වෙතසිතතනං— අයං තසමිං සමයෙ වෙනතා හොති

489. කතමං තසමිං සමයෙ චිත්තං හොති?

යං තසමිං සමයෙ චිත්තං මනෝ මානසං හදයං පණ්ඩරං මනෝ මනායතනං මනිඤ්ඤං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකතනො තජ්ජා මනෝ-විඤ්ඤාණධාතු— ඉදං තසමිං සමයෙ චිත්තං හොති.

490. කතමො තසමිං සමයෙ විතකෙකා හොති?

යො තසමිං සමයෙ තකෙකා විතකෙකා සංකප්පො අප්පතා වෑප්පතා වෙනතො අභිතිරොපතා— අයං තසමිං සමයෙ විතකෙකා හොති.

491. කතමො තසමිං සමයෙ විචාරො හොති?

යො තසමිං සමයෙ චාරො විචාරො අනුචිචාරො උපචිචාරො විතතස්ස අනුද්ධිතතා අනුපෙක්ඛිතතා— අයං තසමිං සමයෙ විචාරො හොති.

492. කතමං තසමිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොති?

යං තසමිං සමයෙ වෙනසිකං තෙවසානං තාසානං වෙනො සම්පූර්ණං අදුක්ඛමිසුඛං වෙදසිතං වෙනො සම්පූර්ණං අදුක්ඛමිසුඛං වෙදනා— අයං තසමිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොති.

493. කතමං තසමිං සමයෙ විතතස්ස සංගතා හොති?

යා තසමිං සමයෙ විතතස්ස සිති— අයං තසමිං සමයෙ විතතස්ස-සංගතා හොති.

494. කතමං තසමිං සමයෙ මනිඤ්ඤං හොති?

යං තසමිං සමයෙ චිත්තං මනෝ මානසං හදයං පණ්ඩරං මනෝ මනායතනං මනිඤ්ඤං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකතනො තජ්ජා මනෝ-විඤ්ඤාණධාතු— ඉදං තසමිං සමයෙ මනිඤ්ඤං හොති.

495. කතමං තසමිං සමයෙ උපෙක්ඛිඤ්ඤං හොති?

යං තසමිං සමයෙ වෙනසිකං තෙවසානං තාසානං වෙනො සම්පූර්ණං අදුක්ඛමිසුඛං වෙදසිතං වෙනො සම්පූර්ණං අදුක්ඛමිසුඛං වෙදනා— ඉදං තසමිං සමයෙ උපෙක්ඛිඤ්ඤං හොති.

496. කතමං තසමිං සමයෙ ජිවිතිඤ්ඤං හොති?

යො නෙසං අරුපිකං ධම්මානං ආයු සිති යපතා යාපතා ඉරියතා චතතතා පාලතා ජිවිතං ජිවිතිඤ්ඤං— ඉදං තසමිං සමයෙ ජිවිතිඤ්ඤං හොති.

යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤා'පි අත්ථි පටිච්චසමුප්පතතා. අරුපිකො ධම්මා— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා— තසමිං බො පන සමයෙ චතතාරො ජිකා හොනති, ද්වායතනාති හොනති, ද්වොධාතුයො හොනති,

තයෝ ආහාර හොනනි, නිණිඤ්ඤානි හොනනි, එසො එසො හොනි—පෙ—එනා මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොනි, එනං ධම්මායතනං හොනි, එනා ධම්මධාතු හොනි—යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා—පෙ—497 කතමො තස්මිං සමයෙ සඛිංරකකිකො හොනි?

එසො චේතනා විතකෙකා විචාරො විතතසොකග්ගතා ජිවිතිඤ්ඤා—යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා—යපෙතො වෙදනාකකිකං යපෙතො සඤ්ඤාකකිකං, යපෙතො විඤ්ඤාණකකිකං—අයං තස්මිං සමයෙ සඛිංරකකිකො හොනි—පෙ—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

* ඤාසලවිපාකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු උපෙකතා සහගතා.

498 කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ භාවාච්චරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපවිතත්තා විපාකා මනො විඤ්ඤාණධාතු උප්පන්නා හොනි සොමනස්ස සහගතා ඤාණසම්පයුත්තා—පෙ—සොමනස්ස සහගතා ඤාණසම්පයුත්තා සසඛිංරෙන—පෙ—සොමනස්ස සහගතා ඤාණවිපයුත්තා—පෙ—සොමනස්ස සහගතා ඤාණවිපයුත්තා සසඛිංරෙන—පෙ—උපෙකතා සහගතා ඤාණසම්පයුත්තා—පෙ—උපෙකතා සහගතා ඤාණසම්පයුත්තා සසඛිංරෙන—පෙ—උපෙකතා සහගතා ඤාණවිපයුත්තා—පෙ—උපෙකතා සහගතා ඤාණවිපයුත්තා සසඛිංරෙන රුපාරම්මණං වා—පෙ—ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්භං තස්මිං සමයෙ එසො හොනි—පෙ—අවිකේතපො හොනි—පෙ—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා—පෙ—අලොභො අව්‍යාකතා මූලං—පෙ—අද්‍රෙස්සො අව්‍යාකතා මූලං—පෙ—අමොහො අව්‍යාකතා මූලං—පෙ—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

අට්ඨ මහාවිපාකා.

499 කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති විච්චේව භාමෙති—පෙ—පඨමඥ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති පඨවිකසිණං—තස්මිං සමයෙ එසො හොනි—පෙ—අවිකේතපො හොනි—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව රුපාච්චරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපවිතත්තා විපාකා විච්චේව භාමෙති—පෙ—පඨමඥ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති පඨවිකසිණං—තස්මිං සමයෙ එසො හොනි—පෙ—අවිකේතපො හොනි—පෙ—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

500. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති විතක්ක විචාරානං මූලසම්මා—පෙ—දුතියඥ්ඣානං—පෙ—තතියඥ්ඣානං—පෙ—චතුස්ඥ්ඣානං—පෙ—පඨමඥ්ඣානං—පෙ—පඤ්චමඥ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති.

* කුසලවිපාකා උපෙකතා සහගතා මනොවිඤ්ඤාණ ධාතු.—ඉ.

පස්විසසිණි:— නසමිං සමයෙ ඵසො හොති—පෙ—අවිකෙතිපො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

තසෙව රුපාවචරස්ස කුසලස්ස කමමස්ස නතතතා උපචිතතතා විපාකං සුඛස්ස ච පභානා—පෙ— පඤ්චවේරිකානං උපසම්පජ්ජ විහරති. පස්විසසිණි:— නසමිං සමයෙ ඵසො හොති—පෙ— අවිකෙතිපො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

රුපාවචර විපාකා.

501 කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යසමිං සමයෙ අරුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො රුපසංඝයානං සමතික්කමා, පටිසංසංඝයානං අත්ථභිගමා, තානායා සංඝයානං අමනසිකාරා, ආභාසානසංඛායනා සංඝයාසහගතං සුඛස්ස ච පභානා—පෙ— චතුර්වේරිකානං උපසම්පජ්ජ විහරති—නසමිං සමයෙ ඵසො හොති—පෙ— අවිකෙතිපො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා—පෙ—

තසෙව අරුපාවචරස්ස කුසලස්ස කමමස්ස නතතතා උපචිතතතා විපාකං සබ්බසො රුපසංඝයානං සමතික්කමා, පටිසංසංඝයානං අත්ථභිගමා තානායා සංඝයානං අමනසිකාරා, ආභාසානසංඛායනා සංඝයාසහගතං සුඛස්ස ච පභානා—පෙ— චතුර්වේරිකානං උපසම්පජ්ජ විහරති—නසමිං සමයෙ ඵසො හොති—පෙ— අවිකෙතිපො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

502 කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යසමිං සමයෙ අරුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො ආභාසානසංඛායනං සමතික්කමම විඤ්ඤාණසංඛායනං සංඝයාසහගතං සුඛස්ස ච පභානා—පෙ— චතුර්වේරිකානං උපසම්පජ්ජ විහරති—නසමිං සමයෙ ඵසො හොති—පෙ— අවිකෙතිපො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

තසෙව අරුපාවචරස්ස කුසලස්ස කමමස්ස නතතතා උපචිතතතා විපාකං සබ්බසො ආභාසානසංඛායනං සමතික්කමම විඤ්ඤාණසංඛායනං සංඝයාසහගතං සුඛස්ස ච පභානා—පෙ— චතුර්වේරිකානං උපසම්පජ්ජ විහරති—නසමිං සමයෙ ඵසො හොති—පෙ— අවිකෙතිපො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා—පෙ—

503 කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යසමිං සමයෙ අරුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො විඤ්ඤාණසංඛායනං සමතික්කමම ආකිඤ්චිකායනං සංඝයාසහගතං සුඛස්ස ච පභානා—පෙ— චතුර්වේරිකානං උපසම්පජ්ජ විහරති—නසමිං සමයෙ ඵසො හොති—පෙ— අවිකෙතිපො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

තසෙව අරුපාවචරස්ස කුසලස්ස කමමස්ස භාතතා උපවිතතා විපාකා සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායනං සමතිකකමම ආකිඤ්චඤ්ඤායනං සඤ්ඤාසගගනං සුඛස්ස ව පභානා—පෙ— චතුර්ථකානං උපසම්පජ්ජ විහරති—තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති—පෙ— අවිකෙඛපො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

504. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ අරුපුප්පතනියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායනං සමතිකකමම තෙවසඤ්ඤා තාසඤ්ඤායනං සඤ්ඤාසගගනං සුඛස්ස ව පභානා—පෙ— චතුර්ථකානං උපසම්පජ්ජ විහරති—තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති—පෙ— අවිකෙඛපො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා—තසෙව අරුපාවචරස්ස කුසලස්ස කමමස්ස භාතතා උපවිතතා විපාකා සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායනං සමතිකකමම තෙව සඤ්ඤා තාසඤ්ඤායනං සඤ්ඤාසගගනං සුඛස්ස ව පභානා—පෙ— චතුර්ථකානං උපසම්පජ්ජ විහරති—තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති—පෙ— අවිකෙඛපො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

අරුපාවචර විපාකා.

505. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ක්කානං භාවෙති නිය්‍යාතිකං අපචයංගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පස්මාය භුමියා පතනියා, විච්චේව ච කාමෙති—පෙ—පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දකුණිඤ්ඤං—තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති—පෙ— අවිකෙඛපො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා—තසෙව ලොකුතතරස්ස කුසලස්ස ක්කානස්ස භාවතතා භාවිතතා විපාකා විච්චේව ච කාමෙති—පෙ—පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දකුණිඤ්ඤං සුඤ්ඤානං—තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති—පෙ— අඤ්ඤිඤ්ඤං හොති—පෙ— අවිකෙඛපො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

506. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ක්කානං භාවෙති නිය්‍යාතිකං අපචයංගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පස්මාය භුමියා පතනියා, විච්චේව ච කාමෙති—පෙ—පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දකුණිඤ්ඤං—තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති—පෙ— අවිකෙඛපො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

තසෙව ලොකුතතරස්ස කුසලස්ස ක්කානස්ස භාවතතා භාවිතතා විපාකා විච්චේව ච කාමෙති—පෙ—පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දකුණිඤ්ඤං අනිමිතතං—තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති—පෙ— අඤ්ඤිඤ්ඤං හොති—පෙ— අවිකෙඛපො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

507. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ක්කානං භාවෙති නිය්‍යාතිකං අපචයංගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පස්මාය භුමියා පතනියා, විච්චේව ච

කාමෙහි—පෙ—පස්මඡ්ඤානං උපසම්පජ්ජති විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දක්ඛානිඤ්ඤං - තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති—පෙ—අවිකේධපො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා—තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඤාතස්ස කතන්තා භාවිතන්තා විපාකං විච්ඡේධං කාමෙහි—පෙ—පස්මඡ්ඤානං උපසම්පජ්ජති විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දක්ඛානිඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිහං—තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති—පෙ අඤ්ඤාදිඤ්ඤං හොති—පෙ—අවිකේධපො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

508. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඤානං භාවෙති තිය්‍යාතිකං අපවයංගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතන්තියා විතක්ඛම්මාරානං චූපසමා—පෙ—දුතියඡ්ඤානං—පෙ—තතියඡ්ඤානං—පෙ—චතුත්ථඡ්ඤානං—පෙ—පස්මඡ්ඤානං—පෙ—පඤ්චමඡ්ඤානං උපසම්පජ්ජති විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දක්ඛානිඤ්ඤානති කුසලං—පෙ—දුක්ඛාපට්ඨපදං දක්ඛානිඤ්ඤං සුඤ්ඤානන්ති විපාකො—පෙ—දුක්ඛාපට්ඨපදං දක්ඛානිඤ්ඤානති කුසලං—පෙ—දුක්ඛාපට්ඨපදං දක්ඛානිඤ්ඤං අනම්මිතන්ති විපාකො—පෙ—දුක්ඛාපට්ඨපදං දක්ඛානිඤ්ඤානති කුසලං—පෙ—දුක්ඛාපට්ඨපදං දක්ඛානිඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිතන්ති විපාකො තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති—පෙ—අවිකේධපො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා

509. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඤානං භාවෙති තිය්‍යාතිකං අපවයංගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතන්තියා විච්ඡේධං කාමෙහි—පෙ—පස්මඡ්ඤානං උපසම්පජ්ජති විහරති දුක්ඛා පට්ඨපදං බ්‍රහ්මානිඤ්ඤං—පෙ—සුඛාපට්ඨපදං දක්ඛානිඤ්ඤං—පෙ—සුඛා පට්ඨපදං බ්‍රහ්මානිඤ්ඤං—පෙ—දුතියඡ්ඤානං—පෙ—තතියඡ්ඤානං—පෙ—චතුත්ථඡ්ඤානං—පෙ—පස්මඡ්ඤානං—පෙ—පඤ්චමඡ්ඤානං උපසම්පජ්ජති විහරති, සුඛාපට්ඨපදං බ්‍රහ්මානිඤ්ඤානති කුසලං—පෙ—සුඛාපට්ඨපදං බ්‍රහ්මානිඤ්ඤං සුඤ්ඤානන්ති විපාකො—පෙ—සුඛාපට්ඨපදං බ්‍රහ්මානිඤ්ඤානති කුසලං—පෙ—සුඛාපට්ඨපදං බ්‍රහ්මානිඤ්ඤං අනම්මිතන්ති විපාකො—පෙ—සුඛාපට්ඨපදං බ්‍රහ්මානිඤ්ඤානති කුසලං—පෙ—සුඛාපට්ඨපදං බ්‍රහ්මානිඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිතන්ති විපාකො—තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති—පෙ—අවිකේධපො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

සුද්ධිකපට්ඨපදා

510. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඤානං භාවෙති තිය්‍යාතිකං අපවයංගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතන්තියා විච්ඡේධං කාමෙහි—පෙ—පස්මඡ්ඤානං උපසම්පජ්ජති විහරති සුඤ්ඤානං—තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති—පෙ—අවිකේධපො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා—තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඤාතස්ස කතන්තා භාවිතන්තා

විපාකං විවිච්චෙව භාමෙහි —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සුඤ්ඤානං—නසම්. සමයෙ ඵසො හොති —පෙ— අවිකෙඛපො භොති. —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

511. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යසම්. සමයෙ ලොකුත්තරං කොතං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපචයං—ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පනතියා විවිච්චෙව භාමෙහි —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤානං—නසම්. සමයෙ ඵසො හොති —පෙ— අවිකෙඛපො භොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

නසොව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස කොතස්ස කතතතා භාවිතතතා විපාකං විවිච්චෙව භාමෙහි —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අනිමිත්තං—නසම්. සමයෙ ඵසො හොති —පෙ— අවිකෙඛපො භොති. —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

512. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යසම්. සමයෙ ලොකුත්තරං කොතං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපචයං—ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පනතියා විවිච්චෙව භාමෙහි —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤානං—නසම්. සමයෙ ඵසො හොති —පෙ— අවිකෙඛපො භොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

නසොව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස කොතස්ස කතතතා භාවිතතතා විපාකං විවිච්චෙව භාමෙහි —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අපචර්ණිතිතං—නසම්. සමයෙ ඵසො හොති —පෙ— අවිකෙඛපො භොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

513. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යසම්. සමයෙ ලොකුත්තරං කොතං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපචයං—ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පනතියා විනක්කවිචාරානං වූපසමා පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුර්ථජ්ඣානං —පෙ— පස්මජ්ඣානං —පෙ— සඤ්චලජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤානනි කුසලං . පෙ— සුඤ්ඤානනි විපාකො—පෙ— සුඤ්ඤානනි කුසලං—පෙ— අනිමිත්තනි විපාකො —පෙ— සුඤ්ඤානනි කුසලං —පෙ— අපචර්ණිතිතනි විපාකො—නසම්. සමයෙ ඵසො හොති —පෙ— අවිකෙඛපො භොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

සුද්ධික සුඤ්ඤානං

514. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යසම්. සමයෙ ලොකුත්තරං කොතං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපචයං—ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පනතියා විවිච්චෙව භාමෙහි —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දකි-

හිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානං— තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා ගොති —පෙ— අවිකෙඛපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඤානස්ස භාවිතතතා විපාකං විච්ඡේධං කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපරිපදං දඤ්ඤානං— තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා ගොති —පෙ— අවිකෙඛපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අවසානතා.

515. කතමෙ ධම්මා අවසානතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඤානං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහාතාය පඨමාය භූමියා පතතියා විච්ඡේධං කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපරිපදං දඤ්ඤානං සුඤ්ඤානං— තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා ගොති —පෙ— අවිකෙඛපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඤානස්ස භාවිතතතා විපාකං විච්ඡේධං කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපරිපදං දඤ්ඤානං අනිම්මතං—තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා ගොති —පෙ— අවිකෙඛපො ගොති. —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අවසානතා.

516. කතමෙ ධම්මා අවසානතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඤානං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහාතාය පඨමාය භූමියා පතතියා විච්ඡේධං කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපරිපදං දඤ්ඤානං සුඤ්ඤානං— තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා ගොති —පෙ— අවිකෙඛපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා—තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඤානස්ස භාවිතතතා විපාකං විච්ඡේධං කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපරිපදං දඤ්ඤානං අප්පණ්ණිතං— තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා ගොති —පෙ— අවිකෙඛපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අවසානතා.

517. කතමෙ ධම්මා අවසානතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඤානං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහාතාය පඨමාය භූමියා පතතියා විතකකම්මාරානං චූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුස්සජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්ඤාමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපරිපදං දඤ්ඤානං සුඤ්ඤානානි කුසලං —පෙ— දුක්ඛාපරිපදං දඤ්ඤානං සුඤ්ඤානානි විපාකො —පෙ— දුක්ඛාපරිපදං දඤ්ඤානං සුඤ්ඤානානි කුසලං —පෙ— දුක්ඛාපරිපදං දඤ්ඤානං අනිම්මතානි විපාකො —පෙ— දුක්ඛාපරිපදං දඤ්ඤානං සුඤ්ඤානානි කුසලං —පෙ— දුක්ඛාපරිපදං දඤ්ඤානං අප්පණ්ණිතානි විපාකො— තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා ගොති—පෙ— අවිකෙඛපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අවසානතා.

518. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඤානං භාවෙනි නිශ්ඝාතිකං අපචය-
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භුමියා පතනියා විච්චේවච
කාමෙහි —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපරිපදං
බ්‍රහ්මාභිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානං —පෙ— සුඛාපරිපදං දුක්ඛාභිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානං
—පෙ— සුඛාපරිපදං බ්‍රහ්මාභිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානං —පෙ— දුතියජ්ඣානං
—පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුස්සජ්ඣානං —පෙ— පස්මජ්ඣානං
—පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති සුඛාපරිපදං බ්‍රහ්මාභිඤ්ඤාං
සුඤ්ඤානානති කුසලං —පෙ— සුඛාපරිපදං බ්‍රහ්මාභිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානානති
විපාකො —පෙ— සුඛාපරිපදං බ්‍රහ්මාභිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානානති කුසලං
—පෙ— සුඛාපරිපදං බ්‍රහ්මාභිඤ්ඤාං අනිමිත්තානති විපාකො —පෙ— සුඛා
පරිපදං බ්‍රහ්මාභිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානානති කුසලං —පෙ— සුඛාපරිපදං බ්‍රහ්මා-
භිඤ්ඤාං අප්පණ්ණිතානති විපාකො—තස්මිං සමයෙ ඵසෙස්සා හොති—පෙ—
අවිකේඛපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

සුඤ්ඤාන පටිපදා.

519. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඤානං භාවෙනි නිශ්ඝාතිකං අපචය-
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භුමියා පතනියා විච්චේවච
කාමෙහි —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති අප්පණ්ණිතං—
තස්මිං සමයෙ ඵසෙස්සා හොති —පෙ— අවිකේඛපො හොති —පෙ—
ඉමෙ ධම්මා කුසලා--තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඤානස්ස
කතන්තා භාවිතන්තා විපාකං විච්චේවච කාමෙහි —පෙ— පස්මජ්ඣානං
උපසම්පජ්ජි විහරති අප්පණ්ණිතං- තස්මිං සමයෙ ඵසෙස්සා හොති
පෙ— අවිකේඛපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

520. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඤානං භාවෙනි නිශ්ඝාතිකං අපචය-
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භුමියා පතනියා විච්චේවච
කාමෙහි —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති අප්පණ්ණිතං—
තස්මිං සමයෙ ඵසෙස්සා හොති —පෙ— අවිකේඛපො හොති —පෙ—
ඉමෙ ධම්මා කුසලා--තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඤානස්ස
කතන්තා භාවිතන්තා විපාකං විච්චේවච කාමෙහි —පෙ— පස්මජ්ඣානං
උපසම්පජ්ජි විහරති අනිමිත්තං— තස්මිං සමයෙ ඵසෙස්සා හොති —පෙ—
අවිකේඛපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

521. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඤානං භාවෙනි නිශ්ඝාතිකං අපචය-
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භුමියා පතනියා විච්චේවච
කාමෙහි —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති අප්පණ්ණිතං- තස්මිං

සමයෙ එසෙය්‍යා හොති —පෙ— අවිකෙබ්බො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

තස්සෙව ලොකුහතරස්ස කුසලස්ස ක්කානස්ස කතතතා භාවිතතතා විපාකං විච්චෙව භාමෙති —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤානං - තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති —පෙ— අවිකෙබ්බො හොති - පෙ— ඉමෙ ධම්මා අවසාකතා.

522 කතමෙ ධම්මා අවසාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුහතරං ක්කානං භාවෙති නිශ්සානිකං අපචය-ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පනතියා විචක්ඛවිචාරානං චූපසමා - පෙ— දුතියජ්ඣානං - පෙ— තතියජ්ඣානං - පෙ— චතුස-ජ්ඣානං - පෙ— පස්මජ්ඣානං - පෙ - පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණ්ණිතිතනති කුසලං පෙ— අප්පණ්ණිතිතනති විපාකො - පෙ— අප්පණ්ණිතිතනති කුසලං - පෙ— අනිම්මතනති විපාකො - පෙ— අප්පණ්ණිතිතනති කුසලං - පෙ— සුඤ්ඤානනති විපාකො - තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති —පෙ— අවිකෙබ්බො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අවසාකතා.

සුද්ධිකඅප්පණිතිනං

523. කතමෙ ධම්මා අවසාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුහතරං ක්කානං භාවෙති නිශ්සානිකං අපචය-ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පනතියා විච්චෙව භාමෙති —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දකුණිඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිනං--තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති —පෙ— අවිකෙබ්බො හොති - පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා -තස්සෙව ලොකුහතරස්ස කුසලස්ස ක්කානස්ස කතතතා භාවිතතතා විපාකං විච්චෙව භාමෙති - පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජවිහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දකුණිඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිනං - තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති —පෙ— අවිකෙබ්බො හොති - පෙ— ඉමෙ ධම්මා අවසාකතා.

524 කතමෙ ධම්මා අවසාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුහතරං ක්කානං භාවෙති නිශ්සානිකං අපචය-ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පනතියා විච්චෙව භාමෙති - පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දකුණිඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිනං— තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති —පෙ— අවිකෙබ්බො හොති - පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා - තස්සෙව ලොකුහතරස්ස කුසලස්ස ක්කානස්ස කතතතා භාවිතතතා විපාකං විච්චෙව භාමෙති - පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දකුණිඤ්ඤං අනිම්මතානං - තස්මිං සමයෙ එසෙය්‍යා හොති —පෙ— අවිකෙබ්බො හොති - පෙ— ඉමෙ ධම්මා අවසාකතා.

525. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුහතරං ඤානං භාවෙනි නිශ්ඝානිකං අපවය-
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පහතිස්සා විච්චේව භාමෙති
—පෙ— පස්මඥ්ඤානං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපරිපදං දඤ්ඤානං
අප්පණ්ණිතිනං - නස්මිං සමයෙ එස්සො ගොති —පෙ— අවිකෙකපො
ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා--නස්සෙව ලොකුහතරස්ස කුසල්ලස්ස
ඤානස්ස කතතතා භාවිතතා විපාකං විච්චේව භාමෙති —පෙ—
පස්මඥ්ඤානං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපරිපදං දඤ්ඤානං සුඤ්ඤානං-
නස්මිං සමයෙ එස්සො ගොති —පෙ— අවිකෙකපො ගොති —පෙ—
ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

526. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුහතරං ඤානං භාවෙනි නිශ්ඝානිකං අපවය-
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පහතිස්සා විතකකච්චාරානං
චූපසමා —පෙ— දුතියඥ්ඤානං —පෙ— තතියඥ්ඤානං —පෙ— චතුස්ස-
ඥ්ඤානං --පෙ— පස්මඥ්ඤානං --පෙ— පඤ්ඤාමඥ්ඤානං උපසම්පජ්ජා
විහරති දුක්ඛා, පරිපදං දඤ්ඤානං අප්පණ්ණිතිනනි කුසල්ලං —පෙ—
දුක්ඛාපරිපදං දඤ්ඤානං අප්පණ්ණිතිනනි විපාකො --පෙ-- දුක්ඛා
පරිපදං දඤ්ඤානං අප්පණ්ණිතිනනි කුසල්ලං --පෙ-- දුක්ඛාපරිපදං
දඤ්ඤානං අනිම්මතනනි විපාකො --පෙ-- දුක්ඛාපරිපදං දඤ්ඤානං
අප්පණ්ණිතිනනි කුසල්ලං --පෙ-- දුක්ඛාපරිපදං දඤ්ඤානං සුඤ්ඤානනි
විපාකො - නස්මිං සමයෙ එස්සො ගොති --පෙ-- අවිකෙකපො ගොති
--පෙ-- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා,

527 කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුහතරං ඤානං භාවෙනි නිශ්ඝානිකං, අපවය
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පහතිස්සා විච්චේව භාමෙති
--පෙ-- පස්මඥ්ඤානං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපරිපදං බිප්පානිඤ්ඤානං
අප්පණ්ණිතිනං --පෙ-- සුඛාපරිපදං දඤ්ඤානං අප්පණ්ණිතිනං --පෙ--
සුඛාපරිපදං බිප්පානිඤ්ඤානං අප්පණ්ණිතිනං --පෙ-- දුතියඥ්ඤානං --පෙ--
තතියඥ්ඤානං --පෙ-- චතුස්සඤ්ඤානං --පෙ-- පස්මඥ්ඤානං --පෙ--
පඤ්ඤාමඥ්ඤානං උපසම්පජ්ජා විහරති සුඛාපරිපදං බිප්පානිඤ්ඤානං අප්ප-
ණ්ණිතිනනි කුසල්ලං --පෙ-- සුඛාපරිපදං බිප්පානිඤ්ඤානං අප්පණ්ණිතිනනි
විපාකො --පෙ-- සුඛාපරිපදං බිප්පානිඤ්ඤානං අප්පණ්ණිතිනනි කුසල්ලං
--පෙ-- සුඛාපරිපදං බිප්පානිඤ්ඤානං අනිම්මතනනි විපාකො --පෙ--
සුඛාපරිපදං බිප්පානිඤ්ඤානං අප්පණ්ණිතිනනි කුසල්ලං --පෙ-- සුඛාපරි-
පදං බිප්පානිඤ්ඤානං සුඤ්ඤානනි විපාකො - නස්මිං සමයෙ එස්සො ගොති
--පෙ-- අවිකෙකපො ගොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

අප්පණ්ණිතින පරිපද

528. කතමෙ ධම්මා අවසානතා?

යසම් සමයෙ ලොකුතතරං මග්ගං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං සතිපට්ඨානං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං සමමප්පධානං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං ඉද්ධිපාදං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං ඉන්ද්‍රියං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං බලං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං බොජ්ඣංගිකං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං සච්චං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං සමථං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං ධම්මං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං බ්‍රහ්මං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං ආයතනං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං ධාතුං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං ආහාරං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං ඵසං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං වෙදනං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං සංඤ්ඤා භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං චේතනං භාවෙති —පෙ— ලොකුතතරං චිත්තං භාවෙති නිශ්සාතිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පස්මාය භූමියා පනතියා විච්චේව ඤාමෙති —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දක්ඛිණිඤ්ඤා—නසම් සමයෙ ඵසෙසා ගොති —පෙ— අවිකේධපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා--නසෙසව ලොකුතතරස්ස කුසලස්ස ඤානස්ස කතතතා භාවිතතතා විපාකං විච්චේව ඤාමෙති —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දක්ඛිණිඤ්ඤා සුඤ්ඤානං —පෙ— අනිම්මතං - පෙ— අප්පණ්ණිතිතං - නසම් සමයෙ ඵසෙසා ගොති - පෙ— අවිකේධපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අවසානතා.

විසති මහා නිකා.

529. කතමෙ ධම්මා අවසානතා?

යසම් සමයෙ ලොකුතතරං ඤානං භාවෙති නිශ්සාතිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පස්මාය භූමියා පනතියා විච්චේව ඤාමෙති —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දක්ඛිණිඤ්ඤා ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්සං—නසම් සමයෙ ඵසෙසා ගොති —පෙ— අවිකේධපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා- නසෙසව ලොකුතතරස්ස කුසලස්ස ඤානස්ස කතතතා භාවිතතතා විපාකං විච්චේව ඤාමෙති —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දක්ඛිණිඤ්ඤා සුඤ්ඤානං ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්සං--නසම් සමයෙ ඵසෙසා ගොති —පෙ— අවිකේධපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අවසානතා.

530. කතමෙ ධම්මා අවසානතා?

යසම් සමයෙ ලොකුතතරං ඤානං භාවෙති නිශ්සාතිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පස්මාය භූමියා පනතියා විච්චේව ඤාමෙති —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දක්ඛිණිඤ්ඤා ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්සං—නසම් සමයෙ ඵසෙසා ගොති —පෙ— අවිකේධපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

තසෙසව ලොකුතතරස්ස කුසලස්ස ඤාතස්ස භාවතතා භාවිතතා විපාකං විච්චේව භාමෙති —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපරිපදං දඤ්ඤාදිසද්ධියං අනිමිතතං ඡන්ද්‍රධිපතෙය්‍යං; තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා ගොති —පෙ— අවිකේතපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යා-
භාතා.

531. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාභාතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ඤාතං භාවෙති නිශ්ශාතිකං අපවය-
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතනියා විච්චේව භාමෙති —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපරිපදං දඤ්ඤාදිසද්ධියං අනිමිතතං ඡන්ද්‍රධිපතෙය්‍යං--තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා ගොති —පෙ— අවි-
කේතපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

තසෙසව ලොකුතතරස්ස කුසලස්ස ඤාතස්ස භාවතතා භාවිතතා විපාකං විච්චේව භාමෙති පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපරිපදං දඤ්ඤාදිසද්ධියං අප්පණ්ණිතං ඡන්ද්‍රධිපතෙය්‍යං--තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා ගොති - පෙ— අවිකේතපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාභාතා.

532. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාභාතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ඤාතං භාවෙති නිශ්ශාතිකං අපවය-
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතනියා විච්චේව භාමෙති —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපරිපදං දඤ්ඤාදිසද්ධියං අනිමිතතං ඡන්ද්‍රධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං —පෙ— දුක්ඛාපරිපදං දඤ්ඤාදිසද්ධියං අනිමිතතං ඡන්ද්‍රධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො —පෙ— දුක්ඛාපරිපදං දඤ්ඤාදිසද්ධියං අනිමිතතං ඡන්ද්‍රධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං —පෙ— දුක්ඛාපරිපදං දඤ්ඤාදිසද්ධියං අනිමිතතං ඡන්ද්‍රධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො —පෙ— දුක්ඛාපරිපදං දඤ්ඤාදිසද්ධියං අනිමිතතං ඡන්ද්‍රධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං පෙ— දුක්ඛාපරිපදං දඤ්ඤාදිසද්ධියං අප්පණ්ණිතං ඡන්ද්‍රධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා ගොති —පෙ— අවිකේතපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාභාතා;

533. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාභාතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ඤාතං භාවෙති නිශ්ශාතිකං අපවය-
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතනියා විච්චේව භාමෙති පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපරිපදං ඛේපපාතිසද්ධියං ඡන්ද්‍රධිපතෙය්‍යං —පෙ— සුඛාපරිපදං දඤ්ඤාදිසද්ධියං ඡන්ද්‍රධිපතෙය්‍යං —පෙ— සුඛාපරිපදං ඛේපපාතිසද්ධියං ඡන්ද්‍රධිපතෙය්‍යං —පෙ— දුක්ඛාපරිපදං දඤ්ඤාදිසද්ධියං අනිමිතතං ඡන්ද්‍රධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං —පෙ— දුක්ඛාපරිපදං දඤ්ඤාදිසද්ධියං අනිමිතතං ඡන්ද්‍රධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං පෙ— දුක්ඛාපරිපදං දඤ්ඤාදිසද්ධියං අප්පණ්ණිතං ඡන්ද්‍රධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා ගොති —පෙ— අවිකේතපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාභාතා;

භික්ඛුදාං සුඤ්ඤානං ඡන්දධිපතෙය්‍යනන් විපාකො —පෙ— සුඛාපරිපදං බ්‍රහ්මාභික්ඛුදාං ඡන්දධිපතෙය්‍යනන් කුසලං —පෙ— සුඛාපරිපදං බ්‍රහ්මාභික්ඛුදාං අනිම්මතං ඡන්දධිපතෙය්‍යනන් විපාකො —පෙ— සුඛාපරිපදං බ්‍රහ්මාභික්ඛුදාං ඡන්දධිපතෙය්‍යනන් කුසලං —පෙ— සුඛාපරිපදං බ්‍රහ්මාභික්ඛුදාං අප්පණ්ණිතිතං ඡන්දධිපතෙය්‍යනන් විපාකො --තස්මිං සමයෙ ඵසෙය්‍යා ගොති —පෙ— අවිකෙඛපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

ඡන්දධිපතෙය්‍ය සුද්ධික පටිපදා

534. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඤානං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපවය-
ගාමිං දිට්ඨගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතනියා විච්චේව ඤාමෙති
—පෙ— පස්මඡ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤානං ඡන්දධිපතෙය්‍යං—
තස්මිං සමයෙ ඵසෙය්‍යා ගොති —පෙ— අවිකෙඛපො ගොති —පෙ—
ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඤානස්ස කතන්තා භාවිතන්තා
විපාකං විච්චේව ඤාමෙති —පෙ— පස්මඡ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති
සුඤ්ඤානං ඡන්දධිපතෙය්‍යං— තස්මිං සමයෙ ඵසෙය්‍යා ගොති —පෙ—
අවිකෙඛපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

535. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඤානං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපවය-
ගාමිං දිට්ඨගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතනියා විච්චේව ඤාමෙති
—පෙ— පස්මඡ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤානං ඡන්දධිපතෙය්‍යං—
තස්මිං සමයෙ ඵසෙය්‍යා ගොති —පෙ— අවිකෙඛපො ගොති —පෙ—
ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඤානස්ස කතන්තා භාවිතන්තා
විපාකං විච්චේව ඤාමෙති —පෙ— පස්මඡ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති
අනිම්මතං ඡන්දධිපතෙය්‍යං— තස්මිං සමයෙ ඵසෙය්‍යා ගොති —පෙ—
අවිකෙඛපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

536. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඤානං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපවය-
ගාමිං දිට්ඨගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතනියා විච්චේව ඤාමෙති
—පෙ— පස්මඡ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤානං ඡන්දධිපතෙය්‍යං--
තස්මිං සමයෙ ඵසෙය්‍යා ගොති —පෙ— අවිකෙඛපො ගොති —පෙ—
ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඤානස්ස කතන්තා භාවිතන්තා
විපාකං විච්චේව ඤාමෙති —පෙ— පස්මඡ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති
අප්පණ්ණිතිතං ඡන්දධිපතෙය්‍යං— තස්මිං සමයෙ ඵසෙය්‍යා ගොති —පෙ—
අවිකෙඛපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

537. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඤානං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපචය-
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතනියා විතකකම්මාරානං
මුළුසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං --පෙ—
චතුත්ථජ්ඣානං --පෙ— පස්මජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං, උප-
සම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤානං ඡන්ද්‍රධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං—පෙ—සුඤ්ඤානං
ඡන්ද්‍රධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො —පෙ— සුඤ්ඤානං ඡන්ද්‍රධිපතෙය්‍යන්ති
කුසලං —පෙ— අතිමිත්තං ඡන්ද්‍රධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො —පෙ—
සුඤ්ඤානං ඡන්ද්‍රධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං —පෙ— අප්පණ්ණිහං ඡන්ද්‍රධි-
පතෙය්‍යන්ති විපාකො-- තස්මිං සමයෙ එස්සො හොති—පෙ— අවිකෙට්ඨො
පො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

ඡන්ද්‍රධිපතෙ - ය සුඤ්ඤානං දුඤ්ඤානං.

538. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඤානං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපචය-
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතනියා විච්චේව ඤාමෙති
—පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දඤ්ඤාදි-
සුඤ්ඤානං ඡන්ද්‍රධිපතෙය්‍යං— තස්මිං සමයෙ එස්සො හොති —පෙ—
—පෙ— අවිකෙට්ඨො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා- තස්සෙව
ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඤානස්ස කතන්තා භාවිතන්තා විපාකං විචි-
චේව ඤාමෙති —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්-
ඨපදං දඤ්ඤාදි-සුඤ්ඤානං ඡන්ද්‍රධිපතෙය්‍යං— තස්මිං සමයෙ එස්සො
හොති —පෙ— අවිකෙට්ඨො හොති පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

539. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඤානං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපචයගාමි-
දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතනියා විච්චේව ඤාමෙති
—පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දඤ්ඤාදි-
සුඤ්ඤානං ඡන්ද්‍රධිපතෙය්‍යං— තස්මිං සමයෙ එස්සො හොති —පෙ—
අවිකෙට්ඨො හොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඤානස්ස කතන්තා භාවිතන්තා
විපාකං විච්චේව ඤාමෙති --පෙ - පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහ-
රති දුක්ඛාපට්ඨපදං දඤ්ඤාදි-සුඤ්ඤානං අතිමිත්තං ඡන්ද්‍රධිපතෙය්‍යං— තස්මි-
සමයෙ එස්සො හොති --පෙ-- අවිකෙට්ඨො හොති --පෙ-- ඉමෙ
ධම්මා අව්‍යාකතා.

540. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඤානං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපචය-
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතනියා විච්චේව ඤාමෙති
--පෙ-- පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දඤ්ඤාදි-
සුඤ්ඤානං ඡන්ද්‍රධිපතෙය්‍යං— තස්මිං සමයෙ එස්සො හොති --පෙ-- අවිකෙට්ඨො
හොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

සුඤ්ඤානං ඡන්දධිපතෙය්‍යං—නස්මිං සමයෙ ඵසෙය්‍යා හොති --පෙ—අවි
කෙබ්බෙසො හොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.
නාසෙය්‍යව ලොකුහනරස්ස කුසලස්ස ක්කානස්ස භාවනා භාවිතානා
විපාකං විච්චෙව්ව කාමෙහි--පෙ--පස්මඡක්ඛානං උපසම්පජ්ජ විහරති
දුක්ඛාපරිපදං දක්ඛානිඤ්ඤං අප්පණ්ණිතං ඡන්දධිපතෙය්‍යං— නස්මිං සමයෙ
ඵසෙය්‍යා හොති--පෙ—අවිකෙබ්බෙසො හොති--පෙ--ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

541. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුහනරං ක්කානං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපවය-
ගාමිං දිට්ඨගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතනියා විචිකක්ඛවිචා-
රානං චූපසමා--පෙ--දුතියඡක්ඛානං--පෙ--තනියඡක්ඛානං--පෙ-- චතු-
ස්සඡක්ඛානං--පෙ--පස්මඡක්ඛානං. පෙ--පඤ්චමඡක්ඛානං උපසම්පජ්ජ විහ-
රති දුක්ඛාපරිපදං දක්ඛානිඤ්ඤං සුඤ්ඤානං ඡන්දධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං
--පෙ--දුක්ඛාපරිපදං දක්ඛානිඤ්ඤං සුඤ්ඤානං ඡන්දධිපතෙය්‍යන්ති
විපාකො--පෙ--දුක්ඛාපරිපදං දක්ඛානිඤ්ඤං සුඤ්ඤානං ඡන්දධිපතෙය්‍යන්ති
කුසලං--පෙ--දුක්ඛාපරිපදං දක්ඛානිඤ්ඤං අතිමිත්තං ඡන්දධිපතෙය්‍යන්ති
විපාකො--පෙ--දුක්ඛාපරිපදං දක්ඛානිඤ්ඤං සුඤ්ඤානං ඡන්දධි-
පතෙය්‍යන්ති කුසලං--පෙ--දුක්ඛාපරිපදං දක්ඛානිඤ්ඤං අප්පණ්ණිතං
ඡන්දධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො-- නස්මිං සමයෙ ඵසෙය්‍යා හොති--පෙ--
අවිකෙබ්බෙසො හොති--පෙ--ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

542. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුහනරං ක්කානං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපවය-
ගාමිං දිට්ඨගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතනියා විච්චෙව්ව
කාමෙහි--පෙ--පස්මඡක්ඛානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛා පරිපදං
බ්බපානිඤ්ඤං සුඤ්ඤානං ඡන්දධිපතෙය්‍යං--පෙ--සුඛාපරිපදං දක්ඛා-
නිඤ්ඤං සුඤ්ඤානං ඡන්දධිපතෙය්‍යං--පෙ--සුඛාපරිපදං බ්බපානිඤ්ඤං
සුඤ්ඤානං ඡන්දධිපතෙය්‍යං--පෙ--දුතියඡක්ඛානං--පෙ--තනියඡක්ඛානං
--පෙ-- චතුස්සඡක්ඛානං --පෙ-- පස්මඡක්ඛානං--පෙ--පඤ්චමඡක්ඛානං
උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපරිපදං බ්බපානිඤ්ඤං සුඤ්ඤානං ඡන්දධිපතෙ-
ය්‍යන්ති කුසලං --පෙ-- සුඛා පරිපදං බ්බපානිඤ්ඤං සුඤ්ඤානං ඡන්දධි-
පතෙය්‍යන්ති විපාකො --පෙ-- සුඛාපරිපදං බ්බපානිඤ්ඤං සුඤ්ඤානං
ඡන්දධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං--පෙ--සුඛාපරිපදං බ්බපානිඤ්ඤං අතිමිත්තං
ඡන්දධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො- පෙ--සුඛාපරිපදං බ්බපානිඤ්ඤං සුඤ්ඤානං
ඡන්දධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං --පෙ-- සුඛාපරිපදං බ්බපානිඤ්ඤං අප්පණ්ණි-
තං ඡන්දධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො- නස්මිං සමයෙ ඵසෙය්‍යා හොති--පෙ --
අවිකෙබ්බෙසො හොති--පෙ--ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

543. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුහනරං ක්කානං භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපවය-
ගාමිං දිට්ඨගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතනියා විච්චෙව්ව

කාමෙහි--පෙ--පයමැකිකානං උපසම්පජ්ජති විහරති අප්පණ්ණිතිනං ඡන්දයි-
පනෙය්‍යං-- නසමිං සමයෙ ඵසෙය්‍යා ගොති--පෙ--අවිකෙඛපො ගොති--
පෙ--ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

තසෙසව ලොකුනහරස්ස කුසලස්ස ක්කානස්ස කාතනතා භාවිතනතා
විපාකං විච්චෙව්ව කාමෙහි--පෙ--පයමැකිකානං උපසම්පජ්ජති විහරති
අප්පණ්ණිතිනං ඡන්දයිපනෙය්‍යං-- නසමිං සමයෙ ඵසෙය්‍යා ගොති--පෙ--
අවිකෙඛපො ගොති--පෙ--ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකානා.

544. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකානා?

යසමිං සමයෙ ලොකුනහරං ක්කානං භාවෙති නිය්‍යාතිනං අපවය-
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පයමාය භුමියා පහරියා විච්චෙව්ව කා-
මෙහි - පෙ--පයමැකිකානං උපසම්පජ්ජති විහරති අප්පණ්ණිතිනං ඡන්දයි-
පනෙය්‍යං - නසමිං සමයෙ ඵසෙය්‍යා ගොති - පෙ - අවිකෙඛපො ගොති--
පෙ--ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

තසෙසව ලොකුනහරස්ස කුසලස්ස ක්කානස්ස කාතනතා භාවිතනතා
විපාකං විච්චෙව්ව කාමෙහි--පෙ--පයමැකිකානං උපසම්පජ්ජති විහරති
අනිමිතනං ඡන්දයිපනෙය්‍යං - නසමිං සමයෙ ඵසෙය්‍යා ගොති--පෙ--
අවිකෙඛපො ගොති--පෙ--ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකානා.

545. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකානා?

යසමිං සමයෙ ලොකුනහරං ක්කානං භාවෙති නිය්‍යාතිනං අපවය-
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පයමාය භුමියා පහරියා විච්චෙව්ව කාමෙහි
--පෙ-- පයමැකිකානං උපසම්පජ්ජති විහරති අප්පණ්ණිතිනං ඡන්දයිපනෙය්‍යං
-නසමිං සමයෙ ඵසෙය්‍යා ගොති --පෙ - අවිකෙඛපො ගොති --පෙ-- ඉමෙ
ධම්මා කුසලා

තසෙසව ලොකුනහරස්ස කුසලස්ස ක්කානස්ස කතනතා භාවිතනතා
විපාකං විච්චෙව්ව කාමෙහි - පෙ-- පයමැකිකානං උපසම්පජ්ජති විහරති
සුඤ්ඤානං ඡන්දයිපනෙය්‍යං නසමිං සමයෙ ඵසෙය්‍යා ගොති --පෙ-- අවි-
කෙඛපො ගොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකානා.

546. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකානා?

යසමිං සමයෙ ලොකුනහරං ක්කානං භාවෙති නිය්‍යාතිනං අපවය-
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පභානාය පයමාය භුමියා පහරියා විතක්ඛවිචාරා-
නා චූපසමා - පෙ - දුතියැකිකානං - පෙ - තතියැකිකානං - පෙ -
චතුස්සැකිකානං - පෙ - පයමැකිකානං - පෙ - පඤ්චමැකිකානං උපසම්ප-
ජ්ජති විහරති අප්පණ්ණිතිනං ඡන්දයිපනෙය්‍යන්ති කුසලං - පෙ - අප්ප-
ණ්ණිතිනං ඡන්දයිපනෙය්‍යන්ති විපාකො - පෙ-- අප්පණ්ණිතිනං ඡන්දයිප-
නෙය්‍යන්ති කුසලං - පෙ - අනිමිතනං ඡන්දයිපනෙය්‍යන්ති විපාකො--පෙ-
අප්පණ්ණිතිනං ඡන්දයිපනෙය්‍යන්ති කුසලං - පෙ සුඤ්ඤානං ඡන්දයිප-
නෙය්‍යන්ති විපාකො- නසමිං සමයෙ ඵසෙය්‍යා ගොති--පෙ--අවිකෙඛපො
ගොති --පෙ - ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකානා.

547. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාසකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ඤානං භාවෙති නිශ්ශාන්තිනං අපචය
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතනියා විච්චේව ඤාමෙති
--පෙ-- පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දඤ්ඤාදා
අප්පණ්ණිතිං ඡන්ද්‍රාදිපතොයං--තස්මිං සමයෙ ඵසො භොති --පෙ--
අවිකේධො භොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

තස්සෙව ලොකුතතරස්ස කුසලස්ස ඤානස්ස භාවනා භාවිතතා
විපාකං විච්චේව ඤාමෙති --පෙ-- පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජා විහරති
දුක්ඛාපට්ඨදං දඤ්ඤාදා අප්පණ්ණිතිං ඡන්ද්‍රාදි පතොයං--තස්මිං සමයෙ
ඵසො භොති --පෙ-- අවිකේධො භොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා
අව්‍යාසකතා.

548. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාසකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ඤානං භාවෙති නිශ්ශාන්තිනං අපචය
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතනියා විච්චේව ඤාමෙති
--පෙ-- පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දඤ්ඤාදා
අප්පණ්ණිතිං ඡන්ද්‍රාදිපතොයං--තස්මිං සමයෙ ඵසො භොති --පෙ--
අවිකේධො භොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

තස්සෙව ලොකුතතරස්ස කුසලස්ස ඤානස්ස භාවනා භාවිතතා
විපාකං විච්චේව ඤාමෙති --පෙ-- පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජා විහරති
දුක්ඛාපට්ඨදං දඤ්ඤාදා අනිම්මතං ඡන්ද්‍රාදිපතොයං--තස්මිං සමයෙ
ඵසො භොති --පෙ-- අවිකේධො භොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා
අව්‍යාසකතා.

549. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාසකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ඤානං භාවෙති නිශ්ශාන්තිනං අපචය
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතනියා විච්චේව ඤාමෙති
--පෙ-- පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දඤ්ඤාදා
අප්පණ්ණිතිං ඡන්ද්‍රාදිපතොයං--තස්මිං සමයෙ ඵසො භොති --පෙ--
අවිකේධො භොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

තස්සෙව ලොකුතතරස්ස කුසලස්ස ඤානස්ස භාවනා භාවිතතා
විපාකං විච්චේව ඤාමෙති --පෙ-- පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජා විහරති
දුක්ඛාපට්ඨදං දඤ්ඤාදා සුද්දාහං ඡන්ද්‍රාදි පතොයං--තස්මිං සමයෙ
ඵසො භොති --පෙ-- අවිකේධො භොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා
අව්‍යාසකතා.

550. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාසකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ඤානං භාවෙති නිශ්ශාන්තිනං අපචය
ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පතනියා විච්චේව ඤාමෙති
--පෙ-- දුතියජ්ඣානං --පෙ-- තතියජ්ඣානං --පෙ-- චතුර්ථ-
ජ්ඣානං --පෙ-- පස්මජ්ඣානං --පෙ-- පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජා
විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දඤ්ඤාදා අප්පණ්ණිතිං ඡන්ද්‍රාදිපතොයං--තස්මිං සමයෙ
ඵසො භොති --පෙ-- අවිකේධො භොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා
අව්‍යාසකතා.

කුසලං --පෙ-- දුක්ඛාපරිපදං දැකිනිඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිනං ඡන්දසිප්පතො-
 යසනති විපාකො --පෙ-- දුක්ඛාපරිපදං දැකිනිඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිනං
 ඡන්දසිප්පතොයසනති කුසලං--පෙ--දුක්ඛාපරිපදං දැකිනිඤ්ඤං අනිමිත්තං
 ඡන්දසිප්පතොයසනති විපාකො --පෙ-- දුක්ඛාපරිපදං දැකිනිඤ්ඤං අප්ප-
 ණ්ණිතිනං ඡන්දසිප්පතොයසනති කුසලං--පෙ-- දුක්ඛාපරිපදං දැකිනිඤ්ඤං
 සුඤ්ඤානං ඡන්දසිප්පතොයසනති විපාකො-- නසමිං සමයෙ එසෙසා ගොති
 --පෙ-- අවිකෙඛපො ගොති --පෙ--ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

551. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යසමිං සමයෙ ලොකුත්තරං ක්කානං භාවෙති නිත්‍යානිකං අප්වය-
 ගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පහතිසා විච්චෙව ඛාමෙති
 --පෙ-- පස්මඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපරිපදං බිප්පානිඤ්ඤං
 අප්පණ්ණිතිනං ඡන්දසිප්පතොයස --පෙ-- සුඛාපරිපදං දැකිනිඤ්ඤං අප්ප-
 ණ්ණිතිනං ඡන්දසිප්පතොයස --පෙ-- සුඛාපරිපදං බිප්පානිඤ්ඤං අප්පණ්ණි-
 තිනං ඡන්දසිප්පතොයස --පෙ-- දුතියඤ්ඤානං --පෙ-- තුතියඤ්ඤානං
 --පෙ-- චතුර්ත්වඤ්ඤානං --පෙ-- පස්මඤ්ඤානං --පෙ-- පඤ්චමඤ්ඤානං
 උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපරිපදං බිප්පානිඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිනං ඡන්දසිප්-
 පතොයසනති කුසලං --පෙ-- සුඛාපරිපදං බිප්පානිඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිනං
 ඡන්දසිප්පතොයසනති විපාකො --පෙ-- සුඛාපරිපදං බිප්පානිඤ්ඤං ඡන්දසි-
 ප්පතොයසනති කුසලං --පෙ-- සුඛාපරිපදං බිප්පානිඤ්ඤං අනිමිත්තං
 ඡන්දසිප්පතොයසනති විපාකො --පෙ-- සුඛාපරිපදං බිප්පානිඤ්ඤං අප්ප-
 ණ්ණිතිනං ඡන්දසිප්පතොයසනති කුසලං --පෙ-- සුඛාපරිපදං බිප්පානිඤ්ඤං
 සුඤ්ඤානං ඡන්දසිප්පතොයසනති විපාකො-- නසමිං සමයෙ එසෙසා ගොති
 --පෙ-- අවිකෙඛපො ගොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

552. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යසමිං සමයෙ ලොකුත්තරං මග්ගං භාවෙති --පෙ-- ලොකුත්තරං
 සතිපට්ඨානං භාවෙති --පෙ-- ලොකුත්තරං සමමප්පයානං භාවෙති
 --පෙ-- ලොකුත්තරං ඉද්ධිපාදං භාවෙති --පෙ-- ලොකුත්තරං ඉන්ද්‍රිය-
 භාවෙති --පෙ-- ලොකුත්තරං බලං භාවෙති --පෙ-- ලොකුත්තරං
 බොජ්ඣංගිකං භාවෙති --පෙ-- ලොකුත්තරං සම්මං භාවෙති --පෙ--
 ලොකුත්තරං සමථං භාවෙති --පෙ-- ලොකුත්තරං ධම්මං භාවෙති
 --පෙ-- ලොකුත්තරං ඛිංකං භාවෙති --පෙ-- ලොකුත්තරං ආයතනං
 භාවෙති --පෙ-- ලොකුත්තරං ධාතුං භාවෙති --පෙ-- ලොකුත්තරං
 ආහාරං භාවෙති --පෙ-- ලොකුත්තරං එසංසං භාවෙති --පෙ-- ලොකු-
 ත්තරං වෙදනං භාවෙති --පෙ-- ලොකුත්තරං සංඤ්ඤා භාවෙති --පෙ--
 ලොකුත්තරං චෙතනං භාවෙති --පෙ-- ලොකුත්තරං විත්තං භාවෙති
 නිත්‍යානිකං අප්වයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා
 පහතිසා විච්චෙව ඛාමෙති --පෙ-- පස්මඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති
 දුක්ඛාපරිපදං දැකිනිඤ්ඤං ඡන්දසිප්පතොයස-- නසමිං සමයෙ එසෙසා
 ගොති --පෙ-- අවිකෙඛපො ගොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

තසෙව ලොකුතතරස්ස කුසලස්ස ඤාතස්ස කතතතා භාවිතතතා විපාකං විච්චේව ඤාමෙති —පෙ— පස්මඡ්ඤාතං උපසම්පජ්ජා විහරති. දුක්ඛාපට්ඨදං දඤ්ඤාදිස්සං සුඤ්ඤාදිස්සං —පෙ— අතිමිත්තං —පෙ— අප්පඤ්ඤිතං ඡන්ද්‍රිප්පභේදස්සං —පෙ— විරියාබ්ඪභේදස්සං —පෙ— විතතා. බ්ඪභේදස්සං —පෙ— විමසාබ්ඪභේදස්සං —තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා ගොති. —පෙ— අවිකේතපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

පස්ම මග්ග විපාකො.

553. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ඤාතං භාවෙති තිස්සාතිස්සං අප්‍රචයගාමිං කාමාරාගව්‍යාපාදිතං නනුභාවාය දුතියාය භූමියා පතනියා —පෙ— කාමාරාගව්‍යාපාදිතං අනවසේදප්පභානාය තතියාය භූමියා පතනියා. —පෙ— රුපරාග අරුපරාග මාන උද්ධච්ච අවිජ්ජාය අනවසේදප්පභානාය චතුර්ථාය භූමියා පතනියා ච්චිච්චේව ඤාමෙති —පෙ— පස්මඡ්ඤාතං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දඤ්ඤාදිස්සං -- තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා ගොති —පෙ— අඤ්ඤාදිස්සං ගොති —පෙ— අවිකේතපො ගොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

තසෙව ලොකුතතරස්ස කුසලස්ස ඤාතස්ස කතතතා භාවිතතතා විපාකං විච්චේව ඤාමෙති —පෙ— පස්මඡ්ඤාතං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දඤ්ඤාදිස්සං සුඤ්ඤාදිස්සං -- තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා ගොති. —පෙ— අඤ්ඤාදිස්සං ගොති —පෙ— අවිකේතපො ගොති —පෙ— යෙ වා පත තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාදි අත්‍ය පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිකො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

554. කතමො තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා ගොති?

යො තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා දුස්සනා සමුද්ධා සමුද්ධිතතනං—අයං තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා ගොති —පෙ—

555. කතමං තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාදිස්සං ගොති?

යා තෙසං අඤ්ඤාදිස්සං ධම්මානං අඤ්ඤා පඤ්ඤා පජානනා ච්චියො පච්චියො ධම්මච්චියො සලලකිණිං උපලකිණිං පච්චුපලකිණිං පණ්ණිච්චං කොසලං තෙජ්ජඤ්ඤං චේතව්‍යා විනවා උපපරිකිනා භූර් මේධා පරිනායිකා විපස්සනා සමපජ්ජඤ්ඤං පභොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤාදිස්සං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්‍යං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤා ආලොකො පඤ්ඤාභිභාසො පඤ්ඤාපජ්ජානො පඤ්ඤාදර්ශනං අමොගො ධම්මච්චියො සමාදිට්ඨි ධම්මච්චියසමේධාඡ්ඤාමේධා මග්ගභිගං මග්ගපරි යාපනතා—ඉදං තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාදිස්සං ගොති-- යෙ වා පත තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාදි අත්‍ය පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිකො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

ලොකුතතර විපාකො

556. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යසම් සමයෙ අකුසලස්‍ය කම්මස්‍ය කතන්තා උපචිතන්තා විපාකං වහ්නුවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති උපේක්ඛාසගතනං රූපාරම්මණං —පෙ— සොතවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති උපේක්ඛාසගතනං සද්දාරම්මණං —පෙ— ඝාතවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති උපේක්ඛාසගතනං ගතියාරම්මණං —පෙ— ජීව්‍යාවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති උපේක්ඛාසගතනං රසාරම්මණං —පෙ— කායවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති දුක්ඛසගතනං ථෙට්ඨබ්බාරම්මණං, තසම් සමයෙ එසෙසා හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, දුක්ඛං හොති, චිත්තසංස්සග්ගතා හොති, මිනිනිද්‍රියං හොති, දුක්ඛිනිද්‍රියං හොති, ජීවිතිනිද්‍රියං හොති, යෙ වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

557. කතමො තසම් සමයෙ එසෙසා හොති?

—පෙ— අයං තසම් සමයෙ එසෙසා හොති

558. කතමා තසම් සමයෙ වෙදනා හොති?

යං තසම් සමයෙ තජ්ජා කායවිඤ්ඤාණධාතු සම්ප්පාදනං කායිකං අසානං කායිකං දුක්ඛං කායසම්ප්පාදනං අසානං දුක්ඛං වෙදයිතං කායසම්ප්පාදනං අසානා දුක්ඛා වෙදනා— අයං තසම් සමයෙ වෙදනා හොති.

559. කතමං තසම් සමයෙ දුක්ඛං හොති?

යං තසම් සමයෙ කායිකං අසානං කායිකං දුක්ඛං කායසම්ප්පාදනං අසානං දුක්ඛං වෙදයිතං කායසම්ප්පාදනං අසානා දුක්ඛා වෙදනා— ඉදං තසම් සමයෙ දුක්ඛං හොති —පෙ—

560. කතමං තසම් සමයෙ දුක්ඛිනිද්‍රියං හොති?

යං තසම් සමයෙ කායිකං අසානං කායිකං දුක්ඛං කායසම්ප්පාදනං අසානං දුක්ඛං වෙදයිතං කායසම්ප්පාදනං අසානා දුක්ඛා වෙදනා— ඉදං තසම් සමයෙ දුක්ඛිනිද්‍රියං හොති —පෙ— යෙ වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

තසම් බො පන සමයෙ චන්තාරො බ්බාසා හොන්ති. ද්වයභානාති හොන්ති ද්වෙධාභුගො හොන්ති, තයො ආභාරා හොන්ති, තිති ඉන්ද්‍රියාති හොන්ති, එකො එසෙසා හොති —පෙ— එකා කාය විඤ්ඤාණධාතු හොති එ සං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති— යෙ වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

561. කතමො තසම් සමයෙ සංකාරකකො හොති?

එසෙසා චෙතනා චිත්තසංස්කර්ශනා ජීවිතිනිද්‍රියං— යෙ වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා සපෙඨා චෙදනාකකිකිං සපෙඨා සඤ්ඤාකකිකිං සපෙඨා විඤ්ඤාණකකිකිං—

අයං තසමිං සමයෙ සසිඛාරකකිංකො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

අකුසල විපාක පඤ්චවික්ඛංගානි.

562. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යසමිං සමයෙ අකුසලස්ස කම්මස්ස කතතතා උපවිතතතා විපාකා මනොධාතු උප්පන්නා හොති උපෙකබ්බසහගතා රූපාරම්මණා වා—පෙ— ජොට්ඨබ්බාරම්මණා වා, යං යං වා පතාරබ්බ— තසමිං සමයෙ එස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, විතතං හොති, විතකෙකා හොති, විචාරො හොති, උපෙකබ්බා හොති විතතස්සෙ—කභගතා හොති, මනිඤ්ඤං හොති, උපෙකබ්බිඤ්ඤං හොති, ජිවිතිඤ්ඤං හොති, යෙ වා පත තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්ච සමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

තසමිං බො පත සමයෙ චතතාරො බ්බාසා හොනති, ද්වායතනාති හොනති, දො ධාතුයො හොනති, තයො ආහාරා හොනති, තිතිඉඤ්ඤාති හොනති, එකො එස්සො හොති —පෙ— එකා මනො ධාතු හොති, එකං ධම්මායතනං හොති එකා ධම්මධාතු හොති, යෙ වා පත තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

563. කතමො තසමිං සමයෙ සසිඛාරකකිංකො හොති?

එස්සො චෙතනා විතකෙකා විචාරො විතතස්සෙකභගතා ජිවිතිඤ්ඤං, යෙ වා පත තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ධ්වෙහි වෙදනාකකිංකං ධ්වෙහි සඤ්ඤාකකිංකං ධ්වෙහි විඤ්ඤාණකකිංකං— අයං තසමිං සමයෙ සසිඛාරකකිංකො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

අකුසල විපාකා මනොධාතු.

564. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යසමිං සමයෙ අකුසලස්ස කම්මස්ස කතතතා උපවිතතතා විපාකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු උප්පන්නා හොති උපෙකබ්බසහගතා රූපාරම්මණා වා —පෙ— ධම්මාරම්මණා වා යං යං වා පතාරබ්බ— තසමිං සමයෙ එස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, විතතං හොති, විතකෙකා හොති, විචාරො හොති, උපෙකබ්බා හොති, විතතා—ස්සෙකභගතා හොති, මනිඤ්ඤං හොති, උපෙකබ්බිඤ්ඤං හොති, ජිවිතිඤ්ඤං හොති— යෙ වා පත තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා; ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා —පෙ— තසමිං බො පත සමයෙ චතතාරො බ්බාසා හොනති, ද්වායතනාති හොනති, දො ධාතුයො හොනති, තයො ආහාරා හොනති, තිතිඉඤ්ඤාති හොනති,

එසෙය් එසෙය් හොති —පෙ— එකා මනෝවිඤ්ඤාණධාතු හොති, එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති—යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අඤ්ඤාඥි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා —පෙ—

565. කතමො නසමිං සමයෙ සංකාරකකිකො හොති?

එසෙය් වෙතතා විතකෙකා විචාරො විතතසෙසාකග්ගතා ජීවිතින්ද්‍රියං, යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අඤ්ඤාඥි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඤාපෙතා වෙදනාකකිකං, ඤාපෙතා සංකර්මකකිකං, ඤාපෙතා විඤ්ඤාණකකිකං, අයං නසමිං සමයෙ සංකාරකකිකො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

අකුසල විපාකා අව්‍යාකතා.

566. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යසමිං සමයෙ මනෝධාතු උප්පන්නා හොති කිරියා තෙව කුසලා නාකුසලා න ච කම්මවිපාකා උපෙකනා සහගතා රුපාරම්මණා වා —පෙ— ඵොට්ඨබ්බාරම්මණා වා යං යං වා පනාරබ්බ—නසමිං සමයෙ එසෙය් හොති, වෙදනා හොති, සංකර්ම හොති, වෙතතා හොති, විතතා හොති, විතකෙකා හොති, විචාරො හොති උපෙකනා හොති, විතතසෙසාකග්ගතා හොති, මතින්ද්‍රියං හොති, උපෙකතින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති— යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අඤ්ඤාඥි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා —පෙ— නසමිං බො පන සමයෙ චත්තාරො බිඤ්ඤා හොතති, ද්වයාත්තාති හොතති, ද්වෙ ධාතුයො හොතති, තසො ආහාරා හොතති, තිතිඉන්ද්‍රියාති හොතති, එසෙය් එසෙය් හොති, —පෙ— එකා මනෝධාතු හොති, එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අඤ්ඤාඥි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා —පෙ—

567. කතමො නසමිං සමයෙ සංකාරකකිකො හොති?

එසෙය් වෙතතා විතකෙකා විචාරො විතතසෙසාකග්ගතා ජීවිතින්ද්‍රියං, යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අඤ්ඤාඥි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඤාපෙතා වෙදනාකකිකං, ඤාපෙතා සංකර්මකකිකං ඤාපෙතා විඤ්ඤාණකකිකං— අයං නසමිං සමයෙ සංකාරකකිකො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

කිසියා මනෝ ධාතු.

568. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යසමිං සමයෙ මනෝවිඤ්ඤාණධාතු උප්පන්නා හොති කිරියා තෙව කුසලා නාකුසලා න ච කම්මවිපාකා සොමනස්ස සහගතා රුපාරම්මණා වා —පෙ—ධම්මාරම්මණා වා යං යං වා පනාරබ්බ—නසමිං සමයෙ එසෙය්

හොනි, වෙදනා හොනි, සංඝඤ්ඤා හොනි, චේතනා හොනි, විභවනා හොනි, විභකේශනා හොනි, විචාරො හොනි, පීති හොනි, පුබ්බං හොනි, විතත සොසා කඟ්ගතා හොනි, විරිසිනිද්ධං හොනි, සමාධිනිද්ධං හොනි, මනිනිද්ධං හොනි සොමනසනිද්ධං හොනි, ජිවිතිනිද්ධං හොනි, යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාසනා.

569. කතමො තසමිං සමයෙ එසොසා හොනි?

යො තසමිං සමයෙ එසොසා චුසනා සමුජුසනා සමුජුසිතනා—අයං නසමිං සමයෙ එසොසා හොනි—පෙ—

570. කතමො තසමිං සමයෙ විතතසොසකඟ්ගතා හොනි?

යා තසමිං සමයෙ විතතසොසකිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවිකේධො අවිසාහට්ඨානසතා සමථො සමාධිනිද්ධං සමාධිබලං—අයං නසමිං සමයෙ විතතසොසකඟ්ගතා හොනි.

571. කතමං තසමිං සමයෙ විරිසිනිද්ධං හොනි?

යො තසමිං සමයෙ චේතසිකො විරියාරචේතා නිකක්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උසොහො උසොසොලති එමො සිති අසිවිල-පරක්කමනා අතිකම්මනාජනා අතිකම්මනාධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො විරියං විරිසිනිද්ධං විරියබලං—ඉදං තසමිං සමයෙ විරිසිනිද්ධං හොනි.

572. කතමං තසමිං සමයෙ සමාධිනිද්ධං හොනි?

යා නසමිං සමයෙ විතතසොසකිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවිකේධො අවිසාහට්ඨානසතා සමථො සමාධිනිද්ධං සමාධිබලං—ඉදං තසමිං සමයෙ සමාධිනිද්ධං හොනි—පෙ— යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාසනා.

තසමිං බො පන සමයෙ වතනාරො බක්ඛා හොනති, ද්වයතනානි හොනති, ද්වෙ ධාතුයො හොනති, තයො ආහාරා හොනති, පඤ්චනිද්ධානි හොනති, එකො එසොසා හොනි—පෙ—එකා මනෝවිඤ්ඤාණධාතු හොනි, එකා ධම්මායතනං හොනි, එකා ධම්මධාතු හොනි—යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාසනා —පෙ—

573. කතමො තසමිං සමයෙ සංකාරකකිකො හොනි?

එසොසා චේතනා විතකේශනා විචාරො පීති විතතසොසකඟ්ගතා විරිසිනිද්ධං සමාධිනිද්ධං ජිවිතිනිද්ධං—යෙ වා පන නසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්ච සමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා—යපෙතා වෙදනාකකිකං, යපෙතා සංඝඤ්ඤාකකිකං යපෙතා විඤ්ඤාණකකිකං—අයං තසමිං සමයෙ සංකාරකකිකො හොනි—පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාසනා.

කිසියා මනෝවිඤ්ඤාණධාතු සොමනස්සග්ගන විතතං.

574. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ මනෝවිඤ්ඤාණධාතු උප්පන්නා ගොති කිරියා නෙව කුසලා නාකුසලා න ච කම්මවිපාකා උපෙකනාසගගතා රූපාරම්භා වා —පෙ— ධම්මාරම්භා වා—යං යං වා පනාරබ්භ - නස්මිං සමයෙ ඵසො ගොති වෙදනා ගොති. සඤ්ඤා ගොති, වේතනා ගොති, විතතං ගොති, විතකෙකා ගොති, විචාරො ගොති, උපෙකනා ගොති, විතතසොකගගතා ගොති, චිරිඤ්ඤියං ගොති, සමාඤ්ඤියං ගොති, චිතින්ද්‍රියං ගොති, උපෙකඤ්ඤියං ගොති, ජිවිතින්ද්‍රියං ගොති යෙ වා පන නස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අපි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා — ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා --පෙ-- නස්මිං බො පන සමයෙ වතතාරො බිඤ්ඤා ගොති ද්වයාකතා ගොති, ද්වෙ ධාතුයො ගොති, නයො ආහාරා ගොති පඤ්ඤාපි ගොති, එකො ඵසො ගොති, --පෙ - එකා මනෝ විඤ්ඤාණධාතු ගොති, එකං ධම්මායතනං ගොති, එකා ධම්මධාතු ගොති. යෙ වා පන නස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අපි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා-- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා —පෙ—

575. කතමො නස්මිං සමයෙ සංඛාරකතකො ගොති?

ඵසො වේතනා විතකෙකා විචාරො විතතසොකගගතා චිරිඤ්ඤියං සමාඤ්ඤියං ජිවිතින්ද්‍රියං— යෙ වා පන නස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අපි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා යපෙභි වෙදනාකතකො, යපෙභි සඤ්ඤාකතකො, යපෙභි විඤ්ඤාණකතකො— අයං නස්මිං සමයෙ සංඛාරකතකො ගොති —පෙ-- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

කිදියා මනෝවිඤ්ඤාණධාතු උපෙකනාසගගත විතතං

576. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

යස්මිං සමයෙ මනෝවිඤ්ඤාණධාතු උප්පන්නා ගොති කිරියා නෙව කුසලා නාකුසලා න ච කම්මවිපාකා සොමනස්සසගගතා ඤ්ඤාසම්පයුත්තා—පෙ—සොමනස්ස සගගතා ඤ්ඤාසම්පයුත්තා සංඛාරොත —පෙ—සොමනස්සසගගතා ඤ්ඤාසම්පයුත්තා —පෙ— සොමනස්සසගගතා ඤ්ඤාසම්පයුත්තා සංඛාරොත —පෙ— උපෙකනාසගගතා ඤ්ඤාසම්පයුත්තා —පෙ— උපෙකනාසගගතා ඤ්ඤාසම්පයුත්තා සංඛාරොත —පෙ— උපෙකනාසගගතා ඤ්ඤාසම්පයුත්තා --පෙ-- උපෙකනාසගගතා ඤ්ඤාසම්පයුත්තා සංඛාරොත රූපාරම්භා වා --පෙ - ධම්මාරම්භා වා—යං යං වා පනාරබ්භ-නස්මිං සමයෙ ඵසො ගොති--පෙ--අවිකේතපො ගොති --පෙ - ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා- පෙ- අද්‍රෝහො අව්‍යාකත මූලං --පෙ-- අද්‍රෝහො අව්‍යාකත මූලං --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

කාමච්චර කිදියා

577. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

සස්මිං සමයෙ රූපාවචරං කාමං භාවෙති කිරියං නෙව කුසලං

තාකුසලං න ච සමමට්ඨානං දිට්ඨිමිත්තමිත්තාරං විච්ඡේදව නාමෙති
—පෙ— පස්මිත්තානං උපසම්පජ්ජි විහරති පස්මිත්තානං—නාමෙති සමයෙ
පස්සො හොති—පෙ—අවිකේතපො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා අවසානානා.

578. කතමෙ ධම්මා අවසානානා?

යස්මිං සමයෙ අරුපාවචරං ක්කානං භාවෙනි නිරියං නෙව කුසලං
තා කුසලං න ච සමමට්ඨානං දිට්ඨිමිත්තමිත්තාරං විහරති විචාරානං
චුපසමා --පෙ-- දුනිත්තානං --පෙ-- තනිත්තානං --පෙ--
චතුත්තානං --පෙ--පස්මිත්තානං--පෙ--පස්මිත්තානං උපසම්පජ්ජි
විහරති පස්මිත්තානං— නාමෙති සමයෙ පස්සො හොති -- පෙ—
අවිකේතපො හොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා අවසානානා.

අරුපාවචර කිසියා

579. කතමෙ ධම්මා අවසානානා?

යස්මිං සමයෙ අරුපාවචරං ක්කානං භාවෙනි නිරියං නෙව කුසලං
තා කුසලං න ච සමමට්ඨානං දිට්ඨිමිත්තමිත්තාරං සබ්බසො රූපසංඝාතො
සමනික්කමි පටිසංඝාතො අත්ථගමා තානාත්තසංඝාතො අත්තසංඝාතො
ආකාසාත්තසංඝාතො සංඝාතො සංඝාතො සංඝාතො සංඝාතො සංඝාතො
—පෙ— චතුත්තානං උපසම්පජ්ජි විහරති— නාමෙති සමයෙ පස්සො හොති -- පෙ—
අවිකේතපො හොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා අවසානානා.

580. කතමෙ ධම්මා අවසානානා?

යස්මිං සමයෙ අරුපාවචරං ක්කානං භාවෙනි නිරියං නෙව කුසලං තා
කුසලං න ච සමමට්ඨානං දිට්ඨිමිත්තමිත්තාරං සබ්බසො ආකාසාත්තසංඝාතො
සමනික්කමි විසංඝාතො සංඝාතො සංඝාතො සංඝාතො සංඝාතො
—පෙ— චතුත්තානං උපසම්පජ්ජි විහරති— නාමෙති සමයෙ පස්සො
හොති --පෙ-- අවිකේතපො හොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා අවසානානා.

581. කතමෙ ධම්මා අවසානානා?

යස්මිං සමයෙ අරුපාවචරං ක්කානං භාවෙනි නිරියං නෙව කුසලං
තා කුසලං න ච සමමට්ඨානං දිට්ඨිමිත්තමිත්තාරං සබ්බසො විසංඝාතො
සමනික්කමි ආකාසාත්තසංඝාතො සංඝාතො සංඝාතො සංඝාතො
පටිසංඝාතො පටිසංඝාතො --පෙ-- චතුත්තානං උපසම්පජ්ජි විහරති— නාමෙති
සමයෙ පස්සො හොති --පෙ-- අවිකේතපො හොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා අවසානානා.

582. කතමෙ ධම්මා අවසානානා?

යස්මිං සමයෙ අරුපාවචරං ක්කානං භාවෙනි නිරියං නෙව කුසලං තා
කුසලං න ච සමමට්ඨානං දිට්ඨිමිත්තමිත්තාරං සබ්බසො ආකාසාත්තසංඝාතො
සමනික්කමි නෙව සංඝාතො සංඝාතො සංඝාතො සංඝාතො සංඝාතො
සංඝාතො පටිසංඝාතො පටිසංඝාතො --පෙ-- චතුත්තානං උපසම්පජ්ජි
විහරති— නාමෙති සමයෙ පස්සො හොති -- පෙ— අවිකේතපො
හොති -- පෙ— ඉමෙ ධම්මා අවසානානා. —පෙ-- අවිකේතපො
හොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා අවසානානා.

අරුපාවචර කිසියා

විතතූපපාදකණ්ඩං නිට්ඨිතං

583. කතමෙ ධම්මා අවසානතා?

කුසලා කුසලානං ධම්මානං විපාකා කාමාවචරං රූපාවචරං අරූපා-
වචරං අපරියාපනාං වෙදනාකකිකේ සංකෘතකිකේ සංකාරකකිකේ
විඤ්ඤාණකිකේ - යෙ ච ධම්මා කිරියා නෙව කුසලා නාකුසලා න ච
කම්මවිපාකා. සබ්බස්සෙව රූපං අසබ්බතා ච ධාතු-ඉමෙ ධම්මා අවසානතා.

584. තත් කතමං සබ්බං රූපං?

වතනාරො ච මහාභූතා චතුර්නස්සෙව මහාභූතානං උපාදයරූපං -
ඉදං වුවචි සබ්බං රූපං.

සබ්බං රූපං න හෙතු අහෙතුකං හෙතුවිප්පසුතනං සප්පචයං
සබ්බතං රූපං* ලොකීයං සාසවං සංකෘතූප්පතිකං ගණ්ඨකීයං ඔක්කතීයං
යොගනීයං නිවරණීයං පරාමධිං උපාදනීයං සංකිලෙසිකං අවසානතං
අනාරම්භං අවේනසිකං විතතවිප්පසුතනං නෙව විපාක න විපාක
ධම්ම ධම්මං අසංකිලිතං සංකිලිතං න සමිහකකසම්චාරං න අමිහකක
මචාරමතනං අමිහකක අමිචාරං න පීතිසහගතං න සුඛසහගතං න
උපෙකනාසහගතං නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පභාවබ්බං නෙව දස්ස
නෙන න භාවනාය පභාවබ්බහෙතුකං නෙව ආවයගාමි න අපවයගාමි
නෙව සෙකනිං නාසෙකනිං පරිත්තං කාමාවචරං න රූපාවචරං න අරූපා-
වචරං අපරියාපනාං නො අපරියාපනං අනිගතං අනිගතානිකං උප්පනං
ඡති විඤ්ඤාණෙති විඤ්ඤායං අනිච්චං ජරාතිභූතං - එවං එකවිධෙන
රූපසංඛතො.

එ ක කං.

585. දුට්ඨෙන රූපසංඛතො:-

අත්ති රූපං උපාදා, අත්තිරූපං නො උපාදා; අත්ති රූපං උපාදිනං,
අත්ති රූපං අනුපාදිතං; අත්ති රූපං උපාදිනනුපාදනීයං, අත්ති රූපං
අනුපාදිනනු පාදනීයං; අත්තිරූපං සතිදස්සනං, අත්ති රූපං අතිදස්සනං;
අත්තිරූපං සප්පට්ඨං, අත්ති රූපං අප්පට්ඨං; අත්ති රූපං ඉන්ද්‍රියං, අත්ති
රූපං න ඉන්ද්‍රියං; අත්ති රූපං මහාභූතං, අත්ති රූපං න මහාභූතං; අත්ති
රූපං විඤ්ඤානි, අත්ති රූපං න විඤ්ඤානි; අත්ති රූපං විතතසමුට්ඨානං,
අත්ති රූපං න විතතසමුට්ඨානං; අත්ති රූපං විතතසහභූ, අත්ති රූපං
න විතතසහභූ; අත්ති රූපං විතතානුපරිවතති, අත්ති රූපං න විතතානු
පරිවතති; අත්ති රූපං අඤ්ඤානිකං, අත්ති රූපං බාහිරං; අත්ති රූපං
ඔමාරකං, අත්ති රූපං සුමුමිං; අත්ති රූපං දුරෙ, අත්ති රූපං සන්තතෙ;
අත්ති රූපං චක්ඛුසම්පස්සාය වජ්ඣ, අත්ති රූපං චක්ඛුසම්පස්සාය න වජ්ඣ;
අත්තිරූපං චක්ඛුසම්පස්සාය වෙදනාය - පෙ - සංකෘතාය - පෙ - වෙන-
නාය - පෙ - චක්ඛුසංකෘතාය වජ්ඣ.

අත්ති රූපං චක්ඛුසංකෘතාය න වජ්ඣ; අත්ති රූපං සොහසම්ප-
ස්සාය - පෙ - සානසම්පස්සාය - පෙ - ජිට්ඨාසම්පස්සාය - පෙ -

* රූපීයං - ඉ.

අත්ති රූපං රූපස්ස න ජරතා; අත්ති රූපං රූපස්ස අනිච්චතා, අත්ති රූපං රූපස්ස න අනිච්චතා; අත්ති රූපං කබලිකාරො ආහාරො, අත්ති රූපං න කබලිකාරො ආහාරො; එවං දුච්ඛෙන රූපසංගතො.

දුකං

586 නිව්ඛෙන රූප සංගතො:—

යං තං රූපං අජ්ඣතතිකං තං උපාදි, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ති උපාදි, අත්ති තො උපාදි; යං තං රූපං අජ්ඣතතිකං තං උපාදිනං, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ති උපාදිනං, අත්ති අනුපාදිනං; යං තං රූපං අජ්ඣතතිකං තං උපාදිනානුපාදිනිකං, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ති උපාදිනානු පාදිනිකං, අත්ති අනුපාදිනානු පාදිනිකං; යං තං රූපං අජ්ඣතතිකං තං අනිදස්සනං, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ති සනිදස්සනං, අත්ති අනිදස්සනං; යං තං රූපං අජ්ඣතතිකං තං සප්පට්ඨං, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ති සප්පට්ඨං, අත්ති අප්පට්ඨං; යං තං රූපං අජ්ඣතතිකං තං ඉන්ද්‍රියං, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ති ඉන්ද්‍රියං, අත්ති න ඉන්ද්‍රියං; යං තං රූපං අජ්ඣතතිකං තං මහාභූතං, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ති මහාභූතං, අත්ති න මහාභූතං; යං තං රූපං අජ්ඣතතිකං තං න විඤ්ඤාතී, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ති විඤ්ඤාතී, අත්ති න විඤ්ඤාතී; යං තං රූපං අජ්ඣතතිකං තං න චිත්තසම්මුට්ඨානං, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ති චිත්තසම්මුට්ඨානං, අත්ති න චිත්තසම්මුට්ඨානං; යං තං රූපං අජ්ඣතතිකං තං න චිත්තසංගතං, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ති චිත්තසංගතං; යං තං රූපං අජ්ඣතතිකං තං න චිත්තානුපරිවතී, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ති චිත්තානුපරිවතී, අත්ති න චිත්තානුපරිවතී; යං තං රූපං අජ්ඣතතිකං තං ඔලාරිකං, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ති ඔලාරිකං, අත්ති සුමුමං; යං තං රූපං අජ්ඣතතිකං තං සන්තකෙ, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ති දුරෙ, අත්ති සන්තකෙ; යං තං රූපං බාහිරං තං චක්ඛු සම්මස්සස්ස න චක්ඛු, යං තං රූපං අජ්ඣතතිකං තං අත්ති චක්ඛුසම්මස්සස්ස චක්ඛු, අත්ති චක්ඛුසම්මස්සස්ස න චක්ඛු.

යං තං රූපං බාහිරං තං චක්ඛුසම්මස්සස්ස වේදනාය —පෙ— සඤ්ඤාය—පෙ — වේදනාය — පෙ—චක්ඛුචිඤ්ඤාණස්ස න චක්ඛු, යං තං රූපං අජ්ඣතතිකං තං අත්ති චක්ඛුචිඤ්ඤාණස්ස චක්ඛු; අත්ති චක්ඛුචිඤ්ඤාණස්ස න චක්ඛු; යං තං රූපං බාහිරං තං සොභසම්මස්සස්ස—පෙ—ඝාත-සම්මස්සස්ස—පෙ—ජීවිතා සම්මස්සස්ස —පෙ— භායසම්මස්සස්ස න චක්ඛු; යං තං රූපං අජ්ඣතතිකං තං අත්ති භාය සම්මස්සස්ස චක්ඛු, අත්ති භාය-සම්මස්සස්ස න චක්ඛු; යං තං රූපං බාහිරං තං භායසම්මස්සස්ස වේදනාය යං තං රූපං —පෙ— සඤ්ඤාය—පෙ— වේදනාය —පෙ— භායචිඤ්ඤාණස්ස න චක්ඛු, යං තං රූපං අජ්ඣතතිකං තං අත්ති භායචිඤ්ඤාණස්ස චක්ඛු, අත්ති භාය-චිඤ්ඤාණස්ස න චක්ඛු; යං තං රූපං අජ්ඣතතිකං තං චක්ඛු—

සමථස්සස්ස තාරමමණං; යං නං රූපං බාහිරං නං අත්ථි චක්ඛුසමථස්සස්ස ආරමමණං, අත්ථි චක්ඛුසමථස්සස්ස තාරමමණං; යං නං රූපං අජ්ඣත්තිනං — පෙ — චක්ඛුච්ඡිකුණස්ස තාරමමණං; යං නං රූපං බාහිරං නං අත්ථි චක්ඛුච්ඡිකුණස්ස ආරමමණං, අත්ථි චක්ඛුච්ඡිකුණස්ස තාරමමණං; යං නං රූපං අජ්ඣත්තිනං නං සොතසමථස්සස්ස — පෙ — සාතසමථස්සස්ස — පෙ — ජිව්හාසමථස්සස්ස — පෙ — නායසමථස්සස්ස තාරමමණං, යං නං රූපං බාහිරං නං අත්ථි නායසමථස්සස්ස ආරමමණං, අත්ථි නායසමථස්සස්ස තාරමමණං; යං නං රූපං අජ්ඣත්තිනං නං නායසමථස්සස්ස චෙදනාය — පෙ — සක්ඛස්ස — පෙ — වෙතනාය — පෙ — නායච්ඡිකුණස්ස තාරමමණං, යං නං රූපං බාහිරං නං අත්ථි නායච්ඡිකුණස්ස ආරමමණං, අත්ථි නායච්ඡිකුණස්ස තාරමමණං.

යං නං රූපං බාහිරං නං න චක්ඛායනනං, යං නං රූපං අජ්ඣත්තිනං නං අත්ථි චක්ඛායනනං, අත්ථි න චක්ඛායනනං; යං නං රූපං බාහිරං නං න සොතායනනං, යං නං රූපං අජ්ඣත්තිනං නං අත්ථි සොතායනනං; යං නං රූපං බාහිරං නං න සාතායනනං — පෙ — න ජිව්හායනනං — පෙ — න නායායනනං, යං නං රූපං අජ්ඣත්තිනං නං අත්ථි නායායනනං, අත්ථි න නායායනනං යං නං රූපං අජ්ඣත්තිනං නං න රූපායනනං, යං නං රූපං බාහිරං නං අත්ථි රූපායනනං, අත්ථි න රූපායනනං; යං නං රූපං අජ්ඣත්තිනං නං න සද්දායනනං — පෙ — න ගඤ්ඤායනනං — පෙ — න රසායනනං — පෙ — න ථොට්ඨබ්බායනනං යං නං රූපං බාහිරං නං අත්ථි ථොට්ඨබ්බායනනං, අත්ථි න ථොට්ඨබ්බායනනං; යං නං රූපං බාහිරං නං අත්ථි ථොට්ඨබ්බායනනං; අත්ථි න ථොට්ඨබ්බායනනං; යං නං රූපං බාහිරං නං න චක්ඛුධාතු, යං නං රූපං අජ්ඣත්තිනං නං අත්ථි චක්ඛුධාතු; අත්ථි න චක්ඛුධාතු; යං නං රූපං බාහිරං නං න සොතධාතු — පෙ — න සාතධාතු — පෙ — න ජිව්හා ධාතු — පෙ — න නායධාතු; යං නං රූපං අජ්ඣත්තිනං නං අත්ථි නායධාතු, අත්ථි න නායධාතු; යං නං රූපං අජ්ඣත්තිනං නං න රූපධාතු, යං නං රූපං බාහිරං නං අත්ථි රූපධාතු, අත්ථි න රූපධාතු; යං නං රූපං අජ්ඣත්තිනං නං න සද්දධාතු — පෙ — න ගඤ්ඤධාතු — පෙ — න රසධාතු — පෙ — න ථොට්ඨබ්බධාතු, යං නං රූපං බාහිරං නං අත්ථි ථොට්ඨබ්බධාතු, අත්ථි න ථොට්ඨබ්බධාතු;

යං නං රූපං බාහිරං නං න චක්ඛුඤ්ඤාය, යං නං රූපං අජ්ඣත්තිනං නං අත්ථි චක්ඛුඤ්ඤාය, අත්ථි න චක්ඛුඤ්ඤාය; යං නං රූපං බාහිරං නං න සොතිඤ්ඤාය — පෙ — න සාතිඤ්ඤාය — පෙ — න ජිව්හිඤ්ඤාය — පෙ — න නායිඤ්ඤාය; යං නං රූපං අජ්ඣත්තිනං නං අත්ථි නායිඤ්ඤාය, අත්ථි න නායිඤ්ඤාය, යං නං රූපං අජ්ඣත්තිනං නං න ඉත්ථිඤ්ඤාය, යං නං රූපං බාහිරං නං අත්ථි ඉත්ථිඤ්ඤාය, අත්ථි න ඉත්ථිඤ්ඤාය, යං නං රූපං අජ්ඣත්තිනං නං න පුරිසිඤ්ඤාය; යං නං රූපං බාහිරං නං අත්ථි පුරිසි-

ක්‍රියාං අත්ති න ප්‍රතිසිද්ධියං, යං නං රූපං අර්ථකතනිකං නං න ජීවිති-
ක්‍රියාං, යං නං රූපං බාහිරං නං අත්ති ජීවිතික්‍රියාං අත්ති න ජීවිතික්‍රියාං,
යං නං රූපං අර්ථකතනිකං නං න කායවිඤ්ඤානි; යං නං රූපං බාහිරං
නං අත්ති කායවිඤ්ඤානි අත්ති න කායවිඤ්ඤානි; යං නං රූපං අර්ථක-
තනිකං නං න චිත්තිඤ්ඤානි, යං නං රූපං බාහිරං නං අත්ති චිත්තිඤ්ඤා-
නි අත්ති න චිත්තිඤ්ඤානි— යං නං රූපං අර්ථකතනිකං නං න ආකාශ-
ධාතු යං නං රූපං බාහිරං නං අත්ති ආකාශධාතු අත්ති න ආකාශධාතු;

යං නං රූපං අර්ථකතනිකං නං න ආපොධාතු, යං නං රූපං
බාහිරං නං අත්ති ආපොධාතු, අත්ති න ආපොධාතු, යං නං රූපං අර්ථක-
තනිකං නං රූපස්ස න උග්‍රහා, යං නං රූපං බාහිරං නං අත්ති රූපස්ස
උග්‍රහා අත්ති රූපස්ස න උග්‍රහා; යං නං රූපං අර්ථකතනිකං නං රූපස්ස
න මුද්‍රහා, යං නං රූපං බාහිරං නං අත්ති රූපස්ස මුද්‍රහා, අත්ති රූපස්ස
න මුද්‍රහා, යං නං රූපං අර්ථකතනිකං නං රූපස්ස න කම්මඤ්ඤානා,
යං නං රූපං බාහිරං නං අත්ති රූපස්ස කම්මඤ්ඤානා, අත්ති රූපස්ස
න කම්මඤ්ඤානා, යං නං රූපං අර්ථකතනිකං නං රූපස්ස න උපච්ඡෙදා,
යං නං රූපං බාහිරං නං අත්ති රූපස්ස උපච්ඡෙදා, අත්ති රූපස්ස න
උපච්ඡෙදා; යං නං රූපං අර්ථකතනිකං නං රූපස්ස න සන්තති, යං නං
රූපං බාහිරං නං අත්ති රූපස්ස සන්තති, අත්ති රූපස්ස න සන්තති;
යං නං රූපං අර්ථකතනිකං නං රූපස්ස න ජරතා, යං නං රූපං බාහිරං
නං අත්ති රූපස්ස ජරතා අත්ති රූපස්ස න ජරතා; යං නං රූපං අර්ථකතනි-
කං නං රූපස්ස න අනිච්ඡතා, යං නං රූපං බාහිරං නං අත්ති රූපස්ස
අනිච්ඡතා, අත්ති රූපස්ස න අනිච්ඡතා; යං නං රූපං අර්ථකතනිකං නං
න කබලිකාරො ආහාරො, යං නං රූපං බාහිරං නං අත්ති කබලිකාරො
ආහාරො, අත්ති න කබලිකාරො ආහාරො— එවං නිව්ඛෙත රූපසංඛතො.

ති කං

587. චතුර්ඛිධෙත රූපසංඛතො:-

යං නං රූපං උපාදා නං අත්ති උපාදිනං අත්ති අනුපාදිනං; යං
නං රූපං කො උපාදා නං අත්ති උපාදිනං අත්ති අනුපාදිනං; යං
නං රූපං උපාදා නං අත්ති උපාදිනනුපාදිනියං, අත්ති අනුපාදිනනු-
පාදිනියං; යං නං රූපං කො උපාදා නං අත්ති උපාදිනනුපාදිනියං අත්ති
අනුපාදිනනුපාදිනියං; යං නං රූපං උපාදා නං අත්ති සප්පට්ඨං අත්ති
අප්පට්ඨං; යං නං රූපං කො උපාදා නං අත්ති සප්පට්ඨං අත්ති අප්පට්ඨං;
යං නං රූපං උපාදා නං අත්ති ඔළාරිකං අත්ති සුමුමිං; යං නං රූපං
කො උපාදා නං අත්ති ඔළාරිකං අත්ති සුමුමිං; යං නං රූපං උපාදා නං
අත්ති දුරෙ, අත්ති සන්තතියං, යං නං රූපං කො උපාදා නං අත්ති දුරෙ,
අත්ති සන්තතියං.

යං නං රූපං උපාදිනං නං අත්ති සතිදස්සනං අත්ති අතිදස්සනං, යං
නං රූපං අනුපාදිනං නං අත්ති සතිදස්සනං අත්ති අතිදස්සනං; යං නං

රූපං උපාදින්නා නං අත්ථි සප්පට්ඨං, අත්ථි අප්පට්ඨං, යං නං රූපං අනුපාදින්නා නං අත්ථි සප්පට්ඨං, අත්ථි අප්පට්ඨං; යං නං රූපං උපාදින්නා නං අත්ථි මහාභූතං අත්ථි න මහාභූතං; යං නං රූපං අනුපාදින්නා නං අත්ථි මහාභූතං අත්ථි න මහාභූතං; යං නං රූපං උපාදින්නා නං අත්ථි ඔලාරිකං අත්ථි සුඛමං; යං නං රූපං අනුපාදින්නා නං අත්ථි ඔලාරිකං අත්ථි සුඛමං; යං නං රූපං 'උපාදින්නා නං අත්ථි දුරෙ අත්ථි සන්තිකෙ, යං නං රූපං අනුපාදින්නා නං අත්ථි දුරෙ අත්ථි සන්තිකෙ.

යං නං රූපං උපාදින්නාපාදතිසං නං අත්ථි සතිදස්සනං, අත්ථි අතිදස්සනං, යං නං රූපං අනුපාදින්නාපාදතිසං නං අත්ථි සතිදස්සනං අත්ථි අතිදස්සනං, යං නං රූපං උපාදින්නාපාදතිසං නං අත්ථි සප්පට්ඨං අත්ථි අප්පට්ඨං, යං නං රූපං අනුපාදින්නාපාදතිසං නං අත්ථි සප්පට්ඨං අත්ථි අප්පට්ඨං; යං නං රූපං උපාදින්නාපාදතිසං නං අත්ථි මහාභූතං අත්ථි න මහාභූතං; යං නං රූපං අනුපාදින්නාපාදතිසං නං අත්ථි මහාභූතං අත්ථි න මහාභූතං; යං නං රූපං උපාදින්නාපාදතිසං නං අත්ථි ඔලාරිකං අත්ථි සුඛමං, යං නං රූපං අනුපාදින්නාපාදතිසං නං අත්ථි ඔලාරිකං අත්ථි සුඛමං; යං නං රූපං උපාදින්නාපාදතිසං නං අත්ථි දුරෙ අත්ථි සන්තිකෙ, යං නං රූපං අනුපාදින්නාපාදතිසං නං අත්ථි දුරෙ අත්ථි සන්තිකෙ.

යං නං රූපං සප්පට්ඨං නං අත්ථි ඉන්ද්‍රියං අත්ථි න ඉන්ද්‍රියං, යං නං රූපං අප්පට්ඨං නං අත්ථි ඉන්ද්‍රියං අත්ථි න ඉන්ද්‍රියං; යං නං රූපං සප්පට්ඨං නං අත්ථි මහාභූතං අත්ථි න මහාභූතං, යං නං රූපං අප්පට්ඨං නං අත්ථි මහාභූතං අත්ථි න මහාභූතං; යං නං රූපං ඉන්ද්‍රියං නං අත්ථි ඔලාරිකං අත්ථි සුඛමං, යං නං රූපං න ඉන්ද්‍රියං නං අත්ථි ඔලාරිකං අත්ථි සුඛමං; යං නං රූපං ඉන්ද්‍රියං නං අත්ථි දුරෙ අත්ථි සන්තිකෙ; යං නං රූපං න ඉන්ද්‍රියං නං අත්ථි දුරෙ අත්ථි සන්තිකෙ. යං නං රූපං මහාභූතං නං අත්ථි ඔලාරිකං අත්ථි සුඛමං, යං නං රූපං න මහාභූතං නං අත්ථි ඔලාරිකං අත්ථි සුඛමං; යං නං රූපං මහාභූතං නං අත්ථි දුරෙ අත්ථි සන්තිකෙ, යං නං රූපං න මහාභූතං අත්ථි දුරෙ අත්ථි සන්තිකෙ; දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං රූපං— එවං චතුර්විධෙන රූපසංඛගතො.

චතුර්විධං.

588. පඤ්චවිධෙන රූපසංඛගතො:-

පසඳිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු, යං ච රූපං උපාදින්නං එවං පඤ්චවිධෙන රූපසංඛගතො.

පඤ්චධං.

589. ඡබ්බිධෙන රූපසංඛගතො:-

මකඛුච්ඤෙඤ්ඤායං රූපං, සොනච්ඤෙඤ්ඤායං රූපං, කානච්ඤෙඤ්ඤායං රූපං, ජිව්හාච්ඤෙඤ්ඤායං රූපං, කායච්ඤෙඤ්ඤායං රූපං, මනෝච්ඤෙඤ්ඤායං රූපං— එවං ඡබ්බිධෙන රූපසංඛගතො.

ඡබ්බං.

590. සත්තවිධෙන රූපසමයනො:-

චක්ඛුවිඤ්ඤායං රූපං, සොභවිඤ්ඤායං රූපං, ඝාතවිඤ්ඤායං රූපං, ජ්වහාවිඤ්ඤායං රූපං, භායවිඤ්ඤායං රූපං, මනෝධාතුවිඤ්ඤායං රූපං, මනෝවිඤ්ඤාණධාතුවිඤ්ඤායං රූපං—එවං සත්තවිධෙන රූපසමයනො.

සේනකං.

591. අට්ඨවිධෙන රූපසමයනො:-

චක්ඛුසුඤ්ඤායං රූපං, සොභවිඤ්ඤායං රූපං, ඝාතවිඤ්ඤායං රූපං, ජ්වහාවිඤ්ඤායං රූපං, භායවිඤ්ඤායං රූපං, අප්පි සුඛසම්ප්පයං අප්පි දුක්ඛසම්ප්පයං, මනෝධාතුවිඤ්ඤායං රූපං, මනෝවිඤ්ඤාණධාතුවිඤ්ඤායං රූපං—එවං අට්ඨවිධෙන රූපසමයනො.

අට්ඨකං.

592. නවවිධෙන රූපසමයනො:-

චක්ඛුසුඤ්ඤායං, සොභිසුඤ්ඤායං, ඝාතිසුඤ්ඤායං, ජ්වහිසුඤ්ඤායං, භායිසුඤ්ඤායං, ඉතිසුඤ්ඤායං, පුරිසිසුඤ්ඤායං, ජ්විතිසුඤ්ඤායං, යඤ්ච රූපං න ඉතිසුඤ්ඤායං—එවං නවවිධෙන රූපසමයනො.

නවකං.

593. දසවිධෙන රූපසමයනො:-

චක්ඛුසුඤ්ඤායං, සොභිසුඤ්ඤායං, ඝාතිසුඤ්ඤායං, ජ්වහිසුඤ්ඤායං, භායිසුඤ්ඤායං, ඉතිසුඤ්ඤායං, පුරිසිසුඤ්ඤායං, ජ්විතිසුඤ්ඤායං, න ඉතිසුඤ්ඤායං රූපං අතී සප්පට්ඨං; අතී අප්පට්ඨං එවං දසවිධෙන රූපසමයනො.

දසකං.

594. එකාදසවිධෙන රූපසමයනො:-

චන්ද්‍රායනං, සොභායනං, ඝාතායනං, ජ්වහායනං, භායායනං, රූපායනං, සද්දායනං, ගන්ධායනං, රසායනං, ඵොට්ඨිබ්බායනං, යඤ්ච රූපං අනිදස්සනං අප්පට්ඨං ධම්මායනං පරියාපනං—එවං එකාදසවිධෙන රූපසමයනො.

එකාදසකං.

චක්ඛුසුඤ්ඤායං?

චක්ඛුසුඤ්ඤායං.

595. සබ්බං රූපං න භෙදානුමේව, අනෙකානුමේව, භෙදානුමේව, සප්පට්ඨමේව, සබ්බානුමේව, රූපමේව, ලොකිකමේව, සංසාරමේව, ඉක්ඛානුමේව, ගන්ධකමේව, භික්ෂුකමේව, යොගිකමේව, නිවර්ණකමේව, පරාමිතිකමේව, උපාදානකමේව, සංකල්පකමේව, අවසානකමේව.

මෙව, අතාරමච්ඡමෙව, අවේනසිනමෙව, විතනවිපජ්ජනනමෙව, තෙව විපාකාන විපාකා බමම බමමමෙව, අසසිකිලිට්ඨ සසිකිලෙසිනමෙව, න සවිතකකසවිචාරමෙව, න අවිතකක විචාර මිත්තමෙව, අවිතකක අවිචාරමෙව, න පීති සහගතමෙව, න සුඛසහගතමෙව, න උපෙකනිසහගතමෙව, තෙව දසසතෙත න භාවනාය පභානබ්බමෙව, තෙව දසසතෙත න භාවනාය පභානබ්බහෙතුකමෙව, තෙව ආවයගාමී න අපවයගාමීමෙව, තෙව සෙකකි නාසෙකකමෙව, පරිත්තමෙව, කාමාවචරමෙව, න රූපාවචරමෙව, න අරූපාවචරමෙව, පරියාපන්නමෙව, නො අපරියාපන්නමෙව, අනිසත්තමෙව, අනිසත්තකමෙව, උපන්නං ඡිහිවිඤ්ඤාණෙහි විඤ්ඤායමෙව. අනිච්චමෙව, ජරාතිභ්‍යමෙව—එවං එකවිධෙන රූප සබ්බකො

එකක නිද්දෙසො.

596. කතමං නං රූපං උපාද්‍ය?

චක්ඛායතනං, සොතායතනං, ඝාතායතනං, ජිහ්වායතනං, කායායතනං, රූපායතනං සද්දයතනං, ගන්ධායතනං, රසායතනං, ඉණ්ධිඤ්ඤං, පුරිඝිඤ්ඤං, ජිව්හිඤ්ඤං, කායවිඤ්ඤානි, වචිවිඤ්ඤානි, ආකාසධාතු, රූපස්ස ලහුතා, රූපස්ස මුදුතා, රූපස්ස කම්මඤ්ඤානා, රූපස්ස උපවයො, රූපස්ස සත්තනි, රූපස්ස ජරතා, රූපස්ස අතිච්චතා, කබලීකාරො ආහාරො.

597. කතමං නං රූපං චක්ඛායතනං?

යං චක්ඛු චතුන්නං මහාභුතානං උපාදය පසාදෙ අත්තනාවපරියාපනො අනිදස්සනො සප්පට්ඨො—යෙන චක්ඛුතා අනිදස්සනෙන සප්පට්ඨෙන රූපං සනිදස්සනං සප්පට්ඨං පසිති වා පස්සති වා පසිසිස්සති වා පස්සෙ වා, චක්ඛුමෙපනං චක්ඛායතනමෙපනං චක්ඛුධාතුපෙසා චක්ඛුඤ්ඤාමෙපනං ලොකොපෙසො ආරාපෙසා සමුද්දෙපෙසො පණ්ඩරමෙපනං බෙත්තමෙපනං වජ්ජමෙපනං තෙත්තමෙපනං කඤ්ඤමෙපනං ඔරිමං තීරමෙපනං සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො—ඉදං නං රූපං චක්ඛායතනං.

598. කතමං නං රූපං චක්ඛායතනං?

යං චක්ඛු චතුන්නං මහාභුතානං උපාදය පසාදෙ අත්තනාවපරියාපනො අනිදස්සනො සප්පට්ඨො—යෙන චක්ඛුමති අනිදස්සනමති සප්පට්ඨමති රූපං සනිදස්සනං සප්පට්ඨං පටිගඤ්ඤි වා පටිගඤ්ඤති වා පටිගඤ්ඤිස්සති වා පටිගඤ්ඤෙ වා, චක්ඛුමෙපනං චක්ඛායතනමෙපනං චක්ඛුධාතුපෙසා චක්ඛුඤ්ඤාමෙපනං ලොකොපෙසො ආරාපෙසා සමුද්දෙපෙසො පණ්ඩරමෙපනං බෙත්තමෙපනං වජ්ජමෙපනං තෙත්තමෙපනං කඤ්ඤමෙපනං ඔරිමං තීරමෙපනං සුඤ්ඤා ගාමො පෙසො—ඉදං නං රූපං චක්ඛායතනං.

599. කතමං නං රූපං චක්ඛායතනං?

යං චක්ඛු චතුන්නං මහාභුතානං උපාදය පසාදෙ අත්තනාවපරියාපනො අනිදස්සනො සප්පට්ඨො—යං චක්ඛු අනිදස්සනං සප්පට්ඨං

රූපමි සනිදස්සනමි සප්පරිසමි පටිගඤ්ඤි වා පටිගඤ්ඤති වා පටි-
ගඤ්ඤස්සති වා පටිගඤ්ඤෙ වා— චක්ඛුමෙපනං චක්ඛායතනමෙපනං
චක්ඛුධාතුපෙසා චක්ඛුඤ්ඤමෙපනං ලොකොපෙසො ද්වාරාපෙසා සමුද්දෙ-
පෙසො පණ්ඩරමෙපනං බෙහතමෙපනං චක්ඛුමෙපනං තෙතනමෙපනං
නායනමෙපනං ඔරිමං තිරමෙපනං සුඤ්ඤෙ ගාමොපෙසො—ඉදං නං රූපං
චක්ඛායතනං.

600. කතමං නං රූපං චක්ඛායතනං?

යං චක්ඛු චතුතනං මහාභුතානං උපාදය පසාදෙ අතනභාව-
පරියාපනො අනිදස්සනො සප්පරිසො—යං චක්ඛුං නිස්සාය රූපං ආරබ්භ
චක්ඛුසමිපස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජස්සති වා උප්පජේ
වා—පෙ—යං චක්ඛුං නිස්සාය රූපං ආරබ්භ චක්ඛුසමිපස්සො වෙදනා
—පෙ—සඤ්ඤා—පෙ—වෙනනා—පෙ—චක්ඛු විඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා
උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජස්සති වා උප්පජේ වා—පෙ—යං චක්ඛුං
නිස්සාය රූපාරම්භෙ චක්ඛුසමිපස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා
උප්පජ්ජස්සති වා උප්පජේ වා—පෙ—යං චක්ඛුං නිස්සාය රූපාරම්භෙ
චක්ඛුසමිපස්සො වෙදනා—පෙ—සඤ්ඤා—පෙ—වෙනනා—පෙ—
චක්ඛු විඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජස්සති වා උප්පජේ
වා—චක්ඛුමෙපනං චක්ඛායතනමෙපනං චක්ඛුධාතුපෙසා චක්ඛුඤ්ඤ-
මෙපනං ලොකොපෙසො ද්වාරාපෙසා සමුද්දෙපෙසො පණ්ඩරමෙපනං
බෙහතමෙපනං චක්ඛුමෙපනං තෙතනමෙපනං නායනමෙපනං ඔරිමං තිර-
මෙපනං සුඤ්ඤෙ ගාමොපෙසො—ඉදං නං රූපං චක්ඛායතනං.

601. කතමං නං රූපං සොනායතනං?

යං සොනං චතුතනං මහාභුතානං උපාදය පසාදෙ අතනභාව-
පරියාපනො අනිදස්සනො සප්පරිසො—යෙන සොනෙන අනිදස්ස-
නෙන සප්පරිසෙන සද්දං අනිදස්සනං සප්පරිසං සුණ්ණි වා සුණ්ණති වා
සුණ්ණස්සති වා සුණ්ණෙ වා—සොනමෙපනං සොනායතනමෙපනං සොනධාතු
පෙසා සොනිඤ්ඤමෙපනං ලොකොපෙසො ද්වාරාපෙසා සමුද්දෙපෙසො—
පණ්ඩරමෙපනං බෙහතමෙපනං චක්ඛුමෙපනං ඔරිමං තිරමෙපනං සුඤ්ඤෙ
ගාමොපෙසො—ඉදං නං රූපං සොනායතනං.

602. කතමං නං රූපං සොනායතනං?

යං සොනං චතුතනං මහාභුතානං උපාදය පසාදෙ අතනභාව-
පරියාපනො අනිදස්සනො සප්පරිසො—යමි සොනමි අනිදස්සනමි
සප්පරිසමි සද්දෙ අනිදස්සනො සප්පරිසො පටිගඤ්ඤි වා පටිගඤ්ඤති
වා පටිගඤ්ඤස්සති වා පටිගඤ්ඤෙ වා—සොනමෙපනං සොනායතන-
මෙපනං සොනධාතුපෙසා සොනිඤ්ඤමෙපනං ලොකොපෙසො ද්වාරා-
පෙසා සමුද්දෙපෙසො පණ්ඩරමෙපනං බෙහතමෙපනං චක්ඛුමෙපනං ඔරිමං
තිරමෙපනං සුඤ්ඤෙ ගාමොපෙසො—ඉදං නං රූපං සොනායතනං.

603. කතමං නං රූපං සොනායතනං?

යං සොනං චතුතනං මහාභුතානං උපාදය පසාදෙ අතනභාව-
පරියාපනො අනිදස්සනො සප්පරිසො—යං සොනං අනිදස්සනං

සප්පට්ඨං සද්දමි අනිදස්සනමිති සප්පට්ඨමිති පටිගඤ්ඤාදි වා පටිගඤ්ඤානි වා පටිගඤ්ඤාදිස්සති වා පටිගඤ්ඤාදි වා—සොනමෙපනං සොනායනමෙපනං සොනධාතුපෙසං සොනිත්ථියමෙපනං ලොභොපෙසො ධාරාපෙසං සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරමෙපනං බෙතනමෙපනං වජ්ජමෙපනං ඔරිමං තීරමෙපනං සුඤ්ඤාදි ගාමොපෙසො—ඉදං නං රූපං සොනායනං.

604. කතමං නං රූපං සොනායනං?

යං සොනං චතුත්තං මහාභුතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාව පරිඤ්ඤාපනො අනිදස්සනො සප්පට්ඨො— යං සොනං නිස්සාය සද්දං ආරබ්භ සොන සමථස්සො උපපජ්ජි වා උපපජ්ජති වා උපපජ්ජස්සති වා උපපජ්ජෙති වා—පෙ— යං සොනං නිස්සාය සද්දං ආරබ්භ සොනසමථස්සජා වෙදනා—පෙ— සඤ්ඤා—පෙ— වෙතනා—පෙ— සොනවිඤ්ඤාණං උපපජ්ජි වා උපපජ්ජති වා උපපජ්ජස්සති වා උපපජ්ජෙති වා—පෙ— යං සොනං නිස්සාය සද්දරමමණො සොනසමථස්සො උපපජ්ජි වා උපපජ්ජති වා උපපජ්ජස්සති වා උපපජ්ජෙති වා—පෙ— යං සොනං නිස්සාය සද්දරමමණො සොනසමථස්සජා වෙදනා—පෙ— සඤ්ඤා—පෙ— වෙතනා—පෙ— සොනවිඤ්ඤාණං උපපජ්ජි වා උපපජ්ජති වා උපපජ්ජස්සති වා උපපජ්ජෙති වා—සොනමෙපනං සොනායනමෙපනං සොනධාතුපෙසං සොනිත්ථියමෙපනං ලොභොපෙසො ධාරාපෙසං සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරමෙපනං බෙතනමෙපනං වජ්ජමෙපනං ඔරිමං තීරමෙපනං සුඤ්ඤාදි ගාමොපෙසො— ඉදං නං රූපං සොනායනං.

605. කතමං නං රූපං ඝාතායනං?

යං ඝාතං චතුත්තං මහාභුතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාව පරිඤ්ඤාපනො අනිදස්සනො සප්පට්ඨො— යෙන ඝාතෙන අනිදස්සනෙන සප්පට්ඨෙන ගඤ්ඤා අනිදස්සනං සප්පට්ඨං ඝායි වා ඝායති වා ඝායස්සති වා ඝායෙති වා— ඝාතමෙපනං ඝාතායනමෙපනං ඝාතධාතුපෙසං ඝානිත්ථියමෙපනං ලොභොපෙසො ධාරාපෙසං සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරමෙපනං බෙතනමෙපනං වජ්ජමෙපනං ඔරිමං තීරමෙපනං සුඤ්ඤාදි ගාමොපෙසො— ඉදං නං රූපං ඝාතායනං.

606. කතමං නං රූපං ඝාතායනං?

යං ඝාතං චතුත්තං මහාභුතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාව පරිඤ්ඤාපනො අනිදස්සනො සප්පට්ඨො යමිති ඝාතමිති අනිදස්සනමිති සප්පට්ඨමිති ගඤ්ඤා අනිදස්සනො සප්පට්ඨො පටිගඤ්ඤාදි වා පටිගඤ්ඤානි වා පටිගඤ්ඤාදිස්සති වා පටිගඤ්ඤාදි වා— ඝාතමෙපනං ඝාතායනමෙපනං ඝාතධාතුපෙසං ඝානිත්ථියමෙපනං ලොභොපෙසො ධාරාපෙසං සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරමෙපනං බෙතනමෙපනං වජ්ජමෙපනං ඔරිමං තීරමෙපනං සුඤ්ඤාදි ගාමොපෙසො— ඉදං නං රූපං ඝාතායනං.

607. කතමං නං රූපං ඝාතායනං?

යං ඝාතං චතුත්තං මහාභුතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාව—

පරිපාපනො අනිදස්සනො සප්පට්ඨො— යං ඝාතං අනිදස්සනං සප්පට්ඨං ගතමති අනිදස්සනමති සප්පට්ඨමති පටිගඤ්ඤි වා පටිගඤ්ඤති වා පටිගඤ්ඤස්සති වා පටිගඤ්ඤෙ වා— ඝාතමෙපනං ඝාතායනමෙපනං ඝාතධාතු පෙසා ඝාතින්ද්‍රියමෙපනං ලොකොපෙසො ධාරාපෙසා සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරමෙපනං බෙතනමෙපනං වන්ථුමෙපනං ඔරිමං තිරමෙපනං සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො— ඉදං නං රූපං ඝාතායනකං.

608. කතමං නං රූපං ඝාතායනකං?

යං ඝාතං චතුනකං මහාභුතානං උපාදය පසාදො අත්තභාවපරියාපනො අනිදස්සනො සප්පට්ඨො— යං ඝාතං නිස්සාය ගතං ආරබ්භා ඝාතසම්ප්පෙසා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣස්සති වා උප්පජ්ඣෙ වා —පෙ— යං ඝාතං නිස්සාය ගතං ආරබ්භා ඝාතසම්ප්පෙසා වෙදනා —පෙ— සඤ්ඤා —පෙ— වෙනතා —පෙ— ඝාතවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣස්සති වා උප්පජ්ඣෙ වා —පෙ— යං ඝාතං නිස්සාය ගතං ඔරමමණො ඝාතසම්ප්පෙසා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣස්සති වා උප්පජ්ඣෙ වා —පෙ— යං ඝාතං නිස්සාය ගතං ඔරමමණො ඝාතසම්ප්පෙසා වෙදනා —පෙ— සඤ්ඤා —පෙ— වෙනතා —පෙ— ඝාතවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣස්සති වා උප්පජ්ඣෙ වා ඝාතායනමෙපනං ඝාතධාතුපෙසා ඝාතින්ද්‍රියමෙපනං ලොකොපෙසො ධාරාපෙසා සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරමෙපනං බෙතනමෙපනං වන්ථුමෙපනං ඔරිමං තිරමෙපනං සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො—ඉදං නං රූපං ඝාතායනකං.

609 කතමං නං රූපං ජිව්හායනකං?

යා ජිව්හා චතුනකං මහාභුතානං උපාදය පසාදො අත්තභාවපරියාපනො අනිදස්සනො සප්පට්ඨො—යාය ජිව්හාය අනිදස්සනාය සප්පට්ඨාය රසං අනිදස්සනං සප්පට්ඨං සායි වා භායති වා සාධස්සති වා සායෙ වා—ජිව්හාපෙසා ජිව්හායනමෙපනං ජිව්හාධාතුපෙසා ජිව්හින්ද්‍රියමෙපනං ලොකොපෙසො ධාරාපෙසා සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරමෙපනං බෙතනමෙපනං වන්ථුමෙපනං ඔරිමං තිරමෙපනං සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො — ඉදං නං රූපං ජිව්හායනකං.

610 කතමං නං රූපං ජිව්හායනකං?

යා ජිව්හා චතුනකං මහාභුතානං උපාදය පසාදො අත්තභාවපරියාපනො අනිදස්සනො සප්පට්ඨො—යාය ජිව්හාය අනිදස්සනාය සප්පට්ඨාය රසො අනිදස්සනො සප්පට්ඨො පටිගඤ්ඤි වා පටිගඤ්ඤති වා පටිගඤ්ඤස්සති වා පටිගඤ්ඤෙ වා—ජිව්හාපෙසා ජිව්හායනමෙපනං ජිව්හාධාතුපෙසා ජිව්හින්ද්‍රියමෙපනං ලොකොපෙසො ධාරාපෙසා සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරමෙපනං බෙතනමෙපනං වන්ථුමෙපනං ඔරිමං තිරමෙපනං සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො— ඉදං නං රූපං ජිව්හායනකං.

611. කතමං නං රූපං ජිව්හායනකං?

යා ජිව්හා චතුනකං මහාභුතානං උපාදය පසාදො අත්තභාවපරි-

සාපනෙනා අනිදස්සනො සප්පට්ඨො යා ජිව්වා අනිදස්සනා සප්පට්ඨො
රසමිති අනිදස්සනමිති සප්පට්ඨමිති පටිගඤ්ඤාදි වා පටිගඤ්ඤාදි වා
පටිගඤ්ඤාදිස්සති වා පටිගඤ්ඤාදි වා — ජිව්වාපෙසො ජිව්වායතනමෙපනං
ජිව්වා ධාතුපෙසො ජිව්විත්තිමෙපනං ලොකොපෙසො ද්වාරාපෙසො සමුද්දො
පෙසො පණ්ඩරමෙපනං බෙහතමෙපනං වජ්ජමෙපනං ඔරිමං තීරමෙපනං
සුඤ්ඤාදි ගාමොපෙසො—ඉදං නං රූපං ජිව්වායතනං.

612. කතමං නං රූපං ජිව්වායතනං?

යා ජිව්වා චතුනං මහාභූතානං උපාදය පසාදො අනනනාච-
පරියාපනෙනා අනිදස්සනො සප්පට්ඨො—යං ජිව්වා නිස්සාය රසං ආරබ්භ
ජිව්වාසම්පසො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජස්සති වා උප්පජ්ජෙත්ති
වා—පෙ— යං ජිව්වා නිස්සාය රසං ආරබ්භ ජිව්වාසම්පසො චෙදනා
—පෙ— සඤ්ඤා —පෙ— චෙතනා —පෙ— ජිව්වාච්ඡිද්ධාදි ජිව්වාප්පජ්ජි වා
උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජස්සති වා උප්පජ්ජෙත්ති වා—පෙ— යං ජිව්වා නිස්සාය
රසාරමමනො ජිව්වාසම්පසො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජස්සති
වා උප්පජ්ජෙත්ති වා—පෙ— යං ජිව්වා නිස්සාය රසාරමමනො ජිව්වාසම්පසො
චෙදනා —පෙ— සඤ්ඤා —පෙ— චෙතනා —පෙ— ජිව්වාච්ඡිද්ධාදි ජිව්වාප්පජ්ජි
උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජස්සති වා උප්පජ්ජෙත්ති වා—ජිව්වාපෙසො
ජිව්වායතනමෙපනං ජිව්වාධාතුපෙසො ජිව්විත්තිමෙපනං ලොකොපෙසො
ද්වාරාපෙසො සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරමෙපනං බෙහතමෙපනං වජ්ජමෙපනං
ඔරිමං තීරමෙපනං සුඤ්ඤාදි ගාමොපෙසො—ඉදං නං රූපං ජිව්වායතනං.

613. කතමං නං රූපං කායායතනං?

යො කායො චතුනං මහාභූතානං උපාදය පසාදො අනනනාච-
පරියාපනෙනා අනිදස්සනො සප්පට්ඨො—යෙන කායෙන අනිදස්සනෙන
සප්පට්ඨෙන ථොට්ඨබ්බො අනිදස්සනං සප්පට්ඨං පුට්ඨි වා පුට්ඨති වා පුට්ඨස්සති
වා පුට්ඨෙ වා, කායොපෙසො කායායතනමෙපනං කායධාතුපෙසො කායිත්ති
යමෙපනං ලොකොපෙසො ද්වාරාපෙසො සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරමෙපනං
බෙහතමෙපනං වජ්ජමෙපනං ඔරිමං තීරමෙපනං සුඤ්ඤාදි ගාමොපෙසො
—ඉදං නං රූපං කායායතනං.

614. කතමං නං රූපං කායායතනං?

යො කායො චතුනං මහාභූතානං උපාදය පසාදො අනනනාච-
පරියාපනෙනා අනිදස්සනො සප්පට්ඨො—යමිති කායමිති අනිදස්සනමිති
සප්පට්ඨමිති ථොට්ඨබ්බො අනිදස්සනො සප්පට්ඨො පටිගඤ්ඤාදි වා පටි-
ගඤ්ඤාදි වා පටිගඤ්ඤාදිස්සති වා පටිගඤ්ඤාදි වා — කායොපෙසො කායා-
යතනමෙපනං කායධාතුපෙසො කායිත්තිමෙපනං ලොකොපෙසො ද්වාරා-
පෙසො සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරමෙපනං බෙහතමෙපනං වජ්ජමෙපනං
ඔරිමං තීරමෙපනං සුඤ්ඤාදි ගාමොපෙසො — ඉදං නං රූපං කායායතනං.

615. කතමං නං රූපං කායායතනං?

යො කායො චතුනං මහාභූතානං උපාදය පසාදො අනනනාච-
පරියාපනෙනා අනිදස්සනො සප්පට්ඨො — යො කායො අනිදස්සනො

සප්පරිඝ්ඤා ඵොට්ඨබ්බමහි අනිදස්සනමහි සප්පරිඝ්ඤා පටිගඤ්ඤා වා පටිගඤ්ඤානි වා පටිගඤ්ඤාස්සානි වා පටිගඤ්ඤා වා-කායොපෙසො කායා-යහනමෙපනං කායධාතුපෙසා කායිත්ථිං පෙනං ලොකොපෙසො ධාරා-පෙසා සමුද්දෙපෙසො පණ්ඩරමෙපනං බෙතනමෙපනං චන්ද්‍රමෙපනං ඔරිමං තිරමෙපනං සුඤ්ඤායාමො-පෙසො - ඉදං නං රූපං කායායතනං.

616 කතමං නං රූපං කායායතනං?

යො කායො චතුත්තං මහාභුතානං උපාදාය පසාදො අත්තනාව-පරියාපනො අනිදස්සනො සප්පරිඝ්ඤා-යං කායං නිස්සාය ඵොට්ඨබ්බං ආරබ්භ කායසම්ප්ප්‍යො උප්පජ්ඣි වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣස්සති වා උප්පජ්ඣ වා-පෙ- යං කායං නිස්සාය ඵොට්ඨබ්බං ආරබ්භ කායසම්ප්ප්‍යා වෙදනා -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- වෙතනා -පෙ- කායවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ඣ වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣස්සති වා උප්පජ්ඣ වා -පෙ- යං කායං නිස්සාය ඵොට්ඨබ්බාදරමමණො කායසම්ප්ප්‍යො උප්පජ්ඣ වා උප්පජ්ඣති වා උප්ප-ජ්ඣස්සති වා උප්පජ්ඣ වා -පෙ- යං කායං නිස්සාය ඵොට්ඨබ්බාද-රමමණො කායසම්ප්ප්‍යා වෙදනා -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ-වෙතනා-පෙ- කායවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ඣ වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣස්සති වා උප්පජ්ඣ වා කායොපෙසො කායායහනමෙපනං කායධාතුපෙසා කායිත්ථිං පෙනං ලොකො පෙසො ධාරාපෙසා සමුද්දෙපෙසො පණ්ඩරමෙපනං බෙතන-මෙපනං චන්ද්‍රමෙපනං ඔරිමං තිරමෙපනං සුඤ්ඤායාමො පෙසො-ඉදං නං රූපං කායායතනං.

617. කතමං නං රූපං රූපායතනං?

යං රූපං චතුත්තං මහාභුතානං උපාදාය වණණනිහා සනිදස්සනං සප්පරිඝං නිලං පිතකං ලොභිතකං ඔදුතං කාලිකං මඤ්ඤට්ඨකං හරි-හරිවණණං අමබ්බකුරවණණං දිසං රස්සං අණුං ධුලං වට්ටං පරිමණ්ඩලං චතුරස්සං ඡලංසං අට්ඨංසං සොලසංසං නිත්තං ඵලං ඡායා ආතපො ආලොකො අක්කිකාරො අබ්බා මහිකා ධුමො රජො වජ්ඣමණ්ඩලස්ස වණණ-නිහා සුරියමණ්ඩලස්ස වණණනිහා නාරකාරූපානං වණණනිහා ආදාස-මණ්ඩලස්ස වණණනිහා මණ්ඩලමුත්තා වෙචරියස්ස වණණනිහා ජාත රූපරජතස්ස වණණනිහා - යං වා පනඤ්ඤමපි අපි රූපං චතුත්තං මහාභුතානං උපාදාය වණණනිහා සනිදස්සනං සප්පරිඝං - යං රූපං සනිදස්සනං සප්පරිඝං චක්ඛුතා අනිදස්සනෙන සප්පරිඝෙන පසිඤ්චි වා පසිඤ්චි වා පසිඤ්චි වා - රූපමෙපනං රූපායතනමෙපනං රූපධාතුපෙසා - ඉදං නං රූපං රූපායතනං.

618. කතමං නං රූපං රූපායතනං?

යං රූපං චතුත්තං මහාභුතානං උපාදාය වණණනිහා සනිදස්සනං සප්පරිඝං නිලං පිතකං ලොභිතකං ඔදුතං කාලිකං මඤ්ඤට්ඨකං හරිහරිවණණං අමබ්බකුරවණණං දිසං රස්සං අණුං ධුලං වට්ටං පරි-මණ්ඩලං චතුරස්සං ඡලංසං අට්ඨංසං සොලසංසං නිත්තං ඵලං ඡායා ආතපො ආලොකො අක්කිකාරො අබ්බා මහිකා ධුමො රජො වජ්ඣ-

මණ්ඩලය වණ්ණනිහා සුරියමණ්ඩලය වණ්ණනිහා භාරතරූපානං වණ්ණනිහා ආද්‍යමණ්ඩලය වණ්ණනිහා මණ්ඩලවුහනා වෙළුරියය වණ්ණනිහා ජාතරූපරජනය වණ්ණනිහා—යං වා පනඤ්ඤමපි අභි රූපං චතුන්නං මහාභුතානං උපාදය වණ්ණනිහා සතිදස්සනං සප්පට්ඨං—යං රූපං සතිදස්සනමති සප්පට්ඨමති චක්ඛුං අතිදස්සනං සප්පට්ඨං පටිගඤ්ඤාදි වා පටිගඤ්ඤාති වා පටිගඤ්ඤාස්සති වා පටිගඤ්ඤා වා—රූපමෙපනං රූපායතනමෙපනං රූපධාතුපෙසා—ඉදං නං රූපා රූපායතනං.

619. කතමං නං රූපං රූපායතනං?

යං රූපං චතුන්නං මහාභුතානං උපාදය වණ්ණනිහා සතිදස්සනං සප්පට්ඨං නිලං පිතකං ලොභිතකං ඔදනං කාලකං මඤ්ඤාදිවිකා හරිහරිවණ්ණං අබ්බිඛතුරවණ්ණං දිශං රස්සං අණුං ථූලං වට්ටං පරිමණ්ඩලං චතුරස්සං ඡළංසං අට්ඨංසං සොළසංසං නින්නං ඵලං ඡායා ආතපො ආලොභො අකුසාරො අබ්බා මහිකා ධුමො රුජො චන්ද්‍රමණ්ඩලය වණ්ණනිහා සුරියමණ්ඩලය වණ්ණනිහා භාරතරූපානං වණ්ණනිහා ආද්‍යමණ්ඩලය වණ්ණනිහා මණ්ඩලවුහනා වෙළුරියය වණ්ණනිහා ජාතරූපරජනය වණ්ණනිහා—යං වා පනඤ්ඤමපි අභි රූපං චතුන්නං මහාභුතානං උපාදය වණ්ණනිහා සතිදස්සනං සප්පට්ඨං—යං රූපං සතිදස්සනං සප්පට්ඨං චක්ඛුමති අතිදස්සනමති සප්පට්ඨමති පටිගඤ්ඤාදි වා පටිගඤ්ඤාති වා පටිගඤ්ඤාස්සති වා පටිගඤ්ඤා වා—රූපමෙපනං රූපායතනමෙපනං රූපධාතුපෙසා—ඉදං නං රූපා රූපායතනං.

620. කතමං නං රූපං රූපායතනං?

යං රූපං චතුන්නං මහාභුතානං උපාදය වණ්ණනිහා සතිදස්සනං සප්පට්ඨං නිලං පිතකං ලොභිතකං ඔදනං කාලකං මඤ්ඤාදිවිකා හරිහරිවණ්ණං අබ්බිඛතුරවණ්ණං දිශං රස්සං අණුං ථූලං වට්ටං පරිමණ්ඩලං චතුරස්සං ඡළංසං අට්ඨංසං සොළසංසං නින්නං ඵලං ඡායා ආතපො ආලොභො අකුසාරො අබ්බා මහිකා ධුමො රුජො චන්ද්‍රමණ්ඩලය වණ්ණනිහා සුරියමණ්ඩලය වණ්ණනිහා භාරතරූපානං වණ්ණනිහා ආද්‍යමණ්ඩලය වණ්ණනිහා මණ්ඩලවුහනා වෙළුරියය වණ්ණනිහා ජාතරූපරජනය වණ්ණනිහා—යං වා පනඤ්ඤමපි අභි රූපං චතුන්නං මහාභුතානං උපාදය වණ්ණනිහා සතිදස්සනං සප්පට්ඨං—යං රූපං ආරබ්භ චක්ඛුං නිස්සාය චක්ඛුසම්මෙස්සා උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජස්සති වා උප්පජ්ජෙති වා—පෙ—යං රූපං ආරබ්භ චක්ඛුං නිස්සාය චක්ඛුසම්මෙස්සා වෙදනා—පෙ—සඤ්ඤා—පෙ—වෙනනා—පෙ—චක්ඛුච්ඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජස්සති වා උප්පජ්ජෙති වා—පෙ—යං රූපාරම්භමණං චක්ඛුං නිස්සාය චක්ඛුසම්මෙස්සා උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජස්සති වා උප්පජ්ජෙති වා—පෙ—යං රූපා රම්භණං චක්ඛුං නිස්සාය චක්ඛුසම්මෙස්සා වෙදනා—පෙ—සඤ්ඤා—පෙ—වෙනනා—පෙ—චක්ඛුච්ඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා

උපපජ්ජති වා උපපජ්ජස්සති වා උපපජ්ජේ වා—රූපමෙවෙතං රූපායන-
නමෙවෙතං රූපධාතුපෙසා—ඉදං නං රූපං රූපායනං.

621. කතමං නං රූපං සද්දායනං?

යො සද්දො චතුන්තං මහාභුතානං උපාදය අනිදස්සනො සප්ප-
ටිකො හෙරිසද්දො මුද්ධිගසද්දො සඬ්ඛසද්දො පණ්ණවසද්දො ගිතසද්දො
වාදිතසද්දො සමමසද්දො පාණ්ණිසද්දො සත්තානං නිග්ගොස සද්දො ධාතුනං
සන්තිඝාතසද්දො වාතසද්දො උදකසද්දො මනුස්සසද්දො අමනුස්සසද්දො
—යො වා පනඤ්ඤාපි අත්ථි සද්දො චතුන්තං මහාභුතානං උපාදය අනි-
දස්සනො සප්පටිකො—යං සද්දං අනිදස්සනං සප්පටිකං සොතෙන
අනිදස්සනෙන සප්පටිකෙන සුණ්ණි වා සුණ්ණාති වා සුණ්ණස්සති වා සුණ්ණෙ වා
—සද්දොපෙසො සද්දායනමෙවෙතං සද්දධාතුපෙසා—ඉදං නං රූපං
සද්දායනං.

622. කතමං නං රූපං සද්දායනං?

යො සද්දො චතුන්තං මහාභුතානං උපාදය අනිදස්සනො සප්පටිකො
හෙරිසද්දො මුද්ධිගසද්දො සඬ්ඛසද්දො පණ්ණවසද්දො ගිතසද්දො වාදිතසද්දො
සමමසද්දො පාණ්ණිසද්දො සත්තානං නිග්ගොසසද්දො ධාතුනං සන්තිඝාත-
සද්දො වාතසද්දො උදකසද්දො මනුස්සසද්දො අමනුස්සසද්දො—යො
වා පනඤ්ඤාපි අත්ථිසද්දො චතුන්තං මහාභුතානං උපාදය අනි-
දස්සනො සප්පටිකො—යමි සද්දමි අනිදස්සනමි සප්පටිකමි සොතා
අනිදස්සනං සප්පටිකං පටිගඤ්ඤාති වා පටිගඤ්ඤාති වා පටිගඤ්ඤාති-
ස්සති වා පටිගඤ්ඤාති වා සද්දොපෙසො සද්දායනමෙවෙතං සද්දධාතු-
පෙසා—ඉදං නං රූපං සද්දායනං.

623. කතමං නං රූපං සද්දායනං?

යො සද්දො චතුන්තං මහාභුතානං උපාදය අනිදස්සනො සප්පටිකො
හෙරිසද්දො මුද්ධිගසද්දො සඬ්ඛසද්දො පණ්ණවසද්දො ගිතසද්දො වාදිත-
සද්දො සමමසද්දො පාණ්ණිසද්දො සත්තානං නිග්ගොසසද්දො ධාතුනං
සන්තිඝාතසද්දො වාතසද්දො උදකසද්දො මනුස්සසද්දො අමනුස්සසද්දො
—යො වා පනඤ්ඤාපි අත්ථි සද්දො චතුන්තං මහාභුතානං උපාදය අනි-
දස්සනො සප්පටිකො—යො සද්දො අනිදස්සනො සප්පටිකො සොතමි
අනිදස්සනමි සප්පටිකමි පටිගඤ්ඤාති වා පටිගඤ්ඤාති වා පටිගඤ්ඤා-
තිස්සති වා පටිගඤ්ඤාති වා සද්දොපෙසො සද්දායනමෙවෙතං සද්දධාතු-
පෙසා—ඉදං නං රූපං සද්දායනං.

624. කතමං නං රූපං සද්දායනං?

යො සද්දො චතුන්තං මහාභුතානං උපාදය අනිදස්සනො සප්පටිකො
හෙරිසද්දො මුද්ධිගසද්දො සඬ්ඛසද්දො පණ්ණවසද්දො ගිතසද්දො වාදිතසද්දො
සමමසද්දො පාණ්ණිසද්දො සත්තානං නිග්ගොසසද්දො ධාතුනං සන්තිඝාත-
සද්දො වාතසද්දො උදකසද්දො මනුස්සසද්දො අමනුස්සසද්දො—යො වා
පනඤ්ඤාපි අත්ථි සද්දො චතුන්තං මහාභුතානං උපාදය අනිදස්සනො
සප්පටිකො යං සද්දං ආරබ්භ සොතං නිස්සාය සොතසමුප්පෙසා උපපජ්ජති වා

උපපජ්ජති වා උපපජ්ජස්සති වා උපපජ්ජේ වා -පෙ- යං සද්දං ආරබ්භ
සොභං නිස්සාය සොභසම්ප්පජ්ජා වෙදනා -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- වෙතනා
—පෙ— සොභවිඤ්ඤාණං උපපජ්ජේ වා උපපජ්ජති වා උපපජ්ජස්සති වා
උපපජ්ජේ වා—පෙ- යං සද්දාරම්මණො සොභං නිස්සාය සොභසම්ප්පජ්ජා
උපපජ්ජේ වා උපපජ්ජති වා උපපජ්ජස්සති වා උපපජ්ජේ වා —පෙ- යං
සද්දාරම්මණො සොභං නිස්සාය සොභසම්ප්පජ්ජා වෙදනා—පෙ- සඤ්ඤා
—පෙ- වෙතනා —පෙ- සොභවිඤ්ඤාණං උපපජ්ජේ වා උපපජ්ජති වා
උපපජ්ජස්සති වා උපපජ්ජේ වා -සද්දොපෙසො සද්දායතනමෙපනං සද්ද
ධාතුපෙසා - ඉදං නං රූපං සද්දායතනං.

625. කතමං නං රූපං ගක්ඛායතනං?

යො ගක්ඛො චතුන්තං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පට්ඨිකො
මූලගක්ඛො සාරගක්ඛො තචගක්ඛො පත්තගක්ඛො පුප්ථගක්ඛො ඵලගක්ඛො
ආමකගක්ඛො¹ විස්සගක්ඛො සුගක්ඛො දුගගක්ඛො - යො වා පනඤ්ඤාපි අත්ථි
ගක්ඛො චතුන්තං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පට්ඨිකො - යං
ගක්ඛං අනිදස්සනං සප්පට්ඨිකං ඝාතෙන අනිදස්සනෙන සප්පට්ඨිකෙන
ඝායි වා ඝායති වා ඝායස්සති වා ඝායෙ වා - ඝක්ඛොපෙසො ඝක්ඛායතනං
පෙතං ගක්ඛධාතුපෙසා - ඉදං නං රූපං ගක්ඛායතනං.

626. කතමං නං රූපං ගක්ඛායතනං?

යො ගක්ඛො චතුන්තං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පට්ඨිකො
මූලගක්ඛො සාරගක්ඛො තචගක්ඛො පත්තගක්ඛො පුප්ථගක්ඛො ඵලගක්ඛො
ආමකගක්ඛො විස්සගක්ඛො සුගක්ඛො දුගගක්ඛො - යො වා පන-
ඤ්ඤාපි අත්ථිගක්ඛො චතුන්තං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පට්ඨිකො
- යමති ගක්ඛමති අනිදස්සනමති සප්පට්ඨිකමති ඝාතං අනිදස්සනං
සප්පට්ඨිකං පටිගඤ්ඤා වා පටිගඤ්ඤාති වා පටිගඤ්ඤාස්සති වා පටිගඤ්ඤා
වා- ගක්ඛො පෙසො ගක්ඛායතනමෙපනං ගක්ඛධාතුපෙසා-ඉදං නං රූපං
ගක්ඛායතනං.

627. කතමං නං රූපං ගක්ඛායතනං?

යො ගක්ඛො චතුන්තං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පට්ඨිකො
මූලගක්ඛො සාරගක්ඛො තචගක්ඛො පත්තගක්ඛො පුප්ථගක්ඛො ඵලගක්ඛො
ආමකගක්ඛො විස්සගක්ඛො සුගක්ඛො දුගගක්ඛො - යො වා පනඤ්ඤාපි
අත්ථි ගක්ඛො චතුන්තං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පට්ඨිකො
යො ගක්ඛො අනිදස්සනො සප්පට්ඨිකො ඝාතමති අනිදස්සනමති සප්පට්ඨිකමති
පටිගඤ්ඤා වා පටිගඤ්ඤාති වා පටිගඤ්ඤාස්සති වා පටිගඤ්ඤා වා
ගක්ඛොපෙසො ගක්ඛායතනමෙපනං ගක්ඛධාතුපෙසා—ඉදං නං රූපං ගක්ඛා-
යතනං.

628. කතමං නං රූපං ගක්ඛායතනං?

යො ගක්ඛො චතුන්තං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පට්ඨිකො
මූලගක්ඛො සාරගක්ඛො තචගක්ඛො පත්තගක්ඛො පුප්ථගක්ඛො ඵලගක්ඛො
ආමකගක්ඛො විස්සගක්ඛො සුගක්ඛො දුගගක්ඛො - යො වා පනඤ්ඤාපි අත්ථි

¹ආමගක්ඛො සි — ඉ

ගනුයා චතුරානං මහාභුතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො - යං ගනුං ආරබ්භා ඝාතං නිස්සාය ඝාතසම්ප්පෙසො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා - පෙ - යං ගනුං ආරබ්භා ඝාතං නිස්සාය ඝාතසම්ප්පෙසො චෙදනා - පෙ - සඤ්ඤා - පෙ - චේතනා - පෙ - ඝාතවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා - පෙ - යං ගනුරම්මේණො ඝාතං නිස්සාය ඝාතසම්ප්පෙසො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා - පෙ - යං ගනුරම්මේණො ඝාතං නිස්සාය ඝාතසම්ප්පෙසො චෙදනා - පෙ - සඤ්ඤා - පෙ - චේතනා - පෙ - ඝාතවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා, ගනුංපෙසො ගනුංයනනම්මෙපනං ගනුං - ධාතුපෙසා - ඉදං නං රූපං ගනුංයනනං.

629. කතමං නං රූපං රසායනනං?

යො රසො චතුරානං මහාභුතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො මුලරසො බ්බුරසො තවරසො පනතරසො පුප්ඵරසො ඵලරසො අමබ්බං මධුරං තිත්තනං කට්ඨිකං ලොණිකං බාරිකං¹ ලප්පිකං කසාවො සාදු අසාදු - යො වා පනඤ්ඤාපි අනි රසො චතුරානං මහාභුතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො - යං රසං අනිදස්සනං සප්පටිඝං ජ්චායා අනිදස්සනාය සප්පටිඝාය සාධි වා සායති වා සාධස්සති වා සායෙ වා, රසො පෙසො රසායනනම්මෙපනං රසධාතුපෙසා, ඉදං නං රූපං රසායනනං.

630. කතමං නං රූපං රසායනනං?

යො රසො චතුරානං මහාභුතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො මුලරසො බ්බුරසො තවරසො පනතරසො පුප්ඵරසො ඵලරසො අමබ්බං මධුරං තිත්තනං කට්ඨිකං ලොණිකං බාරිකං - ලප්පිකං කසාවො සාදු අසාදු - යො වා පනඤ්ඤාපි අනි රසො චතුරානං මහාභුතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො යමි රසමි අනිදස්සනමි සප්පටිඝමි ජ්චායා අනිදස්සනා සප්පටිඝා පටිභඤ්ඤා වා පටිභඤ්ඤාති වා පටිභඤ්ඤාසසති වා පටිභඤ්ඤා වා - රසොපෙසො රසායනනම්මෙපනං රසධාතුපෙසා - ඉදං නං රූපං රසායනනං.

631. කතමං නං රූපං රසායනනං?

යො රසො චතුරානං මහාභුතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො මුලරසො බ්බුරසො තවරසො පනතරසො පුප්ඵරසො ඵලරසො අමබ්බං මධුරං තිත්තනං කට්ඨිකං ලොණිකං බාරිකං ලප්පිකං කසාවො සාදු අසාදු - යො වා පනඤ්ඤාපි අනි රසො චතුරානං මහාභුතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යො රසො අනිදස්සනො සප්පටිඝො ජ්චායා අනිදස්සනාය සප්පටිඝාය පටිභඤ්ඤා වා පටිභඤ්ඤාති වා පටිභඤ්ඤාසසති වා පටිභඤ්ඤා වා - රසොපෙසො රසායනනම්මෙපනං රසධාතුපෙසා - ඉදං නං රූපං රසායනනං.

632. කතමං තං රූපං රසායනතො?

යො රසො චතුරතො මහාභූතානං උපාදය අනිදක්ෂණො සප්ප-
ටිකො මූලරසො බ්‍යාධිරසො තවරසො පතතරසො පුප්පරසො ප්ලරසො
අභිලිං මධුරං තිත්තාසං කවුකං ලොණිකං ඛාරිකං ලජ්ජිකං කසාවො
සාද්‍ය අසාද්‍ය - යො වා පතකෙද්දෙව් අතී රසො චතුරතො මහාභූතානං
උපාදය අනිදක්ෂණො සප්පටිකො - යං රසං ආරබ්භ ජිව්තං තිස්සාය
ජිව්තාසම්මසො උපපජ්ඣ වා උපපජ්ජති වා උපපජ්ජිස්සති වා උපපජේ
වා - පෙ - යං රසං ආරබ්භ ජිව්තං තිස්සාය ජිව්තාසම්මසා වෙදනා
- පෙ - සක්ඛ්‍යං - පෙ - වෙනතා - පෙ - ජිව්තා වික්ඛ්‍යං උපපජ්ඣ වා
උපපජ්ජති වා උපපජ්ජිස්සති වා උපපජේ වා - පෙ - යං රසාරම්මණො
ජිව්තං තිස්සාය ජිව්තාසම්මසො උපපජ්ඣ වා උපපජ්ජති වා උපපජ්ජි-
ස්සති වා උපපජේ වා - පෙ - යං රසාරම්මණො ජිව්තං තිස්සාය ජිව්තා
සම්මසා වෙදනා - පෙ - සක්ඛ්‍යං - පෙ - වෙනතා - පෙ - ජිව්තා
වික්ඛ්‍යං උපපජ්ඣ වා උපපජ්ජති වා උපපජ්ජිස්සති වා උපපජේ වා
රසොපෙසො රසායනතමෙතං රසධාතුපෙසා - ඉදං තං රූපං රසා-
යනතං.

633. කතමං තං රූපං ඉත්තිද්දියං?

යං ඉත්තියං ඉත්තිලිඛිතං ඉත්ති තිමිත්තං ඉත්තිකුත්තං ඉත්තියාපෙසා
ඉත්තතං ඉත්තිභාවො - ඉදං තං රූපං ඉත්තිද්දියං.

634. කතමං තං රූපං පුරිසිද්දියං?

යං පුරිසස්ස පුරිසලිඛිතං පුරිසතිමිත්තං පුරිසකුත්තං පුරිසානපෙසා
පුරිසතං පුරිසභාවො - ඉදං තං රූපං පුරිසිද්දියං.

635. කතමං තං රූපං ජීවිතිද්දියං?

යො තෙසං රූපිතං ධම්මානං ආයු ධිති යපනා යාපනා ඉරියනා
චතතනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතිද්දියං - ඉදං තං රූපං ජීවිතිද්දියං.

636. කතමං තං රූපං කායවික්ඛ්‍යතනි?

යා කුසලචිත්තස්ස වා අකුසලචිත්තස්ස වා අව්‍යාකානචිත්තස්ස වා
අභිකාමනතස්ස වා පටිකාමනතස්ස වා ආලොකෙනතස්ස වා විලො-
කෙනතස්ස වා සම්මෙද්දෙනතස්ස වා පසාරෙනතස්ස වා කායස්ස ථමනා
සන්ධනා සන්ධනිතතනං වික්ඛ්‍යතනි වික්ඛ්‍යපනා වික්ඛ්‍යපිභවතං - ඉදං
තං රූපං කායවික්ඛ්‍යතනි.

637. කතමං තං රූපං වච්චිවික්ඛ්‍යතනි?

යා කුසලචිත්තස්ස වා අකුසලචිත්තස්ස වා අව්‍යාකානචිත්තස්ස වා
වාචා ගිරා ව්‍යප්පථො උදීරණං කොසො කොසකම්මං වාචා වච්චෙනෙද්ද,
අයං චූච්චති වාචා - යා තාය වාචාය වික්ඛ්‍යතනි වික්ඛ්‍යපනා වික්ඛ්‍ය-
පිතතනං - ඉදං තං රූපං වච්චිවික්ඛ්‍යතනි.

638. කතමං තං රූපං ආකාසධාතු?

යො ආකාසො ආකාසගතං අභං අභගතං විචරො විචරගතං අස-
මුප්පට්ඨං චතුති මහා භූතෙති - ඉදං තං රූපං ආකාසධාතු.

639. කතමං තං රූපං රූපස්ස ලුහුතා?

යා රූපස්ස ලුහුතා ලුහුපරිණාමතා අදකිතතා අවිජ්ඣතතා - ඉදං තං රූපං රූපස්ස ලුහුතා.

640. කතමං තං රූපං රූපස්ස මුදුතා?

යා රූපස්ස මුදුතා මද්දුවතා අකකිලිතා අකකිතතා - ඉදං තං රූපං රූපස්ස මුදුතා.

641. කතමං තං රූපං රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා?

යා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා කම්මඤ්ඤතනං කම්මඤ්ඤභාවො - ඉදං තං රූපං රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා.

642. කතමං තං රූපං රූපස්ස උපවයො?

යො ආයතනානං ආවයො සො රූපස්ස උපවයො - ඉදං තං රූපං රූපස්ස උපවයො.

643. කතමං තං රූපං රූපස්ස සන්නති?

යො රූපස්ස උපවයො සො රූපස්ස සන්නති - ඉදං තං රූපං රූපස්ස සන්නති.

644. කතමං තං රූපං රූපස්ස ජරතා?

යා රූපස්ස ජරා ජීරණතා බණ්ඩිචං පාලිචං චලිතතවතා ආයුනොසංගාති ඉඤ්චිකං පරිපානො - ඉදං තං රූපං රූපස්ස ජරතා.

645. කතමං තං රූපං රූපස්ස අනිච්චතා?

යො රූපස්ස බයො චයො හෙදො පරිහෙදො අනිච්චතා අනතරධානං - ඉදං තං රූපං රූපස්ස අනිච්චතා.

646. කතමං තං රූපං කබලීකාරො ආහාරො?

ඔදනො කුමමාසො සත්තු මවෙණා මංසං බිරං දධි සප්පි තවතිතං තෙලං මධු එණ්ණිතං යං වා පතඤ්ඤමපි අතී රූපං යමනි යමනි ජපදෙ තෙසං තෙසං සත්තානං මුඛාසියං දන්තවිබාදනං ගලපේඤ්ඤා - ගරණීයං කුච්ඡිවිජ්ජමානං යාය ඔජාය සත්තා යාපෙන්නි; - ඉදං තං රූපං කබලීකාරො ආහාරො - ඉදං තං රූපං උපාදා.

උපාදා ගාජනියං

රූප කණ්ඩං පට්ඨිමා භාණ්ඩාරං

647. කතමං තං රූපං තො උපාදා?

ථොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු - ඉදං තං රූපං තො උපාදා.

648. කතමං තං ථොට්ඨබ්බායතනං?

පට්ඨිමාතු තෙජොධාතු වායොධාතු කකිලිං මුදුකං සණ්ඨං එරුසං සුබ්බමථස්සං දුක්ඛසමථස්සං ගරුකං ලුහුකං යං ථොට්ඨබ්බං අනිදස්සනං සප්පරිසං කායෙත අනිදස්සනෙත සප්පරිසෙත පුසි වා පුසිති වා පුසිස්සති - වා පුසෙ වා ථොට්ඨබ්බොපෙසො ථොට්ඨබ්බායතනමෙප තං ථොට්ඨබ්බා - ධාතුපෙසා - ඉදං තං රූපං ථොට්ඨබ්බායතනං.

649. කතමං නං රූපං ථොට්ඨබ්බායතනං?

පඨවිධාතු තෙජෝධාතු වායෝධාතු කාකුලිං මුද්‍රිකං සණ්ඨං ඵරුසං සුඛසම්ප්පං දුක්ඛසම්ප්පං ගරුකං ලුහුකං යම්භි ථොට්ඨබ්බමි අති-
දස්සනම්භි සප්පරිසම්භි කායො අතිදස්සනො සප්පරිසො පටිගඤ්ඤි
වා පටිගඤ්ඤති වා පටිගඤ්ඤස්සති වා පටිගඤ්ඤ වා ථොට්ඨබ්බො -
පෙසො ථොට්ඨබ්බායතනමෙපනං ථොට්ඨබ්බධාතුපෙසං—ඉදං නං රූපං
ථොට්ඨබ්බායතනං.

650. කතමං නං රූපං ථොට්ඨබ්බායතනං?

පඨවිධාතු තෙජෝධාතු වායෝධාතු කාකුලිං මුද්‍රිකං සණ්ඨං ඵරුසං
සුඛසම්ප්පං දුක්ඛසම්ප්පං ගරුකං ලුහුකං යො ථොට්ඨබ්බො අති-
දස්සනො සප්පරිසො කායම්භි අතිදස්සනම්භි සප්පරිසම්භි පටිගඤ්ඤි
වා පටිගඤ්ඤති වා පටිගඤ්ඤස්සති වා පටිගඤ්ඤ වා ථොට්ඨබ්බො
පෙසො ථොට්ඨබ්බායතනමෙපනං ථොට්ඨබ්බධාතුපෙසං—ඉදං නං රූපං
ථොට්ඨබ්බායතනං.

651. කතමං නං රූපං ථොට්ඨබ්බායතනං?

පඨවිධාතු තෙජෝධාතු වායෝධාතු කාකුලිං මුද්‍රිකං සණ්ඨං
ඵරුසං සුඛසම්ප්පං දුක්ඛසම්ප්පං ගරුකං ලුහුකං යං ථොට්ඨබ්බො
ආරබ්භ කායං නිස්සාය කායසම්ප්පං උප්පජ්ඣි වා උප්පජ්ඣති වා
උප්පජ්ඣස්සති වා උප්පජ්ඣ වා—පෙ— යං ථොට්ඨබ්බො ආරබ්භ කායං
නිස්සාය කායසම්ප්පජා වෙදනා—පෙ— සඤ්ඤා—පෙ— වෙතනා
—පෙ— කායවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ඣ වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣස්සති වා
උප්පජ්ඣ වා—පෙ— යං ථොට්ඨබ්බොරම්මණො කායං නිස්සාය කාය-
සම්ප්පං උප්පජ්ඣ වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣස්සති වා උප්පජ්ඣ වා
—පෙ— යං ථොට්ඨබ්බොරම්මණො කායං නිස්සාය කායසම්ප්පජා වෙදනා
—පෙ— සඤ්ඤා—පෙ— වෙතනා—පෙ— කායවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ඣ වා
උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣස්සති වා උප්පජ්ඣ වා ථොට්ඨබ්බොපෙසො
ථොට්ඨබ්බායතනමෙපනං ථොට්ඨබ්බධාතුපෙසං—ඉදං නං රූපං ථොට්ඨ-
බ්බායතනං.

652. කතමං නං රූපං ආපොධාතු?

යං ආපො ආපොගතං සිතෙහො සිතෙහගතං බ්බුතතනං රූපස්ස
ඉදං නං රූපං අපොධාතු—ඉදං නං රූපං තො උපාදි.

653. කතමං නං රූපං උපාදිතනං?

වක්ඛායතනං සොනායතනං ඝාතායතනං ජීව්හායතනං කායා-
යතනං ඉණ්ඩිකායං පුරිසිකායං ජීවිකිකායං— යං වා පනඤ්ඤමි අප්පි
රූපං කම්මස්සකතතනා රූපායතනං ගඤ්ඤායතනං රසායතනං ථො-
ට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස
සන්නති කම්මිකාරො ආහාරො—ඉදං නං රූපං උපාදිතනං.

654. කතමං නං රූපං අනුපාදිතනං?

සද්දායතනං කායවිඤ්ඤානති වච්චිඤ්ඤානති රූපස්ස ලුහුකා රූපස්ස

මුද්‍රනා රූපස්ස කම්මෙකුකුතා රූපස්ස ජරනා රූපස්ස අනිච්චතා— යං වා පනඤ්ඤමපි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතතතා රූපායතනං ගණ්ඩායතනං රසායතනං ථොට්ඨිබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු— රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්තති කබලීකාරො ආහාරො— ඉදං තං රූපං අනුපාදිනනං.

655. කතමං තං රූපං උපාදිනනුපාදනියං?

වක්තෘයතනං—පෙ— කායායතනං ඉත්ථිත්ථිකං පුරිසිත්ථිකං ජීවිතිත්ථිකං— යං වා පනඤ්ඤමපි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතතතා රූපායතනං ගණ්ඩායතනං රසායතනං ථොට්ඨිබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්තති කබලීකාරො ආහාරො— ඉදං තං රූපං උපාදිනනුපාදනියං.

656. කතමං තං රූපං අනුපාදිනනුපාදනියං?

සද්දායතනං කායවිඤ්ඤානති වච්චිඤ්ඤානති රූපස්ස උග්‍රහා රූපස්ස මුද්‍රනා රූපස්ස කම්මෙකුකුතා රූපස්ස ජරනා රූපස්ස අනිච්චතා යං වා පනඤ්ඤමපි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතතතා රූපායතනං සද්දායතනං ගණ්ඩායතනං රසායතනං ථොට්ඨිබ්බායතනං ආකාසධාතු අපොධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්තති කබලීකාරො ආහාරො— ඉදං තං රූපං අනුපාදිනනුපාදනියං.

657. කතමං තං රූපං සතිදස්සනං?

රූපායතනං—ඉදං තං රූපං සතිදස්සනං.

658. කතමං තං රූපං අතිදස්සනං?

වක්තෘයතනං—පෙ— කබලීකාරො ආහාරො— ඉදං තං රූපං අතිදස්සනං.

659. කතමං තං රූපං සප්පට්ඨිකං?

වක්තෘයතනං සොත්තායතනං ඝාතායතනං ජීව්‍යායතනං කායායතනං රූපායතනං සද්දායතනං ගණ්ඩායතනං රසායතනං ථොට්ඨිබ්බායතනං— ඉදං තං රූපං සප්පට්ඨිකං.

660. කතමං තං රූපං අප්පට්ඨිකං?

ඉත්ථිත්ථිකං—පෙ— කබලීකාරො ආහාරො— ඉදං තං රූපං අප්පට්ඨිකං.

661. කතමං තං රූපං ඉත්ථිත්ථිකං?

වකුක්ඛත්ථිකං සොතිත්ථිකං ඝාතිත්ථිකං ජීවිතිත්ථිකං කායිත්ථිකං ඉත්ථිත්ථිකං පුරිසිත්ථිකං ජීවිතිත්ථිකං— ඉදං තං රූපං ඉත්ථිත්ථිකං.

662. කතමං තං රූපං න ඉත්ථිත්ථිකං?

රූපායතනං—පෙ— කබලීකාරො ආහාරො— ඉදං තං රූපං න ඉත්ථිත්ථිකං.

663. කතමං තං රූපං මහාභූතා?

ථොට්ඨිබ්බායතනං ආපොධාතු— ඉදං තං රූපං මහාභූතං.

664. කතමං තං රූපං න මහාභූතං?

වක්ඛායනතං —පෙ— කබලීකාරො ආභාරො— ඉදං නං රූපං න මහාභූතං.

665. කතමං තං රූපං විඤ්ඤාතනි?

කායවිඤ්ඤාතනි වචි විඤ්ඤාතනි— ඉදං තං රූපං විඤ්ඤාතනි.

666. කතමං තං රූපං න විඤ්ඤාතනි?

වක්ඛායනතං —පෙ— කබලීකාරො ආභාරො—ඉදං තං රූපං න විඤ්ඤාතනි.

667. කතමං තං රූපං චිත්තසමුට්ඨානං?

කායවිඤ්ඤාතනි වචිවිඤ්ඤාතනි යං වා පනඤ්ඤාමපි අත්ථි රූපං චිත්තථං චිත්තගෙනුකං චිත්තසමුට්ඨානං රූපායනතං සද්දායනතං ගක්ඛායනතං රසායනතං ථොට්ඨබ්බායනතං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස ලග්ගතා රූපස්ස මුද්ගතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤාතා රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්තති කබලීකාරො ආභාරො - ඉදං තං රූපං චිත්තසමුට්ඨානං.

668. කතමං තං රූපං න චිත්තසමුට්ඨානං?

වක්ඛායනතං —පෙ— කායායනතං ඉත්ථිඤ්ඤායං පුරිසිඤ්ඤායං ඡිචි- නිඤ්ඤායං රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අභිව්චතා යං වා පනඤ්ඤාමපි අත්ථි රූපං න චිත්තථං න චිත්තගෙනුකං න චිත්ත සමුට්ඨානං රූපායනතං සද්දායනතං ගක්ඛායනතං රසායනතං ථොට්ඨබ්බායනතං ආකාසධාතු අපොධාතු රූපස්ස ලග්ගතා රූපස්ස මුද්ගතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤාතා රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්තති කබලීකාරො ආභාරො— ඉදං තං රූපං න චිත්ත සමුට්ඨානං.

669. කතමං තං රූපං චිත්තසහභූ?

කායවිඤ්ඤාතනි වචිවිඤ්ඤාතනි— ඉදං තං රූපං චිත්තසහභූ.

670. කතමං තං රූපං න චිත්තසහභූ?

වක්ඛායනතං —පෙ— කබලීකාරො ආභාරො— ඉදං තං රූපං න චිත්තසහභූ.

671. කතමං තං රූපං චිත්තානුපරිවතනි?

කායවිඤ්ඤාතනි වචිවිඤ්ඤාතනි— ඉදං තං රූපං චිත්තානුපරිවතනි.

672. කතමං තං රූපං න චිත්තානුපරිවතනි?

වක්ඛායනතං —පෙ— කබලීකාරො ආභාරො— ඉදං තං රූපං න චිත්තානුපරිවතනි.

673. කතමං තං රූපං අජ්ඣතතිකං?

වක්ඛායනතං —පෙ— කායායනතං— ඉදං තං රූපං අජ්ඣතතිකං.

674. කතමං තං රූපං බාහිරං?

රූපායනතං —පෙ— කබලීකාරො ආභාරො— ඉදං තං රූපං බාහිරං.

675. කතමං තං රූපං ඔලාරිකං?

වක්ඛායනතං —පෙ—ථොට්ඨබ්බායනතං—ඉදං තං රූපං ඔලාරිකං.

676 කතමං නං රූපං සුත්තමං?

ඉත්තිජිග්ගං —පෙ— කඛ්ඤ්ඤාභාරො ආභාරො— ඉදං නං රූපං සුත්තමං.

677. කතමං නං රූපං දුරෙ?

ඉත්තිජිග්ගං —පෙ— කඛ්ඤ්ඤාභාරො ආභාරො— ඉදං නං රූපං දුරෙ.

678. කතමං නං රූපං සන්තතිකො?

චක්ඛායතනං —පෙ— චොට්ඨබ්බායතනං— ඉදං නං රූපං සන්තතිකො.

679. කතමං නං රූපං චක්ඛුසම්පූර්ණස්ස චන්ත්‍රි?

චක්ඛායතනං— ඉදං නං රූපං චක්ඛුසම්පූර්ණස්ස චන්ත්‍රි.

680. කතමං නං රූපං චක්ඛුසම්පූර්ණස්ස න චන්ත්‍රි?

සොභායතනං —පෙ— කඛ්ඤ්ඤාභාරො ආභාරො— ඉදං නං රූපං චක්ඛුසම්පූර්ණස්ස න චන්ත්‍රි.

681. කතමං නං රූපං චක්ඛුසම්පූර්ණඡාය වෙදනාය —පෙ— සඤ්ඤාය

—පෙ— චෙතනාය —පෙ— චක්ඛුච්ඤ්ඤාණස්ස චන්ත්‍රි?

චක්ඛායතනං— ඉදං නං රූපං චක්ඛුච්ඤ්ඤාණස්ස චන්ත්‍රි.

682. කතමං නං රූපං චක්ඛුච්ඤ්ඤාණස්ස න චන්ත්‍රි?

සොභායතනං —පෙ— කඛ්ඤ්ඤාභාරො ආභාරො— ඉදං නං රූපං චක්ඛුච්ඤ්ඤාණස්ස න චන්ත්‍රි.

683. කතමං නං රූපං සොභසම්පූර්ණස්ස —පෙ— සානසම්පූර්ණස්ස —පෙ— ජ්වහාසම්පූර්ණස්ස —පෙ— කායසම්පූර්ණස්ස චන්ත්‍රි?

කායායතනං— ඉදං නං රූපං කායසම්පූර්ණස්ස චන්ත්‍රි.

684 කතමං නං රූපං කායසම්පූර්ණස්ස න චන්ත්‍රි?

චක්ඛායතනං පෙ— කඛ්ඤ්ඤාභාරො ආභාරො— ඉදං නං රූපං කායසම්පූර්ණස්ස න චන්ත්‍රි.

685 කතමං නං රූපං කායසම්පූර්ණඡාය වෙදනාය —පෙ— සඤ්ඤාය —පෙ— චෙතනාය —පෙ— කායච්ඤ්ඤාණස්ස චන්ත්‍රි?

කායායතනං —ඉදං නං රූපං කායච්ඤ්ඤාණස්ස චන්ත්‍රි.

686 කතමං නං රූපං කායච්ඤ්ඤාණස්ස න චන්ත්‍රි?

චක්ඛායතනං —පෙ— කඛ්ඤ්ඤාභාරො ආභාරො— ඉදං නං රූපං කායච්ඤ්ඤාණස්ස න චන්ත්‍රි.

687. කතමං නං රූපං චක්ඛුසම්පූර්ණස්ස ආරම්භං?

රූපායතනං —ඉදං නං රූපං චක්ඛුසම්පූර්ණස්ස ආරම්භං.

688. කතමං නං රූපං චක්ඛුසම්පූර්ණස්ස න ආරම්භං?

චක්ඛායතනං —පෙ— කඛ්ඤ්ඤාභාරො ආභාරො—ඉදං නං රූපං චක්ඛුසම්පූර්ණස්ස න ආරම්භං.

689. කතමං නං රූපං චක්ඛුසම්පූර්ණඡාය වෙදනාය —පෙ— සඤ්ඤාය —පෙ— චෙතනාය —පෙ— චක්ඛුච්ඤ්ඤාණස්ස ආරම්භං?

රූපායතනං —ඉදං නං රූපං චක්ඛුච්ඤ්ඤාණස්ස ආරම්භං.

690. කතමං නං රූපං චක්ඛුච්ඤාසුණස්ස න ආරමමණං?

චක්ඛායතනං —පෙ— කඛ්ඤිකාරො ආභාරො—ඉදං නං රූපං චක්ඛුච්ඤාසුණස්ස න ආරමමණං.

691. කතමං නං රූපං සොනසම්පස්සස්ස —පෙ— ඝාතසම්පස්සස්ස —පෙ— ජ්වහාසම්පස්සස්ස —පෙ— කායසම්පස්සස්ස ආරමමණං?

ථොට්ඨබ්බායතනං— ඉදං නං රූපං කායසම්පස්සස්ස ආරමමණං.

692. කතමං නං රූපං කායසම්පස්සස්ස න ආරමමණං?

චක්ඛායතනං —පෙ— කඛ්ඤිකාරො ආභාරො— ඉදං නං රූපං කායසම්පස්සස්ස න ආරමමණං.

693. කතමං නං රූපං කායසම්පස්සජාය වෙදනාය —පෙ— ස්ඤාසුය —පෙ— වෙතනාය —පෙ— කායච්ඤාසුණස්ස ආරමමණං?

ථොට්ඨබ්බායතනං— ඉදං නං රූපං කායච්ඤාසුණස්ස ආරමමණං.

694. කතමං නං රූපං කායච්ඤාසුණස්ස න ආරමමණං?

චක්ඛායතනං —පෙ— කඛ්ඤිකාරො ආභාරො— ඉදං නං රූපං කායච්ඤාසුණස්ස න ආරමමණං.

695. කතමං නං රූපං චක්ඛායතනං?

යං චක්ඛු චතුත්තං මහාභුතානං උපාදය පසාදො —පෙ— සුඤ්ඤා භාමොපෙසො— ඉදං නං රූපං චක්ඛායතනං.

696. කතමං නං රූපං න චක්ඛායතනං?

සොනායතනං —පෙ— කඛ්ඤිකාරො ආභාරො— ඉදං නං රූපං න චක්ඛායතනං.

697. කතමං නං රූපං සොනායතනං —පෙ— ඝාතායතනං —පෙ— ජ්වහායතනං —පෙ— කායායතනං?

යො කායො චතුත්තං මහාභුතානං උපාදය පසාදො—පෙ— සුඤ්ඤා භාමොපෙසො — ඉදං නං රූපං කායායතනං.

698. කතමං නං රූපං න කායායතනං?

චක්ඛායතනං —පෙ— කඛ්ඤිකාරො ආභාරො — ඉදං නං රූපං න කායායතනං.

699. කතමං නං රූපං රූපායතනං?

යං රූපං චතුත්තං මහාභුතානං උපාදය වණ්ණනිහා —පෙ— රූපධාතුපෙසො — ඉදං නං රූපං රූපායතනං.

700. කතමං නං රූපං න රූපායතනං?

චක්ඛායතනං —පෙ— කඛ්ඤිකාරො ආභාරො — ඉදං නං රූපං න රූපායතනං.

701. කතමං නං රූපං සද්දායතනං —පෙ— ගතිායතනං —පෙ— රසායතනං—පෙ—ථොට්ඨබ්බායතනං?

පඨවිධාතු —පෙ— ථොට්ඨබ්බායතනොපෙසො — ඉදං නං රූපං ථොට්ඨබ්බායතනං.

702. කතමං නං රූපං න ථොට්ඨබ්බායතනං?

චක්ඛායතනං —පෙ— කබලීකාරො ආභාරො—ඉදං නං රූපං න ථොට්ඨබ්බායතනං.

703. කතමං නං රූපං චක්ඛුධාතු?

චක්ඛායතනං - ඉදං නං රූපං චක්ඛුධාතු.

704. කතමං නං රූපං න චක්ඛුධාතු?

සොභායතනං —පෙ— කබලීකාරො ආභාරො - ඉදං නං රූපං න චක්ඛුධාතු.

705. කතමං නං රූපං සොභධාතු —පෙ— ඝාතධාතු —පෙ— ජීව්හාධාතු —පෙ— කායධාතු?

කායායතනං - ඉදං නං රූපං කායධාතු.

706. කතමං නං රූපං න කායධාතු?

චක්ඛායතනං —පෙ— කබලීකාරො ආභාරො - ඉදං නං රූපං න කායධාතු.

707. කතමං නං රූපං රූපධාතු?

රූපායතනං - ඉදං නං රූපං රූපධාතු.

708. කතමං නං රූපං න රූපධාතු?

චක්ඛායතනං —පෙ— කබලීකාරො ආභාරො - ඉදං නං රූපං න රූපධාතු.

709. කතමං නං රූපං සද්දධාතු —පෙ— ගන්ධධාතු —පෙ— රසධාතු —පෙ— ථොට්ඨබ්බධාතු?

ථොට්ඨබ්බායතනං - ඉදං නං රූපං ථොට්ඨබ්බධාතු.

710. කතමං නං රූපං න ථොට්ඨබ්බධාතු?

චක්ඛායතනං —පෙ— කබලීකාරො ආභාරො - ඉදං නං රූපං න ථොට්ඨබ්බධාතු.

711. කතමං නං රූපං චක්ඛුඤ්ඤිකං?

යං චක්ඛු චතුර්තනං මහාභුතානං උපාදාය පසාදෙ —පෙ— සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො - ඉදං නං රූපං චක්ඛුඤ්ඤිකං.

712. කතමං නං රූපං න චක්ඛුඤ්ඤිකං?

සොභායතනං —පෙ— කබලීකාරො ආභාරො - ඉදං නං රූපං න චක්ඛුඤ්ඤිකං.

713. කතමං නං රූපං සොතිඤ්ඤිකං—පෙ— ඝාතිඤ්ඤිකං—පෙ— ජීව්හිඤ්ඤිකං —පෙ— කායිඤ්ඤිකං?

යො කායො චතුර්තනං මහාභුතානං උපාදාය පසාදෙ—පෙ— සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො - ඉදං නං රූපං කායිඤ්ඤිකං.

714. කතමං වං රූපං න කායිනිද්ධං?

වක්ඛායනං — පෙ — කබලිකාරො ආහාරො - ඉදං වං රූපං න කායිනිද්ධං.

715. කතමං වං රූපං ඉත්තිද්ධං?

යං ඉත්තියා ඉත්තිඛිතං ඉත්තිනිමිතං ඉත්තිකුතං ඉත්තිකප්පො ඉත්තිතං ඉත්තිනාවො - ඉදං වං රූපං ඉත්තිද්ධං.

716. කතමං වං රූපං න ඉත්තිද්ධං?

වක්ඛායනං — පෙ — කබලිකාරො ආහාරො - ඉදං වං රූපං න ඉත්තිද්ධං.

717. කතමං වං රූපං පුරිසිද්ධං?

යං පුරිසස්ස පුරිසලිඛිතං පුරිසනිමිතං පුරිසකුතං පුරිසාකප්පො පුරිසතං පුරිසනාවො - ඉදං වං රූපං පුරිසිද්ධං.

718. කතමං වං රූපං න පුරිසිද්ධං?

වක්ඛායනං — පෙ — කබලිකාරො ආහාරො — ඉදං වං රූපං න පුරිසිද්ධං.

719. කතමං වං රූපං ජිවිතිද්ධං?

යො තෙසං රූපිතං ධම්මානං ආයුසිති යපනා යපනා ඉරියනා චතතනා පාලනා ජිවිතං ජිවිතිද්ධං - ඉදං වං රූපං ජිවිතිද්ධං.

720. කතමං වං රූපං න ජිවිතිද්ධං?

වක්ඛායනං — පෙ — කබලිකාරො ආහාරො - ඉදං වං රූපං න ජිවිතිද්ධං.

721. කතමං වං රූපං කායවිඤ්ඤානි?

යා කුසලචිත්තස්ස වා අකුසලචිත්තස්ස වා අව්‍යාකතචිත්තස්ස වා අභිකක්ඛනාස්ස වා පටිකක්ඛනාස්ස වා ආලෝභෙනාස්ස වා විලෝභෙනාස්ස වා සම්මිඤ්ඤානාස්ස වා පසාරෙන්නාස්ස වා කායස්ස ථගනා සන්තොනා සන්තොතතං විඤ්ඤානි විඤ්ඤාපතා විඤ්ඤාපිතානං - ඉදං වං රූපං කායවිඤ්ඤානි.

722. කතමං වං රූපං න කායවිඤ්ඤානි?

වක්ඛායනං — පෙ — කබලිකාරො ආහාරො - ඉදං වං රූපං න කායවිඤ්ඤානි.

723. කතමං වං රූපං චම්මිඤ්ඤානි?

යා කුසලචිත්තස්ස වා අකුසල චිත්තස්ස වා අව්‍යාකතචිත්තස්ස වා වාචා ගිරා ව්‍යප්පථො උදීරණං සොසො සොසකම්මං වාචා චම්මිඤ්ඤානං - ඉදං වං රූපං චම්මිඤ්ඤානි.

724. කතමං නං රූපං න චචිඤ්ඤානති?

චක්ඛායනතං —පෙ— කඛ්ඤ්ඤාතො ආහාරො — ඉදං නං රූපං න චචිඤ්ඤානති.

725. කතමං නං රූපං ආකාසධාතු?

යො ආකාසො ආකාසගතං අඝං අඝගතං විචරො විචරගතං අසප්ප්පියං චතුභි මහාභුතෙහි — ඉදං නං රූපං ආකාසධාතු

726. කතමං නං රූපං න ආකාසධාතු?

චක්ඛායනතං —පෙ— කඛ්ඤ්ඤාතො ආහාරො — ඉදං නං රූපං න ආකාසධාතු.

727. කතමං නං රූපං ආපොධාතු?

යං ආපො ආපොගතං සිතෙතො සිතෙගගතං ඛක්ඛිතතං රූපස්ස — ඉදං නං රූපං ආපොධාතු.

728. කතමං නං රූපං න ආපොධාතු?

චක්ඛායනතං —පෙ— කඛ්ඤ්ඤාතො ආහාරො — ඉදං නං රූපං න ආපොධාතු.

729. කතමං නං රූපං රූපස්ස ලග්ගතා?

යා රූපස්ස ලග්ගතා ලග්ගපරිණාමතා අදක්ඛිතතා අවිත්තතා — ඉදං නං රූපං රූපස්ස ලග්ගතා.

730. කතමං නං රූපං රූපස්ස න ලග්ගතා?

චක්ඛායනතං —පෙ— කඛ්ඤ්ඤාතො ආහාරො — ඉදං නං රූපං රූපස්ස න ලග්ගතා.

731. කතමං නං රූපං රූපස්ස මුද්දතා?

යා රූපස්ස මුද්දතා මද්දවතා අකකඛ්ඤ්ඤාතා අකඤ්ඤිතා — ඉදං නං රූපං රූපස්ස මුද්දතා.

732. කතමං නං රූපං රූපස්ස න මුද්දතා?

චක්ඛායනතං —පෙ— කඛ්ඤ්ඤාතො ආහාරො — ඉදං නං රූපං රූපස්ස න මුද්දතා.

733. කතමං නං රූපං රූපස්ස කම්මඤ්ඤානා?

යා රූපස්ස කම්මඤ්ඤානා කම්මඤ්ඤානතං කම්මඤ්ඤානාවො — ඉදං නං රූපං රූපස්ස කම්මඤ්ඤානා.

734. කතමං නං රූපං රූපස්ස න කම්මඤ්ඤානා?

චක්ඛායනතං —පෙ— කඛ්ඤ්ඤාතො ආහාරො — ඉදං නං රූපං රූපස්ස න කම්මඤ්ඤානා.

735. කතමං නං රූපං රූපස්ස උපවයො?

යො ආයතනතං ආවයො සො රූපස්ස උපවයො — ඉදං නං රූපං රූපස්ස උපවයො.

736. කතමං නං රූපං රූපස්ස න උපවයො?

චක්ඛායනතං —පෙ— කඛ්ඤ්ඤාතො ආහාරො — ඉදං නං රූපං රූපස්ස න උපවයො.

737. කතමං නං රූපං රූපස්ස සන්තති?

සො රූපස්ස උපවයො සො රූපස්ස සන්තති — ඉදං නං රූපං රූපස්ස සන්තති.

738. කතමං නං රූපං රූපස්ස න සන්තති?

චක්ඛායනතං — පෙ — කඛ්ඛිකාරො ආභාරො — ඉදං නං රූපං රූපස්ස න සන්තති.

739. කතමං නං රූපං රූපස්ස ජරතා?

යා රූපස්ස ජරා ජරණතා බණ්ණිවිමං පාලිවිමං චලිතාවතා ආයුතො සංහාති ඉන්ද්‍රියානං පරිපාකො — ඉදං නං රූපං රූපස්ස ජරතා.

740. කතමං නං රූපං රූපස්ස න ජරතා?

චක්ඛායනතං — පෙ — කඛ්ඛිකාරො ආභාරො — ඉදං නං රූපං රූපස්ස න ජරතා.

741. කතමං නං රූපං රූපස්ස අනිච්චතා?

යො රූපස්ස ඛයො වයො හෙදො පරිහෙදො අනිච්චතා අන්තරධාතං — ඉදං නං රූපං රූපස්ස අනිච්චතා.

742. කතමං නං රූපං රූපස්ස න අනිච්චතා?

චක්ඛායනතං — පෙ — කඛ්ඛිකාරො ආභාරො — ඉදං නං රූපං රූපස්ස න අනිච්චතා.

743. කතමං නං රූපං කඛ්ඛිකාරො ආභාරො?

ඛිදනො කුම්මාසො සත්තු මච්ඡො මංසං බීරං දබ්බි සප්පි නවතිතා තෙලං මධු එණ්ණං — යං වා පනක්ඛෙවපි අනි රූපං යමහි යමහි ජනපදෙ තෙසං තෙසං සත්තානං මුඛාසිතං දන්තවිබාදනං ගලජේකා - තරණීයං කුච්ඡිවිජ්ජමනං යාය ඔජාය සත්තා යාපෙනති — ඉදං නං රූපං කඛ්ඛිකාරො ආභාරො.

744. කතමං නං රූපං න කඛ්ඛිකාරො ආභාරො?

චක්ඛායනතං — පෙ — රූපස්ස අනිච්චතා — ඉදං නං රූපං න කඛ්ඛිකාරො ආභාරො — එවං දුට්ඨෙත රූපසංඛතො

දුක නිදෙදසො

745. කතමං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං උපාදා?

චක්ඛායනතං — පෙ — කායායනතං — ඉදං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං උපාදා.

746. කතමං නං රූපං බාහිරං උපාදා?

රූපායනතං — පෙ — කඛ්ඛිකාරො ආභාරො — ඉදං නං රූපං බාහිරං උපාදා.

747. කතමං නං රූපං බාහිරං නො උපාදා?

ථොට්ඨබ්බායනතං ආපොධාතු — ඉදං නං රූපං බාහිරං නො උපාදා.

748. කතමං තං රූපං අජ්ඣන්තිකං උපාදින්නං?

වක්ඛායනනං —පෙ— කායායනනං— ඉදං තං රූපං අජ්ඣන්තිකං උපාදින්නං

749. කතමං තං රූපං බාහිරං උපාදින්නං?

ඉත්ථිඤ්ඤිං ජිව්භිඤ්ඤිං යං වා පනඤ්ඤමපි අත්ථි රූපං කමමස්ස කතන්තා රූපායනනං ගඤ්ඤායනනං රසායනනං ථොට්ඨබ්බායනනං ආකාෂධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්නති කබලීකාරො ආහාරො—ඉදං තං රූපං බාහිරං උපාදින්නං.

750. කතමං තං රූපං බාහිරං අනුපාදින්නං?

සද්දායනනං කායවිඤ්ඤානති වච්චිඤ්ඤානති රූපස්ස ලුහුතා රූපස්ස මුද්දතා රූපස්ස කමමඤ්ඤානා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා— යං වා පනඤ්ඤමපි අත්ථි රූපං න කමමස්ස කතන්තා රූපායනනං සද්දායනනං ගඤ්ඤායනනං රසායනනං ථොට්ඨබ්බායනනං ආකාෂධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්නති කබලීකාරො ආහාරො— ඉදං තං රූපං බාහිරං අනුපාදින්නං.

751. කතමං තං රූපං අජ්ඣන්තිකං උපාදින්නුපාදතිසං?

වක්ඛායනනං —පෙ— කායායනනං— ඉදං තං රූපං අජ්ඣන්තිකං උපාදින්නුපාදතිසං.

752. කතමං තං රූපං බාහිරං උපාදින්නුපාදතිසං?

ඉත්ථිඤ්ඤිං පුර්විඤ්ඤිං ජිව්භිඤ්ඤිං— යං වා පනඤ්ඤමපි අත්ථි රූපං කමමස්ස කතන්තා රූපායනනං ගඤ්ඤායනනං රසායනනං ථොට්ඨබ්බායනනං අකාෂධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්නති කබලීකාරො ආහාරො— ඉදං තං රූපං බාහිරං උපාදින්නුපාදතිසං.

753. කතමං තං රූපං බාහිරං අනුපාදින්නුපාදතිසං?

සද්දායනනං කායවිඤ්ඤානති වච්චිඤ්ඤානති රූපස්ස ලුහුතා රූපස්ස මුද්දතා රූපස්ස කමමඤ්ඤානා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා— යං වා පනඤ්ඤමපි අත්ථි රූපං න කමමස්ස කතන්තා රූපායනනං ගඤ්ඤායනනං රසායනනං ථොට්ඨබ්බායනනං ආකාෂධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්නති කබලීකාරො ආහාරො— ඉදං තං රූපං බාහිරං අනුපාදින්නුපාදතිසං.

754. කතමං තං රූපං අජ්ඣන්තිකං අනිදස්සනං?

වක්ඛායනනං —පෙ— කායායනනං— ඉදං තං රූපං අජ්ඣන්තිකං අනිදස්සනං.

755. කතමං තං රූපං බාහිරං සතිදස්සනං?

රූපායනනං— ඉදං තං රූපං බාහිරං සතිදස්සනං.

756. කතමං තං රූපං බාහිරං අනිදස්සනං?

සද්දායනනං —පෙ— කබලීකාරො ආහාරො - ඉදං තං රූපං බාහිරං අනිදස්සනං.

757. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං සප්පට්ඨං?
වකඛායතනං —පෙ— කායායතනං - ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං සප්පට්ඨං.
758. කතමං තං රූපං බාහිරං සප්පට්ඨං?
රූපායතනං —පෙ— ථොට්ඨබ්බායතනං - ඉදං තං රූපං බාහිරං සප්පට්ඨං.
759. කතමං තං රූපං බාහිරං අප්පට්ඨං?
ඉත්ථිඤ්ඤං —පෙ— කබලීකාරො ආභාරො - ඉදං තං රූපං බාහිරං අප්පට්ඨං.
760. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං ඉඤ්ඤං?
වකඛුඤ්ඤං —පෙ— කායඤ්ඤං - ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං ඉඤ්ඤං.
761. කතමං තං රූපං බාහිරං ඉඤ්ඤං?
ඉත්ථිඤ්ඤං උරිසිඤ්ඤං ජීවිතිඤ්ඤං - ඉදං තං රූපං බාහිරං ඉඤ්ඤං.
762. කතමං තං රූපං බාහිරං ත ඉඤ්ඤං?
රූපායතනං —පෙ— කබලීකාරො ආභාරො - ඉදං තං රූපං බාහිරං ත ඉඤ්ඤං.
763. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං ත මහාභූතං?
වකඛායතනං —පෙ— කායායතනං - ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං ත මහාභූතං.
764. කතමං තං රූපං බාහිරං මහාභූතං?
ථොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාභූ - ඉදං තං රූපං බාහිරං මහාභූතං.
765. කතමං තං රූපං බාහිරං ත මහාභූතං?
රූපායතනං —පෙ— කබලීකාරො ආභාරො - ඉදං තං රූපං බාහිරං ත මහාභූතං.
766. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං ත විඤ්ඤාත්ති?
වකඛායතනං —පෙ— කායායතනං - ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං ත විඤ්ඤාත්ති.
767. කතමං තං රූපං බාහිරං විඤ්ඤාත්ති?
කායවිඤ්ඤාත්ති වචිවිඤ්ඤාත්ති - ඉදං තං රූපං බාහිරං විඤ්ඤාත්ති.
768. කතමං තං රූපං බාහිරං ත විඤ්ඤාත්ති?
රූපායතනං —පෙ— කබලීකාරො ආභාරො - ඉදං තං රූපං බාහිරං ත විඤ්ඤාත්ති.
769. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං ත චිත්තසමුදායං?
වකඛායතනං —පෙ— කායායතනං - ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං ත චිත්තසමුදායං.
770. කතමං තං රූපං බාහිරං චිත්තසමුදායං?
කායවිඤ්ඤාත්ති වචිවිඤ්ඤාත්ති - යං වා පනඤ්ඤාමපි අත්ථි රූපං

විනතඡං විනතගෙභුකං විනතසමුට්ඨානං රූපායනනං සද්දායනනං ගඤ්ඤා-
යනනං රසායනනං ථොට්ඨබ්බායනනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස
ලුහතා රූපස්ස මුද්දතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤාතා රූපස්ස උපවයො රූපස්ස
සන්තති කබලීනාරො ආහාරො ඉදං නං රූපං බාහිරං විනතසමුට්ඨානං.

771. කතමං නං රූපං බාහිරං න විනතසමුට්ඨානං?

ඉඤ්ඤිකං පුරිස්ඤ්ඤිකං ජීවිතිඤ්ඤිකං රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්ඡතා-
යං වා පනඤ්ඤාමපි අඤ්ඤි රූපං න විනතඡං න විනතගෙභුකං න විනත-
සමුට්ඨානං රූපායනනං සද්දායනනං ගඤ්ඤායනනං රසායනනං ථොට්ඨ-
බ්බායනනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස ලුහතා රූපස්ස මුද්දතා
රූපස්ස කම්මඤ්ඤාතා රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්තති කබලීනාරො
ආහාරො-ඉදං නං රූපං බාහිරං න විනතසමුට්ඨානං.

772. කතමං නං රූපං අජ්ඣන්තිකං න විනතසහභු?

විකබ්බායනනං —පෙ— කායායනනං - ඉදං නං රූපං අජ්ඣන්තිකං
න විනතසහභු.

773. කතමං නං රූපං බාහිරං විනතසහභු?

කායවිඤ්ඤාන්ති වචිවිඤ්ඤාන්ති - ඉදං නං රූපං බාහිරං විනතසහභු.

774. කතමං නං රූපං බාහිරං න විනතසහභු?

රූපායනනං —පෙ— කබලීනාරො ආහාරො - ඉදං නං රූපං බාහිරං
න විනතසහභු.

775. කතමං නං රූපං අජ්ඣන්තිකං න විනතානුපරිවහති?

විකබ්බායනනං —පෙ— කායායනනං - ඉදං නං රූපං අජ්ඣන්තිකං
න විනතානුපරිවහති.

776. කතමං නං රූපං බාහිරං විනතානුපරිවහති?

කායවිඤ්ඤාන්ති වචිවිඤ්ඤාන්ති - ඉදං නං රූපං බාහිරං විනතානුපරි-
වහති.

777. කතමං නං රූපං බාහිරං න විනතානුපරිවහති?

රූපායනනං —පෙ— කබලීනාරො ආහාරො - ඉදං නං රූපං බාහිරං
න විනතානුපරිවහති.

778. කතමං නං රූපං අජ්ඣන්තිකං ඔලාරිකං?

විකබ්බායනනං —පෙ— කායායනනං - ඉදං නං රූපං අජ්ඣන්තිකං
ඔලාරිකං.

779. කතමං නං රූපං බාහිරං ඔලාරිකං?

රූපායනනං —පෙ— ථොට්ඨබ්බායනනං - ඉදං නං රූපං බාහිරං
ඔලාරිකං.

780. කතමං නං රූපං බාහිරං සුබ්බමං?

ඉඤ්ඤිකං —පෙ— කබලීනාරො ආහාරො - ඉදං නං රූපං බාහිරං
සුබ්බමං.

781. කතමං තං රූපං අජ්ඣතතිකං සන්තිකො?

වකඛායතනං —පෙ— කායායතනං - ඉදං නං රූපං අජ්ඣතතිකං සන්තිකො.

782. කතමං තං රූපං බාහිරං දුරෙ?

ඉත්තිසුද්ධං —පෙ— කබලීකාරො ආහාරො - ඉදං නං රූපං බාහිරං දුරෙ.

783. කතමං තං රූපං බාහිරං සන්තිකො?

රූපායතනං —පෙ— ථොට්ඨබ්බායතනං - ඉදං නං රූපං බාහිරං සන්තිකො.

784. කතමං තං රූපං බාහිරං චක්ඛුසම්මසුසුසු න චජු?

රූපායතනං —පෙ— කබලීකාරො ආහාරො - ඉදං නං රූපං බාහිරං චක්ඛුසම්මසුසුසු න චජු.

785. කතමං තං රූපං අජ්ඣතතිකං චක්ඛුසම්මසුසුසු චජු?

වකඛායතනං—ඉදං නං රූපං අජ්ඣතතිකං චක්ඛුසම්මසුසුසු චජු.

786. කතමං තං රූපං අජ්ඣතතිකං චක්ඛුසම්මසුසුසු න චජු?

සොභායතනං - පෙ— කායායතනං - ඉදං නං රූපං අජ්ඣතතිකං චක්ඛුසම්මසුසුසු න චජු.

787. කතමං තං රූපං බාහිරං චක්ඛුසම්මසුසුඡාය වෙදකාය —පෙ— සඤ්ඤාය —පෙ— වෙහකාය —පෙ— චක්ඛුචිඤ්ඤාණසුසු න චජු?

රූපායතනං —පෙ— කබලීකාරො ආහාරො— ඉදං නං රූපං බාහිරං චක්ඛුචිඤ්ඤාණසුසු න චජු.

788. කතමං තං රූපං අජ්ඣතතිකං චක්ඛු චිඤ්ඤාණසුසු චජු?

වකඛායතනං— ඉදං නං රූපං අජ්ඣතතිකං චක්ඛුචිඤ්ඤාණසුසු චජු.

789. කතමං තං රූපං අජ්ඣතතිකං චක්ඛුචිඤ්ඤාණසුසු න චජු?

සොභායතනං —පෙ— කායායතනං—ඉදං නං රූපං අජ්ඣතතිකං චක්ඛුචිඤ්ඤාණසුසු න චජු.

790. කතමං තං රූපං බාහිරං සොතසම්මසුසුසු —පෙ— ඝාතසම්මසුසුසු —පෙ— ජ්වහායම්මසුසුසු —පෙ— කායසම්මසුසුසු න චජු?

රූපායතනං —පෙ— කබලීකාරො ආහාරො— ඉදං නං රූපං බාහිරං සොතසම්මසුසුසු න චජු.

791. කතමං තං රූපං අජ්ඣතතිකං කාය සම්මසුසුසු චජු?

කායායතනං— ඉදං නං රූපං අජ්ඣතතිකං කාය සම්මසුසුසු චජු.

792. කතමං තං රූපං අජ්ඣතතිකං කායසම්මසුසුසු න චජු?

වකඛායතනං —පෙ— ජ්වහායතනං— ඉදං නං රූපං අජ්ඣතතිකං කායසම්මසුසුසු න චජු.

793. කතමං තං රූපං බාහිරං කායසම්මසුසුඡාය වෙදකාය —පෙ— සඤ්ඤාය —පෙ— වෙහකාය —පෙ— කායචිඤ්ඤාණසුසු න චජු?

රූපායනනං—පෙ— කබ්බිකාරො ආහාරො — ඉදං නං රූපං බාහිරං කායවිඤ්ඤාණස්ස න වජ්ඣ.

794. කතමං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං කාය විඤ්ඤාණස්ස වජ්ඣ?

කායායනනං— ඉදං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං කාය විඤ්ඤාණස්ස වජ්ඣ.

795. කතමං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායවිඤ්ඤාණස්ස න වජ්ඣ?

චකබ්බායනනං —පෙ— ජ්වහායනනං-- ඉදං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායවිඤ්ඤාණස්ස න වජ්ඣ.

796. කතමං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුසම්මස්සස්ස න ආරම්මණං?

චකබ්බායනනං —පෙ— කායායනනං— ඉදං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුසම්මස්සස්ස න ආරම්මණං.

797. කතමං නං රූපං බාහිරං චක්ඛුසම්මස්සස්ස ආරම්මණං?

රූපායනනං— ඉදං නං රූපං බාහිරං චක්ඛුසම්මස්සස්ස ආරම්මණං.

798. කතමං නං රූපං බාහිරං චක්ඛුසම්මස්සස්ස න ආරම්මණං?

සද්දායනනං—පෙ— කබ්බිකාරො ආහාරො— ඉදං නං රූපං බාහිරං චක්ඛුසම්මස්සස්ස න ආරම්මණං.

799. කතමං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුසම්මස්සජාය වෙදකාය -පෙ- සඤ්ඤාය —පෙ— චේතනාය —පෙ— චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං?

චකබ්බායනනං —පෙ— කායායනනං-- ඉදං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං.

800. කතමං නං රූපං බාහිරං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස ආරම්මණං?

රූපායනනං— ඉදං නං රූපං බාහිරං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස ආරම්මණං.

801. කතමං නං රූපං බාහිරං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං?

සද්දායනනං —පෙ— කබ්බිකාරො ආහාරො— ඉදං නං රූපං බාහිරං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං.

802. කතමං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං සොභසම්මස්සස්ස —පෙ— ඝාත සම්මස්සස්ස —පෙ— ජ්වහා සම්මස්සස්ස —පෙ— කායසම්මස්සස්ස න ආරම්මණං?

චකබ්බායනනං —පෙ— කායායනනං— ඉදං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායසම්මස්සස්ස න ආරම්මණං.

803. කතමං නං රූපං බාහිරං කායසම්මස්සස්ස ආරම්මණං?

ථොට්ඨබ්බායනනං— ඉදං නං රූපං බාහිරං කායසම්මස්සස්ස ආරම්මණං.

804. කතමං නං රූපං බාහිරං කායසම්මස්සස්ස න ආරම්මණං?

රූපායනනං —පෙ— කබ්බිකාරො ආහාරො-- ඉදං නං රූපං බාහිරං කායසම්මස්සස්ස න ආරම්මණං.

805. කතමං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායසම්මස්සජාය වෙදකාය -පෙ- සඤ්ඤාය —පෙ— චේතනාය —පෙ— කායවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං?

වක්ඛායනනං —පෙ— කායායනනං— ඉදං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායවිඤ්ඤාණස්ස න ආරමමණං.

806. කතමං නං රූපං බාහිරං කායවිඤ්ඤාණස්ස ආරමමණං?

ථොට්ඨබ්බායනනං— ඉදං නං රූපං බාහිරං කායවිඤ්ඤාණස්ස ආරමමණං.

807. කතමං නං රූපං බාහිරං කායවිඤ්ඤාණස්ස න ආරමමණං?

රූපායනනං —පෙ— කබලිකාරො ආහාරො— ඉදං නං රූපං බාහිරං කායවිඤ්ඤාණස්ස න ආරමමණං.

808. කතමං නං රූපං බාහිරං න වක්ඛායනනං?

රූපායනනං —පෙ— කබලිකාරො ආහාරො— ඉදං නං රූපං බාහිරං න වක්ඛායනනං.

809. කතමං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං වක්ඛායනනං?

යං වක්ඛු වතුනං මහාභුතානං උපාදය පසාදො—පෙ— සුඤ්ඤා භාෂොපෙසො— ඉදං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං වක්ඛායනනං.

810. කතමං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං න වක්ඛායනනං?

සොභායනනං —පෙ— කායායනනං— ඉදං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං න වක්ඛායනනං.

811. කතමං නං රූපං බාහිරං න සොභායනනං —පෙ— න සාකායනනං —පෙ— න ජිව්හායනනං —පෙ— න කායායනනං?

රූපායනනං —පෙ— කබලිකාරො ආහාරො— ඉදං නං රූපං බාහිරං න කායායනනං.

812. කතමං නං රූපං අජ්ඣත්තිකා කායායනනං?

යො කායො වතුනං මහාභුතානං උපාදය පසාදො —පෙ— සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො— ඉදං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායායනනං.

813. කතමං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං න කායායනනං?

වක්ඛායනනං —පෙ— ජිව්හායනනං— ඉදං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං න කායායනනං.

814. කතමං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං න රූපායනනං?

වක්ඛායනනං —පෙ— කායායනනං— ඉදං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං න රූපායනනං.

815. කතමං නං රූපං බාහිරං රූපායනනං?

යං රූපං වතුනං මහාභුතානං උපාදය වණ්ණනිත්තා —පෙ— රූපධාතුපෙසා - ඉදං නං රූපං බාහිරං රූපායනනං.

816. කතමං නං රූපං බාහිරං න රූපායනනං?

සද්දායනනං —පෙ— කබලිකාරො ආහාරො - ඉදං නං රූපං බාහිරං න රූපායනනං.

817. කතමං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං න සද්දායනනං —පෙ— න ගක්ඛායනනං —පෙ— න රසායනනං —පෙ— න ථොට්ඨබ්බායනනං?

වක්කායනනං —පෙ— කායායනනං - ඉදං නං රූපං අජ්ඣන්තිකං
න ථොට්ඨබ්බායනනං.

818. කතමං නං රූපං බාහිරං ථොට්ඨබ්බායනනං?

පඨවිධානු —පෙ— ථොට්ඨබ්බධානුපෙසා - ඉදං නං රූපං බාහිරං
ථොට්ඨබ්බායනනං.

819. කතමං නං රූපං බාහිරං න ථොට්ඨබ්බායනනං?

රූපායනනං —පෙ— කබලීකාරො ආහාරො - ඉදං නං රූපං බාහිරං
න ථොට්ඨබ්බායනනං.

820. කතමං නං රූපං බාහිරං න වක්ඛුධානු?

රූපායනනං —පෙ— කබලීකාරො ආහාරො - ඉදං නං රූපං බාහිරං
න වක්ඛුධානු.

821. කතමං නං රූපං අජ්ඣන්තිකං වක්ඛුධානු?

වක්කායනනං - ඉදං නං රූපං අජ්ඣන්තිකං වක්ඛුධානු

822. කතමං නං රූපං අජ්ඣන්තිකං න වක්ඛුධානු?

සොභායනනං —පෙ— කායායනනං - ඉදං නං රූපං අජ්ඣන්තිකං
න වක්ඛුධානු.

823. කතමං නං රූපං බාහිරං න සොභධානු —පෙ— න ඝාතධානු
—පෙ— න ජ්වහාධානු —පෙ— න කායධානු?

රූපායනනං —පෙ— කබලීකාරො ආහාරො —ඉදං නං රූපං බාහිරං
න කායධානු.

824. කතමං නං රූපං අජ්ඣන්තිකං කායධානු?

කායායනනං - ඉදං නං රූපං අජ්ඣන්තිකං කායධානු.

825. කතමං නං රූපං අජ්ඣන්තිකං න කායධානු?

වක්කායනනං —පෙ— ජ්වහායනනං - ඉදං නං රූපං අජ්ඣන්තිකං
න කායධානු.

826. කතමං නං රූපං අජ්ඣන්තිකං න රූපධානු?

වක්කායනනං —පෙ— කායායනනං - ඉදං නං රූපං අජ්ඣන්තිකං
න රූපධානු.

827. කතමං නං රූපං බාහිරං රූපධානු?

රූපායනනං - ඉදං නං රූපං බාහිරං රූපධානු.

828. කතමං නං රූපං බාහිරං න රූපධානු?

සද්දායනනං —පෙ— කබලීකාරො ආහාරො - ඉදං නං රූපං බාහිරං
න රූපධානු.

829. කතමං නං රූපං අජ්ඣන්තිකං න සද්දධානු —පෙ— න ගන්ධධානු
—පෙ— න රසධානු —පෙ— න ථොට්ඨබ්බධානු?

වක්කායනනං —පෙ— කායායනනං - ඉදං නං රූපං අජ්ඣන්තිකං
න ථොට්ඨබ්බධානු.

830. කනම, නං රූපං බාහිරං ඵොට්ඨබ්බමාතු?

ඵොට්ඨබ්බායතනං - ඉදං නං රූපං බාහිරං ඵොට්ඨබ්බමාතු.

831. කනම, නං රූපං බාහිරං න ඵොට්ඨබ්බමාතු?

රූපායතනං - පෙ - කබලීකාරො ආහාරො - ඉදං නං රූපං බාහිරං න ඵොට්ඨබ්බමාතු.

832. කනම, නං රූපං බාහිරං න චක්ඛන්ති?

රූපායතනං - පෙ - කබලීකාරො ආහාරො - ඉදං නං රූපං බාහිරං න චක්ඛන්ති.

833. කනම, නං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛන්ති?

යං චක්ඛු චතුත්තං මහාභුතානං උපාදය පසාදො - පෙ - සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො - ඉදං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛන්ති.

834. කනම, නං රූපං අජ්ඣත්තිකං න චක්ඛන්ති?

සොභායතනං - පෙ - කායායතනං - ඉදං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං න චක්ඛන්ති.

835. කනම, නං රූපං බාහිරං න සොතින්ති - පෙ - න සාතින්ති - පෙ - න ජීවතින්ති - පෙ - න කායින්ති?

රූපායතනං - පෙ - කබලීකාරො ආහාරො - ඉදං නං රූපං බාහිරං න කායින්ති.

836. කනම, නං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායින්ති?

යො කායො චතුත්තං මහාභුතානං උපාදය පසාදො - පෙ - සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො - ඉදං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායින්ති.

837. කනම, නං රූපං අජ්ඣත්තිකං න කායින්ති?

චක්ඛායතනං - පෙ - ජීව්‍යායතනං - ඉදං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං න කායින්ති.

838. කනම, නං රූපං අජ්ඣත්තිකං න ඉත්ති?

චක්ඛායතනං - පෙ - කායායතනං - ඉදං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං න ඉත්ති.

839. කනම, නං රූපං බාහිරං ඉත්ති?

යං ඉත්තියා ඉත්තිලිඛිතං ඉත්තිනිමිත්තං ඉත්තිභුතානං ඉත්තානපෙසො ඉත්තනං ඉත්තිභාවො - ඉදං නං රූපං බාහිරං ඉත්ති.

840. කනම, නං රූපං බාහිරං න ඉත්ති?

රූපායතනං - පෙ - කබලීකාරො ආහාරො ඉදං නං රූපං බාහිරං න ඉත්ති.

841. කනම, නං රූපං අජ්ඣත්තිකං න පුරිසිත්ති?

චක්ඛායතනං - පෙ - කායායතනං - ඉදං නං රූපං අජ්ඣත්තිකං න පුරිසිත්ති.

842. කනම, නං රූපං බාහිරං පුරිසිත්ති?

යං පුරිසස්ස පුරිසලිඛිතං පුරිසනිමිත්තං පුරිසභුතානං පුරිසානපෙසො පුරිසනං පුරිසභාවො - ඉදං නං රූපං බාහිරං පුරිසිත්ති.

843. කතමං තං රූපං බාහිරං න පුරිසිත්ථිසං?

රූපායතනං — පෙ — කබලීකාරො ආභාරො - ඉදං තං රූපං බාහිරං න පුරිසිත්ථිසං.

844. කතමං තං රූපං අජ්ඣතතිකං න ජීවිතිත්ථිසං?

වකඛායතනං — පෙ — කායායතනං - ඉදං තං රූපං අජ්ඣතතිකං න ජීවිතිත්ථිසං.

845. කතමං තං රූපං බාහිරං ජීවිතිත්ථිසං?

යො තෙසං රූපිනං ධම්මානං ආයුසිති යපනා යාපනා ඉරියනා චත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතිත්ථිසං - ඉදං තං රූපං බාහිරං ජීවිතිත්ථිසං.

846. කතමං තං රූපං බාහිරං න ජීවිතිත්ථිසං?

රූපායතනං — පෙ — කබලීකාරො ආභාරො - ඉදං තං රූපං බාහිරං න ජීවිතිත්ථිසං.

847. කතමං තං රූපං අජ්ඣතතිකං න කායවිඤ්ඤානති?

වකඛායතනං — පෙ — කායායතනං - ඉදං තං රූපං අජ්ඣතතිකං න කායවිඤ්ඤානති.

848. කතමං තං රූපං බාහිරං කායවිඤ්ඤානති?

යා කුසල චිත්තස්ස වා අකුසල චිත්තස්ස වා අව්‍යාකත චිත්තස්ස වා අභිකක්ඛන්තස්ස වා පටිකක්ඛන්තස්ස වා ආලෝකෙනන්තස්ස වා විලෝකෙනන්තස්ස වා සම්මිඤ්ඤන්තස්ස වා පසාරෙන්තස්ස වා කායස්ස ඵලිතනා සන්චිතනා සන්චිතතිතතනං විඤ්ඤානති විඤ්ඤාපනා විඤ්ඤාපිතතනං — ඉදං තං රූපං බාහිරං කායවිඤ්ඤානති.

849. කතමං තං රූපං බාහිරං න කායවිඤ්ඤානති?

රූපායතනං — පෙ — කබලීකාරො ආභාරො — ඉදං තං රූපං බාහිරං න කායවිඤ්ඤානති.

850. කතමං තං රූපං අජ්ඣතතිකං න වචිවිඤ්ඤානති?

වකඛායතනං — පෙ — කායායතනං — ඉදං තං රූපං අජ්ඣතතිකං න වචිවිඤ්ඤානති.

851. කතමං තං රූපං බාහිරං වචිවිඤ්ඤානති?

යා කුසල චිත්තස්ස වා අකුසල චිත්තස්ස වා අව්‍යාකත චිත්තස්ස වා වාචා ගිරා විපප්ථො උද්දරණං ඝොඝො ඝොසකම්මං වාචා වචිනෙදො — අයං දුට්ඨති වාචා — යා වාය වාචාය විඤ්ඤානති විඤ්ඤාපනා විඤ්ඤාපිතතනං — ඉදං තං රූපං බාහිරං වචිවිඤ්ඤානති.

852. කතමං තං රූපං බාහිරං න වචිවිඤ්ඤානති?

රූපායතනං — පෙ — කබලීකාරො ආභාරො — ඉදං තං රූපං බාහිරං න වචිවිඤ්ඤානති.

853. කතමං තං රූපං අජ්ඣතතිකං න ආකාසධාතු?

වකඛායතනං — පෙ — කායායතනං — ඉදං තං රූපං අජ්ඣතතිකං න ආකාසධාතු.

854. කතමං තං රූපං බාහිරං ආකාසධාතු?

යො ආකාසො ආකාසගතං අඝං අඝගතං විචරො විචරගතං අභ්‍යුප්‍යුප්‍යං චතුති මහාභූතෙහි—ඉදං තං රූපං බාහිරං ආකාසධාතු.

855. කතමං තං රූපං බාහිරං න ආකාසධාතු?

රූපායතනං—පෙ— කබලීකාරො ආභාරො—ඉදං තං රූපං බාහිරං න ආකාසධාතු.

856. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න ආපොධාතු?

චක්කායතනං—පෙ— කායායතනං—ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න ආපොධාතු.

857. කතමං තං රූපං බාහිරං ආපොධාතු?

යො ආපො ආපොගතං සිනෙහො සිනෙහගතං බ්බකතනං රූපස්ස—ඉදං තං රූපං බාහිරං ආපොධාතු.

858. කතමං තං රූපං බාහිරං න ආපොධාතු?

රූපායතනං—පෙ— කබලීකාරො ආභාරො—ඉදං තං රූපං බාහිරං න ආපොධාතු.

859. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න ලුහා?

චක්කායතනං—පෙ— කායායතනං—ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න ලුහා.

860. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස ලුහා?

යො රූපස්ස ලුහා ලුහපරිණාමනා අදකිනනා අවිඤ්ඤා—ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස ලුහා.

861. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න ලුහා?

රූපායතනං—පෙ— කබලීකාරො ආභාරො—ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න ලුහා.

862. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න මුද්‍රනා?

චක්කායතනං—පෙ— කායායතනං—ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න මුද්‍රනා.

863. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස මුද්‍රනා?

යො රූපස්ස මුද්‍රනා මඤ්චනා අකකලිතා අකකිතනා—ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස මුද්‍රනා.

864. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න මුද්‍රනා?

රූපායතනං—පෙ— කබලීකාරො ආභාරො—ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න මුද්‍රනා.

865. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න කමමඤ්ඤානා?

චක්කායතනං—පෙ— කායායතනං—ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න කමමඤ්ඤානා.

866. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස කමමඤ්ඤතා?

යා රූපස්ස කමමඤ්ඤතා කමමඤ්ඤතනං කමමඤ්ඤතාවො—ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස කමමඤ්ඤතා.

867. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න කමමඤ්ඤතා?

රූපායතනං —පෙ— කබලිකාරො ආගාරො—ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න කමමඤ්ඤතා.

868. කතමං තං රූපං අජ්ඣන්තිකං රූපස්ස න උපවයො?

චිත්තායතනං —පෙ— කායායතනං - ඉදං තං රූපං අජ්ඣන්තිකං රූපස්ස න උපවයො.

869. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස උපවයො?

යො ආයතනානං ආවයො සො රූපස්ස උපවයො - ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස උපවයො.

870. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න උපවයො?

රූපායතනං —පෙ— කබලිකාරො ආගාරො—ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න උපවයො.

871. කතමං තං රූපං අජ්ඣන්තිකං රූපස්ස න සන්තති?

චිත්තායතනං —පෙ— කායායතනං - ඉදං තං රූපං අජ්ඣන්තිකං රූපස්ස න සන්තති.

872. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස සන්තති?

යො රූපස්ස උපවයො සො රූපස්ස [සන්තති - ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස සන්තති.

873. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න සන්තති?

රූපායතනං —පෙ— කබලිකාරො ආගාරො—ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න සන්තති.

874. කතමං තං රූපං අජ්ඣන්තිකං රූපස්ස න ජරතා?

චිත්තායතනං —පෙ— කායායතනං - ඉදං තං රූපං අජ්ඣන්තිකං රූපස්ස න ජරතා.

875. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස ජරතා?

යා රූපස්ස ජර ජරණතා බණ්ඩවිමං පාලිවිමං වලිත්තවතා ආයුතො සංගාති ඉන්ද්‍රියානං පරිපාතො - ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස ජරතා.

876. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න ජරතා?

රූපායතනං —පෙ— කබලිකාරො ආගාරො—ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න ජරතා.

877. කතමං තං රූපං අජ්ඣන්තිකං රූපස්ස න අනිවිතා?

චිත්තායතනං —පෙ— කායායතනං - ඉදං තං රූපං අජ්ඣන්තිකං රූපස්ස න අනිවිතා.

878. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස අනිච්චතා?

යො රූපස්ස බයො වියො හෙදො පටිහෙදො අනිච්චතා අනාගතධාතං—
—ඉදං වං රූපං බාහිරං රූපස්ස අනිච්චතා.

879. කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න අනිච්චතා?

රූපායතනං —පෙ— කබලීකාරො ආභාරො— ඉදං වං රූපං
බාහිරං රූපස්ස න අනිච්චතා.

880. කතමං වං රූපං අජ්ඣන්තකං න කබලීකාරො ආභාරො?

විකබ්බයතනං —පෙ— කායායතනං— ඉදං වං රූපං අජ්ඣන්තකං
න කබලීකාරො ආභාරො.

881. කතමං වං රූපං බාහිරං කබලීකාරො ආභාරො?

ඔදකො කුම්බාසො ජනතු මචේණි මංසං බීජං දඬි සප්පි නවතිතං
තොලං මුට්ඨ ඵාණ්ණං— යං වා පතඤ්ඤ මපි අනි රූපං යමති යමති
ජත පඨෙ තෙසං වෙසං දත්තානං මුබ්බස්සං දන්තවිබ්බදනං ගලුපේඤ්ඤා—
ගරණීයං කුච්ඡවිත්ථානං යාය ඔජාය සත්තා යාපෙනති— ඉදං වං
රූපං බාහිරං කබලීකාරො ආභාරො.

882. කතමං වං රූපං බාහිරං න කබලීකාරො ආභාරො?

රූපායතනං —පෙ— රූපස්ස අනිච්චතා— ඉදං වං රූපං බාහිරං
න කබලීකාරො ආභාරො— එවං තිව්ධෙන රූපසම්පතො.

තික නිදර්ශනං.

883. කතමං වං රූපං උපාද් උපාදින්නං?

විකබ්බයතනං —පෙ— කායායතනං ඉනිත්ථිසං පුට්ඨිත්ථිසං ජීවි-
තිත්ථිසං— යං වා පතඤ්ඤ මපි අනි රූපං සමමස්ස කතන්තා රූපායත-
නං ගම්බයතනං රසායතනං ආකාසධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස
ඤානති කබලීකාරො ආභාරො— ඉදං වං රූපං උපාද් උපාදින්නං.

884. කතමං වං රූපං උපාද් අනුපාදින්නං?

අද්දයතනං කායවිඤ්ඤානති වචිවිඤ්ඤානති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස
මුද්දතා රූපස්ස සමවිඤ්ඤානතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා— යං වා
පතඤ්ඤ මපි අනි රූපං න සමමස්ස ස.ප.ත්තා රූපායතනං ගම්බයතනං
රසායතනං ආකාසධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස ඤානති කබලී-
කාරො ආභාරො— ඉදං වං රූපං උපාද් අනුපාදින්නං.

885. කතමං වං රූපං තො උපාද් උපාදින්නං?

සමමස්ස කතන්තා ථොට්ඨබ්බයතනං ආපොධාතු— ඉදං වං රූපං
තො උපාද් උපාදින්නං.

886. කතමං වං රූපං තො උපාද් අනුපාදින්නං?

න සමමස්ස කතන්තා ථොට්ඨබ්බයතනං ආපොධාතු— ඉදං වං
රූපං තො උපාද් අනුපාදින්නං.

887. කතමං තං රූපං උපාදා උපාදිනනුපාදතිසා?

විකුට්ඨකං — පෙ — කායාසතනං ඉත්ථිඤ්ඤාං පුරිසිඤ්ඤාං ජිවිති-
ඤ්ඤාං — යං වා පනඤ්ඤාමපි අත්ථි රූපං කමමස්ස කතතතා රූපායතනං
ගකුඨාසතනං රසායතනං ආකාසධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස
සන්තති කබලීකාරො ආභාරො — ඉදං තං රූපං උපාදා උපාදිනනුපාද-
තිසා.

888. කතමං තං රූපං උපාදා අනුපාදිනනුපාදතිසා?

සද්දසතනං කාය විඤ්ඤානති වචිවිඤ්ඤානති රූපස්ස ලුහුතා රූපස්ස
මුළුතා රූපස්ස කමමඤ්ඤානා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අතිවතා — යං වා
පනඤ්ඤාමපි අත්ථි රූපං ත කමමස්ස කතතතා රූපායතනං ගකුඨාසතනං
රසායතනං ආකාසධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්තති කබලීකාරො
ආභාරො — ඉදං තං රූපං උපාදා අනුපාදිනනුපාදතිසා.

889. කතමං තං රූපං තො උපාදා උපාදිනනුපාදතිසා?

කමමස්ස කතතතා ථොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු — ඉදං තං රූපං
තො උපාදා උපාදිනනුපාදතිසා.

890. කතමං තං රූපං තො උපාදා අනුපාදිනනුපාදතිසා?

ත කමමස්ස කතතතා ථොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු — ඉදං තං
රූපං තො උපාදා අනුපාදිනනුපාදතිසා.

891. කතමං තං රූපං උපාදා සප්පට්ඨිකං?

විකුට්ඨකං — පෙ — රසායතනං — ඉදං තං රූපං උපාදා
සප්පට්ඨිකං.

892. කතමං තං රූපං උපාදා අප්පට්ඨිකං?

ඉත්ථිඤ්ඤාං — පෙ — කබලීකාරො ආභාරො — ඉදං තං රූපං උපාදා
අප්පට්ඨිකං.

893. කතමං තං රූපං තො උපාදා සප්පට්ඨිකං?

ථොට්ඨබ්බායතනං — ඉදං තං රූපං තො උපාදා සප්පට්ඨිකං.

894. කතමං තං රූපං තො උපාදා අප්පට්ඨිකං?

ආපොධාතු — ඉදං තං රූපං තො උපාදා අප්පට්ඨිකං.

895. කතමං තං රූපං උපාදා ඔලාරිකං?

විකුට්ඨකං — පෙ — රසායතනං — ඉදං තං රූපං උපාදා
ඔලාරිකං.

896. කතමං තං රූපං උපාදා සුඛුමං?

ඉත්ථිඤ්ඤාං — පෙ — කබලීකාරො ආභාරො — ඉදං තං රූපං උපාදා
සුඛුමං.

897. කතමං තං රූපං තො උපාදා ඔලාරිකං?

ථොට්ඨබ්බායතනං — ඉදං තං රූපං තො උපාදා ඔලාරිකං.

898. කතමං තං රූපං තො උපාදා සුඛුමං?

ආපොධාතු — ඉදං තං රූපං තො උපාදා සුඛුමං.

899. කතමං නං රූපං උපාදි දුරෙ?

ඉතින්ද්‍රියං —පෙ— කබලිකාරො ආගාරො— ඉදං නං රූපං උපාදි දුරෙ.

900. කතමං නං රූපං උපාදි සන්නිබො?

චක්ඛායතනං —පෙ— රසායතනං— ඉදං නං රූපං උපාදි සන්නිබො.

901. කතමං නං රූපං නො උපාදි දුරෙ?

ආපොධානු— ඉදං නං රූපං නො උපාදි දුරෙ.

902. කතමං නං රූපං නො උපාදි සන්නිබො?

ථොට්ඨබ්බායතනං— ඉදං නං රූපං නො උපාදි සන්නිබො.

903. කතමං නං රූපං උපාදි නාං සතිදස්සනං?

කමමස්ස කතතතා රූපායතනං— ඉදං නං රූපං උපාදි නාං සති දස්සනං.

904. කතමං නං රූපං උපාදි නාං අතිදස්සනං?

චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං ඉතින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං— යං වා පනඤ්ඤමි අත්ථි රූපං කමමස්ස කතතතා ගණායතනං රසායතනං ථොට්ඨබ්බායතනං ආනාසධානු ආපොධානු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්නති කබලිකාරො ආගාරො— ඉදං නං රූපං උපාදි නාං අතිදස්සනං.

905. කතමං නං රූපං අනුපාදි නාං සතිදස්සනං?

ත කමමස්ස කතතතා රූපායතනං— ඉදං නං රූපං අනුපාදි නාං සතිදස්සනං.

906. කතමං නං රූපං අනුපාදි නාං අතිදස්සනං?

සද්දායතනං කාය විඤ්ඤානති චචිචිඤ්ඤානති රූපස්ස ලුහුතා රූපස්ස මුද්දතා රූපස්ස කමමඤ්ඤානා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අතිවමතා— යං වා පනඤ්ඤමි අත්ථි රූපං ත කමමස්ස කතතතා ගණායතනං රසායතනං ථොට්ඨබ්බායතනං ආනාසධානු ආපොධානු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්නති කබලිකාරො ආගාරො— ඉදං නං රූපං අනුපාදි නාං අතිදස්සනං.

907. කතමං නං රූපං උපාදි නාං සප්පට්ඨිකං?

චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං— යං වා පනඤ්ඤමි අත්ථි රූපං කමමස්ස කතතතා රූපායතනං ගණායතනං රසායතනං ථොට්ඨබ්බායතනං— ඉදං නං රූපං උපාදි නාං සප්පට්ඨිකං.

908. කතමං නං රූපං උපාදි නාං අප්පට්ඨිකං?

ඉතින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං— යං වා පනඤ්ඤමි අත්ථි රූපං කමමස්ස කතතතා ආනාසධානු ආපොධානු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්නති කබලිකාරො ආගාරො— ඉදං නං රූපං උපාදි නාං අප්පට්ඨිකං.

909. කතමං නං රූපං අනුපාදි නාං සප්පට්ඨිකං?

සද්දායතනං— යං වා පනඤ්ඤමි අත්ථි රූපං ත කමමස්ස කතතතා.

රූපායනනං ගඤ්ඤායනනං රසායනනං ථොට්ඨබ්බායනනං— ඉදං නං රූපං අනුපාදිතනං අප්පට්ඨං.

910. කතමං නං රූපං අනුපාදිතනං අප්පට්ඨං?

කාය විඤ්ඤානති වච්චිඤ්ඤානති රූපස්ස ලුහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤානා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා— යං වා පනඤ්ඤාමපි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතතතා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස ඝනතති කබ්බිකාරො ආභාරො— ඉදං නං රූපං අනුපාදිතනං අප්පට්ඨං.

911. කතමං නං රූපං උපාදිතනං මහාභූතං?

කම්මස්ස කතතතා ථොට්ඨබ්බායනනං ආපොධාතු— ඉදං නං රූපං උපාදිතනං මහාභූතං.

912. කතමං නං රූපං උපාදිතනං න මහාභූතං?

වකඛායනනං— පෙ කායායනනං ඉත්ථිත්ථිසං පුරිසිත්ථිසං ජීවිතිත්ථිසං— යං වා පනඤ්ඤාමපි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතතතා රූපායනනං ගඤ්ඤායනනං රසායනනං ආකාසධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස ඝනතති කබ්බිකාරො ආභාරො— ඉදං නං රූපං උපාදිතනං න මහාභූතං.

913. කතමං නං රූපං අනුපාදිතනං මහාභූතං?

න කම්මස්ස කතතතා ථොට්ඨබ්බායනනං ආපොධාතු— ඉදං නං රූපං අනුපාදිතනං මහාභූතං.

914. කතමං නං රූපං අනුපාදිතනං න මහාභූතං?

සද්දායනනං කායවිඤ්ඤානති වච්චිඤ්ඤානති රූපස්ස ලුහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤානා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා— යං වා පනඤ්ඤාමපි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතතතා රූපායනනං ගඤ්ඤායනනං රසායනනං ආකාසධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස ඝනතති කබ්බිකාරො ආභාරො— ඉදං නං රූපං අනුපාදිතනං න මහාභූතං.

915. කතමං නං රූපං උපාදිතනං ඔලාරිකං?

වකඛායනනං — පෙ— කායායනනං— යං වා පනඤ්ඤාමපි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතතතා රූපායනනං ගඤ්ඤායනනං රසායනනං ථොට්ඨබ්බායනනං— ඉදං නං රූපං උපාදිතනං ඔලාරිකං.

916. කතමං නං රූපං උපාදිතනං සුමුමං?

ඉත්ථිත්ථිසං පුරිසිත්ථිසං ජීවිතිත්ථිසං— යං වා පනඤ්ඤාමපි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතතතා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස ඝනතති කබ්බිකාරො ආභාරො— ඉදං නං රූපං උපාදිතනං සුමුමං.

917. කතමං නං රූපං අනුපාදිතනං ඔලාරිකං?

සද්දායනනං යං වා පනඤ්ඤාමපි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතතතා රූපායනනං ගඤ්ඤායනනං රසායනනං ථොට්ඨබ්බායනනං— ඉදං නං රූපං අනුපාදිතනං ඔලාරිකං.

918. කතමං නං රූපං අනුපාදින්නං සුබ්බමං?

කාය විඤ්ඤානති වච්චිඤ්ඤානති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤාතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා— යං වා පනඤ්ඤාමපි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතතතා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්තති කබලීකාරො ආභාරො— ඉදං නං රූපං අනුපාදින්නං සුබ්බමං.

919. කතමං නං රූපං උපාදින්නං දුරෙ?

ඉත්ථිඤ්ඤායං පුරිසිඤ්ඤායං ජිවිතිඤ්ඤායං— යං වා පනඤ්ඤාමපි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතතතා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්තති කබලීකාරො ආභාරො— ඉදං නං රූපං උපාදින්නං දුරෙ.

920. කතමං නං රූපං උපාදින්නං සන්තිකෙ?

වකඛායතනං—පෙ—කායායතනං— යං වා පනඤ්ඤාමපි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතතතා රූපායතනං ගඤ්ඤායතනං රසායතනං ථොට්ඨබ්බායතනං— ඉදං නං රූපං උපාදින්නං සන්තිකෙ.

921. කතමං නං රූපං අනුපාදින්නං දුරෙ?

කායවිඤ්ඤානති වච්චිඤ්ඤානති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤාතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා— යං වා පනඤ්ඤාමපි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතතතා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්තති කබලීකාරො ආභාරො— ඉදං නං රූපං අනුපාදින්නං දුරෙ.

922. කතමං නං රූපං අනුපාදින්නං සන්තිකෙ?

සද්දායතනං, යං වා පනඤ්ඤාමපි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතතතා රූපායතනං ගඤ්ඤායතනං රසායතනං ථොට්ඨබ්බායතනං— ඉදං නං රූපං අනුපාදින්නං සන්තිකෙ.

923. කතමං නං රූපං උපාදින්නනුපාදනීයං සතිදස්සනං?

කම්මස්ස කතතතා රූපායතනං— ඉදං නං රූපං උපාදින්නනුපාදනීයං සතිදස්සනං.

924. කතමං නං රූපං උපාදින්නනුපාදනීයං අතිදස්සනං?

වකඛායතනං—පෙ—කායායතනං, ඉත්ථිඤ්ඤායං පුරිසිඤ්ඤායං ජිවිතිඤ්ඤායං— යං වා පනඤ්ඤාමපි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතතතා ගඤ්ඤායතනං රසායතනං ථොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්තති කබලීකාරො ආභාරො— ඉදං නං රූපං උපාදින්නනුපාදනීයං අතිදස්සනං.

925. කතමං නං රූපං අනුපාදින්නනු පාදනීයං සතිදස්සනං?

න කම්මස්ස කතතතා රූපායතනං— ඉදං නං රූපං අනුපාදින්නනු පාදනීයං සතිදස්සනං.

926. කතමං නං රූපං අනුපාදින්නනුපාදනීයං අතිදස්සනං?

සද්දායතනං කායවිඤ්ඤානති වච්චිඤ්ඤානති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤාතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා—

යං වා පනඤ්ඤමපි අත්ථි රූපං න කමමස්ස කතතතා ගඤ්ඤායතනං රසා-
යතනං ථොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපවයො
රූපස්ස සන්තති කබලීකාරො ආහාරො - ඉදං තං රූපං අනුපාදිනු-
පාදනියං අනිදස්සනං.

927. කතමං තං රූපං උපාදිනුපාදනියං සප්පට්ඨං?

වක්ඛායතනං - පෙ - නායායතනං - යං වා පනඤ්ඤමපි අත්ථි රූපං
කමමස්ස කතතතා රූපායතනං ගඤ්ඤායතනං රසායතනං ථොට්ඨබ්බා-
යතනං - ඉදං තං රූපං උපාදිනුපාදනියං සප්පට්ඨං.

928. කතමං තං රූපං උපාදිනුපාදනියං අප්පට්ඨං?

ඉත්ථිත්ථියං පුරිසිත්ථියං ජිවිතිත්ථියං - යං වා පනඤ්ඤමපි අත්ථි රූපං
කමමස්ස කතතතා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස
සන්තති කබලීකාරො ආහාරො - ඉදං තං රූපං උපාදිනුපාදනියං
අප්පට්ඨං.

929. කතමං තං රූපං අනුපාදිනුපාදනියං සප්පට්ඨං?

සද්දයතනං - යං වා පනඤ්ඤමපි අත්ථි රූපං න කමමස්ස කතතතා
රූපායතනං ගඤ්ඤායතනං රසායතනං ථොට්ඨබ්බායතනං - ඉදං තං
රූපං අනුපාදිනුපාදනියං සප්පට්ඨං.

930. කතමං තං රූපං අනුපාදිනුපාදනියං අප්පට්ඨං?

කායවිඤ්ඤානති වචිවිඤ්ඤානති රූපස්ස ලුහුතා රූපස්ස මුද්දතා
රූපස්ස කමමඤ්ඤාතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා - යං වා පන-
ඤ්ඤමපි අත්ථි රූපං න කමමස්ස කතතතා ආකාසධාතු ආපොධාතු
රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්තති කබලීකාරො ආහාරො - ඉදං තං
රූපං අනුපාදිනුපාදනියං අප්පට්ඨං.

931. කතමං තං රූපං උපාදිනුපාදනියං මහාභූතං?

කමමස්ස කතතතා ථොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු - ඉදං තං රූපං
උපාදිනුපාදනියං මහාභූතං.

932. කතමං තං රූපං උපාදිනුපාදනියං න මහාභූතං?

වක්ඛායතනං - පෙ - නායායතනං ඉත්ථිත්ථියං පුරිසිත්ථියං ජිවිතිත්ථියං
- යං වා පනඤ්ඤමපි අත්ථි රූපං කමමස්ස කතතතා රූපායතනං ගඤ්ඤා-
යතනං රසායතනං ආකාසධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්තති
කබලීකාරො ආහාරො - ඉදං තං රූපං උපාදිනුපාදනියං න මහාභූතං.

933. කතමං තං රූපං අනුපාදිනුපාදනියං මහාභූතං?

න කමමස්ස කතතතා ථොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු - ඉදං තං
රූපං අනුපාදිනුපාදනියං මහාභූතං.

934. කතමං තං රූපං අනුපාදිනුපාදනියං න මහාභූතං?

සද්දයතනං කායවිඤ්ඤානති වචිවිඤ්ඤානති රූපස්ස ලුහුතා රූපස්ස
මුද්දතා රූපස්ස කමමඤ්ඤාතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා - යං
වා පනඤ්ඤමපි අත්ථි රූපං න කමමස්ස කතතතා රූපායතනං ගඤ්ඤා-

යහනං රසායනනං ආකාසධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්නති.
කබ්ලිකාරො¹ ආහාරො-ඉදං නං රූපං අනුපාදිනනුපාදතියං න මහාභුතං.

935. කතමං නං රූපං උපාදිනනුපාදතියං ඔලාරිකං?

වක්කායහනං - පෙ - කායායහනං - යං වා පනඤ්ඤමිති අත්ථි රූපං
කමමස්ස කතන්තා රූපායහනං ගක්ඛායහනං රසායනනං ථොට්ඨබ්බාය-
හනනං - ඉදං නං රූපං උපාදිනනුපාදතියං ඔලාරිකං.

936. කතමං නං රූපං උපාදිනනුපාදතියං සුබ්බමං?

ඉත්ථිඤ්ඤිං පුරිස්ඤ්ඤිං ජීවිතිඤ්ඤිං - යං වා පනඤ්ඤමිති අත්ථි රූපං
කමමස්ස කතන්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස
සන්නති කබ්ලිකාරො ආහාරො - ඉදං නං රූපං උපාදිනනුපාදතියං
සුබ්බමං.

937. කතමං නං රූපං අනුපාදිනනුපාදතියං ඔලාරිකං?

සද්දයහනං - යං වා පනඤ්ඤමිති අත්ථි රූපං න කමමස්ස කතන්තා
රූපායහනං ගක්ඛායහනං රසායනනං ථොට්ඨබ්බායහනං - ඉදං නං රූපං
අනුපාදිනනුපාදතියං ඔලාරිකං.

938. කතමං නං රූපං අනුපාදිනනුපාදතියං සුබ්බමං?

කායච්ඤ්ඤානති වච්චිඤ්ඤානති රූපස්ස ලග්ගතා රූපස්ස මුද්දතා
රූපස්ස කමමඤ්ඤානා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අතිවිමතා - යං
වා පනඤ්ඤමිති අත්ථි රූපං න කමමස්ස කතන්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු
රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්නති කබ්ලිකාරො ආහාරො - ඉදං නං
රූපං අනුපාදිනනුපාදතියං සුබ්බමං.

939. කතමං නං රූපං උපාදිනනුපාදතියං දුරෙ?

ඉත්ථිඤ්ඤිං පුරිස්ඤ්ඤිං ජීවිතිඤ්ඤිං - යං වා පනඤ්ඤමිති අත්ථි රූපං
කමමස්ස කතන්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස
සන්නති කබ්ලිකාරො ආහාරො - ඉදං නං රූපං උපාදිනනුපාදතියං
දුරෙ.

940. කතමං නං රූපං උපාදිනනුපාදතියං සන්නිකො?

වක්කායහනං - පෙ - කායායහනං - යං වා පනඤ්ඤමිති අත්ථි
රූපං කමමස්ස කතන්තා රූපායහනං ගක්ඛායහනං රසායනනං
ථොට්ඨබ්බායහනං - ඉදං නං රූපං උපාදිනනුපාදතියං සන්නිකො.

941. කතමං නං රූපං අනුපාදිනනුපාදතියං දුරෙ?

කායච්ඤ්ඤානති වච්චිඤ්ඤානති රූපස්ස ලග්ගතා රූපස්ස මුද්දතා
රූපස්ස කමමඤ්ඤානා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අතිවිමතා - යං වා
පනඤ්ඤමිති අත්ථි රූපං න කමමස්ස කතන්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු
රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්නති කබ්ලිකාරො ආහාරො - ඉදං නං
රූපං අනුපාදිනනුපාදතියං දුරෙ.

1. කබ්ලිකාරො - ඉ.

942. කතමං තං රූපං අනුපාදිනනුපාදනියං සනතිකෙ?

සද්දයනනං— යං වා පනඤ්ඤමපි අභි රූපං න කමමස්ස කතතතා රූපායනනං ගණ්ඨයනනං රසායනනං ථොට්ඨබ්බායනනං— ඉදං තං රූපං අනුපාදිනනුපාදනියං සනතිකෙ.

943. කතමං තං රූපං සප්පට්ඨං ඉන්ද්‍රියං?

වකඛුන්ද්‍රියං—පෙ— කායින්ද්‍රියං—ඉදං තං රූපං සප්පට්ඨං ඉන්ද්‍රියං.

944. කතමං තං රූපං සප්පට්ඨං න ඉන්ද්‍රියං?

රූපායනනං—පෙ— ථොට්ඨබ්බායනනං—ඉදං තං රූපං සප්පට්ඨං න ඉන්ද්‍රියං.

945. කතමං තං රූපං අප්පට්ඨං ඉන්ද්‍රියං?

ඉඤ්ඤියං පුරිසින්ද්‍රියං ජිවිතින්ද්‍රියං—ඉදං තං රූපං අප්පට්ඨං ඉන්ද්‍රියං.

946. කතමං තං රූපං අප්පට්ඨං න ඉන්ද්‍රියං?

කායවිඤ්ඤානති වචිවිඤ්ඤානති—පෙ— කබ්බිකාරො ආභාරො—ඉදං තං රූපං අප්පට්ඨං න ඉන්ද්‍රියං.

947. කතමං තං රූපං සප්පට්ඨං මහාභූතං?

ථොට්ඨබ්බායනනං—ඉදං තං රූපං සප්පට්ඨං මහාභූතං

948. කතමං තං රූපං සප්පට්ඨං න මහාභූතං?

වකබ්බායනනං—පෙ— රසායනනං—ඉදං තං රූපං සප්පට්ඨං න මහාභූතං.

949. කතමං තං රූපං අප්පට්ඨං මහාභූතං?

ආපොධාභූ—ඉදං තං රූපං අප්පට්ඨං මහාභූතං

950. කතමං තං රූපං අප්පට්ඨං න මහාභූතං?

ඉඤ්ඤියං—පෙ— කබ්බිකාරො ආභාරො—ඉදං තං රූපං අප්පට්ඨං න මහාභූතං.

951. කතමං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං ඔලාරිකං?

වකඛුන්ද්‍රියං—පෙ— කායින්ද්‍රියං—ඉදං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං ඔලාරිකං.

952. කතමං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං සුඛමං?

ඉඤ්ඤියං පුරිසින්ද්‍රියං ජිවිතින්ද්‍රියං—ඉදං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං සුඛමං

953. කතමං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං ඔලාරිකං?

රූපායනනං—පෙ— ථොට්ඨබ්බායනනං—ඉදං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං ඔලාරිකං.

954. කතමං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං සුඛමං?

කායවිඤ්ඤානති—පෙ— කබ්බිකාරො ආභාරො—ඉදං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං සුඛමං.

955. කතමං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං දුරෙ?

ඉඤ්ඤියං පුරිසින්ද්‍රියං ජිවිතින්ද්‍රියං—ඉදං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං දුරෙ.

956. කතමං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං සන්තිකො?

චක්ඛන්ද්‍රියං —පෙ— භාසින්ද්‍රියං—ඉදං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං සන්තිකො.

957. කතමං තං රූපං ත ඉන්ද්‍රියං දුරෙ?

කායවිඤ්ඤානති චචිවිඤ්ඤානති —පෙ— කබලීකාරො ආහාරො—ඉදං තං රූපං ත ඉන්ද්‍රියං දුරෙ.

958. කතමං තං රූපං ත ඉන්ද්‍රියං සන්තිකො?

රූපායතනං —පෙ— ථොට්ඨබ්බායතනං—ඉදං තං රූපං ත ඉන්ද්‍රියං සන්තිකො.

959. කතමං තං රූපං මහාභූතං ඔලාරිකං?

ථොට්ඨබ්බායතනං—ඉදං තං රූපං මහාභූතං ඔලාරිකං.

960. කතමං තං රූපං මහාභූතං සුබ්‍රමං?

ආපොධාභූ—ඉදං තං රූපං මහාභූතං සුබ්‍රමං.

961. කතමං තං රූපං ත මහාභූතං ඔලාරිකං?

චක්ඛායතනං —පෙ— රසායතනං — ඉදං තං රූපං ත මහාභූතං ඔලාරිකං.

962. කතමං තං රූපං ත මහාභූතං සුබ්‍රමං?

ඉන්ද්‍රියං —පෙ— කබලීකාරො ආහාරො—ඉදං තං රූපං ත මහාභූතං සුබ්‍රමං.

963. කතමං තං රූපං මහාභූතං දුරෙ?

ආපොධාභූ—ඉදං තං රූපං මහාභූතං දුරෙ.

964. කතමං තං රූපං මහාභූතං සන්තිකො?

ථොට්ඨබ්බායතනං—ඉදං තං රූපං මහාභූතං සන්තිකො.

965. කතමං තං රූපං ත මහාභූතං දුරෙ?

ඉන්ද්‍රියං —පෙ— කබලීකාරො ආහාරො—ඉදං තං රූපං ත මහාභූතං දුරෙ.

966. කතමං තං රූපං ත මහාභූතං සන්තිකො?

චක්ඛායතනං —පෙ— රසායතනං—ඉදං තං රූපං ත මහාභූතං සන්තිකො.

රූපායතනං: දිට්ඨං—සද්දායතනං සුභං—ගතියතනං රසායතනං ථොට්ඨබ්බායතනං මුභං—සබ්බං රූපං මහසා විඤ්ඤානං රූපං.

එවං චතුර්ඛිධෙන රූපසංගහො.

චතුර්කං.

967. කතමං තං රූපං පඨවිධාභූ?

යං කකකලිං බරගහං කකකලිතනං කකකලිභාවො අජ්ඣතනං වා ඔභිද්ධා වා උපාදිනනං වා අනුපාදිනනං වා—ඉදං තං රූපං පඨවිධාභූ.

968. කතමං නං රූපං ආපොධාතු?

යං ආපො ආපොගතං සිතෙනො සිතෙනගතං බ්‍යාධිතතං රූපස්ස අඤ්ඤානං වා බ්‍යාධිතං වා උපාදිතං වා අනුපාදිතං වා—ඉදං නං රූපං ආපොධාතු.

969. කතමං නං රූපං තෙජොධාතු?

යං තෙජෝ තෙජොගතං උසමා උසමාගතං උසුමං උසුමාගතං අඤ්ඤානං වා බ්‍යාධිතං වා උපාදිතං වා අනුපාදිතං වා—ඉදං නං රූපං තෙජොධාතු.

970. කතමං නං රූපං වායොධාතු?

යං වායො වායොගතං ඵමහිතතං රූපස්ස අඤ්ඤානං වා බ්‍යාධිතං වා උපාදිතං වා අනුපාදිතං වා—ඉදං නං රූපං වායොධාතු.

971. කතමං නං රූපං උපාද්‍ය?

චක්ඛායතනං—පෙ—කබ්බිකාරො ආභාරො—ඉදං නං රූපං උපාද්‍ය ඵලං සඤ්චවිධෙන රූපසංඛගතො.

සඤ්චකං.

972. රූපායතනං චක්ඛුවිඤ්ඤායං රූපං—සද්දයතනං සොභවිඤ්ඤායං රූපං—ගණ්ඩායතනං ඝාතවිඤ්ඤායං රූපං—රසායතනං ජ්වහා විඤ්ඤායං රූපං—ථොට්ඨබ්බායතනං කායවිඤ්ඤායං රූපං—සබ්බං රූපං මනො විඤ්ඤායං රූපං.

ඵලං ජබ්බිධෙන රූපසංඛගතො.

ජකකං.

973. රූපායතනං චක්ඛුවිඤ්ඤායං රූපං—සද්දයතනං සොභවිඤ්ඤායං රූපං—ගණ්ඩායතනං ඝාතවිඤ්ඤායං රූපං—රසායතනං ජ්වහා විඤ්ඤායං රූපං—ථොට්ඨබ්බායතනං කායවිඤ්ඤායං රූපං.

974. රූපායතනං සද්දයතනං ගණ්ඩායතනං රසායතනං ථොට්ඨබ්බායතනං මනොධාතු විඤ්ඤායං රූපං—සබ්බං රූපං මනොවිඤ්ඤාණං ධාතු විඤ්ඤායං රූපං.

ඵලං සත්තවිධෙන රූපසංඛගතො.

සත්තකං.

975. රූපායතනං චක්ඛුවිඤ්ඤායං රූපං—සද්දයතනං සොභවිඤ්ඤායං රූපං—ගණ්ඩායතනං ඝාතවිඤ්ඤායං රූපං—රසායතනං ජ්වහා විඤ්ඤායං රූපං—මනාපියො ථොට්ඨබ්බො සුඛසම්පය්‍යො කාය-විඤ්ඤායං රූපං—අමනාපියො ථොට්ඨබ්බො දුක්ඛසම්පය්‍යො කාය-විඤ්ඤායං රූපං—රූපායතනං සද්දයතනං ගණ්ඩායතනං රසායතනං

ථොට්ඨබ්බායනනං මනොධාතු විඤ්ඤායසං රූපං, සබ්බං රූපං මනො-
විඤ්ඤාණධාතු විඤ්ඤායසං රූපං.

එවං අට්ඨවිධෙන රූපසඛනගො.

අට්ඨකං.

976. කතමං නං රූපං චක්ඛුන්ද්‍රියං?

යං චක්ඛු චතුන්නං මහාභුතානං උපාදාය පසාදෙ —පෙ— සුඤ්ඤා,
ගාමොපෙසො - ඉදං නං රූපං චක්ඛුන්ද්‍රියං.

977. කතමං නං රූපං සොතින්ද්‍රියං - පෙ - ඝාතින්ද්‍රියං —පෙ - ජ්වහින්ද්‍රියං
—පෙ— කායින්ද්‍රියං —පෙ— ඉන්ද්‍රියං —පෙ— පුරිසින්ද්‍රියං —පෙ— ජීවි-
තින්ද්‍රියං?

යො තෙසං රූපිනං ධම්මානං ආයු සීති යපනා යාපනා ඉරියනා.
චත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං—ඉදං නං රූපං ජීවිතින්ද්‍රියං.

978. කතමං නං රූපං ක ඉන්ද්‍රියං?

රූපායනනං —පෙ— කබලීකාරො ආභාරො - ඉදං නං රූපං ක
ඉන්ද්‍රියං.

එවං නවවිධෙන රූපසඛනගො.

නවකං.

979. කතමං නං රූපං චක්ඛුන්ද්‍රියං?

යං චක්ඛු චතුන්නං මහාභුතානං උපාදාය පසාදෙ - පෙ - සුඤ්ඤා,
ගාමොපෙසො—ඉදං නං රූපං චක්ඛුන්ද්‍රියං.

980 කතමං නං රූපං සොතින්ද්‍රියං—පෙ— ඝාතින්ද්‍රියං—පෙ—ජ්වහින්ද්‍රියං
—පෙ— කායින්ද්‍රියං - පෙ— ඉන්ද්‍රියං - පෙ— පුරිසින්ද්‍රියං - පෙ—
ජීවිතින්ද්‍රියං?

යො තෙසං රූපිනං ධම්මානං ආයු සීති යපනා යාපනා ඉරියනා.
චත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං—ඉදං නං රූපං ජීවිතින්ද්‍රියං.

981. කතමං නං රූපං ක ඉන්ද්‍රියං සප්පට්ඨකං?

රූපායනනං - පෙ— ථොට්ඨබ්බායනනං—ඉදං නං රූපං ක ඉන්ද්‍රියං.
සප්පට්ඨකං.

982. කතමං.නං රූපං ක ඉන්ද්‍රියං අප්පට්ඨකං?

කායවිඤ්ඤාන්ති —පෙ— කබලීකාරො ආභාරො—ඉදං නං රූපං ක
ඉන්ද්‍රියං අප්පට්ඨකං.

එවං දසවිධෙන රූපසඛනගො.

දසකං.

983. කතමං නං රූපං චක්ඛායනනං?

යං චක්ඛු චතුන්නං මහාභුතානං උපාදාය පසාදෙ —පෙ— සුඤ්ඤා,
ගාමොපෙසො—ඉදං නං රූපං චක්ඛායනනං.

984. කතමං තං රූපං සොභායතනං —පෙ— සාභායතනං —පෙ—
ජ්වහායතනං —පෙ— නායායතනං —පෙ— රූපායතනං —පෙ— සද්ද-
යතනං —පෙ— ගතියතනං —පෙ— රසායතනං —පෙ— ථොට්ඨබ්බා-
යතනං?

පඨවිධාතු—පෙ—ථොට්ඨබ්බධාතුපෙසා—ඉදං තං රූපං ථොට්ඨබ්බා-
යතනං.

985. කතමං තං රූපං අතිදස්සනං අප්පට්ඨං ධම්මායතනපරියාපනං?
ඉත්තිජ්වයං —පෙ— කබලීනාරො ආහාරො—ඉදං තං රූපං අතිදස්ස-
නං අප්පට්ඨං ධම්මායතනපරියාපනං.

එවං එකාදසවිධෙන රූපසංඝගහො.

එකාදසකං.

රූපකණ්ඩං නිට්ඨිතං.

අට්ඨමං භාණවාරං

නිකේපකණ්ඩං

2 - line for

986. කතමෙ ධම්මා කුසලා?

නිණ්ණි කුසලමූලානි අලොභො අද්දෙසො අමොහො— තං සම්ප-
යුතො වෙදනාකකිකො සංඝද්දනකිකො සංඝාරකකිකො විඤ්ඤාණ-
කකිකො— තං සමුට්ඨානං කායකම්මං වජීකම්මං මනොකම්මං— ඉමෙ
ධම්මා කුසලා.

987. කතමෙ ධම්මා අකුසලා?

නිණ්ණි අකුසලමූලානි ලොභො ද්දෙසො මොහො— නදෙකට්ඨා ව-
කිලෙසා— තං සම්පයුතො වෙදනාකකිකො සංඝද්දනකිකො සංඝාර-
කකිකො විඤ්ඤාණකකිකො— තං සමුට්ඨානං කායකම්මං වජීකම්මං
මනොකම්මං— ඉමෙ ධම්මා අකුසලා

988. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

කුසලාකුසලානං ධම්මානං විපාකා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපා-
වචරා අපරියාපනා වෙදනාකකිකො සංඝද්දනකිකො සංඝාරකකිකො
විඤ්ඤාණකකිකො— යෙ ව ධම්මා කිරියා තෙව කුසලා නාකුසලා න ව-
කම්මවිපාකා— සබ්බං ව රූපං අසංඝිතා ව ධාතු— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

989. කතමෙ ධම්මා සුඛාය වෙදනාය සම්පයුතනා?

සුඛභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අපරියාපනෙන සුඛං වෙදනං
ථපෙති නං සම්පයුතො සංඝද්දනකිකො සංඝාරකකිකො විඤ්ඤාණ-
කකිකො— ඉමෙ ධම්මා සුඛාය වෙදනාය සම්පයුතනා.

990. කතමෙ ධම්මා දුක්ඛාය වෙදනාය සම්පයුතනා?

දුක්ඛභූමියං කාමාවචරෙ දුක්ඛං වෙදනං ථපෙති නං සම්පයුතො
සංඝද්දනකිකො සංඝාරකකිකො විඤ්ඤාණකකිකො— ඉමෙ ධම්මා දුක්ඛාය
වෙදනාය සම්පයුතනා

991. කතමෙ ධම්මා අද්දකම්මසුඛාය වෙදකාය සම්පයුතතා?

අද්දකම්මසුඛමිඨං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අරූපාවචරෙ අපරියාපනො අද්දකම්මසුඛං වෙදනා යපෙතා නං සම්පයුතතො සඤ්ඤාකකිකො සංකාරකකිකො විඤ්ඤාණකකිකො— ඉමෙ ධම්මා අද්දකම්මසුඛාය වෙදකාය සම්පයුතතා.

992. කතමෙ ධම්මා විපාකා?

කුසලාකුසලානං ධම්මානං විපාකා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපනො වෙදකාකකිකො —පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො— ඉමෙ ධම්මා විපාකා.

993. කතමෙ ධම්මා විපාකධම්මධම්මා?

කුසලාකුසලා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපනො වෙදකාකකිකො —පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො—ඉමෙ ධම්මා විපාකධම්මධම්මා.

994. කතමෙ ධම්මා තෙව විපාක ක විපාක ධම්මධම්මා?

යෙ ච ධම්මා කිරියා තෙව කුසලා නාකුසලා න ච කම්මවිපාකා සංඛං ච රූපං අසංඛිතා ච ධාතු— ඉමෙ ධම්මා තෙව විපාක ක විපාකධම්මධම්මා.

995. කතමෙ ධම්මා උපාදිනනුපාදනියා?

සාසවා කුසලාකුසලානං ධම්මානං විපාකා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා වෙදකාකකිකො —පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො— යං ච රූපං කම්මස්සකතතතා— ඉමෙ ධම්මා උපාදිනනුපාදනියා.

996. කතමෙ ධම්මා අනුපාදිනනුපාදනියා?

සාසවා කුසලාකුසලා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා වෙදකාකකිකො - පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො— යෙ ච ධම්මා කිරියා තෙව කුසලා නාකුසලා න ච කම්මවිපාකා— යං ච රූපං ක කම්මස්සකතතතා -ඉමෙ ධම්මා අනුපාදිනනුපාදනියා.

997. කතමෙ ධම්මා අනුපාදිනන අනුපාදනියා?

අපරියාපනො මග්ගා ච මග්ග ඵලාති ච අසංඛිතා ච ධාතු— ඉමෙ ධම්මා අනුපාදිනන අනුපාදනියා.

998. කතමෙ ධම්මා සංඛිතිලිට්ඨ සංඛිතිලෙසිකා?

නිති අකුසලමූලාති ලොභො දොසො මොහො— නදෙතට්ඨා ච කිලෙසා— නං සම්පයුතතො වෙදකාකකිකො —පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො— නං සමුට්ඨානං කායකම්මං චිචිකම්මං මනොකම්මං— ඉමෙ ධම්මා සංඛිතිලිට්ඨ සංඛිතිලෙසිකා.

999. කතමෙ ධම්මා අසංඛිතිලිට්ඨ සංඛිතිලෙසිකා?

සාසවා කුසලා ව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපකකිකො වෙදකාකකිකො සඤ්ඤාකකිකො සංකාරකකිකො විඤ්ඤාණකකිකො— ඉමෙ ධම්මා අසංඛිතිලිට්ඨ සංඛිතිලෙසිකා.

1000. කතමෙ ධම්මා අසඬකිලිට්ඨි අසඬකිලෙසිකා?

අපරියාපනතා මග්ගා ච මග්ගඵලාති ච අසඬතා ච ධාතු— ඉමෙ ධම්මා අසඬකිලිට්ඨි අසඬකිලෙසිකා.

1001. කතමෙ ධම්මා සචිතකක සචිචාරා?

සචිතකක සචිචාරභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අපරියාපනෙන චිතකකචිචාරෙ ඤාපෙඤා නං සම්පයුතෙනා වෙදනාකකිකේයො —පෙ— විඤ්ඤාණකකිකේයො— ඉමෙ ධම්මා සචිතකකසචිචාරා.

1002. කතමෙ ධම්මා අචිතකක චිචාරමනතා?

අචිතකක චිචාරමනතභූමියං රූපාවචරෙ අපරියාපනෙන චිචාරං ඤාපෙඤා නං සම්පයුතෙනා වෙදනාකකිකේයො —පෙ— විඤ්ඤාණකකිකේයො— ඉමෙ ධම්මා අචිතකකචිචාරමනතා.

1003. කතමෙ ධම්මා අචිතකක අචිචාරා?

අචිතකක අචිචාරභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අරූපාවචරෙ අපරියාපනෙන වෙදනාකකිකේයො —පෙ— විඤ්ඤාණකකිකේයො— සබ්බං ච රූපං අසඬතා ච ධාතු— ඉමෙ ධම්මා අචිතකකඅචිචාරා.

1004. කතමෙ ධම්මා පීතිසගගතා?

පීතිභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අපරියාපනෙන පීතිං ඤාපෙඤා නං සම්පයුතෙනා වෙදනාකකිකේයො —පෙ— විඤ්ඤාණකකිකේයො— ඉමෙ ධම්මා පීතිසගගතා.

1005. කතමෙ ධම්මා සුඛසගගතා?

සුඛභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අපරියාපනෙන සුඛං ඤාපෙඤා නං සම්පයුතෙනා සඤ්ඤාකකිකේයො සඬ්ඛාරකකිකේයො විඤ්ඤාණකකිකේයො— ඉමෙ ධම්මා සුඛසගගතා.

1006. කතමෙ ධම්මා උපෙකකාසගගතා?

උපෙකකාභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අරූපාවචරෙ අපරියාපනෙන, උපෙකකං ඤාපෙඤා නං සම්පයුතෙනා සඤ්ඤාකකිකේයො සඬ්ඛාරකකිකේයො විඤ්ඤාණකකිකේයො ඉමෙ ධම්මා උපෙකකාසගගතා.

1007. කතමෙ ධම්මා දස්සාදාන පභානබ්බා?

කිණ් සඤ්ඤාජනාති සකකායද්ධි විචිනිච්ඡා සීලබ්බාදාපරාමාසො.

1008. තත්ථ කතමා සකකායද්ධි?

ඉධ අස්සුනවා පුට්ඨනො අරියානං අදස්සාචි අරියධම්මස්ස අකොච්ඤෙ අරියධම්මෙ අචිනිතො සප්පරිසානං අදස්සාචි සප්පරිස ධම්මස්ස අකොච්ඤෙ සප්පරිසධම්මෙ අචිනිතො රූපං අත්තතො සමනුපස්සති— රූපචන්තං වා අත්තානං, අත්තති වා රූපං, රූපසමිං වා අත්තානං— වෙදනං අත්තතො සමනුපස්සති, වෙදනාචන්තං වා අත්තානං, අත්තති වා වෙදනං, වෙදනාය වා අත්තානං— සඤ්ඤං අත්තතො සමනුපස්සති, සඤ්ඤාචන්තං වා අත්තානං, අත්තති වා සඤ්ඤං, සඤ්ඤාය වා අත්තානං— සඬ්ඛාරෙ අත්තතො සමනුපස්සති, සඬ්ඛාරචන්තං වා අත්තානං, අත්තති වා සඬ්ඛාරෙ, සඬ්ඛාරෙසු වා අත්තානං— විඤ්ඤාණං අත්තතො සමනුපස්සති,

විඤ්ඤාණවත්තං වා අත්තානං, අත්තති වා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණස්මිං වා අත්තානං යං ඵවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගතණං දිට්ඨිකාන්තාරො දිට්ඨිවිසුකා සිතං දිට්ඨිවිප්පජ්ඣනං දිට්ඨිසංඤ්ඤාජනං ගාභො පතිට්ඨාභො අභිතිවෙසො පරාමාසො කුමමයො මිච්ඡාපථො මිච්ඡන්තං තිත්ථායත්තං විපරියෙසගාභො— අයං වුච්චති ඤාකායදිට්ඨි.

1009. තත්ථ කතමො විවිකිච්ඡා?

සන්ථරි කඛ්ඛති විවිකිච්ඡති— ධම්මෙ කඛ්ඛති විවිකිච්ඡති— සංඛේස කඛ්ඛති විවිකිච්ඡති— සික්ඛාය කඛ්ඛති විවිකිච්ඡති— පුබ්බන්තො කඛ්ඛති විවිකිච්ඡති— අපරන්තො කඛ්ඛති විවිකිච්ඡති— පුබ්බන්තාපරන්තො කඛ්ඛති විවිකිච්ඡති— ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පන්නාසු ධම්මෙසු කඛ්ඛති විවිකිච්ඡති— යං ඵවරූපා කඛ්ඛා කඛ්ඛායතා කඛ්ඛාසිත්තන්තං විමති විවිකිච්ඡා දොළභාසං දොධාපථො සංසයො අනෙකාසගාභො ආසප්පතා පරිසප්පතා අපරියොගාගතා ථමතිත්තන්තං විත්තායා මනො— විලෙඛො— අයං වුච්චති විවිකිච්ඡා.

1010. තත්ථ කතමො සීලබ්බත පරාමාසො?

ඉතො බ්ගිඤ්ඤා සමණ බ්‍රාහ්මණන්තං සීලෙන සුද්ධි වනෙන සුද්ධි සීලබ්බතෙන සුද්ධිති යං ඵවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගතණං දිට්ඨි කාන්තාරො දිට්ඨිවිසුකා සිතං දිට්ඨිවිප්පජ්ඣනං දිට්ඨිසංඤ්ඤාජනං ගාභො පතිට්ඨාභො අභිතිවෙසො පරාමාසො කුමමයො මිච්ඡාපථො මිච්ඡන්තං තිත්ථායත්තං විපරියෙසගාභො— අයං වුච්චති සීලබ්බතපරාමාසො— ඉමාති තිණි සංයොජනාති— නදෙකට්ඨා ව කිලෙසා නං සම්පයුත්තො වෙදනාකඛ්ඛො— පෙ— විඤ්ඤාණකඛ්ඛො— නං සමුට්ඨානං කාය කම්මං චරිකම්මං මනොකම්මං— ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභානබ්බා.

1011. කතමෙ ධම්මා භාවනාය පභානබ්බා?

අවසෙසො ලොභො දොසො මොහො— නදෙකට්ඨා ව කිලෙසා නං සම්පයුත්තො වෙදනාකඛ්ඛො— පෙ— විඤ්ඤාණකඛ්ඛො— නං සමුට්ඨානං කාය කම්මං චරිකම්මං මනොකම්මං— ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පභානබ්බා.

1012. කතමෙ ධම්මා තෙව දස්සනෙන න භාවනාය පභානබ්බා?

කුසල්‍යාව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියං-පන්තා වෙදනාකඛ්ඛො— පෙ— විඤ්ඤාණකඛ්ඛො— සබ්බං ච රූපං අසංඛතා ච ධාතු— ඉමෙ ධම්මා තෙව දස්සනෙන න භාවනාය පභානබ්බා.

1013. කතමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභානබ්බහෙතුකා?

තිණි සංඤ්ඤාජනාති, සක්කායදිට්ඨි විවිකිච්ඡා සීලබ්බතපරාමාසො

1014. තත්ථ කතමො සක්කායදිට්ඨි?

—පෙ— අයං වුච්චති සක්කායදිට්ඨි.

1015. තත්ථ කතමො විවිකිච්ඡා?

—පෙ— අයං වුච්චති විවිකිච්ඡා.

1016. කතමෙ ධම්මා සීලබ්බත පරාමාසො?

—පෙ— අයං වුච්චති සීලබ්බතපරාමාසො— ඉමාති තිණ් සංයො-
ජනාති— තදෙකට්ඨා ව කිලෙසා නං සමපසුනො වෙදනානිකිකො,
—පෙ— විඤ්ඤාණකිකිකො— නං සමුට්ඨානං කායංගමං වචිකමමං
මනොකමමං— ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභානබ්බහෙතුනා.

තිණ් සංයොජනාති— සකකායදිට්ඨි විචිනිච්ඡා සීලබ්බතපරාමාසො—
ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභානබ්බා— තදෙකට්ඨා ලොභො දොසො
මොහො— ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභානබ්බහෙතු— තදෙකට්ඨා ව
කිලෙසා නං සමපසුනො වෙදනානිකිකො—පෙ— විඤ්ඤාණකිකිකො—
නං සමුට්ඨානං කායංගමං වචිකමමං මනොකමමං— ඉමෙ ධම්මා දස්ස-
නෙන පභානබ්බහෙතුනා.

1017. කතමෙ ධම්මා භාවනාය පභානබ්බහෙතුනා?

අවසෙසො ලොභො දොසො මොහො— ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පභා-
නබ්බහෙතු— තදෙකට්ඨා ව කිලෙසා නං සමපසුනො වෙදනානිකිකො,
—පෙ— විඤ්ඤාණකිකිකො— නං සමුට්ඨානං කායංගමං වචිකමමං
මනොකමමං— ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පභානබ්බහෙතුනා.

1018. කතමෙ ධම්මා තෙව දස්සනෙන න භාවනාය පභානබ්බ හෙතුනා?

තෙ ධම්මෙ ඤ්ඤානා අවසෙසා කුසලාකුසලාචරාභාතා ධම්මා කාමා-
වචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරිඤ්ඤානා වෙදනානිකිකො සංඝඤ්ඤා-
නිකිකො සංඝිකරනිකිකො විඤ්ඤාණකිකිකො, සබ්බං ව රූපං අසබ්බං ව
ධාතු— ඉමෙ ධම්මා තෙව දස්සනෙන න භාවනාය පභානබ්බහෙතුනා.

1019. කතමෙ ධම්මා ආවයගාමිකො?

සාසවා කුසලාකුසලා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා
වෙදනානිකිකො —පෙ— විඤ්ඤාණකිකිකො— ඉමෙ ධම්මා ආවය-
ගාමිකො

1020. කතමෙ ධම්මා අපචයගාමිකො?

වන්තාරො මග්ගා අපරිඤ්ඤානා —ඉමෙ ධම්මා අපචයගාමිකො.

1021. කතමෙ ධම්මා තෙව ආවයගාමිකො න අපචය ගාමිකො?

කුසලාකුසලානං ධම්මානං විපාකා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාව-
චරා අපරිඤ්ඤානා— වෙදනානිකිකො —පෙ— විඤ්ඤාණකිකිකො—
යෙව ධම්මා කීරියා තෙව කුසලා නාකුසලා න ව කමම විපාකා-සබ්බං ව
රූපං අසබ්බං ව ධාතු— ඉමෙ ධම්මා තෙව ආවය ගාමිකො න අපචය-
ගාමිකො.

1022. කතමෙ ධම්මා සෙකකා?

වන්තාරො මග්ගා අපරිඤ්ඤානා හෙට්ඨිමාති ව තිණ් සාමඤ්ඤා
ඵලාති— ඉමෙ ධම්මා සෙකකා.

1023. කතමෙ ධම්මා අසෙකකා?

උපරිට්ඨිමං අරහත්තඵලං— ඉමෙ ධම්මා අසෙකකා.

1024. කතමෙ ධම්මා තෙව සෙකකා නාසෙකකා?

තෙ ධම්මෙ ධම්මෙ අවසෙසා කුසලාකුසලාච්ඡාදා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරිශාපනතා—වෙදනාකකිකේ—පෙ—විඤ්ඤාණකකිකේ—සබ්බං ච රූපං අසබ්බං ච ධාතු ඉමෙ ධම්මා තෙව සෙකකා නාසෙකකා.

1025. කතමෙ ධම්මා පරිනතා?

සබ්බෙව කාමාවචරා කුසලාකුසලාච්ඡාදා ධම්මා - රූපකකිකේ—පෙ—විඤ්ඤාණකකිකේ—ඉමෙ ධම්මා පරිනතා.

1026. කතමෙ ධම්මා මහග්ගතා?

රූපාවචරා අරූපාවචරා කුසලාච්ඡාදා ධම්මා—වෙදනාකකිකේ—පෙ—විඤ්ඤාණකකිකේ—ඉමෙ ධම්මා මහග්ගතා.

1027. කතමෙ ධම්මා අප්පමාණා?

අපරිශාපනතා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසබ්බං ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අප්පමාණා.

1028. කතමෙ ධම්මා පරිනතාරම්මණා?

පරිනතෙ ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උප්පජ්ජන්ති විතතවේනසිකා ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා පරිනතාරම්මණා.

1029. කතමෙ ධම්මා මහග්ගතාරම්මණා?

මහග්ගතෙ ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උප්පජ්ජන්ති විතතවේනසිකා ධම්මා - ඉමෙ ධම්මා මහග්ගතාරම්මණා.

1030. කතමෙ ධම්මා අප්පමාණාරම්මණා?

අප්පමාණෙ ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උප්පජ්ජන්ති විතතවේනසිකා ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා අප්පමාණාරම්මණා.

1031. කතමෙ ධම්මා භිතා?

කීණි අකුසලමූලානි ලොභො දොසොමොහො- නදෙකට්ඨා ච නිලෙසා නං සම්පයුතොතා වෙදනාකකිකේ—පෙ—විඤ්ඤාණකකිකේ—හං සමුට්ඨානං කායකම්මං චචිකම්මං මනොකම්මං.- ඉමෙ ධම්මා භිතා -

1032. කතමෙ ධම්මා මජ්ඣමා?

සාසවා කුසලාච්ඡාදා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා - රූපකකිකේ—පෙ—විඤ්ඤාණකකිකේ—ඉමෙ ධම්මා මජ්ඣමා.

1033. කතමෙ ධම්මා පණ්ණිතා?

අපරිශාපනතා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසබ්බං ච ධාතු—ඉමෙ ධම්මා පණ්ණිතා.

1034. කතමෙ ධම්මා මිච්ඡත්තනිකා?

පඤ්ච කම්මානි ආනන්තරිකානි යා ච මිච්ඡාදිට්ඨි නිසා—ඉමෙ ධම්මා මිච්ඡත්තනිකා.

1035. කතමෙ ධම්මා සම්මත්තනිකා?

මත්තාරො මග්ගා අපරිශාපනතා—ඉමෙ ධම්මා සම්මත්තනිකා.

1036. කතමෙ ධම්මා අනිත්තා?

තෙ ධම්මෙ ඤාපේඤා අවසේසා කුසලාකුසලාව්‍යාභිතා ධම්මා කාමා-
වචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරිසාපනතා වෙදනාකකිකේ —පෙ—
විඤ්ඤාණකකිකේ— සබ්බං ච රූපං අසබ්බතා ච ධාතු— ඉමෙ ධම්මා
අනිත්තා.

1037. කතමෙ ධම්මා මග්ගාරමමණා?

අරියමග්ගං ආරබ්භ යෙ උපපජ්ජන්ති චිත්තවේතසිකා ධම්මා—
ඉමෙ ධම්මා මග්ගාරමමණා.

1038 කතමෙ ධම්මා මග්ගහෙතුකා?

අරියමග්ගසමඬිතිස්ස මග්ගඬිතාති ඤාපේඤා තං සමපයුතේතා වෙදනා-
කකිකේ —පෙ— විඤ්ඤාණකකිකේ— ඉමෙ ධම්මා මග්ගහෙතුකා—
අරියමග්ගසමඬිතිස්ස සමමාදිට්ඨි මග්ගො වෙච්ඡෙතො ච — සමමාදිට්ඨිං
ඤාපේඤා තං සමපයුතේතා වෙදනාකකිකේ —පෙ— විඤ්ඤාණකකිකේ—
ඉමෙ ධම්මා මග්ගහෙතුකා— අරියමග්ග සමඬිතිස්ස අලොභො අද්‍යෙසො
අමොහො— ඉමෙ ධම්මා මග්ගහෙතුකා— තං සමපයුතේතා වෙදනාකකි-
කේ —පෙ— විඤ්ඤාණකකිකේ— ඉමෙ ධම්මා මග්ගහෙතුකා.

1039. කතමෙ ධම්මා මග්ගාධිපතිතො?

අරියමග්ගං අධිපතීං කාරිතා යෙ උපපජ්ජන්ති චිත්තවේතසිකා ධම්මා
ඉමෙ ධම්මා මග්ගාධිපතිතො— අරියමග්ගසමඬිතිස්ස චිත්තංසාධිපතෙය්‍යං
මග්ගං භාවයන්තාස්ස චිත්තංසං ඤාපේඤා තං සමපයුතේතා වෙදනාකකි-
කේ —පෙ— විඤ්ඤාණකකිකේ— ඉමෙ ධම්මා මග්ගාධිපතිතො.

1040. කතමෙ ධම්මා උපපන්නා?

යෙ ධම්මා ජාතා භූතා සඤ්ජාතා නිබ්බතතා අභිනිබ්බතතා පාතු-
භූතා උපපන්නා සමුපපන්නා උට්ඨිතා සමුට්ඨිතා උපපන්නා උපපන්නා-
සෙත සභගතිතා රූපා වෙදනා සඤ්ඤා සඬ්ඛාරා විඤ්ඤාණං— ඉමෙ ධම්මා
උපපන්නා

1041. කතමෙ ධම්මා අනුපපන්නා?

යෙ ධම්මා අජාතා අභූතා අසඤ්ජාතා අනිබ්බතතා අභිනිබ්බතතා
අපාභූභූතා අනුපපන්නා අසමුපපන්නා අනුට්ඨිතා අසමුට්ඨිතා අනුප-
පන්නා අනුපපන්නංසෙත සභගතිතා රූපා වෙදනා සඤ්ඤා සඬ්ඛාරා
විඤ්ඤාණං— ඉමෙ ධම්මා අනුපපන්නා.

1042. කතමෙ ධම්මා උපපාදිතො?

කුසලාකුසලාතං ධම්මාතං අවිපක්ඛවිපාකාතං විපාකා කාමාවචරා
රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරිසාපනතා වෙදනාකකිකේ —පෙ—
විඤ්ඤාණකකිකේ— යඤ්චරූපං කම්මස්ස කතාතං උපපජ්ජන්ති—
ඉමෙ ධම්මා උපපාදිතො

1043. කතමෙ ධම්මා අතිනා?

—යෙ ධම්මා අතිනා නිරුද්ධා විගහා විපරිණ්භා අත්ඛනනා අඛන්ථ-
ඛනනා උපපජ්ඣා විගහා අතීතා අතීතංසෙන සම්භවිතා රූපා
වෙදනා සඤ්ඤා සංඛාරා විඤ්ඤාණං—ඉමෙ ධම්මා අතිනා.

1044. කතමෙ ධම්මා අනාගතා?

—යෙ ධම්මා අජානා අභුතා අසඤ්ජානා අනිබ්බන්තා අනනිතිබ්බන්තා,
අපාභුතා අනුප්පන්නා අසමුප්පන්නා අනුට්ඨිතා අසමුට්ඨිතා අනාගතා
අනාගතංසෙන සම්භවිතා රූපා වෙදනා සඤ්ඤා සංඛාරා විඤ්ඤාණං—
ඉමෙ ධම්මා අනාගතා.

1045. කතමෙ ධම්මා පච්චුප්පන්නා?

—යෙ ධම්මා ජානා භුතා සඤ්ජානා නිබ්බන්තා අනිතිබ්බන්තා පාභු-
භුතා උප්පන්නා සමුප්පන්නා උට්ඨිතා සමුට්ඨිතා පච්චුප්පන්නා පච්චුප්ප-
න්නංසෙන සම්භවිතා රූපා වෙදනා සඤ්ඤා සංඛාරා විඤ්ඤාණං—ඉමෙ
ධම්මා පච්චුප්පන්නා.

1046. කතමෙ ධම්මා අතිතාරම්මණා?

—අතීතෙ ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උපපජ්ජන්ති විතතවෙනසිකා ධම්මා—
ඉමෙ ධම්මා අතිතාරම්මණා.

1047. කතමෙ ධම්මා අනාගතාරම්මණා?

—අනාගතෙ ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උපපජ්ජන්ති විතතවෙනසිකා ධම්මා—
ඉමෙ ධම්මා අනාගතාරම්මණා.

1048. කතමෙ ධම්මා පච්චුප්පන්නාරම්මණා?

—පච්චුප්පන්නෙ ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උපපජ්ජන්ති විතතවෙනසිකා
ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා පච්චුප්පන්නාරම්මණා.

1049. කතමෙ ධම්මා අජ්ඣන්තා?

—යෙ ධම්මා භෙසං භෙසං සත්තානං අජ්ඣන්තං පච්චන්තං නිඤ්ඤා
පාටිපුග්ගලිකා උපාදින්නා රූපා වෙදනා සඤ්ඤා සංඛාරා විඤ්ඤාණං—
ඉමෙ ධම්මා අජ්ඣන්තා.

1050. කතමෙ ධම්මා බහිද්ධා?

—යෙ ධම්මා භෙසං භෙසං පරසත්තානං පරපුග්ගලානං අජ්ඣන්තං
පච්චන්තං නිඤ්ඤා පාටිපුග්ගලිකා උපාදින්නා රූපා වෙදනා සඤ්ඤා
සංඛාරා විඤ්ඤාණං—ඉමෙ ධම්මා බහිද්ධා.

1051. කතමෙ ධම්මා අජ්ඣන්තාබ්හිද්ධා?

—නදුන්දං—ඉමෙ ධම්මා අජ්ඣන්තාබ්හිද්ධා.

1052. කතමෙ ධම්මා අජ්ඣන්තාරම්මණා?

—අජ්ඣන්තෙ ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උපපජ්ජන්ති විතතවෙනසිකා ධම්මා—
ඉමෙ ධම්මා අජ්ඣන්තාරම්මණා.

1053. කතමෙ ධම්මා බ්හිද්ධාරම්මණා?

බ්හිද්ධා ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උප්පජ්ජන්ති චිත්තවේතසිංහා ධම්මා—
ඉමෙ ධම්මා බ්හිද්ධාරම්මණා.

1054. කතමෙ ධම්මා අජ්ඣන්තා බ්හිද්ධාරම්මණා?

අජ්ඣන්තා බ්හිද්ධා ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උප්පජ්ජන්ති චිත්තවේතසිංහා
ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා අජ්ඣන්තා බ්හිද්ධාරම්මණා.

1055. කතමෙ ධම්මා සතිදස්සන සප්පට්ඨිකා?

රුපායතනං—ඉමෙ ධම්මා සතිදස්සන සප්පට්ඨිකා.

1056. කතමෙ ධම්මා අතිදස්සන සප්පට්ඨිකා?

වක්ඛායතනං සොතායතනං ජීව්‍යායතනං ඝාතායතනං කායා-
යතනං සද්දායතනං ගතියායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං—ඉමෙ
ධම්මා අතිදස්සන සප්පට්ඨිකා.

1057. කතමෙ ධම්මා අතිදස්සන අප්පට්ඨිකා?

වේදනාකකිකේඤ්ඤා සංඝඤ්ඤාකකිකේඤ්ඤා සංඝාරකකිකේඤ්ඤා විඤ්ඤාණකකිකේඤ්ඤා-
—යඤ්චි රුපං අතිදස්සනං අප්පට්ඨිකං ධම්මායතනපරියාපනතං අසංඝිතා-
ව ධාතු—ඉමෙ ධම්මා අතිදස්සන අප්පට්ඨිකා.

නිකං

1058. කතමෙ ධම්මා හෙතු?

තයො කුසලහෙතු, තයො අකුසලහෙතු, තයො අව්‍යාකතහෙතු,
තච්ඡාකාමාවචරහෙතු, ඡ රුපාවචරහෙතු, ඡ අරුපාවචරහෙතු, ඡ අපරියා-
පනතහෙතු.

1059. තත්ථ කතමො තයො කුසලහෙතු?

අලොභො අද්දෙසො අමොහො.

1060. තත්ථ කතමො අලොභො?

යො අලොභො අලුබ්භතා අලුබ්භිතතනං අසාරාගො අසාරජ්ජනා-
අසාරජ්ජිතතනං අනභිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං—අයං දුට්ඨච්ඡි අලොභො.

1061. තත්ථ කතමො අද්දෙසො?

යො අද්දෙසො අදස්සනා අදස්සිතතනං මෙතති මෙතනායතනා-
මෙතනාසිතතනං අනුදදයා අනුදදයනා අනුදදයිතතනං භිතෙසිතා-
අනුකම්පා අව්‍යාපාදෙ අව්‍යාපජ්ජො අද්දෙසො කුසලමූලං—අයං වුට්ඨච්ඡි
අද්දෙසො.

1062. තත්ථ කතමො අමොහො?

දුෂ්කිනි ඤ්ඤාණං දුක්ඛසමුදයෙ ඤ්ඤාණං දුක්ඛනිරෝධෙ ඤ්ඤාණං දුක්ඛ-
නිරෝධගාමිනියා පටිපද්දා ඤ්ඤාණං පුබ්බන්තො ඤ්ඤාණං අපරන්තො ඤ්ඤාණං
පුබ්බන්තො පරන්තො ඤ්ඤාණං ඉදං පටිච්ඡෙදායතනා පටිච්ඡෙදායතනාසු ධම්මෙසු
ඤ්ඤාණං—යා ඵවරුපා පඤ්ඤා පජාතතා විවයො පටිවයො ධම්මවිවයො
සලලකකිණා උපලකකිණ පච්චුපලකකිණා පණ්ඩිතො කොසලලං

නෙපුඤ්ඤං වෙහව්‍යා විනාහා උපපරිකතා හුරි මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සමපජ්ඣාදං පතොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤානිත්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්තං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලෝකො පඤ්ඤාමහාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරහතං අමොහො බමමවිවයො සමමාදිට්ඨි—අයං වුච්චති අමොහො—ඉමෙ තයො කුසලහෙතු.

1063. තත්ත කතමෙ තයො අකුසලහෙතු?

ලොභො දොසො මොහො.

1064. තත්ත කතමො ලොභො?

යො රාගො සාරාගො අනුතයො අනුරොධො තද්දි තද්දිරාගො විතතස්ස සාරාගො ඉච්ඡා මුච්ඡා අපේක්ෂාසාතං ගෙධො පළිගෙධො සංකො පඤ්ඤා ඵලා මායා ජනිතා සංසාරකති සිබ්බති ජාලිති සරිතා විසන්තිතා සුතතං විසවා ආයුගිති දුතියා පණ්ඩිත භවතෙතති වතං වතථො සන්ධිවො සිතෙතො අපෙකතා පටිබ්බා ආසා ආසිංසනා ආසිංසිතතතං රූපාසා සද්දාසා ගන්ධාසා රසාසා ථොට්ඨබ්බාසා ලාභාසා ධනාසා පුත්තාසා ජීවිතාසා ජප්පා පච්ඡප්පා අභිජප්පා ජප්පනා ජප්පිතතතං ලොභුප්පං ලොභුප්පායනා ලොභුප්පාධිවතතං පුච්ඡඤ්ජිකතා සාධුකම්මතා අධම්මරාගො විසමලොභො නිකන්ති නිකාමිතා පත්තනා ඵහතා සමපත්තනා කාමහණනා භවතණනා විභවතණනා රූපහණනා අරූපහණනා නිරොධහණනා රූපහණනා සද්දහණනා ගන්ධහණනා රසහණනා ථොට්ඨබ්බහණනා ධම්මහණනා ඔක්ඛො යොගො ගන්තො උපාදනං ආවරණං නිවරණං ඡාදනං බ්බානං උපකකිලෙසො අනුසයො පරිසුට්ඨානං ලතා වෙවිච්ඡං දුක්ඛමුලං දුක්ඛනිදානං දුක්ඛප්පභවො මාරපාසො මාරබලිසං මාරවිසයො තණ්හාතද්දි තණ්හාජාලං තණ්හාගදුලං තණ්හාසමුද්දො අභිජ්ඣා ලොභො අකුසලමුලං— අයං වුච්චති ලොභො.

1065. තත්ත කතමො දොසො?

අතත්තං මෙ අවරිති ආසාතො ජායති, අතත්තං මෙ වරතිති ආසාතො ජායති, අතත්තං මෙ වරිස්සතිති ආසාතො ජායති, පියස්ස මෙ මනාපස්ස අතත්තං අවරි —පෙ— අතත්තං වරති —පෙ— අතත්තං වරිස්සතිති ආසාතො ජායති, අප්පියස්ස මෙ අමනාපස්ස අත්තං අවරි —පෙ— අත්තං වරති —පෙ— අත්තං වරිස්සතිති ආසාතො ජායති, අට්ඨානෙ වා පත ආසාතො ජායති, යො ඵවරුපො විතතස්ස ආසාතො පටිසාතො පටිසං පටිවිරොධො කොපො පකොපො සමපකොපො දොසො පදොසො සමපදොසො විතතස්ස ව්‍යාපනති මනොපදොසො කොධො කුජ්ඣිතා කුජ්ඣිතතතං දොසො දුස්සනා දුස්සිතතතං ව්‍යාපනති ව්‍යාපජ්ජනා ව්‍යාපජ්ජිතතතං විරොධො පටිවිරොධො වණ්ණිකකං අසුරොපො අතතතමතතා විතතස්ස— අයං වුච්චති දොසො.

1066. තත්ත කතමො මොහො?

දුක්ඛෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛසමුදයෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛනිරෝධෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛනිරෝධගාමිති යා පටිපදාය අඤ්ඤාණං පුබ්බන්තො අඤ්ඤාණං

අපරනො අඤ්ඤාණං පුබ්බන්තාපරනො අඤ්ඤාණං ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පනොසු ධම්මෙසු අඤ්ඤාණං, යං ඵවරූපං අඤ්ඤාණං අදස්සනං අනභිසමයො අනනුබොධො අසම්බොධො අප්පට්ඨෙධො අසංගා-
හනා අපරියොගාගණා අසමපේක්ඛනා අප්ච්චවෙක්ඛනා අප්ච්චකනිකම්මං දුම්මෙජ්ඣං බාලාං අසම්පජ්ඤාදං මොහො පමොහො සම්මොහො අවිජ්ජා අවිජ්ජාභො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජාපරිත්ත-
ට්ඨානං අවිජ්ජාලබ්ධි මොහො අකුසලමූලං— අයං වුච්චති මොහො—
ඉමෙ තයො අකුසලගෙතු.

1067. තත්ථ කතමෙ තයො අව්‍යාකතගෙතු?

කුසලානං වා ධම්මානං විපාකතො කිරියාව්‍යාකතෙසු වා ධම්මෙසු අලොභො අද්දෙසො අමොහො— ඉමෙ තයො අව්‍යාකතගෙතු.

1068. තත්ථ කතමෙ තච්ඡ කාමාවචරගෙතු?

තයො කුසලගෙතු තයො අකුසලගෙතු තයො අව්‍යාකතගෙතු— ඉමෙ තච්ඡ කාමාවචරගෙතු.

1069. තත්ථ කතමෙ ඡ රූපාවචර ගෙතු?

තයො කුසලගෙතු, තයො අව්‍යාකතගෙතු— ඉමෙ ඡ රූපාවචරගෙතු.

1070. තත්ථ කතමෙ ඡ අරූපාවචර ගෙතු?

තයො කුසලගෙතු, තයො අව්‍යාකතගෙතු— ඉමෙ ඡ අරූපා-
වචරගෙතු.

1071. තත්ථ කතමෙ ඡ අපරියාපන්නගෙතු?

තයො කුසලගෙතු, තයො අව්‍යාකතගෙතු— ඉමෙ ඡ අපරියා-
පන්නගෙතු.

1072. තත්ථ කතමෙ තයො කුසලගෙතු?

අලොභො අද්දෙසො අමොහො.

1073. තත්ථ කතමො අලොභො?

යො අලොභො අලුබ්භතා අලුබ්භිතතනං අසාරාගො අසාරජ්ජනා
අසාරජ්ජනතනං අනභිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං— අයං වුච්චති
අලොභො.

1074. තත්ථ කතමො අද්දෙසො?

යො අද්දෙසො අදුස්සනා අදුස්සිතතනං —පෙ— අව්‍යාපාදෙ අව්‍යා-
පජේයා අද්දෙසො කුසලමූලං— අයං වුච්චති අද්දෙසො

1075. තත්ථ කතමො අමොහො?

දුක්ඛෙ ඤාණං දුක්ඛසමුදයෙ ඤාණං දුක්ඛනිරෝධෙ ඤාණං දුක්ඛ
නිරෝධගාමිනියා පටිපදාය ඤාණං පුබ්බන්තො ඤාණං අපරනො ඤාණං
පුබ්බන්තාපරනො ඤාණං ඉදප්පච්චයතා පටිච්ච සමුප්පනොසු ධම්මෙසු
ඤාණං— යං ඵවරූපා පඤ්ඤා පජානනා විචයො පච්චයො ධම්මවිචයො
සලලකකිණා උපලකකිණා පච්චුපලකකිණා පණ්ඩිතං කොසලලං

තෙපුඤ්ඤං වෙහමයා විනායා උප පරිකම්භා භූරි මෙධා පරිණාමිකා විපසානා සමපජ්ඣාදං පතොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤාදිත්ථං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසන්ථං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤා ආලොභො පඤ්ඤාඛ්‍යාසො පඤ්ඤා පජ්ජානො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි ධම්ම- විචයසම්මොඤ්ඤාමිතො මග්ගමිතං මග්ගපරියාපනනං— අයං වුච්චති අමොහො— ඉමෙ තයො කුසලහෙතු.

1076 තතමෙ ධම්මා න යො අව්‍යාකත හෙතු?

කුසලානං ධම්මානං විපාකතො අලොභො අදෙසො අමොහො— ඉමෙ තයො අව්‍යාකත හෙතු - ඉමෙ ඡ අපරියාපනන හෙතු— ඉමෙ ධම්මා හෙතු.

1077. තතමෙ ධම්මා න හෙතු?

තෙ ධම්මෙ ධ්වජො අවසෙසා කුසලා කුසලාව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපනනා වෙදනාකකිකො—පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො— සබ්බස්සු රූපං අසඬිතා ච ධාතු—ඉමෙ ධම්මා න හෙතු.

1078. තතමෙ ධම්මා සහෙතුකා?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා සහෙතුකා වෙදනාකකිකො—පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො—ඉමෙ ධම්මා සහෙතුකා.

1079. තතමෙ ධම්මා අහෙතුකා?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා අහෙතුකා වෙදනාකකිකො—පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො— සබ්බස්සු රූපං අසඬිතා ච ධාතු— ඉමෙ ධම්මා අහෙතුකා.

1080 තතමෙ ධම්මා හෙතුසම්පයුතනා?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා සම්පයුතනා වෙදනාකකිකො—පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො— ඉමෙ ධම්මා හෙතුසම්පයුතනා.

1081. තතමෙ ධම්මා හෙතුච්ඡපයුතනා?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා ච්ඡපයුතනා වෙදනාකකිකො—පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො සබ්බස්සු රූපං අසඬිතා ච ධාතු— ඉමෙ ධම්මා හෙතුච්ඡපයුතනා.

1082. තතමෙ ධම්මා හෙතු වෙච සහෙතුකා ච?

ලොභො මොහෙන හෙතු වෙච සහෙතුකො ච, මොහො ලොහෙන හෙතු වෙච සහෙතුකො ච, දෙසො මොහෙන හෙතු වෙච සහෙතුකො ච, මොහො දෙසෙන හෙතු වෙච සහෙතුකො ච, අලොභො අදෙසො අමොහො තෙ අඤ්ඤාමඤ්ඤං හෙතු වෙච සහෙතුකා ච— ඉමෙ ධම්මා හෙතු වෙච සහෙතුකා ච.

1083. තතමෙ ධම්මා සහෙතුකා වෙච න ච හෙතු?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා සහෙතුකා තෙ ධම්මෙ ධ්වජො වෙදනා-කකිකො—පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො—පෙ— ඉමෙ ධම්මා සහෙතුකා වෙච න ච හෙතු.

1084. කතමෙ ධම්මා හෙතු වෙව් හෙතුසම්පයුත්තා ව?

ලොහො මොහෙන හෙතු වෙව් හෙතුසම්පයුත්තො ව— මොහො ලොහෙන හෙතු වෙව් හෙතුසම්පයුත්තො ව දෙසො මොහෙන හෙතු වෙව් හෙතුසම්පයුත්තො ව— මොහො දෙසෙන හෙතු වෙව් හෙතු සම්පයුත්තො ව අලොහො අදෙසො අමොහො නෙ අඤ්ඤාමඤ්ඤං හෙතු වෙව් හෙතුසම්පයුත්තො ව—ඉමෙ ධම්මා හෙතු වෙව් හෙතුසම්පයුත්තා ව.

1085. කතමෙ ධම්මා හෙතුසම්පයුත්තා වෙව් න ව හෙතු?

නෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා නෙ ධම්මෙ යපෙතො වෙදනා-කකිනො—පෙ— විඤ්ඤාණකකිනො—ඉමෙ ධම්මා හෙතුසම්පයුත්තා වෙව් න ව හෙතු.

1086. කතමෙ ධම්මා න හෙතු සහෙතුකා?

නෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා න හෙතු සහෙතුකා වෙදනාකකිනො—පෙ— විඤ්ඤාණකකිනො—ඉමෙ ධම්මා න හෙතු සහෙතුකා.

1087. කතමෙ ධම්මා න හෙතු අහෙතුකා?

නෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා න හෙතු අහෙතුකා වෙදනාකකිනො—පෙ— විඤ්ඤාණකකිනො—සබ්බඤ්ච රූපං අසඬිතා ව ධාතු—ඉමෙ ධම්මා න හෙතු අහෙතුකා.

1088. කතමෙ ධම්මා සප්පච්චයා?

පඤ්චනිකිනො රූපනිකිනො වෙදනාකකිනො සඤ්ඤාකකිනො සඬිතා-රකකිනො විඤ්ඤාණකකිනො—ඉමෙ ධම්මා සප්පච්චයා.

1089. කතමෙ ධම්මා අප්පච්චයා?

අසඬිතා ධාතු—ඉමෙ ධම්මා අප්පච්චයා.

1090. කතමෙ ධම්මා සඬිතා?

යෙව නෙ ධම්මා සප්පච්චයා—තෙව නෙ ධම්මා සඬිතා.

1091. කතමෙ ධම්මා අසඬිතා?

යො ඵව සො ධම්මො අප්පච්චයො—සො ඵව සො ධම්මො අසඬිතො.

1092. කතමෙ ධම්මා සනිදස්සනා?

රූපායතනං—ඉමෙ ධම්මා සනිදස්සනා.

1093. කතමෙ ධම්මා අනිදස්සනා?

චක්ඛායතනං—පෙ— ඵොට්ඨබ්බායතනං—වෙදනාකකිනො—පෙ— විඤ්ඤාණකකිනො—යඤ්ච රූපං අනිදස්සනං අප්පට්ඨං ධම්මායතනං-පට්ඨාපනං අසඬිතා ව ධාතු—ඉමෙ ධම්මා අනිදස්සනා.

1094. කතමෙ ධම්මා සප්පට්ඨා?

චක්ඛායතනං—පෙ— ඵොට්ඨබ්බායතනං—ඉමෙ ධම්මා සප්පට්ඨා.

1095. කතමෙ ධම්මා අප්පට්ඨා?

වෙදනාකකිනො—පෙ— විඤ්ඤාණකකිනො—යං ව රූපං අනිදස්සනං අප්පට්ඨං ධම්මායතනපට්ඨාපනං අසඬිතා ව ධාතු—ඉමෙ ධම්මා අප්පට්ඨා.

1096. කතමෙ ධම්මා රුපිකො?

වතතාරො ව මහාභූතා වදානනං ව මහාභූතානං උපාදය රුපං—
ඉමෙ ධම්මා රුපිකො.

1097. කතමෙ ධම්මා අරුපිකො?

වෙදනාකම්මෙකො—පෙ— විඤ්ඤාණකම්මෙකො අසම්බිතා ව ධාතු—ඉමෙ
ධම්මා අරුපිකො.

1098. කතමෙ ධම්මා ලොකියා?

සංසවා කුසලාකුසලාවසාහනා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරු-
පාවචරා රුපකම්මෙකො—පෙ— විඤ්ඤාණකම්මෙකො—ඉමෙ ධම්මා ලොකියා.

1099. කතමෙ ධම්මා ලොකුත්තරා?

අපරියාපනතා මහො ව මහාපථානි ව අසම්බිතා ව ධාතු—ඉමෙ
ධම්මා ලොකුත්තරා.

1100. කතමෙ ධම්මා කෙනවි විඤ්ඤායසා කෙනවි න විඤ්ඤායසා?

යෙ හෙ ධම්මා චක්ඛුච්ඤ්ඤායසා න හෙ ධම්මා සොනච්ඤ්ඤායසා.
යෙ වා පන හෙ ධම්මා සොනච්ඤ්ඤායසා න හෙ ධම්මා චක්ඛුච්ඤ්ඤායසා.
යෙ හෙ ධම්මා චක්ඛුච්ඤ්ඤායසා න හෙ ධම්මා ඝාතච්ඤ්ඤායසා. යෙ වා
පන හෙ ධම්මා ඝාතච්ඤ්ඤායසා න හෙ ධම්මා චක්ඛුච්ඤ්ඤායසා. යෙ හෙ
ධම්මා චක්ඛුච්ඤ්ඤායසා න හෙ ධම්මා ජිව්හාච්ඤ්ඤායසා. යෙ වා පන
හෙ ධම්මා ජිව්හාච්ඤ්ඤායසා. න හෙ ධම්මා චක්ඛුච්ඤ්ඤායසා. යෙ හෙ
ධම්මා චක්ඛුච්ඤ්ඤායසා න හෙ ධම්මා කායච්ඤ්ඤායසා. යෙ වා පන හෙ
ධම්මා කායච්ඤ්ඤායසා න හෙ ධම්මා චක්ඛුච්ඤ්ඤායසා. යෙ හෙ ධම්මා
සොන ච්ඤ්ඤායසා න හෙ ධම්මා ඝාතච්ඤ්ඤායසා. යෙ වා පන හෙ ධම්මා
ඝාතච්ඤ්ඤායසා න හෙ ධම්මා සොනච්ඤ්ඤායසා. යෙ හෙ ධම්මා
සොනච්ඤ්ඤායසා න හෙ ධම්මා ජිව්හාච්ඤ්ඤායසා. යෙ වා පන හෙ
ධම්මා ජිව්හාච්ඤ්ඤායසා න හෙ ධම්මා සොනච්ඤ්ඤායසා. යෙ හෙ
ධම්මා සොන ච්ඤ්ඤායසා න හෙ ධම්මා කායච්ඤ්ඤායසා. යෙ වා පන
හෙ ධම්මා කායච්ඤ්ඤායසා න හෙ ධම්මා සොනච්ඤ්ඤායසා. යෙ හෙ
ධම්මා සොනච්ඤ්ඤායසා න හෙ ධම්මා චක්ඛුච්ඤ්ඤායසා. යෙ වා පන
හෙ ධම්මා චක්ඛුච්ඤ්ඤායසා න හෙ ධම්මා සොනච්ඤ්ඤායසා. යෙ හෙ
ධම්මා ඝාතච්ඤ්ඤායසා න හෙ ධම්මා ජිව්හාච්ඤ්ඤායසා. යෙ වා පන
හෙ ධම්මා ජිව්හාච්ඤ්ඤායසා න හෙ ධම්මා ඝාතච්ඤ්ඤායසා. යෙ හෙ
ධම්මා ඝාතච්ඤ්ඤායසා න හෙ ධම්මා කායච්ඤ්ඤායසා. යෙ වා පන
හෙ ධම්මා කායච්ඤ්ඤායසා න හෙ ධම්මා ජිව්හාච්ඤ්ඤායසා. යෙ හෙ
ධම්මා ජිව්හාච්ඤ්ඤායසා න හෙ ධම්මා කායච්ඤ්ඤායසා. යෙ වා පන
හෙ ධම්මා කායච්ඤ්ඤායසා න හෙ ධම්මා ජිව්හාච්ඤ්ඤායසා. යෙ හෙ

ධම්මා ජ්‍යොතිශ්ඤායා න නෙ ධම්මා චක්ඛුච්ඤායා. යෙ වා පන නෙ ධම්මා චක්ඛුච්ඤායා න නෙ ධම්මා ජ්‍යොතිශ්ඤායා. යෙ නෙ ධම්මා ජ්‍යොතිශ්ඤායා න නෙ ධම්මා සොනච්ඤායා. යෙ වා පන නෙ ධම්මා සොනච්ඤායා න නෙ ධම්මා ජ්‍යොතිශ්ඤායා යෙ නෙ ධම්මා ජ්‍යොතිශ්ඤායා න නෙ ධම්මා ඝානච්ඤායා යෙ වා පන නෙ ධම්මා ඝානච්ඤායා න නෙ ධම්මා ජ්‍යොතිශ්ඤායා. යෙ නෙ ධම්මා කායච්ඤායා න නෙ ධම්මා චක්ඛුච්ඤායා. යෙ වා පන නෙ ධම්මා චක්ඛුච්ඤායා න නෙ ධම්මා කායච්ඤායා. යෙ නෙ ධම්මා කායච්ඤායා න නෙ ධම්මා සොනච්ඤායා. යෙ වා පන නෙ ධම්මා සොනච්ඤායා න නෙ ධම්මා කායච්ඤායා. යෙ නෙ ධම්මා කායච්ඤායා න නෙ ධම්මා ඝානච්ඤායා. යෙ වා පන නෙ ධම්මා ඝානච්ඤායා න නෙ ධම්මා කායච්ඤායා යෙ නෙ ධම්මා කායච්ඤායා න නෙ ධම්මා ජ්‍යොතිශ්ඤායා. යෙ වා පන නෙ ධම්මා ජ්‍යොතිශ්ඤායා න නෙ ධම්මා කායච්ඤායා. ඉමෙ ධම්මා භොනච්චි ච්ඤායා කොනචි න ච්ඤායා.

1101. කතමෙ ධම්මා ආසවා?

චත්තාරො ආසවා: කාමාසවො භවාසවො දිට්ඨාසවො අවිජ්ජාසවො

1102. තත්ථ කතමො කාමාසවො?

යො කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමරාගො කාමනද්දි කාමභණ්ණා කාම සිනෙහො කාමපරිප්පාහො කාමමුච්ඡා කාමඥ්ඤාසානං - අයං වුච්චති කාමාසවො.

1103. තත්ථ කතමො භවාසවො?

යො භවෙසු භවච්ඡන්දො භවරාගො භවනද්දි භවභණ්ණා භවසිනෙහො භවපරිප්පාහො භවමුච්ඡා භවඥ්ඤාසානං - අයං වුච්චති භවාසවො.

1104. තත්ථ කතමො දිට්ඨාසවො?

සස්සන්තො ලොකොති වා අසස්සන්තො ලොකොති වා අනතවා ලොකොති වා අනන්තවා ලොකොති වා නං ජීවං නං සරීරන්ති වා අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වා හොති තථාගන්තො පරමමරණාති වා න හොති තථාගන්තො පරමමරණාති වා හොති ච න ච හොති තථාගන්තො පරමමරණාති වා නෙව හොති ක න හොති තථාගන්තො පරමමරණාති වා - යා චවරුපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහණං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිචික්ඛාසිතං දිට්ඨිච්ඡාදිතං දිට්ඨිසංයෝජනං ගාතො පතිට්ඨාහො අතිනිවෙසො පරාමාසො කුමමග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡන්තං තිත්ථායනං විපරිසෙසගාහො - අයං වුච්චති දිට්ඨාසවො - සබ්බාපි මිච්ඡාදිට්ඨි දිට්ඨාසවො.

1105. තත්ථ කතමො අවිජ්ජාසවො?

දුකෙති අඤ්ඤාණං දුකතිසමුදයෙ අඤ්ඤාණං දුකතිනිරොධෙ අඤ්ඤාණං දුකතිනිරොධ ගාමිනියා පටිපදාය අඤ්ඤාණං පුබ්බන්තො අඤ්ඤාණං අපරන්තො අඤ්ඤාණං පුබ්බන්තොපරන්තො

අඤ්ඤාණං ඉදප්පච්චයනා පටිච්චසමුප්පන්නස්ස ධම්මෙසු අඤ්ඤාණං- යං ඵවරුපං අඤ්ඤාණං අදසසකං අනභිසමයො අනනුබොධො අසමොධො අප්පට්ඨෙධො අසංඛ්‍යාතණං අපරියොගාතණං අසමපේක්ඛිනා අපච්ච- වෙක්ඛිනා අපච්චක්ඛකමමං දුමමඤ්ඤං බාලං අසමප්පඤ්ඤං මොහො- පමොහො සමොහො අවිජ්ජා අවිජ්ජොක්ඛො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානු- සයො අවිජ්ජාපට්ටසුට්ඨානං අවිජ්ජාලබ්ධි මොහො අකුසලමූලං- අයං චුච්චති අවිජ්ජාසවො- ඉමෙ ධම්මා ආසවා.

1106 කතමෙ ධම්මා නො ආසවා?

තෙ ධම්මෙ ස්පේඛා අවසෙසා කුසලාකුසලාච්ඡාසකා ධම්මා කාමා- වචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපනා වේදනාකිකිකො-පෙ- විඤ්ඤාණකිකිකො සබ්බඤ්චරූපං අසංඛිතා ව ධාතු- ඉමෙ ධම්මා නො- ආසවා.

1107. කතමෙ ධම්මා සාසවා?

කුසලාකුසලාච්ඡාසකා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා- රූපකිකිකො-පෙ- විඤ්ඤාණකිකිකො- ඉමෙ ධම්මා සාසවා.

1108. කතමෙ ධම්මා අනාසවා?

අපරියාපනා මහා ව මහාඵලාති ව අසංඛිතා ව ධාතු- ඉමෙ ධම්මා අනාසවා.

1109. කතමෙ ධම්මා ආසවසමප්පයනා?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා සමප්පයනා වේදනාකිකිකො-පෙ - විඤ්ඤාණකිකිකො - ඉමෙ ධම්මා ආසවසමප්පයනා.

1110 කතමෙ ධම්මා ආසවවිප්පයනා?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා විප්පයනා වේදනාකිකිකො - පෙ- විඤ්ඤාණකිකිකො- සබ්බඤ්ච රූපං අසංඛිතා ව ධාතු-ඉමෙ ධම්මා ආසවවිප්පයනා.

1111. කතමෙ ධම්මා ආසවා වෙව සාසවා ව?

තෙයෙව ආසවා ආසවා වෙව සාසවා ව.

1112 කතමෙ ධම්මා ආසවා වෙව නො ව ආසවා?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා ආසවා තෙ ධම්මෙ ස්පේඛා අවසෙසා සාසවා කුසලාකුසලාච්ඡාසකා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපා- වචරා රූපකිකිකො- පෙ- විඤ්ඤාණකිකිකො-ඉමෙ ධම්මා සාසවා වෙව නො ව ආසවා.

1113 කතමෙ ධම්මා ආසවා වෙව ආසවසමප්පයනා ව?

කාමාසවො අවිජ්ජාසවෙන ආසවො වෙව ආසවසමප්පයනො ව අවිජ්ජාසවො කාමාසවෙන ආසවො වෙව ආසවසමප්පයනො ව, භවාසවො අවිජ්ජාසවෙන ආසවො වෙව ආසවසමප්පයනො ව, අවිජ්ජාසවො භවා- සවෙන ආසවොවෙව ආසවසමප්පයනො ව, දිට්ඨාසවො අවිජ්ජාස- වෙන ආසවො වෙව ආසවසමප්පයනො ව, අවිජ්ජාසවො දිට්ඨාසවෙන

ආසවො වෙව ආසවසම්පයුත්තො ව. ඉමෙ ධම්මා ආසවා වෙව ආසව-
සම්පයුත්තා ව.

1114. කතමෙ ධම්මා ආසවසම්පයුත්තාවෙව තො ව ආසවා?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා තෙ ධම්මෙ යපෙත්වා වෙදනා-
කනිකො—පෙ—විඤ්ඤාණකනිකො—ඉමෙ ධම්මා ආසවසම්පයුත්තා වෙව
තො ව ආසවා.

1115. කතමෙ ධම්මා ආසවවිප්පයුත්තා සාසවා?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා විප්පයුත්තා සාසවා කුසලාකුසලා ව්‍යාකානා
ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපකනිකො—පෙ—
විඤ්ඤාණකනිකො—ඉමෙ ධම්මා ආසවවිප්පයුත්තා සාසවා.

1116. කතමෙ ධම්මා ආසවවිප්පයුත්තා අනාසවා?

අපරිසංසන්නා මග්ගා ව මග්ගඵලානි ව අසංඛිතා ව ධාතු — ඉමෙ
ධම්මා ආසවවිප්පයුත්තා අනාසවා.

නිකේතන කණ්ඩ

පටිමක භාණ්ඩාරං නිව්ඛනං.

1117. කතමෙ ධම්මා සංඤ්ඤාප්පානා?

දස සංඤ්ඤාප්පානි—කාමරාග සංඤ්ඤාප්පානං පටිඝ සංඤ්ඤාප්පානං
මාන සංඤ්ඤාප්පානං දිට්ඨි සංඤ්ඤාප්පානං විචිකිච්ඡා සංඤ්ඤාප්පානං සීලබ්බ-
තපරිමාසසංඤ්ඤාප්පානං භවරාග සංඤ්ඤාප්පානං ඉස්සාසංඤ්ඤාප්පානං
මච්ඡරිය සංඤ්ඤාප්පානං අවිජ්ජා සංඤ්ඤාප්පානං.

1118. තත්ථ කතමං කාමරාග සංඤ්ඤාප්පානං?

යො කාමෙසු කාමච්ඡන්දෙ කාමරුගො කාමනඤ්ඤි කාමනණ්ණා කාම-
සිතෙතො කාමපරිප්පාතො කාමමුච්ඡා කාමඤ්ඤාසානං—ඉදං චූච්චති
කාමරාග සංඤ්ඤාප්පානං.

1119. තත්ථ කතමං පටිඝ සංඤ්ඤාප්පානං?

අනන්ධං මෙ අවරිති ආඝාතො ජායති, අනන්ධං මෙ වරතීති ආඝාතො
ජායති අනන්ධං මෙ වරිස්සාතීති ආඝාතො ජායති. චිත්තස්ස මෙ මනා-
පස්ස අනන්ධං අවරි —පෙ—අනන්ධං වරති—පෙ—අනන්ධං වරිස්සාතීති
ආඝාතො ජායති. අපට්ඨස්ස මෙ අමනාපස්ස අනන්ධං අවරි —පෙ—
අනන්ධං වරති—පෙ—අනන්ධං වරිස්සාතීති ආඝාතො ජායති. අධ්‍යාතො වා
පන ආඝාතො ජායති. යො ඵවරූපො විත්තස්ස ආඝාතො පටිඝාතො
පටිඝං පටිවිරොධා කොපො පකොපො සම්පකොපො දෙසො පදෙසො
සම්පදෙසො විත්තස්ස ව්‍යාපනති මනොපදෙසො කොධො කුර්ඤ්ඤා
කුර්ඤ්ඤිතතනං දෙසො දුස්සතා දුස්සිතතනං ව්‍යාපනති ව්‍යාපජ්ජතා
ව්‍යාපජ්ජිතතනං විරොධො පටිවිරොධො වණ්ඤිකකං අසුරොපො අනන්ධ-
මනනා විත්තස්ස—ඉදං චූච්චති පටිඝ සංඤ්ඤාප්පානං.

1120. තත් කතමං මානසඤ්ඤාප්තං?

සෙය්‍යොග්ගමසමිති මානො සද්ධෙග්ගමසමිති මානො, තිත්තො ගමසමිති මානො. යො ඵවරුපො මානො මඤ්ඤානා මඤ්ඤාදිත්තත්තං උනානති උනානමො ධරො සමපග්ගායො තෙභ්බුභමාත්තා විත්තාස්ස—ඉදං වුච්චති මාන සඤ්ඤාප්තං.

1121. තත් කතමං දිට්ඨිසඤ්ඤාප්තං?

සස්සන්තො ලොකොති වා අසස්සන්තො ලොකොති වා අනන්ත වා ලොකොති වා අනන්ත වා ලොකොති වා තං ජිවං තං සරිරන්ති වා අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරිරන්ති වා—හොති තථාගතො පරමමරණාති වා න හොති තථාගතො පරමමරණාති වා හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණාති වා නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාති වා—යා ඵවරුපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගගණං දිට්ඨිකාන්තාරො දිට්ඨි-විසුකායිකං දිට්ඨිවිප්පජ්ජිතං දිට්ඨිසඤ්ඤාප්තං ගාහො පතිට්ඨාහො අභිතිවෙසො පරාමාසො කුමමග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡන්තං නිත්ථා-යනනං විපරිඤ්ඤායො— ඉදං වුච්චති දිට්ඨිසඤ්ඤාප්තං—යපෙඤ්ඤා සීලබ්බතපරාමාසසඤ්ඤාප්තං සබ්බාපි මිච්ඡාදිට්ඨි දිට්ඨිසඤ්ඤාප්තං.

1122. තත් කතමං විචිකිච්ඡා සඤ්ඤාප්තං?

සත්ථි කඤ්ඤති විචිකිච්ඡති බමම කඤ්ඤති විචිකිච්ඡති සබ්බෙ කඤ්ඤති විචිකිච්ඡති සිකාය කඤ්ඤති විචිකිච්ඡති පුබ්බන්තො කඤ්ඤති විචිකිච්ඡති අපරන්තො කඤ්ඤති විචිකිච්ඡති පුබ්බන්තො පරන්තො කඤ්ඤති විචිකිච්ඡති ඉදපථවට්ඨායො පටිවට්ඨසමුප්පන්නාසු බමමසු කඤ්ඤති විචි-කිච්ඡති. යා ඵවරුපා කඤ්ඤා කඤ්ඤායනා කඤ්ඤායිත්තත්තං විමති විචි-කිච්ඡා දොළඟකං දොඩාපථො සංසයො අතෙකාසගාහො ආසප්පනා පරිසප්පනා අපරියොගාගණා ජ්වන්ත්තත්තං විත්තාස්ස මනොවිලෙඛො—ඉදං වුච්චති විචිකිච්ඡාසඤ්ඤාප්තං.

1123. තත් කතමං සීලබ්බතපරාමාස සඤ්ඤාප්තං?

ඉත්තො බ්හිද්ධා සමණත්තාගමණානං සීලෙන සුද්ධි වතෙන සුද්ධි සීලබ්බතෙන සුද්ධිති යා ඵවරුපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගගණං දිට්ඨි කාන්තාරො දිට්ඨිවිසුකායිකං දිට්ඨිවිප්පජ්ජිතං දිට්ඨිසඤ්ඤාප්තං ගාහො පතිට්ඨාහො අභිතිවෙසො පරාමාසො කුමමග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡන්තං නිත්ථායනනං විපරිඤ්ඤායො— ඉදං වුච්චති සීලබ්බත පරාමාස සඤ්ඤාප්තං.

1124. තත් කතමං භවරාග සඤ්ඤාප්තං?

යො භවස්ස භවච්ඡඤ්ඤා භවරාගො භවනජ්ජි භවතණ්ඤා භවසි-තෙහො භවපරිලායො භවමුච්ඡා භවප්පකාසානං— ඉදං වුච්චති භවරාග සඤ්ඤාප්තං.

1125. තත් කතමං ඉස්සා සඤ්ඤාප්තං?

යා පන ලාභ සකකාර ගරුකාර මානක වඤ්ඤා පූජනාසු ඉස්සා ඉස්සායනා ඉස්සායිත්තත්තං, උසුයා උසුයනා උසුයිත්තත්තං— ඉදං වුච්චති ඉස්සා සඤ්ඤාප්තං.

1126. හඬ කතම මවුරිය සකෙසුරනං?

පසුව මවුරියානි: ආචාසමවුරියං, කුලමවුරියං, ලාභමවුරියං, වණ්ණමවුරියං, ධම්මමවුරියං, යං ඵවරුං මවෙත්රං මවුරුයනා මවුරාසිනතනං වෙවිච්ඡං ඤාදරියං කට්ඨකඤ්චුකානා අග්ගනිනතනං නිත්තසාය-ඉදං වූවහි මවුරිය සඤ්ඤාප්තං.

1127. තරු කහමං අවිජ්ජාසංකල්පනං?

[illegible]

1128. කතමේ බිමමා තො සසෙය්සරනා?

හෙ බමමේ සපෙඩා අවසෙසා කුසලාකුසලාවතාකතා බමමා. නාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර අපරිපාකතා වෙදනාකිනෙකි — පෙ - විසුසුණකිනෙකි, සබ්බං ච රූපං අසකිතා ච ධාතූ— ඉමෙ බමමා නො සකෙසුන්තා.

1129 କାହାତେ ଦିଉଁ, ଖଟାକାଟିଆକାଟିଆ?

සාසනා, කුසලාකුසලාච්ඡාසනා, ධර්මා, භාවාච්චරා, රූපාච්චරා, අරූපාච්චරා, රූපකනිකේයා-ප්‍රේ-වික්ඛණ්ණකනිකේයා-ඉමේ ධර්මා සංකේශකර්තිෂා.

1130. ආනාමෙ ධම්මා අසංකප්පජනිකා?

අපරියාපනතා මග්ගා ව මග්ගඵලානි ව අසඬිනා ව ධාතු— ඉමෙ ධම්මා අසඬෙඤ්ජනියා.

1131. නැතමේ බමම, සඳහාදරන සම්පන්නතා?

තෙහි බිමෙහි යෙ බව්වා සම්පසුභවා වෙද්දකැනිනෙය් — පෙ —
විසැදුණකිනෙය් — ඉමෙ බිමවා සකෙසුරුන සම්පසුභවා.

1132. කනමේ බමමා සඳහාදරන විප්ලවයා?

තෙහි බිමෙහි යෙ බමමා විප්‍රසන්නා වෙදනාකිනෙකි—පෙ—
විසැදුණකිනෙකි සබ්බද්ධ රූපං අසභිතා ච ධාතු— ඉමෙ බමමා,
සසෙකුසලනවිප්‍රසන්නා.

1133. නතමේ බිම්මට සකෙසුයුරනා වෙව් සකෙසුයුරන්දියා ම?

නාතෙව උංසොජනානි සඤ්ඤාජනා චෙව සංසොජනියා ච.

1134. කනමේ බමම, සකෙය්දරනියා වෙව නො ව සකෙය්දරනා?

තෙහි බිමෙහි යෙ බමවා සඤ්ඤාප්තියා තෙ බිමෙම ංපෙතා,
අවසෙසා සාසවා කුසලාකුසලාච්ඡාතනා බිමවා කාමාවචරා රූපාවචරා
අරූපාවචරා රූපකබ්බො - පෙ- විඤ්ඤාණකබ්බො- ඉමෙ බිමවා
සඤ්ඤාප්තියා චෙව තො ව සඤ්ඤාප්තා

1135. කතමේ ධර්මා සංකෘතීන් වෙව් සංකෘතීන් සම්මතයන්නා ව?

භාමරාගසඤ්ඤාප්තං අවිජ්ජාසඤ්ඤාප්තං සඤ්ඤාප්තඤ්ඤාච
 සඤ්ඤාප්තසම්පයුතං ව, අවිජ්ජාසඤ්ඤාප්තං භාමරාගසඤ්ඤාප්-
 තෙන සඤ්ඤාප්තඤ්ඤාච සඤ්ඤාප්තසම්පයුතං ව, පටිඝසඤ්ඤාප්තං
 අවිජ්ජාසඤ්ඤාප්තෙන සඤ්ඤාප්තඤ්ඤාච සඤ්ඤාප්තසම්පයුතං ව,
 අවිජ්ජාසඤ්ඤාප්තං පටිඝසඤ්ඤාප්තෙන සඤ්ඤාප්තඤ්ඤාච සඤ්ඤා-
 ප්තසම්පයුතං ව, මානසඤ්ඤාප්තං අවිජ්ජාසඤ්ඤාප්තෙන සඤ්ඤා-
 ප්තංචෙව සඤ්ඤාප්තසම්පයුතං ව, අවිජ්ජාසඤ්ඤාප්තං මානසඤ්ඤා-
 ප්තෙන සඤ්ඤාප්තං චෙව සඤ්ඤාප්තසම්පයුතං ව, දිට්ඨිසඤ්ඤාප්තං
 අවිජ්ජාසඤ්ඤාප්තෙන සඤ්ඤාප්තං චෙව සඤ්ඤාප්තසම්පයුතං ව,
 අවිජ්ජාසඤ්ඤාප්තං දිට්ඨිසඤ්ඤාප්තෙන සඤ්ඤාප්තං චෙව සඤ්ඤා-
 ප්තසම්පයුතං ව, විචිකිච්ඡාසඤ්ඤාප්තං අවිජ්ජාසඤ්ඤාප්තෙන
 සඤ්ඤාප්තඤ්ඤාච සඤ්ඤාප්තසම්පයුතං ව, අවිජ්ජාසඤ්ඤාප්තං
 විචිකිච්ඡාසඤ්ඤාප්තෙන සඤ්ඤාප්තඤ්ඤාච සඤ්ඤාප්ත සම්පයුතං
 ව, සීලබ්බතපරාමාසසඤ්ඤාප්තං අවිජ්ජාසඤ්ඤාප්තෙන සඤ්ඤා-
 ප්තඤ්ඤාච සඤ්ඤාප්තසම්පයුතං ව, අවිජ්ජා සඤ්ඤාප්තං සීලබ්බත
 පරාමාස සඤ්ඤාප්තෙන සඤ්ඤාප්තඤ්ඤාච සඤ්ඤාප්තසම්පයුතං
 ව, භවරාග සඤ්ඤාප්තං අවිජ්ජා සඤ්ඤාප්තෙන සඤ්ඤාප්තඤ්ඤාච
 සඤ්ඤාප්තසම්පයුතං ව, අවිජ්ජා සඤ්ඤාප්තං භවරාග සඤ්ඤාප්-
 තෙන සඤ්ඤාප්තඤ්ඤාච සඤ්ඤාප්තසම්පයුතඤ්ඤාච, ඉසාං සඤ්ඤා-
 ප්තං අවිජ්ජා සඤ්ඤාප්තෙන සඤ්ඤාප්තඤ්ඤාච සඤ්ඤාප්ත සම්ප-
 යුතඤ්ඤාච, අවිජ්ජා සඤ්ඤාප්තං ඉසාං සඤ්ඤාප්තෙන සඤ්ඤාප්තං
 චෙව සඤ්ඤාප්ත සම්පයුතං ව, මච්ඡරිය සඤ්ඤාප්තං අවිජ්ජා
 සඤ්ඤාප්තෙන සඤ්ඤාප්තඤ්ඤාච සඤ්ඤාප්ත සම්පයුතඤ්ඤාච,
 අවිජ්ජා සඤ්ඤාප්තං මච්ඡරිය සඤ්ඤාප්තෙන සඤ්ඤාප්තං චෙව
 සඤ්ඤාප්ත සම්පයුතං ව— ඉමෙ ධම්මා සඤ්ඤාප්තා චෙව සඤ්ඤා-
 ප්තසම්පයුතා ව.

1136. කතමේ බිමම, සිඤ්ඤාඡතසම්පයුතතා, චෙචි තො ච සිඤ්ඤාඡතා?

තෙති ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුතතා තෙ ධම්මෙ ඤාපෙතියා වෙද-
නාකඛකො—පෙ— විඤ්ඤාණකඛකො— ඉමෙ ධම්මා සඤ්ඤාප්ත
සම්පයුතතා වෙව නොව සඤ්ඤාප්තා.

1137. කතමෙ ධම්මා සඤ්ඤාප්තවිප්පය්සත්තා සඤ්ඤාප්තීයා?

තෙනි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පය්සත්තා සංසාරා කුසලාකුසලා ව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපකකිකො - පෙ - විඤ්ඤාණකකිකො - ඉමෙ ධම්මා සඤ්ඤාප්තවිප්පය්සත්තා සඤ්ඤාප්තීයා.

1138. කතමෙ ධම්මා සඤ්ඤාප්තවිප්පය්සත්තා අසඤ්ඤාප්තීයා?

අපරියාපනතා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසංකිතා ච ධාතු - ඉමෙ ධම්මා සඤ්ඤාප්තවිප්පය්සත්තා අසඤ්ඤාප්තීයා.

1139. කතමෙ ධම්මා ගන්තා?

චන්තාරො ගන්තා - අභිජ්ඣා කායගන්තො, ව්‍යාපාදො කායගන්තො, සීලබ්බතපරාමාසො කායගන්තො, ඉදං සච්චානිතිවෙසො කායගන්තො.

1140. තත්ථ කතමො අභිජ්ඣාකායගන්තො?

යො රාගො ධාරාගො අනුකයො අනුරොධො නන්දි නන්දිරාගො විතතස්ස ධාරාගො ඉච්ඡා මුච්ඡා අර්කොසානං ගෙධො පළිගෙධො සංකො පඤ්ඤා ඵලා මායා ජනිතා සංජනනී සිබ්බනී ජලිනී සරිතා විසත්තිකා සුත්තං විසවා අග්ගිනී දුතියා පණ්ණි භවතෙත්තරි වතං වතථො සත්ථො සිතෙගො අපෙක්ඛා පටිබ්බු ආසා ආසිංසනා ආසිංසිතතතං, රූපාසා සද්දාසා ගඤ්ඤාසා රසාසා ථොට්ඨබ්බාසා ලාභාසා ධනාසා පුත්තාසා ජීවිතාසා ජප්පා පරප්පා අභිජ්ජප්පා ජප්පා ජප්පනා ජප්පිතතතං ලොලුප්පං ලොලුප්පායනා ලොලුප්පාසිතතතං පුච්ඡඤ්ඤිකතා* සාධුභම්මතා අධම්මරාගො විසම්මොගො නිකත්ති නිකාමිකා පඨනා පිගතා සම්පඨනා කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා රූපතණ්හා අරූපතණ්හා නිරොධතණ්හා රූපතණ්හා සද්දතණ්හා ගඤ්ඤතණ්හා රසතණ්හා ථොට්ඨබ්බතණ්හා ධම්මතණ්හා ඔසො යොගො ගන්තො උපාදානං ආවරණං නිවරණං ඡාදනං බන්ධනං උපකකිලෙසො අනුසයො පරිසුට්ඨානං ලතා වෙවිච්ඡං දුක්ඛමුලං දුක්ඛනිදානං දුක්ඛප්පභවො මාරපාසො මාරබලිසං මාරවිසයො තණ්හානදී තණ්හාපාලං තණ්හාගද්දලං තණ්හාසමුදො අභිජ්ඣා ලොභො අකුසලමුලං - අයං වුච්චති අභිජ්ඣාකායගන්තො.

1141. තත්ථ කතමො ව්‍යාපාදො කායගන්තො?

අතත්ථං මෙ අවරිති ආඝාතො ජායති, අතත්ථං මෙ වරතිති ආඝාතො ජායති, අතත්ථං මෙ වරිස්සතිති ආඝාතො ජායති; පියස්ස මෙ මනාපස්ස අතත්ථං අවරි - පෙ - අතත්ථං වරති - පෙ - අතත්ථං වරිස්සතිති ආඝාතො ජායති; අපරියස්ස මෙ අමනාපස්ස අතත්ථං අවරි - පෙ - අතත්ථං වරති - පෙ - අතත්ථං වරිස්සතිති ආඝාතො ජායති; අධ්මානෙ වා පත ආඝාතො ජායති; යො ඵවරුපො විතතස්ස ආඝාතො පටිඝාතො පටිඝං පටිවිරොධො කොපො පකොපො සම්පකොපො දොසො පදොසො සම්පදොසො විතතස්ස ව්‍යාපහති මනොපදොසො කොධො කුජ්ඣිකා කුජ්ඣිතතතං දොසො දුස්සනා දුස්සිතතතං ව්‍යාපහති ව්‍යාපජ්ජනා ව්‍යාපජ්ජිතතතං විරොධො පටිවිරොධො වණ්ඤිකකා අසුරොපො අතත්ථං මතතා විතතස්ස - අයං වුච්චති ව්‍යාපාදො කායගන්තො.

* පුඤ්ඤිකතා - ඉ. පුච්ඡඤ්ඤිකතා - ම. පුච්ඡං විකතා - පුච්ඤ්ඤිකතා - සී,

1142. තත්ත භතමො සිලබ්බතපරාමාසො කායගජෝ?

ඉතො බහිද්ධා සමණබ්බාගමණානං සිලෙන සුද්ධි වගෙන සුද්ධි සිලබ්බතෙන සුද්ධිති යා ඵවරුපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගගණං දිට්ඨි කන්තාරො දිට්ඨිවිසුකාසිතං දිට්ඨිවිපථඤ්ඤිතං දිට්ඨිසඤ්ඤාඡනං ගාගො පතිට්ඨාගො අභිතිවෙසො පරාමාසො කුමමගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡන්තං තිත්ථායනං විපරියෙසගාගො— අයං වුච්චති සිලබ්බත පරාමාසො කායගජෝ.

1143. තත්ත භතමො ඉදං සච්චාභිතිවෙසො කායගජෝ?

සසානො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති වා, අසසානො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති වා, අනන්ත වා ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති වා, අනන්ත වා ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති වා, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරිරං ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති වා, ගොති තථාගතො පරමමරණා ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති වා, න ගොති තථාගතො පරමමරණා ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති වා, ගොති ව න ච ගොති තථාගතො පරමමරණා ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති වා, නෙව ගොති න න ගොති තථාගතො පරමමරණා ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති වා— යා ඵවරුපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගගණං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසුකාසිතං දිට්ඨිවිපථඤ්ඤිතං දිට්ඨිසඤ්ඤාඡනං ගාගො පතිට්ඨාගො අභිතිවෙසො පරාමාසො කුමමගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡන්තං තිත්ථායනං විපරියෙසගාගො— අයං වුච්චති ඉදං සච්චාභිතිවෙසො කායගජෝ; ඨපෙඨා සිලබ්බතපරාමාසං කායගජං සබ්බාදි මිච්ඡාදිට්ඨි ඉදං සච්චාභිතිවෙසො කායගජෝ— ඉමෙ ධම්මො ගජෝ.

1144. කතමෙ ධම්මො තො ගජෝ?

තෙ ධම්මෙ ඨපෙඨා අවසෙසා කුසලාකුසලාච්ඡාසනා ධම්මා කාමා චිත්තා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපනා වෙදනාකකිකො—පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො, සබ්බං ච රූපං අසබ්බා ච ධාතු—ඉමෙ ධම්මා තො ගජෝ.

1145. කතමෙ ධම්මො ගජන්තියා?

සාසවා කුසලාකුසලාච්ඡාසනා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපකකිකො—පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො—ඉමෙ ධම්මා ගජන්තියා.

1146. කතමෙ ධම්මො අගජන්තියා?

අපරියාපනා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසබ්බා ච ධාතු—ඉමෙ ධම්මා අගජන්තියා.

1147. කතමෙ ධම්මො ගජසම්පයුත්තා?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා වෙදනාකකිකො—පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො—ඉමෙ ධම්මා ගජසම්පයුත්තා.

1148. කතමෙ ධම්මා ගන්ථිප්පසුත්තා?

තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පසුත්තා වෙදනාකකිකේ —පෙ—
විඤ්ඤාණකකිකේ — සබ්බිඤ්ඤා රූපං අසබ්බිතා ව ධාතු—ඉමෙ ධම්මා
ගන්ථිප්පසුත්තා.

1149. කතමෙ ධම්මා ගන්ථා වෙව ගන්ථනියා ව?

තෙව ගන්ථා ගන්ථා වෙව ගන්ථනියා ව.

1150. කතමෙ ධම්මා ගන්ථනියා වෙව තො ව ගන්ථා?

තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා ගන්ථනියා තෙ ධම්මෙ ඤ්ජෙය්‍යා අවසෙසා
කුසලාකුසලාව්‍යාහතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූප-
කකිකේ —පෙ— විඤ්ඤාණකකිකේ—ඉමෙ ධම්මා ගන්ථනියා වෙව තො ව
ගන්ථා.

1151. කතමෙ ධම්මා ගන්ථා වෙව ගන්ථසම්පසුත්තා ව?

සීලබ්බතපරාමාසො කායගන්ථො අභිජ්ඣා කායගන්ථෙන ගන්ථො
වෙව ගන්ථසම්පසුත්තො ව, අභිජ්ඣා කායගන්ථො සීලබ්බතපරාමාසෙන
කායගන්ථෙන ගන්ථො වෙව ගන්ථසම්පසුත්තො ව, ඉදං සච්චාභිති-
වෙසො කායගන්ථො අභිජ්ඣා කායගන්ථෙන ගන්ථො වෙව ගන්ථසම්ප-
සුත්තො ව, අභිජ්ඣා කායගන්ථො ඉදං සච්චාභිතිවෙසෙන කායගන්ථෙන
ගන්ථො වෙව ගන්ථසම්පසුත්තො ව—ඉමෙ ධම්මා ගන්ථා වෙව ගන්ථසම්ප-
සුත්තා ව.

1152. කතමෙ ධම්මා ගන්ථසම්පසුත්තා වෙව තො ව ගන්ථා?

තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පසුත්තා තෙ ධම්මෙ ඤ්ජෙය්‍යා වෙදනා-
කකිකේ —පෙ— විඤ්ඤාණකකිකේ—ඉමෙ ධම්මා ගන්ථසම්පසුත්තා වෙව
තො ව ගන්ථා.

1153. කතමෙ ධම්මා ගන්ථිප්පසුත්තා ගන්ථනියා?

තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පසුත්තා සාසවා කුසලාකුසලාව්‍යාහතා
ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපකකිකේ —පෙ—
විඤ්ඤාණකකිකේ—ඉමෙ ධම්මා ගන්ථිප්පසුත්තා ගන්ථනියා.

1154. කතමෙ ධම්මා ගන්ථිප්පසුත්තා අගන්ථනියා?

අපරියාපනතා මහා ව මහාච්ඡාති ව අසබ්බිතා ව ධාතු—ඉමෙ
ධම්මා ගන්ථිප්පසුත්තා අගන්ථනියා.

1155. කතමෙ ධම්මා ඔසා —පෙ—

1156. කතමෙ ධම්මා යොගා —පෙ—

1157. කතමෙ ධම්මා නිවරණා?

ඡ නිවරණා - කාමච්ඡදනිවරණං, ව්‍යාපාද නිවරණං, චිතමිද්ධ
නිවරණං, උද්ධච්චකුක්කුච්චනිවරණං, විවික්චිතානිවරණං, අවිජ්ජා
නිවරණං.

1158. තත් කතමං කාමච්ඡන්දනීවරණං?

යො කාමෙසු කාමච්ඡන්දෙ ආමරාගො කාමනඤ්ඤි කාමභණ්ණා කාම
සිතෙගො කාමපරිප්පාගො කාමමුච්ඡා කාමඥ්ඤාසාතං—ඉදං දුට්ඨනී
කාමච්ඡන්දනීවරණං.

1159. තත් කතමං ව්‍යාපාදනීවරණං?

අතඤ්ඤං මෙ අවර්තනී ආසාතො ජායති, අතඤ්ඤං මෙ වර්තනී
ආසාතො ජායති, අතඤ්ඤං මෙ වර්තනී ආසාතො ජායති; පියස්ස
මෙ මනාපස්ස අතඤ්ඤං අවරි—පෙ—අතඤ්ඤං වර්තනී—පෙ—අතඤ්ඤං
වර්තනී ආසාතො ජායති; අපට්ඨස්ස මෙ අමනාපස්ස අතඤ්ඤං අවරි
—පෙ—අතඤ්ඤං වර්තනී—පෙ—අතඤ්ඤං වර්තනී ආසාතො ජායති;
අට්ඨානෙ වා පත ආසාතො ජායති—යො ඵවරුපො විභවස්ස ආසාතො
පටිඝාතො පටිඝං විරොධො පටිවිරොධො නොපො පනොපො සමප-
නොපො දෙසො පදෙසො සමපදෙසො විතතස්ස ව්‍යාපනා මනොප-
දෙසො නොධො කුප්පිකා කුප්පිතතං දෙසො දුස්සතං දුස්සිතතං
ව්‍යාපනා ව්‍යාපනා ව්‍යාපනා විරොධො පටිවිරොධො වණ්ණ-
කකං අසුරොපො අතතමතතා විතතස්ස—ඉදං දුට්ඨනී ව්‍යාපාද-
නීවරණං.

1160. තත් කතමං පිනමිඤ්ඤිවරණං?

අඤ්ඤි පිනං අඤ්ඤි මිඤ්ඤං.

1161. තත් කතමං පිනං?

යා විතතස්ස අකලලතා අකමමඤ්ඤතා ඔලියතා සලලියතා ලිතං
ලියතා ලිසිතතං පිනං පියතා පියිතතං විතතස්ස—ඉදං දුට්ඨනී
පිනං.

1162. තත් කතමං මිඤ්ඤං?

යා කායස්ස අකලලතා අකමමඤ්ඤතා ඔනාතො පරියොනාතො
අනෙතාසමාරොධො මිඤ්ඤං සොපපං පච්චාසිකා සුපකා සුපිතතං
—ඉදං දුට්ඨනී මිඤ්ඤං; ඉති ඉදං පිනං ඉදං මිඤ්ඤං—ඉදං දුට්ඨනී පින-
මිඤ්ඤිවරණං.

1163. තත් කතමං උභවකුකුචවනීවරණං?

අඤ්ඤි උභවං, අඤ්ඤි කුකුචං;

1164. තත් කතමං උභවං?

යං විතතස්ස උභවං අප්පසමො වෙනසො විකෙඤ්ඤො හනා-
තං විතතස්ස—ඉදං දුට්ඨනී උභවං.

1165. තත් කතමං කුකුචං?

අකපටියෙ කපටිය සඤ්ඤිතා, කපටියෙ අකපටිය සඤ්ඤිතා, අවජේ-
වජ්ජ සඤ්ඤිතා, චජේ අවජ්ජ සඤ්ඤිතා—යං ඵවරුපං කුකුචං
කුකුචවායතා කුකුචවායිතතං වෙනසො විපටිසාරො මනොවි-
ලෙඛො—ඉදං දුට්ඨනී කුකුචං; ඉති ඉදං ච උභවං ඉදං ච කුකුචං—
ඉදං දුට්ඨනී උභවං කුකුචං නීවරණං.

1173 සහන මධ්‍යම නිවරණය වෙම නිවරණය ව?

બાત્રેવ નીવરજાનિ નીવરજા વેવ નીવરજીયા ઇ.

1174. කළමනාකරණය කළමනාකරු වෙත නොව නිවරණය?

තෙහි බලවත් යෙ බලවා නිවරණීය, හෙ බලව සපෙතා අවසන්
සාසවා කුසලාකුසලාච්ඡාසනා බලවා නාමාවචර, රූපාවචර, අරූපාවචර,
රූපකබ්බො — පෙ — විකුසුණකබ්බො — ඉමෙ බලවා නිවරණීය, වෙව
තො ව නිවරණ.

1175. කහමේ බමමා නිවරණ වෙව නිවරණසමපය්‍යතා ව?

[illegible]

1176. කතමේ බමමා නිවරණයවෙන්නා වෙමි කො ව නිවරණ?

තෙහි බලවෙහි සේ බලමා සම්පූර්ණතා හෝ බලවෙහි ස්වභාවය, වෙනස්කම්කොට—පෙ—විකල්පයකිනි—ඉමෙ බලමා නිවරණසම්පූර්ණතා වෙව් නොව නිවරණය.

1177. කතමෙ ධම්මා නිවරණවිපජ්ජනා නිවරණියා?

නෙති ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විපජ්ජනා සාසවා කුසලාකුසලා ව්‍යාකානා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපකකිකො—පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො—ඉමෙ ධම්මා නිවරණවිපජ්ජනා නිවරණියා.

1178. කතමෙ ධම්මා නිවරණවිපජ්ජනා අනිවරණියා?

අපරියාපනා මග්ගා ව මග්ගඵලානි ව අසංඛිතා ව ධාතු—ඉමෙ ධම්මා නිවරණවිපජ්ජනා අනිවරණියා.

1179. කතමෙ ධම්මා පරාමාසා?

දිට්ඨිපරාමාසො

1180. තත්ථ කතමො දිට්ඨිපරාමාසො?

සස්සනො ලොකොති වා අසස්සනො ලොකොති වා අනන්ත වා ලොකොති වා අනන්ත වා ලොකොති වා නං ජිවං නං සරීරන්ති වා අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වා, හොති තථාගතො පරමමරණානි වා න හොති තථාගතො පරමමරණානි වා හොති ව න ව හොති තථාගතො පරමමරණානි වා නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණානි වා—යා ඵවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගතණං දිට්ඨිකාණා—රො දිට්ඨිවිසුකාසිනං දිට්ඨිවිපජ්ජනං දිට්ඨිසංඤ්ඤාජනං ගාහො පති-රියාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුමමග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡන්තං නිත්ථායනං විපරිඥෙසගාහො—අයං වුවචනි දිට්ඨිපරාමාසො; සබ්බාපි මිච්ඡාදිට්ඨි දිට්ඨිපරාමාසො—ඉමෙ ධම්මා පරාමාසා.

1181. කතමෙ ධම්මා තො පරාමාසා?

තෙ ධම්මෙ ධම්මෙහි අවසෙසා කුසලාකුසලාච්ඡායා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපනා වෙදනාකකිකො—පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො; සබ්බං ව රූපං අසංඛිතා ව ධාතු—ඉමෙ ධම්මා තො පරාමාසා.

1182. කතමෙ ධම්මා පරාමධ්මා?

සාසවා කුසලාකුසලාච්ඡායා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපා—වචරා රූපකකිකො—පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො—ඉමෙ ධම්මා පරාමධ්මා.

1183. කතමෙ ධම්මා අපරාමධ්මා?

අපරියාපනා මග්ගා ව මග්ගඵලානි ව අසංඛිතා ව ධාතු—ඉමෙ ධම්මා අපරාමධ්මා.

1184. කතමෙ ධම්මා පරාමසසම්පන්නා?

නෙති ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පන්නා වෙදනාකකිකො—පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො—ඉමෙ ධම්මා පරාමසසම්පන්නා.

1185. කතමෙ ධම්මා පරාමසම්පජ්ජනා?

නෙති ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විපජ්ජනා වෙදනාකකිකො—පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො සබ්බං ව රූපං අසංඛිතා ව ධාතු—ඉමෙ ධම්මා පරාමසම්පජ්ජනා.

1186 කතමෙ ධම්මා පරාමාසා වෙව පරාමට්ඨා ව?

සෙව ව පරාමාසො පරාමාසො වෙව පරාමට්ඨා ව.

1187. කතමෙ ධම්මා පරාමට්ඨා වෙව තො ච පරාමාසා?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා පරාමට්ඨා, තෙ ධම්මෙ ඤාපෙසසා අවසෙසා සාසවා කුසලාකුසලාච්ඡාසා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපකකිකො—පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො—ඉමෙ ධම්මා පරාමට්ඨා වෙව තො ච පරාමාසා.

1188 කතමෙ ධම්මා පරාමාසවිපජ්ජනනා පරාමට්ඨා?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා විපජ්ජනනා සාසවා කුසලාකුසලාච්ඡාසා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපකකිකො—පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො—ඉමෙ ධම්මා පරාමාසවිපජ්ජනනා පරාමට්ඨා.

1189. කතමෙ ධම්මා පරාමාසවිපජ්ජනනා අපරාමට්ඨා?

අපරිසාපනතා මග්ගා ච මග්ගඵලාති ච අසකිතා ච ධාතු—ඉමෙ ධම්මා පරාමාසවිපජ්ජනනා අපරාමට්ඨා.

1190. කතමෙ ධම්මා සාරමමණා?

වෙදතාකකිකො සඤ්ඤාකකිකො සංකාරකකිකො විඤ්ඤාණකකිකො—ඉමෙ ධම්මා සාරමමණා.

1191 කතමෙ ධම්මා අනාරමමණා?

සංඛං ච රූපං අසකිතා ච ධාතු—ඉමෙ ධම්මා අනාරමමණා.

1192. කතමෙ ධම්මා චිත්තා?

චක්ඛුචිඤ්ඤාණං සොභචිඤ්ඤාණං සානචිඤ්ඤාණං ජ්ඣාචිඤ්ඤාණං කායචිඤ්ඤාණං මනෝධාතු මනෝචිඤ්ඤාණධාතු—ඉමෙ ධම්මා චිත්තා.

1193. කතමෙ ධම්මා තො චිත්තා?

වෙදතාකකිකො සඤ්ඤාකකිකො සංකාරකකිකො, සංඛං ච රූපං අසකිතා ච ධාතු—ඉමෙ ධම්මා තො චිත්තා.

1194 කතමෙ ධම්මා චෙතසිකා?

වෙදතාකකිකො සඤ්ඤාකකිකො සංකාරකකිකො—ඉමෙ ධම්මා චෙතසිකා.

1195. කතමෙ ධම්මා අවෙහසිකා?

චිත්තං ච සංඛං ච රූපං අසකිතා ච ධාතු—ඉමෙ ධම්මා අවෙහසිකා.

1196. කතමෙ ධම්මා චිත්තසම්පජ්ජනනා?

වෙදතාකකිකො සඤ්ඤාකකිකො සංකාරකකිකො—ඉමෙ ධම්මා චිත්තසම්පජ්ජනනා.

1197. කතමෙ ධම්මා චිත්තවිපජ්ජනනා?

සංඛං ච රූපං අසකිතා ච ධාතු—ඉමෙ ධම්මා චිත්තවිපජ්ජනනා—චිත්තං න චතසංඛං විතෙතන සම්පජ්ජනනන්ති උතෙතන විපජ්ජනනන්ති.

1198. කතමෙ ධම්මා චිත්තසංසරියා?

වෙදනාකකිකේඛො සංඝඤ්ඤාකකිකේඛො සංඝිකාරකකිකේඛො — ඉමෙ ධම්මා චිත්තසංසරියා.

1199. කතමෙ ධම්මා චිත්තවිසංසරියා?

සංඛිතං ච රූපං අසංඛිතා ච ධාතු—ඉමෙ ධම්මා චිත්තවිසංසරියා— චිත්තං න ච චාතං ඛිං චිත්තෙතන සංසරියානිපි චිත්තෙතන විසංසරියානිපි.

1200. කතමෙ ධම්මා චිත්තසමුට්ඨානා?

වෙදනාකකිකේඛො සංඝඤ්ඤාකකිකේඛො සංඝිකාරකකිකේඛො භායවිඤ්ඤානති චචිච්ඤ්ඤානති— යං වා පනඤ්ඤාමපි අත්ථි රූපං චිත්තාඨං චිත්තභෙදානං චිත්තසමුට්ඨානං රූපායනනං සද්දායනනං ගඤ්ඤායනනං රසායනනං පොඨිකිකායනනං ආභාසසිධානං අපොඨිකිකා රූපස්ස ලුහුතා රූපස්ස මුද්දතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤානා රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්තති කඛුලිකාරො* ආභාරො— ඉමෙ ධම්මා චිත්තසමුට්ඨානා.

1201. කතමෙ ධම්මා නො චිත්තසමුට්ඨානා?

චිත්තං ච අවසෙසං ච රූපං අසංඛිතා ච ධාතු—ඉමෙ ධම්මා නො චිත්තසමුට්ඨානා.

1202. කතමෙ ධම්මා චිත්තසහභුතො?

වෙදනාකකිකේඛො සංඝඤ්ඤාකකිකේඛො සංඝිකාරකකිකේඛො භායවිඤ්ඤානති චචිච්ඤ්ඤානති— ඉමෙ ධම්මා චිත්තසහභුතො.

1203. කතමෙ ධම්මා නො චිත්තසහභුතො?

චිත්තං ච අවසෙසං ච රූපං අසංඛිතා ච ධාතු—ඉමෙ ධම්මා නො චිත්තසහභුතො.

1204. කතමෙ ධම්මා චිත්තානුපරිච්ඡන්තො?

වෙදනාකකිකේඛො සංඝඤ්ඤාකකිකේඛො සංඝිකාරකකිකේඛො භායවිඤ්ඤානති චචිච්ඤ්ඤානති— ඉමෙ ධම්මා චිත්තානුපරිච්ඡන්තො.

1205. කතමෙ ධම්මා නො චිත්තානුපරිච්ඡන්තො?

චිත්තං ච අවසෙසං ච රූපං අසංඛිතා ච ධාතු—ඉමෙ ධම්මා නො චිත්තානුපරිච්ඡන්තො.

1206. කතමෙ ධම්මා චිත්තසංසරියසමුට්ඨානා?

වෙදනාකකිකේඛො සංඝඤ්ඤාකකිකේඛො සංඝිකාරකකිකේඛො— ඉමෙ ධම්මා චිත්තසංසරියසමුට්ඨානා.

1207. කතමෙ ධම්මා නො චිත්තසංසරියසමුට්ඨානා?

චිත්තං ච සංඛිතං ච රූපං අසංඛිතා ච ධාතු—ඉමෙ ධම්මා නො චිත්තසංසරියසමුට්ඨානා.

1208. කතමෙ ධම්මා චිත්තසංසරියසමුට්ඨාන සහභුතො?

වෙදනාකකිකේඛො සංඝඤ්ඤාකකිකේඛො සංඝිකාරකකිකේඛො— ඉමෙ ධම්මා චිත්තසංසරියසමුට්ඨාන සහභුතො.

1209. කතමෙ ධම්මා නො චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨාන සහභුතො?

චිත්තං ච සබ්බං ච රූපං අසබ්බතා ච ධාතු—ඉමෙ ධම්මා නො චිත්තසංසට්ඨ සමුට්ඨාන සහභුතො.

1210. කතමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨ සමුට්ඨානානුපර්වතනිතො?

වෙදනාකකිකේඛො ඤාණකකිකේඛො සංකාරකකිකේඛො— ඉමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨ සමුට්ඨානානුපර්වතනිතො.

1211. කතමෙ ධම්මා නො චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානානුපර්වතනිතො?

චිත්තං ච සබ්බං ච රූපං අසබ්බතා ච ධාතු—ඉමෙ ධම්මා නො චිත්තසංසට්ඨ සමුට්ඨානානු පර්වතනිතො

1212. කතමෙ ධම්මා අජ්ඣන්තකා?

චකක්ඛායනනං—පෙ— මනායනනං— ඉමෙ ධම්මා අජ්ඣන්තකා.

1213. කතමෙ ධම්මා බාහිරා?

රූපායනනං—පෙ— ධම්මායනනං— ඉමෙ ධම්මා බාහිරා.

1214. කතමෙ ධම්මා උපාදා?

චකක්ඛායනනං—පෙ— ක්ඛායනනං ආභාරො— ඉමෙ ධම්මා උපාදා.

1215. කතමෙ ධම්මා නො උපාදා?

වෙදනාකකිකේඛො ඤාණකකිකේඛො සංකාරකකිකේඛො විඤ්ඤාණකකිකේඛො චත්තාරො ච මහාභූතා අසබ්බතා ච ධාතු—ඉමෙ ධම්මා නො උපාදා.

1216. කතමෙ ධම්මා උපාදිනනා?

සාසවා කුසලාකුසලානං ධම්මානං විපාකා කාමාදිවරා රූපාදිවරා අරූපාදිවරා වෙදනාකකිකේඛො—පෙ— විඤ්ඤාණකකිකේඛො, යං ච රූපං කාමමස්ස කතතනා— ඉමෙ ධම්මා උපාදිනනා.

1217. කතමෙ ධම්මා අනුපාදිනනා?

සාසවා කුසලාකුසලා ධම්මා කාමාදිවරා රූපාදිවරා අරූපාදිවරා වෙදනාකකිකේඛො—පෙ— විඤ්ඤාණකකිකේඛො— යෙ ච ධම්මා නිරිතො තෙව කුසලා කාකුසලා න ච කාමමවිපාකා— යං ච රූපං න කාමමස්ස කතතනා අපරිදාපනනා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසබ්බතා ච ධාතු—ඉමෙ ධම්මා අනුපාදිනනා.

1218. කතමෙ ධම්මා උපාදනා?

මත්තාරී උපාදනානි කාමුපාදනං දිට්ඨපාදනං සීලබ්බතුපාදනං අත්තවාදුපාදනං.

1219. තත්ථ කතමං කාමුපාදනං?

යො කාමෙසු කාමච්ඡෙද්දො කාමරාගො කාමනන්දි කාමතණ්හා කාම සිතෙගො කාමපරිලායො කාමමුච්ඡා කාමඤ්ඤාසානං— ඉදං වුච්චති කාමුපාදනං.

1220. තත්ථ කතමං දිට්ඨපාදනං?

තත්ථි දිනනං තත්ථි සිට්ඨං තත්ථි හුතං තත්ථි සුකට්ඨකකවානං කමානං ඵලං විපාකො, තත්ථි අයං ලොකො තත්ථි පරො ලොකො තත්ථි

මානා නැති පිනා නැති සත්තා මප්පාතිකා නැති ලොකෙ සමණබ්බාගමණා සමමගගනා සමමාපට්ඨනා, යෙ ඉමං ච ලොකං පරං ච ලොකං සංගං අභිඤ්ඤා සමුප්පාදා පච්චෙදෙනතිති. යා ඵවරුපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨි ගතණං දිට්ඨිකානාමො දිට්ඨිවිප්පකාසිනං දිට්ඨිවිප්පජ්ජිතං දිට්ඨිසංකේඤ්ඤාජනං ගාමො පනිට්ඨාමො අභිනිවේසො පරාමාසො ඤාමමගගා මිච්ඡා පථො මිච්ඡතනං නිජායනනං විපරියෙසගාමො—ඉදං වුච්චති දිට්ඨි පාදනං; යපෙචා සිලබ්බතුපාදනං ච අත්තවාද්දපාදනං ච, සබ්බාපි මිච්ඡාදිට්ඨි දිට්ඨිපාදනං.

1221. නස්ස ඝාතමං සිලබ්බතුපාදනං, ඉතො බහිංඤා සමණබ්බාගමණානා සිලෙත පුද්ධි වතෙන පුද්ධි සිලබ්බතෙන පුද්ධිති යා ඵවරුපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගතණං දිට්ඨිකානාමො දිට්ඨිවිප්පකාසිනං දිට්ඨිවිප්පජ්ජිතං දිට්ඨිසංකේඤ්ඤාජනං ගාමො පනිට්ඨාමො අභිනිවේසො පරාමාසො ඤාමමගගා මිච්ඡාපථො මිච්ඡතනං නිජායනනං විපරියෙසගාමො—ඉදං වුච්චති සිලබ්බතුපාදනං.

1222. නස්ස ඝාතමං අත්තවාද්දපාදනං?

ඉධ අස්සුතවා පුද්ධිජනො අරියානං අදස්සාපි අරියධම්මස්ස අකො—විදො අරියධම්මෙ අවිනිතො සප්පුරිසානං අදස්සාපි සප්පුරිසධම්මස්ස අකොවිදො සප්පුරිසධම්මෙ අවිනිතො රූපං අත්තාමො සමනුපස්සති රූපවන්තං වා අත්තානං අත්තති වා රූපං රූපසමි වා අත්තානං, වේදනං —පෙ— සංකරුණං —පෙ— සංකාරො —පෙ— විඤ්ඤාණං අත්තාමො සමනුපස්සති විඤ්ඤාණවන්තං වා අත්තානං අත්තති වා විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණසමි වා අත්තානං— යා ඵවරුපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගතණං දිට්ඨිකානාමො දිට්ඨිවිප්පකාසිනං දිට්ඨිවිප්පජ්ජිතං දිට්ඨිසංකේඤ්ඤාජනං ගාමො පනිට්ඨාමො අභිනිවේසො පරාමාසො ඤාමමගගා මිච්ඡාපථො මිච්ඡතනං නිජායනනං විපරියෙසගාමො—ඉදං වුච්චති අත්තවාද්දපාදනං— ඉමෙ ධම්මා උපාදානා.

1223. කතමෙ ධම්මා තො උපාදානා?

තෙ ධම්මෙ යපෙචා අවසෙසා ඤාසලාඤ්ඤාමාසාකා ධම්මා කාමා—චචරා රූපාචචරා අරූපාචචරා අපරියාපනා වේදනාකඛ්ඤා —පෙ— විඤ්ඤාණකඛ්ඤා සබ්බා ච රූපං අසංකිතා ච ධාතු— ඉමෙ ධම්මා තො උපාදානා.

1224. කතමෙ ධම්මා උපාදානා?

සාසවා ඤාසලාඤ්ඤාමාසාකා ධම්මා කාමාචචරා රූපාචචරා අරූපාචචරා රූපකඛ්ඤා—පෙ—විඤ්ඤාණකඛ්ඤා—ඉමෙ ධම්මා උපාදානා.

1225. කතමෙ ධම්මා අනුපාදානා?

අපරියාපනා මග්ගා ච මග්ගඵලාති ච අසංකිතා ච ධාතු—ඉමෙ ධම්මා අනුපාදානා.

1226. කතමෙ ධම්මා උපාදානසම්පයුතා?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා සම්පයුතා වේදනාකඛ්ඤා —පෙ— විඤ්ඤාණකඛ්ඤා—ඉමෙ ධම්මා උපාදානසම්පයුතා.

1227. කතමෙ ධම්මා උපාදනවිපසසුත්තා?

තෙති ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විපසසුත්තා වෙදනාකකිකේ — පෙ — විඤ්ඤාණකකිකේ, සබ්බං ච රූපං අසභිතා ච ධාතු — ඉමෙ ධම්මා උපාදනවිපසසුත්තා

1228. කතමෙ ධම්මා උපාදනා වෙච උපාදනියා ව?

තාතෙච උපාදනාති උපාදනා වෙච උපාදනියා ව.

1229. කතමෙ ධම්මා උපාදනියා වෙච තො ච උපාදනා?

තෙති ධම්මෙහි යෙ ධම්මා උපාදනියා තෙ ධම්මෙ ඤ්ජෙත්වා අවසෙසා සාසවා කුසලාකුසලාව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපා-වචරා රූපකකිකේ — පෙ — විඤ්ඤාණකකිකේ — ඉමෙ ධම්මා උපාදනියා වෙච තො ච උපාදනා.

1230. කතමෙ ධම්මා උපාදනා වෙච උපාදනසම්පසුත්තා ව?

දිට්ඨිපාදනං කාමුපාදනෙන උපාදනා වෙච උපාදනසම්පසුත්තා ව, කාමුපාදනං දිට්ඨිපාදනෙන උපාදනං වෙච උපාදනසම්පසුත්තං ව, සීලබ්බතුපාදනං කාමුපාදනෙන උපාදනං වෙච උපාදනසම්පසුත්තං ව, කාමුපාදනං සීලබ්බතුපාදනෙන උපාදනං වෙච උපාදනසම්පසුත්තං ව, අත්තවාදුපාදනං කාමුපාදනෙන උපාදනං වෙච උපාදනසම්පසුත්තං ව, කාමුපාදනං අත්තවාදුපාදනෙන උපාදනං වෙච උපාදනසම්පසුත්තං ව. — ඉමෙ ධම්මා උපාදනා වෙච උපාදනසම්පසුත්තා ව.

1231. කතමෙ ධම්මා උපාදනසම්පසුත්තා වෙච තො ච උපාදනා?

තෙති ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පසුත්තා තෙ ධම්මෙ ඤ්ජෙත්වා වෙදනාකකිකේ — පෙ — විඤ්ඤාණකකිකේ — ඉමෙ ධම්මා උපාදනසම්පසුත්තා වෙච තො ච උපාදනා.

1232 කතමෙ ධම්මා උපාදනවිපසසුත්තා උපාදනියා?

තෙති ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විපසසුත්තා සාසවා කුසලාකුසලාව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපකකිකේ — පෙ — විඤ්ඤාණකකිකේ — ඉමෙ ධම්මා උපාදනවිපසසුත්තා උපාදනියා.

1233. කතමෙ ධම්මා උපාදනවිපසසුත්තා අනුපාදනියා?

අපරියාපනතා මග්ගා ච මග්ගඵලාති ච අසභිතා ච ධාතු — ඉමෙ ධම්මා උපාදනවිපසසුත්තා අනුපාදනියා

නිකේතං කතං.

දුතිසක භාණ්ඩාරං නිවසිතං.

1234. කතමෙ ධම්මා නිලෙසා?

දස නිලෙස වජ්ජුති.: ලොභො දොසො මොහො මානො දිට්ඨි විචි-කිච්ඡා ජිතං උද්ධවං අභිරිකං අනොත්තප්පං.

1235. තත් කතමො ලොභො?

යො රාගො සාරාගො අනුතයො අනුරොධො තඤ්ඤි කඤ්ඤාරාගො-විතනස්ස ස.රාගො ඉච්ඡා දුච්ඡා අපේක්ඛාසානං ගෙධො පටිගෙධො සබ්බො.

පඤ්ඤා ඵලා මායා ජනිතා සංස්කෘතී පිබ්බතී ජාලිනී සරිතා විසන්තිකා සුන්තා විසරා ආයුග්ගිනී දුනියා පණ්ඩි භවතෙතනි චිතං චිතපො සංච්චො සිතෙහො අපේකා පටිබ්බා ආසා ආසිංසනා ආසිංසිතතනං රූපාසා සද්දාසා ගනිසා රසාසා ථොට්ඨබ්බාසා ලාභාසා ධනාසා පුත්තාසා ජීවිතාසා ජප්පා පථප්පා අභිජප්පා ජප්පනා ජප්පිතතනං ලොලුප්පං ලොලුප්පායනා ලොලුප්පාධිතතනං පුච්ඡස්සුජිකතා සාධුකමන්තා අධිමම-රාගො විසමලොභො තිකන්ති තිකාමනා පත්තනා උගතා සමපත්තනා කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා රූපතණ්හා අරූපතණ්හා නිරෝධ තණ්හා රූපතණ්හා සද්දතණ්හා ගනිතණ්හා රසතණ්හා ථොට්ඨබ්බතණ්හා ධම්මතණ්හා ඕසො යොගො ගන්තො උපාදානං ආවරණං භිවරණං ඡාදනං බ්බිකං උපකකිලෙසො අනුසංයො පරිසුට්ඨිතං ලහා වෙවිච්ඡං දුක්ඛමුලං දුක්ඛනිදානං දුක්ඛප්පනවො මාරජායො මාරබලිසං මාරවිසයො තණ්හාකදි තණ්හාජාලං තණ්හා ගඤ්ජං තණ්හාසමුද්දො අභිජ්ඣා ලොභො අකුසලමුලං— අයං වුච්චති ලොභො.

1236. තත්ථ කතමො දෙසො?

අනන්ධං මෙ අවරිති ආසානො ජායති, අනන්ධං මෙ වරතිති ආසානො ජායති, අනන්ධං මෙ වරිස්සතිති ආසානො ජායති පියස්ස මෙ මනාපස්ස අනන්ධං අවරි—පෙ—අනන්ධං වරති—පෙ—අනන්ධං වරිස්සතිති ආසානො ජායති; අප්පියස්ස මෙ අමනාපස්ස අන්ධං අවරි—පෙ—අන්ධං වරති—පෙ—අන්ධං වරිස්සතිති ආසානො ජායති, අට්ඨානෙ වා පන ආසානො ජායති යො ඵවරූපො විතතස්ස ආසානො පටිඝානො පටිඝං පටි විරොධො කොපො පකොපො සංචුකොපො දෙසො පදෙසො සමපදෙසො චිත්තස්ස ව්‍යාපනති මනොපදෙසො කොධො කුජ්ඣිකා කුජ්ඣිතතනං දෙසො දුස්සකා දුස්සිතතනං ව්‍යාපනති ව්‍යාපිජ්ජනා ව්‍යාපජ්ජිතතනං විරොධො පටිවිරොධො වණ්ඤිකකං අසුරොපො අනන්ධාමනකා චිත්තස්ස—අයං වුච්චති දෙසො.

1237. තත්ථ කතමො මොහො?

දුක්ඛෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛසංප්‍රදයෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛනිරෝධෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛනිරෝධගාමිනියා පටිපදාය අඤ්ඤාණං පුබ්බන්තො අඤ්ඤාණං අප-රන්තො අඤ්ඤාණං පුබ්බන්තොපරන්තො අඤ්ඤාණං ඉදංපච්චයනා පටිච්ච සමුප්පනොපු ධම්මෙපු අඤ්ඤාණං—යං ඵවරූපං අඤ්ඤාණං අදස්සනං අනභිසමයො අනනුබොධො අසමොධො අප්පට්චෙධො අසංගාහණං අපරිඥොගාහණං අසමපකකිනා අපච්චවෙකකිනා අපච්චකිකමිම දුම්මෙස්සං බාලසං අසමපඤ්ඤං මොහො පමොහො සමමොහො අවිජ්ජා අවිජ්ජාසො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජාපරිසුට්ඨිතං අවිජ්ජාලබ්ධි මොහො අකුසලමුලං, අයං වුච්චති මොහො.

1238. තත්ථ කතමො මානො?

සෙය්‍යොගමසමිති මානො, සද්දෙසො ගමසමිති මානො, භිනොගමසමිති මානො—යො ඵවරූපො මානො මඤ්ඤානා මඤ්ඤානතතනං උනනාති උනන-මො ධරො සමපගානො කොතුකමසතා චිත්තස්ස—අයං වුච්චති මානො.

1239. තඤ්ඤානං ඉති?

සංස්කාරා ලොකොති වා අසංස්කාරා ලොකොති වා අනා වා ලොකොති වා අනානා වා ලොකොති වා නං ජිවං නං සරීරන්ති වා අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වා හොති නාමාගතො පරං මරණාති වා න හොති නාමාගතො පරං මරණාති වා හොති ච න ච හොති නාමාගතො පරමමරණාති වා තෙව හොති න ඤ්ඤානං නාමාගතො පරමමරණාති වා — යා ච චරුපා ඉති ඉතිගතං ඉතිගතං ඉති - කාන්තාරො ඉතිවිසුකාසිතං ඉතිවිපජ්ජිතං ඉතිසංඝෙය්‍යජ්ජිතං ගාමො පතිට්ඨාගො අතිතිවෙසො පරාමාසො කුමමගො මිත්‍රපථො මිත්‍රතනං කිත්තාසනං විපරිසෙසගාමො - අයං වුච්චති ඉති - සංඝො මිත්‍රඉති ඉති.

1240. තඤ්ඤානං විවිධිත්තං?

සංස්කාරා විවිධිත්තං; ධම්මො කාමානං විවිධිත්තං, සංඝො කාමානං විවිධිත්තං, සිංහාසනං කාමානං විවිධිත්තං, පුබ්බන්තො කාමානං විවිධිත්තං, අපරන්තො කාමානං විවිධිත්තං, පුබ්බන්තොපරන්තො කාමානං විවිධිත්තං, ඉද්ධපථව්‍යානං පටිච්චසමුප්පන්නාසු ධම්මො කාමානං විවිධිත්තං, යා ච චරුපා කාමානං කාමානං කාමානං විවිධිත්තං, ඉද්ධපථව්‍යානං ඉද්ධපථව්‍යානං සංඝො අනෙකං සංඝො අසංඝො පරිසංඝො අපරිසංඝො චරිතානං චරිතානං විවිධිත්තං - අයං වුච්චති විවිධිත්තං.

1241. තඤ්ඤානං චිත්තං?

යා චිත්තං අකල්පනා අකල්පනා ඔලියනා සලලියනා ලිතං ලිතං ලිතානං චිත්තං චිත්තං චිත්තානං චිත්තං - ඉදං වුච්චති චිත්තං.

1242. තඤ්ඤානං උද්ධවං?

යා චිත්තං උද්ධවං අවුපසමො වෙනසො විකේතො භානානං චිත්තං - ඉදං වුච්චති උද්ධවං.

1243. තඤ්ඤානං අභිරික්ඛං?

යා න භිරික්ඛති භිරික්ඛති න භිරික්ඛති පාපකානං අකුසල්ලානං ධම්මානං සමාපත්තියා - ඉදං වුච්චති අභිරික්ඛං.

1244. තඤ්ඤානං අනොත්තප්පං?

යා න ඔත්තප්පති ඔත්තප්පති න ඔත්තප්පති පාපකානං අකුසල්ලානං ධම්මානං සමාපත්තියා - ඉදං වුච්චති අනොත්තප්පං—ඉමෙ ධම්මා නිලෙසා.

1245. කතමෙ ධම්මා නො නිලෙසා?

තෙ ධම්මො සපෙතා අවසෙසා කුසල්ලාකුසල්ලාච්ඡාදානං ධම්මා කාමානං චරිතා රූපාචරිතා අරූපාචරිතා අපරිසංඝානං වෙදනාකකිකො—පෙ—විසුද්ධානකකිකො, සංඝො ච රූපං අසංඝො ච ධාතු - ඉමෙ ධම්මා නො නිලෙසා.

1246. කතමෙ ධම්මා සංඝානිලෙසා?

සංඝො කුසල්ලාකුසල්ලාච්ඡාදානං ධම්මා කාමානං චරිතා රූපාචරිතා අරූපානං රූපානකකිකො—පෙ—විසුද්ධානකකිකො—ඉමෙ ධම්මා සංඝානිලෙසා.

1247. කතමෙ ධම්මා අසඬිතිලෙසිනා?

අපරිසාපනතා මහතා ව මහනථලානි ව අසඬිනා ව ධාතු - ඉමෙ ධම්මා අසඬිතිලෙසිනා.

1248. කතමෙ ධම්මා සඬිතිලිට්ඨා?

නීති අකුසලමූලානි ලොභො දොසො මොහො, තදෙකට්ඨා ව කිලෙසා නං සමපයුතො වෙදනාකකිකො—පෙ—විඤ්ඤාණකකිකො නං සමුට්ඨා—නං කායකමම වචිකමම මනොකමම - ඉමෙ ධම්මා සඬිතිලිට්ඨා.

1249. කතමෙ ධම්මා අසඬිතිලිට්ඨා?

කුසලාචාරාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරිසාපනතා වෙදනාකකිකො—පෙ—විඤ්ඤාණකකිකො, සබ්බං ච රූපං අසඬිනා ව ධාතු - ඉමෙ ධම්මා අසඬිතිලිට්ඨා.

1250. කතමෙ ධම්මා කිලෙස සමපයුතතා?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා සමපයුතතා වෙදනාකකිකො —පෙ—විඤ්ඤාණකකිකො - ඉමෙ ධම්මා කිලෙස සමපයුතතා.

1251. කතමෙ ධම්මා කිලෙස විපපයුතතා?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා විපපයුතතා වෙදනාකකිකො—පෙ—විඤ්ඤාණකකිකො, සබ්බං ච රූපං අසඬිනා ව ධාතු—ඉමෙ ධම්මා කිලෙසවිපපයුතතා.

1252. කතමෙ ධම්මා කිලෙසා වෙව සඬිතිලෙසිනා ව?

තෙව කිලෙසා කිලෙසා වෙව සඬිතිලෙසිනා ව.

1253. කතමෙ ධම්මා සඬිතිලෙසිනා වෙව නො ව කිලෙසා?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා සඬිතිලෙසිනා නෙ ධම්මෙ ඨපෙතො අවසෙසා සාසවා කුසලාකුසලාචාරාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපකකිකො—පෙ—විඤ්ඤාණකකිකො—ඉමෙ ධම්මා සඬිතිලෙසිනා වෙව නො ව කිලෙසා.

1254. කතමෙ ධම්මා කිලෙසා වෙව සඬිතිලිට්ඨා ව?

තෙව කිලෙසා කිලෙසා වෙව සඬිතිලිට්ඨා ව.

1255. කතමෙ ධම්මා සඬිතිලිට්ඨා වෙව නො ව කිලෙසා?

තෙති ධම්මෙති යෙ ධම්මා සඬිතිලිට්ඨා, නෙ ධම්මෙ ඨපෙතො වෙදනාකකිකො—පෙ—විඤ්ඤාණකකිකො—ඉමෙ ධම්මා සඬිතිලිට්ඨා වෙව නො ව කිලෙසා.

1256. කතමෙ ධම්මා කිලෙසා වෙව කිලෙස සමපයුතතා ව?

ලොභො මොහෙන කිලෙසො වෙව කිලෙසසමපයුතතො ව, මොහො ලොභෙන කිලෙසො වෙව කිලෙස සමපයුතතො ව, දොසො මොහෙන කිලෙසො වෙව කිලෙස සමපයුතතො ව, මොහො දොසෙන කිලෙසො වෙව කිලෙසසමපයුතතො ව, මානො මොහෙන කිලෙසො වෙව කිලෙසසමපයුතතො ව. මොහො මානෙන කිලෙසො වෙව කිලෙසසමපයුතතො ව, දිට්ඨි මොහෙන කිලෙසො වෙව කිලෙසසමපයුතතො ව, මොහො දිට්ඨියා කිලෙසො වෙව කිලෙසසමපයුතතො ව, විචිකිච්ඡා

මොහෙත කිලෙසො වෙව කිලෙසසමපයුතො ව, මොහො විවිකිච්ඡාය කිලෙසො වෙව කිලෙසසමපයුතො ව, ථිතං මොහෙත කිලෙසො වෙව කිලෙසසමපයුතං ව, මොහො ථිතෙත කිලෙසො වෙව කිලෙසසමපයුතො ව, උද්ධිච්චා මොහෙත කිලෙසො වෙව කිලෙසසමපයුතං ව, මොහො උද්ධිච්චෙත කිලෙසො වෙව කිලෙසසමපයුතො ව, අග්ගිජං මොහෙත කිලෙසො වෙව කිලෙසසමපයුතං ව, මොහො අග්ගිජෙත කිලෙසො වෙව කිලෙසසමපයුතො ව, අනොතනපං මොහෙත කිලෙසො වෙව කිලෙසසමපයුතො ව, මොහො අනොතනපෙත කිලෙසො වෙව කිලෙසසමපයුතො ව.

ලොහො උද්ධවේන කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පසුත්තො ව,
උද්ධවිං ලොහෙන කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පසුත්තං ව දෙසො
උද්ධවේන කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පසුත්තො ව, උද්ධවිං දෙසෙන
කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පසුත්තං ව, මොහො උද්ධවේන කිලෙසො
වෙව කිලෙසසම්පසුත්තො ව, උද්ධවිං මොහෙන කිලෙසො වෙව කිලෙස
සම්පසුත්තො ව, මානො උද්ධවේන කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්ප-
සුත්තො ව, උද්ධවිං මානෙන කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පසුත්තං ව,
දිට්ඨි උද්ධවේන කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පසුත්තො ව, උද්ධවිං
දිට්ඨියා කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පසුත්තං ව, විචිකිච්ඡා උද්ධවේන
කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පසුත්තො ව, උද්ධවිං විචිකිච්ඡාය කිලෙසො
වෙව කිලෙසසම්පසුත්තං ව, ඕතං උද්ධවේන කිලෙසො වෙව කිලෙස
සම්පසුත්තං ව, උද්ධවිං ඕතෙන කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පසුත්තං
ව, අභිරිකං උද්ධවේන කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පසුත්තං ව, උද්ධවිං
අභිරිකෙන කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පසුත්තං ව, අනොන්ධාපං
උද්ධවේන කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පසුත්තං ව, උද්ධවිං අනොන්ධා-
පෙන කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පසුත්තං ව.

ලොහො අහිරිකෙන කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ව, අහිරිකං ලොහෙන කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ව, දෙසො අහිරිකෙන කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ව, අහිරිකං දෙසෙන කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ව, මොහො අහිරිකෙන කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ව, අහිරිකං මොහෙන කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ව මානො අහිරිකෙන කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ව, අහිරිකං මානෙන කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ව, දිට්ඨි අහිරිකෙන කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ව අහිරිකං දිට්ඨියා කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ව, විචිකිච්ඡා අහිරිකෙන කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ව, අහිරිකං විචිකිච්ඡාය කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ව, භිතං අහිරිකෙන කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ව, අහිරිකං භිතෙන කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ව, උද්ධච්චං අහිරිකෙන කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ව, අහිරිකං උද්ධච්චෙන කිලෙසො වෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ව, අනොත්තං

අභිරුකේත නිලේසෝ වෙව නිලේසසම්පයුත්තං ව, අභිරුකං අනොත්ත-
පොත නිලේසෝ වෙව නිලේසසම්පයුත්තං ව.

ලොහො අනොත්තපොත නිලේසෝ වෙව නිලේසසම්පයුත්තො ව,
අනොත්තපං ලොහෙන නිලේසෝ වෙව නිලේසසම්පයුත්තං ව, දෙසො
අනොත්තපොත නිලේසෝ වෙව නිලේසසම්පයුත්තො ව, අනොත්තපං
දෙසෙන නිලේසෝ වෙව නිලේසසම්පයුත්තං ව, මොහො අනොත්ත-
පොත නිලේසෝ වෙව නිලේසසම්පයුත්තො ව, අනොත්තපං මො-
හෙන නිලේසෝ වෙව නිලේසසම්පයුත්තං ව, මානො අනොත්තපොත
නිලේසෝ වෙව නිලේසසම්පයුත්තො ව, අනොත්තපං මානෙන නිලේසෝ
වෙව නිලේසසම්පයුත්තං ව, දිට්ඨි අනොත්තපොත නිලේසෝ වෙව
නිලේසසම්පයුත්තො ව, අනොත්තපං දිට්ඨියා නිලේසෝ වෙව නිලේසසම්ප-
යුත්තං ව, චිච්චිනිච්ඡා අනොත්තපොත නිලේසෝ වෙව නිලේසසම්පයුත්තො
ව, අනොත්තපං චිච්චිනිච්ඡාය නිලේසෝ වෙව නිලේසසම්පයුත්තං ව, පිනා
අනොත්තපොත නිලේසෝ වෙව නිලේසසම්පයුත්තං ව, අනොත්තපං
පිනෙන නිලේසෝ වෙව නිලේසසම්පයුත්තං ව, උද්ධච්චං අනොත්ත-
පොත නිලේසෝ වෙව නිලේසසම්පයුත්තං ව, අනොත්තපං උද්ධ-
ච්චෙන නිලේසෝ වෙව නිලේසසම්පයුත්තං ව, අභිරුකං අනොත්ත-
පොත නිලේසෝ වෙව නිලේසසම්පයුත්තං ව, අනොත්තපං අභිරු-
කෙන නිලේසෝ වෙව නිලේසසම්පයුත්තං ව— ඉමෙ ධම්මා නිලේසා
වෙව නිලේසසම්පයුත්තා ව.

1257. කතමෙ ධම්මා නිලේසසම්පයුත්තා වෙව නො ව නිලේසා?

තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා, තෙ ධම්මෙ සප්පකා
වේදනාකම්මෙයා—පෙ— විඤ්ඤාණකම්මෙයා— ඉමෙ ධම්මා නිලේසසම්පයුත්තා
වෙව නො ව නිලේසා.

1258. කතමෙ ධම්මා නිලේසවිපයුත්තා සංකිලෙසිකා?

තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විපයුත්තා සංසවා කුසලාව්‍යාභානා
ධම්මා භාවාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපකම්මෙයා—පෙ—
විඤ්ඤාණකම්මෙයා— ඉමෙ ධම්මා නිලේසවිපයුත්තා සංකිලෙසිකා.

1259. කතමෙ ධම්මා නිලේසවිපයුත්තා අසංකිලෙසිකා?

අපරිපාකනා මග්ගා ව මග්ගඵලානි ව අසංකිලිතා ව ධාතු— ඉමෙ
ධම්මා නිලේසවිපයුත්තා අසංකිලෙසිකා.

1260. කතමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභානම්මා?

තීති සංකොඤ්ඤානි— සංකායදිට්ඨි චිච්චිනිච්ඡා සිලම්මානපරාමාසො.

1261. තත්ථ කතමා සංකායදිට්ඨි?

ඉධ අස්සුතවා පුපුර්ජනො අරියානං අදස්සාපි අරියධම්මස්ස
අකොච්ඡෙදො අරියධම්මෙ අවිනිනො සපුරිසානා අදස්සාපි සපුරිසා
ධම්මස්ස අකොච්ඡෙදො සපුරිසධම්මෙ අවිනිනො රූපං අත්තතො සමනු-
පස්සති රූපවන්තං වා අත්තානං අත්තති වා රූපං රූපස්මි වා
අත්තානං, වේදනං—පෙ— සංකොඤ්ඤා—පෙ— සංකිලිතං—පෙ— විඤ්ඤාණං

අනුනො සමනුපසාදි විඤ්ඤාණවනනං වා අනුනං අනුනති පා විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණසමිං වා අනුනං— යා ඵවරුපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගතණං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසුභාසිතං දිට්ඨිවිපථඤ්ඤාණං දිට්ඨිසංඤ්ඤාණං භාගො පතිට්ඨාගො අතිනිවේසො පරාමාසො කුමමගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡන්තං නිදායනං විපරිඤ්ඤාගො — අයං වුච්චති සක්කායදිට්ඨි.

1262. තත්ථ කතමා විචිකිච්ඡා?

සත්ථර කඛ්ඛති විචිකිච්ඡති, ධම්මෙ කඛ්ඛති විචිකිච්ඡති, සංකප්ප කඛ්ඛති විචිකිච්ඡති, සික්කාය කඛ්ඛති විචිකිච්ඡති, පුබ්බනොත කඛ්ඛති විචිකිච්ඡති, අපරනොත කඛ්ඛති විචිකිච්ඡති, පුබ්බනොතපරනොත කඛ්ඛති විචිකිච්ඡති, ඉදං පටිපට්ඨායා පටිපට්ඨසම්මුත්තොසු ධම්මෙසු කඛ්ඛති විචිකිච්ඡති, යා ඵවරුපා කඛ්ඛා කඛ්ඛායනා කඛ්ඛාසිතනං මිමති විචිකිච්ඡා දොළහකා දොඬාපථො සංසයො අනෙකං සගාගො ආසප්පනා පරිසප්පනා අපරිසප්පනා ඵලනිතනං විතනසං මනොවිලොබො— අයං වුච්චති විචිකිච්ඡා.

1263. තත්ථ කතමො සීලබ්බතපරාමාසො?

ඉතො බ්‍රහ්මා සමන්ත්තාගමනං සීලෙන සුද්ධි වනෙන සුද්ධි සීලබ්බතෙන සුද්ධිති යා ඵවරුපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගතණං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසුභාසිතං දිට්ඨිවිපථඤ්ඤාණං දිට්ඨිසංඤ්ඤාණං භාගො පතිට්ඨාගො අතිනිවේසො පරාමාසො කුමමගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡන්තං නිදායනං විපරිඤ්ඤාගො— අයං වුච්චති සීලබ්බතපරාමාසො, ඉමාති තිති සංඤ්ඤාණකාති තදෙකට්ඨා ව නිලෙසා නං සම්පයුතො වෙදනාකකිකො — පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො නං සම්මුට්ඨානං කායකමං චිත්තමං මනොකමං— ඉමෙ ධම්මා දස්සතෙන පභානබ්බා.

1264. කතමෙ ධම්මා න දස්සතෙන පභානබ්බා?

නෙ ධම්මෙ ධම්මො අවසෙසා කුසලාකුසලාච්ඡාසනා ධම්මා කාමාච්චරා රූපාච්චරා අරූපාච්චරා අපරියාපනා වෙදනාකකිකො — පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො සබ්බං ව රූපං අසඬිතා ව ධාතු— ඉමෙ ධම්මා න දස්සතෙන පභානබ්බා.

1265. කතමෙ ධම්මා භාවනාය පභානබ්බා?

අවසෙසො ලොභො දොසො මොහො නදෙකට්ඨා ව නිලෙසා නං සම්පයුතො වෙදනාකකිකො — පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො නං සම්මුට්ඨානං කායකමං චිත්තමං මනොකමං— ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පභානබ්බා.

1266. කතමෙ ධම්මා න භාවනාය පභානබ්බා?

නෙ ධම්මෙ ධම්මො අවසෙසා කුසලාකුසලාච්ඡාසනා ධම්මා කාමාච්චරා රූපාච්චරා අරූපාච්චරා අපරියාපනා වෙදනාකකිකො — පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො, සබ්බං ව රූපං අසඬිතා ව ධාතු— ඉමෙ ධම්මා න භාවනාය පභානබ්බා.

1267. කතමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභානබ්බහෙතුනා?

නිති සඤ්ඤාජනාති: සකකායදිට්ඨි විවිකිච්ඡා සීලබ්බතපරාමාසො.

1268. නත්ත කතමා සකකායදිට්ඨි?

ඉධ අස්සුභවා පුප්ථජනො —පෙ— විපරියෙසගාහො— අයං වුච්චති සකකායදිට්ඨි.

1269. නත්ත කතමා විවිකිච්ඡා?

සත්ථි කඛ්ඛති විවිකිච්ඡති —පෙ— ඵලත්තත්තං විතතස්ස මනො විලෙඛො— අයං වුච්චති විවිකිච්ඡා.

1270. නත්ත කතමො සීලබ්බතපරාමාසො?

ඉතො බ්ගිඨා සමණත්තමණානං සීලෙන සුද්ධි —පෙ— විපරියෙස ගාහො— අයං වුච්චති සීලබ්බතපරාමාසො— ඉමාති නිති සඤ්ඤාජනාති නදෙකට්ඨා ච කිලෙසා නං සමපසුත්තො වෙදනාකකිකො —පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො නං සමුට්ඨානං කායකමමං චජිකමමං මනොකමමං— ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභානබ්බහෙතුනා.

නිති සඤ්ඤාජනාති සකකායදිට්ඨි විවිකිච්ඡා සීලබ්බතපරාමාසො, —ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභානබ්බා; නදෙකට්ඨා ලොභො දොසො මොහො, ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභානබ්බහෙතු, නදෙකට්ඨා ච කිලෙසා නං සමපසුත්තො වෙදනාකකිකො—පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො නං සමුට්ඨානං කායකමමං චජිකමමං මනොකමමං - ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභානබ්බහෙතුනා.

1271. කතමෙ ධම්මා න දස්සනෙන පභානබ්බහෙතුනා?

නෙ ධම්මෙ යපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලාව්‍යාපනා ධම්මා කාමා-චචරා රූපාචචරා අරූපාචචරා අපරියාපනනා වෙදනාකකිකො—පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො, සබ්බං ච රූපං අසඬිතා ච ධාතු - ඉමෙ ධම්මා න දස්සනෙන පභානබ්බහෙතුනා.

1272. කතමෙ ධම්මා භාවනාය පභානබ්බහෙතුනා?

අවසෙසො ලොභො දොසො මොහො - ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පභාන-බ්බහෙතු, නදෙකට්ඨා ච කිලෙසා නං සමපසුත්තො වෙදනාකකිකො —පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො නං සමුට්ඨානං කායකමමං චජිකමමං මනොකමමං - ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පභානබ්බහෙතුනා.

1273. කතමෙ ධම්මා න භාවනාය පභානබ්බහෙතුනා?

නෙ ධම්මෙ යපෙත්වා අවසෙසා කුසලා කුසලාව්‍යාපනනා ධම්මා කාමා-චචරා රූපාචචරා අරූපාචචරා අපරියාපනනා, වෙදනාකකිකො—පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො, සබ්බං ච රූපං අසඬිතා ච ධාතු - ඉමෙ ධම්මා න භාවනාය පභානබ්බහෙතුනා.

1274. කතමෙ ධම්මා සවිතක්කා?

සවිතක්කභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අපරියාපනෙන විතක්කා

ස්පෙභා නං සමපසුතො වෙදනාකකිකො — පෙ — විඤ්ඤාණකකිකො — ඉමෙ ධම්මා සවිතකා.

1275. කතමෙ ධම්මා අවිතකා?

අවිතකාහුමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අරූපාවචරෙ අපරියාපනො, වෙදනාකකිකො — පෙ — විඤ්ඤාණකකිකො විතකො ව, සබ්බං ච රූපං අසඬිතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අවිතකා.

1276. කතමෙ ධම්මා සවිචාරා?

සවිචාරහුමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අපරියාපනො විචාරං ස්පෙභා නං සමපසුතො වෙදනාකකිකො — පෙ — විඤ්ඤාණකකිකො, ඉමෙ ධම්මා සවිචාරා.

1277. කතමෙ ධම්මා අවිචාරා?

අවිචාරහුමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අරූපාවචරෙ අපරියාපනො වෙදනාකකිකො — පෙ — විඤ්ඤාණකකිකො විචාරො ච සබ්බං ච රූපං අසඬිතා ච ධාතු - ඉමෙ ධම්මා අවිචාරා.

1278. කතමෙ ධම්මා සපපිනිකා?

සපපිනිකාහුමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අපරියාපනො පිනිං ස්පෙභා නං සමපසුතො වෙදනාකකිකො — පෙ — විඤ්ඤාණකකිකො - ඉමෙ ධම්මා සපපිනිකා.

1279. කතමෙ ධම්මා අපපිනිකා?

අපපිනිකාහුමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අරූපාවචරෙ අපරියාපනො වෙදනාකකිකො — පෙ — විඤ්ඤාණකකිකො පිනි ච, සබ්බං ච රූපං අසඬිතා ච ධාතු - ඉමෙ ධම්මා අපපිනිකා.

1280. කතමෙ ධම්මා පිනිසහගතා?

පිනිහුමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අපරියාපනො පිනිං ස්පෙභා නං සමපසුතො වෙදනාකකිකො — පෙ — විඤ්ඤාණකකිකො - ඉමෙ ධම්මා පිනිසහගතා.

1281. කතමෙ ධම්මා න පිනිසහගතා?

න පිනිහුමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අරූපාවචරෙ අපරියාපනො වෙදනාකකිකො — පෙ — විඤ්ඤාණකකිකො, පිනි ච සබ්බං ච රූපං අසඬිතා ච ධාතු - ඉමෙ ධම්මා න පිනිසහගතා.

1282. කතමෙ ධම්මා සුඛසහගතා?

සුඛහුමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අපරියාපනො සුඛං ස්පෙභා නං සමපසුතො සඤ්ඤාකකිකො සඬාරකකිකො විඤ්ඤාණකකිකො - ඉමෙ ධම්මා සුඛසහගතා.

1283. කතමෙ ධම්මා න සුඛසහගතා?

න සුඛහුමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අරූපාවචරෙ අපරියාපනො වෙදනාකකිකො - පෙ - විඤ්ඤාණකකිකො සුඛං ච, සබ්බං ච රූපං අසඬිතා ච ධාතු - ඉමෙ ධම්මා න සුඛසහගතා.

1284. කතමෙ ධම්මා උපෙක්ඛාසගතනා?

උපෙක්ඛාභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අරූපාවචරෙ අපරි-
පනෙත උපෙක්ඛං ඔපෙක්ඛා වං සමපසුනෙතා සංඤ්ඤානිකේනි සංඛාර-
කිකේනි විඤ්ඤාණකිකේනි - ඉමෙ ධම්මා උපෙක්ඛාසගතනා.

1285. කතමෙ ධම්මා න උපෙක්ඛා සගතනා?

න උපෙක්ඛාභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අරූපාවචරෙ අපරි-
පනෙත වෙදනානිකේනි - පෙ - විඤ්ඤාණකිකේනි උපෙක්ඛා ව
සංඛාරං ව රූපං අසංඛිතා ව ධාතු - ඉමෙ ධම්මා න උපෙක්ඛාසගතනා.

1286. කතමෙ ධම්මා කාමාවචරා?

හෙට්ඨනො අවිචිතිරයං පරියන්තං කරිතා උපරිනො පරතිමුක්ඛ
වසවන්ති දෙවෙ අනෙතා කරිතා යං ඵතස්මිං අනතරෙ ඵත්ථාවචරා ඵත්ථ
පරියාපනතා ඛිනිතා ධාතු ආයතනා රූපා වෙදනා සංඤ්ඤා සංඛාරා
විඤ්ඤාණං - ඉමෙ ධම්මා කාමාවචරා.

1287. කතමෙ ධම්මා න කාමාවචරා?

රූපාචරා අරූපාවචරා අපරිපනතා - ඉමෙ ධම්මා න කාමාවචරා.

1288. කතමෙ ධම්මා රූපාවචරා?

හෙට්ඨනො බ්‍රහ්මලොකං පරියන්තං කරිතා උපරිනො අනතිට්ඨදෙවෙ
අනෙතා කරිතා යං ඵතස්මිං අනතරෙ ඵත්ථාවචරා ඵත්ථ පරියාපනතා
සමාපනතස්ස වා උපපනතස්ස වා දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරස්ස වා චිත්ත-
වෙතසිකා ධම්මා - ඉමෙ ධම්මා රූපාවචරා.

1289. කතමෙ ධම්මා න රූපාවචරා?

කාමාවචරා අරූපාවචරා අපරිපනතා - ඉමෙ ධම්මා න රූපාවචරා.

1290. කතමෙ ධම්මා අරූපාවචරා?

හෙට්ඨනො ආකාසානඤ්චායනනුපගෙ දෙවෙ පරියන්තං කරිතා
උපරිනො තෙවසංඤ්ඤානාසංඤ්ඤායනනුපගෙ දෙවෙ අනෙතා කරිතා
යං ඵතස්මිං අනතරෙ ඵත්ථාවචරා ඵත්ථ පරියාපනතා සමාපනතස්ස වා
උපපනතස්ස වා දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරස්ස වා චිත්තවෙතසිකා ධම්මා - ඉමෙ
ධම්මා අරූපාවචරා.

1291. කතමෙ ධම්මා න අරූපාවචරා?

කාමාවචරා රූපාවචරා අපරිපනතා - ඉමෙ ධම්මා න අරූපාවචරා.

1292. කතමෙ ධම්මා පරියාපනතා?

සාසවා කුසලාකුසලාධිකාං ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපා-
වචරා රූපකිකේනි - පෙ - විඤ්ඤාණකිකේනි - ඉමෙ ධම්මා පරියා-
පනතා.

1293. කතමෙ ධම්මා අපරිපනතා?

මග්ගා ව මග්ගඵලානි ව අසංඛිතා ව ධාතු - ඉමෙ ධම්මා අපරිපන-
තනා.

1294. කතමෙ ධම්මා නියසාතිකා?

චත්තාරො මග්ගා අපරියාපනනා— ඉමෙ ධම්මා නියසාතිකා.

1295. කතමෙ ධම්මා අනියසාතිකා?

නෙ ධම්මෙ ධර්මා අවසෙසා කුසලාකුසලාච්ඡාදනා ධම්මා කාමා-
චචරා රූපාචචරා අරූපාචචරා අපරියාපනනා, වෙදනාකකිකො—පෙ—
විඤ්ඤාණකකිකො සබ්බං ච රූපං අසඬිතා ච ධාතු— ඉමෙ ධම්මා අනි-
යසාතිකා.

1296. කතමෙ ධම්මා නියතා?

පඤ්චකම්මානි ආනන්තරිකානි, යා ච මිච්ඡාදිට්ඨි නියතා, චත්තාරො
මග්ගා අපරියාපනනා— ඉමෙ ධම්මා නියතා.

1297. කතමෙ ධම්මා අනියතා?

නෙ ධම්මෙ ධර්මා අවසෙසා කුසලාකුසලාච්ඡාදනා ධම්මා කාමා
චචරා රූපාචචරා අරූපාචචරා අපරියාපනනා වෙදනාකකිකො —පෙ—
විඤ්ඤාණකකිකො, සබ්බං ච රූපං අසඬිතා ච ධාතු— ඉමෙ ධම්මා
අනියතා.

1298. කතමෙ ධම්මා සඋත්තරා?

සාසවා කුසලාකුසලාච්ඡාදනා ධම්මා කාමාචචරා රූපාචචරා අරූපා-
චචරා, රූපකකිකො —පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො— ඉමෙ ධම්මා සඋත්තරා.

1299. කතමෙ ධම්මා අනුත්තරා?

අපරියාපනනා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසඬිතා ච ධාතු—ඉමෙ ධම්මා
අනුත්තරා.

1300. කතමෙ ධම්මා සරණා?

නීති අකුසලමූලානි ලොභො දොසො මොහො, තදෙකට්ඨා ච
කිලෙසා තං සම්පසුත්තො වෙදනාකකිකො —පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො
තං සමුට්ඨාතං කායකම්මං ච චිකම්මං මනොකම්මං—ඉමෙ ධම්මා සරණා.

1301. කතමෙ ධම්මා අරණා?

කුසලා ච්ඡාදනා ධම්මා කාමාචචරා රූපාචචරා අරූපාචචරා අපරි-
යාපනනා වෙදනාකකිකො —පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො, සබ්බං ච රූපං
අසඬිතා ච ධාතු— ඉමෙ ධම්මා අරණානි.

අභිධම්ම දුකා.

1302 කතමෙ ධම්මා විජ්ජාභාගිකො?

විජ්ජාය සම්පසුත්තකා ධම්මා— ඉමෙ ධම්මා විජ්ජාභාගිකො.

1303. කතමෙ ධම්මා අවිජ්ජාභාගිකො?

අවිජ්ජාය සම්පසුත්තකා ධම්මා— ඉමෙ ධම්මා අවිජ්ජාභාගිකො.

1304. කතමෙ ධම්මා විජ්ජුපමා?

හෙට්ඨිමෙසු තීසු අරියමග්ගෙසු පඤ්ඤා—ඉමෙ ධම්මා විජ්ජුපමා.

1305. කතමෙ ධම්මා චජ්ජුපමා?

උපරිට්ඨිමෙ අරහත්තමග්ගෙ පඤ්ඤා— ඉමෙ ධම්මා චජ්ජුපමා.

1306. කතමෙ ධම්මා බාලා?

අභිරික්ඛං ච අනොත්තප්පං ච— ඉමෙ ධම්මා බාලා; සබ්බෙඨි අකුසලා ධම්මා බාලා.

1307. කතමෙ ධම්මා පණ්ඩිතා?

භිරි ච ඔත්තප්පං ච— ඉමෙ ධම්මා පණ්ඩිතා; සබ්බෙඨි කුසලා ධම්මා පණ්ඩිතා.

1308. කතමෙ ධම්මා කණ්ණා?

අභිරික්ඛං ච අනොත්තප්පං ච— ඉමෙ ධම්මා කණ්ණා; සබ්බෙඨි අකුසලා ධම්මා කණ්ණා.

1309. කතමෙ ධම්මා සුක්කා?

භිරි ච ඔත්තප්පං ච— ඉමෙ ධම්මා සුක්කා; සබ්බෙඨි කුසලා ධම්මා සුක්කා.

1310. කතමෙ ධම්මා තපනියා?

කායදුච්චරිතං චච්චුච්චරිතං මනෝදුච්චරිතං— ඉමෙ ධම්මා තපනියා; සබ්බෙඨි අකුසලා ධම්මා තපනියා.

1311. කතමෙ ධම්මා අතපනියා?

කායසුච්චරිතං චච්චුච්චරිතං මනෝසුච්චරිතං— ඉමෙ ධම්මා අතපනියා; සබ්බෙඨි කුසලා ධම්මා අතපනියා.

1312. කතමෙ ධම්මා අභිචචතා?

යා තෙසං තෙසං ධම්මානං සංඛිං සමඤ්ඤා පඤ්ඤානති වොහාරො නාමං නාමභමමං නාමධෙය්‍යං නිරුතති ව්‍යඤ්ඤානං අභිලාපො— ඉමෙ ධම්මා අභිචචතා; සබ්බෙඨි ධම්මා අභිචචතප්ථා.

1313. කතමෙ ධම්මා නිරුතති?

යා තෙසං තෙසං ධම්මානං සංඛිං සමඤ්ඤා පඤ්ඤානති වොහාරො නාමං නාමභමමං නාමධෙය්‍යං නිරුතති ව්‍යඤ්ඤානං අභිලාපො— ඉමෙ ධම්මා නිරුතති; සබ්බෙඨි ධම්මා නිරුතතිප්ථා.

1314. කතමෙ ධම්මා පඤ්ඤානති?

යා තෙසං තෙසං ධම්මානං සංඛිං සමඤ්ඤා පඤ්ඤානති වොහාරො නාමං නාමභමමං නාමධෙය්‍යං නිරුතති ව්‍යඤ්ඤානං අභිලාපො— ඉමෙ ධම්මා පඤ්ඤානති; සබ්බෙඨි ධම්මා පඤ්ඤානතිප්ථා.

1315. තත්ථ කතමං නාමං?

වෙදනාකකිකො සඤ්ඤාකකිකො සංඛාරකකිකො විඤ්ඤාණකකිකො අසංඛිතා ච ධාතු— ඉදං වුච්චති නාමං.

1316. තත්ථ කතමං රූපං?

වත්තාරො මහාභූතා චතුර්නං ච මහා භූතානං උපාදාය රූපං - ඉදං වුච්චති රූපං.

1317 තඤ්ඤානුමාන අවිජ්ජා?

යං අසුඤ්ඤාණං අදස්සනං අනභිසම්මයං අනනුබොධො අසම්බොධො අප්පච්චෙධො අසංගාහණා අපරිශේෂානා අසම්පේක්ඛිනා අපච්චවේ-
කිනා අපච්චක්ඛනමං දුම්මෙස්සං බාලාං අසම්පජ්ජන්තං මොහො-
පමොහො සමොහො අවිජ්ජා අවිජ්ජාසො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානු-
සයො අවිජ්ජා පරිසුට්ඨානං අවිජ්ජාලභිති මොහො අකුසලමූලං- අයං
වුච්චති අවිජ්ජා.

1318 තඤ්ඤානුමාන භවතණ්හා?

යො භවෙසු භවච්ඡන්දො භවතණ්හා භවසිකෙහො භවපරිලාහො
භවමුත්ථා භවජේක්ඛාසානං- අයං වුච්චති භවතණ්හා.

1319 තඤ්ඤානුමාන භවදිට්ඨි?

භවිස්සති අනතා ව ලොකො වා නි යා ඵවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං
-පෙ- විපරිශේෂගාහො- අයං වුච්චති භවදිට්ඨි.

1320 තඤ්ඤානුමාන විභවදිට්ඨි?

න භවිස්සති අනතා ව ලොකො වා නි යා ඵවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං
-පෙ- විපරිශේෂගාහො- අයං වුච්චති විභවදිට්ඨි.

1321 තඤ්ඤානුමාන සස්සනදිට්ඨි?

සස්සන්තො අනතා ව ලොකො වා නි යා ඵවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං
-පෙ- විපරිශේෂගාහො- අයං වුච්චති සස්සනදිට්ඨි.

1322 තඤ්ඤානුමාන උච්ඡේදදිට්ඨි?

උච්ඡේදස්සති අනතා ව ලොකො වා නි යා ඵවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං
-පෙ- විපරිශේෂගාහො- අයං වුච්චති උච්ඡේදදිට්ඨි.

1323 තඤ්ඤානුමාන අනතවා දිට්ඨි?

අනතවා අනතා ව ලොකො වා නි යා ඵවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං
-පෙ- විපරිශේෂගාහො- අයං වුච්චති අනතවා දිට්ඨි.

1324 තඤ්ඤානුමාන අකන්තවා දිට්ඨි?

අකන්තවා අනතා ව ලොකො වා නි යා ඵවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං
-පෙ- විපරිශේෂගාහො- අයං වුච්චති අකන්තවා දිට්ඨි.

1325 තඤ්ඤානුමාන පුබ්බන්තානුදිට්ඨි?

පුබ්බන්තං ආරබ්භ යා උප්පජ්ජති දිට්ඨි දිට්ඨිගතං -පෙ- විපරි-
ශේෂගාහො- අයං වුච්චති පුබ්බන්තානුදිට්ඨි.

1326 තඤ්ඤානුමාන අපරන්තානුදිට්ඨි?

අපරන්තං ආරබ්භ යා උප්පජ්ජති දිට්ඨි දිට්ඨිගතං -පෙ- විපරි-
ශේෂගාහො- අයං වුච්චති අපරන්තානුදිට්ඨි.

1327 තඤ්ඤානුමාන අභිරික්ඛා?

යං න භිරික්ඛති භිරික්ඛබ්බෙත, න භිරික්ඛති පාපභානං අකුසලානං
ධම්මානං සමාපත්තියා- ඉදං වුච්චති අභිරික්ඛා.

1328. තඤ්ඤානං අනොත්තරං?

යං න* ඉත්තප්පති ඉත්තප්පිතබ්බෙන න* ඉත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපන්නියා— ඉදං වුච්චති අනොත්තරං.

1329. තඤ්ඤානං හිදි?

යං හිදියති හිදිසිතබ්බෙන, හිදියති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපන්නියා— අයං වුච්චති හිදි.

1330. තඤ්ඤානං ඉත්තප්පං?

යං ඉත්තප්පති ඉත්තප්පිතබ්බෙන, ඉත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපන්නියා— ඉදං වුච්චති ඉත්තප්පං.

1331. තඤ්ඤානං දෙවච්ඡසානං?

සහධම්මිකො වුච්චමානො දෙවච්ඡසාය දෙවච්ඡසිතං දෙවච්ඡසානා විප්පට්ඨකුලයාහිතා විප්පට්ඨික සාතනා අනාදරියා අනාදරතා අගාරවතා අප්පතිස්සවතා— අයං වුච්චති දෙවච්ඡසානං.

1332. තඤ්ඤානං පාපමිත්තනා?

යෙ තෙ පුග්ගලා අසාදායා දුස්සිලා අප්පසාදා මච්ඡරිතො දුස්සාදා යා තෙසං සෙවනා තිසෙවනා සංසෙවනා හජනා සංහජනා හත්ති සමහත්ති තං සමපච්චිකතා— අයං වුච්චති පාපමිත්තනා.

1333. තඤ්ඤානං සොච්චසානං?

සහධම්මිකො වුච්චමානො සොච්චසායං සොච්චසිතං සොච්චසානා අප්පට්ඨකුලයාහිතා අප්පට්ඨික සාතනා සගාරවතා සප්පතිස්සවතා— අයං වුච්චති සොච්චසානං.

1334. තඤ්ඤානං භලයාණමිත්තනා?

යෙ තෙ පුග්ගලා සදායා සීලවිග්ගො බහුසස්සතා වාග්වග්ගො පඤ්ඤා වග්ගො, යා තෙසං සෙවනා තිසෙවනා සංසෙවනා හජනා සංහජනා හත්ති සමහත්ති තං සමපච්චිකතා— අයං වුච්චති භලයාණමිත්තනා.

1335. තඤ්ඤානං ආපනති කුසලනා?

පඤ්චමි ආපනතිකකම්මා ආපනතියො, සත්තමි ආපනතිකකම්මා ආපනතියො, යා තෙසං ආපනතිතං ආපනතිකුසලනා පඤ්ඤා පජානනා— පෙ— අමොගො ධම්මවිචයො සම්මාදිලිං— අයං වුච්චති ආපනති කුසලනා.

1336. තඤ්ඤානං ආපනතිවුට්ඨාන කුසලනා?

යා නාති ආපනතිහි වුට්ඨාන කුසලනා පඤ්ඤා පජානනා— පෙ— අමොගො ධම්මවිචයො සම්මාදිලිං— අයං වුච්චති ආපනති වුට්ඨාන කුසලනා.

1337. තඤ්ඤානං සමාපනති කුසලනා?

අඤ්ඤානං සම්මාදා සමාපනති, අඤ්ඤානං අඤ්ඤානං විමාරමනා සමාපනති, අඤ්ඤානං අඤ්ඤානං සමාපනති, යා තෙසං සමාපනතිතං

සමාපනති කුසලතා, පඤ්ඤ පජානනා —පෙ— අමොහො ධම්මච්චයො සමමාදිට්ඨි— අයං වුච්චති සමාපනතිකුසලතා

1338. තත්ථ කතමා සමාපනති වුට්ඨානකුසලතා?

යා තාභි සමාපනතිභි දුට්ඨාන කුසලතා පඤ්ඤ පජානනා —පෙ— අමොහො ධම්මච්චයො සමමාදිට්ඨි— අයං වුච්චති සමාපනතිවුට්ඨාන කුසලතා.

1339. තත්ථ කතමා ධාතු කුසලතා?

අට්ඨාරස ධාතුයො: චක්ඛුධාතු රූපධාතු චක්ඛුච්ඤ්ඤාණධාතු, සොත-
ධාතු සඤ්ඤාධාතු සොතච්ඤ්ඤාණධාතු, ඝාතධාතු ගඤ්ඤාධාතු, ඝාතච්ඤ්ඤාණ-
ධාතු, ජීව්හාධාතු රසධාතු ජීව්හාච්ඤ්ඤාණධාතු, භායධාතු ථොට්ඨබ්බ-
ධාතු භායච්ඤ්ඤාණධාතු, මනොධාතු ධම්මධාතු මනොච්ඤ්ඤාණධාතු; යා
තාසං ධාතුතං ධාතු කුසලතා පඤ්ඤ පජානනා —පෙ— අමොහො
ධම්මච්චයො සමමාදිට්ඨි— අයං දුට්චති ධා කුසලතා.

1340. තත්ථ කතමා මනසිකාර කුසලතා?

යා තාසං ධාතු තං මනසිකාරකුසලතා පඤ්ඤ පජානනා —පෙ—
අමොහො ධම්මච්චයො සමමාදිට්ඨි— අයං වුච්චති මනසිකාර කුසලතා.

1341. තත්ථ කතමා ආයතන කුසලතා?

දොදසායතනාති: චක්ඛායතනං රූපායතනං සොවායතනං සිද්ධ-
යතනං ඝාතායතනං ගඤ්ඤායතනං ජීව්හායතනං රසායතනං භායා-
යතනං ථොට්ඨබ්බායතනං මනායතනං ධම්මායතනං, යා තෙසං
ආයතනානං ආයතනකුසලතා පඤ්ඤ පජානනා —පෙ— අමොහො
ධම්මච්චයො සමමාදිට්ඨි— අයං දුට්චති ආයතන කුසලතා.

1342. තත්ථ කතමා පටිච්චසමුප්පාදකුසලතා?

අවිජ්ජාපට්චයා සඞ්ඛාරා, සඞ්ඛාරපට්චයා විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණපට්ච-
යා තාමරූපං, තාමරූපපට්චයා සලායතනං, සලායතනපට්චයා ඵසො, ඵස-
පට්චයා වෙදනා, වෙදනාපට්චයා තණ්හා, තණ්හා පට්චයා උපාදානං,
උපාදානපට්චයා භවො භවපට්චයා ජාති, ජාතිපට්චයා ජරාමරණං සොක-
පටිදෙව දුක්ඛ දොළුතස්සුපායාසා සමුදයනති; ඵවමෙතස්ස කොවලස්ස
දුක්ඛකකුසලතා සමුදයො භොතිති; යා තත්ථ පඤ්ඤ පජානනා—පෙ—
අමොහො ධම්මච්චයො සමමාදිට්ඨි— අයං දුට්චති පටිච්චසමුප්පාදකුසලතා.

1343. තත්ථ කතමා යානකුසලතා?

යෙ යෙ ධම්මා යෙසං යෙසං ධම්මානං ගෙතුපට්චයා උපාදාය තං
තං යානනති යා තත්ථ පඤ්ඤ පජානනා—පෙ— අමොහො ධම්මච්ච-
යො සමමාදිට්ඨි— අයං දුට්චති යාන කුසලතා.

1344. තත්ථ කතමා අට්ඨානකුසලතා?

යෙ යෙ ධම්මා යෙසං යෙසං ධම්මානං ත ගෙතු ත පට්චයා උපාදාය
තං තං අට්ඨානනති, යා තත්ථ පඤ්ඤ පජානනා —පෙ— අමොහො
ධම්මච්චයො සමමාදිට්ඨි— අයං වුච්චති අට්ඨානකුසලතා.

1345. තත් භතමො අජ්ඣවො?

යා අජ්ඣවතා අජ්ඣතතා අවසිකතා අකුට්ඨතා— අයං වුච්චති අජ්ඣවො.

1346. තත් භතමො මද්දවො?

යා මුද්දතා මද්දවතා අකකඛලතා අකභිනතා නිවච්ඡිතතා— අයං වුච්චති මද්දවො.

1347. තත් භතමා බන්ති?

යා බන්ති බමිතතා අධිවාසනතා අවණ්ඨිකකං අනසුරොපො අනතමනතා විතතස්ස— අයං වුච්චති බන්ති.

1348. තත් භතමං සොරච්චං?

යො සංඝිකො අවිනිකකමො වාචසිකො අවිනිකකමො කායිකවාචසිකො අවිනිකකමො— ඉදං වුච්චති සොරච්චං; සබ්බොපි සීලසංවරො සොරච්චං.

1349. තත් භතමං සාබලයං?

යා සා වාචා අණ්ඨිකා භාකකස්ස පරකවුක්ඛා පරාභිසජ්ජති කොධං සාමන්තා අසමාධිසංවහනනිකා නථාරුපිං වාචං පහාය යා සා වාචකෙලා භාණ්ණසුඛා පෙමනියා හදයඛගමා පොරි 'බහුජනභන්තා බහුජනමකාපා නථාරුපිං වාචං භාසිතා භොති. යා තත් සණ්ඨවාචතා සබ්බලවාචතා අථාරුසවාචතා— ඉදං වුච්චති සාබලයං.

1350. තත් භතමො පටිසඤ්ඤා?

ඤ්ඤා පටිසඤ්ඤා: ආමිසපටිසඤ්ඤා ව ධම්මපටිසඤ්ඤා ව, ඉධෙකච්චො පටිසඤ්ඤා භොති ආමිසපටිසඤ්ඤා රෙන වා ධම්මපටිසඤ්ඤා රෙන වා— අයං වුච්චති පටිසඤ්ඤා.

1351. තත් භතමා ඉන්ද්‍රියෙසු අගුත්තථාරතා?

ඉධෙකච්චො චක්ඛනා රූපං දිසවා නිමිත්තභංගාති භොති අනුච්ඡාදකභංගාති යඤ්ඤාධාරණ මෙතං චක්ඛන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අකායස්සවෙය්‍යං තස්ස සංවරාය ත පටිපජ්ජති ත රතකති චක්ඛන්ද්‍රියං චක්ඛන්ද්‍රියෙ ත සංවරං ආපජ්ජති, සොතෙන සද්දං සුත්වා පෙ— සාතෙන ගඤ්ඤා සාධිත්වා—පෙ— ජිව්හාය රසං සාධිත්වා—පෙ— භායෙන ථොට්ඨබ්බං පුසිත්වා—පෙ— මනසා ධම්මං වික්ඛන්ද්‍රියං නිමිත්තභංගාති භොති අනුච්ඡාදකභංගාති යඤ්ඤාධාරණ මෙතං මතින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අකායස්සවෙය්‍යං තස්ස සංවරාය ත පටිපජ්ජති ත රතකති මතින්ද්‍රියං මතින්ද්‍රියෙ ත සංවරං ආපජ්ජති යා ඉමෙසං ජිව්හං ඉන්ද්‍රියානං අගුත්ත අගොපකා අකාරකෙධා අසංවරො— අයං වුච්චති ඉන්ද්‍රියෙසු අගුත්තථාරතා.

1352 නන් කතමා හොජනෙ අමතනාසුසුතා?

ඉධෙකච්චො අප්පට්ඨිකා අයොනිසො ආහාරං ආහාරෙති දවාය මදය මණ්ඩිකාය විභුසනාය, යා නන් අසනවුට්ඨිතා අමතනාසුසුතා අප්පට්ඨිකා හොජනෙ— අයං දුට්ඨිති හොජනෙ අමතනාසුසුතා.

1353 නන් කතමා ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනථාරතා?

ඉධෙකච්චො චක්ඛුතා රූපං දීප්ථා න තිමිත්තග්ගාති හොති න අනුබ්බාසකග්ගාති යත්ථාපි කරණමෙකං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දොමනස්සා පාපකා අකුසල්ලා ධම්මා අනිසංසවෙය්‍යං නස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රතනති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති, සොතෙන සද්දං සුඛා පෙ ඝාතෙන ගඤ්ඤං සාධිතා— පෙ— ජීව්හාය රසං සාධිතා පෙ භාගෙන පොට්ඨිබ්බං පුඤ්ඤා— පෙ— මහසා ධම්මං විඤ්ඤාය න තිමිත්තග්ගාති, හොති නානුච්ඡෙදනග්ගාති යත්ථාපි කරණමෙකං මතින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දොමනස්සා පාපකා අකුසල්ලා ධම්මා අනිසංසවෙය්‍යං නස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රතනති මතින්ද්‍රියං, මතින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති; යා ඉමෙසං ඡන්තා ඉන්ද්‍රියානං ගුහති ගොපනා ආරතෙකා සංවරො— අයං දුට්ඨිති ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනථාරතා.

1354 නන් කතමා හොජනෙ මතනාසුසුතා?

ඉධෙකච්චො පට්ඨිකා යොනිසො ආහාරං ආහාරෙති නෙව දවාය න මදය න මණ්ඩිකාය න විභුසනාය යාවදෙව ඉමස්ස කායස්ස භිතිකා යාපකාය විහිංසුපරිනිකා බ්‍රහ්මවර්යානුග්ගාය ඉති පුරාණං ව වෙදනං පටිගඤ්ඤාමි තවස්සව වෙදනං උප්පාදෙස්සාමි යාත්‍රා ව මෙ භවිස්සති අනවජ්ජතා ව ඵාසුචිගාරො චාති, යා නන් අසනවුට්ඨිතා මතනාසුසුතා පට්ඨිකා හොජනෙ; අයං දුට්ඨිති හොජනෙ මතනාසුසුතා.

1355 නන් කතමං මුට්ඨිසච්චං?

යා අසනි අනුස්සති* අපට්ඨස්සති අසරණතා අධාරණතා පිලාපතනා *පමුස්සනතා ඉදං දුට්ඨිති මුට්ඨිසච්චං.

1356 නන් කතමං අසමප්පද්දායං?

යං අඤ්ඤාණ අදස්සනං අනනිසමයො අනනුබොධො අසමෙබ්බො අප්පට්ඨෙබ්බො අසංගාහණං අපරියෙය්‍යගාහණං අසමපෙක්ඛකා අපට්ඨ-පෙක්ඛකා අපට්ඨකාකමමං දුමමෙජ්ඣං බාලායං අසමප්පද්දායං මොහො උමොහො සමොහො අපිජ්ජා අපිජ්ජාහො අපිජ්ජා යොගො අපිජ්ජා නුසයො අපිජ්ජා පරිසුට්ඨානං අපිජ්ජාලබ්භි මොහො අකුසල්ලමිලං ඉදං දුට්ඨිති අසමප්පද්දායං.

1357 නන් කතමා සති?

යා සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපතනා අපමුස්සනතා සති සතින්ද්‍රියං සතිබලං පමොසති අයං දුට්ඨිති සති

*යා අනුස්සති අනුස්සති අපට්ඨස්සති — ඉ. අසරණතා අධාරණතා අපිලාපතනා අපමුස්සනතා — ඉ. *පමුස්සනතා — ම.

1358. තත් කතමං සමපජ්ඣාදං?

යා පජ්ඣාදා පජානතා — පෙ — අමොහො ධම්මවිචයො සමමාදිට්ඨි-ඉදං වුච්චති සමපජ්ඣාදං.

1359. තත් කතමං පටිසංකානලං?

යා පජ්ඣාදා පජානතා — පෙ — අමොහො ධම්මවිචයො සමමාදිට්ඨි-ඉදං වුච්චති පටිසංකානලං.

1360. තත් කතමං භාවනාලං?

යා කුසලානං ධම්මානං ආසෙවනා භාවනා බහුලිකමං - ඉදං වුච්චති භාවනාලං; උත්තමි බොජ්ඣංගා භාවනාලං.

1361. තත් කතමො සමපො?

යා විත්තසායා සීති — පෙ — සමමා සමාධි - අයං වුච්චති සමපො.

1362. තත් කතමා විපස්සනා?

යා පජ්ඣාදා පජානතා — පෙ — අමොහො ධම්මවිචයො සමමාදිට්ඨි අයං වුච්චති විපස්සනා.

1363. තත් කතමං සමප්පතිමිත්තං?

යා විත්තසායා සීති — පෙ — සමමා සමාධි-ඉදං වුච්චති සමප්පතිමිත්තං.

1364. තත් කතමං පග්ගානතිමත්තං?

යො චෙතසිකො චිරියාරමො — පෙ — සමමාචාරාමො - ඉදං වුච්චති පග්ගානතිමත්තං.

1365. තත් කතමො පග්ගාගො?

යො චෙතසිකො චිරියාරමො — පෙ — සමමාචාරාමො - අයං වුච්චති පග්ගාගො.

1366. තත් කතමො අචිකේධපො?

යා විත්තසායා සීති — පෙ — සමමා සමාධි - අයං වුච්චති අචිකේධපො.

1367. තත් කතමා සීලවිපතති?

යො කාධිකො චිතිකතමො වාචසිකො චිතිකතමො කාධිකවාචසිකො චිතිකතමො - අයං වුච්චති සීලවිපතති; සබ්බමි දුස්සීලාං සීලවිපතති.

1368. තත් කතමා දිට්ඨිවිපතති?

තත්ථි දිත්තං තත්ථි සිට්ඨං තත්ථි හුතං තත්ථි සුභවදුක්ඛාලං කම්මා-නං ඵලං විපාකො තත්ථි අයං ලොකො තත්ථි පරො ලොකො ඤාති මානා තත්ථි භිතා තත්ථි සත්තා මපජාතිනා තත්ථි ලොකො සමෙණ්ඩා-නමණා සම්මග්ගනා සම්මා පටිපන්නා - යෙ ඉමං ව ලොකං පරං ව ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සමුද්දායා පච්චෙදෙත්තිති, යා ඵවරුපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගතණං දිට්ඨිකාන්තාරො දිට්ඨිවිප්පකාසිතං දිට්ඨිවිප්පජ්ජිතං දිට්ඨිසං-ඤ්ඤාප්පතං ගාගො පනිට්ඨාගො අභිනිවේසො පරාමාසො කුමමග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං නිත්ථායනං විපරිඤ්ඤාගො අයං වුච්චති දිට්ඨිවිපතති; සබ්බාපි මිච්ඡාදිට්ඨි දිට්ඨිවිපතති.

1369. තත්ථ භතමා සීලසම්පදා?

භාග්‍යො අවිනික්කමො වාවසිකො අවිනික්කමො භාග්‍යො වාවසිකො අවිනික්කමො අයං වුච්චති සීලසම්පදා, සබ්බොපි සීලසංවරො සීලසම්පදා.

1370. තත්ථ භතමා දිට්ඨිසම්පදා?

අනි දින්නං අනි සිට්ඨං අනි හුතං අනි සුභවදුක්ඛකවානං භමමානං එලං විපාකො අනි අයං ලොකො අනි පරො ලොකො අනි මාතා අනි පිතා අනි සත්තා ඔපපාතිකා අනි ලොකෙ සමණ භ්‍රාග්‍යණ සම්මග්ගතා සම්මාපටිපන්නා - යෙ ඉමං ච ලොකං පරං ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකම්‍යා පච්චෙදෙනතිති, යා එවරුපා පඤ්ඤා පජානතා - පෙ - අමොහො ධම්මවිවයො සම්මාදිට්ඨි - අයං වුච්චති දිට්ඨිසම්පදා, සබ්බොපි සම්මාදිට්ඨි, දිට්ඨිසම්පදා.

1371. තත්ථ භතමා සීලවිසුද්ධි?

යො භාග්‍යො අවිනික්කමො වාවසිකො අවිනික්කමො භාග්‍යො වාවසිකො අවිනික්කමො - අයං වුච්චති සීලවිසුද්ධි; සබ්බොපි සීලසංවරො සීලවිසුද්ධි.

1372. තත්ථ භතමා දිට්ඨිවිසුද්ධි?

භම්මසංඛ්‍යාතා ඤාණං සච්චානුලෝමිකා ඤාණං මග්ගසම්බන්ධසංඤාණං එලසම්බන්ධසංඤාණං.

දිට්ඨිවිසුද්ධි ඛො පනාති යා පඤ්ඤා පජානතා - පෙ - අමොහො ධම්මවිවයො සම්මාදිට්ඨි.

යථා දිට්ඨිසංච ච පධානනති යො චෙතසිකො චිරියාරමෙහා - පෙ - සම්මාචාරාමො.

සංවෙගොති ජාතිභයං ජරාභයං ව්‍යාධිභයං මරණභයං

සංවෙජ්ඣයං භානනති ජාති ජරා ව්‍යාධි මරණං.

සංවිග්ගසංච ච යොතිසො පධානනති ඉධ භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපපානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති විතතං පග්ගණනාති පදහති, උප්පන්නානං පාපපානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති විතතං පග්ගණනාති පදහති, අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති විතතං පග්ගණනාති පදහති, උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං සීතිකා අසමොසාය භියෙතානාමාය වෙපුලාය භාවනාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති විතතං පග්ගණනාති පදහති

අසනතුට්ඨිතා ච කුසලෙසු ධම්මෙසුති යා කුසලානං ධම්මානං භාවනාය අසනතුට්ඨිසංච භියෙතාකම්‍යතා.

අප්පට්ඨාතිකා ච පධානමිනති යා කුසලානං ධම්මානං භාවනාය සක්ඛවකිරියතා සාතච්චකිරියතා අට්ඨිතකිරියතා අකොලීත වුත්තරා අනික්ඛිතතඡන්දතා අනික්ඛිතතධුරතා ආසෙවතා භාවනා බහුලිකමං.

විජ්ජාති තිස්සො විජ්ජා පුබ්බෙනිවාසානුස්සති . සද්දණං විජ්ජා, සත්තානං වුත්ථපපානෙ සද්දණං විජ්ජා, ආසවානං බයෙ සද්දණං විජ්ජා.

විමුච්ඡාති දො විමුච්ඡාතියො, විත්තස්ස ච අභිමුච්ඡාති නිබ්බාණස්සච.

බයෙ සද්දණන්ති මග්ගසමඛිතියං සද්දණං අනුප්පාදෙ සද්දණන්ති ඵල සමඛිතියං සද්දණං.

නිකෙට්ඨ කණ්ඩං නි ට්ඨිතං.

9

W

අට්ඨකථා කණ්ඩං

2-line 1

1373 කතමෙ ධම්මා කුසලා?

චතුස්ස භුමිස්ස කුසලං—ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

1374. කතමෙ ධම්මා අකුසලා?

චාදස අකුසල විතතුප්පාදා—ඉමෙ ධම්මා අකුසලා.

1375. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා?

චතුස්ස භුමිස්ස විපාකො, තිස්ස භුමිස්ස කිරියාව්‍යාකතං, රූපස්ස නිබ්බාණස්සච—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

1376. කතමෙ ධම්මා සුඛාය වෙදකාය සම්පයුතතා?

කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො සොමනස්සසහගත විතතුප්පාදා, අකුසලතො චත්තාරො. කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො ච කිරියතො ච පස්සච රූපාවචර නිකචතුක්කඤ්ඤාතා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තරනිඤ්චතුක්කඤ්ඤාතා කුසලතො ච විපාකතො ච, ඵඤ්ඤාත්තං සුඛං වෙදකං යපෙතා—ඉමෙ ධම්මා සුඛාය වෙදකාය සම්පයුතතා.

1377. කතමෙ ධම්මා දුක්ඛාය වෙදකාය සම්පයුතතා?

දො දොමනස්සසහගතා විතතුප්පාදා දුක්ඛසහගතා කායවිඤ්ඤාණං.. ඵඤ්ඤාත්තං දුක්ඛං වෙදකං යපෙතා—ඉමෙ ධම්මා දුක්ඛාය වෙදකාය සම්පයුතතා.

1378 කතමෙ ධම්මා අදුක්ඛමසුඛාය වෙදකාය සම්පයුතතා?

කාමාවචර කුසලතො චත්තාරො උපෙක්ඛාසහගත විතතුප්පාදා, අකුසලතො ඡ කාමාවචර කුසලස්ස විපාකතො දස, අකුසලස්ස විපාකතො ඡ, කිරියතො ඡ, රූපාවචරං චතුස්සඤ්ඤාතං කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච චත්තාරො අරූපාවචරා කුසලතො ච විපාකතො ච, කිරියතො ච ලොකුත්තරං චතුස්සඤ්ඤාතං කුසලතො ච විපාකතො ච ඵඤ්ඤාත්තං අදුක්ඛමසුඛං වෙදකං යපෙතා—ඉමෙ ධම්මා අදුක්ඛම සුඛාය වෙදකාය සම්පයුතතා.

නිසේසා ව වෙදනා රූපඤ්ච නිබ්බාණඤ්ච ඉමෙ ධම්මා න වන්නබ්බා සුඛාය වෙදනාය සමපයුත්තානිපි; දුක්ඛාය වෙදනාය සමපයුත්තානිපි, අදුක්ඛමයුඛාය වෙදනාය සමපයුත්තානිපි.

1379. කතමෙ ධම්මා විපාකා?

වතුසු භුමිසු විපාකො—ඉමෙ ධම්මා විපාකා.

1380. කතමෙ ධම්මා විපාකධම්මධම්මා?

වතුසු භුමිසු කුසලං අකුසලං—ඉමෙ ධම්මා විපාකධම්මධම්මා.

1381. කතමෙ ධම්මා තෙව විපාක න විපාක ධම්මධම්මා?

නිසු භුමිසු කිරියාවසංකතං රූපං ව නිබ්බාණං ව—ඉමෙ ධම්මා තෙව විපාක න විපාක ධම්මධම්මා.

1382. කතමෙ ධම්මා උපාදිනනුපාදනියා?

නිසු භුමිසු විපාකො යං ව රූපං කම්මස්ස භවත්තා—ඉමෙ ධම්මා උපාදිනනුපාදනියා.

1383. කතමෙ ධම්මා අනුපාදිනනුපාදනියා?

නිසු භුමිසු කුසලං අකුසලං, නිසු භුමිසු කිරියාවසංකතං, යං ච රූපං න කම්මස්ස භවත්තා—ඉමෙ ධම්මා අනුපාදිනනුපාදනියා.

1384. කතමෙ ධම්මා අනුපාදිනන අනුපාදනියා?

වත්තාරො මග්ගා අපරියාපනතා, වත්තාරි ව සාමඤ්ඤඵලාති නිබ්බාණං ව—ඉමෙ ධම්මා අනුපාදිනන අනුපාදනියා.

1385. කතමෙ ධම්මා සංකිලිට්ඨ සංකිලෙසිකා?

ථාදස අකුසල විතතුප්පාද, ඉමෙ ධම්මා සංකිලිට්ඨ සංකිලෙසිකා.

1386. කතමෙ ධම්මා අසංකිලිට්ඨ සංකිලෙසිකා?

නිසු භුමිසු කුසලං, නිසු භුමිසු විපාකො, නිසු භුමිසු කිරියාවසංකතං, සංකිලං ව රූපං—ඉමෙ ධම්මා අසංකිලිට්ඨ සංකිලෙසිකා.

1387. කතමෙ ධම්මා අසංකිලිට්ඨ අසංකිලෙසිකා?

වත්තාරො මග්ගා, අපරියාපනතා, වත්තාරි ව සාමඤ්ඤඵලාති, නිබ්බාණං ව—ඉමෙ ධම්මා අසංකිලිට්ඨ අසංකිලෙසිකා.

1388. කතමෙ ධම්මා සම්මතකක විවාරා?

සාමාවචරං කුසලං අකුසලං, සාමාවචර කුසලස්ස විපාකනො ථාදස විතතුප්පාද; අකුසලස්ස විපාකනො ඤේ කිරියතො ථාදස, රූපාවචරං පස්මජ්ඣිකං කුසලතො ව විපාකතො ව, කිරියතො ඤේ ලොකුත්තරං පස්මජ්ඣිකං කුසලතො ව විපාකතො ව, චක්ඛුස්සන විතකකවිවාරෙ ථපෙථා—ඉමෙ ධම්මා සම්මතකකවිවාරා.

1389. කතමෙ ධම්මා අවිතකක විවාරමත්තා?

රූපාවචර පඤ්චකතයෙ දුතියං ක්කිතං කුසලතො ව විපාකතො ව කිරියතො ව, ලොකුත්තර පඤ්චකතයෙ දුතියං ක්කිතං කුසලතො ව විපාකතො ව, චක්ඛුස්සන විවාරං ථපෙථා විතකකො ව—ඉමෙ ධම්මා අවිතකකවිවාරමත්තා.

1390. කතමෙ ධම්මා අවිතකක අවිචාරා?

දෙව පඤ්චවිඤ්ඤාණානි, රූපාවචර නිකජ්ඣානා කුසලතො ච විපා-
කතො ච කිරියතො ච, චත්තාරො ආරූපා ,කුසලතො ච විපාකතො ච
කිරියතො ච, ලොකුත්තරනිකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච, පඤ්ච-
කතයෙ දුතියජ්ඣානෙ උප්පන්නො ච විචාරො, රූපඤ්ච නිබ්බාණං ච—
ඉමෙ ධම්මා අවිතකක අවිචාරා.

විතකක සහජාතො විචාරො න චත්තබ්බො සවිතකක සවිචාරොතිපි
අවිතකක විචාරමත්තොතිපි අවිතකක අවිචාරොතිපි.

1391. කතමෙ ධම්මා පීතිසහගතා?

කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො සොමනස්ස සහගත විත්තුප්පාදා,
අකුසලතො චත්තාරො, කාමාවචර කුසලස්ස විපාකතො පඤ්ච, කිරි-
යතො පඤ්ච, රූපාවචර දුකතිකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච
කිරියතො ච, ලොකුත්තර දුකතිකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච,
ඵත්ථුප්පන්නං පිතිං සපෙඨා— ඉමෙ ධම්මා පීතිසහගතා.

1392. කතමෙ ධම්මා සුඛසහගතා?

කාමාවචර කුසලතො චත්තාරො සොමනස්ස සහගත විත්තුප්පාදා,
අකුසලතො චත්තාරො, කාමාවචරස්ස කුසලස්ස විපාකතො ඡ, කිරියතො
පඤ්ච, රූපාවචර නිකවතුකකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච
කිරියතො ච, ලොකුත්තරනික වතුකකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො
ච, ඵත්ථුප්පන්නං සුඛං සපෙඨා— ඉමෙ ධම්මා සුඛසහගතා.

1393. කතමෙ ධම්මා උපෙකබ්බසහගතා?

කාමාවචර කුසලතො චත්තාරො උපෙකබ්බසහගත විත්තුප්පාදා,
අකුසලතො ඡ; කාමාවචරස්ස කුසලස්ස විපාකතො දස, අකුසලස්ස
විපාකතො ඡ, කිරියතො ඡ, රූපාවචරං චතුස්ථානං කුසලතො ච
විපාකතො ච කිරියතො ච, චත්තාරො ආරූපා කුසලතො ච විපාකතො
ච කිරියතො ච ලොකුත්තරං චතුස්ථානං කුසලතො ච විපාකතො ච,
ඵත්ථුප්පන්නං උපෙකබ්බං සපෙඨා - ඉමෙ ධම්මා උපෙකබ්බසහගතා.

පිති න පිති සහගතා සුඛසහගතා න උපෙකබ්බ සහගතා; සුඛං න
සුඛසහගතං සීයා පීතිසහගතං න උපෙකබ්බසහගතං සීයා න චත්තබ්බං
පීතිසහගතනති දෙව දෙමනස්ස සහගත විත්තුප්පාදා දුකඛසහගතං
කායවිඤ්ඤාණං යා ච වෙදනා උපෙකබ්බ, රූපං ච නිබ්බාණං ච, ඉමෙ ධම්මා
න චත්තබ්බො පීතිසහගතාතිපි, සුඛසහගතාතිපි, උපෙකබ්බ සහගතාතිපි.

1394. කතමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභාතබ්බා?

චත්තාරො දිට්ඨිගත සමපයුත්ත විත්තුප්පාදා, විවිකිච්ඡාසහගතො
විත්තුප්පාදො— ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභාතබ්බා.

1395. කතමෙ ධම්මා භාවනාය පභාතබ්බා?

උද්ධිච්චසහගතො විත්තුප්පාදො— ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පභාතබ්බා.

චත්තාරො දිට්ඨිගතවිපපයුත්තා ලොභසහගත විත්තුප්පාදා දෙව
දෙමනස්ස සහගත විත්තුප්පාදා— ඉමෙ ධම්මා සීයා දස්සනෙන පභාතබ්බා
සීයා භාවනාය පභාතබ්බා.

1396. කතමෙ ධම්මා තෙව දස්සනෙන න භාවනාය පභාතබ්බො?

චතුසු භුමිසු කුසලං, චතුසු භුමිසු විපාකො, තිසු භුමිසු කිරියාව්‍යාභනං, රූපං ච නිබ්බාණං ච— ඉමෙ ධම්මා තෙව දස්සනෙන න භාවනාය පභාතබ්බො,

1397. කතමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභාතබ්බහෙතුකා?

චත්තාරො ද්විධිගතසම්පයුත්ත විභතුප්පාදො, විචිකිච්ඡා සහගතො චිත්තුප්පාදො, එච්ඡුප්පන්නං මොහං සපෙඪා— ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභාතබ්බහෙතුකා.

1398. කතමෙ ධම්මා භාවනාය පභාතබ්බහෙතුකා?

උඤ්චි සහගතො විභතුප්පාදො, එච්ඡුප්පන්නං මොහං සපෙඪා— ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පභාතබ්බහෙතුකා.

චත්තාරො ද්විධිගතසම්පයුත්තා ලොභසහගතවිභතුප්පාදො, දෝ දොමනස්සහගත විභතුප්පාදො— ඉමෙ ධම්මා සීයා දස්සනෙන පභාතබ්බහෙතුකා, සීයා භාවනාය පභාතබ්බහෙතුකා.

1399. කතමෙ ධම්මා තෙව දස්සනෙන න භාවනාය පභාතබ්බහෙතුකා?

විචිකිච්ඡාසහගතො මොහො, උඤ්චිසහගතො මොහො, චතුසු භුමිසු කුසලං, චතුසු භුමිසු විපාකො, තිසු භුමිසු කිරියාව්‍යාභනං, රූපං ච නිබ්බාණං ච— ඉමෙ ධම්මා තෙව දස්සනෙන න භාවනාය පභාතබ්බහෙතුකා.

1400. කතමෙ ධම්මා ආවයගාමිනො?

තිසු භුමිසු කුසලං අකුසලං— ඉමෙ ධම්මා ආවයගාමිනො.

1401. කතමෙ ධම්මා අපවයගාමිනො?

චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා— ඉමෙ ධම්මා අපවයගාමිනො

1402. කතමෙ ධම්මා තෙව ආවයගාමිනො න අපවයගාමිනො?

චතුසු භුමිසු විපාකො තිසු භුමිසු කිරියාව්‍යාභනං, රූපං ච නිබ්බාණං ච— ඉමෙ ධම්මා තෙව ආවයගාමිනො න අපවයගාමිනො,

1403. කතමෙ ධම්මා සෙකකා?

චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා හෙට්ඨි මාති ච නිති සාමසුද්දා-ඵලාති - ඉමෙ ධම්මා සෙකකා.

1404. කතමෙ ධම්මා අසෙකකා?

උපරිකිම්මං අරහත්තඵලං - ඉමෙ ධම්මා අසෙකකා.

1405. කතමෙ ධම්මා තෙවසෙකකා නාසෙකකා?

තිසු භුමිසු කුසලං අකුසලං තිසු භුමිසු විපාකො තිසු භුමිසු කිරියාව්‍යාභනං, රූපං ච නිබ්බාණං ච - ඉමෙ ධම්මා තෙවසෙකකා නාසෙකකා.

1406. කතමෙ ධම්මා පරිත්තා?

කාමාවචරකුසලං අකුසලං, සබ්බො කාමාවචරස්ස විපාකො, කාමාවචරකිරියා ව්‍යාභනං, සබ්බං ච රූපං - ඉමෙ ධම්මා පරිත්තා.

1407. කතමෙ ධම්මා මහග්ගතා?

රුපාවචරා අරුපාවචරා කුසලාවතානානා - ඉමෙ ධම්මා මහග්ගතා.

1408. කතමෙ ධම්මා අප්පමාණා?

චත්තාරො මග්ගා අපරියාපනතා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, තිබ්බාණං ච—ඉමෙ ධම්මා අප්පමාණා.

1409. කතමෙ ධම්මා පරිත්තාරමමණා?

සත්ඛිඛා කාමාවචරස්ස විපාකො, කිරියා මනෝධාතු, කිරියාහෙතුක මනෝවිඤ්ඤාණධාතු සොමකස්ස සහගතා—ඉමෙ ධම්මා පරිත්තාරමමණා.

1410. කතමෙ ධම්මා මහග්ගතාරමමණා?

විඤ්ඤාණඤ්චායතනං තෙවසඤ්ඤා තාසඤ්ඤායතනං—ඉමෙ ධම්මා මහග්ගතාරමමණා.

1411. කතමෙ ධම්මා අප්පමාණාරමමණා?

චත්තාරො මග්ගා අපරියාපනතා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි—ඉමෙ ධම්මා අප්පමාණාරමමණා.

කාමාවචර කුසලතො චත්තාරො ඤ්ඤාණවිප්පයුත්ත විතතුප්පාද, කිරියතො චත්තාරො ඤ්ඤාණවිප්පයුත්ත විතතුප්පාද, සබ්බං අකුසලං—ඉමෙ ධම්මා සියා පරිත්තාරමමණා, සියා මහග්ගතාරමමණා න අප්පමාණාරමමණා, සියා න චත්තබ්බා පරිත්තාරමමණානිපි මහග්ගතාරමමණානිපි.

කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො ඤ්ඤාණවිප්පයුත්තවිතතුප්පාද, කිරියතො චත්තාරො ඤ්ඤාණවිප්පයුත්ත විතතුප්පාද, රුපාවචර චතුස්ථානිකං කුසලතො ච කිරියතො ච, කිරියාහෙතුක මනෝවිඤ්ඤාණ ධාතු උපේක්ඛාසහගතා—ඉමෙ ධම්මා සියා පරිත්තාරමමණා, සියා මහග්ගතාරමමණා සියා අප්පමාණාරමමණා, සියා න චත්තබ්බා පරිත්තාරමමණානිපි, මහග්ගතාරමමණානිපි, අප්පමාණාරමමණානිපි.

රුපාවචරනිකචතුස්ථානිකා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, චතුස්ථානිකා කාමානස්ස විපාකො, ආකාසානඤ්චායතනං ආකිඤ්ඤායතනං—ඉමෙ ධම්මා න චත්තබ්බා පරිත්තාරමමණානිපි මහග්ගතාරමමණානිපි, අප්පමාණාරමමණානිපි.

රුපං ච තිබ්බාණං ච අනාරමමණා.

1412. කතමෙ ධම්මා භිතා?

ද්වාදස අකුසල විතතුප්පාද—ඉමෙ ධම්මා භිතා.

1413. කතමෙ ධම්මා මජ්ඣිමා?

තිස්ස භුමිස්ස කුසලං, තිස්ස භුමිස්ස විපාකො, තිස්ස භුමිස්ස කිරියා වතානං, සබ්බං ච රුපං—ඉමෙ ධම්මා මජ්ඣිමා.

1414. කතමෙ ධම්මා පඤ්ඤා?

චත්තාරො මග්ගා අපරියාපනතා චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, තිබ්බාණං ච—ඉමෙ ධම්මා පඤ්ඤා.

1415. කතමෙ ධම්මා මිච්ඡත්තනිකියතා?

වත්තාරො දිට්ඨිගතසම්පයුත්තා චිත්තප්පාදා, දො ම දොමකසසන-
ගතචිත්තප්පාදා— ඉමෙ ධම්මා සියා මිච්ඡත්තනිකියතා සියා අනියතා.

1416. කතමෙ ධම්මා සමමත්තනිකියතා?

වත්තාරො මග්ගා අපරියාපනනා— ඉමෙ ධම්මා සමමත්තනිකියතා.

1417. කතමෙ ධම්මා අනියතා?

වත්තාරො දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තා ලොභසහගතා චිත්තප්පාදා විචි-
කිල්ඡාසහගතො චිත්තප්පාදො, උද්ධච්චසහගතො චිත්තප්පාදො, තිජ්ඣ-
භූමිජ්ඣ කුසලං, චතුසු භූමිජ්ඣ විපාකො, තිජ්ඣ භූමිජ්ඣ කිරියා ව්‍යාකතං,
රූපං ච නිබ්බාණං ච— ඉමෙ ධම්මා අනියතා.

1418. කතමෙ ධම්මා මග්ගාරමමණා?

කාමාවචරකුසලතො වත්තාරො ඤ්ඤාසම්පයුත්තා චිත්තප්පාදා,
කිරියතො වත්තාරො ඤ්ඤාසම්පයුත්තා චිත්තප්පාදා— ඉමෙ ධම්මා සියා
මග්ගාරමමණා න මග්ගගෙහුකා, සියා මග්ගාධිපතීනො, සියා න
වත්තබ්බා මග්ගාරමමණානිපි, මග්ගාධිපතීනොනිපි.

වත්තාරො අරියමග්ගා න මග්ගාරමමණා, මග්ගගෙහුකා, සියා මග්ගා-
ධිපතීනො, සියා න වත්තබ්බා මග්ගාධිපතීනොනි.

රූපාවචරචතුසුකුසලානං කුසලතො ච කිරියතො ච, කිරියාගෙහුකා
මතොවිඤ්ඤාණධාතු උපෙක්කාසගතො— ඉමෙ ධම්මා සියා මග්ගාරමම-
ණා න මග්ගගෙහුකා න මග්ගාධිපතීනො සියා න වත්තබ්බා මග්ගා-
රමමණානි.

කාමාවචරකුසලතො වත්තාරො ඤ්ඤාසම්පයුත්තා චිත්තප්පාදා සබ්බං
අකුසලං, සබ්බො කාමාවචරස්ස විපාකො, කිරියතො ඡ චිත්තප්පාදා,
රූපාවචරතිකචතුසුකුසලානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච,
චතුසුකුසලානස්ස විපාකො, වත්තාරො ආරූපා කුසලතො ච විපා-
කතො ච කිරියතො ච, වත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි— ඉමෙ ධම්මා න
වත්තබ්බා මග්ගාරමමණානිපි, මග්ගගෙහුකානිපි, මග්ගාධිපතීනොනිපි;
රූපං ච නිබ්බාණං ච අනාරමමණා.

1419. කතමෙ ධම්මා උප්පන්නා?

චතුසු භූමිජ්ඣ විපාකො, යං ච රූපං කම්මස්සකතතනා— ඉමෙ ධම්මා
සියා උප්පන්නා සියා උප්පාදිතො; න වත්තබ්බා අනුප්පන්නානි.

චතුසු භූමිජ්ඣ කුසලං අකුසලං, තිජ්ඣ භූමිජ්ඣ කිරියාව්‍යාකතං, යං ච
රූපං න කම්මස්සකතතනා— ඉමෙ ධම්මා සියා උප්පන්නා සියා අනුප්පන්නා;
න වත්තබ්බා උප්පාදිතොනි.

නිබ්බාණං න වත්තබ්බං උප්පන්නනනිපි අනුප්පන්නනනිපි උප්පාදි-
තොනිපි.

නිබ්බාණං යපෙත්වා සබ්බෙ ධම්මා සියා අනිතා, සියා අනාගතා,
සියා පච්චුප්පන්නා, නිබ්බාණං න වත්තබ්බං අනිතනනිපි අනාගතනනිපි
පච්චුප්පන්නනනිපි

1420. කතමෙ ධම්මා අතිතාරමමණා?

විඤ්ඤාණඤ්චායනනං තෙව සඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනං— ඉමෙ ධම්මා අතිතාරමමණා; නිසංසා අනාගතාරමමණා නත්ති.

1421. කතමෙ ධම්මා පච්චුප්පනාරමමණා?

චොපඤ්චිඤ්ඤාණාති තිස්සො ව මනොධාතුයො— ඉමෙ ධම්මා පච්චුප්පනාරමමණා.

සාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො දස චිත්තප්පාදා, අකුසලස්ස විපාකතො මනොදිඤ්ඤාණධාතු උපෙක්ඛාසගගනා, නිරියාතෙයුකඤ්ජො— විඤ්ඤාණධාතු සොද්ඨස්සදුගගනා— ඉමෙ ධම්මා සියා අතිතාරමමණා සියා අනාගතාරමමණා සියා පච්චුප්පනාරමමණා.

සාමාවචරකුසලං අකුසලං, නිරියතො තව චිත්තප්පාදා, රූපාවචරං චතුස්ථං ක්කානං කුසලතො ව නිරියතො ව— ඉමෙ ධම්මා සියා අතිතාරමමණා සියා අනාගතාරමමණා සියා පච්චුප්පනාරමමණා; සියා ත වත්තබ්බා අතිතාරමමණාතිපි අනාගතාරමමණාතිපි පච්චුප්පනාරමමණාතිපි.

රූපාවචරනිකාවතුක්ක ජ්ඣානා කුසලතො ව විපාකතො ව නිරියතො ව. චතුස්ථස්ස ක්කානස්ස විපාකො, ආසාසානඤ්චායනනං ආකිඤ්චඤ්ඤායනනං, වත්තාරො මග්ගා අපරියාපනනා, වත්තාරි ව සාමඤ්ඤඵලාති— ඉමෙ ධම්මා ත වත්තබ්බා අතිතාරමමණාතිපි අනාගතාරමමණාතිපි පච්චුප්පනාරමමණාතිපි.

රූපං ව නිබ්බාණං ව අතාරමමණා.

අනිත්ථිග්ගඤ්ච රූපං ව නිබ්බාණං ව සපෙච්චා සබ්බෙ ධම්මා සියා අජ්ඣතනා සියා බ්ගිඤ්ඤා සියා අජ්ඣතනබ්ගිඤ්ඤා; අනිත්ථිග්ගඤ්ච රූපං ව නිබ්බාණං ව බ්ගිඤ්ඤා.

1422. කතමෙ ධම්මා අජ්ඣතනාරමමණා?

විඤ්ඤාණඤ්චායනනං තෙව සඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනං— ඉමෙ ධම්මා අජ්ඣතනාරමමණා.

1423 කතමෙ ධම්මා බ්ගිඤ්ඤාරමමණා?

රූපාවචර නිකාවතුක්ක ජ්ඣානා කුසලතො ව විපාකතො ව නිරියතො ව, චතුස්ථස්ස ක්කානස්ස විපාකො, ආසාසානඤ්චායනනං, වත්තාරො මග්ගා අපරියාපනනා, වත්තාරි ව සාමඤ්ඤඵලාති— ඉමෙ ධම්මා බ්ගිඤ්ඤාරමමණා.

රූපං සපෙච්චා සබ්බෙව සාමාවචර කුසලාකුසලාච්ඡාසානා ධම්මා, රූපාවචරං චතුස්ථස්ස ක්කානං කුසලතො ව නිරියතො ව— ඉමෙ ධම්මා සියා අජ්ඣතනාරමමණා සියා බ්ගිඤ්ඤාරමමණා සියා අජ්ඣතනබ්ගිඤ්ඤාරමමණා.

ආකිඤ්චඤ්ඤායනනං ත වත්තබ්බං අජ්ඣතනා රමමණන්ති බ්ගිඤ්ඤාරමමණන්තිපි අජ්ඣතනබ්ගිඤ්ඤාරමමණන්තිපි;

රූපං ව නිබ්බාණං ව අතාරමමණා

1424. කතමෙ ධම්මා සනිදස්සනසප්පට්ඨිකා?

රූපායතනං— ඉමෙ ධම්මා සනිදස්සනසප්පට්ඨිකා

1425. කතමෙ ධම්මා අනිදස්සනසප්පට්ඨිකා?

වක්ඛායනනං —පෙ— ථොට්ඨබ්බායනනං— ඉමෙ ධම්මා අනිදස්සන සප්පට්ඨිකා.

1426 කතමෙ ධම්මා අනිදස්සනසප්පට්ඨිකා?

චතුස්ස භුමිස්ස කුසලං අකුසලං චතුස්ස භුමිස්ස විපාකො, නිස්ස භුමිස්ස කිරියාව්‍යාකානං සං ච රූපං අනිදස්සනං අප්පට්ඨිකං ධම්මායතන- පරියාපනනං නිබ්බාණං ච, ඉමෙ ධම්මා අනිදස්සනසප්පට්ඨිකා.

නිකං.

1427 කතමෙ ධම්මා හෙතු?

තයො කුසලහෙතු, තයො අකුසලහෙතු තයො අව්‍යාකානහෙතු.

අලොභො කුසලහෙතු, අද්දෙසො කුසලහෙතු, චතුස්ස භුමිස්ස කුස- ලෙස්ස උප්පජ්ජති, අමොහො කුසලහෙතු කාමාවචරකුසලනො චත්තාරො ඤාණවිප්පය්‍යතෙන විත්තුප්පාදෙ සපෙඨා චතුස්ස භුමිස්ස කුසලෙස්ස උප්ප- ජ්ජති.

ලොභො අධිස්ස ලොභසහගතෙස්ස විත්තුප්පාදෙස්ස උප්පජ්ජති, ද්දෙසො ද්විස්ස ද්දෙවනස්සසහගතෙස්ස විත්තුප්පාදෙස්ස උප්පජ්ජති, මොහො සබ්බාකුසලෙස්ස උප්පජ්ජති.

අලොභො විපාකහෙතු, අද්දෙසො විපාකහෙතු, කාමාවචරස්ස විපාක- නො අහෙතුකෙ විත්තුප්පාදෙ සපෙඨා චතුස්ස භුමිස්ස විපාකෙස්ස උප්ප- ජ්ජති.

අමොහො විපාකහෙතු කාමාවචරස්ස විපාකනො අහෙතුකෙ විත්තුප්පාදෙ සපෙඨා චත්තාරො ඤාණවිප්පය්‍යතෙන විත්තුප්පාදෙ සපෙඨා චතුස්ස භුමිස්ස විපාකෙස්ස උප්පජ්ජති

අලොභො කිරියහෙතු, අද්දෙසො කිරියහෙතු, කාමාවචරකිරියනො අහෙතුකෙ විත්තුප්පාදෙ සපෙඨා නිස්ස භුමිස්ස කිරියෙස්ස උප්පජ්ජති,

අමොහො කිරියහෙතු කාමාවචරකිරියනො අහෙතුකෙ විත්තුප්පාදෙ සපෙඨා චත්තාරො ඤාණවිප්පය්‍යතෙන විත්තුප්පාදෙ සපෙඨා නිස්ස භුමිස්ස කිරියෙස්ස උප්පජ්ජති— ඉමෙ ධම්මා හෙතු.

1428 කතමෙ ධම්මා ත හෙතු?

සපෙඨා හෙතු, චතුස්ස භුමිස්ස කුසලං අකුසලං චතුස්ස භුමිස්ස විපාකො නිස්ස භුමිස්ස කිරියාව්‍යාකානං රූපං ච නිබ්බාණං ච — ඉමෙ ධම්මා ත හෙතු.

1429 කතමෙ ධම්මා සහෙතුකා?

විචිකිච්ඡාසහගතං උද්ධට්ඨසහගතං මොහං සපෙඨා අවසේසං අකුසලං චතුස්ස භුමිස්ස කුසලං කාමාවචරස්ස විපාකනො අහෙතුකෙ

විනතුපාදේ යපෙඤා චතුස්ස භූමිස්ස විපාකො කාමාවචරකිරියතො අගෙ-
තුකො විනතුපාදේ යපෙඤා තිස්ස භූමිස්ස කිරියාව්‍යාකානං — ඉමෙ ධම්මා
සහෙතුකා.

1430 කතමෙ ධම්මා අගෙතුකා?

විචිකිච්ඡා සහගතො මොහො උඤ්චිවසහගතො මොහො දො පඤ්ච-
විඤ්ඤාණානි තිස්සො ච මනොධාතුයො පඤ්ච ච අගෙතුකා මනෝවි-
ඤ්ඤාණධාතුයො රූපඤ්ච තිබ්බාණඤ්ච — ඉමෙ ධම්මා අගෙතුකා.

1431. කතමෙ ධම්මා හෙතුසම්පයුත්තා?

විචිකිච්ඡා සහගතං උඤ්චිවසහගතං මොහං යපෙඤා අවසෙසං අකු-
සලං, චතුස්ස භූමිස්ස කුසලං, කාමාවචරස්ස විපාකතො අගෙතුකො
විනතුපාදේ යපෙඤා චතුස්ස භූමිස්ස විපාකො, කාමාවචරකිරියතො
අගෙතුකො විනතුපාදේ යපෙඤා තිස්ස භූමිස්ස කිරියාව්‍යාකානං — ඉමෙ
ධම්මා හෙතුසම්පයුත්තා.

1432. කතමෙ ධම්මා හෙතුවිපයුත්තා?

විචිකිච්ඡා සහගතො මොහො, උඤ්චිවසහගතො මොහො, දො
පඤ්චවිඤ්ඤාණානි, තිස්සො ච මනොධාතුයො, පඤ්ච ච අගෙතුකා
මනෝවිඤ්ඤාණධාතුයො, රූපං ච තිබ්බානං ච — ඉමෙ ධම්මා හෙතු-
විපයුත්තා.

1433. කතමෙ ධම්මා හෙතු වෙච සහෙතුකා ව?

යත් දො තයො හෙතු එකතො උප්පජ්ජති — ඉමෙ ධම්මා හෙතු-
වෙච සහෙතුකා ව.

1434. කතමෙ ධම්මා සහෙතුකා වෙච න ච හෙතු?

චතුස්ස භූමිස්ස කුසලං අකුසලං කාමාවචරස්ස විපාකතො අගෙතුකො
විනතුපාදේ යපෙඤා චතුස්ස භූමිස්ස විපාකො, කාමාවචරකිරියතො
අගෙතුකො විනතුපාදේ යපෙඤා තිස්ස භූමිස්ස කිරියාව්‍යාකානං එජ්ඣුප-
නෙත හෙතු යපෙඤා — ඉමෙ ධම්මා සහෙතුකා වෙච න ච හෙතු.

අගෙතුකා ධම්මා න චතතතිබ්බා හෙතු වෙච සහෙතුකානිපි සහෙ-
තුකා වෙච න ච හෙතුවිපි.

1435. කතමෙ ධම්මා හෙතු වෙච හෙතුසම්පයුත්තා ව?

යත් දො තයො හෙතු එකතො උප්පජ්ජති — ඉමෙ ධම්මා හෙතු-
වෙච හෙතු සම්පයුත්තා ව.

1436. කතමෙ ධම්මා හෙතුසම්පයුත්තා වෙච න ච හෙතු?

චතුස්ස භූමිස්ස කුසලං අකුසලං, කාමාවචරස්ස විපාකතො අගෙතුකො
විනතුපාදේ යපෙඤා චතුස්ස භූමිස්ස විපාකො කාමාවචරකිරියතො
අගෙතුකො විනතුපාදේ යපෙඤා තිස්ස භූමිස්ස කිරියාව්‍යාකානං, එජ්ඣු-
පනෙත හෙතු යපෙඤා — ඉමෙ ධම්මා හෙතුසම්පයුත්තා වෙච න ච
හෙතු.

හෙතුවිපයුත්තා ධම්මා න චතතතිබ්බා හෙතු වෙච හෙතු සම්පයුත්තා —
නිපි හෙතුසම්පයුත්තා වෙච න ච හෙතුවිපි.

1437. කතමෙ ධම්මා න ගෙතු සහෙතුකා?

චතුසු භුමිසු කුසලං අකුසලං, කාමාවචරස්ස විපාකතො අගෙතුකො විතතුප්පාදෙ සපෙඤ්ඤා චතුසු භුමිසු විපාකතා, කාමාවචරකිරිතතො අගෙතුකො විතතුප්පාදෙ සපෙඤ්ඤා නිසු භුමිසු කිරිතාව්‍යාකතං, එඤ්ඤාපනො ගෙතු සපෙඤ්ඤා— ඉමෙ ධම්මා න ගෙතු සහෙතුකා.

1438. කතමෙ ධම්මා න ගෙතු අගෙතුකා?

දො පඤ්ඤා විඤ්ඤාණානි, නිස්සංච මනොධාමුයො, පඤ්ඤා ච අගෙතුකා මනොවිඤ්ඤාණධාමුයො, රූපං ච නිබ්බානං ච— ඉමෙ ධම්මා න ගෙතු අගෙතුකා.

ගෙතු ධම්මා න වත්තබ්බා න ගෙතු සහෙතුකානිච්ඡි න ගෙතු අගෙතුකානිච්ඡි.

1439. කතමෙ ධම්මා සප්පච්චයා?

චතුසු භුමිසු කුසලං අකුසලං, චතුසු භුමිසු විපාකතො, නිසු භුමිසු කිරිතාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං— ඉමෙ ධම්මා සප්පච්චයා.

1440. කතමෙ ධම්මා අප්පච්චයා?

නිබ්බානං— ඉමෙ ධම්මා අප්පච්චයා.

1441. කතමෙ ධම්මා සඤ්ඤා?

චතුසු භුමිසු කුසලං අකුසලං, චතුසු භුමිසු විපාකතො, නිසු භුමිසු කිරිතාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං— ඉමෙ ධම්මා සඤ්ඤා.

1442. කතමෙ ධම්මා අසඤ්ඤා?

නිබ්බානං— ඉමෙ ධම්මා අසඤ්ඤා.

1443. කතමෙ ධම්මා සතිදස්සනා?

රූපායනනං— ඉමෙ ධම්මා සතිදස්සනා.

1444. කතමෙ ධම්මා අතිදස්සනා?

වක්ඛායනනං —පෙ— ථොට්ඨබ්බායනනං, චතුසු භුමිසු කුසලං අකුසලං, චතුසු භුමිසු විපාකතො, නිසු භුමිසු කිරිතාව්‍යාකතං, යං ච රූපං අතිදස්සනං අප්පට්ඨං ධම්මායනන පරිත්ථාපනනං, නිබ්බානං ච— ඉමෙ ධම්මා අතිදස්සනා.

1445. කතමෙ ධම්මා සප්පට්ඨා?

වක්ඛායනනං —පෙ— ථොට්ඨබ්බායනනං— ඉමෙ ධම්මා සප්පට්ඨා.

1446. කතමෙ ධම්මා අප්පට්ඨා?

චතුසු භුමිසු කුසලං අකුසලං, චතුසු භුමිසු විපාකතො, නිසු භුමිසු කිරිතාව්‍යාකතං, යං ච රූපං අතිදස්සනං අප්පට්ඨං ධම්මායනනපරිත්ථාපනනං, නිබ්බානං ච— ඉමෙ ධම්මා අප්පට්ඨා.

1447. කතමෙ ධම්මා රූපිනො?

වත්තාරො ච මහාභූතා චතුත්තං ච මහාභූතානං උපාදාය රූපං— ඉමෙ ධම්මා රූපිනො.

1448. කතමෙ ධම්මා අරුපිනො?

චතුසු භූමිසු කුසලං අකුසලං, චතුසු භූමිසු විපාකො, තිසු භූමිසු කිරියාව්‍යාකතං, තිබ්බානං ච— ඉමෙ ධම්මා අරුපිනො.

1449. කතමෙ ධම්මා ලොකීයා?

තිසු භූමිසු කුසලං අකුසලං, තිසු භූමිසු විපාකො, තිසු භූමිසු කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං— ඉමෙ ධම්මා ලොකීයා.

1450. කතමෙ ධම්මා ලොකුත්තරා?

චත්තාරො මග්ගා අපරියාපනනා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලාති, තිබ්බානං ච— ඉමෙ ධම්මා— ලොකුත්තරා.

සබ්බං ධම්මා කෙනචි විඤ්ඤාය්‍යා කෙනචි ත් විඤ්ඤාය්‍යා.

1451. කතමෙ ධම්මා ආසවා?

චත්තාරො ආසවා: කාමාසවො භවාසවො දිට්ඨාසවො අවිජ්ජාසවො, කාමාසවො අට්ඨසු ලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, භවාසවො චතුසු දිට්ඨිගතවිප්පයුත්ත ලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, දිට්ඨාසවො චතුසු දිට්ඨිගතසම්පයුත්තෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, අවිජ්ජාසවො සබ්බාකුසලෙසු උප්පජ්ජති— ඉමෙ ධම්මා ආසවා.

1452. කතමෙ ධම්මා තො ආසවා?

යපෙඤ්ඤා ආසවෙ අවසෙසං අකුසලං, චතුසු භූමිසු කුසලං, චතුසු භූමිසු විපාකො තිසු භූමිසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපං ච තිබ්බානං ච— ඉමෙ ධම්මා තො ආසවා.

1453. කතමෙ ධම්මා සාසවා?

තිසු භූමිසු කුසලං අකුසලං, තිසු භූමිසු විපාකො, තිසු භූමිසු කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං— ඉමෙ ධම්මා සාසවා.

1454. කතමෙ ධම්මා අනාසවා?

චත්තාරො මග්ගා අපරියාපනනා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලාති, තිබ්බානං ච— ඉමෙ ධම්මා අනාසවා,

1455. කතමෙ ධම්මා ආසව සම්පයුත්තා?

ඤ්ඤා දෙමනස්ස සහගත චිත්තුප්පාද ඵළ්ඵ්පා නං මොහං යපෙඤ්ඤා, විචිකිච්ජාසහගතො උද්ධච්චසහගතො මොහො යපෙඤ්ඤා අවසෙසං අකුසලං— ඉමෙ ධම්මා ආසව සම්පයුත්තා.

1456. කතමෙ ධම්මා ආසව විප්පයුත්තා?

ද්විසු දෙමනස්ස සහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පනො මොහො, විචිකිච්ජාසහගතො මොහො, උද්ධච්චසහගතො මොහො, චතුසු භූමිසු කුසලං, චතුසු භූමිසු විපාකො, තිසු භූමිසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපං ච තිබ්බානං ච— ඉමෙ ධම්මා ආසව විප්පයුත්තා.

1457. කතමෙ ධම්මා ආසවා චෙව සාසවා ච?

තෙව ආසවා ආසවා චෙව සාසවා ච.

1458. කතමෙ ධම්මා සාසවා වෙව තො ව ආසවා?

ථපෙතා ආසවෙ අවසෙසං අකුසලං තිස්ස භුමිස්ස කුසලං, තිස්ස භුමිස්ස විපාකො තිස්ස භුමිස්ස කිරියාව්‍යාකානං, සබ්බං ව රූපං— ඉමෙ ධම්මා සාසවා වෙව තො ව ආසවා.

අනාසවා ධම්මා න වත්තබ්බා ආසවා වෙව සාසවානිච්ඡි සාසවා වෙව තො ව ආසවානිච්ඡි.

1459. කතමෙ ධම්මා ආසවා වෙව ආසවසම්පයුත්තා ව?

යත් දො නයො ආසවා එකතො උප්පජ්ජන්ති— ඉමෙ ධම්මා ආසවා වෙව ආසව සම්පයුත්තා ව.

1460. කතමෙ ධම්මා ආසව සම්පයුත්තා වෙව තො ව ආසවා?

ථපෙතා ආසවෙ අවසෙසං අකුසලං— ඉමෙ ධම්මා ආසවසම්පයුත්තා වෙව තො ව ආසවා.

ආසව විපයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා ආසවා වෙව ආසවසම්පයුත්තා නිච්ඡි ආසවසම්පයුත්තා වෙව තො ව ආසවානිච්ඡි.

1461. කතමෙ ධම්මා ආසවවිපයුත්තා සාසවා?

ද්විස්ස දොමනස්ස සහගතෙස්ස චිත්තුප්පාදෙස්ස උප්පන්නො මොහො, විචිකිච්ඡාසහගතො මොහො, උද්ධච්චසහගතො මොහො, තිස්ස භුමිස්ස කුසලං, තිස්ස භුමිස්ස විපාකො, තිස්ස භුමිස්ස කිරියාව්‍යාකානං, සබ්බං ව රූපං— ඉමෙ ධම්මා ආසවවිපයුත්තා සාසවා.

1462. කතමෙ ධම්මා ආසවවිපයුත්තා අනාසවා?

වත්තාරො මග්ගා අපරියාපනතා, වත්තාරි ව සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානං ව— ඉමෙ ධම්මා ආසවවිපයුත්තා අනාසවා.

ආසවසම්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා ආසවවිපයුත්තා සාසවානිච්ඡි ආසවවිපයුත්තා අනාසවානිච්ඡි.

1463. කතමෙ ධම්මා සංකොඤ්ඤාපණං?

දස සංකොඤ්ඤාපණානි: කාමරාග සංකොඤ්ඤාපණං, පටිඝ සංකොඤ්ඤාපණං, මානසංකොඤ්ඤාපණං, දිට්ඨි සංකොඤ්ඤාපණං, විචිකිච්ඡා සංකොඤ්ඤාපණං, සීලබ්බන පරමාස සංකොඤ්ඤාපණං, නවරාග සංකොඤ්ඤාපණං, ඉස්සං සංකොඤ්ඤාපණං, මච්ඡ-
රිය සංකොඤ්ඤාපණං, අවිජ්ජාසංකොඤ්ඤාපණං.

කාමරාග සංකොඤ්ඤාපණං අධ්‍යයන ලොභසහගතෙස්ස චිත්තුප්පාදෙස්ස උප්පජ්ජති, පටිඝ සංකොඤ්ඤාපණං ද්විස්ස දොමනස්ස සහගතෙස්ස චිත්තුප්පාදෙස්ස උප්පජ්ජති, මාන සංකොඤ්ඤාපණං වතුස්ස දිට්ඨිගතවිපයුත්ත ලොභ සහගතෙස්ස චිත්තුප්පාදෙස්ස උප්පජ්ජති, දිට්ඨි සංකොඤ්ඤාපණං වතුස්ස දිට්ඨි-
ගතසම්පයුත්තෙස්ස චිත්තුප්පාදෙස්ස උප්පජ්ජති, විචිකිච්ඡා සංකොඤ්ඤාපණං විචිකිච්ඡාසහගතෙස්ස චිත්තුප්පාදෙස්ස උප්පජ්ජති, සීලබ්බන පරමාස සංකොඤ්ඤාපණං වතුස්ස දිට්ඨිගතසම්පයුත්තෙස්ස චිත්තුප්පාදෙස්ස උප්පජ්ජති, නවරාග සංකොඤ්ඤාපණං වතුස්ස දිට්ඨිගතවිපයුත්ත ලොභසහගතෙස්ස

විනතුළාදෙසු උපපජ්ජති ඉසාං සංකෙසුජනං මච්ඡරිය සංකෙසුජනං ව දඬුසු දොමකසා සහගතෙසු විනතුළාදෙසු උපපජ්ජන්ති, අවිජ්ජා සංකෙසුජනං සබ්බාකුසලෙසු උපපජ්ජති— ඉමෙ ධම්මා සංකෙසුජනා.

1464. කතමෙ ධම්මා නො සංකෙසුජනා?

යපෙඤා සංකෙසුජනෙ අවසෙසං අකුසලං, චතුසු භුමිසු කුසලං, චතුසු භුමිසු විපාකො, තිසු භුමිසු කිරියාවසානාං, රූපං ච නිබ්බානං ව— ඉමෙ ධම්මා නො සංකෙසුජනා.

1465. කතමෙ ධම්මා සංකෙසුජනියා?

තිසු භුමිසු කුසලං අකුසලං, තිසු භුමිසු විපාකො, තිසු භුමිසු කිරියාවසානාං සබ්බං ච රූපං— ඉමෙ ධම්මා සංකෙසුජනියා.

1466. කතමෙ ධම්මා අසංකෙසුජනියා?

වතනාරො මහා අපරියාපනා, වතනාරි ච සාමකුසුඵලාති නිබ්බානං ව— ඉමෙ ධම්මා අසංකෙසුජනියා.

1467. කතමෙ ධම්මා සංකෙසුජන සම්පයුතා?

උඤ්චිවසගගනං මොගං යපෙඤා අවසෙසං අකුසලං— ඉමෙ ධම්මා සංකෙසුජන සම්පයුතා.

1468. කතමෙ ධම්මා සංකෙසුජන විපයුතා?

උඤ්චිවසගගනො මොහො, චතුසු භුමිසු කුසලං, චතුසු භුමිසු විපාකො, තිසු භුමිසු කිරියාවසානාං, රූපං ච නිබ්බානං ව— ඉමෙ ධම්මා සංකෙසුජන විපයුතා.

1469. කතමෙ ධම්මා සංකෙසුජනා වෙව සංකෙසුජනියා ව?

තානෙව සංකෙසුජනාති සංකෙසුජනා වෙව සංකෙසුජනියා ව

1470. කතමෙ ධම්මා සංකෙසුජනියා වෙව නො ව සංකෙසුජනා?

යපෙඤා සංකෙසුජනෙ අවසෙසං අකුසලං, තිසු භුමිසු කුසලං, තිසු භුමිසු විපාකො, තිසු භුමිසු කිරියාවසානාං, සබ්බං ච රූපං— ඉමෙ ධම්මා සංකෙසුජනියා වෙව නො ව සංකෙසුජනා.

අසංකෙසුජනියා ධම්මා න වතනබ්බා සංකෙසුජනා වෙව සංකෙසුජනියාතිපි, සංකෙසුජනියා වෙව නො ව සංකෙසුජනාතිපි.

1471. කතමෙ ධම්මා සංකෙසුජනා වෙව සංකෙසුජනසම්පයුතා ව?

යථ දො තිති සංකෙසුජනාති ථාතො උපපජ්ජන්ති— ඉමෙ ධම්මා සංකෙසුජනා වෙව සංකෙසුජනසම්පයුතා ව

1472. කතමෙ ධම්මා සංකෙසුජනසම්පයුතා වෙව නො ව සංකෙසුජනා?

යපෙඤා සංකෙසුජනෙ අවසෙසං අකුසලං — ඉමෙ ධම්මා සංකෙසුජන සම්පයුතා වෙව නො ව සංකෙසුජනා

සංකෙසුජනවිපයුතා ධම්මා න වතනබ්බා සංකෙසුජනා වෙව සංකෙසුජන සම්පයුතාතිපි, සංකෙසුජනසම්පයුතා වෙව නො ව සංකෙසුජනාතිපි.

1473. කතමෙ ධම්මා සඤ්ඤාප්තවිප්පයුතනා සඤ්ඤාප්තියා?

උද්ධව්වසගගතො මොහො, නිසු භුමිසු කුසලං, නිසු භුමිසු විපාකො, නිසු භුමිසු කිරියා ව්‍යාකානං, සබ්බං ච රූපං— ඉමෙ ධම්මා සඤ්ඤාප්ත විප්පයුතනා සඤ්ඤාප්තියා.

1474. කතමෙ ධම්මා සඤ්ඤාප්ත විප්පයුතනා අසඤ්ඤාප්තියා?

චත්තාරො භිග්ගා අපරියාපනනා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤා ඵලානි, නිබ්බානං ච— ඉමෙ ධම්මා සඤ්ඤාප්ත විප්පයුතනා අසඤ්ඤාප්තියා.

සඤ්ඤාප්තසම්පදානා ධම්මා න චිත්තාබ්බා සඤ්ඤාප්තවිප්පයුතනා සඤ්ඤාප්තියානිපි සඤ්ඤාප්තවිප්පයුතනා අසඤ්ඤාප්තියානිපි.

1475. කතමෙ ධම්මා ගන්තා?

චත්තාරො ගන්තා: අභිඤ්ඤාසායගන්තො ව්‍යාපාදො කායගන්තො, සිලබ්බතපරාමාසො කායගන්තො ඉදං ඌච්චාතිනිවේසො කායගන්තො.

අභිඤ්ඤාසායගන්තො අධිසු ලොභසගගනෙසු චිත්තාපාදෙසු උප්පජ්ජති, ව්‍යාපාදො කායගන්තො දව්සු දොමනස්ස සගගනෙසු චිත්තාපාදෙසු උප්පජ්ජති, සිලබ්බත පරාමාසො කායගන්තො ච ඉදං ඌච්චාති නිවේසො කායගන්තො ච චතුසු දිව්ගිගතසම්පදානෙසු චිත්තාපාදෙසු උප්පජ්ජන්ති— ඉමෙ ධම්මා ගන්තා.

1476. කතමෙ ධම්මා කො ගන්තා?

ඌපෙකා ගන්තො අවසෙසං අකුසලං චතුසු භුමිසු කුසලං චතුසු භුමිසු විපාකො නිසු භුමිසු කිරියාව්‍යාකානං රූපං ච නිබ්බානං ච— ඉමෙ ධම්මා කො ගන්තා.

1477. කතමෙ ධම්මා ගන්තියා?

නිසු භුමිසු කුසලං අකුසලං, නිසු භුමිසු විපාකො, නිසු භුමිසු කිරියාව්‍යාකානං සබ්බං ච රූපං— ඉමෙ ධම්මා ගන්තියා.

1478. කතමෙ ධම්මා අගන්තියා?

චත්තාරො භිග්ගා අපරියාපනනා චත්තාරි ච සාමඤ්ඤා ඵලානි නිබ්බානං ච— ඉමෙ ධම්මා අගන්තියා.

1479. කතමෙ ධම්මා ගන්තසම්පදානා?

චත්තාරො දිව්ගිගතසම්පදානන චිත්තාපාදා චත්තාරො දිව්ගිගත- විප්පයුතන ලොභසගගන චිත්තාපාදා ඵල්ලපනනං ලොභං ඌපෙකා- ආදි දොමනස්ස සගගන චිත්තාපාදා, ඵල්ලපනනං පටිසං ඌපෙකා— ඉමෙ ධම්මා ගන්තසම්පදානා.

1480. කතමෙ ධම්මා ගන්තවිප්පයුතනා?

චතුසු දිව්ගිගතවිප්පයුතන ලොභසගගනෙසු චිත්තාපාදෙසු උප්පන්නො ලොභො දව්සු දොමනස්ස සගගනෙසු චිත්තාපාදෙසු උප්පන්නං පටිසං විචිකිච්ඡා සගගනො චිත්තාපාදො උද්ධව්වසගගතො චිත්තාපාදො චතුසු භුමිසු කුසලං චතුසු භුමිසු විපාකො නිසු භුමිසු කිරියාව්‍යාකානං රූපං ච නිබ්බානං ච— ඉමෙ ධම්මා ගන්තවිප්පයුතනා.

1481. කතමෙ ධම්මා ගන්තා වෙව ගන්තියා ව?

හෙව ගන්තා ගන්තා වෙව ගන්තියා ව.

1482. කතමෙ ධම්මා ගන්තියා වෙව නො ව ගන්තා?

ථපෙඤා ගන්තෙ අවසෙසං අකුසලං, නිසු භුමිසු කුසලං, නිසු භුමිසු විපාකො, නිසු භුමිසු කිරියාව්‍යාකානං, සබ්බං ව රූපං— ඉමෙ ධම්මා ගන්තියා වෙව නො ව ගන්තා.

අගන්තියා ධම්මා ක වත්තබ්බා ගන්තා වෙව ගන්තියානිපි ගන්තියා වෙව නො ව ගන්තානිපි.

1483. කතමෙ ධම්මා ගන්තා වෙව ගන්තමපසුත්තා ව?

යත් දිට්ඨි ව ලොභො ව එකතො උපපජ්ජති— ඉමෙ ධම්මා ගන්තා වෙව ගන්තමපසුත්තා ව.

1484. කතමෙ ධම්මා ගන්තමපසුත්තා වෙව නො ව ගන්තා?

අට්ඨ ලොභසහගතචිත්තපාදා දෙව දෙමතස්ස සහගත චිත්තපාදා එත්ථපනො ගන්තෙ ථපෙඤා— ඉමෙ ධම්මා ගන්තමපසුත්තා වෙව නො ව ගන්තා.

ගන්තමපසුත්තා ධම්මා ක වත්තබ්බා ගන්තා වෙව ගන්තමපසුත්තා නිපි ගන්තමපසුත්තා වෙව නො ව ගන්තා නිපි.

1485. කතමෙ ධම්මා ගන්තමපසුත්තා ගන්තියා?

චතුසු දිට්ඨිගත විපසුත්ත ලොභසහගතෙසු චිත්තපාදෙසු උපපනො ලොභො, දවිසු දෙමතස්ස සහගතෙසු චිත්තපාදෙසු උපපනං පටිසං, විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තපාදො උභවච්ඡිසහගතො චිත්තපාදො, නිසු භුමිසු කුසලං, නිසු භුමිසු විපාකො, නිසු භුමිසු කිරියාව්‍යාකානං, සබ්බං ව රූපං— ඉමෙ ධම්මා ගන්තමපසුත්තා ගන්තියා.

1486. කතමෙ ධම්මා ගන්තමපසුත්තා අගන්තියා?

චත්තාරො මග්ගා අපරියාපනා, චත්තාර ව සාමිඤ්ඤාචරාති, නිබ්බානං ව— ඉමෙ ධම්මා ගන්තමපසුත්තා අගන්තියා.

ගන්තමපසුත්තා ධම්මා ක වත්තබ්බා ගන්තමපසුත්තා ගන්තියා— නිපි ගන්තමපසුත්තා අගන්තියානිපි.

1487. කතමෙ ධම්මා ඔඤා? —පෙ—

1488. කතමෙ ධම්මා යොගා? —පෙ—

1489. කතමෙ ධම්මා නිවරණා?

ඡ නිවරණාති: කාමච්ඡන්දනිවරණං ව්‍යාපාදනිවරණං පිනමිඤ්ඤානිවරණං උභවච්ඡිකුකක්ඛව නිවරණං විචිකිච්ඡා නිවරණං අවිජ්ජානිවරණං.

කාමච්ඡන්දනිවරණං අට්ඨසු ලොභසහගතෙසු චිත්තපාදෙසු උපපජ්ජති, ව්‍යාපාදනිවරණං උභිසු දෙමතස්ස සහගතෙසු චිත්තපාදෙසු උපපජ්ජති, පිනමිඤ්ඤානිවරණං සසබ්බාරිකෙසු අකුසලෙසු උපපජ්ජති, උභවච්ඡිනිවරණං උභවච්ඡිසහගතෙසු චිත්තපාදෙසු උපපජ්ජති, කුකක්ඛවනිවරණං

දවිසු දෙමනස්ස සහගතෙසු විහතුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, විවිකිච්ඡා-
නිවරණං විවිකිච්ඡා සහගතෙසු විහතුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, අවිජ්ජා-
නිවරණං සබ්බාකුසලෙසු උප්පජ්ජති— ඉමෙ ධම්මා නිවරණං.

1490. කතමෙ ධම්මා නො නිවරණං?

උපෙඤ්ඤා නිවරණෙ අවසෙසං අකුසලං, චතුසු භූමිසු කුසලං, චතුසු
භූමිසු විපාකො, තිසු භූමිසු කිරියාව්‍යාකානං, රූපං ච තිබ්බානං ච—
ඉමෙ ධම්මා නො නිවරණං.

1491. කතමෙ ධම්මා නිවරණේය?

තිසු භූමිසු කුසලං අකුසලං තිසු භූමිසු විපාකො, තිසු භූමිසු කිරියා-
ව්‍යාකානං සබ්බං ච රූපං— ඉමෙ ධම්මා නිවරණේය.

1492. කතමෙ ධම්මා අනිවරණේය?

චත්තාරො මග්ගා අපරිසංපන්නා චත්තාර ච සාමසද්දඵලාති,
තිබ්බානං ච — ඉමෙ ධම්මා අනිවරණේය.

1493. කතමෙ ධම්මා නිවරණසම්පයුත්තා?

ආදස අකුසලවිහතුප්පාදා — ඉමෙ ධම්මා නිවරණසම්පයුත්තා.

1494. කතමෙ ධම්මා නිවරණවිප්පයුත්තා?

චතුසු භූමිසු කුසලං, චතුසු භූමිසු විපාකො, තිසු භූමිසු කිරියාව්‍යාකානං
රූපං ච තිබ්බානං ච — ඉමෙ ධම්මා නිවරණවිප්පයුත්තා.

1495. කතමෙ ධම්මා නිවරණ වෙව නිවරණේය ච?

තාතෙව නිවරණාති නිවරණා වෙව නිවරණේය ච.

1496. කතමෙ ධම්මා නිවරණේය වෙව නො ච නිවරණා?

උපෙඤ්ඤා නිවරණෙ අවසෙසං අකුසලං, තිසු භූමිසු කුසලං, තිසු
භූමිසු විපාකො, තිසු භූමිසු කිරියාව්‍යාකානං සබ්බං ච රූපං — ඉමෙ
ධම්මා නිවරණේය වෙව නො ච නිවරණා.

අනිවරණේය ධම්මා න චත්තබ්බා නිවරණා වෙව නිවරණේයාතිපි,
නිවරණේය වෙව නො ච නිවරණාතිපි.

1497. කතමෙ ධම්මා නිවරණා වෙව නිවරණ සම්පයුත්තා ච?

යත්ථ ඤා තිති නිවරණාති එකතො උප්පජ්ජනති, ඉමෙ ධම්මා
නිවරණා වෙව නිවරණ සම්පයුත්තා ච.

1498. කතමෙ ධම්මා නිවරණසම්පයුත්තා වෙව නො ච නිවරණා?

උපෙඤ්ඤා නිවරණෙ අවසෙසං අකුසලං— ඉමෙ ධම්මා නිවරණ-
සම්පයුත්තා වෙව නො ච නිවරණා.

නිවරණවිප්පයුත්තා ධම්මා න චත්තබ්බා නිවරණා වෙව නිවරණ-
සම්පයුත්තාතිපි, නිවරණසම්පයුත්තා වෙව නො ච නිවරණාතිපි.

1499. කතමෙ ධම්මා නිවරණවිප්පයුත්තා නිවරණේය?

තිසු භූමිසු කුසලං, තිසු භූමිසු විපාකො, තිසු භූමිසු කිරියාව්‍යාකානං
සබ්බං ච රූපං — ඉමෙ ධම්මා නිවරණවිප්පයුත්තා නිවරණේය.

1500. කතමෙ ධම්මා නිවරණවිපස්සනතා අනිවරණියා?

වත්තාරො මග්ගා අපරියාපනතා, වත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානං ච — ඉමෙ ධම්මා නිවරණවිපස්සනතා අනිවරණියා.

නිවරණසම්පස්සනතා ධම්මා න වත්තබ්බා නිවරණවිපස්සනතා නිවරණියානිපි, නිවරණවිපස්සනතා අනිවරණියානිපි.

1501. කතමෙ ධම්මා පරාමාසා?

දිට්ඨිපරාමාසො චතුස්ස දිට්ඨිගත සම්පස්සනෙත්තස්ස චිත්තප්පාදෙස්ස උප්පජ්ජති — ඉමෙ ධම්මා පරාමාසා.

1502. කතමෙ ධම්මා නො පරාමාසා?

ස්පෙඤ්ඤා පරාමාසං අවසෙසං අකුසලං, චතුස්ස භූමිස්ස කුසලං, චතුස්ස භූමිස්ස විපාකො, තිස්ස භූමිස්ස කිරියාව්‍යාකානං, රූපං ච නිබ්බානං ච — ඉමෙ ධම්මා නො පරාමාසා.

1503. කතමෙ ධම්මා පරාමට්ඨා?

තිස්ස භූමිස්ස කුසලං අකුසලං, තිස්ස භූමිස්ස විපාකො, තිස්ස භූමිස්ස කිරියාව්‍යාකානං, සබ්බං ච රූපං — ඉමෙ ධම්මා පරාමට්ඨා.

1504. කතමෙ ධම්මා අපරාමට්ඨා?

වත්තාරො මග්ගා අපරියාපනතා, වත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානං ච — ඉමෙ ධම්මා අපරාමට්ඨා.

1505. කතමෙ ධම්මා පරාමාස සම්පස්සනතා?

වත්තාරො දිට්ඨිගතසම්පස්සන චිත්තප්පාදා, ඵළ්ලප්පනං පරාමාසං ස්පෙඤ්ඤා — ඉමෙ ධම්මා පරාමාස සම්පස්සනතා.

1506. කතමෙ ධම්මා පරාමාසවිපස්සනතා?

වත්තාරො දිට්ඨිගතවිපස්සනන ලොභසහගත චිත්තප්පාදා දෝ දොමනස්ස සහගත චිත්තප්පාදා, ඵ්චිකිච්ඡා සහගතො චිත්තප්පාදො, උභිව්ච සහගතො චිත්තප්පාදො, චතුස්ස භූමිස්ස කුසලං, චතුස්ස භූමිස්ස විපාකො, තිස්ස භූමිස්ස කිරියාව්‍යාකානං රූපං ච නිබ්බානං ච — ඉමෙ ධම්මා පරාමාසවිපස්සනතා.

පරාමාසො න වත්තබ්බො පරාමාස සම්පස්සනො නිපි පරාමාස විපස්සනොතිපි.

1507. කතමෙ ධම්මා පරාමාසා වෙච පරාමට්ඨා ව?

සො ඵච පරාමාසො පරාමාසො වෙච පරාමට්ඨා ව.

1508. කතමෙ ධම්මා පරාමට්ඨා වෙච නො ච පරාමාසා?

ස්පෙඤ්ඤා පරාමාසං අවසෙසං අකුසලං, තිස්ස භූමිස්ස කුසලං, තිස්ස භූමිස්ස විපාකො, තිස්ස භූමිස්ස කිරියාව්‍යාකානං, සබ්බං ච රූපං — ඉමෙ ධම්මා පරාමට්ඨා වෙච නො ච පරාමාසා.

අපරාමට්ඨා ධම්මා න වත්තබ්බො පරාමාසා වෙච පරාමට්ඨානිපි, පරාමට්ඨා වෙච නො ච පරාමාසානිපි.

1509 කතමෙ ධම්මා පරාමාස විපජ්ජනනා පරාමට්ඨා?

චත්තාරො දිට්ඨිගත විපජ්ජනන ලොභසහගතචිත්තත්‍වපාදා, දො
දොමනස්සසහගතචිත්තත්‍වපාදා, විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තත්‍වපාදො උද්ධ-
ච්චසහගතො චිත්තත්‍වපාදො, තිස්ස භුමිස්ස කුසලං, තිස්ස භුමිස්ස විපාකො,
තිස්ස භුමිස්ස කීරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං—ඉමෙ ධම්මා පරාමාසවිපජ-
ජනනා පරාමට්ඨා.

1510. කතමෙ ධම්මා පරාමාස විපජ්ජනනා අපරාමට්ඨා?

චත්තාරො මඤ්ඤා අපරියාපනනා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි,
තිබ්බානං ච—ඉමෙ ධම්මා පරාමාසවිපජ්ජනනා අපරාමට්ඨා.

පරාමාසා ච පරාමාස සමපජ්ජනනා ච ධම්මා ත චත්තබ්බා පරාමාස-
විපජ්ජනනා පරාමට්ඨානිපි, පරාමාස විපජ්ජනනා අපරාමට්ඨානිපි.

1511. කතමෙ ධම්මා සාරමමණා?

චතුස්ස භුමිස්ස කුසලං අකුසලං, චතුස්ස භුමිස්ස විපාකො, තිස්ස භුමිස්ස
කීරියාව්‍යාකතං—ඉමෙ ධම්මා සාරමමණා.

1512. කතමෙ ධම්මා අනාරමමණා?

රූපං ච තිබ්බානං ච —ඉමෙ ධම්මා අනාරමමණා.

1513. කතමෙ ධම්මා චිත්තා?

චක්ඛුවිඤ්ඤාණං සොභ විඤ්ඤාණං ඝාතවිඤ්ඤාණං ජ්වහාවිඤ්ඤාණං
කායවිඤ්ඤාණං මනෝධාතු මනෝවිඤ්ඤාණධාතු—ඉමෙ ධම්මා චිත්තා.

1514. කතමෙ ධම්මා තො චිත්තා?

වෙදනාකකිකො සඤ්ඤාකකිකො සංකාරකකිකො—රූපං ච තිබ්බා-
නං ච—ඉමෙ ධම්මා තො චිත්තා.

1515. කතමෙ ධම්මා චෙතසිකා?

වෙදනාකකිකො සඤ්ඤාකකිකො සංකාරකකිකො —ඉමෙ ධම්මා
චෙතසිකා.

1516 කතමෙ ධම්මා අචෙතසිකා?

චිත්තං ච රූපං ච තිබ්බානං ච—ඉමෙ ධම්මා අචෙතසිකා.

1517. කතමෙ ධම්මා චිත්තසම්පජ්ජනනා?

වෙදනාකකිකො සඤ්ඤාකකිකො සංකාරකකිකො —ඉමෙ ධම්මා
චිත්තසම්පජ්ජනනා.

1518. කතමෙ ධම්මා චිත්තවිපජ්ජනනා?

රූපං ච තිබ්බානං ච—ඉමෙ ධම්මා චිත්තවිපජ්ජනනා.

චිත්තං ත චත්තබ්බං විනොත සමපජ්ජනනනිපි, විනොත විපජ-
ජනනනිපි.

1519 කතමෙ ධම්මා චිත්තසංඝට්ඨා?

වෙදනාකකිකො සඤ්ඤාකකිකො සංකාරකකිකො—ඉමෙ ධම්මා
චිත්තසංඝට්ඨා.

1531. කතමෙ ධම්මො චිත්තසංසරියසම්මුට්ඨානානුපරිවතතිනො?

වෙදකාකකුකො සඤ්ඤාකකුකො සංකාරකකුකො—ඉමෙ ධම්මො, චිත්ත සංසරියසම්මුට්ඨානානුපරිවතතිනො.

1532. කතමෙ ධම්මො නො චිත්තසංසරියසම්මුට්ඨානානුපරිවතතිනො?

චිත්තං ච රූපං ච නිබ්බානං ච—ඉමෙ ධම්මො නො චිත්තසංසරියසම්මුට්ඨානානුපරිවතතිනො.

1533. කතමෙ ධම්මො අජ්ඣතතිකා?

චක්ඛායනතං—පෙ—මනායනතං—ඉමෙ ධම්මො අජ්ඣතතිකා.

1534. කතමෙ ධම්මො බාහිරා?

රූපායතනං—පෙ—ධම්මායනතං—ඉමෙ ධම්මො බාහිරා.

1535. කතමෙ ධම්මො උපාදා?

චක්ඛායනතං—පෙ—සාබ්බසාරො ආභාරො—ඉමෙ ධම්මො උපාදා.

1536. කතමෙ ධම්මො නො උපාදා?

චතුස්ස භුමිස්ස කුසලං අකුසලං චතුස්ස භුමිස්ස විපාකො, නිස්ස භුමිස්ස කිරියා චාසාකතං, චත්තාරො ච මහාභූතා, නිබ්බානං ච—ඉමෙ ධම්මො නො උපාදා.

1537. කතමෙ ධම්මො උපාදින්නා?

නිස්ස භුමිස්ස විපාකො, යං ච රූපං කාමමසස කාතනතා—ඉමෙ ධම්මො උපාදින්නා.

1538. කතමෙ ධම්මො අනුපාදින්නා?

නිස්ස භුමිස්ස කුසලං අකුසලං, නිස්ස භුමිස්ස කිරියාචාසාකතං, යං ච රූපං න කාමමසස කාතනතා, චත්තාරො මග්ගා අපරියාපනතා, චත්තාරි ච සාමිඤ්ඤඵලාති නිබ්බානං ච—ඉමෙ ධම්මො අනුපාදින්නා.

1539. කතමෙ ධම්මො උපාදානා?

චත්තාරි උපාදානාති: කාමුපාදානං දිට්ඨිපාදානං සීලබ්බතුපාදානං අත්තවාදුපාදානං; කාමුපාදානං අරියස්ස ලොභසහගතෙස්ස චිත්තප්පාදෙස්ස උපපජ්ජති, දිට්ඨිපාදානස්ස සීලබ්බතුපාදානස්ස අත්තවාදුපාදානස්ස චතුස්ස දිට්ඨිගහසම්පය්ගතෙස්ස චිත්තප්පාදෙස්ස උපපජ්ජන්ති—ඉමෙ ධම්මො උපාදානා.

1540. කතමෙ ධම්මො නො උපාදානා?

අපෙකා උපාදානෙ අවසෙසං අකුසලං, චතුස්ස භුමිස්ස කුසලං, චතුස්ස භුමිස්ස විපාකො, නිස්ස භුමිස්ස කිරියාචාසාකතං, රූපං ච නිබ්බානං ච—ඉමෙ ධම්මො නො උපාදානා.

1541. කතමෙ ධම්මො උපාදානියා?

නිස්ස භුමිස්ස කුසලං අකුසලං, නිස්ස භුමිස්ස විපාකො, නිස්ස භුමිස්ස කිරියා චාසාකතං, සබ්බං ච රූපං—ඉමෙ ධම්මො උපාදානියා.

1542. කතමෙ ධම්මො අනුපාදානියා?

චත්තාරො මග්ගා අපරියාපනතා, චත්තාරි ච සාමිඤ්ඤඵලාති, නිබ්බානං ච—ඉමෙ ධම්මො අනුපාදානියා.

1543 කතමෙ ධම්මා උපාදනසම්පයුත්තා?

වත්තාරො දිට්ඨිගතසම්පයුත්තා ලොභසහගත චිත්තුප්පාද චත්තාරො දිට්ඨිගතවිපයුත්තා ලොභසහගතචිත්තුප්පාද, එඤ්ඤානං ලොභං ඤ්ඤානං—ඉමෙ ධම්මා උපාදනසම්පයුත්තා.

1544. කතමෙ ධම්මා උපාදනවිපයුත්තා?

චතුසු දිට්ඨිගත විපයුත්තා ලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පන්නා ලොභො, දො දොමනස්ස සහගතචිත්තුප්පාද, විචිකිච්ඡා සහගතා චිත්තුප්පාදො, උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො, චතුසු භූමිසු කුසලං, චතුසු භූමිසු විපාකො, තිසු භූමිසු කිරියාව්‍යාකතං රූපං ච නිබ්බානං ව—ඉමෙ ධම්මා උපාදන විපයුත්තා.

1545. කතමෙ ධම්මා උපාදනා වෙව උපාදනියා ව?

නාතෙව උපාදනාති උපාදනා වෙව උපාදනියා ව.

1546. කතමෙ ධම්මා උපාදනියා වෙව නො ව උපාදනා?

ඤ්ඤානං උපාදනෙ අවසෙසං අකුසලං, තිසු භූමිසු කුසලං, තිසු භූමිසු විපාකො, තිසු භූමිසු කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ව රූපං—ඉමෙ ධම්මා උපාදනියා වෙව නො ව උපාදනා.

අනුපාදනියා ධම්මා න වත්තබ්බා උපාදනා වෙව උපාදනියාතිපි, උපාදනියා වෙව නො ව උපාදනාතිපි.

1547. කතමෙ ධම්මා උපාදනා වෙව උපාදනසම්පයුත්තා ව?

යත් දිට්ඨි ව ලොභො ව එකතො උප්පජ්ජති—ඉමෙ ධම්මා උපාදනා වෙව උපාදනසම්පයුත්තා ව.

1548 කතමෙ ධම්මා උපාදනසම්පයුත්තා වෙව නො ව උපාදනා?

අට්ඨලොභසහගත චිත්තුප්පාද, එඤ්ඤානෙ උපාදනෙ ඤ්ඤානං—ඉමෙ ධම්මා උපාදනසම්පයුත්තා වෙව නො ව උපාදනා

උපාදනවිපයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා උපාදනා වෙව උපාදනසම්පයුත්තාතිපි, උපාදනසම්පයුත්තා වෙව නො ව උපාදනාතිපි.

1549. කතමෙ ධම්මා උපාදනවිපයුත්තා උපාදනියා?

චතුසු දිට්ඨිගතවිපයුත්තා ලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පන්නා ලොභො, දො දොමනස්ස සහගත චිත්තුප්පාද, විචිකිච්ඡා සහගතො චිත්තුප්පාදො, උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො, තිසු භූමිසු කුසලං, තිසු භූමිසු විපාකො, තිසු භූමිසු කිරියාව්‍යාකතං සබ්බං ව රූපං—ඉමෙ ධම්මා උපාදනවිපයුත්තා උපාදනියා.

1550. කතමෙ ධම්මා උපාදනවිපයුත්තා අනුපාදනියා?

වත්තාරො මග්ගා අපරිසෘපනා, වත්තාරි ව සාමඤ්ඤාඵලාති, නිබ්බානං ව—ඉමෙ ධම්මා උපාදනවිපයුත්තා අනුපාදනියා.

උපාදනසම්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා උපාදනවිපයුත්තා උපාදනියාතිපි, උපාදනවිපයුත්තා අනුපාදනියාතිපි.

1551. කතමෙ ධම්මා කිලෙසා?

දස කිලෙසව්‍යුත්ති: ලොභො දොසො මොහො මානසා දිට්ඨි විචි-
කිච්ඡා චිතං උද්ධච්චං අභිරිකං අනොත්තප්පං; ලොභො අට්ඨස්ස ලොභ-
සහගතෙස්ස චිත්තුප්පාදෙස්ස උප්පජ්ජති, දොසො දව්ඪස්ස දොමනස්ස සහ-
ගතෙස්ස චිත්තුප්පාදෙස්ස උප්පජ්ජති, මොහො සබ්බාකුසලෙස්ස උප්පජ්ජති,
මානසා චතුස්ස දිට්ඨිගත විප්පය්‍යතා ලොභසහගතෙස්ස චිත්තුප්පාදෙස්ස
උප්පජ්ජති, දිට්ඨි චතුස්ස දිට්ඨිගත සමපය්‍යතෙස්ස චිත්තුප්පාදෙස්ස උප්ප-
ජ්ජති, විචිකිච්ඡා විචිකිච්ඡා සහගතෙස්ස චිත්තුප්පාදෙස්ස උප්පජ්ජති,
චිතං සසංකාරිකෙස්ස අකුසලෙස්ස උප්පජ්ජති, උද්ධච්චස්ස අභිරිකස්ස
අනොත්තප්පස්ස සබ්බා කුසලෙස්ස උප්පජ්ජන්ති— ඉමෙ ධම්මා කිලෙසා.

1552. කතමෙ ධම්මා තො කිලෙසා?

ථපෙඤා කිලෙසෙ අවසෙසං අකුසලං, චතුස්ස භුමිස්ස කුසලං චතුස්ස
භුමිස්ස විපාකො, තිස්ස භුමිස්ස කිරියාව්‍යාකානං, රූපස්ස චිත්තානස්ස—
ඉමෙ ධම්මා තො කිලෙසිනා.

1553. කතමෙ ධම්මා සංකිලෙසිනා?

තිස්ස භුමිස්ස කුසලං අකුසලං, තිස්ස භුමිස්ස විපාකො, තිස්ස භුමිස්ස
කිරියාව්‍යාකානං, සබ්බස්ස රූපං— ඉමෙ ධම්මා සංකිලෙසිනා.

1554. කතමෙ ධම්මා අසංකිලෙසිනා?

චත්තාරො භික්ඛා අපරියාපනා, චත්තාරි ච සාමිකස්ස චිත්තානි,
චිත්තානස්ස— ඉමෙ ධම්මා අසංකිලෙසිනා.

1555. කතමෙ ධම්මා සංකිලිට්ඨා?

ඤාදස අකුසල චිත්තුප්පාදා— ඉමෙ ධම්මා සංකිලිට්ඨා

1556. කතමෙ ධම්මා අසංකිලිට්ඨා?

චතුස්ස භුමිස්ස කුසලං චතුස්ස භුමිස්ස විපාකො, තිස්ස භුමිස්ස කිරියාව්‍යා-
කානං, රූපස්ස චිත්තානස්ස— ඉමෙ ධම්මා අසංකිලිට්ඨා.

1557. කතමෙ ධම්මා කිලෙස සමපය්‍යතා?

ඤාදස අකුසල චිත්තුප්පාදා— ඉමෙ ධම්මා කිලෙස සමපය්‍යතා.

1558. කතමෙ ධම්මා කිලෙස විපය්‍යතා?

චතුස්ස භුමිස්ස කුසලං, චතුස්ස භුමිස්ස විපාකො, තිස්ස භුමිස්ස කිරියාව්‍යා-
කානං, රූපස්ස චිත්තානස්ස— ඉමෙ ධම්මා කිලෙස විපය්‍යතා.

1559. කතමෙ ධම්මා කිලෙසා වෙච සංකිලෙසිනා ව?

තෙච කිලෙසා කිලෙසා වෙච සංකිලෙසිනා ව.

1560. කතමෙ ධම්මා සංකිලෙසිනා වෙච තො ච කිලෙසා?

ථපෙඤා කිලෙසෙ අවසෙසං අකුසලං, තිස්ස භුමිස්ස කුසලං, තිස්ස
භුමිස්ස විපාකො, තිස්ස භුමිස්ස කිරියාව්‍යාකානං, සබ්බස්ස රූපං— ඉමෙ
ධම්මා සංකිලෙසිනා වෙච තො ච කිලෙසා.

අසංකිලෙසිනා ධම්මා න චත්තාරිකා කිලෙසා වෙච සංකිලෙසිනාතිපි,
සංකිලෙසිනා වෙච තො ච කිලෙසාතිපි.

1561. කතමෙ ධම්මා කිලෙසා වෙව සංකිලිට්ඨා ව?

තෙව කිලෙසා කිලෙසා වෙව සංකිලිට්ඨා ව.

1562. කතමෙ ධම්මා සංකිලිට්ඨා වෙව නො ව කිලෙසා?

යපෙතා කිලෙසෙ අවසෙසං අකුසලං— ඉමෙ ධම්මා සංකිලිට්ඨා වෙව නො ව කිලෙසා.

අසංකිලිට්ඨා ධම්මා න වත්තබ්බා කිලෙසා වෙව සංකිලිට්ඨානිපි, සංකිලිට්ඨා වෙව නො ව කිලෙසානිපි.

1563. කතමෙ ධම්මා කිලෙසා වෙව කිලෙසසම්පයුත්තා ව?

යථ ද්වේ නයො කිලෙසා එතනො උපපජ්ජති— ඉමෙ ධම්මා කිලෙසා වෙව කිලෙස සම්පයුත්තා ව.

1564. කතමෙ ධම්මා කිලෙසසම්පයුත්තා වෙව නො ව කිලෙසා?

යපෙතා කිලෙසෙ අවසෙසං අකුසලං— ඉමෙ ධම්මා කිලෙසසම්පයුත්තා වෙව නො ව කිලෙසා.

කිලෙසවිපයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා කිලෙසා වෙව කිලෙස සම්පයුත්තානිපි, කිලෙස සම්පයුත්තා වෙව නො ව කිලෙසානිපි.

1565. කතමෙ ධම්මා කිලෙසවිපයුත්තා සංකිලිලෙසිකා?

නිසු භුමිසු කුසලං, නිසු භුමිසු විපාකො, නිසු භුමිසු කිරියාව්‍යාකානං, සබ්බඤ්ච රූපං— ඉමෙ ධම්මා කිලෙසවිපයුත්තා සංකිලිලෙසිකා.

1566. කතමෙ ධම්මා කිලෙසවිපයුත්තා අසංකිලිලෙසිකා?

වත්තාරො මග්ගා අපරියාපනතා වංගාර ව සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානඤ්ච— ඉමෙ ධම්මා කිලෙසවිපයුත්තා අසංකිලිලෙසිකා.

කිලෙස සම්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා කිලෙසවිපයුත්තා සංකිලිලෙසිකානිපි, කිලෙසවිපයුත්තා අසංකිලිලෙසිකානිපි.

1567. කතමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභානබ්බා?

වත්තාරො දිට්ඨිගත සම්පයුත්ත චිත්තූප්පාද, විචිකිච්ඡා සහගතො චිත්තූප්පාදෙ; ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභානබ්බා.

වත්තාරො දිට්ඨිගතවිපයුත්ත ලොභසහගත චිත්තූප්පාද, ද්වේ දෙමනස්ස සහගත චිත්තූප්පාද— ඉමෙ ධම්මා සියා දස්සනෙන පභානබ්බා සියා න දස්සනෙන පභානබ්බා.

1568. කතමෙ ධම්මා න දස්සනෙන පභානබ්බා?

උද්ධිව්වසහගතො චිත්තූප්පාදෙ, වතුසු භුමිසු කුසලං, වතුසු භුමිසු විපාකො, නිසු භුමිසු කිරියාව්‍යාකානං, රූපඤ්ච නිබ්බානඤ්ච— ඉමෙ ධම්මා න දස්සනෙන පභානබ්බා.

1569. කතමෙ ධම්මා භාවනාය පභානබ්බා?

උද්ධිව්වසහගතො චිත්තූප්පාදෙ— ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පභානබ්බා.

වත්තාරො දිට්ඨිගත විපයුත්ත ලොභසහගත චිත්තූප්පාද, ද්වේ දෙමනස්ස සහගත චිත්තූප්පාද, ඉමෙ ධම්මා සියා භාවනාය පභානබ්බා සියා න භාවනාය පභානබ්බා.

1570. කතමෙ ධම්මා න භාවනාය පභානබ්බො?

වතතාරො දිට්ඨිගත සම්පයුතන විතතුප්පාදො, විචිකිච්ඡා සහගතො විතතුප්පාදො, චතුසු භුමිසු කුසලං, චතුසු භුමිසු විපාකො, තිසු භුමිසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපඤ්ච නිබ්බානඤ්ච—ඉමෙ ධම්මා න භාවනාය පභානබ්බො.

1571. කතමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභානබ්බොහෙතුකා?

වතතාරො දිට්ඨිගත සම්පයුතන විතතුප්පාදො, විචිකිච්ඡා සහගතො විතතුප්පාදො, එඤ්ඤානං මොහං ධ්වංසො—ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පභානබ්බොහෙතුකා.

වතතාරො දිට්ඨිගතවිපසයුතන ලොභසහගත විතතුප්පාදො, දෝ ඤෙමනස්ස සහගත විතතුප්පාදො—ඉමෙ ධම්මා සීයා දස්සනෙන පභානබ්බොහෙතුකා. සීයා න දස්සනෙන පභානබ්බොහෙතුකා.

1572. කතමෙ ධම්මා න දස්සනෙන පභානබ්බොහෙතුකා?

විචිකිච්ඡා සහගතො මොහො උද්ධච්ච සහගතො විතතුප්පාදො, චතුසු භුමිසු කුසලං, චතුසු භුමිසු විපාකො, තිසු භුමිසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපඤ්ච නිබ්බානඤ්ච—ඉමෙ ධම්මා න දස්සනෙන පභානබ්බොහෙතුකා.

1573. කතමෙ ධම්මා භාවනාය පභානබ්බොහෙතුකා?

උද්ධච්චසහගතො විතතුප්පාදො, එඤ්ඤානං මොහං ධ්වංසො—ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පභානබ්බොහෙතුකා.

වතතාරො දිට්ඨිගත විපසයුතන ලොභසහගත විතතුප්පාදො, දෝ ඤෙමනස්ස සහගත විතතුප්පාදො, ඉමෙ ධම්මා සීයා භාවනාය පභානබ්බොහෙතුකා, සීයා න භාවනාය පභානබ්බොහෙතුකා.

1574. කතමෙ ධම්මා න භාවනාය පභානබ්බොහෙතුකා?

වතතාරො දිට්ඨිගත සම්පයුතන විතතුප්පාදො, විචිකිච්ඡා සහගතො විතතුප්පාදො, උද්ධච්චසහගතො මොහො, චතුසු භුමිසු කුසලං, චතුසු භුමිසු විපාකො, තිසු භුමිසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපඤ්ච නිබ්බානඤ්ච—ඉමෙ ධම්මා න භාවනාය පභානබ්බොහෙතුකා.

1575. කතමෙ ධම්මා අවිතකකා?

කාමාවචරකුසලං අකුසලං, කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො එකාදස්ස විතතුප්පාදො, අකුසලස්ස විපාකතො දෝ, කිරියතො එකාදස්ස, රූපාවචරං පඨමං ඤානං කුසලතො ව විපාකතො ව කිරියතො ව, ලොකුත්තරං පඨමං ඤානං කුසලතො ව, විපාකතො ව එඤ්ඤානං විතකකං ධ්වංසො—ඉමෙ ධම්මා අවිතකකා.

1576. කතමෙ ධම්මා අවිතකකා?

දෝ පඤ්චවිකුසලානි. රූපාවචර කිකවතුකකඤ්ඤානා කුසලතො ව විපාකතො ව කිරියතො ව, වතතාරො අරූපාවචරා කුසලතො ව, විපාකතො ව කිරියතො ව ලොකුත්තර කික වතුකකඤ්ඤානා කුසලතො ව විපාකතො ව, විතකකා ව රූපඤ්ච නිබ්බානඤ්ච—ඉමෙ ධම්මා අවිතකකා.

1577. නානමෙ ධම්මා සම්මාරා?

කාමාවචරකුසලං අකුසලං, කාමාවචර කුසලස්ස විපාකතො ඵකාදස විනතුප්පාදි. අකුසලස්ස විපාකතො ඥෙ, කිරියතො ඵකාදස, රූපාවචර ඵකාදසකල්ඛානා කුසලතො ව විපාකතො ව කිරියතො ව, ලොකුතතර ඵකාදසකල්ඛානා කුසල තො ව විපාකතො ව, ඵත්ථප්පනං මිමාරං ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා සම්මාරා.

1578. නානමෙ ධම්මා අම්මාරා?

ඥෙ පඤ්චවිඤ්ඤාණාති, රූපාවචර නිකවදුකකල්ඛානා* කුසලතො, ව විපාකතො ව කිරියතො ව, වත්තාරො ආරුප්පා කුසලතො ව විපාකතො ව කිරියතො ව. ලොකුතතර තකවදුකකල්ඛානා කුසලතො ව විපාකතො ව, මිමාරො ව රූපඤ්ච නිබ්බානඤ්ච—ඉමෙ ධම්මා අම්මාරා.

1579. නානමෙ ධම්මා සප්පිතිකා?

කාමාවචර කුසලතො වත්තාරො සොමනස්ස සහගත විනතුප්පාදි, අකුසලතො වත්තාරො, කාමාවචර කුසලස්ස විපාකතො පඤ්ච, කිරියතො පඤ්ච, රූපාවචර දුකතිකල්ඛානා කුසලතො ව විපාකතො ව කිරියතො ව, ලොකුතතර දුකතිකල්ඛානා කුසලතො ව විපාකතො ව, ඵත්ථප්පනං පිතිං ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා සප්පිතිකා.

1580. නානමෙ ධම්මා අප්පිතිකා?

කාමාවචරකුසලතො වත්තාරො උපෙකබ්බසහගතවිනතුප්පාදි, අකුසලතො අට්ඨ, කාමාවචර කුසලස්ස විපාකතො ඵකාදස, අකුසලස්ස විපාකතො සත්ත, කිරියතො ඡ, රූපාවචර දුකතිකල්ඛානා කුසලතො ව විපාකතො ව කිරියතො ව, වත්තාරො ආරුප්පා කුසලතො ව, විපාකතො ව කිරියතො ව, ලොකුතතර දුකතිකල්ඛානා කුසලතො ව විපාකතො ව, පිති ව රූපං ව නිබ්බානං ව—ඉමෙ ධම්මා අප්පිතිකා.

1581. නානමෙ ධම්මා පිතිසහගතා?

කාමාවචරකුසලතො වත්තාරො සොමනස්ස සහගත විනතුප්පාදි, අකුසලතො වත්තාරො, කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො පඤ්ච, කිරියතො පඤ්ච රූපාවචර දුකතිකල්ඛානා කුසලතො ව විපාකතො ව කිරියතො ව, ලොකුතතර දුකතිකල්ඛානා කුසලතො ව විපාකතො ව, ඵත්ථප්පනං පිතිං ධම්මා—ඉමෙ ධම්මා පිතිසහගතා.

1582. නානමෙ ධම්මා න පිතිසහගතා?

කාමාවචර කුසලතො වත්තාරො උපෙකබ්බසහගත විනතුප්පාදි, අකුසලතො අට්ඨ, කාමාවචර කුසලස්ස විපාකතො ඵකාදස, අකුසලස්ස විපාකතො සත්ත, කිරියතො ඡ රූපාවචර දුකතිකල්ඛානා කුසලතො ව විපාකතො ව කිරියතො ව, වත්තාරො ආරුප්පා කුසලතො ව විපාකතො ව කිරියතො ව, ලොකුතතර දුකතිකල්ඛානා කුසලතො ව විපාකතො ව, පිති ව රූපං ව නිබ්බානං ව—ඉමෙ ධම්මා න පිතිසහගතා.

1583. කතමෙ ධම්මා සුඛස්සගතා?

කාමාවචර කුසලතො වත්තාරො සොමනස්ස සහගත චිත්තප්පාදා, අකුසලතො වත්තාරො, කාමාවචර කුසලස්ස විපාකතො ඡ, කිරියතො පඤ්ඤා, රූපාවචර තිඤ්ඤා වතුකකඤ්ඤානා කුසලතො ව විපාකතො ව, කිරියතො ව, ලොකුත්තර තිඤ්ඤා වතුකකඤ්ඤානා කුසලතො ව, විපාකතො ව, එත්ථප්පන්නං සුඛං සපෙඤ්ඤා—ඉමෙ ධම්මා සුඛස්සගතා.

1584. කතමෙ ධම්මා න සුඛස්සගතා?

කාමාවචර කුසලතො වත්තාරො උපෙකඛා සහගත චිත්තප්පාදා, අකුසලතො අරූපා කාමාවචර කුසලස්ස විපාකතො දස, අකුසලස්ස විපාකතො සත්ත, කිරියතො ඡ රූපාවචර වතුකකඤ්ඤානං කුසලතො ව විපාකතො ව කිරියතො ව, වත්තාරො අරූපා කුසලතො ව විපාකතො ව කිරියතො ව, ලොකුත්තර වතුකකඤ්ඤානං කුසලතො ව විපාකතො ව සුඛං ව රූපං ව තිබ්බානං ව—ඉමෙ ධම්මා න සුඛස්සගතා.

1585. කතමෙ ධම්මා උපෙකඛා සහගතා?

කාමාවචර කුසලතො වත්තාරො උපෙකඛා සහගත චිත්තප්පාදා, අකුසලතො ඡ, කාමාවචර කුසලස්ස විපාකතො දස, අකුසලස්ස විපාකතො ඡ, කිරියතො ඡ, රූපාවචර වතුකකඤ්ඤානං කුසලතො ව විපාකතො ව කිරියතො ව, වත්තාරො අරූපා කුසලතො ව විපාකතො ව කිරියතො ව, ලොකුත්තර වතුකකඤ්ඤානං කුසලතො ව විපාකතො ව, එත්ථප්පන්නං උපෙකඛං සපෙඤ්ඤා—ඉමෙ ධම්මා උපෙකඛා සහගතා.

1586. කතමෙ ධම්මා න උපෙකඛා සහගතා?

කාමාවචර කුසලතො වත්තාරො සොමනස්ස සහගත චිත්තප්පාදා, අකුසලතො ඡ, කාමාවචර කුසලස්ස විපාකතො ඡ, අකුසලස්ස විපාකතො එකො, කිරියතො පඤ්ඤා, රූපාවචර තිඤ්ඤා වතුකකඤ්ඤානා කුසලතො ව විපාකතො ව, කිරියතො ව ලොකුත්තර තිඤ්ඤා වතුකකඤ්ඤානා කුසලතො ව විපාකතො ව උපෙකඛා ව රූපං ව තිබ්බානං ව—ඉමෙ ධම්මා න උපෙකඛා සහගතා.

1587. කතමෙ ධම්මා කාමාවචරා?

කාමාවචරකුසලං අකුසලං, සබ්බො කාමාවචරස්ස විපාකො, කාමාවචර කිරියාව්ඤ්ඤානං, සබ්බං ව රූපං—ඉමෙ ධම්මා කාමාවචරා.

1588. කතමෙ ධම්මා න කාමාවචරා?

රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා—ඉමෙ ධම්මා න කාමාවචරා.

1589. කතමෙ ධම්මා රූපාවචරා?

රූපාවචර වතුකකපඤ්ඤාකඤ්ඤානං කුසලතො ව විපාකතො ව කිරියතො ව—ඉමෙ ධම්මා රූපාවචරා.

1590. කතමෙ ධම්මා න රූපාවචරා?

කාමාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා—ඉමෙ ධම්මා න රූපාවචරා.

1591. කතමෙ ධම්මා අරූපාවචරා?

වත්තාරො අරූපා කුසලතො ව විපාකතො ව කිරියතො ව—ඉමෙ ධම්මා අරූපාවචරා.

1592. කතමෙ ධම්මා ක අරුපාවවරා?

කාමාවවරා රුපාවවරා අපරියාපනනා—ඉමෙ ධම්මා ක අරුපාවවරා.

1593. කතමෙ ධම්මා පරියාපනනා?

තිස්ස භූමිස්ස කුසලං අකුසලං, තිස්ස භූමිස්ස විපාකො, තිස්ස භූමිස්ස කිරියා ව්‍යාකානං, සබ්බං ච රූපං—ඉමෙ ධම්මා පරියාපනනා.

1594. කතමෙ ධම්මා අපරියාපනනා?

චත්තාරො මග්ගා අපරියාපනනා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤථලානි, නිබ්බානං ච—ඉමෙ ධම්මා අපරියාපනනා.

1595. කතමෙ ධම්මා නිශ්ශතියා?

චත්තාරො මග්ගා අපරියාපනනා—ඉමෙ ධම්මා නිශ්ශතියා.

1596. කතමෙ ධම්මා අනිශ්ශතියා?

තිස්ස භූමිස්ස කුසලං අකුසලං, චතුස්ස භූමිස්ස විපාකො, තිස්ස භූමිස්ස කිරියා ව්‍යාකානං රූපං ච නිබ්බානං ච—ඉමෙ ධම්මා අනිශ්ශතියා.

1597. කතමෙ ධම්මා නිශ්ශතියා?

චත්තාරො දිට්ඨිගතසම්පසුත්තචිත්තාදි, දො ධෙමනස්ස සහගත චිත්තාදි, ඉමෙ ධම්මා සියා නිශ්ශතියා සියා අනිශ්ශතියා; චත්තාරො මග්ගා අපරියාපනනා—ඉමෙ ධම්මා නිශ්ශතියා.

1598. කතමෙ ධම්මා අනිශ්ශතියා?

චත්තාරො දිට්ඨිගතවිපසුත්තා ලොභසහගත චිත්තාදි, විචිකි-
ච්ඡාසහගතො චිත්තාදි, උද්ධච්චසහගතො චිත්තාදි, තිස්ස භූමිස්ස
කුසලං, චතුස්ස භූමිස්ස විපාකො, තිස්ස භූමිස්ස කිරියා ව්‍යාකානං, රූපං ච
නිබ්බානං ච—ඉමෙ ධම්මා අනිශ්ශතියා.

1599. කතමෙ ධම්මා සඋත්තරා?

තිස්ස භූමිස්ස කුසලං අකුසලං, තිස්ස භූමිස්ස විපාකො, තිස්ස භූමිස්ස
කිරියා ව්‍යාකානං, සබ්බං ච රූපං—ඉමෙ ධම්මා සඋත්තරා.

1600. කතමෙ ධම්මා අනුත්තරා?

චත්තාරො මග්ගා අපරියාපනනා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤථලානි
නිබ්බානං ච—ඉමෙ ධම්මා අනුත්තරා.

1601. කතමෙ ධම්මා සරණා?

දොදස අකුසල චිත්තාදි—ඉමෙ ධම්මා සරණා.

1602. කතමෙ ධම්මා *අරණා?

චතුස්ස භූමිස්ස කුසලං, චතුස්ස භූමිස්ස විපාකො, තිස්ස භූමිස්ස කිරියා ව්‍යා-
කානං, රූපං ච නිබ්බානං ච—ඉමෙ ධම්මා අරණානි.

අධ්‍යක්ෂකාණ්ඩ. නිවේදන.

ධම්මසංග්‍රහණිප්පකරණං නිවේදනං.†

* අසරණා—ඉ. ධම්මසංග්‍රහණිප්පකරණි සමන්තා.—ඉ.

අනුකූලමණිකා

INDEX.

- අකකඩලනා. 44. 640. 731. 1346.
 අකඩිනනා. 44. 324. 640. 1346.
 අකතිට්ඨදෙවෙ. 1388.
 අකප්පියෙ. 165
 අකමමඤ්ඤනා. 1161. 1241.
 අකරණං. 299
 අකලලනා. 1161. 1241.
 අකිරියා. 299.
 අකුට්ඨනා. 51. 1345
 අකුසලා. 30. 101. 160. 365.
 564 987.
 අකොවිදෙ. 1008.
 අග්ගනිකා. 1146. 1478.
 අගාරවනා. 1381.
 අග්ගනිකාරනා. 1351.
 අග්ගනි. 1351.
 අග්ගපනා. 1351.
 අග්ගනිකතනං. 1126.
 අඝං. 638. 725.
 අඝගනං. 638. 725.
 අට්ඨකුට්ඨකණ්ණං. 617.
 අවණ්ණිකකං. 1347.
 අවෙනසිකා. 584. 1195. 1516.
 අජානා. 1041.
 අජිමනනා. 50. 51. 1345.
 අජ්ජවො. 1345.
 අජ්ජවනා. 1345.
 අජ්ඣතනං. 161. 204. 1049.
 අජ්ඣතන බහිස්සාරමණං. 1054
 අජ්ඣතනාරමණං. 1052.
 අජ්ඣතනිකා. 673. 745.
 අජ්ඣාසානං. 1064. 1110.
 අඤ්ඤානාමිත්ථියං. 553.
 අඤ්ඤානාමි. 555.
 අඤ්ඤානං. 390.
 අඤ්ඤාත්ථියං. 362. 505.
 අට්ඨංසං. 617.
 අට්ඨානං. 1065. 1236.
 අට්ඨානකුසලනා. 1344.
 අට්ඨික සඤ්ඤාසහගතං. 264
 අට්ඨික කිරියනා. 1372.
 අට්ඨිත්ථියානි. 58. 161.
 අඤ්ඤං. 617.
 අණ්ඩකා. 1349.
 අතපනිකා. 1311
 අනිනා. 1043. 1419.
 අනිනාරමණං. 1046. 1420.
 අනනසාවපරියාපනනා. 597.
 අනනමනනා. 9. 86. 285. 373.
 අනනවාද්දපාදනං. 1218.
 අනංගනා. 1043.
 අනංගමා. 165. 265. 501. 579
 අදකකනා. 42. 322.
 අදසානං. 390. 1066.
 අදසානාමි. 1008. 1222.
 අදකකමසුඛං. 152. 165. 991.
 අදසානා. 33. 313.
 අදසානිකතනං. 33. 313.
 අදෙස. 33. 313.
 අධමමරාග. 1064, 1140.
 අධාරනනා. 1355.
 අධිවචනා. 1312.
 අධිවචන පථා. 1312.
 අධිවාසනනා. 1347.
 අතජ්ඣාපනනි. 299,
 අතඤ්ඤාතඤ්ඤාසාමිතිත්ථිය. 296
 අතතිකකම. 299.
 අනන්තමනනා. 418. 1065.

- අනන්තං 1065. 1236.
 අනනුබෝධො 390. 1066. 1167.
 අනනුස්සති 1355.
 අනනනවා 1104. 1121.
 අනනිජ්ඣා 32. 35. 277.
 අනනිතිබ්බතනා 1041.
 අනනිසමයො. 390. 1066. 1167
 අනවර්ණා. 1354.
 අනවසෙසපපාසාසා. 363. 553.
 අනපුරොපො. 1347.
 අනාගතා 1044. 1421.
 අනාගතාරමණා. 1047. 1420.
 අනාදරනා 1331.
 අනාදරියං. 1331.
 අනාරක්ඛා 1351.
 අනාරමණා. 584. 1191.
 අනාසවා. 1108, 1454.
 අනික්ඛිතන ඡන්දනා. 13. 22. 289.
 571.
 අනිච්චතා. 58. 645. 741. 878.
 අනිදස්සනා. 585. 597. 1093.
 අනිබ්බතනා. 1041.
 අනිමිතතං. 505. 535.
 අනියතං. 584. 1036. 1417. 1598.
 අනියතානිකං 584. 1596.
 අනීවරණීයා. 1170. 1492.
 අනුකම්පා. 1061.
 අනුතතරා. 1299.
 අනුඥා. 1061.
 අනුඥායනා. 1061.
 අනුඥාසිතතතං. 1061.
 අනුතය. 1064. 1140
 අනුපාදනියා. 1225. 1542.
 අනුපෙක්ඛනනා. 8. 85. 234. 372.
 අනුප්පනනා. 1041.
 අනුරොධො. 1064. 1140.
 අනුච්චාර. 8. 85.
 අනුසංකිතනා 8. 85. 284. 372.
 අනුස්සති. 14. 23. 1357.
 අනොත්තප්පබලං. 365, 383,
 අනොලිකච්ඡිතතිනා. 1372.
 අනනවා. 1104. 1180.
 අනනර්ඛා. 645. 741. 878.
 අනනනවා ලොකොති වා.
 104. 1180.
 අකුසාරො. 617.
 අපචයගාමිං. 277. 339. 505. 584.
 අපච්චකකම්මං. 390. 1066.
 අපච්චෙකනිනා. 390. 1066.
 අපරනානුද්වි. 1326,
 අපරාමචේ. 1183. 1504.
 අපරියාපනනා. 988. 1018.
 අපරියොගාගනා. 390. 1009. 1066.
 අපාචුභුතා. 1041.
 අප්පිලාපනනා. 14. 23. 290. 1357.
 අපෙක්ඛා. 1064. 110.
 අප්පච්චියා. 1089. 1440.
 අප්පච්චිකුලගාතිනා. 1333.
 අප්පච්චිසං. 660. 1095. 1448.
 අප්පච්චාතිනා. 1372,
 අප්පච්චෙව 390. 1066. 1167.
 අප්පච්චිසං. 1352.
 අප්පච්චිසති. 1355.
 අප්පතිස්සවනා 1331.
 අප්පණ්ණිති. 351. 508. 556.
 අප්පණා. 7. 21. 298.
 අප්පමාණං 183. 1027.
 අප්පමාණාරමණං. 182. 1030.
 අප්පසුත. 1332.
 අච්චිසවාචනා. 1319.
 අඛා. 617.
 අඛන්තභූතනා. 1043.
 අභිජ්ජා 1064. 1140.
 අභිජ්ඣාකායගණේ. 1140.
 අභිතිබ්බතනා. 1040.
 අභිතිරොපනා. 7. 21. 298.
 අභිතිවෙසො. 1008. 1104.
 අභිප්පසාදො. 12. 25. 96. 288.
 අභිනායතන. 247.
 අභිලාප. 1312.

අමතන්සුද්දනා. 1352.
 අමතසිකාරා. 273.
 අමතාපිය. 975.
 අමනුසාසද්ද. 617.
 අමොහො. 16. 34. 314. 1062.
 අබ්බිලං. 629.
 අරහතතඵල. 1023.
 අරියා. 163. 1222.
 අරියබමෙම. 1008.
 අරියමග්ගසමබ්බි. 1038.
 අරුපසංඝද්ද. 204.
 අරුපාවචර. 501. 1591.
 අරුපඤ්ඤා. 268.
 අරුපි. 19. 147. 1097.
 අරුපුප්පත්ති. 501.
 අලබ්භනා. 32. 312.
 අලබ්භිතත්තං. 32. 312.
 අලොහො. 32. 312. 1060.
 අවඤ්ඤා. 50. 51.
 අවජ්ජා. 1165.
 අවජ්ජසංඝද්ද. 1165.
 අවට්ඨිති. 570.
 අවිකේඛප. 11. 15. 570.
 අවිචාර. 161. 1277.
 අවිජ්ජා. 390. 1066. 1167.
 අවිජ්ජානිවරණ. 1167. 1489.
 අවිජ්ජාතසංයො. 390.
 අවිජ්ජාපරිප්පයානං. 390. 1066. 1167.
 අවිජ්ජාභාගිනො. 1303.
 අවිජ්ජායොග. 39. 1066. 1197.
 අවිජ්ජාසංඝෙද්ද. 1127.
 අවිජ්ජාසවා. 1105. 1113.
 අවිජ්ජොසො. 390. 1066. 1167.
 අවිතකකං. 161. 504.
 අවිතතනා. 42. 43. 322. 639.
 අවිතීනො. 1008. 1222.
 අවිසානවමානසනා. 15. 24. 287. 270.
 අවිසානාරො. 11. 15. 287. 570.

අවිචිතිරයං. 1286.
 අවුපසමා. 429. 1164.
 අව්‍යාකත මූල. 576.
 අව්‍යාපජ. 277. 313.
 අව්‍යාපාද. 33. 36. 277. 313. 1061.
 අසඬ්ඛිලිට්ඨ. 1556.
 අසඬ්ඛිලිට්ඨසඬ්ඛිලෙසිකා. 384.
 අසඬ්ඛිලෙසිකා. 1247.
 අසඬ්ඛිතා. 992. 1091.
 අසඬ්ඛිතානා. 390. 1066. 1127.
 අසන්ධෙය්‍යජනියා. 1130.
 අසනතුට්ඨිතා. 1352.
 අසමපෙකකං. 390. 1066. 1127.
 අසමාධිසංවත්තනිකා. 1349.
 අසමුප්පන්නා. 1041.
 අසමප්පද්ද. 390. 1066. 1127.
 අසමුප්පයා. 638. 722.
 අසමොධා. 390. 1066. 1127.
 අසමුප්පයනනා. 14. 23. 290. 1357.
 අසමොසා. 1372.
 අසංවරා. 1351.
 අසරණනා. 1355.
 අසසනා. 1104.
 අසානා. 152.
 අසාධු. 629.
 අසාරජ්ජනා. 32. 312. 315.
 අසාරාගො. 32. 312.
 අසිච්චපරිකකමනා. 13. 22.
 අසුරොපො. 418. 1065.
 අසෙකක. 584. 1023.
 අසාඤ්ඤා. 1332.
 අසුත්තවා. 1008. 1222.
 අතිරිකබල. 365.
 අගෙතුක. 584. 1430.
 ආකප්ප. 237.
 ආකාස ධාතු. 638.
 ආකාශානඤ්ඤායතනං. 205. 501. 1421.
 ආසාන. 1065.

- ආවයෝ 642. 869
 ආවයගාමි 584. 1019.
 ආතපො 617.
 ආදසමණඛ්‍ය. 617.
 ආනනනරික. 1034.
 ආපතතිකුසලතා 1335.
 ආපතතිකිකිකි. 1335.
 ආපතතිවුට්ඨාන කුසලතා. 1336.
 ආපො. 652 727.
 ආපොකසිණ. 203.
 ආපො ධාතු 585.
 ආමනගකි. 625.
 ආමිස පටිසන්ධාරො. 1350
 ආමොදනා 86. 385.
 ආයතන කුසලතා. 1341.
 ආයු. 19. 82. 295.
 ආයුහිති. 1064, 1140.
 ආරතී. 299.
 ආරමමණ. 185. 585.
 ආරුප්පා. 1390. 1418.
 ආලොක. 617.
 ආවරණං. 1064. 1140.
 ආවාස මච්ඡරිය. 1126.
 ආසප්පනා. 1009.
 ආසවා. 1101.
 ආසව සම්පයුතනා. 1109
 ආසවවිප්පයුතනා 1110.
 ආසා. 1064. 1110.
 ආසිංසනා. 1064. 1140.
 ආසිංසිතනනං. 1064 1140
 ආසෙවනා 1372.
 ආහාර 58. 121. 358.
 ඉච්ඡා. 1044. 1140.
 ඉත්තනං. 633.
 ඉත්තකපො 633. 839.
 ඉත්තිමිත්ත. 633, 839,
 ඉත්තිඤ්ඤ. 633, 839,
 ඉත්තිලිඛිත. 633, 839,
 ඉදප්පව්වයනා. 1009,
 ඉද්ධිපාද. 958, 528,
 ඉඤ්ඤ. 58, 121. 358. 528.
 ඉරියනා. 19, 82. 295. 330.
 ඉසා. 1125.
 ඉසායනා. 1125.
 ඉසාසිතතන. 1125.
 ඉසාසකොද්දප්පනා. 1125.
 උච්ඡේද දිට්ඨි. 1322
 උජ්ඣානා. 50. 51.
 උජ්ඣා. 50. 51.
 උට්ඨිතා 1040.
 උනනනි 1120. 1238.
 උනනම. 1120. 1238.
 උදකසද්දො 621.
 උදිරණං. 637. 723.
 උද්ධවං. 429. 1164.
 උද්ධව කුකකුච්ච නිවරණ. 1163.
 උද්ධව සහගත. 1431.
 උද්ධමානක සකොද්දසහගත. 263.
 උපකතිලෙස. 1064. 1140.
 උපවය. 585. 642.
 උපවිතතනා. 431.
 උපපරිකතා 16. 20. 292.
 උපරිට්ඨිමං. 1023. 1305.
 උපලකිණා. 16. 20. 292.
 උපවිවාර. 8. 85. 284.
 උපාද. 585. 596. 1214.
 උපාදන. 1064, 1140. 1218.
 උපාදන විප්පයුතන. 1227.
 උපාදන සම්පයුතන. 1226.
 උපාදනිය. 1224.
 උපාදිනා. 1216.
 උපෙකතා. 153, 165.
 උපෙකතාසහගත. 156. 262.
 උප්පන. 1040. 1419.
 උප්පනංසෙක. 1040.
 උපාදිතො. 1042.
 උය්‍යාම. 13. 22. 571.
 උසුය. 1125.
 උසුයනා. 1125.
 උසුසිතතන. 1125.

උසමා. 969.
 උසමාගතං. 96.
 උසසාග. 13. 22. 289.
 උසසාලයි. 13. 22. 289.
 එකොදිනාව. 161.
 එජා. 1064. 1140.
 ඔකපපනා. 12. 25. 96.
 ඔසා. 1064. 1140. 1155.
 ඔසනීය. 584.
 ඔජා. 646. 743.
 ඔනනපං. 147. 277.
 ඔනනපබල. 31. 102.
 ඔදග්ග. 9. 86. 285. 373.
 ඔදන. 646. 743.
 ඔදුන. 617. 247.
 ඔදුන කසිණ. 203.
 ඔදුන නිදසානං. 217.
 ඔදුන නිසාසං. 247.
 ඔදුනවණ්ණ. 247.
 ඔරිමංකිරං. 597.
 ඔලාරික. 585. 675. 778.
 ඔලියනා. 1161. 1241.
 කකකස. 1349.
 කකකලං. 648. 967.
 කකිං. 425. 1009. 1122.
 කකිංයනා. 425. 1009. 1122.
 කකිංයනන 425. 1009. 1122.
 කට්ඨකඤ්චකතා. 1126.
 කට්ඨකං. 632.
 කණ්ණසුඛා. 1349.
 කණ්ණා. 1308.
 කතනතා. 431. 654.
 කදරියං. 1126.
 කපපියෙ. 1165.
 කබලීකාරො ආගාරො. 585. 646.
 කමමඤ්ඤතා. 46. 326.
 කමමඤ්ඤතනං. 46. 326.
 කමමඤ්ඤනාව. 46. 326.
 කරුණාසහගතා. 258,
 කලාණ් චිත්තතා. 1334.

කසාවො. 629.
 කාම. 160.
 කාමච්ඡද. 1157.
 කාමච්ඡද නිවරණ. 1157. 1158
 කාමජෙක්ඛාසානං 1118.
 කාම නණ්ණා 1118.
 කාම තජ්ඣ. 118.
 කාමපරිලාභො 1118.
 කාම මුච්ඡා 1118.
 කාමරාගසඤ්ඤජනං. 1117.
 කාමරාගව්‍යාපාදනං. 362.
 කාමාවචරං. 431. 583. 584.
 කාමාසව. 1102.
 කාය කමමං. 1011.
 කායකමමඤ්ඤතා. 46. 277. 326
 කායගජෝ. 1139.
 කායදුච්චරිත. 300. 1310.
 කාය ධාතු 613.
 කායපාගුඤ්ඤතා. 48. 276.
 කාය පසාදි. 40.
 කාය මුද්‍රනා. 44.
 කාය ලහුනා. 42.
 කාය විඤ්ඤතති. 585. 636.
 කාය විඤ්ඤණ. 556. 585.
 කාය විඤ්ඤණ ධාතු. 458.
 කාය විඤ්ඤායතා. 589. 975.
 කාය සමථස්ස. 585. 651.
 කාය සමථස්සණ. 445. 651.
 කාය සුචරිත. 1311.
 කායා යනන. 585. 613.
 කායිජ්ඣ. 613. 977.
 කායුජ්ජකතා. 53. 277. 330.
 කාලක. 617.
 කිරිය හෙතු. 1427.
 කිරියා. 566.
 කිලෙසා 1234.
 කිලෙස වජ්ඣ. 1234.
 කිලෙස විපප්පනත. 1258.
 කිලෙස සමපප්පනත. 1257.
 කුකකුච්ච. 1165.

කුකුළුවායනා. 1165,
 කුකුළුවායනනා. 1165.
 කුළුච්ඡාමන. 646.
 කුළුකු. 1065.
 කුළුකුතන. 1065.
 කුළුමගො. 381. 1008.
 කුළුමසො. 646. 743.
 කුළුමච්ඡරිය. 1126.
 කුසල මූල. 32. 313. 986.
 කුසලවිපාක. 454.
 කෙතු කමසනා. 1120. 1238.
 කොඩො. 1065.
 කොසල. 16. 20. 292. 555.
 කණ්ඩවං. 644. 739. 875.
 කනති. 1347.
 කකුරසො. 629.
 කමනනා. 1347.
 කයො. 645. 741. 878.
 කරගන. 967.
 කරික. 629.
 කිප්පාතිකු. 176.
 කිර. 646. 743.
 කෙතන. 597.
 ගජනි. 1145.
 ගජවිපසුතන. 1148.
 ගජසමපසුතන. 1147.
 ගකු. 605.
 ගකු බාහු. 625.
 ගලජේකාගරණිය. 646. 743.
 ගාමො. 597.
 ගාගො. 1008.
 ගිරා. 637. 723.
 ගිතසදො. 621.
 ගුත්තචාරනා. 1353.
 ගුත්ති. 1353.
 ගෙඩො. 1140. 1235.
 ගොපන. 1353.
 ඝාන බාහු. 585. 605.

ඝාන විකුකුණ. 443. 608.
 ඝාන විකුකුණ. 589.
 ඝාන සමපසු. 585.
 ඝානායන. 605.
 ඝාතිනිය. 605.
 ඝොස. 637.
 ඝොසකම. 637.
 චක්කායන. 597.
 චක්කු බාහු. 597.
 චක්කුනිය. 597.
 චක්කුවිකුකුණ. 556.
 චක්කුවිකුකුණ බාහු. 433.
 චක්කුවිකුකුණ. 589.
 චණ්ඩකන. 418. 1065.
 චතුරංස. 617.
 චතුරඛන. 147. 157.
 චතුරමණ. 617.
 චාරො. 8. 85. 284.
 චිත්ත. 6. 8. 17. 58.
 චිත්තකමමකුකුණ. 277.
 චිත්ත වෙනසිනා. 1029.
 චිත්තජ. 667.
 චිත්තපාගුකුකුණ. 277. 329.
 චිත්තපසු. 41. 277.
 චිත්ත මුද්‍රන. 277. 325.
 චිත්තලහු. 323.
 චිත්තවිපසුතන. 1197.
 චිත්තවිසංසය. 1199.
 චිත්තසංසය. 1198.
 චිත්තසංසය සමුදාන. 1206.
 චිත්ත සමුදාන. 1200.
 චිත්තසංසය සමුදානසහ
 1208.
 චිත්ත සමපසුතන. 1196.
 චිත්ත සහ. 585. 669.
 චිත්තසෙසනගන. 11. 62.
 චිත්තාධිපතෙය. 269. 359.
 චිත්තානුපරිච්ඡා. 585. 671.

- විතතු ජුජ්ඣානා 51. 277. 331.
 විතතු පාද. 1421.
 විනා. 16. 20. 292.
 වෙනනා. 5. 58. 72.
 වෙතනා 7.
 වෙතොසමථසායා. 3. 10. 18.
 ඡාදනං. 1064. 1140.
 ඡන්දාසිප්පතොස. 269. 359.
 ඡත්තං. 617.
 ඡායා. 617.
 ඡතපද. 616.
 ඡතිකා 1064. 1140.
 ඡප්පා. 1140. 1235.
 ඡරතා 585. 644. 739.
 ඡරා. 585. 644. 739.
 ඡානරුපරජනා. 617.
 ඡාලිනි. 1140. 1235.
 ඡත්තාධාතු. 585. 609.
 ඡත්තායතන. 585. 609.
 ඡත්තා විඤ්ඤාණ. 556. 612. 632.
 ඡත්තා විඤ්ඤායා. 589. 972.
 ඡත්තා සමථසා. 585. 612.
 ඡවහිත්ථය. 585. 612.
 ඡරණතා. 644. 739.
 ඡවා. 1104.
 ඡවිත. 19. 295.
 ඡවිතිත්ථය. 19. 295.
 ඤානං. 121. 128.
 ඤාණවිපසංයුතනා. 147. 157. 270.
 ඤාණ සමපසුතන. 116. 156. 269.
 ඨාන කුසලතා. 1343.
 ඩිති. 11. 19. 82.
 නකෙතා. 7. 21. 298.
 තච ගඤ්ඤා. 625.
 තජා. 3. 4. 6.
 තච රසො. 625.
 තතියං. 163.
 තථාගතො. 1104. 1121.
 තණ්හාජාලං. 1140. 1235.
 තණ්හා ගල්ලා. 1140. 1235.
 තණ්හා තදි. 1140. 1235.
 තණ්හා සමුද්දො. 1140. 1235.
 තපනිස. 1305.
 නාරක රූප. 617.
 නිත්තකා. 629.
 නිත්තායතනං. 381. 1008.
 නිවහිනිකං. 16.
 තෙජොකසිණ. 203.
 තෙජො ධාතු. 588. 618.
 තෙල. 646.
 ථනනා. 636. 970.
 ථමහිත්තනං. 636. 970.
 ථලං. 617.
 ථාමො. 13. 22.
 ථිනං. 1161. 1241.
 ථිනමිඤ්ඤිවරණං. 1160.
 ථිතනා. 1161.
 ථිතිත්තනං. 1161.
 ථුලං. 617.
 දං. 646. 740.
 දනනමිධාදනං. 646. 740.
 දකුභිඤ්ඤං. 176.
 දවාය. 1354.
 දසාන. 1012.
 දිට්ඨං. 966.
 දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරි. 577. 1288.
 දිට්ඨාසමො. 1101.
 දිට්ඨි. 392. 1104.
 දිට්ඨිකනනාරො. 1104. 1121.
 දිට්ඨිගතං. 1104. 1121.
 දිට්ඨිගතණං. 1104. 1121.
 දිට්ඨිපරාමාසො. 1501.
 දිට්ඨිවිප්පජ්ඣනං. 381. 1008. 1011.
 දිට්ඨි විසුඤ්ඤානං. 1008. 1011.
 දිට්ඨිසංඤ්ඤාජනං. 1008. 1011.
 දිට්ඨිපාදනං. 1220.
 දිසා. 617.
 දුකකිතිදනං. 1140. 1235.
 දුකකිතිරොධො. 1062.

දුකක භූමි. 1140. 1235.
 දුකක මූලං. 1140. 1235.
 දුකක සමුදයං. 1062.
 දුකක සමථසෙය්‍යා. 648.
 දුකකාපටිපදා. 176.
 දුකකිඤ්ඤා. 556. 560.
 දුග්ගතියා. 625.
 දුප්පඤ්ඤා. 1332.
 දුමමජ්ඣං. 90. 1066. 1105.
 දුමච්ඡිකා. 163.
 දුස්සතා. 418. 1065
 දුස්සිතතනං. 418. 1065
 දුස්සිලා. 1332.
 දෙමකසසභගතනා. 413. 421.
 දෙවච්ඡසතනා. 1331.
 දෙසො. 418. 1065.
 දොරා. 597.
 දොධාපථො. 1009. 1122.
 දොළුතකං. 1009. 1122.
 ධජො. 1120. 1238.
 ධනාසා. 1140. 1235.
 ධමමධාතු. 58. 67. 147.
 ධමමපටිසන්ධාරො. 1350.
 ධමම මච්ඡරියො. 1126.
 ධමම විචයො. 16. 20. 90.
 ධමම විචය සමෙබ්බජ්ඣාසො. 309
 333.
 ධමමායතනං. 58. 66. 147.
 ධමමාරමණං. 146. 147.
 ධාතු. 58. 67. 121
 ධාතුකුසලතා. 1339.
 ධාරණතා. 14. 23. 290.
 ධිති. 13. 22. 289.
 ධුරසමපග්ගාගො. 13. 22. 299.
 ධුමා. 617.
 තඤ්ඤා. 1140. 1235.
 තඤ්ඤාරාග. 1140. 1235,
 තයතං. 597.
 තවතීතං. 646. 740.
 තාමකමමං. 1312.

තාමධෙය්‍යං. 1312.
 නිකන්තී. 1140. 1235.
 නිකාමතා. 1140. 1235.
 නිකකමො. 13. 22. 219.
 නිකොසසද්දො. 621.
 නිත්තං. 617.
 නිබ්බතනා. 1040.
 නිබ්බතනං. 1390.
 නිමිත්තග්ගාහි. 1351.
 නියතා. 1296. 1597.
 නියතානිකං. 277. 339.
 නිරුතතී. 1313.
 නිරුද්ධා. 1043.
 නිවච්ඡතතනා. 1346.
 නිලං. 617.
 නිලනසිණං. 203.
 නිලනිදසුතනං. 246.
 නිලනිභාසානි. 246.
 නිලවණණං. 246
 නිවරණං. 1064. 1157.
 නිවරණවිප්පලතනං. 1172.
 නිවරණ සමපලතනං. 1171.
 නිවරණීයං. 1173.
 තෙතනං. 697.
 තෙජ්ඣද්දං. 16. 20. 292.
 තෙව විපාක ත විපාක ධමමා. 1381.
 තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතන
 සහගතං. 268.
 තෙලා. 1349.
 පකොපො. 1065.
 පගුණතා. 48. 49
 පගුණතනං. 48. 49.
 පගුණභාවො. 48. 49.
 පග්ගාගො. 277. 336.
 පග්ගාගනිමිතනං. 1364.
 පඤ්ඤා. 1064. 1140.
 පච්චතනං. 1050.
 පච්චපලකකණං. 16. 292.
 පච්චපපතනා. 1045.

- පවුළුපනතාරමණ. 1048.
 පජපා. 1064. 1140.
 පජානනා. 16. 20. 555.
 පඤ්චවිහිතො. 58. 83. 147.
 පඤ්ඤනති. 1312.
 පඤ්ඤනති පථා. 1314.
 පඤ්ඤ. 16. 20. 555.
 පඤ්ඤ ආලෝකො. 16. 20. 555.
 පඤ්ඤ චිත්තසො. 16. 20. 292.
 පඤ්ඤ පජේජානො. 16. 20. 292.
 පඤ්ඤ පාසාදො. 16. 20. 292.
 පඤ්ඤ බලං. 16. 20. 292.
 පඤ්ඤ රතනං. 16. 20. 292.
 පඤ්ඤ සත්ථං. 16. 20. 292.
 පඤ්ඤ ජුස්සං. 16. 20. 292.
 පතිට්ඨානො. 381. 1008.
 පටිසො. 1065.
 පටිඝසඤ්ඤානං. 265. 501.
 පටිඝසඤ්ඤාජනං. 119.
 පටිඝසමප්පන්නං. 513.
 පටිඝානො. 1065.
 පටිපද. 505. 1062.
 පටිපසස්ස ද්වි. 40. 41.
 පටිපසස්ස මහනා. 40. 41.
 පටිපසස්ස මහිනනනං. 40. 41.
 පටිබ්බු. 1064. 1140.
 පටිච්චිති. 299.
 පටිච්චරොධො. 418. 1065.
 පටිසංඛා. 1354.
 පටිසංඛාතබලං. 1359.
 පටිසංචාරො. 1350.
 පටිස්සති. 23. 1357.
 පස්මමග්ගවිපාකො. 196.
 පස්මිකසිණං. 160. 163.
 පස්මිධාතු. 588. 648.
 පණ්ණවසද්දො. 621.
 පණ්ණි. 1064. 1140.
 පණ්ණිතං. 269. 1033.
 පණ්ණිරං. 6. 17. 293.
 පණ්ණිවමං. 16. 20. 292.
 පණ්ණිතො. 1307.
 පටිසංවෙදෙති. 163.
 පනොදො. 16. 20.
 පාතගකො. 625.
 පනතරසො. 629.
 පත්තනා. 1064. 1140.
 පදොසො. 1065.
 පමොදනා. 9. 86.
 පමොනො. 390. 1066.
 පරකට්ඨනා. 1349.
 පරක්කමො. 13. 22.
 පරාතිසජ්ජති. 1349.
 පරාමධො. 581. 1182.
 පරාමාසො. 1008.
 පරාමාස විපප්පන්නො. 1185.
 පරාමාසසමප්පන්නො. 1184.
 පරිත්තා. 181. 1406.
 පරිත්තාරමණ. 181. 1409.
 පරිත්තාසිකා. 16. 20.
 පරිතිමිති වසවන්ති දෙවො. 1286.
 පරිභොදො. 741.
 පරිමණ්ඩලං. 617.
 පරියාපනතා. 584.
 පරිසප්පනා. 1122.
 පළිගෙධො. 1064. 1140.
 පටිවග්ගො. 16. 292.
 පසාදො. 597. 697.
 පසස්ස ද්වි. 40. 330.
 පසස්ස මහනා. 40. 320.
 පයාතබ්බා. 584.
 පයාතබ්බනෙත්තා. 1267.
 පයානා. 165. 174.
 පාණ්ණදො. 621.
 පාතුභුතා. 1040.
 පාපනා. 30. 101.
 පාපමිත්තනා. 1332.
 පාමොජ්ජං. 9. 86.
 පාරිසුද්ධි. 165.
 පාලනා. 19. 84.
 පාලිවමං. 644.
 පිතා. 247.

- පිනයා. 617.
 පිනකසිණං. 203.
 පිනනිදසුනං. 247.
 පිනනිසාසා. 247.
 පින චණණං. 247.
 පිති. 4. 62.
 පිති සහගතා. 1581.
 පිති සුඛං. 160.
 දුර්ව්ඤ්ඤානා. 1064. 1140.
 දුක්ඛාසා. 1064. 1140.
 දුප්පජනා. 1008.
 දුප්පගඤ්ඤා. 625.
 දුප්පජරසො. 629.
 දුබ්බනො. 1009.
 දුබ්බනානුදිට්ඨි. 1325.
 දුබ්බනිවාසානුසානි. 1372.
 දුරිස කුතතං. 634. 715.
 දුරිසතතං. 634. 715.
 දුරිස නිමිතතං. 634. 715.
 දුරිස භාවං. 634. 715.
 දුරිස ලිඛිතං. 634. 715.
 දුරිසාකපෙසා. 634. 715.
 දුරිසිඤ්ඤා. 634. 715.
 දුලචසසඤ්ඤාසහගතං. 264.
 දුර්කාසු. 1125.
 පොර. 1349.
 ඵරසා. 648.
 ඵලගඤ්ඤා. 625.
 ඵලරසො. 629.
 ඵලසමඛිති. 1372.
 ඵසො. 2. 58.
 ඵණ්ණං. 646. 740.
 ඵාසුචිතාරො. 1354.
 පුසනා. 2. 71.
 පොට්ඨබ්බං. 648.
 පොට්ඨබ්බධාතු. 585. 701.
 පොට්ඨබ්බායතනං. 648.
 පොට්ඨබ්බාරමමණං. 147. 157.
 පොට්ඨබ්බාසා. 1061. 1140.
 බ්බකා. 1064. 1140.
 බ්බකතතං. 652. 727.
 බ්බාති. 58. 121.
 බ්බිඤ්ඤා. 204. 1050.
 බ්බිඤ්ඤාරමමණං. 1053.
 බ්බුලිකමමං. 1360.
 බ්බුසුඤ්ඤා. 1334.
 බ්බා. 1306.
 බ්බාසං. 1317.
 බ්බාතිරා. 674. 1534.
 බ්බාසාසා. 358. 528. 1360.
 බ්බාමමරියානුගතාය. 1354.
 බ්බාමලොභං. 128.
 බ්බාමමිතාරජ්ඣානං. 262.
 භතති. 1334.
 භනනතතං. 429. 1164.
 භවා. 1124.
 භවච්ඡෙද. 1124. 1318.
 භවජ්ඣාසානං. 1124.
 භවතණ්ණා. 1124. 1064.
 භවදිට්ඨි. 1319.
 භවතඤ්ඤා. 1124.
 භවතෙතති. 1064. 1140.
 භවපරිලාභො. 1124.
 භවමුච්ඡා. 1124.
 භවරාගො. 1124.
 භවරාගසඤ්ඤාජනං. 1124.
 භවාසවා. 1103.
 භාවතා. 584. 1265.
 භාවතාබ්බං. 1360.
 භිග්ගො. 1372.
 භිග්ගොභාවා. 1372.
 භුතා. 1040.
 භුරි. 16. 20. 292.
 භෙදො. 645. 738.
 භෙරිසඤ්ඤා. 621.
 මංසං. 646. 740.
 මග්ගො. 121. 129.
 මග්ගධා. 283. 555.
 මග්ගපරියාපනතා. 283. 555.
 මග්ගඵලාති. 1116.

- මග්ගසමබ්බි. 1372.
 මග්ගනෙතුකා. 1038.
 මග්ගාධිපති. 1039.
 මග්ගාරමමණා. 1037.
 මවෙණ. 646. 740.
 මවෙණරං. 1126.
 මවණරායකා. 1126.
 මවණරාසිනතනං. 1126.
 මවණරිය සංඝෙඤ්ඤාජනං. 1126.
 මවණරිනො. 1332.
 මරුඛිමා. 269. 1413.
 මරුඤ්ඤා. 617.
 මරුඤ්ඤා. 1120.
 මරුඤ්ඤානතනං. 1120.
 මණ. 617.
 මණ්ඩකා. 1352.
 මනනඤ්ඤා. 1354.
 මද්දවතා. 44. 324.
 මධු. 646. 740.
 මධුරං. 629.
 මනසිකාරකුසලතා. 1340.
 මනාපියා. 975.
 මනායනතනං. 6. 17. 58.
 මනිජ්ඣයං. 6. 17. 58.
 මනුස්සසඤ්ඤා. 617.
 මනො. 6. 17.
 මනොනමමං. 986. 1011.
 මනොධාතු. 455.
 මනොවිඤ්ඤාණධාතු. 3. 17. 67.
 මනොවිඤ්ඤායා. 589. 972.
 මනොසංඝෙඤ්ඤානාහාරා. 70. 126.
 මනොසුචරිතා. 1311.
 මහගතා. 1407.
 මහගතාරමමණා. 1410.
 මහාතුතා. 584.
 මහිකා. 617.
 මානො. 1140.
 මානක. 1125.
 මානසා. 6. 17.
 මානසිඤ්ඤාජනා. 1120. 1460.
 මායා. 1064. 1140.
 මාරපාසො. 1064. 1140.
 මාරබලිසං. 1064. 1140.
 මිච්ඡතනං. 381. 1104.
 මිච්ඡතනනිසං. 1034.
 මිච්ඡාජිවා. 301.
 මිච්ඡාද්ධි. 3. 5. 381.
 මිච්ඡාපථො. 1011.
 මිච්ඡාපායාමො. 365. 383.
 මිච්ඡාසංකප්පො. 365. 413.
 මිච්ඡාසමාධි. 365. 413.
 මිඤ්ඤං. 1162.
 මුඛසං. 646. 740.
 මුච්ඡා. 1064. 1140.
 මුත්තා. 617.
 මුඛසං. 1355.
 මුතං. 966.
 මුතිසං. 621.
 මුද්දිතාසංගතා. 200.
 මුද්දිකං. 648.
 මුලගඤ්ඤා. 625.
 මුලරසො. 629.
 මෙත්තාසංගතා. 251.
 මෙධා. 16. 20. 292.
 මොසා. 1113.
 මොයො. 1066.
 යධාධිකරණමෙතං. 1351.
 යපතා. 19. 82. 295.
 යපතා. 19. 82. 295.
 යාත්‍රා. 1351.
 යොගා. 1064. 1488.
 යොගනිකා. 584.
 රජො. 617.
 රසො. 609.
 රසධාතු. 585.
 රසායනතනං. 629. 651.
 රසාරමමණා. 12. 147.
 රසාසා. 1064. 1140.
 රසං. 617.
 රූපධාතු. 585. 699.
 රූපරාග අරූපරාග මාන උද්ධම-

අප්පු

සුද්ධ

615- 8	කායායනන	කායායනන
619- 6	, 620-6 රාජො	රාජො
620-15	රූපාරමමණො	රූපාරමමණො
649- 6	ථොට්ඨිබ්බාපෙසො	ථොට්ඨිබ්බාපෙසො
667- 5	කම්මකුසලා	කම්මකුසලා
688- 1	චක්ඛුසමපසංසං	චක්ඛුසමපසංසං
873- 2	රූපායනන	රූපායනන
908- 2	906 3 අනාසමානු	අනාසමානු
931- 2	ථොට්ඨිබ්බායනන	ථොට්ඨිබ්බායනන

නිකුත් කළ කෘතිය

956 2,	1082-4 ආලොකො	අලොකො
991- 4	අද්වතායන	අද්වතායන
1005- 2	කාමාවරෙ	කාමාවරෙ
1008- 1	දසකතො	දසකතො
1008-10	අනායන	අනායන
1013- 2	සකකායද්වි	සකකායද්වි
1016- 8	කදෙකට්ඨා	කදෙකට්ඨා
1065- 6	චරිතානිති	චරිතානිති
1119 1019- 2	අවරිති	අවරිති
1121 11	මිත්තද්වි	මිත්තද්වි
1180- 7	දිව්‍යානාමො	දිව්‍යානාමො
1200- 5	අපොධානු	අපොධානු
1262- 7	දොළහන	දොළහන
1339- 6	බා කුසලා	බා කුසලා
1348 2	කසිනො	කසිනො
1351- 5	සමරං	සමරං

අට්ඨකපා කෘතිය

1373- 1	අට්ඨකපා	අට්ඨකපා
1411-11	මග්ගනා	මග්ගනා
1489- 5	ද්විප්පු	ද්විප්පු
1542- 2	සමකුසලානි	සමකුසලානි